

Sbírka rozhodnutí nejvyšších stolic soudních

Svazek 124.

Sbírka rozhodnutí nejvyššího soudu ve věcech trestních.

Ročník XXII. (1940.)

V Praze 1941.
Majitel a vydavatel: JUDr. V. Tomsa, právníké vydavatelství v Praze XII.,
Kanálská 8 (Mánesova 75).

Rozhodnutí nejvyššího soudu ve věcech trestních.

Ročník dvacátýdruhý,

(od čísla 6424 do čísla 6581)

obsahující rozhodnutí z roku 1940

a

rozhodnutí kárná

(od čísla 397 dis. do čísla 409 dis.)

Na příkaz prezidia nejvyššího soudu pořádá redakční komise
nejvyššího soudu.

V Praze 1941.
Tiskem firmy Hejda & Zbroj v Mladé Boleslavi.

OBSAH:

Stránka

Seznam rozhodnutí v pořadí časovém	V.—VI.
Seznam rozhodnutí podle spisových značek	VII.—VIII.
Rozhodnutí nejvyššího soudu čís. 6424—6581	1—293
Rozhodnutí disciplinární čís. 397 dis. — 409 dis.	294—320
Věcný seznam abecední	321—375
Seznam ustanovení zákonných	376—380

Seznam rozhodnutí v pořadí časovém.

Veškerá práva autorská,
zejména právo překladu, jakékoli zpracování nebo použití,
jsou vyhrazena.

ÚSTŘEDNÍ KNIHOVNA
PRÁVNICKÉ FAKULTY ÚJED
STARÝ FOND
C. inv. - 12828

		Čís.			Čís.
Leden	3. Zm I 455/39	6424	Březen	5. Zm I 17/40	6462
»	3. Zm I 585/39	6425	»	5. Zm II 33/40	6463
»	3. Zm II 274/39	6426	»	9. Zm II 66/40	6464
»	10. Zm I 600/39	6427	»	12. Zm I 307/39	6465
»	10. Zm I 604/39	6428	»	12. Zm II 11/40	6466
»	11. Zm I 431/39	6429	»	12. Zm II 24/40	6467
»	16. Zm II 262/39	6430	»	14. Zm I 50/40	6468
»	19. Zm II 272/39	6431	»	14. Zm II 255/39	6469
»	23. Zm II 278/39	6432	»	14. Zm II 23/40	6470
»	23. Zm II 298/39	6433	»	16. Zm I 614/39	6471
»	30. Zm I 601/39	6434	»	16. Zm I 69/40	6472
»	30. Zm I 4/40	6435	»	16. Zm I 71/40	6473
»	30. Nd I 4/40	6436	»	16. Zm I 106/40	6474
»	31. Zm I 635/39	6437	»	16. Zm II 57/40	6475
Únor	2. Zm I 1/40	6438	»	19. Zm II 266/39	6476
»	10. Zm I 631/39	6439	»	29. Zm I 607/39	6477
»	10. Zm II 13/40	6440	»	29. Zm I 135/40	6478
»	10. Zm I 22/40	6441	»	30. Zm I 622/39	6479
»	16. Zm I 565/39	6442	»	30. Zm I 77/40	6480
»	16. Zm I 10/40	6443	Duben	2. Zm II 275/39	6481
»	16. Zm I 32/40	6444	»	2. Zm II 10/40	6482
»	17. Zm II 3/40	6445	»	5. Zm I 248/39	6483
»	19. Zm I 612/39	6446	»	5. Zm I 63/40	6484
»	19. Zm II 48/40	6447	»	5. Zm II 50/40	6485
»	20. Zm I 439/39	6448	»	5. Zm II 87/40	6486
»	20. Zm I 602/39	6449	»	12. Zm II 63/40	6487
»	20. Zm I 623/39	6450	»	13. Zm I 142/40	6488
»	21. Zm II 258/39	6451	»	16. Zm I 42/40	6489
»	27. Zm I 562/39	6452	»	16. Zm II 156/39	6490
»	27. Zm II 282/39	6453	»	19. Zm I 178/40	6491
Březen	1. Zm I 561/39	6454	»	24. Zm I 113/40	6492
»	1. Zm I 586/39	6455	»	24. Zm II 65/40	6493
»	1. Zm I 28/40	6456	»	26. Zm II 108/40	6494
»	1. Nd I 10/40	6457	»	30. Zm I 461/39	6495
»	2. Zm I 578/39	6458	Květen	3. Zm I 569/39	6496
»	2. Zm II 280/39	6459	»	3. Zm II 32/40	6497
»	2. Zm II 306/39	6460	»	4. Zm II 281/39	6498
»	5. Zm I 640/39	6461	»	10. Zm I 102/40	6499

		Čís.
Květen	10. Zm I 181/40	6500
»	11. Zm I 200/40	6501
»	18. Zm I 41/40	6502
»	18. Zm I 133/40	6503
»	21. Zm I 166/40	6504
»	24. Zm I 580/39	6505
»	24. Zm II 67/40	6506
»	25. Zm I 137/40	6507
»	25. Zm I 199/40	6508
»	25. Zm II 95/40	6509
»	25. Zm II 139/40	6510
»	29. Zm I 132/40	6511
»	29. Zm I 154/40	6512
»	30. Zm I 160/40	6513
»	30. Zm II 139/39	6514
Červen	4. Zm II 143/40	6515
»	7. Zm I 227/40	6516
»	8. Zm I 247/40	6517
»	8. Zm II 144/40	6518
»	11. Zm I 158/40	6519
»	14. Zm I 128/40	6520
»	22. Zm I 288/40	6521
»	25. Zm I 289/40	6522
»	27. Zm I 98/40	6523
»	27. Zm II 26/40	6524
»	27. Zm II 172/40	6525
»	29. Zm I 163/40	6526
»	29. Zm I 209/40	6527
»	29. Zm II 150/40	6528
Červenec	5. Zm I 292/40	6529
»	5. Zm II 178/40	6530
»	9. Zm I 347/40	6531
»	9. Zm II 204/40	6532
»	11. Zm I 236/40	6533
»	11. Zm I 246/40	6534
»	23. Zm I 240/40	6535
»	23. Zm II 137/40	6536
Září	6. Zm I 104/40	6537
»	6. Zm I 214/40	6538
»	6. Zm I 269/40	6539
»	7. Zm II 229/40	6540
»	11. Zm II 221/40	6541
»	13. Zm I 316/40	6542
»	13. Zm II 262/40	6543
»	14. Zm II 236/40	6544
»	17. Zm I 233/40	6545
»	17. Zm I 358/40	6546
»	17. Zm I 433/40	6547
»	17. Zm I 577/39	6548
»	20. Zm I 380/40	6549
»	20. Zm I 382/40	6550

		Čís.
Září	21. Zm I 87/40	6551
»	21. Zm I 362/40	6552
»	21. Zm II 217/40	6553
»	23. Zm I 394/40	6554
»	24. Zm I 368/40	6555
»	27. Zm I 363/40	6556
»	28. Zm I 93/40	6557
»	28. Zm I 385/40	6558
Říjen	1. Zm I 333/40	6559
»	4. Zm II 271/40	6560
»	5. Zm I 463/40	6561
»	5. Zm II 187/40	6562
»	5. Zm II 213/40	6563
»	7. Zm I 367/40	6564
»	11. Zm I 411/40	6565
»	11. Zm I 482/40	6566
»	12. Zm II 294/40	6567
»	12. Nd II 35/40	6568
»	18. Zm II 224/40	6569
»	21. Zm I 296/40	6570
»	21. Zm I 416/40	6571
Listopad	1. Zm II 200/40	6572
»	13. Zm I 498/40	6573
»	15. Zm I 387/40	6574
»	18. Zm I 260/40	6575
»	22. Zm II 306/40	6576
»	25. Zm I 489/40	6577
»	25. Zm I 516/40	6578
Prosinec	6. Zm II 162/40	6579
»	6. Zm II 277/40	6580
»	23. Zm II 493/40	6581
Dodatek.		
Duben	30. Ds I 8/39	397 dis.
»	30. Ds I 20/39	398 dis.
»	30. Ds II 17/39	399 dis.
Květen	7. Ds I 29/39	400 dis.
»	7. Ds I 34/39	401 dis.
»	17. Ds II 1/40	402 dis.
Červen	21. Ds I 22/39	403 dis.
Říjen	29. Ds II 6/40	404 dis.
Prosinec	17. Ds I 19/40	405 dis.
»	17. Ds I 24/40	406 dis.
»	17. Ds I 26/40	407 dis.
»	17. Ds I 27/40	408 dis.
»	20. Ds I 16/40	409 dis.

Seznam rozhodnutí podle spisových značek.

	Čís.		Čís.
Zm I		Zm I 77/40	6480
Zm I 248/39	6483	» 87/40	6551
» 307/39	6465	» 93/40	6557
» 431/39	6429	» 98/40	6523
» 439/39	6448	» 102/40	6499
» 455/39	6424	» 104/40	6537
» 461/39	6495	» 106/40	6474
» 561/39	6454	» 113/40	6492
» 562/39	6452	» 128/40	6520
» 565/39	6442	» 132/40	6511
» 569/39	6496	» 133/40	6503
» 577/39	6548	» 135/40	6478
» 578/39	6458	» 137/40	6507
» 580/39	6505	» 142/40	6488
» 585/39	6425	» 154/40	6512
» 586/39	6455	» 158/40	6519
» 600/39	6427	» 160/40	6513
» 601/39	6434	» 163/40	6526
» 602/39	6449	» 166/40	6504
» 604/39	6428	» 178/40	6491
» 607/39	6477	» 181/40	6500
» 612/39	6446	» 199/40	6508
» 614/39	6471	» 200/40	6501
» 622/39	6479	» 209/40	6527
» 623/39	6450	» 214/40	6538
» 631/39	6439	» 227/40	6516
» 635/39	6437	» 233/40	6545
» 640/39	6461	» 236/40	6533
» 1/40	6438	» 240/40	6535
» 4/40	6435	» 246/40	6534
» 10/40	6443	» 247/40	6517
» 17/40	6462	» 260/40	6575
» 22/40	6441	» 269/40	6539
» 28/40	6456	» 288/40	6521
» 32/40	6444	» 289/40	6522
» 41/40	6502	» 292/40	6529
» 42/40	6489	» 296/40	6570
» 50/40	6468	» 316/40	6542
» 63/40	6484	» 333/40	6559
» 69/40	6472	» 347/40	6531
» 71/40	6473	» 358/40	6546
		» 362/40	6552

	Čís.		Čís.
Zm I 363/40	6556	Zm II 95/40	6509
» 367/40	6564	» 108/40	6494
» 368/40	6555	» 137/40	6536
» 380/40	6549	» 139/40	6510
» 382/40	6550	» 143/40	6515
» 385/40	6558	» 144/40	6518
» 387/40	6574	» 150/40	6528
» 394/40	6554	» 162/40	6579
» 411/40	6565	» 172/40	6525
» 416/40	6571	» 178/40	6530
» 433/40	6547	» 187/40	6562
» 463/40	6561	» 200/40	6572
» 482/40	6566	» 204/40	6532
» 489/40	6577	» 213/40	6563
» 493/40	6581	» 217/40	6553
» 498/40	6573	» 221/40	6541
» 516/40	6578	» 224/40	6569
		» 229/40	6540
		» 236/40	6544
		» 262/40	6543
		» 271/40	6560
		» 277/40	6580
		» 294/40	6567
		» 306/40	6576
		Ds I.	
		Ds I 8/39	397 dis.
		» 20/39	398 dis.
		» 22/39	403 dis.
		» 29/39	400 dis.
		» 34/39	401 dis.
		» 16/40	409 dis.
		» 19/40	405 dis.
		» 24/40	406 dis.
		» 26/40	407 dis.
		» 27/40	408 dis.
		Ds II.	
		Ds II 17/39	399 dis.
		» 1/40	402 dis.
		» 6/40	404 dis.
		Nd I.	
		Nd I 4/40	6436
		» 10/40	6457
		Nd II.	
		Nd II 35/40	6568

Zm II.

Zm II 139/39	6514
» 156/39	6490
» 255/39	6469
» 258/39	6451
» 262/39	6430
» 266/39	6476
» 272/39	6431
» 274/39	6426
» 275/39	6481
» 278/39	6432
» 280/39	6459
» 281/39	6498
» 282/39	6453
» 298/39	6433
» 306/39	6460
» 3/40	6445
» 10/40	6482
» 11/40	6466
» 13/40	6440
» 23/40	6470
» 24/40	6467
» 26/40	6524
» 32/40	6497
» 33/40	6463
» 48/40	6447
» 50/40	6485
» 57/40	6475
» 63/40	6487
» 65/40	6493
» 66/40	6464
» 67/40	6506
» 87/40	6486

Kouřov
Prut za Kč

Čís. 6424.

K § 81 tr. z.

Násilí nemusí být bezprostřední, stačí, že je třeba jen nepřímo namířeno proti vrchnostenské osobě.

Je takovým nepřímým násilím, vytrhl-li pachatel četníkovi z rukou osobu, kterou četník uchopil, aby ji předvedl a zjistil.

(Rozh. ze dne 3. ledna 1940, Zm I 455/39.)

Obžalovaní A. a B. se dne 19. března 1939 zúčastnili taneční zábavy v hostinci v N. O půlnoci vyšli s jinými účastníky zábavy před hostinec a chovali se nepřístojně k německým pohraničním orgánům, kteří konali službu nedaleko hostince. Četnický strážmistr M. je vyzval, aby se chovali slušně a odešli domů. Poněvadž jeden z účastníků, P., neuposlechl a choval se k M-ovi urážlivě, uchopil ho M. za rameno a chtěl ho odvést do kanceláře celního úřadu, aby ho zjistil. Obžalovaní však tomu chtěli zabránit, uchopili P-a za ruce a táhli ho takovou silou směrem od celnice, že ho konečně vytrhli M-ovi z ruky a zmařili tak jeho odvedení na celní úřad.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmáteční stížnosti obžalovaných A. a B. do rozsudku krajského soudu, jimž byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem podle § 81 tr. z.

Z d ů v o d ů:

Námítkou, že žádná ze zjištěných činností obžalovaných nemůže být považována za činnost tvořící skutkovou podstatu veřejného násilí podle § 81 tr. z., neuplatňuje zmáteční stížnost důvod zmátečnosti podle § 281, č. 10 tr. ř., nýbrž provádí důvod zmátečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. Zmateční stížnost je na omylu, má-li za to, že je nutno, aby vrchnostenská osoba byla přímo dotčena násilím na své tělesné integritě, a že nestačí, dotýkala-li se činnost obžalovaného přímo pouze P-a a ne četníka. Ve smyslu § 81 tr. z. není zapotřebí, aby bylo násilí bezprostřední, naopak stačí, že bylo — třeba jen nepřímo — namířeno proti vrchnostenské osobě. Stačí, byla-li četníkovi vytržena z rukou osoba, již uchopil, aby ji předvedl, zjistil a podobně. Námítka zmáteční stížnosti, že nelze mluvit a vážném odporu a že služební činnost strážmistra M. byla již skončena, ježto P-ova osoba byla již zjištěna, není provedením důvodu zmátečnosti nesprávného právního posouzení, poněvadž tu zmáteční stížnost nevychází ze skutečností v rozsudku zjištěných, totiž, že obžalovaní chtěli zabránit P-ovu odvedení do kanceláře štábním strážmistrem M., že proto uchopili P-a za ruce a vytrhli ho M-ovi z ruky.

Čís. 6425.

K § 18, čís. 2 zákona o potravinách (zákon č. 89/1897 ř. z.).

Pojmu »do obchodu dává« vyhovuje každá lidská činnost, která, byť i bezúplatně, zprostředkuje přechod potravin s jedné osoby na druhou.

Spoluvinníka nutno s hlediska trestního zákona posuzovati jako přímého pachatele.

(Rozh. ze dne 3. ledna 1940, Zm I 585/39.)

Na podnět zákaznice, která onemocněla po požití sekaniny, koupené v řeznictví obžalovaného A., byla v krámě a dílně tohoto obžalovaného provedena prohlídka. Při ní byly v dílně nalezeny mezi dobrým masem, připraveným k výrobě obyčejných salámů, i kousky oslizlého, zapáchajícího masa a v krámě byla nalezena zapáchající sekanina. Rozbor závadného masa a sekaniny prokázal, že maso je zachváčeno počínající hnilobou a že i sekanina obsahuje příměs zkaženého masa. Soud zjistil, že obžalovaný A. vědomě užíval zkažených odřezků masa při výrobě obyčejných salámů, které prodával, že je dával i mlíti do sekaniny a že závadnou sekaninu semlel obžalovaný B., vyučený řezník, který vypomáhal obžalovanému A., svému to bratrovi, v obchodě a znal závadnost masa, jehož k tomu použil.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného B. do rozsudku krajského soudu, jímž byli obžalováni A. a B. uznáni vinnými přečinem podle § 18, č. 2 zák. č. 89/1897 ř. z.

Z d ů v o d ů :

Zmateční stížnost namítá s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., že v souzeném případě nejde o přečin podle § 18, č. 2 zákona o potravinách č. 89/1897 ř. z., poněvadž se tento předpis vztahuje zřejmě na takové osoby, které samy provozující obchod potravin prodávají. Je sice správné, že zákon o potravinách ohrožuje v § 18, č. 2 trestem vědomý prodej potravin škodlivých zdraví lidskému, jich chování a dávání do obchodu, kterémužto poslednějšímu pojmu vyhovuje každá lidská činnost, jež — třeba i bezúplatně — zprostředkuje přechod potravin s jedné osoby na druhou. I kdyby se zmateční stížnosti přiznalo, že tu u stěžovatele nejde o přímého pachatele podle § 18, č. 2 zmíněného zákona, zakládalo by jeho zjištěné jednání přece spoluvinu na přečinu podle § 18, č. 2 zák. č. 89/1897 ř. z. Poněvadž pak nutno spoluvinníka s hlediska trestního zákona posuzovati stejně jako přímého pachatele, nemůže se stěžovatel cititi napadeným rozsudkem nijak zkrácen.

Čís. 6426.

K § 477 tr. z.

Nestačí pouhá nejistota původu koupených věcí, nýbrž musí být zjištěna taková nejistota, že lze mítí důvodně za to, že byly odcizeny, přičemž nelze »odcizeník« ztotožňovati s pojmem odcizení podle § 171 tr. z.

Zjistí-li se poctivý a bezvadný původ věcí, nelze jejich kupce trestati podle § 477 tr. z., i když byly podle zevních okolností podezřelé.

(Rozh. ze dne 3. ledna 1940, Zm II 274/39.)

Napadeným rozsudkem krajského soudu byl odžalovaný uznán vinným přestupkem podle § 477 tr. z., jehož se dopustil tím, že v prosinci 1938 na sebe převedl osmdesát až sto plechových konví, odcizených většinou obchodníku P., které musily podle své povahy vzbuditi v kupujícím podezření, že byly nabyty způsobem přičicím se trestnímu zákonu.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do tohoto rozsudku, zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a přikázal věc okresnímu soudu, aby ji znova projednal a rozhodl.

D ů v o d y :

Zmateční stížnosti uplatňující důvody zmatečnosti podle § 281, č. 5 a 9, písm. a) tr. ř. nelze upříti oprávnění.

Právnem především vytýká rozsudku s hlediska zmatku podle § 281, č. 5 tr. ř. nedostatek důvodů proto, že nalézací soud neuvádí důvodů pro zjištění, že aspoň dvacet plechovek koupených stěžovatelem bylo v bezvadném stavu a že na nich bylo vyznačeno, že mají cenu asi deseti K. Jde tu o výrok o závažných okolnostech, neboť z nich nalézací soud uzavírá, že obžalovanému musilo nezbytně napadnouti, proč zaměstnavatelé prodávají tak velké množství konví prostřednictvím učňů za směšně nízkou cenu, když dodávající firmy platí za nepoškozenou plechovku na vzájemný účet deset K, a že tedy koupené plechovky musily u obžalovaného vzbuditi podezření, že byly nabyty způsobem přičicím se trestnímu zákonu. Bylo povinností soudu ve smyslu § 270, odst. 2, č. 5 tr. ř., aby uvedl průvody, z nichž čerpal uvedené zjištění a jejich obsah, a to tím spíše, že zjišťuje, že obžalovaný koupil i konve nářadařské, nepocházející z krádeží u obchodníka P., o nichž během hlavního přelíčení ani nevyšlo najevo, že byly ukradeny nebo nabyty způsobem přičicím se trestnímu zákonu a že na nich byla vyznačena jejich cena, jako na plechovkách pocházejících z krádeže u P., a když nalézací soud ani nezjišťuje, že bezvadný zbytek plechovek pochází z této krádeže nebo z jiného trestného činu proti bezpečnosti cizího majetku. Zejména svědek R., jehož výpovědi se též nalézací soud dovolává na začátku rozsudkových důvodů, udal, že ony plechovky nepocházely všechny od P-a, že jim některé dali šoféři a některé že posbírali na rumišti.

Dlužno přisvědčiti též vývodům zmateční stížnosti uplatňujícím důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. Názor nalézacího soudu, že k opodstatnění skutkové podstaty přestupku podle § 477 tr. z. stačí, že si kupující podezřelých věcí mohl a měl při koupi představit, že jsou koupené věci nejistého původu, jest právně pochybený. Nalézací soud tu zřejmě neúplně uvádí názor vyslovený v rozhodnutí nejvyššího soudu č. 3745 Sb. n. s., podle kterého musí sice býti aspoň zjištěno, že je původ

věci nejistý, avšak nejistota musí býti taková, že lze důvodně míti za to, že věci byly odcizeny, při čemž výraz »odcizení« nelze ztotožňovati s pojmem odcizení podle § 171 tr. z. Pouhá nejistota původu koupených věcí tedy nestačí, ba nejde o skutkovou podstatu přestupku podle § 477 tr. z., nabyli-li pachatel koupí věci podle zevních okolností podezřelých, když se v tom kterém případě zjistí, že byl jejich původ poctivý a bezvadný (rozh. č. 3745 Sb. n. s.). Vycházejí ze svého nesprávného právního stanoviska, nezjišťoval nalézací soud ani, zda byl původ neporušených plechovek poctivý a bezvadný, anebo zda právě tyto plechovky pocházely z krádeže u P.

Za tohoto stavu bylo zmáteční stížnosti vyhověno, rozsudek zrušen, a ježto se nelze obejít bez nového hlavního přelíčení, byla věc ve smyslu § 288, odst. 2, č. 3, posl. věta tr. ř. vrácena nyní příslušnému okresnímu soudu, aby ji znovu projednal a o ní rozhodl.

Čís. 6427.

K subjektivní skutkové podstatě zločinu křivého obvinění podle § 209 tr. z. stačí pachatelovo vědomí o objektivní nepravdivosti udání. Nezáleží na tom, že pachatel z neznalosti trestního zákona nevěděl, že skutek, křivě jím tvrzený, je zločinem.

(Rozh. ze dne 10. ledna 1940, Zm I 600/39.)

Obžalovaná byla koncem srpna 1939 na návštěvě u své dcery Jindřišky M., která sloužila u Elišky P. v N. Celá rodina P-ové byla tehdy právě na letním bytě, takže v jejím n-ském bytě byla pouze služebná Jindřiška M. Když pak i ta se vzdálila, použila obžalovaná této příležitosti, prohledala byt P-ové a odcizila jí různé stříbrné předměty v ceně nepřevyšující 2.000 K. Tyto odcizené věci se pak obžalovaná snažila rozprodati, byla však při tom zadržena policií. Při policejním výslechu uvedla, že ty věci odcizila její dcera Jindřiška M. své zaměstnavatelce Elišce P. a že je dovezla obžalované, aby jí je uschovala nebo prodala a peníze uschovala na výbavu. Na základě tohoto udání bylo proti Jindřišce M. zahájeno u krajského soudu přípravné vyšetřování pro zločin krádeže podle §§ 171, 176 II b) tr. z., které bylo zastaveno, když obžalovaná před soudem doznala, že svoji dceru křivě obvinila a že krádež v bytě Elišky P. spáchala sama.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmáteční stížnost obžalované do rozsudku krajského soudu, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem křivého obvinění podle § 209 tr. z.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost uplatněná z důvodu zmátečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. výslovně uvádí, že obžalovaná nejednala ve skutkovém

omylu, a namítá, že obžalovaná jednala v omylu o právu trestním, t. j. z neznalosti trestních zákonů, nevědouc totiž, že krádež, která jest u obžalované pouhým přestupkem, jest u její dcery zločinem, takže si obžalovaná nebyla vědoma toho, že se obvinění její dcery z této krádeže stává zločinem křivého obvinění. Zmateční stížnost, sama označujíc neznalost trestního práva za bezvýznamnou, namítá, že by bylo na pováženu, aby měla v tomto případě rozhodovati pouze nahodilá okolnost, t. j., že byla dcera obžalované ve služebním poměru k poškozené, o kvalifikaci udání obžalované, které se tím stalo zločinem. Z toho zmáteční stížnost dovozuje, že se ke zločinu křivého obvinění vyžaduje vědomí bezprávnosti, t. j., že domnívala-li se obžalovaná, že je tu nějaká okolnost, která by, kdyby tu byla, vylučovala trestnost anebo způsobovala, že by trestnost byla menší, je na věc hleděti tak, že je trestnost vyloučena do té míry, jako by tu ona okolnost skutečně byla. Z těchto důvodů zmáteční stížnost vytýká, že trestný čin obžalované neměl býti přičítán za zločin.

Zmateční stížnost je bezdůvodná. Zločin křivého obvinění jest projev, který je podle své povšechné povahy s to a směřuje podle úmyslu mluvčího k tomu, aby byl přímo anebo nepřímou vyvolán u vrchnosti nesprávný předpoklad, že určitá osoba — od mluvčího rozdílná — spáchala určitý skutek, který zákon označuje za zločin. Předpoklad takového rázu je výsledkem úvah, kterými vrchnost srovnává obsah projevu mluvčího s příslušnými ustanoveními trestního zákona. Odchylné hodnocení mluvčího (pachatele) je jen výronem neznalosti (včetně nesprávného výkladu) trestního zákona, jehož neznalost je podle § 3 tr. z. bezvýznamná.

Proto nezáleží na tom, že stěžovatelka, jak zmáteční stížnost uplatňuje, nevěděla, že krádež, ze které udala svoji dceru, je zločinem. Ke skutkové podstatě zločinu křivého obvinění se nevyžaduje vědomí bezprávnosti, nýbrž po subjektivní stránce stačí vědomí objektivní nepravdy udání. Zmateční stížnost byla proto zamítnuta.

Čís. 6428.

Prohlásil-li obžalovaný, že nastupuje trest, a ohlásil-li zároveň zmáteční stížnost, nelze v tom, že nastoupil trest, spatřovati vzdání se zmáteční stížnosti.

Manželka nemůže podati zmáteční stížnost proti manželově vůli.

Z toho, že obžalovaný nastoupil trest, nelze ještě souditi, že zmáteční stížnost podaná jeho manželkou, byla podána proti jeho vůli.

Neopověděla-li manželka obžalovaného zmáteční stížnost ve lhůtě, ustanovené v § 284 tr. ř., nemůže vykonati své právo vznésti zmáteční stížnost ve prospěch obžalovaného (§ 282 tr. ř.) tím, že provede zmáteční stížnost jako dodatek k opovědi, učiněné včas obžalovaným samým.

(Rozh. ze dne 10. ledna 1940, Zm I 604/39.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl stížnost Aloisie A. a Františky B. do usnesení krajského soudu, jímž byla zamítnuta jejich zmateční stížnost do rozsudku téhož krajského soudu, jímž byli uznáni vinnými obžalovaný Václav A. zločinem zpronevěry podle §§ 183, 184 tr. z. a obžalovaný František B. zločinem spoluviny na zpronevěře podle §§ 5, 183, 184 tr. z.

D ů v o d y:

Proti rozsudku ze dne 27. října 1939, vynesenému ve přítomnosti obžalovaných, ohlásil obhájce obžalovaných A. a B. jejich jménem v podání, došlém soudu dne 28. října 1939, zmateční stížnost a žádal o doručení opisu rozsudku; v tomto podání bylo zároveň uvedeno, že obžalovaní nastupují trest. Oba obžalovaní, byvše dne 28. října 1939 vyslechnuti o obsahu uvedeného podání, prohlásili, že »berou podání v plném obsahu za své a nastupují trest«; téhož dne byl nařízen výkon trestu. Opis rozsudku byl pak doručen obhájcí obžalovaných dne 14. listopadu 1939. Na to provedl týž obhájce podáním došlým k soudu dne 20. listopadu 1939 zmateční stížnost (ohlášenou obžalovanými), avšak jménem jejich manželek Aloisie A. a Františky B., které tím uplatnily právo příslušející jim podle § 282 tr. ř. Usnesením ze dne 29. listopadu 1939 zamítl prvý soud zmateční stížnosti vznesené proti uvedenému rozsudku z toho důvodu, že se obžalovaní nastoupením trestu vzdali zmateční stížnosti a že z podání, jímž byly jejich zmateční stížnosti provedeny, neplyne, že k němu obžalovaní dali souhlas, který by prý byl ostatně neúčinný, neboť by šlo jen o nedovolené odvolání vzdání se opravného prostředku.

Proti tomuto usnesení (jež obžalovaní nenapadli), vznesly jejich manželky včas stížnost; odůvodňují ji tím, že je § 282 tr. ř. vykládati tak, že se slovy »vznéstí zmateční stížnost« rozumí nejen její ohlášení, ale i její provedení, že je tudíž manželka obžalovaného oprávněna provéstí též zmateční stížnost, kterou ohlásil sám obžalovaný manžel; názor nalézacího soudu, že se obžalovaní v souzeném případě vzdali zmateční stížnosti, když nastoupili trest, není správný, neboť obžalovaní prohlásili, že podání svého obhájce berou za své v plném jeho obsahu, čemuž lze rozumětí jen tak, že prohlásili jak vůli nastoupiti trest, tak vůli ohlásiti a provéstí zmateční stížnost; v tom, že obžalovaní nastoupili trest, nelze spatřovati ani vzdání se práva zmateční stížnosti, které přísluší obžalovaným, ani projev nesouhlasu s výkonem práva podati (provéstí) zmateční stížnost, které přísluší jejich manželkám.

Stížnosti je potud přisvědčiti, že v souzeném případě nelze v prohlášení obou obžalovaných, že nastupují trest, spatřovati též vzdání se práva zmateční stížnosti; jestliže byl obžalovaným oznámen obsah podání jejich obhájce, v němž se vedle projevu vůle nastoupiti trest projevuje zároveň vůle vznéstí zmateční stížnost, a jestliže na to obžalovaní prohlásili, že berou podání v plném obsahu za své a nastupují trest, pak tím projevili, že chtějí jak ohlásiti (a provéstí) zmateční stížnost, tak nastoupiti trest. Na opak bylo by lze souditi, kdyby byli obžalovaní vý-

slovně prohlásili, že se vzdávají práva zmateční stížnosti, nebo kdyby byli poučeni o tom, že mohou nastoupiti trest teprve tenkrát, vzdají-li se práva zmateční stížnosti (§ 284, odst. 3 tr. ř.), a kdyby byli přes to trvali na tom, že chtějí trest nastoupiti. Ježto obžalovaní neučinili takový projev a ani nebyli poučeni v uvedeném směru, nelze v souzeném případě v tom, že nastoupili trest, spatřovati vzdání se práva zmateční stížnosti, učiněné třeba jen mlčky.

Stejně nelze z toho, že oba obžalovaní nastoupili trest, souditi, že manželky obžalovaných použily práva příslušejícího jim podle § 282 tr. ř. proti jejich vůli; i tu by bylo lze souditi, že obžalovaní nesouhlasili s výkonem uvedeného práva (příslušejícího jejich manželkám), kdyby byli obžalovaní při tom, když trest nastupovali, buď výslovně prohlásili, že nesouhlasí s tím, aby jejich manželky vznesly v jejich prospěch zmateční stížnost, nebo kdyby byli obžalovaní poučeni o tom, že jejich manželky mají právo podati v jejich prospěch zmateční stížnost, jakož i zároveň o tom, že též zmateční stížnost, podaná manželkou, má podle § 284, odst. 3 tr. ř. odkládací účinek, a kdyby byli přes to setrvali na své žádosti, že chtějí trest nastoupiti.

To se však v souzeném případě nestalo a nelze proto v jednání obžalovaných spatřovati ani jejich výslovný nebo jen mlčky učiněný odpor proti výkonu práva podati zmateční stížnost, které má manželka podle § 282 tr. ř.

Ježto z řečeného plyne, že nastoupení trestu nebránilo, aby manželky obžalovaných vykonaly uvedené právo, stala se nezávažnou námitka stížnosti, že byly stěžovatelky v souzeném případě oprávněny podati zmateční stížnosti i proti výslovné vůli obžalovaných. K tomu se jen podotýká, že s tímto názorem nelze souhlasiti, když jde v souzeném případě o manželky zletilých obžalovaných, neboť z § 282 tr. ř. plyne nepochybně, že právo podati zmateční stížnost ve prospěch obžalovaného přísluší osobám uvedeným v § 282 tr. ř. proti vůli obžalovaného jen tenkrát, jde-li o rodiče nebo poručníka obžalovaného, který je nezletilý.

I když nelze souhlasiti s názorem nalézacího soudu, že bylo právo manželek obžalovaných podati zmateční stížnost vyloučeno tím, že v nastoupení trestu obžalovanými bylo spatřovati vzdání se práva vznéstí opravné prostředky, které přísluší samým obžalovaným, a že v tom bylo spatřovati též i nesouhlas s výkonem práva podati opravné prostředky, jež příslušejí podle § 282 tr. ř. jejich manželkám, nelze stížnosti přisvědčiti.

Podle § 284, odst. 2 tr. ř. běží příbuzným obžalovaného, uvedeným v § 282 tr. ř., lhůta k ohlášení zmateční stížnosti od téhož dne, od kterého počíná obžalovanému.

V souzeném případě počala uvedená lhůta běžeti pro obžalované prohlášením rozsudku, t. j. dnem 27. října 1939, a končila uplynutím tří dnů, to je dnem 30. října 1939; ježto pak stěžovatelky dříve neohlásily zmateční stížnost, nýbrž ji vznesly až dne 20. listopadu 1939 podáním, v němž byla zároveň zmateční stížnost provedena, stalo se to opožděně.

V tomto směru se stížnost domnívá, že právo »vznést« zmateční stížnost podle § 282 tr. ř. zahrnuje v sobě též právo provést zmateční stížnost obžalovaným včas opověděnou.

S tímto výkladem § 282 tr. ř. nelze souhlasit. Je sice správné, že se slovem »vznést« rozumí právo opovědět a provést zmateční stížnost. Tomu lze však rozumět jen tak, že jak opověď, tak provedení zmateční stížnosti je výkonem téhož práva vznést zmateční stížnost, že však není přípustné, aby ten, kdo zmateční stížnost neopověděl, použil svého práva vznést opravné prostředky na prospěch obžalovaného tak, že by teprve prováděl zmateční stížnost jako dodatek k opovědi, jež byla učiněna u výkonu práva podat opravný prostředek jinou osobou, v souzeném případě obžalovaným (rozh. čís. 5668 Sb. n. s.).

Pokud stěžovatelky poukazují na nebezpečí, jež hrozí obžalovaným, když jejich zmateční stížnost nemá úspěch, a že je se proto přiklonit k názoru zastávanému stížností podle zásady in dubio mitius, nelze jim ani tu přisvědčiti, neboť uvedené zásady nelze použít, když zákon výslovně stanoví nepříznivé důsledky proti obžalovanému, jako to učinil v § 400 tr. ř. Nehledíc k tomu, nelze se stížností souhlasit, pokud se domnívá, že lze opovědět zmateční stížnost a zároveň nastoupit trest, neboť tomu brání § 284, odst. 3 tr. ř., podle něhož má zmateční stížnost odkládací účinek, a § 397 tr. ř., podle něhož lze vykonati rozsudek, až když je jisto, že výkonu nic nebrání.

Podle toho, co uvedeno, je zmateční stížnost manželek obžalovaných opožděná a byla proto již z tohoto důvodu zamítnuta podle § 1, č. 1 zák. č. 3/1878 ř. z. Nebylo proto lze vyhověti stížnosti.

Čís. 6429.

Průvodní návrh vyhovuje předpisu § 222 tr. ř. jen tehdy, označuje-li skutečnosti a body, o nichž má být proveden navržený důkaz.

Při zkoumání otázky, vyhovuje-li průvodní návrh tomuto požadavku, nelze lpěti na znění návrhu, může-li být jeho smysl nepochybně poznán z okolností, za nichž se stal.

(Rozh. ze dne 11. ledna 1940, Zm I 431/39.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným přestupkem podle § 4 zák. č. 124/1924 Sb., zrušil napadený rozsudek a uložil nalézacímu soudu, aby ve věci znova jednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost provádí toliko důvod zmatečnosti podle § 281, č. 4 tr. ř.

Uvedený zmatek spatřuje v tom, že nalézací soud neprovedl důkazy, nabídnuté k důkazu pravdy nebo omluvitelného omylu, jež obhajoba

navrhla při hlavním přelíčení dne 10. června 1932, 4. listopadu 1932, 27. ledna 1933, 24. května 1933 a konečně při hlavním přelíčení dne 13. srpna 1934, při němž byly učiněny návrhy souhlasně s písemným podáním ze dne 9. srpna 1934.

Zmateční stížnost však přehlíží, že byl rozsudek vyhlášen při hlavním přelíčení dne 28. června 1939, které bylo znovu provedeno před novým senátem. Lze proto posouditi, zda byl splněn formální předpoklad úspěšného uplatňování uvedeného důvodu zmatečnosti — totiž zda byl stěžovatelem učiněn návrh, jež nalézací soud zamítl nebo jež pomínil — jen podle toho, co se stalo při tomto nově provedeném hlavním přelíčení (§ 258, odst. 1 tr. ř.), nikoli však podle toho, jaké návrhy byly učiněny při hlavních přelíčeních dříve konaných (rozh. čís. 3320 Sb. n. s.).

Podle protokolu o hlavním přelíčení ze dne 28. června 1939 vedla obhajoba důkaz pravdy (omluvitelného omylu) jen disciplinárními spisy; chybí proto v dalších směrech, v nichž zmateční stížnost tvrdí neúplnost řízení podle § 281, č. 4 tr. ř., nahoře uvedený formální předpoklad, za něhož lze uplatňovati řečený zmatek.

Zmateční stížnost uplatňuje ve svých vývodech neúplnost řízení též v tom směru, že nebyl proveden důkaz pravdy (omluvitelného omylu) disciplinárními spisy; i když se tu dovolává návrhů, učiněných při dřívějších hlavních přelíčeních, má tím zřejmě na mysli též zamítnutí nahoře uvedeného důkazu, navrženého při hlavním přelíčení dne 28. června 1939. Lze tudíž podle toho, co bylo řečeno, posouditi uplatňovaný zmatek podle § 281, č. 4 tr. ř. jen s hlediska návrhu na provedení důkazu pravdy uvedeným disciplinárními spisy.

Napadený rozsudek uvádí, že byl tento návrh zamítnut proto, že nevyhovuje předpisu § 222 tr. ř., neboť v něm nebyly uvedeny přesně a určitě skutečnosti a body, jež mají být dokázány jeho provedením. Zmateční stížnost se proti tomu domnívá, že návrh vyhovoval uvedenému předpisu, neboť byl důkaz nabídnut o tom, že všechny skutečnosti, tvrzené ve stíhaných člancích, jsou pravdivé.

Zmateční stížnosti je přisvědčiti. Předpisu § 222 tr. ř. vyhovuje jen návrh, v němž byly označeny skutečnosti a body, o nichž má být proveden navržený důkaz. Nestačí proto s hlediska uvedeného předpisu návrh, jež směřuje k tomu, aby byl dalším šetřením teprve získán průvodní materiál a aby se provedením důkazu teprve zjišťovalo, v jakém směru může přispěti k doplnění řízení; nabízí-li se tudíž důkaz obsahem spisů, je třeba, aby bylo z návrhu zřejmo, že a jaké (konkretní) skutečnosti lze z nich seznati (srovn. rozh. č. 2744, 2818, 3241, 3760 Sb. n. s.).

Ustanovení § 222 tr. ř. nelze však vykládati tak formalisticky, aby se rozhodnutí o návrhu v konkrétním případě octlo v rozporu se zásadou hmotné (materiální) pravdy, obsažené v § 3 tr. ř. Nelze proto připustiti, aby bylo lpěno na znění návrhu, může-li být jeho smysl nepochybně poznán podle okolností, za nichž se stal (srovn. rozh. č. 4161 Sb. n. s.).

V souzeném případě byl při hlavním přelíčení dne 28. června 1939 přečten protokol o výslechu obžalovaného, podle něhož obžalovaný

uvedl, že »inkriminovaný článek nepsal, a že si vyhrazuje důkaz pravdy při hlavním přelíčení«, dále byly přečteny oba »inkriminované« články, načež obhájce navrhl důkaz pravdy (omluvitelného omylu) o »všech inkriminovaných okolnostech« disciplinárními spisy. Z uvedeného návrhu plyne, že obhajoba tvrdí, že skutečnosti, jež jsou obsaženy ve stíhaných článcích a jež se dotýkají cti soukromého žalobce, jsou pravdivé a že důkaz pravdy o tom je obsažen v disciplinárních spisech.

Podle obsahu stíhaných článků — jak byl zjištěn napadeným rozsudkem — bylo o soukromém žalobci tvrzeno (byly o soukromém žalobci uvedeny skutečnosti), že byl suspendován ze svého místa v nemocenské pojišťovně soukromých úředníků pro nesprávnosti (nepořádky) při stavbě ozdravovny v N. a při jiných stavbách, zejména též při stavbě ozdravovny v O., a bylo v nich dále uvedeno, v čem záleží jednotlivé nesprávnosti. Posuzuje-li se v případě, o nějž jde, uvedený návrh obhajoby v souvislosti s tím, co obžalovaný udal při svém výslechu a co plyne z obsahu stíhaných článků, přečtených bezprostředně před tím, než byl návrh učiněn, je souhlasí se zmatečnými stížnostmi, že učiněný návrh vyhovoval hořejším podmínkám, totiž že označil skutečnosti; jež mají být dokazovány, totiž služební nesprávnosti (nepořádky) soukromého žalobce, a že je o těchto skutečnostech veden důkaz disciplinárními spisy, jež se týkají uvedených skutečností. Proto bylo zmatečnými stížnostmi vyhověno.

Čís. 6430.

Uveřejnění rozsudku podle § 7 zákona č. 124/1924 Sb. je obligatorní, navrhne-li je žalobce.

Není tu třeba — na rozdíl od uveřejnění rozsudku podle § 12 zákona č. 108/1933 Sb. — aby bylo v zájmu veřejném nebo v odůvodněném zájmu žalobce.

K náležité individualisaci trestného činu, spáchaného obsahem tiskopisu, ve výroku rozsudku stačí, je-li uveden tiskopis, v němž byl uveřejněn závadný článek, jeho datum a číslo, nadpis závadného článku a trestný čin, který jím byl spáchán. Zjištění obsahu článku náleží do rozsudkových důvodů.

Uložil-li soud obžalovanému povinnost uveřejnění rozsudkový výrok širšího rozsahu (obsahující i znění závadného článku), uložil mu tím i uveřejnění části důvodů.

(Rozh. ze dne 16. ledna 1940, Zm II 262/39).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací, zamítnuv zmatečnými stížnostmi obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným přestupkem podle § 4 zákona č. 124/1924 Sb. ve znění vyhlášky č. 145/1933 Sb., vyhověl jeho odvolání z výroku ukládajícího mu povinnost uveřejnění rozsudek, potud, že vyloučil z uveřejnění podrobné uvedení obsahu článku uvedeného ve výroku rozsudku.

Z d ů v o d ů:

Odvolání obžalovaného z výroku, ukládajícího mu (zřejmě jako odpovědnému redaktorovi) povinnost uveřejnění rozsudkový výrok, je jen z části odůvodněno. Obžalovaný má za to, že je uveřejnění rozsudku v rozporu s veřejným zájmem. Je sice správné, když obžalovaný tvrdí, že soud podle § 12 zákona č. 108/1933 Sb. může žalobci přiznati právo uveřejnění rozsudek na útraty odsouzeného, je-li to v zájmu veřejném nebo v důležitém zájmu žalobce, podle § 7 zákona č. 124/1924 Sb. ve znění vyhlášky č. 145/1933 Sb. je však uveřejnění rozsudku, navrhuje-li to žalobce, obligatorní a není při tom třeba zkoumati, je-li to v zájmu veřejném nebo v odůvodněném zájmu žalobce, neboť tu jde o zvláštní způsob zadostiučinění, které stíhá odpovědného redaktora a vydavatele časopisu, a tedy vlastně ten časopis, který zprávu uveřejnil. V této části není tedy odvolání odůvodněno.

Pokud však obžalovaný uplatňuje odvolání v tom směru, že mu bylo uloženo uveřejnění rozsudkový výrok v plném znění, t. j. v tom znění, jak je uvedeno v rozsudku soudu prvě stolice, je jeho odvolání odůvodněno.

Podle předpisů § 260, č. 1 a § 270, č. 4 tr. ř. stačí k tomu, aby byl čin obžalovaného ve výroku rozsudku náležitě individualisován, aby nemohl být zaměněn za jiný čin, — jen to je účelem uvedených předpisů — uznává-li se v něm obžalovaný vinným, že se v určitém čase a na určitém místě dopustil jednání, které je vyjádřeno veškerými zákonnými znaky dotčeného trestného činu. Není tedy třeba u trestných činů spáchaných obsahem tiskopisu uváděti celé znění závadné zprávy, neboť je takový čin dostatečně individualisován a nemůže být zaměněn s jiným činem, je-li ve výroku rozsudku uveden tiskopis, v němž byla zpráva uveřejněna, jeho datum, číslo a nadpis článku a jaký trestný čin zakládá obsah tiskopisu podle znění zákona. Stejně se má věc, jde-li o přestupek zanedbání povinné péče. Zjištění jednotlivých urážlivých výroků a obsahu zprávy patří pak již do rozhodovacích důvodů ve smyslu § 270, odst. 2, č. 5 tr. ř.

Uložil-li nalézací soud obžalovanému povinnost uveřejnění rozsudkový výrok, zřejmě v tom rozsahu, jak je uveden v rozsudku, uložil mu tím i uveřejnění části důvodů, neboť podle toho, co bylo uvedeno, náleží zjištění obsahu článku do důvodů rozsudku. Směřuje tedy odvolání obžalovaného takto vlastně i proti výroku, kterým mu bylo uloženo uveřejnění i část rozsudkových důvodů. Odvolání je v této části odůvodněno, neboť k poskytnutí zadostiučinění postačí v souzeném případě uveřejnění rozsudkového výroku bez podrobného uvedení obsahu článku, ježto ani soukromý žalobce nemůže mít zájem na tom, aby byly urážlivé výroky znovu v tiskopise opakovány.

Čís. 6431.

Pozorování ve veřejném ústavě je zaříditi jen, nelze-li zkoumání duševního stavu obžalovaného provést jinak.

Je věcí znalců, aby posoudili, stačí-li časový a věcný rozsah jiného vyšetření pachatelova duševního stavu k tomu, aby mohli podati spo-

lehlivý posudek, či je-li třeba ještě jiného pozorování nebo vyšetření, zejména ústavního.

Souhlasil-li obžalovaný s tím, aby byl u hlavního přelíčení čten zápis o výsledku znalců (spoluobžalovaných, svědků), slyšených v přípravném vyšetřování, může svůj souhlas odvolat jen, může-li býti výpověď těchto osob v podstatných bodech doplněna nebo vysvětlena, zejména co do nových okolností.

Předpoklady, za nichž je porotní soudní sbor povinen dáti porotcům dodatkovou otázku na stav vylučující trestnost podle § 2, písm. a) tr. z. a na stav pomatení smyslů podle § 2, písm. c) tr. z.

Otázku, zda byl obhajobou obžalovaného tvrzen takový stav, nelze řešiti podle ojedinelých vět nebo slov obžalovaného, nýbrž podle jeho celkové vnitřně souvislé obhajoby.

Rozčilení nebo dispoice obžalovaného k němu pro dědičné zatížení není ještě stavem podle § 2, písm. c) tr. z.

Pachatel, který vykročil z mezi nutné obrany, je beztrestný, pokud se týče propadá trestu podle § 335 tr. z. jen, učinil-li tak z poděšení, ze strachu nebo z leknutí. Jiné pohnutky vykročení z mezi nutné obrany (na př. soucit, rozčilení) nemohou vyloučiti odsouzení pro úmyslný trestný čin (vraždu).

(Rozh. ze dne 19. ledna 1940, Zm II 272/39.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu trestního jako soudu porotního, jimž byl stěžovatel uznán vinným zločinem vraždy prosté podle §§ 134, 135, čís. 4 tr. zák.

D ů v o d y:

Zmateční stížnosti, uplatňující důvody zmatečnosti podle § 344, čís. 5 a 6 tr. ř. nelze přisvědčiti.

Z důvodu zmatečnosti podle § 344, čís. 5 tr. ř. vytyká zmateční stížnost, že byly zamítnuty návrhy, učiněné obhajobou, aby byl zkoumán duševní stav obžalovaného na základě pozorování obžalovaného ve veřejném ústavě a prozkoumání jeho míšního moku, a aby byli k hlavnímu přelíčení předvoláni znalci Dr. P. a Dr. O, jichž posudek byl přečten přes odpor obžalovaného.

V přípravném vyšetřování byli slyšeni jako znalci o duševním stavu obžalovaného a podali, odvolávající se na složenou znaleckou přísahu, nález a posudek stálí znalci krajského soudu Dr. O., ředitel ústavu pro duševně a nervově choré v N., a Dr. P., státní městský lékař tamtéž. Veřejný obžalobce navrhl v obžalovacím spise, aby byl při hlavním přelíčení přečten nález a posudek těchto znalců. Při oznámení obžaloby dne 26. srpna 1939 prohlásil obžalovaný, že souhlasí s průvodními návrhy státního zastupitelství. Obhájce obžalovaného učinil ve lhůtě § 209 tr. ř. jen vyjádření, že nesouhlasí se čtením zápisu o výsledku s vědků,

jichž čtení navrhovala obžaloba, a že žádá jejich předvolání. V podání došlém nalézacímu soudu dne 8. října 1939 žádal, aby byli k hlavnímu přelíčení předvoláni znalci psychiatri, aby bylo možno otázkami zaujmouti stanovisko k jejich posudku.

Při hlavním přelíčení, konaném dne 10. října 1939, navrhl obhájce obžalovaného, aby byl proveden důkaz »znalcem psychiatrem specialistou« o tom, že se u obžalovaného jeví známky pomatenosti a že jde o osobu zatíženou a plně nepřičetnou. Bylo navrženo, aby byl duševní stav obžalovaného vyšetřován v ústavě a na podkladě prozkoumání míšního moku. Zároveň navrhl obhájce předvolání znalců, slyšených v přípravném řízení a ohradil se proti čtení jejich nálezu a posudku. Porotní soudní sbor tyto návrhy zamítl.

Zmateční stížnost vytyká, že bylo dosavadní vyšetření stěžovatelova duševního stavu provedeno neodborně, a to zejména proto, že se stalo bez pozorování obžalovaného ve veřejném ústavě a beze zkoumání jeho míšního moku. Tento způsob vyšetření duševního stavu měl býti proveden proto, že byla matka obžalovaného zbavena svéprávností pro duševní chorobu (šilenství), kterážto nemoc je prý dědičná.

Pozorování ve veřejném ústavě je zaříditi podle § 134 tr. ř. ve znění čl. I, čís. 6 zák. čís. 107/1927 Sb. jen tehdy, nelze-li pozorování duševního stavu provésti jinak. Tento předpoklad není splněn v souzeném případě. Zmateční stížností zdůrazňovaná možnost dědičného zatížení stěžovatelova a toto zatížení samo poukazovalo sice snad k potřebě zkoumání jeho duševní stav, což se také stalo, avšak nenasmědčuje podle své povahy zřejmě ještě tomu, že toto vyšetření není možné jinak, než pozorováním ve veřejném ústavě a zkoumáním míšního moku. Jak vyplývá z nálezu a posudku Dr. P. a Dr. O., přihlíželi znalci k duševní chorobě matky obžalovaného, připustili výslovně, že je po matce dědičně zatížen, zjistili u obžalovaného kromě tělesné degenerace, také známky dědičného zatížení, totiž povahové a duševní zvláštnosti (samotářství, uzavřenost, nasmělost, podivinství, umíněnost, sobectví), afektivní stavy, změny nervové soustavy. Vyloučili však současně a určitě, že jsou příznaky duševní choroby. Bylo na ustanovených znalcích, aby posoudili, zda časový i věcný rozsah jimi provedeného vyšetření duševního stavu stačí podle pravidel lékařské vědy a praxe k tomu, aby byl podán spolehlivý posudek, či zda je třeba dalšího, zejména ústavního pozorování nebo ještě jiného způsobu vyšetření (rozborem míšního moku). Znalci, jimž bylo přihlížeti i k této otázce, dali tím, že podali posudek ihned a bez jakýchkoli výhrad, najevo, že nepokládají případ za nesnadný co do znaleckých úkolů a že jiný postup a rozsáhlejší vyšetřování obžalovaného považují za zbytečné. Nebylo tu proto zákonného podkladu pro pozorování obžalovaného ve veřejném ústavě a pro doplnění vyšetřování duševního stavu stěžovatelova prozkoumáním jeho míšního moku.

Zmatek podle § 344, čís. 5 tr. ř. nelze spatřovati ani v tom, že prvý soud nezařídil, aby aspoň znalci Dr. O. a Dr. P. podali vysvětlení, uvedené v § 126 tr. ř. Stěžovatel ostatně neuvedl, že navrhuje předvolání těchto znalců, aby byl učiněn pokus o odstranění domnělých vadností

nálezu a posudku, a zvláště netvrdil v průvodním návrhu určité skutečnosti na odůvodnění postupu podle §§ 125, 126 tr. ř. Uvedl jen povšechně, že jim hodlá klásti otázky. Ve zmateční stížnosti tvrdí, že byl porušen předpis § 253, odst. 1 tr. ř. O jeho porušení však zřejmě nejde. Mohlo by jíti o porušení předpisu § 252 tr. ř. Avšak ani toto ustanovení nebylo porušeno. Podle § 252 tr. ř., který stanoví výjimky ze zásady přímosti v průvodním řízení, mohou býti čteny zápisy o výslechu znalců (spoluobviněných a svědků), mezi jiným též, souhlasí-li obžalobce i obžalovaný. Tento souhlas, který může býti dán výslovně nebo i mlčky, projevil obžalovaný výslovně při oznámení obžaloby. Projevil jej nepochybným způsobem i obhájce stěžovatelův tím, že prohlásiv, že trvá na předvolání svědků, nezmínil se o znalcích. Souhlas jednou daný nemůže býti libovolně odvolán, nezměnil-li se věcný podklad (srov. rozh. č. 3384, 3417 Sb. n. s.). Obžalovaný ani jeho obhájce nevyvrátili předpoklad svého souhlasu nějakým prohlášením při výslechu podle § 220 tr. ř. nebo ve lhůtě § 222 tr. ř. Strana ovšem není svým souhlasem vázána za všech okolností, zejména ne tehdy, může-li býti — zvláště vzhledem k okolnostem najevo vyšlým — výpověď svědka nebo znalce v podstatných bodech doplněna nebo vysvětlena a je-li tak k vyšetření materiální pravdy nutno nebo žádoucí, aby byl svědek vyslechnut osobně. V průvodním návrhu nebyly obsaženy nové závažné okolnosti, o kterých nebyli dosud znalci slyšeni, ani není uvedeno, ve kterém určitém směru má a může býti posudek znalců otázkami doplněn nebo vysvětlen. Ani ve zmateční stížnosti není tvrzeno, tím méně doličováno poukazem na určité skutečnosti, z jakých důvodů mohla býti osobním předvoláním slyšených znalců k hlavnímu přeličení zjištěna materiální pravda přesněji, než jak to bylo možné na podkladě protokolu sepsaného se znalci.

Byl zde tudíž v době rozhodování o návrhu, o který jde, důvod ku přečtení nálezu a posudku znalců. Porotní soudní sbor proto neporušil svým postupem zákon, ani nějakou zásadu trestního řízení, již šetřiti káže podstata řízení, jímž se zabezpečuje obhajování. Kromě toho je za vylíčeného stavu věci nepochybně patrné, že uplatněná formální vadnost nemohla působiti na rozhodnutí způsobem zkracujícím obžalovaného (§ 344, předposl. odst. tr. ř.).

Z důvodu zmatečnosti podle § 344, č. 6 tr. ř. vytýká stěžovatel, že nebyly porotcům dány otázky: 1. na stav vylučující trestnost podle § 2, písm. a) tr. z., 2. na stav pomatení smyslů, v němž si obžalovaný nebyl vědom svého činu — § 2, písm. c) tr. z., 3. na přečin proti bezpečnosti života podle § 335 tr. z., spáchaný vykročením z mezí potřebné obrany.

K čí. 1 a 2: Podle § 319 tr. ř. byl by porotní soudní sbor povinen dáti porotcům tyto dodatkové otázky, kdyby byly bývaly buď obžalovaným tvrzeny nebo aspoň výsledky hlavního přeličení napověděny skutečnosti, které by — předpokládajíc jejich pravdivost — naplňovaly zákonné skutkové podstaty těchto zly úmysl vylučujících stavů. Zavazovalo by tudíž k položení otázek, zmateční stížnosti postrádaných, tvrzení, že byl obžalovaný pro trvalou duševní chorobu zbaven užívání rozumu, takže byly jeho duševní síly potlačeny tak, že nebyl s to roz-

poznati protiprávnost svého činu a zaříditi své jednání podle správného rozpoznání [§ 2, písm. a) tr. z.], pokud se týče, že jeho vědomí bylo v době spáchání skutku úplně zrušeno nebo aspoň zkaleno tak, že nepostřehl vůbec nebo aspoň úplně správně skutkové okolnosti, za nichž jednal a neměl správné představy o tom, k čemu směřuje čin, k němuž ho pohánějí pudy, zrodilví se v jeho duši [§ 2, písm. c) tr. z.]. Takové tvrzení se v celém trestním řízení nevyskytlo.

Podle obsahu spisů L 10/13 byla matka obžalovaného dána v roce 1913 pod opatrovnictví pro duševní nemoc, a to vlekle probíhající pomatenost (dementia paranoica), která se projevovala soustavou matných představ stíhomamných a svárlivým sudičstvím.

Dědičná zatíženost obžalovaného, napověděná uvedenou skutečností a tvrzená přímo nálezem a posudkem znalců, ani zjevy, jimiž se obvykle projevuje a jimiž se podle posudku znalců projevila také u obžalovaného, nejsou ještě o sobě, jak výslovně tvrdí posudek znalců, duševní chorobou rázu uvedeného v § 2, písm. a) tr. z., pokud se týče jejími příznaky. Duševní choroba není nutným výsledkem dědičného zatížení. Toto nemusí, nýbrž jen může býti podkladem, na němž se úchytky duševního stavu vyvíjejí spíše (častěji a snáze) než u potomků lidí úplně zdravých. Poukazuje tak pouze k možnosti duševní poruchy. Netvoří proto výsledky hlavního přeličení, jimiž je tvrzena duševní choroba matky obžalovaného a dědičné zatížení jeho samého, podklad pro položení otázky na stav podle § 2, písm. a) tr. z.

Obžalovaný neuplatnil ve své obhajobě, že je duševně nemocný. Nějaká duševní choroba jeho nebyla ani napověděna obsahem a rázem jeho obhajoby.

Otázku, zda byl obhajobou obžalovaného skutečně tvrzen nějaký stav vylučující trestnost a který, nelze řešiti podle ojedinelých, z celých jeho výpovědí vytržených slov nebo vět, nýbrž podle vnitřně souvislé celkové obhajoby. Obžalovaný vyvrátil sám své tvrzení, že nevěděl, co dělá, tím, že v téže větě uváděl podrobně jednotlivosti činu. Popřel při prvním výslechu u četnictva čin a snažil se tvrditi alibi. Podle výpovědi četníka R. vysvětloval indicie, které svědčily o jeho pachatelství, způsobem, který poukazuje na jeho neporušenou soudnost. Při dalších výsleších se obžalovaný doznával k usmrcení své manželky, při čemž uspořádal postupně své údaje podle postupu objektivního vyšetřování. Vylíčil při svých opětovných obsírných výsleších před soudem podrobně a souvisle skutečnosti, které předcházely bezprostředně činu, které se staly za něho a které následovaly po něm. Jeho udání byla ověřena objektivními výsledky přípravného vyšetřování. Tak zejména nálezem krvavých stop na místě činu a věci doličných, a též nálezem a posudkem o pítvě. Doznal opětovně ve svých výpovědích předchozí, ba i předem uvážený vražedný úmysl a vylíčil obsírně i pohnutky činu. Vypověděl dále, v souhlase s výpovědmi svědků, že po činu nešel po polní cestě, nýbrž po stezce a pak zahrady několika sousedů, jichž ploty přelézal. Toto počínání odůvodnil výslovně tím, že nechtěl, aby ho někdo potkal, a že se tak snažil od sebe odvrátiti možné podezření a své usvědčení.

K této snaze a tím k závěru, že duševní činnost obžalovaného nebyla porušena, poukazuje i skutečnost potvrzená svědkem M., že se ihned po návratu domů po usmrcení manželky tázal svědka, zda se už jeho žena vrátila. Obžalovaný takto sám připustil, že si byl vědom trestnosti svého činu. Doznal ostatně výslovně, že si v době provádění činu představil, že bude trestán.

Je proto zřejmo, že nebylo souvislou obhajobou obžalovaného tvrzeno, nýbrž bylo spíše popřeno, že byla jeho duševní činnost pro trvalou duševní chorobu porušena jak po stránce myšlenkové (co do schopnosti vybavovati a seskupovati představy), tak i po stránce vůle (schopnost čeliti pudům) do té míry, že nemohl poznati, že se jeho čin přiči mravnímu cítění a právnímu řádu, a zaříditi své jednání podle správného rozpoznání. Neobsahuje proto tato obhajoba tvrzení, že je obžalovaný osobou zbavenou užívání rozumu ve smyslu § 2, písm. a) tr. z.

Totéž nutno říci, i pokud jde o stav podle písm. c) téhož zákonného ustanovení. Rozčilení, pokud se týče dispozice obžalovaného k němu pro dědičné zatížení, není ještě takovým stavem. Máť pravidelně původ fyziologický. Takové afekty, vzniklé z obyčejného citu lidského, považuje zákon pouze za polehčující okolnost [§ 46, písm. d), § 264, písm. e) tr. z.]. Požitím alkoholu, zejména u osoby, která naň není zvyklá, nebo též za chřípky, může se ovšem rozrušení vystupňovati. Pod ustanovení § 2, písm. c) tr. z. spadají však jen afekty, při nichž si pachatel není vědom činu. Důkazem takového stavu je naprostý nedostatek upomínky na čin. Takový nedostatek nebyl však souvislou obhajobou obžalovaného (vyličením trestného příběhu a okolností jej provázejících) tvrzen, nýbrž přímo popřen, jak bylo potvrzeno též posudkem znalců Dr. O. a Dr. P. Obhajoba obžalovaného a ostatní výsledky hlavního přelíčení poukazují jen na fyziologický afekt, nikoliv k tomu, že bylo vědomí obžalovaného v době spáchání trestného činu zrušeno nebo aspoň zkaleno do té míry, že nepostřehl skutkové okolnosti, za nichž jednal, a neměl správnou představu o tom, k čemu ho pohánějí pudy, zrodivší se v jeho duši.

Nebylo proto podkladu, který by zavazoval soud k tomu, aby — ve dle otázky na stav podle § 2, písm. b) tr. z. — dal též otázky na stavy podle § 2, písm. a) a c) tr. z.

K čí. 3. K odůvodnění své výtky tvrdí zmateční stížnost pouze, že dal-li již porotní soudní sbor porotcům otázku, zda obžalovaný jednal u výkonu spravedlivé nutné obrany, musil také nutně porotcům umožniti, aby se vyjádřili též o tak zvané nepravé obraně a o skutkové podstatě přečinu podle § 335 tr. z., odůvodněné vykročením z mezí nutné obrany. Jinak se stížnost nepokouší vůbec doličovatí, ve kterých určitých výsledcích hlavního přelíčení spatřuje podklad pro tvrzené porušení zákonných předpisů o kladení otázek.

Pro otázku, zda byl tvrzen stav nutné obrany v té neb oné formě, přichází, ano nebylo očitých svědků činu, v úvahu obhajoba obžalovaného a nález a posudek o pitvě. Podle řečeného nálezu a posudku zjistili znalci lékaři na hlavě zavražděné celkem třiatdvacet ran tržných, nebo

řezných, pocházejících od ostrého nástroje, pravděpodobně od ostré hrany kladívka. Dvě z těchto ran zasáhly obě spánkové kosti za ušními boltci, které byly rozdrčeny, stejně tak jako obě jmenované kosti. Úlomky těchto kostí poranily mozkovou tkáň, takže byly uvedené dvě rány bezprostřední příčinou smrti. Dále zjistili znalci na hřbetě obou rukou a na pravé tváři zavražděné krevní podlitiny a oděrky, které byly shledány i na lebce. Tato zranění byla podle mínění znalců způsobena tupým předmětem, pravděpodobně kameny, o čemž podle znalců svědčí též krevní podlitiny ve spánkových svalech.

Obžalovaný netvrdil ve své obhajobě, že se při činu dostal manželčím útokem do některého z afektů, uvedených v § 2, písm. g) tr. z., a že jen v tomto duševním stavu překročil meze nutné obrany. Nebylo to napověděno ani jeho obhajobou. Stěžovatel naopak doznal, že po té, když srazil manželku po prvé kamenem k zemi, zůstal u ní a čekal, co se bude dít, seznal tedy a byl si vědom, že je manželka znovu v bezvědomí, a že tedy není s to chystati na něho další útok. Tvrdil pak sám, že rány, které manželce zasadil kladívkem, zasadil ze soucitu, pokud se týče, aby měl úplnou jistotu, že je jeho manželka mrtva. Obhajoba, na které se obžalovaný ustálil, měla ostatně, je-li posuzována v souvislosti a podle skutečného věcného obsahu, jen popřítí, že obžalovaný pojal, jak to zprvu doznával, vražedný úmysl dříve, než se sešel s manželkou v lese, pokud se týče než jej uchopila za krk a rdousila. Stěžovatel se dovolával toho, že ho manželka škrtila, jen jako skutečnosti, která mu postavila před oči nesnáze jeho manželského spolužití a neutěšené vyhlídky do budoucnosti, rozčílila jej a podnítila jeho dlouho trvající odpor k manželce a byla tak bezprostředním popudem k rozhodnutí zbaviti se jí, po případě důvodem ke vzrušení, ve kterém pojal toto rozhodnutí. Svým udáním, že měl strach, že bude na manželčin podnět dodán do pracovního tábora, netvrdil obžalovaný obavu před bezprostředně chystaným snad novým útokem manželčím, nýbrž před jejím budoucím počínáním. Souvislou obhajobou stěžovatelovou, a to i těmi udáními a výpovědmi, v nichž popíral, že pojal vražedný úmysl dříve, než jej manželka počala škrtili, bylo tedy uplatněno, že obžalovaný usmrtil manželku z důvodu, který nesouvisel s tvrzenými manželčímí útoky, totiž proto, aby násilnou cestou rozřešil neblahé poměry v manželství. Obžalovaný tak sám vlastně tvrdil jen to, že manželku usmrtil v afektu, který však podle toho, co uvedeno, nebyl stupně a povahy, předpokládané ustanovením § 2, písm. c) tr. z.

Bezrestnost, pokud se týče podřadění činu pod ustanovení § 335 tr. z., může založiti vykročení z mezí nutné obrany jen tehdy, stalo-li se z poděšení, strachu nebo uleknutí. Byly-li meze nutné obrany překročeny z jiných pohnutek (afektů), odpovídá pachatel za výsledek, způsobený úmyslně, takže soucit a rozčilení, jež tvrdil obžalovaný, nemohou vyloučiti přičítání jeho činu za zločin vraždy.

Podle toho, co bylo uvedeno, nebyl zde vůbec tvrzen podklad pro otázku na skutkovou podstatu § 335 tr. z. Zmateční stížnost byla proto zamítnuta jako bezdůvodná.

Cis. 6432.

Amnestie ze dne 7. října 1938 (čl. III):

Je zmatkem podle § 281, čís. 9, písm. b) tr. ř., byl-li obžalovaný po jejím vydání odsouzen pro čin před tím spáchaný, na který zákon stanoví delší trest na svobodě než trest jednoho měsíce.

(Rozh. ze dne 23. ledna 1940, Zm II 278/39.)

Obžalovaný byl rozsudkem krajského soudu ze dne 22. září 1939 uznán vinným přestupkem podle § 3 zákona o maření exekuce a přestupky podle §§ 411 a 312 tr. z. Podle rozsudkových zjištění spáchal činy, pro které byl uznán vinným přestupkem podle § 312 tr. z., dne 8. července 1936 a dne 11. března 1937.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do tohoto rozsudku, pokud směřovala proti výroku, uznávajícímu obžalovaného vinným přestupkem podle § 3 zákona o maření exekuce a přestupkem podle § 411 tr. z., zrušil však podle § 290, odst. 1 tr. ř. výrok, uznávající obžalovaného vinným přestupkem podle § 312 tr. z. a zastavil trestní řízení co do tohoto trestného činu. V důsledku toho zrušil i výrok o trestu a výrok o nepřiznání podmíněného odkladu výkonu trestu, vyměřil obžalovanému za zbylé trestné činy znovu trest, vyhradil rozhodnutí o podmíněném odsouzení nalézacímu soudu a odkázal na toto rozhodnutí zmateční stížnost obžalovaného, pokud směřovala proti výroku, uznávajícímu obžalovaného vinným přestupkem podle § 312 tr. z.

K rozhodnutí podle § 290, odst. 1 tr. ř. uvedl v

důvodech:

Zrušovací soud, přezkoumav z podnětu zmateční stížnosti obžalovaného A. výrok odsuzující tohoto obžalovaného pro přestupek podle § 312 tr. z., shledal, že je tento výrok stížen v neprospěch obžalovaného zmatkem podle § 281, čís. 9, písm. b) tr. ř. ve směru zmateční stížnosti neuplatňovaném, k němuž však musí zrušovací soud přihlížeti z moci úřední (§ 290, odst. 1 tr. ř.). Činy obžalovaného sem spadající se podle zjištění napadeného rozsudku staly dne 8. července 1936 a dne 11. března 1937 a nalézací soud v nich shledal skutkovou podstatu přestupku podle § 312 tr. z., spáchaného slovem, na který je v zákoně stanoven trest vězení od tří dnů až do jednoho měsíce. Skutečnosti, které by zakládaly zvláštní vyšší sazbu podle § 312, odst. 2 tr. z., soud nezjistil. Zjištěné činy obžalovaného podléhají proto amnestii ze dne 7. října 1938, kterou bylo (čl. III) nařízeno, aby trestní řízení pro činy, které se stíhají před občanskými trestními soudy veřejnou žalobou a byly spáchány přede dnem amnestie, nebylo zaváděno a bylo-li zavedeno, aby bylo zastaveno, jestliže zákon na čin, o nějž jde, stanoví jako hlavní trest toliko trest peněžitý, nebo trest na svobodě ne delší než jeden měsíc. Nalézací soud, odsoudiv obžalovaného dne 22. září 1939, tedy již po vydání uve-

dené amnestie, pro činy, pro které bylo čl. III. této amnestie nařízeno zastavení trestního řízení a u nichž tu tedy byla okolnost, pro kterou nemohly již býti stíhány, zatížil rozsudek v tomto bodě zmatkem podle § 281, čís. 9, písm. b) tr. ř. v neprospěch obžalovaného. Proto byl výrok, odsuzující obžalovaného pro přestupek podle § 312 tr. z., zrušen jako zmatečný, trestní řízení v tomto směru zastaveno a zmateční stížnost obžalovaného do uvedeného výroku odkázána na toto rozhodnutí, jímž se stala bezpředmětnou.

Cis. 6433.

Důvodem zmatečnosti podle § 281, čís. 5 tr. ř. lze napadati jen výrok o skutečnostech, nikoli i právní závěry, utvořené z těchto skutečností.

Úplnou opilostí [§ 2, písm. c) tr. z.] je stav, provázený ztrátou vědomí o činu nebo takovým jeho zkalením, že pachatel vůbec nepostřehuje okolnosti, za nichž jedná, nebo je nepostřehuje úplně a správně, a že nemá správných představ o tom, k jakému výsledku směřuje jeho čin.

(Rozh. ze dne 23. ledna 1940, Zm II 298/39.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí podle § 93 tr. z. a přestupkem proti veřejné mravopolečnosti podle § 516 tr. z.

Důvody:

Zmateční stížnosti, uplatňující důvody zmatečnosti podle § 281, č. 5, 9, písm. a), 10 tr. ř., nelze priznati úspěch.

Uplatňujíc důvod zmatečnosti podle § 281, č. 5 tr. ř., namítá zmateční stížnost v podstatě, že je nesprávný závěr nalézacího soudu o tom, že stěžovatel nebyl opilý v takovém stupni, který by ho zbavoval odpovědnosti podle § 2, písm. c) tr. z., a že je tento závěr v odporu se zjištěným stavem věci. Touto námitkou není však uplatňován důvod zmatečnosti podle § 281, č. 5 tr. ř., kterým lze napadati jen výrok o skutečnostech a na základě vad tam uvedených se domáhati zjištění jiných, stěžovateli příznivějších skutečností (zrušením rozsudku a opětným projednáním věci před soudem prvé stolice). Poněvadž stěžovatel označuje za nesprávný právní závěr nalézacího soudu a tvrdí, že měl býti ze skutkových zjištění nalézacího soudu, která nenapadá, dovozen jiný právní závěr, totiž že obžalovaný jednal v takové opilosti, která vylučuje zlý úmysl podle § 2, písm. c) tr. z., uplatňuje tím vlastně důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř.

Tento důvod zmatečnosti je však uplatňován neprávem. Pro posouzení otázky, zda pachatel jednal v úplné opilosti, t. j. v takovém stavu, který je provázen ztrátou vědomí o činu nebo takovým zkalením vědomí, v němž pachatel nepostřehuje buď vůbec nebo aspoň úplně a správně

skutkové okolnosti, za nichž jedná, a nemá správné představy o tom, k jakému výsledku směřuje jeho čin, jsou rozhodně jen okolnosti, za nichž se čin stal. Z těchto okolností pak nalézací soud dospěl ke správnému závěru, že stěžovatel nejednal v opilosti stupně uvedeného v § 2, písm. c) tr. z. Klade-li zmateční stížnost důraz na to, že stěžovatel podle zjištění nalézacího soudu vrátil a jeho dech páchl lihovinami, třeba jí připomenouti, že tyto příznaky nejsou ještě náznakem úplné opilosti, protože se vyskytují i při pouhé napilosti a nezkaleném vědomí o vnějším životě. Z těchto okolností nelze tedy ještě usuzovati na úplnou opilost, zejména když jsou tu, jako v souzeném případě, okolnosti, které úplnou opilost vylučují, totiž že se stěžovatel přesně pamatoval na okolnosti sběhnuvší se při činu i před činem.

Je-li správný závěr nalézacího soudu, že obžalovaný nebyl opilý tak, že si nebyl vědom okolností, za nichž jednal, nemůže mítí úspěch ani jeho námitka uplatňovaná na základě důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 10 tr. ř., že jde jen o přestupek opilství podle § 523 tr. z., jenž předpokládá takový stav opilosti, který vylučuje vědomí o skutkových okolnostech činu nebo způsobuje takové jeho zkalení, že pachatel nemá představy o tom, k jakému výsledku směřuje jeho čin.

Čís. 6434.

Nezachování předpisů zvláště vyhlášených není ještě trestným podle trestního zákona, bylo-li v konkrétním případě postaráno o bezpečnost lidí způsobem postačujícím za normálních okolností (na př. postupuje-li neoprávněná osoba při provádění práce, vyhrazené takovým předpisem jen určitým odborníkům, tak, jak by si počínal oprávněný odborník).

Zavinění majitele studně, svěřil-li její opravu (proti předpisu § 8 vlád. nař. č. 53/1931 Sb.) neoborníkovi, který si při ní nepočínal tak, jak by to činil oprávněný odborník, a nezabránil-li s náležitou autoritou a rozhodností jeho další práci, ač si musil pokud se týče měl uvědomiti, že její pokračování může ohroziti bezpečnost pracujících.

(Rozh. ze dne 30. ledna 1940, Zm I 601/39.)

Obžalovaný má na svém dvoře v N. studni asi čtrnáct metrů hloubkou, vyzděnou žulovým zdívem, v níž je dřevěná pumpa na tlak, skládající se ze čtyř do sebe zapuštěných dřevěných rour; kolmá poloha pumpy ve studni je udržována několika trojčlennými vzpěrami, zapuštěnými do zdíva studně. V měsíci červenci 1939 přestala pumpa pracovati, neboť do sebe nezapadaly čepy mezi třetí a čtvrtou rourou a unikala tam voda. Obžalovaný vyzval tesařského pomocníka P., aby mu přišel pumpu opravit. P. sestoupil do studně, při výměně vzpěr se však roubení studně uvolnilo, sesypalo se na P-a a strhlo jej do vody, v níž se P. utopil. Sesutí studničního roubení počalo na severní straně studně, kde kamenné roubení nemělo náležitého podkladu, neboť tam podklad pro kvádry roubení měl svah třiceti až čtyřiceti stupňů. Zdivo celé studně se zřítilo

proto, že tesař P. uvolnil při výměně vzpěr upevňujících pumpu některý kámen na severní, špatně osazené straně, čímž byly uvolněny další kameny a pak se ihned sesula celá studně. Obžalovaný uvedl ve své obhajobě, že volal na P-a, když P. zasazoval první vzpěru a vyňal kámen pro druhou vzpěru, aby toho nechal, že mu však P. odpověděl, že to musí udělat a že se pak, když vyňal kámen pro třetí vzpěru, sesypalo celé roubení.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle § 335 tr. z.

Z d ů v o d ů:

Provádějíc důvod zmatečnosti § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., napadá zmateční stížnost právní posouzení věci výrokem soudu, že obžalovaný nese vinu na P-ově smrti, poněvadž mu jako neoborníkovi zadal opravu pumpy, ač ji měl podle § 8 vlád. nař. č. 53/1931 Sb. zadati studnářskému mistru, jenž by byl učinil příslušná ochranná opatření, že zadává práci neoborníkovi, mohl předvídati, že může snadno dojít k nějaké nehodě, a že vina obžalovaného záleží již v samém překročení uvedeného předpisu. Zmateční stížnost namítá, že je nezachování předpisu § 8 uvedeného vládního nařízení podle § 96 téhož vládního nařízení pouhým správním přestupkem a že by šlo o skutkovou podstatu § 335 tr. z. jen, kdyby byly v konkrétním případě vedle překročení tohoto předpisu splněny předpoklady, jež vyžaduje tato trestná skutková podstata. Předpoklady ty však prý u obžalovaného nebyly splněny, neboť se obžalovaný před tím, než P. sestoupil do studny, přesvědčil, že je roubení studny neporušené; nemohl prý proto předvídati, že by při opravě pumpy mohlo dojít k nějakému neštěstí; když zpozoroval, že P. vyňal z roubení studny dva kameny, varoval ho, aby kameny nevyjímal; neposlechl-li P. obžalovaného a vyňal-li z roubení studny třetí kámen, čímž se uvolnily další kameny, roubení se sesulo a zasypalo P-a, zavinil sesutí studny a svou smrt výlučně P. sám.

Zmateční stížnost není důvodná. Nalézací soud řadí zřejmě ustanovení § 8 vlád. nař. č. 53/1931 Sb. mezi »zvlášť vyhlášené předpisy«, které mají zprostředkovati předvídatelnost nebezpečí pro život, zdraví a tělesnou bezpečnost lidí z okolností v předpisech uvedených a mají proto význam pro stránku subjektivní (viz. rozh. č. 1927, 3764 a 6030 Sb. n. s.). Uvedený předpis stanoví, že studnářské práce smějí býti prováděny toliko osobami oprávněnými za vedení a dozoru jejich nebo jejich zástupců (polírů). Proti tomuto ustanovení jedná jak ten, kdo provádí studnářské práce, nemaje k tomu oprávnění, tak i ten, kdo svěří (zadá) provedení studnářské práce osobě, která podle platných předpisů není k provedení takové práce oprávněna. Osobami oprávněnými k provádění studnářských prací jsou podle § 5 zák. č. 193/1893 ř. z. studnářští mistři a v místech, kde jich není, mistři stavitelští, zedničtí nebo tesařští. Zákonodárce vyhradil provádění studnářských prací uvedeným zvlášť kvalifikovaným živnostníkům zřejmě proto, že je provádění takových prací spojeno s velkým nebezpečím pro život, zdraví a

tělesnou bezpečnost osob, vykonávajících tyto práce, jemuž jsou tyto živnostníci s to čelití vzhledem ke svým znalostem, získaným odbornou přípravou teoretickou a zkušenostmi praxe. Podle stálé judikatury nejvyššího soudu (viz rozh. č. 1110, 1927, 3764 Sb. n. s.) není nezachování předpisů zvláště vyhlášených samo o sobě ještě trestným podle trestního zákona, bylo-li v konkrétním případě postaráno o bezpečnost lidí jiným, za normálních okolností dostačujícím způsobem. Této zásady jest zajisté použití i ve případech, kdy práce, jichž provádění je zákonem vyhrazeno — vzhledem k jejich nebezpečnosti pro právní statky chráněné předpisem § 335 tr. z. — určitým odborníkům, jsou svěřeny osobám podle zákona sice neoprávněným, jestliže tyto neoprávněné osoby postupují při jejich provádění tak, jak by si počínal oprávněný odborník. V souzené věci však nebyly splněny podmínky pro použití této zásady.

Podle zjištění rozsudku, z nichž nutno vycházeti (§ 288, odst. 2, č. 3 tr. ř.), byl P., povoláním tesařský pomocník, zasypan a usmrčen ve studni obžalovaného, jímž byl zjednan k opravě studny, když v hloubce asi deseti metrů při výměně tří vzpěr, upevňujících pumpu a oprěných o roubení studny, vyňal z roubení tři kameny pro vzpěry, čímž se roubení studny uvolnilo a sesulo. Podle dalšího výroku soudu, zmateční stížností nenapadeného, měla být tato práce svěřena studnářskému mistru. Nalézací soud zřejmě předpokládá, že P. neprováděl výměnu vzpěr odborně, jak by to byl učinil studnářský mistr, jenž by byl podle přesvědčení nalézacího soudu provedl příslušná ochranná opatření, aby při výměně vzpěr nedošlo k sesutí roubení studny. Svěřil-li obžalovaný provedení práce, kterou měl podle zákona provést živnostník k tomu oprávněný, neodborníkovi, jenž si nepočínal tak, jak toho okolnosti vyžadovaly a jak by si byl počínal odborník, dal tím podnět a zjednal podmínky výsledku, jímž byl dotčen právní statek chráněný § 335 tr. z., t. j. život, zdraví a tělesná bezpečnost P-ova. Okolnost, že P. vlastním neodborným postupem při výměně vzpěr zavinil sesutí roubení studny a tím svou smrt, je nerozhodná pro posouzení viny obžalovaného, neboť neruší příčinnou souvislost mezi P-ovým usmrcením a trestně závadným jednáním obžalovaného, které ostatně záleží nejen v tom, že zjednal k opravě studny osobu nekvalifikovanou, nýbrž i v tom, že seznal, že P. vyjímá z roubení studny kameny, mu to již při vynětí prvního kamene nezakázal s patřičnou autoritou a rozhodností, ač si musil nebo měl uvědomiti, že se roubení staré studny může uvolněním jednotlivých kamenů sesouti a zasypani P-a, který byl právě hluboko ve studni, neboť pouhé jeho varování po vynětí dvou kamenů, aby kameny nevyjímal, nebylo dostačujícím k zamezení nebezpečí.

Čís. 6435.

Zmatečnost podle § 344, č. 4 tr. ř. tvoří jen přísežný výslech svědka, jehož slabomyslnost nebo zeslabená duševní činnost (§ 170, č. 5 tr. ř.) byla soudy již před tím, než ho vzal do přísahy, tak zjevná nebo návrhy a tvrzením stran napověděna nebo jinak výsledky řízení osvědčena, že

mu dala podnět k úvahám a usnášení se o tom, má-li býti svědek vzat do přísahy či má-li býti slyšen nepřisežně. Nestací pouze zeslabená schopnost vnímati nebo upamatovati se, musí jíti o značné zeslabení.

(Rozh. ze dne 30. ledna 1940, Zm I 4/40.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl v neveřejném zasedání zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem podle § 125 tr. z.

Z d ů v o d ů:

Důvod zmatečnosti podle § 344, č. 4 tr. ř. uplatňuje zmateční stížnost neprávem.

Sniženou schopnost svědkyně P. vnímati nebo upamatovati se na průběh skutečností, o nichž vypovídala, pokouší se zmateční stížností dokazovat jen svémocným hodnocením jejího svědectví a porovnáváním jejich udajů s jinými průvody. Leč zmatečnost podle § 344, č. 4 tr. ř. zakládá jen přísežný výslech svědka, jehož slabomyslnost nebo zeslabená duševní činnost ve smyslu předpisu § 170, č. 5 tr. ř. byla nalézacímu soudu do té míry zjevná nebo návrhy a tvrzením stran naznačena nebo jinak výsledky řízení osvědčena, že mu ještě před začátkem svědeckého výslechu dala podnět k úvahám nebo k usnášení se o tom, lze-li svědka slyšeti pod přísahou nebo jen nepřisežně. Není možno zde přehlédnouti skutečnost, že zákon nevyklučuje ze svědectví pod přísahou ony osoby, jejichž schopnost vnímati nebo se upamatovati je zeslabena, nýbrž jen ty, u nichž je tomu tak ve z n a č n é míře. Protokol o hlavním přelíčení neobsahuje vůbec žádných záznamů, které by takovou svědeckou způsobilost P-ové uváděly v pochybnost, stěžovatel v tom směru též neučinil žádného návrhu při hlavním přelíčení, neohradil se proti přísežnému výsledku návrhu při hlavním přelíčení, ani sám nevyslovil svoje pochybnosti, a pouhý vlastní údaj P-ové, že se domnívá, že je nervově nemocná, ježto bývá velmi úzkostlivá a často pocítuje strach, nemůže ještě vzhledem k ostatnímu určitému a jasnému vyličení všech okolností příběhu zavdati podnět k pochybnostem o její vnímací a reprodukční schopnosti, nehledíc ani k tomu, že soud zvěděl onu skutečnost o vlastních domněnkách svědkyně o jejím nervovém stavu teprve poté, když již ji vzal do přísahy, takže předem ani nemohl míti pochybností v uvedeném směru.

Čís. 6436.

Prerušení trestního řízení podle § 452, č. 2 tr. ř. není samo o sobě vyšetřovacím úkonem ve smyslu § 51, odst. 3 tr. ř., zakládajícím předstížení.

(Rozh. ze dne 30. ledna 1940, Nd I 4/40.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací rozhodl v trestní věci proti Jindřichu A. pro zločin podvodu spor o příslušnost mezi krajským soudem v N. a krajským soudem v P. takto:

Příslušný je krajský soud v N.

D ů v o d y:

Okresnímu soud v P. došlo dne 13. října 1939 trestní oznámení proti Jindřichu A., v němž policejní úřad sdělil, že pátrá po pobytu podezřelého. Na to přerušil okresní soud trestní řízení podle § 452, čís. 2 tr. ř., aniž zavedl řízení podle § 452, č. 2, věta 2, § 416 tr. ř.

Byl tudíž uvedený úkon jen formálního rázu, nebylo jím však nic provedeno ke zjištění činu nebo pachatelovy osoby (jeho pobytu). Nelze proto pokládati tento úkon za vyšetřovací úkon podle § 51, odst. 3 tr. ř. (srovn. rozh. č. 4108 Sb. n. s.).

Podle toho, co uvedeno, nepředstihl okresní soud v P. krajský soud v N., jenž pachatele vyslechl jako obviněného dne 20. listopadu 1939.

Totéž, co bylo nahoře uvedeno o přerušení řízení podle § 452, č. 2 tr. ř. okresním soudem v P., platí i o přerušení řízení podle téhož zákonného ustanovení okresním soudem v O. ze dne 27. října 1938.

Je tudíž příslušným krajský soud v N.

Čís. 6437.

Článek VI. B, č. 18 uvozovacího zákona k trestnímu řádu, ustanovující, že jsou ku projednávání obžalob pro zločin krádeže příslušné porotní soudy, má-li se podle § 179 tr. z. uložit trest žaláře mezi pěti a deseti lety, byl zrušen článkem IV. vládního nařízení z 9. listopadu 1939, čís. 306 Sb.

Pacínaje dnem 1. ledna 1940 jsou k rozhodování o zločinu krádeže kvalifikovaném podle § 179 tr. z. příslušné krajské soudy jako soudy nalézací.

(Rozh. ze dne 31. ledna 1940, Zm I 635/39.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost státního zastupitelství a obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž nalézací soud vyslovil svoji nepřislušnost podle § 261 tr. ř.

D ů v o d y:

Rozsudek, jímž se nalézací soud prohlásil nepřislušným, napadají zmateční stížností jak obžalovaný, tak i veřejný žalobce, tento zřejmě ve prospěch obžalovaného.

Naříkaným rozsudkem vyslovil nalézací soud svoji nepřislušnost ve smyslu § 261 tr. ř., ježto zjistil, že je dostatečně odůvodněno podezření,

že cena předmětů, odcizených obžalovaným podle obžalovacího spisu, činí nejméně 22.250 K, takže jde o podezření ze zločinu krádeže kvalifikované podle § 179 tr. z., o němž přísluší rozhodovati podle čl. VI. B, č. 18 uvoz. zákona k trestnímu řádu porotnímu soudu. Návrh veřejného žalobce, učiněný během průvodního řízení a opakovaný v konečné řeči, aby byl obžalovaný potrestán ve smyslu tehdy ještě platného ustanovení §§ 1, 4 zák. č. 471/1921 Sb. těžkým žalářem od jednoho do pěti let, nalézací soud zamítl.

Po vydání naříkaného rozsudku a po písemném provedení obou zmatečných stížností nabylo však platnosti, a to dnem 1. ledna 1940, vládní nařízení ze dne 9. listopadu 1939 č. 306 Sb., jímž byla mimo jiné nově upravena příslušnost krajských soudů jako soudů nalézacích, a to zejména v ten smysl, že podle čl. I. náleží krajským soudům jako soudům nalézacím trestní řízení pro zločiny krádeže vůbec (§§ 171 až 180 tr. z.), při čemž bylo současně článkem IV. zmíněného vládního nařízení zrušeno ustanovení čl. VI. B, č. 18 uvozovacího zákona k trestnímu řádu stanovícího, že jsou k projednání obžalob pro zločiny krádeže, za které je podle § 179 tr. z. uznati na žalář mezi 5 a 10 lety, příslušné soudy porotní. Jsou tedy od uvedené doby platnosti vládního nařízení č. 306/1939 Sb., vydaného na základě čl. II. ústavního zmocňovacího zákona ze dne 15. prosince 1938, č. 330 Sb., nyní příslušné k rozhodování o zločinu krádeže kvalifikovaném podle § 179 tr. z. — o jaký jde podle naříkaného rozsudku — krajské soudy jako soudy nalézací. Tímto zákonným opatřením, vylučujícím příslušnost porotního soudu k projednávání a rozhodování této trestní věci, se stalo bezúčinným rozhodnutí nalézacího soudu o nepřislušnosti a krajský soud jako soud nalézací je nyní podle zákona povolán, aby jednal o této trestní věci. Důsledkem toho se staly bezpředmětnými obě zmateční stížnosti, které se vesměs domáhají pouze toho, aby byl zrušen výrok nalézacího soudu o nepřislušnosti, aby byla vyslovena příslušnost krajského soudu jako soudu nalézacího a aby jemu byla věc přikázána k projednání a rozhodnutí, tedy vesměs pouze toho, co nastává již podle zákona.

Byly proto obě zmateční stížnosti zamítnuty jako bezdůvodné, aniž se bylo třeba zabývatí dalšími jejich vývody a zkoumatí oprávněnost jednotlivých uplatňovaných důvodů zmatečnosti, zejména oprávněnost námítky obou zmatečných stížností, že nalézací soud vyložil nesprávně zákon v ustanovení §§ 1, 4 zák. č. 471/1921 Sb., když zamítl návrh veřejného žalobce, učiněný při hlavním přelíčení, aby byl obžalovaný potrestán podle zmírněné sazby těžkého žaláře od jednoho do pěti let. Na nalézacím soudě bude, aby, dbaje ustanovení čl. I. vládního nař. č. 306/1939 Sb., dále po zákonu jednal.

Čís. 6438.

Ke skutkové podstatě zločinu podle § 93 tr. z.:

Nezáleží na tom, jak dlouho věznění trvalo, jen když nebylo zcela pomíjející.

S hlediska skutkové podstaty podle první věty § 93 tr. z. je nerozhodné, že pachatel hned poslal pro policii.

(Rozh. ze dne 2. února 1940, Zm I 1/40.)

Dne 9. září 1939 přišli dozorčí orgánové úřadovny hospodářské kontroly zemského úřadu, M. a P., k obžalovanému, aby vyšetřili, zda den před tím prodával tabák za úředně stanovené ceny. Řekli obžalovanému, který stál před svým kioskem, že jsou od hospodářské kontroly a sdělili mu důvod svého příchodu. Obžalovaný se rozčílil a prohlásil, že jediný orgán důchodkové kontroly je oprávněn u něho provést kontrolu. Na to mu P. ukázal svoji legitimaci, opatřenou fotografií a kulatým razítkem zemského i okresního úřadu, a legitimoval se mu i M., když ho obžalovaný mylně považoval za oznamovatele, který ho udal pro předražování tabáku. Obžalovaný však M-ovi vytrhl legitimaci z ruky a vyzval ho, aby s ním šel do kiosku. Při tom ho uchopil za kabát a několikrát s ním zatřásl, když M. s počátku nechtěl výzvě vyhovět. Když P. i M. vešli s obžalovaným do kiosku, uzamkl obžalovaný kiosk, vzal klíč k sobě a vyzval oknem nějakou paní, aby došla pro strážníka. Ačkoliv byl oběma kontrolory znovu upozorněn, že jsou úředními orgány a že neoprávněně omezuje jejich osobní svobodu, nechal obžalovaný dveře uzamčené po šest minut až do příchodu strážníka.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí podle § 93 tr. z. a přestupkem podle § 312 tr. z.

D ů v o d y :

Zmateční stížnost se dovolává důvodů zmatečnosti podle § 281, č. 5, 9, písm. a) a 10 tr. ř.

S hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. namítá, že není naplněna skutková podstata zločinu podle § 93 tr. z. po stránce objektivní ani subjektivní, ježto prý stěžovatel nechtěl věznit M-a a P-a, nýbrž se chtěl toliko přesvědčiti, zda jde vskutku o úřední orgány a zda jsou jejich legitimace pravé či nikoliv; při tom dodává zmateční stížnost, že se stěžovateli stalo již jedenkrát, že mu soukromá osoba předstírala úřední charakter, takže se nelze diviti, že si v tomto případě počínal velmi opatrně. Zmateční stížnosti nelze přisvědčiti. Skutkovou podstatu zločinu podle § 93 tr. z. tvoří každé svémocné, t. j. bezprávné věznění člověka, nad nímž pachatelé podle zákona žádné moci nepřislouží a jehož nemá příčiny ani pokládati za zločince, ani mítí ho důvodně za člověka škodlivého nebo nebezpečného. Nezáleží na tom, jak dlouho věznění trvalo, jen když nebylo zcela pomíjející, jak je zjištěno v souzeném případě.

Vzhledem ke zjištění rozsudku, že dozorčí orgánové úřadovny hospodářské kontroly zemského úřadu, M. a P., kteří přišli ke stěžovateli vy-

šetřiti, zda prodával tabák za úředně stanovené ceny, oznámili stěžovateli nejen svůj úřední charakter, ale i příčinu svého příchodu a že se oba prokázali legitimacemi vydanými zemským úřadem, opatřenými fotografiemi své osoby a razítkem zemského a okresního úřadu, je správný závěr nalézacího soudu, že si stěžovatel za tohoto stavu věci musil býti vědom toho, že jde o úřední orgány a že je protiprávně uzamkl v kiosku po šest minut. Poněvadž podle uvedeného nemohl stěžovatel v kiosku po šest minut. Poněvadž podle uvedeného nemohl stěžovatel považovati M-a a P-a důvodně za škodlivé nebo nebezpečné, nebo vůbec za zločince, je nerozhodné, že, uzamknuv je, vyzval nějakou paní, aby došla pro strážníka. Stěžovatelova mála fides je ostatně patrna i ze zjištěné okolnosti, že stěžovatel, když ho dostavivší se strážník upozornil na to, že uzavřené osoby jsou úředními orgány, ještě je urazil, vině je ze špinavosti, že pronásledují Čecha.

Poněvadž je skutková podstata zločinu podle § 93 tr. z. naplněna již vězněním zmíněných kontrolních orgánů, je nerozhodné, zda stěžovatel vtáhl M-a do kiosku.

S hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 5 tr. ř. vytyká zmateční stížnost nedostatek důvodů co do údajů svědka M. a P., v jejichž výpovědích jsou prý rozpory o tom, šli-li tito svědkové do kiosku dobrovolně, či nikoliv. Poněvadž nalézací soud shledal stěžovatelovu vinu v tom, že věznil M-a a P-a v kiosku, což stěžovatel plně doznal, nemusil se obíratí ostatními podružnými okolnostmi, vytykanými zmateční stížností.

S hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 10 tr. ř. namítá zmateční stížnost, že by mohlo jíti jen o přestupek podle § 1 zákona č. 309/1921 Sb. a nikoliv o zločin podle § 93 tr. z., jímž byl stěžovatel uznán vinným. Zmateční stížnost přezírá, že nalézací soud plným právem podřadil zjištěné jednání stěžovatelovo pod skutkovou podstatu tohoto zločinu, důsledkem čehož je vyloučen přestupek útisku podle § 1 zákona č. 309/1921 Sb., neboť vykonané násilí, dosáhnoucí podle zjištění soudu intenzity § 93 tr. z., převyšovalo míru a povahu útisku podle § 1 zákona č. 309/1921 Sb.

Čís. 6439.

Přestupku podle § 32 zbrojního patentu se dopouští, kdo má zbraň nebo municí, nemaje k tomu dovolení. Dovolení je třeba jen k držení zbraně a municí zapověděné, to jest předmětů uvedených v § 2 téhož patentu. Nedovolenou je ve smyslu § 32 zbrojního patentu držba zbraní, i přiči-li se všeobecnému dočasně vyslovenému zákazu mítí zbraně.

(Rozh. ze dne 10. února 1940, Zm I 631/39.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, pokud čelila proti výroku, jímž byl obžalovaný uznán vinným přestupkem podle § 32 zbroj. pat., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný v tomto výroku a v důsledku

toho i ve výroku o trestu a ve výrocih s tím souvisících a vrátil věc nalézacímu soudu, aby ji v rozsahu zrušení znova projednal a rozhodl, dbaje pravoplatného odsouzení obžalovaného pro zločin krádeže podle §§ 171, 173, 174, II, písm. a), c), 176, II, písm. a) tr. z.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost namítá s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 5, 9, písm. a) tr. ř., že rozsudek nezjistil, ani že původní forma býkovce, nalezeného u obžalovaného, byla zúmyslně změněna tak, aby se jí mohlo tíže poraniti, ani že jde o nástroj ukrytý, příhodný k potutelným útokům.

Zmateční stížnost je důvodná.

Přestupku podle § 32 zbrojního patentu č. 223/1852 ř. z. se dopouští ten, kdo má zbraň anebo munici, nemaje k tomu dovolení. Dovolení je třeba k držení zbraně nebo munice zapověděné a takovými jsou předměty, uvedené v § 2 zbroj. pat. Naproti tomu je po rozumu § 32 zbroj. pat. nedovolenou držba zbraní, i přičítá-li se všeobecnému, dočasně vyslovenému zakazu míti zbraň (rozh. č. 3256, 4423 Sb. n. s. tr.).

K tomu nalézací soud pouze uvádí, že obžalovaný měl u sebe býkovec, nemaje k tomu povolení, a že je tento býkovec dlužno považovati za zbraň zakázanou ve smyslu § 32 zbroj. pat.

Tímto všeobecným označením nejsou však zjištěny skutečnosti, ze kterých by bylo možno odvoditi, že jde o zbraň, jakou má na mysli ustanovení § 32 zbroj. pat., a nejsou tedy vůbec zjištěny ony skutečnosti, které při správném použití zákona měly býti základem nálezu.

Nejvyšší soud proto postupoval podle § 288, odst. 2, čís. 3, věta druhá tr. ř., zrušil napadený rozsudek v této části jako zmatečný a vrátil věc nalézacímu soudu, aby ji znova projednal a rozhodl, dbaje při tom pravoplatného odsouzení obžalovaného pro zločin podle §§ 171, 173, 174, II, písm. a), c), 176, II, písm. a) tr. z.

Čís. 6440.

Předmětem přečinu nebo přestupku podle § 1 zákona čís. 78/1883 ř. z. (o maření exekuce) mohou býti jen věci, na něž mohou věřitelé podle zákona vésti exekuci, tedy nikoli věci, které v době exekuce nejsou exekutovým vlastnictvím, nebo které nepodléhají exekuci, nebo z ní byly vyloučeny.

Posléz uvedené věci mohou však býti předmětem přestupku podle § 3 téhož zákona, jakmile byly ve smyslu tohoto zákonného ustanovení zabaveny.

(Rozh. ze dne 10. února 1940, Zm II 13/40.)

Napadený rozsudek uznal obžalovaného — obchodníka radiovými přístroji — vinným, že v květnu 1934 v úmyslu, aby zcela nebo aspoň

zčásti zmařil uspokojení svých věřitelů firem O., R. a M. v N., během exekuce těmito věřiteli proti němu vedené, odstranil majetkové předměty, a to radiové součástky v ceně 8.260 K, a že tím spáchal přečin podle § 1 zákona o maření exekuce č. 78/1883 ř. z., a to na podkladě tohoto skutkového děje:

Proti obžalovanému byly vedeny v březnu a dubnu 1934 exekuce k vydobytí pohledávek ve výši asi 8.500 K. Koncem března nebo začátkem dubna 1934 odvezl obžalovaný různé radiotelefonní součástky v ceně 8.260 K k mechanikovi P. a odevzdal mu zároveň tři účty, v nichž bylo uvedeno, že P. od obžalovaného koupil uvedené součástky částečně v roce 1932, částečně v roce 1933 a v lednu 1934 a že je zaplatil. Ve skutečnosti je však P. od obžalovaného nekoupil, nýbrž obžalovaný ho jen požádal, aby je u sebe ponechal nějaký čas, a dal mu účty proto, aby P., kdyby na něm někdo ony součástky žádal, mohl osvědčiti, že jsou jeho vlastnictvím, že je koupil od obžalovaného. Později si obžalovaný všechny součástky opět od P-a odvezl. Námitku obžalovaného, že tyto součástky nebyly jeho vlastnictvím, ježto je koupil na úvěr a dodavatelé si k nim vyhradili vlastnické právo až do zaplacení tržové ceny, která dosud není zaplácena, považoval nalézací soud za nerozhodnou, poněvadž dodavatelé mohli uplatniti svá vlastnická práva podle příslušných ustanovení exekučního řádu.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle § 1 zákona č. 78/1883 ř. z., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný, a přikázal věc nalézacímu soudu, aby ji znova projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost napadá rozsudek z důvodů zmatečnosti podle § 281, čís. 4, 5, 9, písm. a), b), 10 tr. ř.

Předmětem přečinu nebo přestupku podle § 1 zák. č. 78/1883 ř. z. mohou býti pouze věci, které právně mohou býti předmětem exekuce, tedy pouze věci, které jsou v době exekuce exekutovým vlastnictvím a které nejsou z exekuce vyloučeny (§§ 37, 39, 250, 251 ex. ř.).

Tímto zákonným ustanovením je chráněno právo věřitelů na nerušené vymáhání jejich pohledávek ze jmění liknavého dlužníka prostředky exekuce. Právo to může utrpěti újmu dlužníkovým nakládáním se jměním jen tehdy a potud, když a pokud by bylo věřitelům bez onoho dlužníkového zásahu podle zákona možno zasáhnouti prostředky exekuce dotčený majetkový předmět za účelem jeho zpeněžení nebo jinakého zužitkování k uspokojení jejich pohledávek.

Není-li takový zákrok věřitelů právně přípustný, je dlužníkům zásah (jeho opatření s majetkovým předmětem) naprosto nezpůsobilý poškoditi ono právo věřitelů a nevztahují se naň proto ustanovení § 1 uved. zák., právo to chránící.

Naproti tomu se však podle § 3 uved. zák. dopustí přestupku, kdo — kromě případu, vyčteného v § 1 — věci, jež jsou úřadem anebo z úředního rozkazu ve vnučené správě, právem zástavním anebo i jinak zabaveny, odejme úřednímu nakládání.

Předmětem ochrany tohoto zákonného ustanovení nejsou tedy práva zástavních věřitelů, nýbrž chráněným právním statkem je tu vážnost úředního opatření, uvedeného v tomto zákonném ustanovení. V takovém případě je proto nerozhodné, že zabavené věci nebyly vlastnictvím dlužníka, nebo že nepodléhaly exekuci, nebo že byly z exekuce vyloučeny.

Z uvedeného plyne, že při odstranění věci, jež nejsou vlastnictvím dlužníka, nebo jež nepodléhají exekuci nebo jsou z exekuce vyloučeny, je rozhodující okolností, zda věci byly odstraněny za exekuce teprve hrozící, anebo za exekuce již vedené, t. j. zda byly odstraněny před jejich zabavením anebo po něm.

V souzeném případě se obžalovaný mimo jiné hájí tím, že věci, které odstranil, nebyly jeho vlastnictvím; je proto pro posouzení této věci rozhodující skutečností údaj doby, kdy se toto odstranění stalo.

Zmateční stížnost vytyká z důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 5 tr. ř., že byl obžalovaný uznán vinným, že v květnu 1934 odstranil majetkové předměty, a že nalézací soud v odůvodnění rozsudku zjišťuje, že se toto odstranění stalo koncem března, nebo začátkem dubna 1934. Těmito výtkami v podstatě namítá, že je výrok soudu sám s sebou v odporu. Výtka ta je důvodná.

Odstranění majetkových předmětů se stalo jen jednou a proto pro tento jediný čin nemohou vedle sebe obstát zjištění dvou rozdílných údajů o době spáchání souzeného činu. Pro posouzení věci je, jak již bylo uvedeno, rozhodnou okolností údaj doby, kdy byl čin spáchán.

Bylo proto zmateční stížnosti vyhověno již z tohoto důvodu, aniž se bylo třeba zabývatí jejími dalšími výtkami, napadený rozsudek byl zrušen a věc přikázána nalézacímu soudu, aby ji znova projednal a rozhodl.

Při novém hlavním přelíčení bude se třeba zabývatí otázkou vlastnictví k odstraněným věcem. Nestačí jen zjištění, že byla ujednána výhrada práva vlastnického k odstraněným věcem až do úplného zaplacení, ale je třeba též zjistiti, zda odstraněné věci byly anebo nebyly v době činu zaplacený. Dále je třeba přesného zjištění, kdy byly provedeny exekuce, o které jde, a zda se odstranění věci stalo za hrozící anebo za vedené exekuce. Při rozhodování bude též třeba vzít v úvahu otázku promlčení.

Cis. 6441.

Falšování (a použití) prošlé pohraniční propustky (změna jejího konečného data), jímž si chtěl pachatel umožnití přechod hranic, je zločinem podle § 199, písm. d) tr. z., i když by byl pachatel jinak bez překážek dosáhl jejího prodloužení příslušným úřadem.

Pachatele neomlouvá, že si nebyl vědom trestnosti svého jednání.

(Rozh. ze dne 10. února 1940, Zm I 22/40.)

Úřad německé tajné státní policie vydal obžalovanému dne 4. května 1939 propustku, jejíž platnost končila dne 15. 6. 1939. Když obžalovaný tuto propustku předložil dne 30. června 1939 k prodloužení, bylo zjištěno, že je zfalšována tím způsobem, že datum 15. 6. 1939 je přepsáno na 15. 7. 1939.

Obžalovaný doznal, že propustku zfalšoval. Uvedl, že dostal od své snoubenky v sudetském území zprávu, že je nemocná, že ji chtěl navštívit, že si však nemohl včas opatřit prodloužení propustky, ježto byl ve službě, a proto že přepsal ono datum. Hájí se tím, že si nebyl vědom následků svého činu. Zfalšované propustky dvakrát použil k přechodu hranic, a to dne 21. a 23. června 1939.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl uznán vinným zločinem podvodu podle §§ 197, 199, písm. d) tr. zák.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost se dovolává důvodů zmatečnosti podle § 281, čís. 4 a 9, písm. a) tr. ř.

Neprávem spatřuje zkrácení obhajoby obžalovaného v zamítnutí průvodního návrhu, aby bylo zjištěno dotazem u tajné státní policie, zda se platí poplatek za prodloužení platnosti propustky. Šlo o okolnost nerozhodnou, neboť obžalovanému nebylo kladeno za vinu, že zfalšoval propustku za tím účelem a s tím úmyslem, aby zkrátil úřad, jenž jest oprávněn prodloužit platnost propustky, o poplatek vybíraný snad za její prodloužení.

Pro posouzení viny obžalovaného byla nerozhodná i okolnost, zda by byl obžalovaný na základě propustky, jejíž platnost již pominula, beze všeho dostal od německých pohraničních úřadů v N. propustku na čtyřadvacet hodin. Neboť — jak vysvitne z úvah, uvedených při vyřízení důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř. — by ani tato okolnost nečinila beztrestným svémocné prodloužení platnosti propustky jejím zfalšováním a použitím takto zfalšované propustky u pohraničních úřadů k průkazu povolení k přechodu hranic.

Pokud zmateční stížnost vytyká jako neúplnost řízení, že si měl nalézací soud z úřední povinnosti vyžádati dobrozdání o tom, zda je propustka veřejnou listinou, a že ji neměl bez dobrozdání pokládati za veřejnou listinu, schází jí formální zákonný předpoklad uplatnění důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 4 tr. ř., totiž návrh stěžovatelův, učiněný při hlavním přelíčení, jež nalézací soud zamítl nebo o němž opominul rozhodnouti. Z vývodů zmateční stížnosti nelze ostatně seznati, proč tuto výtku činí, když vůbec nenapadá závěr nalézacího soudu, vyjádřený výrokem, že propustka, o níž šlo, je veřejná listina a že si byl obžalovaný této povahy propustky při jejím zfalšování vědom.

S hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř. namítá zmateční stížnost především, že obžalovaný věda, že by mu byla propustka oprávněným úřadem beze všeho prodloužena, neměl při zfal-

šování propustky a při jejím použití poškozovacího úmyslu, jež vyžaduje skutková podstata §§ 197, 199, písm. d) tr. z. Zmateční stížnost je bezdůvodná. Podle rozsudkových zjištění zfalšoval obžalovaný propustku, jež ho do 15. června 1939 opravňovala k přechodu hranic Protektorátu Čechy a Morava, tím způsobem, že přepsal konečné datum platnosti propustky 15. 6. 1939 na 15. 7. 1939. Takto zfalšovanou propustkou se prokázal při přechodu hranic Protektorátu dne 21. a 23. června 1939 pohraničním německým kontrolním orgánům, kteří zfalšování propustky nepostřehli. Propustky byly zavedeny, jak zmateční stížnost sama připouští, aby říšskoněmecké úřady mohly samy rozhodovati, kterým osobám dovolí překročení hranice mezi Protektorátem Čechy a Morava a ostatním říšským územím, a aby tak bylo cestování z Protektorátu podrobeno evidenci a kontrole říšskoněmeckých úřadů. Vydaním propustky na určitou dobu dává úřad propustku vydávši najevo, že neshledal překážek v osobě majitele propustky, ani jiných překážek, ležících mimo jeho osobu, aby překročil hranice v době, po kterou propustka platí. Obžalovaný vyvolal tím, že v propustce zfalšoval uvedeným způsobem konečné datum její platnosti, změněným obsahem propustky v podstatné její části zdání, že úřad, oprávněný propustku vydati, shledal předpoklady, aby obžalovaný směl přecházeti hranice Protektorátu i mezi 16. červnem a 15. červencem 1939. Předložením zfalšované propustky uvedl obžalovaný pohraniční říšskoněmecké kontrolní úřady (orgány) v omyl, jimž měla Německá říše utrpěti škodu, na svém právu kontroly a dohledu, tedy v úmyslu, aby byl zmařen přímo účel, sledovaný zavedením propustek, což stačí k naplnění skutkové podstaty podvodu podle §§ 197, 199, písm. d) tr. z. po stránce subjektivní. Zfalšování propustky, jejíž platnost prošla, přepsáním konečného data propustky na datum pozdější, aby tak byl umožněn přechod hranic, zakládá skutkovou podstatu zločinu podvodu podle §§ 197, 199, písm. d) tr. z., třebaš prodloužení propustky nestála v cestě žádná překážka. Pokud stěžovatel k dolíčení důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř. uvádí, že si nebyl vědom trestnosti svého jednání, odvolává se na právní omyl, který neomlouvá (§ 3 tr. z.). Zmateční stížnost byla proto zamítnuta jako bezdůvodná.

Čís. 6442.

I opakování urážky nebo pomluvy je trestné.

Je-li chování rázu soukromého ve vztahu k oprávněným zájmům veřejným, přestává býti věcí života ryze soukromého.

Veřejnost má zájem na tom, aby byla klasifikace na veřejných školách prováděna podle skutečných vědomostí žáků bez jakýchkoli vlivů, pramenících ze soukromých vztahů učitelů.

Otázku veřejného zájmu nelze řešiti podle toho, které ze skutečností, obsažených ve zprávě, byly dokázány, nýbrž bez ohledu na pravdivost či nepravdivost zprávy jen podle toho, je-li v zájmu veřejnosti, aby znala zprávu, kdyby byla pravdivá.

K důkazu omluvitelného omylu je třeba, aby byly zjištěny okolnosti, z nichž by každý člověk průměrných vlastností čerpal při normální bedlivosti přesvědčení o pravdivosti uvedených nebo sdělených skutečností. Je tu tedy použití objektivního měřítka. Nestačí pouhý poukaz na to, co se povídalo ve městě.

(Rozh. ze dne 16. února 1940, Zm I 565/39.)

V periodickém tiskopise »V-ský věstník« byl dne 30. června 1938 v rubrice »Zprávy místní a z kraje« pod nadpisem »Konec školního roku« uveřejněn článek, v němž bylo uvedeno toto:

»Ve středu dne 22. června byl ukončen školní rok na našich školách. U nás v N. byli rodiče žáků, zvláště škol měšťanských, hodně rozrušeni a roztrpčeni zprávou, která se roznesla po městě, že propadne nejméně a roztrpčeni zprávou, která se roznesla po městě, že propadne nejméně padesát procent žáků měšťanských škol, poněvadž se jejich školní vysvědčení přímo hemží pětkami. Letošní rok je skutečně prvním školním rokem, kdy u nás byla na pětiky pravá úroda a pětkami byli poděleni i žáci, o kterých se vědělo, že jsou pilní a svědomití. Nechceme a také nemůžeme hodnotiti klasifikaci žáků se špatnými známkami, ale rodiče nebyli nikterak s klasifikací spokojeni, takže dokonce byla vyslána deputace rodičovského sdružení k okresnímu školnímu inspektorovi do O. a žádala ho, aby zakročil a zjistil, zda je klasifikace postižených žáků správná, zda odpovídá »uděleným« pětkám atd. Pan inspektor přijel do N. a několik hodin konferoval s učitelským sborem. O výsledku budou pak zájemci vyzooměni písemně. O klasifikování žáků, zvláště ze čtvrté měšťanky kolují po městě různé řeči a dohady. Tak se tvrdí, že se špatnými známkami hledí čeliti velkému přílivu na vyšší školy, aby se hoši učili řemeslům.

Ve městě se dále veřejně kolportuje, z jakých důvodů dostala řada hochů po pětce z počtů. Jeden učitel nabízel svoji dceru druhému učiteli a když tento odmítl, odnesli to žáci. Mohli bychom uvést celou další řadu kritik letošních školních zpráv ve městě pronášených.

Jest nesporné, že mezi rodiči panuje roztrpčení a zklamání a že je celá tato záležitost prodebatována a že by si výsledky těchto debat určití lidé jistě nedali za rámeček«.

V témže periodickém tiskopise byl dne 4. srpna 1938 pod nadpisem: »Už to začíná« uveřejněn tento článek: »Pětková aféra v N. se začíná rozmazávat. První začal samozřejmě pan učitel M. a podal na náš list tiskovou žalobu, prý pro urážku na cti. Pan učitel nám chce dokázati, že ve článku, uveřejněném v tomto listě dne 30. června t. r., je on, který má dceru na vdávání a že se proto stať: „Ve městě se dále veřejně kolportuje, z jakých důvodů dostala řada hochů po pětce z počtů. Jeden učitel nabízel svoji dceru druhému učiteli a když tento odmítl, odnesli to žáci“, týká jeho osoby. Tvrzení toto však není docela správné. Je ještě jeden učitel v N., který má rovněž dceru na vdávání a nic by proti tomu neměl, kdyby se za učitele vdala. V tomto sporu, který slibuje býti hodně

zajímavý, povede odpovědný redaktor nejméně patnáct svědků. Mimo to se bude dovolávat úředních spisů okresní školní rady se stížností, podanou k zemské školní radě a k ministerstvu školství.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmáteční stížnosti soukromého žalobce do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný zproštěn podle § 259, č. 2 tr. ř. obžaloby pro přečiny podle §§ 1, 2, 3 zákona č. 108/1933 Sb., zrušil napadený rozsudek jako zmátečný a vrátil věc soudu první stolice, aby ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

V obou zažalovaných člancích bylo v podstatě tvrzeno, že i pilní a svědomití žáci na měšťanské škole v N. byli nebo budou nesprávně klasifikováni za nedostatečné a že příčinou toho je, že jeden učitel (soukromý žalobce) nabízel svou dceru druhému učitelu (P-ovi), a když tento odmítl, že to odnesli žáci.

Nalézací soud vycházejí ze správného výkladu obou článků dospěl k závěru, že byl soukromý žalobce oběma články vydáván ve veřejný posměch a že o něm byly sdělovány skutečnosti, které by ho mohly uvést v opovržení nebo snížit v obecném mínění, a že tedy je v obou člancích naplněna skutková podstata přečinu urážky a pomluvy podle §§ 1, 2 zák. č. 108/1933 Sb., zprostil však obžalovaného z důvodu, že se mu podařil důkaz omluvitelného omylu.

Zmateční stížnost soukromého žalobce napadá rozsudek z důvodů zmátečnosti podle § 281, č. 9, písm. a), b) tr. ř., v obou směrech právem.

Důvod zmátečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. je podle obsahu provedení zmáteční stížnosti uplatňován jen pokud jde o druhý článek, uveřejněný dne 4. srpna 1938. Nalézací soud totiž, vysloviv nejprve, že i obsah tohoto druhého článku tvoří skutkovou podstatu přečinu urážky a pomluvy, uvedl na konci rozsudku, že nespátňuje v obsahu tohoto druhého článku trestný čin, ježto tu obžalovaný jen uváděl, pro která slova prvního článku na něho byla soukromým žalobcem podána žaloba. Stěžovatel tu právem namítá, že i opakování urážky nebo pomluvy je trestným činem, jak ostatně vyslovil již sám nalézací soud na jiném místě rozsudku.

Uplatňuje důvod zmátečnosti podle § 281, č. 9, písm. b) tr. ř. namítá stěžovatel, že nebyly dokázány takové okolnosti, pro které by sdělení a v obou člancích uvedené skutečnosti mohly být důvodně pokládány za pravdivé, a že je důkaz omluvitelného omylu v souzeném případě vůbec vyloučen, a to jednak podle § 7, odst. 2 zákona č. 108/1933 Sb., ježto jde o skutečnosti života soukromého, jednak proto, že nebylo vůbec ve veřejném zájmu, aby byl článek uveřejněn.

Tvrdí-li stěžovatel, že jde ve stíhaných člancích o skutečnosti života rodinného a vůbec soukromého, nevychází z celé souvislosti stíhaných zpráv a má tu zřejmě na mysli jen část zpráv, že jeden učitel nabízel dceru učitelu druhému a tento odmítl. Tato část zpráv se sama o sobě týká ovšem jen skutečností života soukromého. Byla-li však tato tvrzení

přednesena v souvislosti s tím, že byli žáci právě proto nesprávně klasifikováni, nejde již o tvrzení skutečností života soukromého, který v sobě zahrnuje vše, co nesouvisí s postavením jednotlivce, upraveném podle práva veřejného. Vymyká se proto z mezi života soukromého takové konkrétní chování rázu soukromého, je-li ve vztahu k oprávněným zájmům veřejným. Je-li takovým chováním dotčen zájem veřejný, přestává již býti věcí života ryze soukromého. Poněvadž se ve stíhaných zprávách uvádí chování soukromého žalobce v souvislost s jeho činností učitele veřejné školy, že totiž bylo odmítnutí jeho dcery druhým učitelem příčinou toho, že byli žáci nesprávně klasifikováni, jde již o věc spadající do oboru veřejného zájmu, neboť veřejnost má zájem na tom, aby klasifikace na veřejných školách byla prováděna podle skutečných vědomostí žáků bez jakýchkoli vlivů pramenících ze soukromých vztahů učitelů. Je proto zmáteční stížnost na omylu, domnívá-li se, že jde o skutečnost života soukromého ve smyslu § 7, odst. 2 zákona č. 108/1933 Sb. a že proto byl v souzeném případě důkaz omluvitelného omylu vůbec vyloučen.

Nelze přisvědčiti zmáteční stížnosti ani z toho důvodu, že nebyl důkaz omluvitelného omylu přípustný proto, že sdělení skutečností uvedených ve stíhaných člancích nebylo ve veřejném zájmu. Nalézací soud dospěl k závěru, že uveřejnění zpráv bylo ve veřejném zájmu, ježto vzal za prokázáno, že byla klasifikace žáků skutečně provedena nesprávně. Tento názor nalézacího soudu není však správný. Otázku veřejného zájmu nelze řešiti podle toho, co bylo ze sdělených skutečností dokázáno, nýbrž jen podle obsahu zažalované zprávy bez ohledu na to, zda je zpráva pravdivá, tedy jen podle toho, zda společnost nebo jednotlivé její složky mají zájem na tom, aby zpráva, kdyby byla pravdivá, byla uveřejněna. Není pochyby o tom, že má veřejnost zájem na tom, aby byla klasifikace žáků prováděna objektivně bez veškerých vedlejších vlivů, a má tedy i zájem na tom, aby byly uveřejňovány případy, kde se tak neděje. Je tedy zřejmo, že se uveřejnění zprávy stalo ve veřejném zájmu.

Odůvodněna je však zmáteční stížnost, pokud napadá výrok nalézacího soudu, že se obžalovanému podařil důkaz omluvitelného omylu.

Nalézací soud zjistil, že se učitel P. vyjádřil vůči řediteli měšťanské školy R. a vůči svědku O., že má dojem, že celou záležitost s klasifikací žáků zosnoval učitel M., ježto měl (P.) dojem, že mu M-ovi chtějí nabídnouti dceru a on nejevil o ni zájem, a že se o tom v N. všeobecně mluvilo. Dále pak zjistil nalézací soud na základě výpovědi svědka K., že bylo na podnět ředitele měšťanské školy jednáno o tom, zda by klasifikace žáků nemohla býti zlepšena, že však se celý učitelský sbor shodl na tom, že je klasifikace již definitivně určena, že se stala správně a že na ní nelze nic měniti. Konečně pak zjistil nalézací soud na základě výpovědi svědkyně H. a svědka Ch., že výsledek písemné zkoušky provedené soukromým žalobcem byl velmi špatný a že sám soukromý žalobce byl toho názoru, že nelze provést konečnou klasifikaci na základě této jediné písemné zkoušky, a doporučoval, aby byli žáci znovu přezkoušeni. Z těchto zjištění a navzájem si odporujících skutečností dospěl

pak nalézací soud k závěru, že se obžalovanému podařil důkaz omluvitelného omylu.

Z uvedeného je patrné, že pramenem uveřejněné zprávy mohly být jednak domněnky učitele P., vyslovené před několika osobami, jednak zprávy, které se o tom rozšířily ve městě, a podkladem důkazu omluvitelného omylu podle zjištění nalézacího soudu pak to, že bylo prokázáno, že se P. vyjádřil v uvedeném smyslu a že se zprávy o tom rozšířily po městě, a naproti tomu i to, že klasifikace byla podle úsudku učitelského sboru správná a že soukromý žalobce usiloval o nové přezkoušení žáků.

K důkazu omluvitelného omylu se však vyžaduje zjištění takových okolností, ze kterých by každý člověk průměrných vlastností čerpal při normální bedlivosti přesvědčení o pravdivosti uvedených nebo sdělených urážlivých skutečností. Nabytí přesvědčení o pravdivosti posoudí soud tedy ne podle obviněného, nýbrž s hlediska objektivního, a nestačí tu tedy pouhý poukaz na to, co se ve městě kolportovalo, nýbrž třeba bedlivě zkoumat, zda mohly být zprávy důvodně pokládány za pravdivé vzhledem k pramenům, ze kterých byly čerpány. V tom směru nalézací soud ani nezjišťoval, ze kterých pramenů čerpal obžalovaný informace ke svým zprávám a co mu bylo jeho informátory sděleno a zda mohl tyto informátory považovati za věrohodné, či zda zprávy uveřejnil jen na podkladě kolujících pověstí, podepřených jen domněnkami. Kromě toho jsou tu ona odporující si zjištění o tom, jak si soukromý žalobce počínal při klasifikaci žáků, tedy jednak zjištění, že soukromý žalobce byl původcem a osnovatelem špatné klasifikace žáků, jednak zjištění, že to byl právě on, který se zasazoval o to, aby byla klasifikace znova přezkoumána. Za tohoto stavu nemohl nejvyšší soud rozhodnouti ihned ve věci samé a proto, vyhověv zmáteční stížnosti, zrušil napadený rozsudek, a poněvadž se nelze obejít bez nového hlavního přelíčení, vrátil věc nalézacímu soudu k novému projednání a rozhodnutí.

Čís. 6443.

Podvodný prodej losů na splátky.

Je nerozhodné, zda byl zákazník s to zaplatiti celou kupní cenu.

Učinil-li zákazník v mylném předpokladu, vyvolaném v něm pachatelem, náklad, který by jinak nebyl učinil, je poškozen na svém majetku, ježto se onen předpoklad nespínil.

(Rozh. ze dne 16. února 1940, Zm I 10/40.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmáteční stížnost obžalovaných A. a B. do rozsudku krajského soudu, jimž byli uznáni vinnými zločinem podvodu podle §§ 197, 200 tr. z.

Z d ů v o d ů:

Hmotněprávní důvod zmátečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. neprovádí zmáteční stížnost po zákonu, pokud nevychází ze skutkových zjištění rozsudku, o něž se opírají právní úvahy nalézacího soudu, totiž, že se Matěj a Anna P-ovi odhodlali ke koupi státních stavebních losů a výherních listů pouze v důvěře v pravdivost ujišťování obžalovaných, že 1. srpna 1938 určitě vyhrají větší výhru, že na kupní cenu zaplatí pouze splátky do 1. srpna 1938, že další splátky budou placeny z oně větší výhry, a že by nebyli losy koupili, kdyby jim obžalovaní nebyli slibovali větší výhru. Předpisu § 288, odst. 2, č. 3 tr. ř. neodpovídá zmáteční stížnost ani, pokud námitku právní mylnosti rozsudku opírá o svědomně sestrojené skutkové zjištění, že jsou manželé Matěj a Anna P-ovi zámožní a rozumní lidé, kteří vědí, co mohou podniknouti. Rozsudek naopak zjišťuje, že si Matěj a Anna P-ovi musili vypůjčiti peníze na zaplacení prvních splátek, což obžalovaným netajili, a že podle dojmu, který na soud učinili, jsou lidmi nezkušenými a důvěřivými.

Nelze přisvědčiti zmáteční stížnosti, pokud napadá právní názor nalézacího soudu, vyslovený výrokem, že je nerozhodné, zda zákazníci — t. j. manželé Matěj a Anna P-ovi — byli podle svých majetkových poměrů s to, aby zaplatili celou kupní cenu losů a výherních listů, a pokud dále dovozuje, že by bylo lze usuzovati na zlý úmysl jen, kdyby byli obžalovaní věděli, že jsou manželé P-ovi naprosto neschopni dodržeti splátky a že proto částky jimi skutečně zaplacené propadnou. Neboť správný je názor nalézacího soudu a nikoli zmáteční stížnosti. Pro posouzení viny obžalovaných bylo rozhodné jen, že se manželé P-ovi dali pohnouti ke koupi cenných papírů za 8.375 K a 16.750 K jediné proto, že uvěřili nepravdivému předstírání obžalovaných, že budou platiti splátky pouze do 1. srpna 1938 (t. j. do nejbližšího tahu, a to ze šestnácti splátek celkem jen pět splátek) a že další splátky zaplatí z větší výhry, kterou měli podle slibů obžalovaných určitě získati 1. srpna 1938. V tomto mylném předpokladu, vyvolaném v nich obžalovanými vědomě nepravdivým tvrzením, učinili manželé P-ovi náklad, který by jinak nebyli učinili, a byli na svém majetku poškozeni, ježto onen předpoklad nebyl splněn. Obžalovaní pak, znajíce nepravdivost okolností, jichž předstíráním pohnuli manžely P-ovy k jednání majetkově je poškozujícímu, vyvolali v nich omyl ve zlém úmyslu, aby jim způsobili škodu, tedy v úmyslu, jaký se vyžaduje k naplnění skutkové podstaty podle § 197 tr. z. Názoru nalézacího soudu, zmáteční stížností napadenému, nelze proto důvodně vytýkati právní mylnost (srov. rozh. č. 2462 a 2800 Sb. n. s.).

Čís. 6444.

I pouhé doznání obviněného může být pramenem skutkově zjišťovací činnosti nalézacího soudu.

Zločinu podle § 129, I, písm. b) tr. z. se dopouští jako spolupachatel i ten, kdo osobě téhož pohlaví propůjčí své tělo ke smilstvu buď tak,

že na vlastním těle trpí její smilné činy, nebo že je sám páše na jejím těle.

Je zmatkem podle § 281, čís. 11 tr. ř. (vykročením z moci trestní), ustanovil-li soud zkušební dobu čtyřletou, ač uložil trest na svobodě do šesti měsíců.

Byl-li mladistvému obviněnému povolen podmíněný odklad výkonu trestu, aniž byla zároveň nařízena ochranná výchova, musí být dán pod ochranný dozor; od tohoto opatření lze upustit jen, jde-li o čin nepatrného významu a je-li zároveň o náležitý dozor jinak postaráno.

(Rozh. ze dne 16. února 1940, Zm I 32/40.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmatečnou stížnost Jana A., jako zákonného zástupce mladistvého obviněného Karla A., do rozsudku soudu mládeže, pokud jím byl mladistvý Karel A. uznán vinným proviněním smilstva proti přírodě podle § 129, I, písm. b) tr. z. a § 3 zákona č. 48/1931 Sb., nevyhověl jeho stížnosti do usnesení téhož soudu mládeže, jímž byl nad mladistvým obviněným vysloven ochranný dozor, zrušil však podle § 290 tr. ř. výrok rozsudku, jímž byla zkušební doba stanovena na čtyři roky, stanovil obviněnému dobu zkušební tři roky a odkázal na toto rozhodnutí odvolání z délky doby zkušební.

Důvody:

Ponechávajíc nedotčen výrok rozsudku, jímž byl mladistvý obviněný uznán vinným proviněním krádeže podle §§ 171, 176, II, písm. c) tr. z. a § 3 zákona č. 48/1931 Sb., napadá zmatečnou stížnost rozsudek jen ve výroku, jímž byl obviněný uznán vinným proviněním smilstva proti přírodě podle § 129, I, písm. b) tr. z. a § 3 zákona č. 48/1931 Sb. a uplatňuje důvody zmatečnosti podle § 281, č. 4, 5 a 9 — správně 9, písm. a) — tr. ř.

Výtkou, že nalézací soud porušil zásadu, která mu ukládá zjistit materiální pravdu, tím, že svůj odsuzující výrok opřel jen o doznání obviněného, dává zmatečnou stížnost nájevo, že si neuvědomila podstatu vady neúplnosti řízení podle § 281, č. 4 tr. ř., jež, jak se domnívá, provádí uvedenou výtku, a jenž podle jasného znění zákona může být uplatňován jen, když nalézací soud při hlavním přelíčení nerozhodl o nějakém návrhu stěžovatelově anebo když mezitímním nálezem proti jeho návrhu neb odporu vneseným opominul nebo nesprávně použil nějakého zákona nebo nějaké zásady trestního řízení, jichž šetření káže podstata řízení, kterým se zabezpečuje trestní stíhání i obhajování.

Opřel-li nalézací soud svá rozhodná zjištění pouze o doznání obviněného, nelze z této okolnosti dovozovat, jak činí zmatečnou stížnost, že je rozsudek stížen vadou nedostatku důvodů ve smyslu § 281, č. 5 tr. ř. Neboť i pouhé doznání obviněného, zhodnocené podle § 258, odst. 2

tr. ř., může být nalézacímu soudu pramenem jeho skutkově zjišťovací činnosti jako každý jiný výsledek hlavního přelíčení, u něhož opak není stanoven zákonem (viz rozh. č. 193, 3136, 3188 a 3258 Sb. n. s.).

Pokud zmatečnou stížností vytyká nedostatek důvodů pro výrok soudu, že obviněný provozoval smilstvo proti přírodě s neznámými muži, v zájmu je onanuje, tvrdíc, že se obviněný ke vzájemnému onanování nedoznal, nutno uznati, že má tato výtka zmatečnou stížností oporu v obhajobě obviněného. Obviněný doznal při svých výsleších u četnictva, u vyšetřujícího soudce, i u hlavního přelíčení, že udržoval homosexuální styky se dvěma muži a to:

1. na podzim roku 1938 po dobu asi jednoho měsíce s mužem asi dvacetiletým, s nímž se sešel vícekrát v Riegrových sadech, kde tohoto mladíka na jeho žádost onanoval, a

2. ke konci roku 1938 a na začátku roku 1939 s mužem asi třicetiletým na schůzkách konaných asi jednou týdně, většinou v sadech Vrchlického, při nichž tento muž ohmatával obviněnému pohlavní úd a obviněný ho onanoval. Ze obviněný žádal nebo dovolil, aby ho některý z oněch mužů navzájem onanoval, není v této obhajobě obviněného uvedeno. Doznání vzájemného onanování zajisté nelze spařovat v údajích obviněného, že mu onen třicetiletý muž ohmatával pohlavní úd. Vytýkaná vada se však netýká okolnosti rozhodné pro posouzení viny obviněného a proto nezakládá zmatek podle § 281, č. 5 tr. ř. Neboť se zločinu podle § 129, I, písm. b) tr. z. (pokud se týče provinění podle tohoto paragrafu a § 3 zákona č. 48/1931 Sb.) dopouští jako spolupachatel i ten, kdo osobě stejného pohlaví propůjčí své tělo k nepřirozenému smilstvu buď tak, že na vlastním těle trpí páchaní smilných činů (ku př. ohmatávání pohlavního údu) nebo tím, že vlastními smilnými činy, páchanými na těle oné osoby stejného pohlaví (na př. onanováním), slouží jejím chlupným chtíčům (viz rozh. č. 3056 Sb. n. s.). Je proto nerozhodné, že není formálně bezvadné zjištění rozsudku, že se obviněný se dvěma neznámými muži vzájemně onanoval, a výrok rozsudku odsuzujícího obviněného pro provinění podle § 129, I, písm. b) tr. z. a § 3 zákona č. 48/1931 Sb. ob stojí a je právně bezvadný, i když odpadne vzájemnost onanování.

Provádějíc důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., omezuje se zmatečnou stížností na námitku, že jednání obviněného, zjištěné rozsudkem, pokud se týče vysvítající z jeho obhajoby, nezakládá skutkovou podstatu provinění podle § 129, I, písm. b) tr. z. a § 3 zákona č. 48/1931 Sb. Zmatečnou stížností opominula tento svůj názor opodstatnit právními úvahami a není proto provedena, jak to předepisuje § 285, odst. 1 tr. ř. a § 1, č. 2 zákona č. 3/1878 ř. z. Stačí ji proto odkázati na úvahy uvedené při vyřízení důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 5 tr. ř. Zmatečnou stížností byla zamítnuta jako bezdůvodná, pokud se týče neprovedená.

Nejvyšší soud se přesvědčil při zmatečnou stížnosti, že nalézací soud tím, že stanovil zkušební dobu čtyři roky, ač obviněnému vyměřil trest na svobodě v trvání čtyř měsíců, vykročil ze své moci trestní (§ 281,

č. 11 tr. ř.), použiv nesprávně v neprospěch obviněného zákona, t. j. § 3 zákona č. 562/1919 Sb., podle něhož činí zkušební doba při odsouzení k trestu na svobodě do šesti měsíců rok až tři léta. Bylo proto použito § 290 tr. ř., vyrok o délce doby zkušební byl zrušen a doba zkušební stanovena v mezích zákona délkou odpovídající povaze trestných činů i pachatele (viz rozh. č. 1905 a 1989 Sb. n. s.).

Na toto rozhodnutí bylo odkázáno odvolání z délky doby zkušební vznesené jen z důvodů arbitrárních.

Stížnost do usnesení, jímž byl obviněný dán pod ochranný dozor, nebyla shledána důvodnou. Podle § 7, č. 4 zákona č. 48/1931 Sb. musí při podmíněném odsouzení mladistvý provinilec býti dán pod ochranný dozor, nebyla-li nařízena ochranná výchova. Od tohoto opatření lze upustiti jen, jde-li o čin nepatrného významu a (kumulativně) je-li zároveň postaráno jinak o náležitý dozor. Obviněný spáchal dva trestné činy, které nejsou nepatrného významu, nýbrž jsou proviněním velmi těžkým, a již z tohoto důvodu nebylo lze upustiti od dání obviněného pod ochranný dozor.

Čís. 6445.

Ke skutkové podstatě zločinu podle § 185 tr. z. se po stránce subjektivní vyžaduje, aby pachatel určitě věděl, že věc, kterou na sebe převádí, je ukradena nebo zpronevěřena.

(Rozh. ze dne 17. února 1940, Zm II 3/40.)

P., který byl zaměstnán v továrně na látky firmy T. v N., odcizoval v této továrně v roce 1938 a 1939 pravidelně různé látky a prodával je pod cenou obžalovanému. Za rok 1938 a za prvé měsíce roku 1939 koupil obžalovaný od P-a nejméně 240 m látek, za které mu zaplatil nejméně 8.000 K a které pak dále rozprodal. Obžalovaný se hájil tím, že znal P-a jako řádného člověka, že věděl, že je domovníkem v továrně T., a že proto, když mu říkal, že dostane látky v továrně laciněji jako její zaměstnanec, neměl žádného podezření, že snad látky, které kupoval, pocházejí z krádeže.

Nalézací soud uvedl v rozsudku, že je tato obhajoba obžalovaného vyvrácena výpovědí P-a, který udal, že obžalovaný věděl, že P. odcizuje v továrně látky, které mu prodává, a že by i bez této P-ovy výpovědi měl za prokázáno, že obžalovaný věděl, že látky, které kupuje, jsou kradené, neboť každý, kdo má zdravý rozum, musí poznati, že mu domovník v továrně na sukna nemůže za tak krátkou dobu prodati takové množství látek pod cenou, a činí-li to, že je v továrně krade, neboť kdyby mohl každý zaměstnanec továrny kupovati takové množství zboží za reálnější nebo sníženou cenu, byla by brzo každá taková továrna v úpadku. To musilo býti podle přesvědčení soudu známo i obžalovanému, takže musil vědět, že látky pocházejí z krádeže.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podílnictví na krádeži podle §§ 185, 186, písm. b) tr. z., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a přikázal nalézacímu soudu, aby věc znova projednal a rozhodl.

Důvody:

Stěžovatel navrhl důkaz svědky M., N., O. a P. o tom, že ho P. ujišťoval, že má jako vrátný v továrně na látky možnost velmi lacino koupiti kdykoli jakékoli množství látek a že se proto stěžovatel nemusí ničeho obávat, že P. stěžovateli výslovně prohlásil, že látky kupuje v továrně, a že se stěžovatel netajil původem prodávaných látek.

Pro pomínutí tohoto důkazu vytýká zmateční stížnost rozsudku nalézacího soudu právem neúplnost řízení.

Podílnictví na krádeži nebo na zpronevěře se dopustí ten, kdo věc ukradenou nebo zpronevěřenou ukrývá, na sebe převede nebo prošťtročí. K tomu se však vyžaduje, aby pachatel určitě věděl, že jde o věc kradenou nebo zpronevěřenou, poněvadž by jinak scházel zákonem vyžadovaný zlý úmysl.

Pro posouzení otázky, zda stěžovatel věděl, že jde o kradené látky, je důležitou okolností P-ovo sdělení stěžovateli o původu prodávaných látek, jakož i stěžovatelův údaj o původu látek při dalším jejich prodeji.

Okolnosti v průvodním návrhu uvedené jsou tedy podstatné s hlediska obhajoby a proto bylo pomínutím důkazu o těchto okolnostech nesprávně použito zásady trestního řízení, jíž šetřiti káže podstata řízení, kterým se zabezpečuje obhajování.

Bylo proto vyhověno zmateční stížnosti obžalovaného již z uvedených důvodů, aniž se bylo třeba zabývatí jejími dalšími výtkami. V důsledku toho byl napadený rozsudek zrušen a věc byla přikázána nalézacímu soudu, aby ji znova projednal a rozhodl.

Při novém hlavním přelíčení bude třeba zejména též zjišťovati, kde a za jakých okolností odbíral obžalovaný od P-a látky a jakým způsobem došlo k tomu, že mu P. začal látky prodávati. Zároveň bude třeba zjistiti okolnosti, z nichž by bylo lze posouditi, že byly látky kupovány pod cenu.

Čís. 6446.

Ke skutkové podstatě zpronevěry spáchané přivlastněním si svěřené věci stačí pachatelovo vědomí, že disposicí se svěřenou věcí porušuje svěřitelovu důvěru.

Okolnost, že má pachatel dostatečný nemovitý majetek, nestačí k tomu, aby vyloučila jeho vědomí o protiprávnosti přivlastnění, nýbrž je třeba, aby pachatel měl již v době svémocné dispozice po ruce stejnorodou a rovnocennou náhradu, tak, že je kdykoli s to splniti svěřitelův příkaz.

Pachatelovo svolení, aby na jeho nemovitosti byla vtělena kauce, není účinnou lítostí ve smyslu §§ 187, 188 tr. z.

(Rozh. ze dne 19. února 1940, Zm I 612/39.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmáteční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl uznán vinným zločinem zpronevěry podle §§ 181 a 183 tr. z.

Důvody:

Obžalovaný byl uznán vinným, že si přivlastnil peníze v úhrnné částce 133.272 K 70 h, svěřené mu jako notáři a soudnímu komisaři v pozůstalostních věcech, a peníze v úhrnné částce 25.008 K 80 h, svěřené mu stranami jako právnímu zástupci.

Tu stačí ke skutkové podstatě zpronevěry pachatelovo vědomí, že porušuje dispozici s věcí za určitým účelem mu svěřenou důvěru svěřitelovu (rozh. č. 3899 Sb. n. s.). K tomu, aby bylo vyloučeno vědomí o protiprávnosti jeho jednání, tu nestačí, že má pachatel nemovitý majetek, z něhož mohou být neodvedené peníze zaplacený, nýbrž je třeba, aby pachatel měl po ruce stejnorodou a rovnocennou náhradu (movitý majetek) již v době svémocné dispozice se svěřenými penězi, takže je kdykoli s to splnit svěřitelův příkaz. To je stálá judikatura nejvyššího soudu (rozh. č. 1582, 1637, 1766, 3314, 3652, 4282, 4823 Sb. n. s.) v souhlase s naukou (Altman I, str. 501), a není v rozporu s názorem Miříčkovým, který ve svém díle »Trestní právo hmotné« na str. 352 uvádí jen, že by nebylo lze mluvit o zpronevěře, byl-li pachatel přesvědčen, že bude moci dostátí svému závazku a bylo-li toto přesvědčení odůvodněno okolnostmi, zejména jeho »majetkovými poměry« v době činu, třeba by se mu to pak stalo nezaviněnými nehodami nemožným.

Je proto bezdůvodná námitka zmáteční stížnosti s hlediska zmatku podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., že prý v souzeném případě »nejde o zpronevěru, poněvadž stěžovatel měl v době činu nemovitý majetek a že proto nemohl být jiného přesvědčení, než že svým závazkům bude moci dostátí, a že mu ani zdaleka nemohlo napadnouti, že bude musít své klienty žádati o poshovění«.

Zmatek podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. není doličen po zákonu, poněvadž zmáteční stížnost doličující, že je obžalovaný beztrestný pro účinnou lítost, vychází ze svémocného, rozsudkem nezjištěného předpokladu, že se obžalovaný dohodl s poškozenými, že jim škoda bude nahrazena z výtěžku jeho notářské kanceláře.

Okolnost, že obžalovaný dovolil zavtěliti na své nemovitosti kauci 200.000 K, rozsudek právem nepokládá za dohodu, která by měla význam účinné lítosti (rozh. č. 4012, 4790 Sb. n. s.).

Byla proto zmáteční stížnost za předpokladů zákona č. 56/1935 Sb. zamítnuta v sedění neveřejném.

Čís. 6447.

K pojmu obecné nesnáze ve smyslu § 174, I, písm. c) tr. z.

Krádež, k níž pachatel dala příležitost jen okolnost, že odcizená věc stála bez dohledu v polích, a nikoliv přechodná nepřítomnost vojska, bezpečnostních orgánů a vrchnosti v kraji, nelze kvalifikovati podle § 174, I, písm. c) tr. z.

(Rozh. ze dne 19. února 1940, Zm II 48/40.)

V noci na 11. října 1938 přišlo do N-ova dvora, ležícího na území obce S., která měla být dne 11. října 1938 obsazena říšskoněmeckým vojskem, osmnáct obyvatelů obce O. a odvezli si do svých domovů bez svolení pachtýře N-ova dvora, P-a, který krátce před tím uprchl, různé součásti inventáře a zásob dvora v úhrnné ceně 14.235 K.

Dne 11. října 1938 odvezl obžalovaný, který rovněž bydlí v obci O., avšak nezúčastnil se noční výpravy do N-ova dvora, sám kultivátor v ceně 450 K, patřící rovněž k inventáři N-ova dvora a stojící v polích.

Nalézací soud uznal oněch osmnáct pachatelů vinnými, že v noci na 11. října 1938 v S. společně jako spoluzlodějové odňali pro svůj užitek v čas obecné nesnáze cizí věci movité v ceně 2.000 K převyšující, v úhrnné ceně 14.235 K, z držení a bez přivolení P-a a že tím spáchali zločin krádeže podle §§ 171, 173, 174, I, písm. c), II, písm. a) tr. z.

Obžalovaného pak uznal vinným, že dne 11. října 1938 odňal pro svůj užitek u S. v čas obecné nesnáze cizí věc movitou v ceně 450 K z držení a bez přivolení P-a a že tím spáchal zločin krádeže podle §§ 171, 174, I, písm. c) tr. z.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmáteční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem krádeže podle §§ 171, 174, I, písm. c) tr. z., zrušil napadený rozsudek a uznal právem, že je obžalovaný vinen přestupkem krádeže podle § 460 tr. z., jehož se dopustil tím, že dne 11. října 1938 u N-ova dvora v S. odňal pro svůj užitek z držení a bez přivolení P-a kultivátor v ceně 450 K, tudíž cizí věc movitou, rolní nářadí na poli, v ceně nepřevyšující 500 K.

Z důvodů:

Zmateční stížnosti nelze upřítí oprávnění, pokud s hlediska důvodu zmátečnosti podle § 281, č. 10 tr. ř. namítá, že soud první stolice neprávem shledal ve zjištěném skutku obžalovaného zločin krádeže podle § 174, I, písm. c) tr. z. místo přestupku krádeže podle § 460 tr. z. Podle zjištění rozsudku spočíval trestný skutek obžalovaného v tom, že dne 11. října 1938 ukradl pachtýři N-ova dvora P. kultivátor v ceně 450 K, stojící na pokraji lesa u N-ova dvora.

I tuto krádež považuje nalézací soud za zločinnou ve smyslu § 174, I, písm. c) tr. z. stejně jako krádeže ostatních spoluobžalovaných, uvede-

ných v rozsudku, spáchané jimi jako spoluzloději v noci na 11. října 1938 přímo v N-ově dvoře »v čas obecné nesnáze«, t. j. v době, kdy obec S., na jejímž území leží N-ův dvůr, byla vyklizena a opuštěna bývalým československým vojskem a jinou vrchností a nebyla dosud obsazena vojskem německým. Podle zjištění rozsudku odcizil obžalovaný kultivátor stojící osamoceně v polích u lesa teprve dne 11. října 1938, a to sám. Jeho krádež není v takové ani místní ani časové souvislosti se společnou krádeží ostatních osmnácti spoluobžalovaných, že by se z těchto skutečností mohla posuzovat stejně jako jejich činy, a v rozsudkových zjištěních není podkladu pro úsudek, že obžalovaný odcizil kultivátor, využívaje přechodné nepřítomnosti vojska nebo bezpečnostních orgánů a vrchnosti na území obce S. Naopak plyne z rozsudkových zjištění, že šlo o krádež, k níž obžalovanému jako jednotlivému pachateli zavdala příležitost prostě skutečnost, že byl kultivátor o samotě v polích, bez dohledu zaměstnanců dvora.

Šlo o krádež polního nářadí v poli, která, ježto podle zjištění rozsudku činila cena odcizeného kultivátoru jen 450 K, je podle správného právního posouzení jen přestupkem podle § 460 tr. z.

Bylo proto vyhověno zmateční stížnosti s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 10 tr. ř. a obžalovaný byl uznán vinným pouze přestupkem krádeže podle § 460 tr. z.

Čís. 6448.

K § 335 tr. z.:

K přičitatelnosti výsledku stačí, že nastal i jen pro nahodilé okolnosti, za nichž pachatel jednal (opominul jednati).

Pachatel odpovídá za vše, co je s jeho jedním (opominutím) spojeno příčinně tak, že by to bez něho nebylo nastalo, i když konkrétní následek ohrožení nastal také proto, že se k příčině, vyvolané pachatelem, přidružily ještě jiné příčiny, spočívající v dalších okolnostech, pachatelem třeba nepředvídaných a nechtěných.

Spoluzavinění poškozeného ho nezbavuje viny.

(Rozh. ze dne 20. února 1940, Zm I 439/39.)

Dne 24. října 1936 srazil se na nechráněném, velmi nepřehledném přejezdu mezi stanicemi O. a M. motorový vlak č. 4701, řízený obžalovaným, s automobilem, jedoucím po státní silnici, přetínající tu železniční trať, a řízeným MVDr. P-em, zvěrolékařem v O. MVDr. P., jeho manželka a dcera byli usmrceni. Obžalovaný, který znal uvedenou trať i přejezd a jeho nepřehlednost a věděl, že před ním má zmírniti rychlost vlaku na nejvýše 20 km/hod., jel přes přejezd rychlostí vyšší než 20 km/hod., stanovenou pro toto místo železničními předpisy, které tím porušil. Nálezací soud přes to obžalovaného zprostil podle § 259, č. 2 tr. ř. obžaloby pro přečin proti bezpečnosti života podle §§ 335, 337 tr. zák., ježto MVDr. P., který znal nebezpečnost a nepřehlednost přejezdu,

na niž upozorňovala i vhodně umístěná výstražná znamení, měl především sám dbáti v oněch místech veškeré ba i zvýšené opatrnosti a neměl přejížděti před jedoucím vlakem a ježto se obžalovaný nemohl za těchto okolností domnívati, že řidič automobilu nebude dbáti tohoto základního pravidla bezpečnosti, takže i když porušil zvláštní předpisy, pro něho závazné, není splněna subjektivní stránka přečinu podle §§ 335, 337 tr. zák.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti státního zastupitelství do tohoto rozsudku krajského soudu, zrušil napačený rozsudek jako zmatečný a vrátil věc soudu prvě stolice k novému projednání a rozhodnutí.

Důvody:

Zmateční stížnost státního zastupitelství se dovolává jedině důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 5 tr. ř. Aniz bylo třeba se zabývat všemi výtky, které činí a jimž nelze z valné části, pokud jde o právní vyjádření a označení, přisvědčiti, je uznati za oprávněnou výtku neúplnosti rozsudku, že rozsudek ponechal nerozřešenou otázku příčinné souvislosti mezi rychlostí motorového vlaku — těsně před srážkou a při ní — a srážkou. Poněvadž je otázka příčinné souvislosti znakem objektivním, při čemž podle zásad § 134 tr. z. stačí k přičitatelnosti výsledku, nastal-li výsledek i jen pro nahodilé okolnosti, za nichž byly čin nebo opominutí spáchány, je oprávněná výtka zmateční stížnosti, že rozsudek nechal nepovšimnuty údaje znaleckého posudku inž. N. Odpovídá totiž ten, kdo se dopustil činu nebo opominutí, za vše, co je s nimi spojeno příčinně tak, že by bez nich nebyla událost nastala, bez ohledu na to, zda konkrétní následek ohrožení nastal také proto, že se k příčině vyvolané pachatelem (jízda rychlostí větší než 20 km za hodinu) přidružily ještě jiné příčiny, spočívající v okolnostech dalších (MVDr. P. znal místní poměry, nepřehlednost a nebezpečnost přejezdu, nedbal veškeré ba i zvýšené opatrnosti, býti pánem svého vozidla, měl auto zastaviti a nikoliv snad předjížděti), obžalovaným třeba nepředvídaných a nechtěných. Uvedl totiž znalec inž. N. ve svém posudku, že vzájemný vztah mezi rychlostí vlaku a auta hraje svou úlohu a že by při rychlosti vlaku 20 km/hod., rychlosti to předepsané pro přejezd a jeho nejbližší okolí, nedošlo ke střetnutí, poněvadž při nezměněné jízdě MVDr. P., i takové nebezpečné, jak Dr. P. jel., stačil nepatrný časový náskok, aby auto přejezd bezpečně minulo.

Opominul-li tedy rozsudek tuto skutečnost, která je zcela jasně skutečností rozhodnou pro právní posouzení, zavinil tím neúplnost rozsudku, která jej činí zmatečným. Nelze totiž upříti oprávněnosti výtce zmateční stížnosti, že není vyloučeno, že by byl rozsudek mohl dojíti k jinému závěru o tom, zda se obžalovaný nemohl domnívati, že i řidič automobilu nebude dbáti základního pravidla bezpečnosti, když rozsudek dále zjistil, že obžalovaný znal železniční trať, že znal nechráněný přejezd a jeho nepřehlednost, že věděl, že má před tímto přejezdem zmírniti rychlost na

nejvýše 20 km/hod., že však jel rychlostí tuto přípustnou hranici převyšující a že tím porušil zvláštní předpisy železniční, stanovené mu v jeho povolání. Spoluzavinění poškozeného nezbavuje pachatele viny, nebyl-li úraz vyvolán jen vlastním neodvratitelným a nepředvídatelným jednáním poškozeného, naopak stačí k trestnému zavinění, bylo-li jednání nebo opomnutí pachatelovo jednou z podmínek trestného výsledku, který by nebyl býval nastal, kdyby si byl obžalovaný počínal správným způsobem, totiž kdyby byl jel přípustnou rychlostí, v tomto případě ne vyšší než 20 km/hod.

Bylo-li proto vyhověno zmateční stížnosti již z tohoto důvodu, napadený rozsudek byl zrušen a věc vrácena nalézacímu soudu, aby o ni znova jednal a rozhodl.

Čís. 6449.

Okolnost, že si porotci nevyžádali poučení ve smyslu § 327, odst. 2 tr. ř. písemnou žádostí vrchního porotce, nýbrž tak, že jeden z nich přivolal předsedu porotního soudu, není zmatkem podle § 344, č. 4 tr. ř. Neplatností je ohroženo jen, nešetření ustanovení posledního odstavce § 327 tr. ř.

Trestní řád nepředpisuje, aby byl duševní stav obviněného zkoumán psychiatry. Nařizuje jen (§ 134 tr. ř.), aby byl vyšetřen dvěma lékaři, nečině při tom rozdílu co do závažnosti obvinění nebo tíže trestu. Ani okolnost, že jde o obvinění z hrdelního zločinu, nezavazuje soud, aby přibral znalce se zvláštními odbornými znalostmi ve smyslu druhého odstavce § 118 tr. ř.

Jen znalcům náleží posoudit, je-li tu postačitelý podklad pro spolehlivý posudek nebo jde-li o nesnadný případ, vyžadující delšího pozorování a vyšetřování nebo přibrání psychiatrů.

Ve zrušovacím řízení nelze odporovat věcné správnosti znaleckého posudku.

Obhajoba obžalovaného nebo výsledky průvodního řízení tvoří jen tehdy podklad pro položení eventuální otázky ve smyslu § 320 tr. ř., je-li v nich obsažena celá objektivní i subjektivní skutková podstata jiného trestného činu, který není přísněji trestný, než čin uvedený v obžalobě.

(Rozh. ze dne 20. února 1940, Zm I 602/39.)

Porotci odpověděli kladně na první hlavní otázku, zda je obžalovaný vinen, že dne 9. srpna 1939 v N. proti své manželce v obmyslu, aby ji usmrtil, takovým způsobem jednal, že z toho nastala její smrt, při čemž se vražda stala způsobem potměšilým,

a na druhou hlavní otázku, zda je obžalovaný vinen, že v listopadu 1938 v S. v tom obmyslu, aby jedem usmrtil svého nemanželského syna Františka T., spáchal čin, který ke skutečnému vykonání zločinu vraždy vedl, k dokonání zločinu však nedošlo jen pro překážku odjinud v to příšlou nebo náhodou,

a dali zápornou odpověď na dodatkové otázky, zda byl obžalovaný v době činů, uvedených ve hlavních otázkách, zbaven užívání rozumu, zda jednal ve střídavém pomnutí smyslů nebo v jiném jejich pomnutí, v němž si nebyl vědom svého činu.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu jako soudu porotního, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem vraždy úkladné podle §§ 134, 135, č. 1 tr. z. a zločinem nedokonané vraždy úkladné podle §§ 8, 134, 135, č. 1 tr. z.

Z d ů v o d ů:

Jako zmatek podle § 344, č. 4 tr. ř. vytýká zmateční stížnost porušení předpisu § 327 tr. ř. tím, že si porotci nevyžádali poučení ve smyslu § 327, odst. 2 tr. ř. písemnou žádostí vrchního porotce, nýbrž tím způsobem, že jeden z porotců (nikoli vrchní porotce) opustil poradní síň, vešel do porotní síně a přivolal předsedu porotního soudu. Poněvadž je ze znění § 327 tr. ř. patrné, že je neplatností ohroženo pouze nešetření ustanovení posledního odstavce tohoto zákonného ustanovení, že totiž při hlasování porotců nesmí býti nikdo přítomen, a nikoliv též nešetření ustanovení předchozích odstavců, zejména ne ustanovení druhého odstavce, jehož porušení zmateční stížnost právě vytýká, je výtka bezdůvodná a není proto třeba zkoumat, zda se formální vada skutečně stala a proč se stala a zda mohla působiti na rozhodnutí způsobem obžalovanému nepřiznivým.

S hlediska zmatku podle § 344, č. 5 tr. ř. vytýká zmateční stížnost, že porotní soud zkrátil stěžovatelu obhajobu tím, že při porotním hlavním přelíčení zamítl stěžovatelův návrh, aby soudní znalci psychiatři, kteří zkoumali duševní stav obžalovaného, dále zkoumali jeho duševní stav na základě výsledků porotního hlavního přelíčení a doplnili svůj nálezk a posudek se zřetelem na nové okolnosti, které vyšly najevo při porotním přelíčení, a že dal toto doplnění provést místními soudními znalci lékaři, proti čemuž se stěžovatel ohradil. Ani v tomto směru není výtka zmateční stížnosti odůvodněna.

Za přípravného vyšetřování byl obžalovaný dopraven do vazby krajského soudu trestního v N. a tam byl zkoumán jeho duševní stav dvěma soudními znalci psychiatry, a to profesorem Dr. O. a Dr. P., kteří po zkoumání provedeném mezi 8. a 25. zářím 1939 podali posudek, že byl obžalovaný v době svých činů příčetný a že mu lze pouze přičknouti polehčující okolnost mdlého rozumu podle § 46, písm. a) tr. z. Při porotním hlavním přelíčení navrhl veř. žalobce ihned na počátku, aby se místní soudní znalci lékaři Dr. M. a Dr. N. zúčastnili celého porotního hlavního přelíčení, aby se mohli vyjádřiti o okolnostech, týkajících se duševního stavu obžalovaného, které vyjdou najevo při hlavním přelíčení. Proti tomu stěžovatel ničeho nenamítal. Teprve když byly provedeny stěžovatelem navržené důkazy o skutečnostech, týkajících se jeho duševního stavu, ohradil se stěžovatelův obhájce proti podání nálezu a posudku, správně doplnění nálezu a posudku soudními znalci lékaři Dr. M. a Dr. N., uvedl

výsledky průvodního řízení, mající podle jeho názoru význam pro posouzení duševního stavu obžalovaného a učinil shora uvedený návrh na doplnění nálezu a posudku o duševním stavu obžalovaného znalci psychiatry, kteří jej svého času podali. Porotní soud, ujistiv se dotazem u přítomných soudních znalců lékařů Dr. M. a Dr. N., že jsou schopni podat doplnění posudku o duševním stavu obžalovaného vzhledem k okolnostem nově najevo vyšlým, dal těmto znalcům doplnit posudek a zamítl obhájce návrh, aby toto doplnění podali po novém zkoumání původní znalci psychiatři. Znalci podali pak posudek, že byl obžalovaný v době činu úplně přičetný a že u něho nešlo o stavu podle § 2, písm. a), b), c) tr. z., že však jest osobou mdlého rozumu ve smyslu § 46, písm. a) tr. z. Proti tomuto posudku obžalovaný nic nenamítal. Zamítnutím obhájce návrhu nebyla stěžovatelova obhajoba nijak zkrácena. Jak je patrné z posudku znalců při porotním hlavním přelíčení, šli tito znalci ještě dále, nežli byl příkaz porotního soudu, protože se znovu zcela samostatně vyjádřili o duševním stavu obžalovaného v celém rozsahu, přihlídnuvše při tom ovšem také k jeho chování při porotním hlavním přelíčení a k výsledkům tohoto přelíčení. Stěžovatel se proto nemůže cítiti poškozen, když byl místo pouhého doplnění původního posudku o jeho duševním stavu znovu prozkoumán jeho duševní stav jinými soudními znalci lékaři, jichž posudek vyzněl souhlasně s posudkem původních znalců.

Trestní řád nepředpisuje, aby byl duševní stav zkoumán psychiatry, nýbrž nařizuje v § 134 tr. ř. jen, aby byl za předpokladů prvního odstavce tohoto ustanovení vyšetřen duševní stav obviněného dvěma lékaři (rozh. č. 3670, 3536, 3732 Sb. n. s.). Tento předpis se vztahuje na veškeré případy, v nichž vzešla potřeba vyšetřiti duševní stav obviněného a nečiní rozdílu co do závažnosti obvinění nebo tíže trestu. Ani okolnost, že jde o obvinění ze zločinu hrdelního, nezavazuje soud, aby přibral za znalce osoby se zvláštními odbornými znalostmi ve smyslu druhého odstavce § 118 tr. ř. (rozh. č. 3732 Sb. n. s.). K poměrné nesnadnosti posuzování duševního stavu přihlíží trestní řád tím, že v § 134 tr. ř. odchýlně od § 118 tr. ř. předpisuje, že se zkoumání duševního stavu musí vždy státi dvěma lékaři (rozh. č. 3670 Sb. n. s.).

V souzeném případě nebylo proto vzhledem ke znění § 134 tr. ř. vůbec třeba přibrati ke zkoumání duševního stavu obžalovaného znalce psychiatry a stalo-li se tak přesto, nemůže z toho zmáteční stížnost dovozovati, že měli býti i k novému zkoumání duševního stavu obžalovaného přibráni znalci psychiatři. Tím méně to může dovozovati z toho, že se veřejný žalobce jen formálně ohradil proti přibrání znalců psychiatrů a pro případ jich přibrání navrhl telegrafické povolání původních znalců z N. Pokud zmáteční stížnost dovozuje, že doplnění původního posudku znalců psychiatrů mohli provést zase jen tito znalci psychiatři, přehlíží, že porotní soud ve skutečnosti neprovedl jen doplnění původního posudku, nýbrž že noví znalci podali úplně nový posudek o duševním stavu obžalovaného, a to též s ohledem na skutečnosti, které vyšly najevo při porotním hlavním přelíčení. Zkoumání duševního stavu ob-

žalovaného v ústavě stěžovatelův obhájce nenavrhl a nebylo pro ně ani podmínek stanovených v § 134 tr. ř. ve znění čl. I, č. 6 zák. č. 107/1927 Sb. Soudní znalci pak při porotním hlavním přelíčení výslovně prohlásili, že jsou schopni podat posudek o duševním stavu obžalovaného a posudek také bez jakýchkoliv výhrad ihned podali. Tím dali najevo, že mají postačitelny podklad pro podání spolehlivého posudku a že nepokládají případ za nesnadný co do úkolů znaleckých, takže by z tohoto důvodu snad bylo třeba obžalovaného déle pozorovati a vyšetřovati a že by k tomu účelu měli býti přibráni odborníci psychiatři, kteréžto ryze odborné otázky náleží řešiti výlučně znalcům podle jejich přísahy (rozh. č. 3404 Sb. n. s.). Proto se zmáteční stížnost marně snaží dovoditi, že soudní znalci neměli při porotním hlavním přelíčení dostatečný podklad pro podání posudku o duševním stavu obžalovaného, opírajíc se při tom i o úplně nerozhodnou okolnost, pro kterou ostatně není opory v protokole o porotním hlavním přelíčení, že totiž obžalovaný seděl ke znalcům zády. Tvrdí-li zmáteční stížnost, že znalci obžalovaného vůbec neznali a nepozorovali, přehlíží, že znalci pozorovali obžalovaného po dobu dvou dnů při porotním hlavním přelíčení, byli účastni jeho výslechu a téměř celého průvodního řízení a měli po ruce nálezy původních znalců. Věcná správnost znaleckého posudku je pak v řízení zrušovacím vůbec vyloučena z odporu (rozh. č. 3405 Sb. n. s.). Ostatně po podání posudku stěžovatel ani jeho obhájce nic proti posudku nenamítali, jak jest výslovně konstatováno v protokole o porotním hlavním přelíčení. Vzhledem k tomu nezkrátil porotní soud zamítnutím obhájce návrhu obhajobu obžalovaného, což se zmáteční stížnost marně snaží dovoditi zejména i z okolnosti, že se porotci dlouho radili o otázkách a žádali během porady vysvětlení právě o odpovědi na otázky podle § 2, písm. a), b), c) tr. z.

Jako zmatek podle § 344, čís. 6 tr. ř. vytýká zmáteční stížnost porušení předpisu § 320 tr. ř. nepoložením eventuální otázky ke druhé hlavní otázce na přestupek podle § 431 tr. z. Zmateční stížnost dovozuje, že byl porotní soud povinen položit tuto otázku, protože obžalovaný, popíraje, že věděl, že jsou pralinky otráveny, doznal, že mu bylo po požití jedné pralinky nevolno, a jednal tudíž nejvýše neopatrně, když dal pralinky dítěti Františku T., aniž se řádně přesvědčil o jejich nezávadnosti. Výtka není odůvodněna. Obhajoba obžalovaného nebo výsledky průvodního řízení tvoří pouze tehdy podklad pro položení eventuální otázky ve smyslu § 320 tr. ř., je-li v nich obsažena celá skutková podstata jiného trestného činu, který není trestný přísněji, než trestný čin, uvedený v obžalobě, a to jak po stránce objektivní, tak po stránce subjektivní. Jediné pak je také porotní soud povinen položit příslušnou eventuální otázku a jediné porušení takovéto povinnosti může zakládati zmatek podle § 344, čís. 6 tr. ř. V souzeném případě schází však v obhajobě obžalovaného vůbec subjektivní náležitost skutkové podstaty přestupku podle § 431 tr. z., totiž vědomí obžalovaného o tom, že jsou pralinky nebezpečné lidskému zdraví a životu. Vždyť obžalovaný udal výslovně, že neměl ani trošku podezření, že by pralinky byly nějak špatné, a že se o tom, že pralinky byly nějak závadné, dozvěděl až za vyšetřování. Jest sice pravda, že obžalovaný udal, že dostal po požití pralinek řezavé bolesti

a svírání žaludku, avšak dodal, že takové potíže se žaludkem má vždy když sní něco sladkého. Vzhledem k tomu nebyl v obhajobě obžalovaného, na kterou se jediné zmáteční stížnost odvolává, podklad pro položení eventuální otázky na přestupek podle § 431 tr. z. a porotní soud nebyl proto povinen dáti tuto otázku, naopak by byl pochybil, kdyby tak byl učinil.

Cis. 6450.

Zákonné lhůty stanovené v § 285, odst. 1 a v § 294, odst. 2 tr. ř. jsou neprodlužitelné. Na tom nemění nic ani okolnost, že bylo jejich zmeškání zaviněno tím, že byl k žádosti obžalovaného doručen opis rozsudku ustanovenému obhájci chudých teprve v poslední den těchto lhůt.

Hrozí-li pachatel zločinu podle § 99 tr. z. vraždou a zhárstvím, je trest vyměřiti podle druhé sazby § 100 tr. z. Není třeba, aby pachatel zamýšlel skutečně přivoditi zlo, jímž hrozil.

(Rozh. ze dne 20. února 1940, Zm I 623/39.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmáteční stížnosti obžalovaných A. a B. do rozsudku krajského soudu, jímž byli oba obžalováni uznáni vinnými zločinem veřejného násilí podle § 99 tr. z., vyhověl však zmáteční stížnosti státního zastupitelství do téhož rozsudku, zrušil napadený rozsudek ve výroku o trestu u obou obžalovaných jako zmátečný, vyměřil obžalovaným znovu trest podle § 100, sazby druhé tr. z. a odkázal na toto rozhodnutí odvolání státního zastupitelství a obžalovaného A. z výroku o trestu.

Z d ů v o d ů:

Obžalovaný B., kterému byl kontumační rozsudek doručen dne 16. listopadu 1939, ohlásil dne 20. listopadu 1939, tedy včas (19. listopadu 1939 byla neděle), zmáteční stížnost a odvolání, aniž označil stížné body. Tyto opravné prostředky byly však provedeny teprve dne 7. prosince 1939, tedy dlouho po uplynutí osmidenní zákonné lhůty podle § 285, odst. 1, § 294, odst. 2 tr. ř., takže k jejich provedení nemohlo býti přihlíženo. Na tom nic nemění, že bylo zmeškání lhůty zaviněno tím, že byl opis rozsudku doručen k žádosti obžalovaného ustanovenému obhájci chudých teprve dne 28. listopadu 1939, poněvadž uvedené lhůty nelze z toho důvodu prodloužiti *) (§ 6 tr. ř., srv. rozh. č. 373 Sb. n. s., 4062 vid. sb.).

*) Poznámka redakce: Obžalovaný B. předložil totiž dne 20. listopadu 1939, když ohlašoval do soudního protokolu zmáteční stížnost, opis kontumačního rozsudku, který mu byl doručen, a žádal, aby mu byl zřízen obhájce chudých k provedení ohlášené zmáteční stížnosti a tomu aby byl doručen předložený opis rozsudku.

Byla proto zmáteční stížnost obžalovaného B. zamítnuta jako neprovedená podle § 4, č. 1, § 1, č. 2 zák. č. 3/1878 ř. z.

Naproti tomu dlužno přisvědčiti zmáteční stížnosti veřejného žalobce, pokud se — uplatňujíc důvod zmátečnosti podle § 281, č. 11 tr. ř. — domáhá zrušení výroku o trestu obou obžalovaných a vyměření trestu podle druhé sazby § 100 tr. z. (od jednoho roku do pěti let).

Podle rozsudkových zjištění vyhrožoval obžalovaný A., že vypálí rolníky, N-ovi, že ho zabije, M-ovi, že ho zabije a vypálí, a P-ovi, že ho musí zabít a vypálit, a obžalovaný B. P-ovi, že ho musí zabít a vypálit. Vyhrožovali tedy oba vraždou a zhárstvím. Přes to nalézací soud nevyměřil trest podle druhé sazby § 100 tr. z. vzhledem k těmto přitěžujícím okolnostem výslovně tam jmenovaným, a to zřejmě z toho důvodu, že nebere za prokázáno, že obžalovaní minili skutečně zavražditi osoby, kterým vyhrožovali, nebo je vypáliti, poněvadž dosud nebyli pro takové nebo podobné delikty trestáni, a nemohou býti podezříváni, že by mohli spáchatí takovou věc. Obžalovaní mohou však býti považováni za schopné nějakých útoků proti tělesné integritě nepadených nebo jejich majetku. Nalézací soud je zřejmě názoru, že použití druhé sazby § 100 tr. z. vyžaduje, že pachatel musí míti v úmyslu vyhrůžku vraždou neb zhárstvím také splniti. Názor tento nelze schváliti, neboť nemá v zákoně opory. Podle ustálené judikatury nejvyššího soudu (viz rozh. č. 4327 Sb. n. s.) nevyžaduje skutková podstata zločinu podle § 99 tr. z. po stránce subjektivní, aby měl pachatel úmysl skutečně přivoditi zlo, kterým hrozí. Nalézací soud tedy vyměřením trestu podle první sazby § 100 tr. z. vykročil z mezí zákonné sazby trestní, pokud se tato sazba zakládá na zmíněných přitěžujících okolnostech v zákoně jmenovitě uvedených. Bylo proto vyhověno zmáteční stížnosti veřejného žalobce, rozsudek byl zrušen ve výroku o trestu obžalovaných a byl jim vyměřen znovu trest podle druhé sazby § 100 tr. z.

Odvolání veřejného žalobce a odvolání obžalovaného A. z výroku o trestu se tím stala bezpředmětnými a byla proto odkázána na toto rozhodnutí.

Cis. 6451.

Prostředkem maření exekuce jsou takové dlužníkovy činy, které záleží ve faktické nebo právní dispozici jeho majetkem, již se tento majetek — třeba jen zdánlivě — odnímá věřitelovu dosahu.

Není takovou dispozicí a proto ani mařením exekuce podle § 1 zákona o maření exekuce, předstírá-li dlužník listivě soudnímu vykonavateli, že zaplatil vymáhanou pohledávku a zmaří-li tím provedení prodejového řízení.

Jeho činnost však naplňuje skutkovou podstatu přestupku podvodu, i když nejednal v úmyslu způsobiti hmotnou škodu, chtěje pouze získati času.

Prámem ve smyslu § 197 tr. z. je i právo vymáhajícího věřitele na nerušený výkon exekuce a s ním se sbíhající právo státu na nerušený výkon spravedlnosti.

(Rozh. ze dne 21. února 1940, Zm II 258/39.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal o zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle § 1 zákona ze dne 25. května 1883 č. 78 ř. z. takto prámem:

Z podnětu zmateční stížnosti obžalovaného se napadený rozsudek zrušuje z úřední povinnosti podle § 290, odst. 1 tr. ř. jako zmatečný až na výrok o náhradě nákladů trestního řízení, který zůstává nedotčen a uznává se prámem, že je obžalovaný v in en přestupkem podvodu podle § 461 tr. z., jehož se dopustil tím, že dne 15. června 1939 v N., předloživ za exekučního výkonu výkonnému orgánu okresního soudu v N. stvrzenku poštovního šekového vplatního lístku o zaplacení vymáhané částky 7.839 K 50 h neopatřenou razítkem poštovního úřadu a podpisem poštovního úředníka, tímto lstivým předstíráním uvedl výkonný orgán v omyl, jímž vymáhající věřitel na svém právu vésti podle svého exekučního titulu nerušeně a bez odkladu exekuci a stát na svém právu na nerušený výkon spravedlnosti při výkonu exekuce škodu utrpěli měli a hledíc k tomu, že výkonný orgán od výkonu exekuce upustil, též utrpěli.

Zmateční stížnost obžalovaného se odkazuje na uvedený výrok.

D ů v o d y:

Napadený rozsudek zjistil, že se k obžalovanému dostavil soudní vykonavatel, aby provedl zájem svršků, že obžalovaný po jeho odchodu přiběhl za ním, předložil mu ústřížek poštovní složenky svědčící o zaplacení celé vymáhané pohledávky, při čemž soudní vykonavatel přehlédl, že ústřížek není opatřen razítkem poštovního úřadu a podpisem poštovního úředníka, a nese-psal proto protokol o zabavení svršků, nýbrž podal zprávu, že zabavení nebylo vykonáno, ježto dlužník zaplatil, že však šlo jen o předstírané uspokojení vymáhané pohledávky, neboť obžalovaný zapravil pohledávku teprve později; tímto jednáním chtěl obžalovaný zmařiti prodejové řízení.

Nalézací soud podřadil zjištěný děj skutkové podstatě přečinu podle § 1 zákona o maření exekuce, neboť vycházel z názoru, že byl předstíráním o zaplacení pohledávky naplněn zákonný znak této skutkové podstaty, totiž »vymyšlení právního jednání«.

S tímto názorem nelze souhlasiti. Prostředkem ke zmaření exekuce podle § 1 zákona č. 78/1883 ř. z. jsou takové dlužníkovy činy, které záleží v určité faktické nebo právní dispozici jeho majetkem, již se jeho majetek odnímá — třeba jen zdánlivě — z věřitelova dosahu (srv. rozh. č. 4795, 5882 Sb. n. s.; Miřička, str. 380, stejně Löffler, díl II., str. 457 komentáře Bartsche-Pollaka, Finger, II, 533, Stooss, str. 369). O tako-

vou změnu v dlužníkově majetku však nejde v souzeném případě, kde dlužník uvedl pouze soudního vykonavatele v omyl o uspokojení věřitele (§ 46 ex. ř.); pochybil proto nalézací soud, uvažoval-li o činu obžalovaného s hlediska uvedené zákonné skutkové podstaty.

Toto jednání obžalovaného však naplňuje zákonný pojem »lstivého předstírání« podle § 197 tr. z. a bylo proto uvažováti, zda je v souzeném případě splněna i další náležitost skutkové podstaty podvodu, totiž úmysl způsobiti někomu škodu na jeho majetku nebo na jiných právech. Takovým prámem jest i právo vymáhajícího věřitele vésti podle svého exekučního titulu bez odkladu a nerušeně exekuci proti povinnému a s ním se sbíhající výsostné právo státu na nerušený výkon spravedlnosti při provádění exekuce (rozh. č. 5957 Sb. n. s.). Do tohoto nehmotného při provádění exekuce věřitele a výsostného práva státu vsáhl (ideálního) práva vymáhajícího věřitele a výsostného práva státu vsáhl obžalovaný tím, že uvedl úmyslně soudního vykonavatele v omyl o uspokojení věřitele, neboť — jak plyne ze zjištění nalézacího soudu — chtěl zmařiti provedení prodejového řízení, což se mu též podařilo, ježto soudní vykonavatel pro onen omyl nese-psal a nepopsal nalezené věci v zájemním zápise (§ 253 ex. ř.), nýbrž podal zprávu, že dlužník zaplatil. Uvedeným zjištěním o dodatečném zaplacení vymáhané pohledávky, jež nasvědčuje pravdivosti obhajoby obžalovaného, že mu šlo jen o získání času, je však zároveň vyloučen závěr, že úmysl obžalovaného směřoval ke způsobení hmotné škody (vůbec, nebo přes 1.000 K nebo 2.000 K).

Je podotknouti, že je s hlediska uvedeného přestupku nerozhodné, že nalézací soud nezjistil, oč žádal obžalovaný soudního vykonavatele, neboť k naplnění pojmu lstivého předstírání stačí v souzeném případě již pouhé předložení nepravého dokladu o zaplacení pohledávky, zejména když je formálně bezvadně zjištěno, za jakým účelem to obžalovaný učinil.

Ježto podle toho, co uvedeno, je splněna skutková podstata podvodu vzhledem na škodu způsobenou na nehmotných právech, je nezávažné, že obžalovaný dodatečně uspokojil vymáhanou pohledávku a kdy se tak stalo.

Naplňuje tudíž zjištěný čin obžalovaného toliko skutkovou podstatu přestupku podle §§ 197, 461 tr. z.; uznal-li nalézací soud obžalovaného vinným přečinem podle § 1 zákona o maření exekuce, zatížil svůj rozsudek zmatkem podle § 281, č. 10 tr. ř., který sice zmateční stížnost neuplatňovala, k němuž však bylo přihlíženo z úřední povinnosti podle § 290 tr. ř. Byl proto napadený rozsudek zrušen a uznáno, jak se stalo.

Protože obžalovaný zůstal nadále uznán vinným trestným činem, nezměnily se předpoklady § 389, odst. 1 tr. ř. pro výrok, že je povinen nahraditi náklady trestního řízení. Zůstal proto tento výrok nedotčen. Zmateční stížnost obžalovaného stala se v důsledku tohoto rozhodnutí bezpředmětnou. Byla proto odkázána na uvedený výrok.

Čís. 6452.

K subjektivní skutkové podstatě zločinu zpronevěry podle § 183 tr. z. není třeba zjištění nebo poškozovacího úmyslu, nýbrž stačí pachatelovo vědomí o hmotné protiprávnosti jeho jednání.

U pachatele, který prodal svěřenou mu vzorkovou kolekci, by toto vědomí bylo vyloučeno jen, kdyby byl přesvědčen, že svěřitel nebude proti prodeji nic namítati a že bude souhlasiti s úhradou ceny kolekce z pachatelovy provise.

Pouhá nabídka náhrady škody není ještě účinnou lítostí ve smyslu § 187 tr. z.

(Rozh. ze dne 27. února 1940, Zm I 562/39.)

Obžalovaný byl od roku 1937 obchodním zástupcem továrníka M. Při ujednání smlouvy o zastoupení mu M. vydal vzorkovou kolekci zboží v ceně 6.394 K, jejíž jednotlivé vzorky pak obžalovaný podle potřeby vracel M-ovi a ten mu je vyměňoval za nové.

Tuto kolekci prodal obžalovaný v prosinci 1938 a ztržených peněz použil pro sebe. Když pak M. v březnu 1939 vypověděl smlouvu s obžalovaným uzavřenou, ježto zálohy na provisi, obžalovanému vyplacené, vzrostly na 4.500 K, žádal obžalovaný M-a, aby mu poslal na kolekci účet, že ji zaplatí provisemi z obchodů, které M-ovi nabízel, nebo z budoucích obchodů, a konečně slíbil, že ji zaplatí ve splátkách. Dosud však nezaplatil ničeho.

Do rozsudku, jímž byl uznán vinným zločinem zpronevěry podle § 183 tr. z., podal obžalovaný zmáteční stížnost, kterou ne j v y š š í s o u d jako soud zrušovací zamítl.

D ů v o d y:

Zmateční stížnosti, uplatňující důvody zmatečnosti podle § 281 č. 9, písm. a) a b) tr. ř., nelze přiznati oprávnění.

Právně pochybená je výtku, vznesená s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281 č. 9, písm. a) tr. ř., že tu není skutkové podstaty zpronevěry, ježto prý nalézací soud neodůvodnil stěžovatelův zlý úmysl v celé šíři, potřebně k odsouzení pro zločin zpronevěry, jehož nezbytnou součástí musí prý býti nejen pachatelovo vědomí, že jde o věc cizí, nýbrž i vůle přivlastnit si svěřenou věc nebo úplatu za ni na úkor toho, kdo mu ji svěřil. Zlý úmysl v tomto směru byl prý u stěžovatele vyloučen tím, že byl stěžovatel ve služebním poměru k M-ovi, který mohl jeho úmysl paralyzovati prostým odečtením ceny vzorků od jeho provisi z nabídnutých anebo budoucích obchodů, nehledě k tomu, že účet, vyžádaný stěžovatelem, a ochota vyrovnati jej srážkou z provisi, kterou stěžovatel projevili ihned, jak mu M. oznámil, že považoval vzorky za své vlastnictví, přesvědčivě dokazují, že nechtěl M-a prodejem vzorků nikterak poškoditi a sebe obohatiti na jeho úkor. Avšak skutková podstata zločinu zpro-

nevěry nevyžaduje po stránce subjektivní, aby byl zjištěn i pachatelův zjištný úmysl nebo jeho úmysl někoho poškoditi (srov. rozh. č. 4062 Sb. n. s.), nýbrž stačí pachatelovo vědomí o hmotné protiprávnosti jeho jednání — totiž, že není oprávněn nakládati s věcí, ježto se to přiči převzatému závazku a vůli osoby, oprávněné s ní nakládati. Pokud se stěžovatel teprve ve zmáteční stížnosti dovolává písemné smlouvy na doklad toho, že nejednal ve zlém úmyslu, jde o novou skutečnost, k níž nelze přihlížeti pro zákaz novot ve zrušovacím řízení.

Dále jest uvést, že zlý úmysl, který při neoprávněném prodeji svěřené kolekce záležel již ve vědomí pachatele, že porušuje dispositiv se svěřenou věcí důvěru svého zaměstnavatele co do této věci, by mohl býti vyloučen jen tehdy, kdyby stěžovatel dokázal, že byl přesvědčen, že zaměstnavatel nebude proti prodeji nic namítati a že bude souhlasiti s prostým odečtením ceny vzorků od jeho provisi z nabídnutých anebo budoucích obchodů. Zmateční stížnost to však ani nedoličuje a ani nemůže poukázati na takové výsledky průvodního řízení, jež by svědčily pro uvedený závěr; to tím méně, když je rozsudkem zjištěno, že stěžovatelovy provisi zálohy činily v kritické době 4.500 K, že do vyhlášení rozsudku neodvedl firmě ani peníze, stržené za kolekci, a že se konečně jen nabízel zaplatiti je ve splátkách.

Namítá-li stěžovatel, dovolává se důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. b) tr. ř., že se jeho jednání nahoře uvedenou nabídkou stalo beztrestným pro účinnou lítost ve smyslu § 187 tr. z., je na omylu; pouhá nabídka náhrady škody nestačí, ježto narovnání ve smyslu § 188, písm. b) tr. z. předpokládá přijetí poškozeným. Je proto pouhá nabídka náhrady škody s hlediska § 187 tr. z. bez významu (rozh. n. s. č. 2364, 3014). Byla proto zmateční stížnost zamítnuta jako bezdůvodná.

Čís. 6453.

Zločin křivého obvinění podle § 209 tr. z. lze spáchatí buď udáním pro vymyšlený zločin u vrchnosti, nebo obviněním z něho takovým způsobem, že by to mohlo dáti vrchnosti podnět k vyšetřování nebo aspoň k pátrání proti obviněnému.

Po subjektivní stránce se vyžaduje v prvním případě toliko vědomí o nepravdivosti skutkových tvrzení udání, v druhém případě kromě toho i vědomí, že obvinění může dáti vrchnosti příčinu k vyšetřování nebo pátrání proti obviněnému.

(Rozh. ze dne 27. února 1940, Zm II 282/39.)

Ne j v y š š í s o u d jako soud zrušovací vyhověl zmáteční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem křivého obvinění podle § 209 tr. z., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a vrátil věc soudu své stolice k novému projednání a rozhodnutí.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost namítá na základě důvodu zmatečnosti podle § 281 č. 9, písm. a) tr. ř. jednak, že obžalovaný uvěřil N-ové a M-ové, pokud jde o tvrzení o poměru manželů P-ových k okresnímu soudci O., a jednak, že mu po subjektivní stránce scházelo vědomí o nepravdivosti skutkových tvrzení, jež zakládají skutkovou podstatu zločinu křivého obvinění. Prvá námitka poukazuje na důvod zmatečnosti podle § 281, č. 5 tr. ř., neboť tu stěžovatel namítá, že nalézací soud nepřihlédl k jeho obhajobě, spočívající v tom, že to, co tvrdil o okresním soudci O. a o ostatních soudcích, slyšel od jiných osob, zejména od N-ové, M-ové a R-a, jak se hájil při hlavním přelíčení.

Námitka tato je odůvodněna, neboť jde o okolnosti, rozhodné pro posouzení stěžovatelovy viny po subjektivní stránce, jak bude dále odůvodněno. V souvislosti s tím je odůvodněna i druhá výtká s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř.

Nalézací soud zjistil, že stěžovatel tvrdil v první polovici dubna 1937 v S. v přítomnosti T-a, V-a a L-a, že soudcové okresního soudu v S. berou velké úplatky, když se jim nedá 2.000 K, že se nic nevyhraje, a že dne 6. prosince 1938 v podání, zaslaném kanceláři presidenta bývalé republiky, tvrdil, že okresní soudce O. dostal od V-ové prase, těžké 180 kg, a pak ji odsoudil, že si ve sporu s V-em tykal a zneužil své úřední moci tím, že dal N-ovou bezdůvodně do vazby a že ji proti negativním lékařským nálezům poslal do ústavu choromyslných. Dále zjistil nalézací soud, že jsou všechna tato tvrzení nepravdivá, a jen z toho dospěl k závěru, že je splněna skutková podstata zločinu křivého obvinění podle § 209 tr. z. jak po objektivní, tak i po subjektivní stránce.

Zločin křivého obvinění podle § 209 tr. z. lze spáchat dvěma způsoby: 1. udáním u vrchnosti pro vymyšlený zločin, 2. obviněním z vymyšleného zločinu, stalo-li se to takovým způsobem, že to mohlo zavdati vrchnosti podnět k vyšetřování nebo aspoň pátrání proti obviněnému. Nalézací soud uznal obžalovaného vinným, že spáchal uvedený zločin oběma těmito způsoby, jichž společným znakem je po objektivní stránce, že jde o udání nebo obvinění pro vymyšlený zločin. Nehledíc na to, že se nalézací soud nezabýval po objektivní stránce otázkou, zda šlo o udání ze zločinu — ze skutkového zjištění je zřejmo, že aspoň udání o protiprávném držení N-ové ve vazbě a v ústavu pro choromyslné a o poskytování úplatku 2.000 K, aby strana spor vyhrála, je obviněním ze zločinu zneužití úřední moci — nezabýval se nalézací soud po objektivní stránce otázkou, zda se obvinění, učiněné v první polovici dubna 1937 stalo takovým způsobem, že to mohlo dát vrchnosti podnět k vyšetřování, a nezabýval se vůbec subjektivní stránkou skutkové podstaty uvedeného zločinu.

Po subjektivní stránce se vyžaduje v případě 1. toliko vědomí, že skutková tvrzení, zakládající křivé obvinění, jsou nepravdivá, tedy že se obviněná osoba zločinu nedopustila, v případě 2. kromě toho vědomí, že obvinění může zavdati vrchnosti příčinu k vyšetřování nebo pátrání proti

obviněnému. Poněvadž nalézací soud nezjišťoval žádné skutečnosti, ze kterých by bylo možno usuzovati na uvedené stěžovatelovo vědomí, trpí jeho rozsudek zmatečností, uvedenou v § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., stěžovatelem vytykanou, jakož i zmatečností podle § 281, č. 5 tr. ř., rovněž vytykanou, že se nalézací soud nezabýval obhajobou stěžovatelovou, že to, co tvrdil o okresním soudci O. a jiných soudcích, slyšel od jiných osob, neboť tato obhajoba má pro posouzení věci po subjektivní stránce rozhodný význam, poněvadž to, zda stěžovatel slyšel skutečnosti, jež jsou předmětem jeho udání, od jiných osob a za jakých okolností, by mělo význam pro posouzení otázky, zda si byl vědom toho, že jsou obvinění nepravdivá, nebo zda si mohl býti vědom jen toho, že se dotýkají cti jiného způsobem uvedeným v § 2 zák. č. 108/1933 Sb. K tomu se podotýká, že byl stěžovatel o podání ze dne 8. prosince 1938 vyslechnut jen potud, zda podání to psal.

Bylo proto vyhověno zmateční stížnosti, napadený rozsudek byl zrušen již z těchto důvodů, aniž bylo třeba se zabývat dalšími námitkami zmateční stížnosti, a věc byla vrácena soudu prvé stolice k novému projednání a rozhodnutí.

Cis. 6454.

K otázce individualisace činu v hlavní otázce ve smyslu § 318 tr. ř. Pokud jde o nároky na náhradu, je jejím účelem zjistiti jakost poruchy práva, která podmiňuje nárok na odškodnění.

K vadě nejasnosti a neúplnosti výroku porotců podle § 344, č. 9 tr. ř.

Okolnost, že byl v přípravném vyšetřování zkoumán duševní stav obžalovaného, neukládá sama o sobě porotnímu soudnímu sboru povinnost, aby dal porotcům dodatkovou otázku podle § 319 tr. ř.

Ke skutkové podstatě zločinu zhárství podle § 166 tr. z.

Porušení nebo nesprávné použití zákona porotním soudem (§ 344, č. 10 tr. ř.) musí býti dovozováno ze skutkového stavu, zjištěného výrokem porotců.

Popřel-li obžalovaný nejen úmysl poškozovací, nýbrž i úmysl oklamati a vědomí, že šlo o veřejnou listinu, neporušil porotní soudní sbor předpis § 320 tr. ř., nedal-li porotcům vedle hlavní otázky na zločin podvodu podle §§ 197, 199, písm. d) tr. z. eventuální otázku na přestupek podle § 320, písm. f) tr. z.

Ke skutkové podstatě zločinu podvodu podle §§ 197, 199, písm. d) tr. zák.

(Rozh. ze dne 1. března 1940, Zm I 561/39.)

Porotci odpověděli kladně na první hlavní otázku, zda je obžalovaná vinna, že dne 21. května 1939 v N., založivši oheň na půdě, v pokoji a dílně domu čp. 420, patřícího vlastnický P-ovi, podnikla jednání, z něhož měl podle jejího úkladu vzejíti na cizím majetku požár, při čemž

oheň skutečně vyšel, avšak nebylo tu okolností, uvedených v § 167 lit. a)—d) tr. z., a na druhou hlavní otázku, zda je obžalovaná vinna, že v únoru 1939 v N., přepsavši v šekovém vplatním listku, potvrzeném poštovním úřadem v N., částku 8 K na 3.386.25 K a datum 17. listopadu 1931 na 17. listopadu 1921, falšovala veřejnou listinu a skutečně jí použila, předloživši ji krajskému soudu civilnímu v N. ve věci Ck XIII 196/38, čímž měl stát trpěti škodu na svém právu důvěry ve veřejné listiny.

Proto byla obžalovaná uznána vinnou zločinem zhářství podle §§ 166, 167, písm. e) tr. z. a zločinem falšování veřejné listiny podle §§ 197, 199, písm. d) tr. z.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmatečnou stížnost obžalované do tohoto rozsudku krajského soudu jako soudu porotního

D ů v o d y :

Zmatečnou stížností napadá rozsudek v celém rozsahu a uplatňuje číselně důvody zmatečnosti podle § 344, č. 6, 9, 10, písm. a), b), 11 tr. ř. Zmatečnou stížností nelze přiznati oprávnění v žádném směru.

I. Pokud jde o rozsudkový výrok, jímž byla obžalovaná uznána vinnou zločinem zhářství podle §§ 166, 167, písm. e) tr. z., namítá zmatečnou stížnost s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 344, č. 6 tr. ř., že byl první hlavní otázkou porušen předpis § 318 tr. ř., jelikož skutek obžalované za vinu kladený nebyl v uvedené otázce individualisován a specifikován tak, aby byla jasně a určitě naplněna skutková povaha určitého zločinu a jeho trestnosti podle určité sazby, jak je toho třeba pro rozhodnutí o soukromoprávních nárocích.

Tato výtka neobstojí. S hlediska § 318 tr. ř. stačí, je-li skutek obžalované za vinu kladený v hlavní otázce individualisován; jeho specialisace, t. j. aby byl vedle každého zákonného znaku pojat do otázky též skutkový stav jemu odpovídající, není třeba (rozh. č. 439, 3387 Sb. n. s.). Co se týče individualisování skutku, stačí úplně, jsou-li konkrétní okolnosti pojaty do otázky tou měrou, aby nemohl býti zaměněn s jiným skutkem téhož druhu a aby byl pachatel bezpečně chráněn proti opětovnému stíhání pro týž skutek. Znění první hlavní otázky vyhovuje plně požadavku individualisace skutku ve smyslu § 318 tr. ř., neboť je v ní uvedena doba, místo, předmět činu a majitel předmětu, proti němuž směřoval čin obžalované, v otázce rovněž uvedený. Tvrdí-li zmatečnou stížností, že v otázce nebyl uveden předmět činu, ocitá se tím v příkrém rozporu se zněním první hlavní otázky. Pokud zmatečnou stížností namítá, že v první hlavní otázce nebylo uvedeno, zda byla skutkem obžalované způsobena škoda, v jaké výši a komu a jak dalece se záměr obžalované uskutečnil, a že toto opominutí soudu může pro stěžovatelku míti nepříznivé následky co do nároku soukromého účastníka na náhradu škody, je tato námitka neodůvodněná, ježto účelem individualisace skutku, předepsané § 318 tr. ř., je jen, aby byla zjištěna jakost poruchy práva, která podmiňuje nárok na odškodnění s hlediska této individualisace, nebylo

avšak třeba do první hlavní otázky pojati okolnosti, požadované stěžovatelkou co do způsobené škody. Nelze proto uplatňovati ve prospěch obžalované důvod zmatečnosti podle § 344, č. 6 tr. ř., pokud jej zmatečnou stížností shledává v tom, že do hlavní otázky nebyly pojaty okolnosti, potřebné pro rozhodnutí o soukromoprávních nárocích (§ 344, předposl. odst. tr. ř.).

Pokud zmatečnou stížností namítá, že se důsledkem právě uvedené a podle názoru zmatečnou stížností nesprávně formulace první hlavní otázky stal výrok porotců nejasným a neúplným, neprovádí touto zcela všeobecnou námitkou uplatňovaný důvod zmatečnosti podle § 344, č. 9 tr. ř. po zákonu, neboť to, co uvádí jako nejasnost a neúplnost, není důvodem zmatečnosti podle § 344, č. 9 tr. ř., který předpokládá, že výrok porotců nevylučuje různý výklad, že připouští pochybnosti o skutečném mínění porotců, nebo že vzbuzuje pochyby, zda porotci porozuměli správně otázce (nejasnost), pokud se týče, že porotci opominuli odpověděti na otázku, na kterou jim bylo odpověděti, nebo že odpověděli na některou otázku jen zčásti, nechavše ji jinak bez odpovědi (neúplnost).

Porotní soudní sbor neporušil však ani ustanovení § 319 tr. ř. tím, že nedal porotcům dodatkovou otázku, zda tu byl stav, vylučující nebo rušící trestnost. Zmatečnou stížností uvádí k doličení důvodu zmatečnosti podle § 344, č. 6 tr. ř., uplatňovaného touto výtka, že se vzhledem k obhajobě obžalované, že byla značně rozrušena, měl její duševní stav státi předmětem rozhodování porotců, ježto jinak není zjištěno, že obžalovaná nespáchala čin za vinu jí kladený ve střídavém pomnutí smyslů, či v jiném stavu pomatení. Podle § 319 tr. ř. je soud povinen dáti porotcům dodatkovou otázku, byly-li tvrzeny nebo aspoň pozitivními výsledky trestního řízení napověděny skutečnosti, jež by vylučovaly nebo rušily trestnost. Tato podmínka však nebyla splněna, neboť by rozrušení (nikoliv značné rozrušení), tvrzené obžalovanou, i kdyby se vztahovalo na dobu činu a ne pouze na dobu pozdější, nemohlo naplniti zákonné známky důvodů, vylučujících trestnost ve smyslu § 2 tr. z., zejména ne důvodu podle písm. b) nebo c), kterých se zmatečnou stížností dovolává. Okolnost, že byl během přípravného vyšetřování zkoumán duševní stav obžalované znalci lékaři, nemůže sama o sobě odůvodniti povinnost porotního soudního sboru, aby dal porotcům dodatkovou otázku ve smyslu § 319 tr. ř., zejména když znalci podali posudek, že je obžalovaná duševně i tělesně zdráva a že její přičetnost není snížena nebo dotčena, a když ani ostatními výsledky trestního řízení nebyly aspoň napověděny skutečnosti, vylučující nebo rušící trestnost. Není proto uplatňovaný důvod zmatečnosti podle § 344, č. 6 tr. ř. opodstatněn ani v tomto směru.

Neobstojí však ani důvod zmatečnosti podle § 344, č. 11 tr. ř. uplatňovaný námitkou, že porotní soudní sbor pochybil, když shledal v jednání obžalované skutkovou podstatu zločinu podle § 166 tr. z., protože vzhledem k tomu, že nebylo výrokem porotců zjištěno, že byl zapálený objekt rozsáhlý a značné ceny a jaká škoda byla činem obžalované způsobena, bylo prý čin obžalované podřaditi pouze skutkové podstatě pře-

stupku zlomyslného poškození cizího majetku podle § 468 tr. z. Ke skutkové podstatě zločinu zhářství podle § 166 tr. z. se vyžaduje jednání z něhož má podle pachatelova úkladu vzejít požár na cizím majetku. Kladnou odpovědí porotců na první hlavní otázku, zda je obžalovaný vinný, že, založivši oheň na půdě, v pokoji a dílně domu, patřícího vlastnický P-ovi, podnikla jednání, z něhož měl podle jejího úkladu vzejít požár na cizím majetku, byly zjištěny všechny uvedené známky skutkové podstaty zločinu podle § 166 tr. z. po stránce objektivní i subjektivní, zejména, že pachatelčin úmysl směřoval ke zničení majetku tak značného rozsahu a ceny, že se jeho ničení ohněm rovná požáru. Je-li zjištěno, že šlo o požár, je již tím vyloučeno podřadění činu obžalované skutkové podstatě zlomyslného poškození cizího majetku. Jelikož se ke skutkové podstatě zločinu podle § 166 tr. z. nevyžaduje, aby z pachatelova jednání vznikla vůbec nějaká škoda, a ježto čin obžalované nebyl podřaděn i ustanovení § 167, písm. c) tr. z., kterážto kvalifikace vyžaduje nejen vzejítí ohně, nýbrž i způsobení značné škody, je zcela nerozhodno, že nebyla výrokem porotců zjištěna výše způsobené škody.

Pokud se zmateční stížnost snaží dovodit uplatňovaný důvod zmatečnosti podle § 344, č. 11 tr. ř., a to nedostatek zlého úmyslu podle § 166 tr. z., totiž úmyslu způsobiti oheň většího rozsahu, poukazem na to, že během průvodního řízení nevyšlo na jevo nic, z čeho by bylo lze s určitostí souditi na takový úmysl, není provedena po zákonu, ježto nevychází ze skutkové podstaty, jak je založena výrokem porotců.

Další hmotněprávní důvod zmatečnosti podle § 344, č. 10, písm. b) tr. ř. není rovněž proveden po zákonu, ježto zmateční stížnost nedovozuje porušení nebo nesprávné použití zákona porotním sborovým soudem ze skutkového stavu, zjištěného výrokem porotců, nýbrž se dovolává pouze výsledků průvodního řízení, z nichž se snažila dokázati porušení předpisu § 319 tr. ř.

II. Pokud jde o rozsudkový výrok, jímž byla obžalovaná uznána vinnou zločinem podvodu podle §§ 197, 199, písm. d) tr. z., není odůvodněna výtkou, že soud porušil předpis § 320 tr. ř. tím, že nedal porotcům eventuelní otázku na přestupek podle § 320, písm. f) tr. z. Jelikož obžalovaná popírala nejen úmysl poškozovací, nýbrž i úmysl někoho oklamati a vůbec vědomí, že šlo o veřejnou listinu, tedy podstatné znaky i pouhého přestupku podle § 320, písm. f) tr. z., a zmateční stížnost nepoukazuje na jiné výsledky průvodního řízení, nebyly splněny předpoklady, za kterých byl soud povinen dáti porotcům eventuelní otázku na uvedený přestupek, t. j. aby byly tvrzeny neb aspoň výsledky hlavního přelíčení napověděny skutečnosti, pro které by čin obžalované za vinu kladený spadal pod jiný trestní zákon, který není přísnější, než zákon, uvedený v obžalovacím spise. Není proto opodstatněn důvod zmatečnosti podle § 344, č. 6 tr. ř. uplatňovaný zmateční stížností.

Neobstojí však ani námitka, vznesená s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 344, č. 11 [správně č. 10, písm. a)] tr. ř., že právo důvěry státu ve veřejné listiny, jak bylo zjištěno výrokem porotců, je čistě abstraktním právem, které nepostačuje ke skutkové podstatě zločinu podle

§§ 197, 199, písm. d) tr. zák., jelikož tato skutková podstata vyžaduje porušení konkrétních práv. Avšak obžalovanou zamýšlené poškození státu v jeho právu důvěry ve veřejné listiny, zjištěné výrokem porotců, není pouhým abstraktním právem, nýbrž právem důvěry ve správnost konkrétní veřejné listiny, na níž závisí rozhodování, v souzeném případě výkon spravedlnosti, tedy právem, jaké má na mysli zákon v § 197 tr. z. Není proto opodstatněna námitka zmateční stížnosti, že chybí podstatný znak skutkové podstaty zločinu podle §§ 197, 199, písm. d) tr. z. po stránce objektivní.

Další námitka, uplatňovaná s hlediska téhož hmotněprávního důvodu zmatečnosti, že není naplněna subjektivní stránka skutkové podstaty uvedeného zločinu, jelikož prý nebyl prokázán zlý úmysl obžalované, není provedena po zákonu, jelikož zmateční stížnost dovozuje právní pochybení soudu z výsledků průvodního řízení a nikoliv, jak by to měla činiti, na podkladě skutkového děje, zjištěného výrokem porotců.

Proto byla zmateční stížnost zamítnuta v celém rozsahu.

Čís. 6455.

Ke skutkové podstatě zločinu veřejného násilí podle § 93 tr. z.:

Překážení v užívání svobody, které nezáleží ve věznění, naplňuje pojem omezování osobní svobody ve smyslu § 93 tr. z. jen, blížil-li se kvalitativně věznění.

Pouhé znemožňování pohybu, jež bylo snadno přemoženo, není omezováním osobní svobody ve smyslu § 93 tr. z.

Ke skutkové podstatě přestupku útisku podle § 1 zákona č. 309/1921 Sb.:

Zlým nakládáním ve smyslu tohoto zákonného ustanovení je každé protiprávní, okolnostmi neospravedlněné působení na tělo napadeného, má-li v zápětí třeba jen přechodnou nevolnost a je-li způsobilé vykonati nátlak na vůli napadeného. Není třeba, aby bylo spojeno s porušením tělesného zdraví nebo aby dosáhlo určité intensity.

Necudný čin spáchaný na veřejném místě (silnici) je způsobilý vzбудiti veřejné pohoršení jen, mohl-li býti podle okolností, za nichž se stal, snadno pozorován třetí osobou. Je třeba způsobivosti konkrétního rázu, nestačí pouze pomyslná (abstraktní) možnost příchodu třetí osoby.

(Rozh. ze dne 1. března 1940, Zm I 586/39.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal o zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podle § 93 tr. z. a přestupkem podle § 516 tr. z., — právem:

Zmateční stížnosti se vyhovuje, pokud čelí proti výroku rozsudku, odsuzujícímu obžalovaného pro přečin podle § 93 tr. z., a rozsudek se v tomto výroku zrušuje jako zmatečný. Důsledkem toho se rozsudek

zrušuje i ve výroku o trestu, jakož i ve výrocih s tím souvisících uznává se, že je obžalovaný vinen přestupkem útisku podle § 1 zákona č. 309/1921 Sb., jehož se dopustil tím, že dne 14. dubna 1938 napoli u N. s Františkou M. zle naložil a způsobil jí újmu na těle a na svobodě, chtěje tím na ní bezprávně vynutiti mimomanželskou soulož.

Zmateční stížnost se zamítá, pokud čelí proti výroku rozsudku, odsuzujícím obžalovaného pro přestupek podle § 516 tr. z.

Podle § 290 tr. ř. se však rozsudek zrušuje ve výroku, jímž byl obžalovaný uznán vinným přestupkem podle § 516 tr. z. pro jednání spáchané vůči Františce M. před 14. dubnem 1939 a vůči Miladě R., a ve se odkazuje nyní příslušnému okresnímu soudu, aby ji v rozsahu tohoto zrušení projednal a rozhodl, přihlížeje při tom k pravoplatnému odsouzení obžalovaného pro přestupek podle § 1 zákona č. 309/1921 Sb. a pro přestupek podle § 516 tr. z., spáchaný dne 14. dubna 1938 jednáním vůči Františce M.

D ů v o d y:

Zmateční stížnosti nelze upřítí oprávnění, pokud s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) a 10 tr. ř. namítá, že nalézací soud pochybil po stránce právní, shledal-li v jednání obžalovaného ze dne 14. dubna 1938 skutkovou podstatu zločinu podle § 93 tr. z., a že by zjištěním jednání obžalovaného mohlo opodstatnit nanejvýše přestupek útisku. Podle stále judikatury nejvyššího soudu odpovídá překážení v užívání svobody, které nezáleží ve věznění člověka, pojmu omezování osobní svobody po rozumu § 93 tr. z. jen, blíží-li se kvalitativně věznění. Podle zjištění rozsudku přišel obžalovaný k M-ové, když jezdila s válem, taženým kravami, po svém poli, chytil ji, jak seděla na válu, ze zadu, taha ji s válu a vybízel ji, aby s ním šla do lesa souložit; když M-ová odmítla, poukazujíc na své těhotenství, přemlouval ji obžalovaný znovu k souloži, slibuje jí různé hmotné výhody; držel ji asi tři minuty za ramię (ruku) a nechtěl ji pustiti; mezitím M-ová povstala a jak stála rozkročmo na válu, začal se jí obžalovaný hrabat mezi nohama, opětuje svou žádost o soulož; M-ová, aby se obžalovaného zbavila, do něho strčila, seskočila s válu a když obžalovaný znovu na ni šel, oháněla se bičem, švihla obžalovaného do tváře (asi do oka), začala volati: »Táto« a »Pane Beran«, načež obžalovaný, opět ji bezvýsledně požádav o soulož, odešel na své pole.

Z těchto zjištění vysvítá, že jednání obžalovaného až do okamžiku, kdy se jí začal hrabat mezi nohama, vůbec M-ové nebránilo, aby pokračovala ve své práci (válení pole), a že pak stačilo pouhé odstrčení obžalovaného, ohánění se bičem a pokus o volání o pomoc, aby obžalovaný upustil od záměru, učiniti M-ovou povolnou své žádosti o soulož. Zjištěné jednání obžalovaného neodpovídá pojmu omezování osobní svobody ve smyslu § 93 tr. z. Šlo o pouhé znesnadňování volného pohybu, jež bylo snadno přemoženo. Proto v něm nalézací soud neprávem shledal skutkovou podstatu podle § 93 tr. z.

Jednání obžalovaného má však všechny znaky skutkové podstaty přestupku útisku podle § 1 zákona č. 309/1921 Sb. K této skutkové podstatě stačí zlé nakládání nebo újma na těle nebo na svobodě, kterou někdo způsobil nebo jí pohrozil, chtěje tím na napadeném bezprávně vynutiti nějaké konání, opominutí nebo snášení. Zlým nakládáním se pak rozumí každé protiprávní, okolnostmi neospravedlněné, nepříjemné působení na tělo napadeného, jež nemusí býti samo o sobě spojeno s porušením tělesného zdraví, má-li v zápětí třeba jen přechodnou nevolnost; nemusí býti ani určité intensity; stačí, je-li způsobilé vykonati nátlak na vůli napadeného (viz rozh. č. 2656 a 2616 Sb. n. s.). Vědomí obžalovaného o bezprávnosti jeho jednání vůči M-ové dovedl bezvadně již nalézací soud jednak z okolnosti, že obžalovaný chtěl M-ovou přiměti k mimomanželské (cizoložné) souloži, jednak z odporu, jímž se napadená opřela žádosti obžalovaného. Nalézací soud odmítl obhajobu obžalovaného, že měl před časem s M-ovou milostný poměr a pohlavní styky. Zmateční stížnost není proto provedena po zákonu (§ 288, odst. 2, č. 3 tr. ř.), dokazuje-li nedostatek vědomí obžalovaného o bezprávnosti jeho jednání na základě oné obhajoby, nalézacím soudem odmítnuté.

Nejvyšší soud, shledav v jednání obžalovaného jen skutkovou podstatu podle § 1 zákona č. 309/1921 Sb., vyhověl zmateční stížnosti (§ 281, č. 10 tr. ř.) a uznal obžalovaného vinným tímto přestupkem.

Zmateční stížnost není provedena po zákonu, pokud napadá výrok rozsudku, odsuzující obžalovaného pro přestupek podle § 516 tr. z., námitkou, že viděla-li svědkyně P. jen, že obžalovaný a M-ová něco rukama spolu dělali, nelze toto jednání obžalovaného podřaditi uvedené trestné skutkové podstatě. Zmateční stížnost tu přehlíží skutková zjištění, že obžalovaný M-ovou obejmul ze zadu, sváděl jí slovy opětovně k souloži, odkryl jí sukně s jedné strany a hrabal se jí, jak stála rozkročmo na válu, mezi nohama. Pokud zmateční stížnost namítá, že bylo jednání obžalovaného vzhledem k místu činu nezpůsobilé vyvolati veřejné pohoršení, je tato námitka bezdůvodná, když byl čin spáchán na poli, a to v polovici dubna, tedy v době jarních polních prací, kdy lidé bývají v polích, tudíž na místě přístupném, kde mohl býti snadno pozorován třetími osobami, jak se skutečně i stalo.

Zmateční stížnost byla proto co do přestupku podle § 516 tr. z. zamítnuta dílem jako bezdůvodná, dílem jako neprovedená po zákonu.

Nejvyšší soud se však při úvahách o zmateční stížnosti obžalovaného přesvědčil, že nalézací soud nesprávně použil trestního zákona v neprospěch obžalovaného tím, že ho uznal vinným přestupkem podle § 516 tr. z., pokud jej spatřoval v jednání obžalovaného, že v únoru 1938 na cestě z N. do S. chtěl na M-ové, aby mu řekla, jak se to dělá, a aby s ním šla do lesa, a že někdy po 14. dubnu 1939 na silnici mezi K. a N. říkal R-ové, že by jí to udělal lépe než její chlapec. Nalézací soud spatřuje způsobilost zjištěných projevů obžalovaného vůči M-ové a R-ové vzbuditi veřejné pohoršení již v tom, že byly učiněny na silnici, pokud se týče na cestě, tedy na místě veřejném. Způsobilost činu vzbuditi veřejné pohoršení není však založena již samou skutečností, že byl čin spáchán na

veřejném místě. Je třeba, aby byl čin spáchán na místě at veřejném, neveřejném, avšak snadno přístupném a za okolností, že mohl být snadno pozorován třetí osobou. Vyžaduje se však způsobilosti konkrétního rázu, nestačí pouze pomyslná (abstraktní) možnost příchodu třetí osoby. Této způsobilosti vzbuditi veřejné pohoršení by v souzeném případě nebylo, kdyby byl obžalovaný pronesl výroky vůči M-ové a R-ové třeba na veřejné cestě (silnici), avšak v nepřítomnosti třetích osob, nebo tak tiše, že nemohly býti slyšeny třetí osobou, takže si obžalovaný proti ani nemusil býti vědom možnosti, že se o jeho činu doví větší počet lidí (viz rozh. č. 1249, 5816 a 5753 Sb. n. s.).

Nalézací soud, vycházející z nesprávného výkladu zákona, nejzjistivší skutkové okolnosti rozhodně pro posouzení věci a proto nebylo možno aby nejvyšší soud rozhodl ihned ve věci samé.

Čís. 6456.

K pojmu »trapný stav« ve smyslu § 195 tr. z.

K jeho naplnění není třeba vyššího stupně tělesné útrapy a trýzně

Rozhodne-li se porotní soud (§ 338 tr. ř.) zmírniti trest doživotního žaláře v trest dočasný žaláře, nesmí překročiti nejvyšší hranici dočasný žaláře, stanovenou předpisem § 17 tr. z. (dvacet let).

(Rozh. ze dne 1. března 1940, Zm I 28/40.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu trestního jako soudu porotního, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem loupeže podle §§ 190, 192, 194, 195 tr. z., zrušil však napadený rozsudek podle § 290 tr. ř. ve výroku o délce trestu a odsoudil obžalovaného za trestné činy uvedené v rozsudku, podle § 195 tr. z., použiv ustanovení § 338 tr. ř. a se zřetelem na §§ 34 a 35 tr. z. k trestu těžkého žaláře v trvání dvacet roků, zostřenému čtvrtletně jedním tvrdým ložem a jedním postem.

D ů v o d y:

Zmatečnou stížností nelze přisvědčiti, pokud s hlediska důvodů zmatečnosti podle § 344, č. 11, 12 tr. ř., správně jen podle § 344, č. 12 tr. ř. namítá, že porotní soud uznal nesprávně na kvalifikaci loupeže spáchané u manželů P-ových i podle § 195 tr. z. a že důsledkem toho vyměřil nesprávně trest podle sazby těžkého žaláře doživotního, stanovené v § 195 tr. z. Zmatečnou stížností se snaží dovoditi, že uvedení v trapný stav nestačí k podřadění činu ustanovení § 195 tr. z., ježto pojmu »qualvoller Zustand«, jak je uveden v původním německém znění trestního zákona z r. 1852, odpovídá značná tělesná újma, jako stav plný muk, mučení nebo trýzně, poněvadž zákon klade v § 195 tr. z. pojem »qualvoller Zustand« vedle těžkého poškození na těle.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyslovil a dovodil již v rozhod. č. 3371 Sb. n. s., že původnímu znění zákona »qualvoller Zustand« odpovídá pojem »trapný stav« a nikoliv, jak za to má zmatečnou stížnost, stav plný muk, tedy vyšší stupeň tělesné útrapy a trýzně. Nepochybil proto porotní soud, když vzhledem ke kladné odpovědi porotců na první hlavní otázku, znějící, zda jest obžalovaný vinen, že v noci na 28. prosince 1937 v N. učinil manželům P-ovým násilí, aby se zmocnil jejich peněz, tedy cizích věcí movitých, a to jak pohrůzkou, tak skutkem jim ublíživ, při čemž se pohrůzka stala ve spolku s jedním spoluloupežníkem a s vražednými zbraněmi, loupež násilným vztažením ruky podniknutá byla také odnětím hotovosti 2.850 K dokonána a manželé P-ovi byli při loupeži déle trvajícím zlým nakládáním a nebezpečným vyhrožováním uvedeni v trapný stav, shledal v činu obžalovaného zločin loupeže kvalifikovaný i podle § 195 tr. z., a když důsledkem toho vzal za základ výměry trestu sazbu doživotního těžkého žaláře, uvedenou v tomto místě zákona. Pokud zmatečnou stížností poukazuje na to, že nebyla prokázána ta nebo ona okolnost, uvedená ve zmíněné již hlavní otázce, zejména, že šlo o déle trvajících zlé nakládání, vybočují její vývody z rámce důvodů zmatečnosti, uvedených v § 344, č. 1—12 tr. ř., a nelze k nim přihlídnouti stejně jako k námitce zmatečnou stížností, že se obžalovaný necítí vinným co do trestných činů, k nimž se u hlavního přelíčení nedoznal. Má-li prv uvedená výtka na mysli právní omyl porotců, pak bylo na obhajobě, aby postupovala podle § 323, posl. odst. tr. ř. Neučinila-li tak, nelze tuto výtku uplatňovati ve zrušovacím řízení s nadějí na úspěch. Zmatečnou stížností obžalovaného byla proto zamítnuta jako neodůvodněná.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací se však při přezkoumávání zmatečnou stížností přesvědčil, že bylo nesprávně užito trestního zákona ke škodě obžalovaného výroky porotního soudu o výši trestu, uloženého obžalovanému, a sice způsobem, zakládajícím důvod zmatečnosti podle § 344, č. 12 tr. ř. Toto nesprávné použití zákona nebylo zmatečnou stížností vytýkáno, nutno však k němu přihlídnouti z moci úřední ve smyslu § 290 tr. ř. Porotní soud vyměřil obžalovanému podle § 195 tr. z. se zřetelem na ustanovení §§ 34 a 35 tr. z. a použiv § 338 tr. ř. trest těžkého žaláře v trvání pětadvaceti let, zostřenému čtvrtletně jedním tvrdým ložem a jedním postem čtvrtletně. Ustanovením § 338 tr. ř. je soudu, jsou-li splněny podmínky určené zákonem, vyhrazeno právo zmírniti trest, stanovený zákonem mezi desíti a dvaceti roky anebo na doživotí, ne sice co do druhu, ale co do trvání, nikoli však pod tři léta. Tímto zákonným ustanovením byl soud zmocněn stanoviti trest mírnější na místě přísnějšího trestu, určeného zákonem. Trestní zákon stanoví však v § 17 tr. z. — nedotčeným zákonem č. 91/1934 Sb. — jako nejdelší dočasný trest trest těžkého žaláře dvacetiletého, a tato nejvyšší hranice trestu přichází v úvahu, jakmile jsou splněny podmínky pro zmírnění trestu doživotního žaláře podle ustanovení § 338, odst. 2 tr. ř. Rozhodl-li se tedy porotní soud pro zmírnění trestu doživotního těžkého žaláře podle § 338 tr. ř., rozhodl se pro trest dočasný, jehož nejvyšší hranice je dvacet let, a vykročil tudíž z mezí svého práva zmírňovacího, když vyměřil obžalovanému trest

vyšší, než je nejvyšší hranice dočasného trestu (srov. rozh. č. 5903 Sb. n. s.).

Byl proto ve smyslu § 290 tr. ř. zrušen rozsudek ve výroku o délce trestu jako zmatečný a obžalovanému byl podle týchž zákonných ustanovení vyměřen znovu trest dočasného těžkého žaláře, a to vzhledem ke správně zjištěným přitěžujícím a polehčujícím okolnostem v trvání dvaceti let přiměřeně zostřeného.

Čís. 6457.

Místem spáchaného činu ve smyslu § 51, odst. 1 tr. ř. je místo, kde byla podniknuta činnost, dovršující pojem trestného činu. U podvodu je jím místo, kde nastalo uvedení v omyl.

(Rozh. ze dne 1. března 1940, Nd I 10/40.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací rozhodl v trestní věci proti Josefu A. a spol. pro přestupek podvodu podle § 461 tr. zák., vedené u okresního soudu trestního v P., v záporném sporu o příslušnost mezi okresním soudem trestním v P. a okresním soudem v N. takto:

Příslušný je okresní soud trestní v P.

D ů v o d y:

Podle obsahu trestního oznámení pohnul obviněný B. P-a k objednávce zboží tím, že ho v jeho obchodě v K., tedy v obvodu okresního soudu trestního v P., při uzavírání objednávky uvedl v omyl o správné váze a hodnotě objednávaného zboží, vyráběného obviněným A. a uváděného do prodeje obviněnou C. v O., s. o. N., u níž se soustřeďovaly objednávky, uzavřené jejím cestujícím B., a která podle nich dávala A-ovi příkazy k expedici.

Obviněný B. uvedl P-a v omyl tím, že mu při uzavírání objednávky předložil vzorky větší váhy, než mělo později dodané zboží, a že užil k sepsání objednávky formuláře, obsahujícího nepravdivé údaje o tom, že je zboží co do své jakosti schváleno a kontrolováno státními zdravotními orgány.

Okresní soud trestní v P. neuznal usnesením ze dne 31. ledna 1940 svou příslušnost, vycházející z názoru, že je příslušný okresní soud v N., neboť objednávka, jež dala podnět k zavedení trestního řízení, byla vyřízena v O., tedy v jeho obvodu.

Okresní soud v N. neuznal ve svém usnesení ze dne 6. února 1940 správnost tohoto názoru a vrátil věc okresnímu soudu trestnímu v P., poukázav na ustanovení § 51, odst. 1 tr. ř. a na předstížení.

Místem spáchaného činu ve smyslu § 51, odst. 1 tr. ř. je místo, kde byla podniknuta činnost, dovršující pojem trestného činu (rozh. č. 3756 Sb. n. s.). Jde-li o podvod, je místem činu místo, kde nastalo uvedení v omyl, jímž byl čin dokonán (rozh. č. 3743 Sb. n. s.). Protože toto uve-

dení v omyl bylo dokonáno, jak již uvedeno, v obvodu okresního soudu trestního v P., je založena jeho příslušnost, a to za podmínek § 56, odst. 1 tr. ř. i pro ostatní zúčastněné osoby. Otázkou předstížení netřeba se zabývat.

Popírá tedy okresní soud trestní v P. svou příslušnost neprávem.

Čís. 6458.

Obžalovanému, který byl na příkaz předsedy soudu odveden ze zasedací síně, zatím co byl v jeho nepřítomnosti vyslýchán spoluobžalovaný, musí býti po jeho návratu, nejpozději však před ukončením průvodního řízení sděleno, co se dalo v jeho nepřítomnosti, zejména co vypověděl spoluobžalovaný.

Je zmatkem podle § 344, č. 4 tr. ř., nestalo-li se to.

(Rozh. ze dne 2. března 1940, Zm I 578/39.)

Porotci odpověděli kladně na první hlavní otázku, zda je obžalovaná A. vinna, že dne 24. ledna 1939 v N. jednala proti svému vlastnímu otci Antonínu B. v obmyslu, aby ho usmrtila, takovým způsobem, že z toho nastala jeho smrt,

a na druhou hlavní otázku,

zda je obžalovaná B. vinna, že dne 24. ledna 1939 a před tím v N., nevztáhnuvši ruky při samém vykonání vraždy Antonína B., který byl jejím manželem, a nespolutpůsobivši způsobem činným, přispěla ke skutku, uvedenému v první hlavní otázce vzdálenějším způsobem, totiž jeho nastrojením radou, rozkazem i poučením, a pomáhala a nadržovala jeho vykonání úmyslným opatřením prostředků.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal o zmatečných stížnostech obžalovaných A. a B. do rozsudku krajského soudu jako soudu porotního, jímž byly stěžovatelky uznány vinnými, a to obžalovaná A.: zločinem vraždy prosté podle §§ 134, 135 tr. z., obžalovaná B. zločinem vzdálené spoluviny na vraždě otce, pokud se týče manžela podle § 137 tr. z., takto právem:

Zmateční stížnosti obžalované A. se vyhovuje, výroky porotců na první hlavní otázku a na první dodatkovou otázku a na nich se zakládající rozsudek ve výroku o vině a trestu a ve výrocích s tím souvisících se zrušují; podle §§ 289, 346 tr. ř. se zrušuje i výrok porotců co do obžalované B. na druhou hlavní otázku a na tom se zakládající rozsudek ve výroku o vině a trestu a ve výrocích s tím souvisících. Věc se odkazuje do příštího zasedání porotního soudu k opětovnému projednání a rozhodnutí.

Zmateční stížnost obžalované B. se odkazuje na toto rozhodnutí.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost obžalované A. napadá rozsudek ve výroku o vině, jímž byla uznána vinnou zločinem vraždy prosté podle §§ 134, 135 tr. z. a uplatňuje důvody zmatečnosti podle § 344, č. 4 a 6 tr. ř.

Nutno jí přisvědčiti již pokud s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 344, č. 4 tr. ř. vytýká porušení předpisu § 250 tr. ř.

Podle protokolu o hlavním přelíčení, a to podle jeho konečného znění upraveného pravoplatným vyřízením návrhu na jeho opravu, byla spoluobžalovaná B. slyšena jako obviněná v nepřítomnosti obžalované A. Po skončení výslechu B-ové byla předvedena obžalovaná A., byl proveden její výslech a nebylo jí ani po jejím návratu, ani až do skončení průvodního řízení oznámeno, co se v její nepřítomnosti dalo a zejména jí nebylo sděleno, co vypovídala spoluobžalovaná B., slyšená v její nepřítomnosti.

Tímto postupem porotního soudního sboru byl porušen předpis § 250 tr. ř., který nařizuje, aby bylo obžalovanému, který byl z nařízení předsedy soudu odveden ze zasedací síně, při jeho předvedení a výslechu o předmětu, o němž se jednalo v jeho nepřítomnosti, oznámeno vše, co se dalo v jeho nepřítomnosti, zvláště výpovědi, jež zatím byly učiněny. Bylo-li opominuto oznámiti to obžalovanému, musí se tak každým způsobem pod neplatností státi před ukončením průvodního řízení. Vzhledem ke vzájemné souvislosti mezi činnostmi obou obžalovaných nelze tvrditi, že by bylo nepochybně patrné, že nastavší formální vada nemohla působiti na rozhodnutí způsobem obžalované nepříznivým.

Je proto uplatňovaný důvod zmatečnosti podle § 344, č. 4 tr. ř. opodstatněn. Jelikož již tento důvod zmatečnosti činí sám o sobě zmatečným rozsudek co do obžalované A., bylo její zmateční stížnosti vyhověno, aniž bylo třeba se obíratí dalšími jejími vývody a zkoumati oprávněnost dalších námitek s hlediska téhož důvodu zmatečnosti nebo s hlediska zmatku podle § 344, č. 6 tr. ř., a důsledkem toho byl zrušen výrok porotců na první hlavní a první dodatkovou otázku a na nich se zakládající rozsudek ve výroku o vině a trestu a ve výrocích s tím souvisejících.

Vzhledem ke vzájemné souvislosti mezi trestným činem, jsoucím předmětem první hlavní otázky a kladeným za vinu obžalované A., a to zločinem vraždy podle §§ 134, 135 tr. z. na straně jedné, a mezi trestným činem B-ové, obsaženým v druhé hlavní otázce, a to vzdálenější spoluvinou na prve uvedeném činu podle § 137 tr. z. na straně druhé, byl podle § 289 tr. ř. (§ 346 tr. ř.) zrušen i kladný výrok porotců na druhou hlavní otázku, který nemůže obstáti vzhledem ke zrušení kladného výroku porotců na první hlavní a první dodatkovou otázku, a důsledkem toho i výrok o vině a trestu, založený na onom výroku porotců, a výroky s ním související. Proto nebylo třeba se obíratí zmateční stížností obžalované B., napadající rozsudek ve výroku o vině, jímž byla uznána vinnou zločinem podle § 137 tr. z., a byla odkázána na toto rozhodnutí. Podle § 348 tr. ř. byla věc odkázána do příštího zasedání porotního soudu k novému projednání a rozhodnutí.

Čís. 6459.

Ublížení, které je s hlediska lékařského samo o sobě těžké, je těžkým ublížením ve smyslu § 152 tr. z., i když z něho nevzešlo přerušeni zdraví nebo nezpůsobilo k povolání, trvající nejméně dvacet dní.

(Rozh. ze dne 2. března 1940, Zm II 280/39.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem těžkého poškození na těle podle § 152 tr. z.

Důvody:

Zmateční stížnost namítá s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., že není naplněna skutková podstata zločinu podle § 152 tr. z. po objektivní stránce, poněvadž prý nejde o těžké poškození na těle, ježto byl P. uznán práce schopným za čtrnáct dní. Zmateční stížnost přehlíží, že ustanovení § 152 tr. z. prohlašuje za zločin těžkého poškození na těle vedle úmyslného jednání, z něhož vzejde přerušeni zdraví nebo nezpůsobilo k povolání, trvající alespoň dvacet dní, i takové úmyslné jednání, z něhož vzejde nějaká duševní porucha nebo těžké ublížení na těle. Zjistil-li tedy rozsudek na základě znaleckého posudku, že P. kromě jiných zranění, utrpěl zhmoždění pravého varlete s krevním výronem, provázené zánětem varlete, a že je toto zranění samo o sobě těžké, zjistil tím bezpečně náležitosti skutkové podstaty zločinu podle § 152 tr. z. po objektivní stránce a neposoudil tudíž věc nesprávně po stránce právní. Byla proto zmateční stížnost zamítnuta jako bezdůvodná.

Čís. 6460.

Trest, vyměřený podle § 1 zákona č. 91/1934 Sb., nelze dále snížit podle § 338 tr. ř.

Odvolání z výroku o tomto trestu je bezdůvodné, byl-li vyměřen v nejkratším trvání, jaké připouští § 1 zákona č. 91/1934 Sb. (patnáct let).

(Rozh. ze dne 2. března 1940, Zm II 306/39.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl odvolání obžalované do rozsudku krajského soudu jako soudu porotního, jímž byla obžalovaná uznána vinnou zločinem vraždy prosté podle §§ 134, 135, č. 4 tr. z. a odsouzena zaň podle § 136 tr. z. s použitím § 1 zákona č. 91/1934 Sb. k trestu těžkého žaláře v trvání patnácti let.

Důvody:

Obhájce, zřízený obžalované pro hlavní přelíčení před porotním soudem, ohlásil proti rozsudku soudu prvě stolice, vynesnému dne 17. června 1939 v přítomnosti obžalované, dne 20. června 1939 zmateční stížnost a odvolání a když mu byl dne 3. listopadu 1939 doručen žádaný opis rozsudku, provedl dne 10. listopadu 1939 odvolání z výměry trestu. Poněvadž byla zmateční stížnost odmítnuta pravoplatným rozhodnutím krajského soudu, obíral se zrušovací soud jen odvoláním obžalované z výroku o výši trestu, které zamítl jako bezdůvodné. Podle § 1 zák.

č. 91/1934 Sb. může soud namísto trestu smrti, uvedeného v zákoně, uložit trest těžkého žaláře doživotního nebo dočasného od patnácti do třiceti let, jsou-li polehčující okolnosti tak závažné, že by trest smrti byl nepřiměřeně přísný. Zákon tedy při dočasném trestu na svobodu, který může být uložen místo trestu smrti, přesně určil jeho nejvyšší a nejnižší hranici. V souzeném případě byl místo trestu smrti uložen trest těžkého žaláře v trvání patnácti let, tedy trest na svobodě nejkratšího trvání, jaký zákon připouští, a protože při použití § 1 zák. č. 91/1934 Sb. nelze přikročiti k dalšímu snižování trestu podle § 338 tr. (rozh. č. 5083 Sb. n. s.), nebylo lze odvolání vyhověti.

Čís. 6461.

Reakčním okamžikem je doba potřebná k uvážení a provedení okamžitého zákroku, jehož vyžaduje objevivší se překážka jízdy.

Je-li přehlednost jízdní dráhy snížena, byť i v nevelké celkem míře vozidlem částečně do ní zasahujícím, je řidič automobilu povinen zmírniti jinak přípustnou nejvyšší rychlost jízdy tak, aby mohl po případné včas zastavit.

Může a musí počítati s obecně známým zjevem, že chodci přecházejí silnici za vozidly, stojícími na ní nebo na jejím okraji.

Skutkovou podstatu podle § 335 tr. z. naplňuje i nedbalé jednání nebo opominutí, kterým se zvýší jiným vyvolané nebezpečí pro život zdraví nebo tělesnou bezpečnost lidí.

(Rozh. ze dne 5. března 1940, Zm I 640/39).

Obžalovaný jel dne 12. září 1938 v osobním autu, které sám řídil, po státní silnici obcí N. rychlostí asi čtyřiceti až pětáctičtyřiceti km/hod. Přehlednost jeho jízdní dráhy byla tu snížena velkým nákladním autem, které stálo malý kus před vchodem do krámu obchodníka O. a částečně zasahovalo do jízdní dráhy. Z tohoto krámu právě vyběhla třináctiletá P-ová a běžela přes silnici. Auto obžalovaného ji zachytilo a tak těžce zranilo, že P-ová krátce nato zemřela.

Do rozsudku nalézacího soudu, jímž byl uznán vinným přečinem proti bezpečnosti života podle § 335 tr. zák., podal obžalovaný zmátečnou stížnost, kterou nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl.

Důvody:

Zmateční stížnosti, jež uplatňuje důvody zmatečnosti podle § 281, č. 5 a 9, písm. a) tr. ř., nelze přiznati oprávněnost.

Neprávem napadá především zjištění nalézacího soudu, že stěžovatel podle své obhajoby spatřil děvče, přebíhající silnici, na vzdálenost asi dva a půl metru, ačkoliv je mohl spatřiti již na okraji jízdní dráhy, kdy byl vzdálen od místa nehody ještě asi patnáct až dvaadvacet metrů, pro

neúplnost ve smyslu § 281, č. 5 tr. ř., ježto při tom nalézací soud nepřihlídí k tak zvanému reakčnímu momentu, který se počítá dobou 1,1 vteřiny a za který ujede řidič při rychlosti 35 km/hod. deset metrů, takže se o tuto vzdálenost zkrátí jeho dráha k překážce, než může na překážku reagovati. Stěžovatel je na omylu, míní-li, že tak zvaný reakční moment brání řidiči spatřiti překážku jízdy. Reakčním momentem je spíše jen doba, potřebná k reakci na překážku již shlednutou, to je doba, které je třeba k uvážení okamžitého zákroku a k jeho uskutečnění. Nemá tedy vůbec vlivu na shlednutí překážky, a nebylo proto na nalézacím soudě, aby se jím zabýval při zjištění, na jakou vzdálenost stěžovatel děvče spatřil a při náležitě pozornosti mohl spatřiti. Usuzuje-li pak nalézací soud z uvedeného zjištění na to, že stěžovatel nevěnoval jízdní dráze náležitou pozornost, odpovídá závěr ten pravidlům logického myšlení, a nelze mu vytýkati nedostatek důvodů, jak rovněž neprávem činí zmáteční stížnost.

Neobstojí též výtky, vznesené proti názoru nalézacího soudu, že byl stěžovatel povinen snížit rychlost i pod dovolenou míru tak, aby, projížděje uzavřenou osadou, zůstal pánem svého vozidla, to jest, aby mohl kdykoliv zastavit, rychlost zmírniti nebo se vyhnouti překážce, přišlé mu v cestu, a zabrániti tak srážce buď vůbec nebo aspoň jejím nejtěžším následkům, zvláště když byla přehlednost jízdní dráhy snížena velkým nákladním autem, které stálo malý kousek před vchodem do obchodu, z něhož P-ová vyběhla, a zasahovalo částečně do jízdní dráhy.

Dovolená rychlost 35 km/hod. pro jízdu uzavřenou osadou je nejvyšší přípustnou rychlostí, jakou smí řidič projížděti uzavřenou osadou, nezprošťuje však řidiče povinnosti zmírniti ji, vyžadují-li toho okolnosti, které mohou býti příčinou, že rychlost ohrožuje tělesnou integritu třetích tím, že řidiči brání, aby byl pánem svého vozidla. Takovou okolností může býti i celkem nevelké snížení přehlednosti jízdní dráhy jako v souzeném případě, ježto je přecházení silnice chodci za vozidly stojícími na silnici nebo na jejím okraji zjevem tak častým a obecně známým, že řidič s ním může a musí počítati. Spatřil-li tedy stěžovatel ono nákladní auto, které snížilo přehlednost jízdní dráhy tak, že stěžovatel nemohl po nějakou dobu pozorovati, co se za ním děje, bylo jeho povinností počítati s možností, že se náhle objeví překážka, a proto bedlivě pozorovati silnici a její okolí a zmírniti rychlost tak, aby byl za všech okolností jejím pánem, to jest aby mohl své vozidlo po případné včas zastavit. K tomu byl povinen tím spíše, že byl za nákladním autem vchod do obchodu, což stěžovateli zprostředkovalo poznání, že může dojiti k neopatrnosti chodce, přicházejícího z obchodu (srov. rozh. č. 4778 Sb. n. s.), již bude po případě nutno čeliti zastavením vozidla. Nedbal-li tedy stěžovatel své povinnosti zmírniti rychlost svého vozidla pod dovolenou nejvyšší mez 35 km/hod. tak, aby byl pánem svého vozidla, a jel-li neopatrně nedovolenou rychlostí 40—50 km/hod., dopustil se opominutí trestného ve smyslu § 335 tr. z.

Tím jest odňata půda dalším vývodům, jimiž se zmáteční stížnost snaží dovoditi, že stěžovatelovo jednání nebo opominutí nebylo s úrazem

dívky v příčinné souvislosti, neboť vycházejí z právě vyvráceného stanoviska, že stěžovatel nebyl povinen zmírniti rychlost svého vozidla por rychlost 35 km/hod.

Vzhledem k vývodům zmateční stížnosti budiž jen ještě podotknuto, že podle jasného znění zákona stačí ke skutkové podstatě § 335 tr. z. též nedbalé jednání a opominutí, jímž možno zvýšiti nastavši již nebezpečí pro život a tělesnou integritu třetích osob pachatelem ani nevyvolané. Je nasnadě, že v souzeném případě jízda nedovolenou rychlostí 40—45 km/hod. při nejmenším zvýšila nebezpečí, vyvolané spoluvinou dívky, ježto se zvýšenou silou nárazu též samočinně zvětšila možnost těžkého zranění, ba usmrcení děvčete. Stěžovatelovo jednání, pokud se týče opominutí, bylo tedy již z tohoto důvodu právem podřaděno ustanovení § 335 tr. z.

Proto byla stěžovatelova zmateční stížnost zamítnuta.

Čís. 6462.

K rozlišení krádeže od furtum usus:

Je krádeží, opustí-li pachatel odňaté auto, když ho byl použil k jízdě, mimo dosah vlastníkovy dispoziční moci, nestaraje se o jeho další osud a ponechávaje tak pouhé náhodě, zda se opět dostane do vlastníkovy držby.

Pachatel jedná ve zlém úmyslu, předpokládaném ustanovením § 468 tr. z., je-li si vědom, že protiprávně poškozujee cizí majetek. Pohnutka a účel činu jsou nerozhodné.

(Rozh. ze dne 5. března 1940, Zm I 17/40.)

Mladistvý obviněný A. a spoluobviněný B. odňali dne 17. dubna 1939 v N. P-ovi osobní auto Škoda Popular v ceně 21.000 K, když je P. nechal státi na ulici a vešel do domu. Oba se v autu vozili po N. a nechali je státi na ulici, když došel benzin. Pak hledali další vozidlo, jehož by se zmocnili. V D-ově ulici stálo R-ovo auto Škoda Popular v ceně 15.000 K. Oba do něho nasedli, jezdili po N. a domlouvali se při tom, nemají-li ujetí do ciziny. Obviněný A. později B-a opustil a ten byl s autem přistižen k ránu dne 18. dubna 1939 v M.

Obviněný A. rozbil dne 20. dubna 1939 úmyslně v cele policejního ředitelství v N. okno v ceně 10 K.

Do rozsudku, jímž byl za tyto činy uznán vinným proviněním krádeže podle §§ 171, 173, 174 II, písm. a), 179 tr. z. a § 3 zák. č. 48/1931 Sb. a proviněním podle § 468 tr. zák. a § 3 zák. č. 48/1931 Sb. vznesl obviněný A. zmateční stížnost, kterou nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl.

Z d ů v o d ů:

S hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. namítá zmateční stížnost především, že v souzeném případě nelze mluvit

o proviněním krádeže. Namítá, že stěžovateli nebyl prokázán úmysl po držeti si auta na delší dobu a nakládati s nimi jako s vlastními, že se stěžovatel ani nepokusil prodati ona auta, a že jde toliko o pouhé furtum usus. Nelze jí přisvědčiti.

O furtum usus jde jen tehdy, když pachatel odejme movitou věc jejímu majiteli bez jeho přivolení jen na krátkou a přechodnou dobu, po kterou buď sám vykonává držbu věci pro jejího majitele, třeba se tak dělo bez jeho vůle a vědomí, nebo po kterou je pachateli možno, kdykoli obnoviti držení věci pro majitele, takže tento nepociťuje odnětí věci ani jako zásah do svých dispozičních práv (srov. na př. rozh. č. 5831 Sb. n. s.). Zda jde v konkrétním případě o furtum usus, záleží na okolnostech případu. V souzené věci je zjištěno, že stěžovatel vzal společně se spoluobviněným B. dvě auta vlastníkům, že oba s auty jezdili, při čemž stěžovatel opustil jedno auto teprve, když došel benzin, že se oba domlouvali v druhém autu, nato odcizeném, zda nemají ujetí do ciziny, načež stěžovatel i toto auto opustil. Podle toho odňal tedy stěžovatel svémocně obě auta z držení vlastníků, aby s nimi nakládal, což jinak přísluší pouze majiteli, při čemž jich též částečně užil. Poněvadž se stěžovatel za vylíčeného stavu věci nestaral o další osud odcizených aut, jež odcizil společně s B-em, posoudil nalézací soud věc správně po stránce právní, vyloučil-li, že šlo o furtum usus, neboť stěžovatel opustil vozidla mimo dosah dispoziční sféry jejich vlastníků a ponechal pouhé náhodě, budou-li obnovena jejich držitelská práva.

Pokud zmateční stížnost namítá z téhož hmotněprávního důvodu zmatečnosti co do přestupku podle § 468 tr. z., že nelze mluvit o skutkové podstatě tohoto přestupku, ježto stěžovatelovo jednání nečelilo k poškození cizího majetku, nýbrž směřovalo k tomu, aby si opatřil prostředek ke spáchání sebevraždy, ke kterémužto úmyslu byl stěžovatel přiveden duševní depresí ve vazbě, nelze jí přisvědčiti. Pachatel jedná ve zlém úmyslu, jaký má na mysli § 468 tr. z., je-li si vědom, že poškozujee protiprávně cizí vlastnictví. Stěžovatel se ani sám nehájil, že byl oprávněn nakládati s poškozenou cizí věcí jako se svou. Pohnutka činu a konečný účel, jehož pachatel hodlá docílit, jsou s hlediska skutkové podstaty přestupku podle § 468 tr. z. nerozhodné.

Čís. 6463.

Ke skutkové podstatě zločinu těžkého ublížení na těle podle § 152 tr. zák.

Není třeba, aby měl pachatelův čin v zápětí jak porušení zdraví, tak i nezpůsoblost k povolání trvající aspoň dvacet dní. Stačí, že nastal ten či onen z těchto následků.

(Rozh. ze dne 5. března 1940, Zm II 33/40.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem těžkého poškození na těle podle § 152 tr. z.

D ů v o d y:

Zmateční stížnosti, která uplatňuje jen důvod zmatečnosti podle § 281, č. 4 tr. ř., nelze přisvědčiti.

Tento důvod zmatečnosti vidí zmateční stížnost v tom, že soud prvostolice nerozhodl o návrhu obhájce obžalovaného, předneseném při hlavním přelíčení, aby byli vyslechnuti svědci O., P. a R. o tvrzení obhájce, že poškozená pracovala normálně již druhého dne po zranění a po celém měsíci.

Prvý soud podřadil skutek obžalovaného ustanovení § 152 tr. z. ježto z něho poškozené vzešlo porušení zdraví trvajícím aspoň dvacet dnů a tím těžké ublížení na těle. Nezpůsobilost k povolání, kterou rozsudek vůbec netvrdí, je pojmem odlišným od porušení zdraví a kvalifikačním činitelem není (vedle duševní poruchy nebo těžkého ublížení) současně porušení zdraví a nezpůsobilost k povolání, nýbrž stačí podle jasného znění zákona, měl-li čin v zápětí ten neb onen následek. Ze skutečnosti o níž byly navrženy uvedené důkazy, bylo by lze nejvýše dovozovati, že u poškozené nenastala nezpůsobilost k povolání. Než tvrzení normálního zastávání práci poškozenou po činu, nevylučuje, že její zdraví bylo následkem souzeného skutku porušeno po dobu předpokládanou ustanovením § 152 tr. z. a že tedy utrpěla těžké ublížení. Navržené důkazy se tedy nedotýkaly základu odsuzujícího výroku a je proto zřejmé, že vytykaná formální vada nemohla působiti na rozhodnutí způsobem zkracujícím obžalovaného (§ 281, posl. odst. tr. ř.). Zmateční stížnost byla proto zamítnuta.

Cís. 6464.

U krádeže musí být i cena věci, rozhodná pro kvalifikaci činu, pojata do pachatelova zlého úmyslu. Stačí tu však dolus eventualis.

Výtkou, že soud uložil obžalovanému trest nejvyšší přípustnou měrou, ač použil ustanovení § 55 tr. z., není uplatňován zmatek podle § 281, č. 11 tr. ř., nýbrž odvolání.

Podle § 55 tr. z. lze trest doplniti některými ze zstřžení podle § 19 tr. z. jen, byl-li skutečně zmírněn.

Je zmatkem podle § 281, č. 11 tr. ř., byl-li takto doplněn trest vyměřený v nejvyšší hranici použité trestní sazby.

(Rozh. ze dne 9. března 1940, Zm I 66/40.)

Obžalovaný se v noci dne 28. února 1939 vloupal do kanceláře velkostatku v N., v níž stály dvě ohnivzdorné pokladny. Navrtal bočnou stěnu jedné z nich, byl však vyrušen a utekl. V pokladně, jejíž stěnu navrtal, bylo uloženo 1.500 K, v druhé pokladně 9.000 K na hotovosti. V noci na 31. března 1939 vnikl obžalovaný do kanceláře velkostatku v O. Podařilo se mu sice udělati otvor do vnějšího pancéře nedobytné pokladny, poněvadž však byla kancelář i v noci osvětlena a budova byla

venku hlídána, upustil od útoku na vnitřní pancéř a uprchl. V pokladně bylo 20.000 K na hotovosti.

Rozsudkem nalézacího soudu byl obžalovaný uznán vinným zločinem nedokonané krádeže podle §§ 8, 171, 173, 174, II, písm. c), 176, II, písm. a), 179 tr. zák. a byl mu uložen podle §§ 179 a 180 tr. z. a čl. I § 1 zákona č. 471/1921 Sb. se zřetelem na předpis § 35 tr. zák. o s použitím § 55 tr. zák. trest těžkého žaláře v trvání pěti let, zostřeného a doplněného uzavřením o samotě v temné komůrce jednou za čtvrt roku.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do tohoto rozsudku krajského soudu, zrušil však podle § 290, odst. 1 tr. ř. z úřední povinnosti výrok o trestu obžalovanému uložení a vyměřil obžalovanému znovu trest podle §§ 179, 180 tr. z. a čl. I, § 1 zák. č. 471/1921 Sb. se zřetelem na § 35 tr. z., a to těžký žalář v trvání pěti let, zstřžený uzavřením o samotě v tmavé komůrce každého půl roku.

Z d ů v o d ů:

Zmateční stížnost neprávem namítá s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., že v souzených dvou případech nešlo vůbec o pokus krádeže, protože prý pachatel dobrovolně z vlastního rozhodnutí ustoupil od dokonání činu. Přehlíží totiž, že to v O-ském případě způsobila podle zjištění rozsudku stěžovatelova nemohoucnost, poněvadž místnost, ve které byla pokladna, kterou se stěžovatel pokusil otevřítí hasákem, byla celou noc osvětlena a budova byla hlídána nočním hlídačem, a že nalézací soud zjistil v N-ském případě, že byl stěžovatel vyrušen. Zmateční stížnost tedy nebuduje své vývody na těchto rozsudkových zjištěních, jak by to měla činiti podle ustanovení § 288, odst. 2, č. 3 tr. ř.

Výtkou nedostatečného zjištění a odůvodnění stěžovatelovy viny po stránce subjektivní, že totiž stěžovatelův úmysl směřoval k odcizení všech věcí jsooucích v pokladnách, provádí zmateční stížnost pouze uplatněný důvod zmatečnosti podle § 281, č. 10 tr. ř., nikoli i vytykaný důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. Nelze jí přisvědčiti. U krádeže je ovšem cena věci tam, kde je činitelem zakládajícím kvalifikaci, nejen znakem objektivní skutkové podstaty, nýbrž musí býti pojata též do pachatelova zlého úmyslu. Stačí však dolus eventualis. Neznalost přesné skutečné ceny kradené věci nemůže pachatele zprostiti odpovědnosti za zločin (srov. rozh. č. 97, 1584, 2305, 4013, 5752 Sb. n. s.); skutková podstata zločinu je vyloučena jen tehdy, byl-li pachatelův úmysl určité namířen na věci menší hodnoty a byl-li by pachatel upustil od jednání nebo je omezil, kdyby mu byla bývala známa vyšší cena věci. V tomto směru se však stěžovatel, který vůbec popřel zmíněné krádeže, nehájil a nevyšlo to ani jinak v řízení najevo. Neuvažuje-li pachatel před provedením činu nebo při něm vůbec o ceně věci a je-li mu jejich cena lhostejná — takže by neupustil od krádeže, ani kdyby znal jejich pravou cenu — pojímá již cenu tu alespoň eventuálně do

svého úmyslu. Tu pak stačí, že věci, jež se stěžovatel pokusil odcizit v N. a v O., mají skutečně cenu rozhodnou pro kvalifikaci.

S hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 11 tr. ř. namítá zmateční stížnost, že nalézací soud měl, když při výměře trestu použil práva zaměny trestu podle § 55 tr. z., trest přiměřeně obžalovanému v sazbu snížit a že mu neměl ukládati trest pětiletého těžkého žaláře, ježto mu tak byl uložen nejvyšší trest, který podle návrhu státního zastupitelství jímž je nalézací soud vázán, mohl být stěžovateli uložen. Tím však zmateční stížnost neprovádí uvedený důvod zmatečnosti po zákonu, ponechává tu nejde o vytýkané vykročení z trestní sazby, nýbrž je snížení trestu, postrádané zmateční stížností, ponecháno toliko volné úvaze soudu (srov. rozh. č. 1831, 3248, 4098, 4853, 4919, 6315 Sb. n. s.). Nesprávnosti výsledku úvah o tom, zda měla být doba trestu stanovena v mezích trestní sazby a v jaké výši, může být čeleno jen odvoláním, jež bylo stěžovatelem rovněž podáno.

Zmateční stížnost byla proto zamítnuta dílem jako neodůvodněná, dílem jako neprovedená po zákonu.

Při projednání zmateční stížnosti obžalovaného se však zrušovací soud přesvědčil, že je rozsudek stížen zmatečností podle § 281, č. 11 tr. ř. ve směru zmateční stížnosti nevytýkaném; bylo proto postupováno podle § 290, odst. 1 tr. ř. z moci úřední tak, jako kdyby zmateční stížnost uplatnila a provedla zmíněný důvod zmatečnosti i ve směru níže uvedeném.

Nalézací soud uložil stěžovateli trest podle § 179 tr. z. a čl. I, § 1 zák. č. 471/1921 Sb.; při tom uvádí, že používá ustanovení § 55 tr. z. a vyměřil stěžovateli trest těžkého žaláře v trvání pěti let zostřené a doplněného čtvrtletně uzavřením o samotě v temné komůrce.

Při přezkoumání tohoto výroku shledal nejvyšší soud, že jím byl porušen zákon v ustanovení § 55 tr. z.

Podle tohoto ustanovení lze při zločinu, na nějž není podle zákona uložena trestní sazba delší pěti let, vzhledem k nevinné rodině, která by mohla být delším trváním trestu ohrožena ve své výživě, trest zkrátit, a to podle potřeby i pod šest měsíců, avšak jen v ten způsob, že se delší trvání trestu nahradí jedním nebo několika způsoby zostřeni vytčenými v § 19 tr. z. Z tohoto ustanovení tedy plyne, že doplnění trestu některými ze zostřeni podle § 19 tr. z., je náhradou za to, že byl trest podle § 55 tr. z. skutečně zmírněn.

V souzeném případě však nalézací soud nezmírnil trest podle § 55 tr. z., neboť jej vyměřil v nejvyšší hranici použité trestní sazby podle § 179 tr. z. a čl. I, § 1 zák. č. 471/1921 Sb. Pakliže nalézací soud za tohoto stavu věci — vedle zostřeni podle § 3 zák. č. 131/1867 ř. z. — uložil trest ještě také doplnil, použil ustanovení § 55 tr. z. v neprospěch obžalovaného.

Tímto porušením předpisu § 55 tr. z. zatížil však nalézací soud rozsudek ve výroku o trestu zmatkem podle § 281, č. 11 tr. ř., který sice nebyl uplatněn, avšak k němuž bylo přihlížeti podle § 290 tr. ř. z úřední povinnosti. Byl proto podle § 290, odst. 1 tr. ř. z úřední moci zrušen vý-

rok o trestu vyměřeném obžalovanému a v důsledku toho byl trest vyměřen znovu, a to podle §§ 179, 180 tr. z. a čl. I, § 1 zák. č. 471/1921 Sb. a se zřetelem na § 35 tr. z.

Okolnosti polehčující a přitěžující byly shledány tytéž, jako jsou uvedeny v napadeném rozsudku. Ježto podle spisů není podkladu pro závěr, že se obžalovaný stará o výživu své rodiny řádným zaměstnáním, nebylo zákonného podkladu pro použití § 55 tr. z.

Zostřeni trestu bylo vysloveno podle § 3 zák. č. 131/1867 ř. z.

Čís. 6465.

Skutková podstata zločinu těžkého poškození na těle podle § 155, písm. a) tr. z. vyžaduje, aby pachatel způsobil poranění, byť i jen lehké, v obmyslu způsobiti některý z těžkých následků, uvedených v § 152 tr. z.

Bylo-li poranění přivoděno takovým nástrojem a takovým způsobem, s nímž bývá obvykle spojeno nebezpečí života [prvá věta § 155 písm. a) tr. z.], netřeba uvedený úmysl zvláště dokazovati. Stačí tu, že si byl pachatel vědom životu nebezpečné povahy nástroje a způsobu jeho použití.

Jinak [druhá věta § 155, písm. a) tr. z.] je třeba zjistiti, že pachatel před činem nebo při něm přímo uvážil (představil si a poznal) zlo uvedené v § 152 tr. zák. (činnost myšlenková) a že se pro ně rozhodl (činnost vůle).

(Rozh. ze dne 12. března 1940, Zm I 307/39.)

Obžalovaný navštívil dne 26. srpna 1939 P-ův hostinec v N. Když mu P. po tříadvacáté hodině přinesl další pivo a žádal o jeho zaplacení, tvrdil obžalovaný, že je již jednou zaplatil. P. ho upozorňoval, že tato sklenice piva není dosud zaplacená, stojí při tom asi dva až tři kroky od obžalovaného. Obžalovaný náhle povstal, uchopil se stolu sklenicí s pivem a se slovy: »Tady máš to své pivo« jí prudce mrštil po P-ovi. Sklenice zasáhla P-a do levé strany obličeje, roztržila se nárazem o P-ův obličej a střepiny mu způsobily v blízkosti levého oka tři řezné rány dlouhé 1 až 2 cm. Poranění se zahojilo za čtrnáct dní.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem těžkého poškození na těle podle §§ 152, 155, písm. a) tr. z., zrušil napadený rozsudek ve výroku o vině a následkem toho též ve výroku o trestu a ve výroci s ním souvisících a vrátil věc nalézacímu soudu, aby o ní dále jednal a znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost je odůvodněna, již pokud z důvodů zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) — správně č. 10 — a č. 5 tr. ř. vytýká nedo-

statek zjištění a logického odůvodnění subjektivní stránky souzeného zločinu.

Zákon vyžaduje k naplnění skutkové podstaty zločinu podle § 155 písm. a) tr. z., aby pachatel způsobil poškození na těle, třeba lehké v obmyslu způsobit některý z těžkých následků uvedených v § 152 tr. z. pokud se týče, aby byl tento úmysl dokázán.

Zvláštního důkazu není třeba, bylo-li poškození na těle přivedeno takovým nástrojem a takovým způsobem, s nímž obyčejně bývá spojeno nebezpečnoství života. Tu stačí, že si byl pachatel vědom životu nebezpečné povahy nástroje a způsobu jeho použití. Podle druhé věty § 155 písm. a) tr. z. může ovšem býti uvedený zlý úmysl, t. j. přímý úmysl způsobit některý ze zmíněných následků, dokázán i jinak. Zda je tento úmysl prokázán — na což může býti vzhledem k tomu, že jde o duševní pochod, usuzováno jedině z okolností zevně poznatelných —, nutno posuzovati podle okolností jednotlivého případu.

Nalézací soud vyloučil, že bylo lehké zranění, které obžalovaný přivodil P-ovi, způsobeno nástrojem a způsobem povahy uvedené v § 155 písm. a) tr. z. Dospěl však k přesvědčení, že obžalovaný jednal v úmyslu potřebném k naplnění skutkové podstaty podle § 155, písm. a) tr. z. věta druhá, na podkladě skutečností a úvah, že obžalovaný hodil silnostěnnou hranatou pivní sklenici z bezprostřední blízkosti (dva až tři kroky) P-ovi přímo do obličeje, že mu mřtil na hlavu, že mrštil tak prudce, že sklenici roztránil o hlavu poškozeného, že jen náhodou povstalo jen lehké poškození a že by byl obžalovaný dal svému rozčilemu průchod jiným způsobem, kdyby nebyl býval veden řečeným úmyslem. V podstatě tudíž dovozuje rozsudek zlý úmysl z povahy nástroje a hlavně ze způsobu jeho použití.

Ke zlému úmyslu je podle § 1 tr. z. třeba, aby pachatel zlo spojené se zločinem uvážil a pro ně se rozhodl. Zlý úmysl tudíž předpokládá jednak činnost myšlenkovou, jednak činnost vůle. Obě tyto složky zlého úmyslu musejí býti splněny a zjištěny. Při zločinu, o který jde, je tudíž třeba zjistiti a odůvodniti, že pachatel před činem nebo při něm přímo uvážil, představil si a poznal v jeho podstatě zlo uvedené v § 152 tr. z. a že se pro ně rozhodl. Rozsudek sice obsahuje výrok, že obžalovaný jednal ve zlém úmyslu předpokládaném ustanovením § 155, písm. a) tr. z. Poukazuje však jen na objektivní okolnosti provedení činu, aniž uvádí, jaký byl skutečně vnitřní vztah obžalovaného k jeho činu a zejména, zda byl tento duševní vztah takový, jak to předpokládá zákonný pojem zlého úmyslu.

Okolnosti shora uvedené, v nichž spatřuje prvý soud průkaz zlého úmyslu, máje tento úmysl za ztělesněný v samém provedení skutku, mohou — i když se uváží patrná a rozsudkem předpokládaná způsobilost jednání obžalovaného přivoditi těžké poškození na těle (některý z následků uvedených v § 152 tr. z.) — stejně poukazovati k tomu, že si obžalovaný představil a umínil zlo uvedené v § 152 tr. z., jako k závěru, že zamýšlel způsobit jen lehké zranění, tedy ten výsledek, který skutečně nastal.

Poněvadž tyto okolnosti mohou míti různý význam pro duševní vztah obžalovaného k jeho skutku a tedy pro subjektivní skutkovou podstatu, postrádají důvody, uvedené nalézacím soudem, potřebné a logické souvislosti s úsudkem, který na nich spočívá, takže proň ve skutečnosti nejsou uvedeny žádné důvody.

Pro výše uvedené vady, jež jsou zmateční stížností právem vytýkány z důvodu zmatku podle § 281, č. 9, písm. a) — správně č. 10 — a č. 5 tr. ř., nelze přezkoumati, zda rozsudek podřadil zjištěný skutek právem ustanovení § 155, písm. a) tr. z. a nikoliv ustanovení § 411 tr. z.

Odůvodněné zmateční stížnosti bylo proto vyhověno a uznáno právem, jak je uvedeno ve výroku.

Čís. 6466.

K otázce veřejného zájmu ve smyslu § 6, odst. 3 a 4 zákona o ochraně cti.

Je ve veřejném zájmu, aby bylo při ustanovování veřejných zaměstnanců postupováno podle platných předpisů a aby byly odstraněny protěckní vlivy.

Je-li žalován odpovědný redaktor pro zanedbání povinné péče, nelze otázku omluvitelného omylu posuzovati podle subjektivního stanoviska pisatele článku, nýbrž podle stanoviska objektivního. Stačí důkaz okolností, z nichž by mohl každý člověk průměrných vlastností při normální bedlivosti usouditi, že jsou tvrzené okolnosti pravdivé.

(Rozh. ze dne 12. března 1940, Zm II 11/40.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti soukromého žalobce do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný podle § 259, č. 2 tr. ř. zproštěn obžaloby pro přečin podle § 1, 2 zák. č. 108/1933 Sb., pokud se týče pro přestupek podle § 4 zák. č. 124/1924 Sb. ve znění vyhlášky č. 145/1933 Sb., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a vrátil věc soudu prvé stolice, aby ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti podle § 281, č. 5, 9, písm. a), správně č. 9, písm. b) tr. ř.

Nelze přisvědčiti stěžovatelově námitce, činěné na základě důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) — správně č. 9, písm. b) — tr. ř., že nebylo ve veřejném zájmu, aby byl článek uveřejněn, a že tedy důkaz omluvitelného omylu nebyl ani přípustný. Otázku veřejného zájmu nelze — jak má zmateční stížnost za to — posuzovati podle toho, co bylo z uvedených nebo sdělených skutečností dokázáno, nýbrž s hlediska objektivního, t. j. zda má veřejnost zájem na tom, aby byly uvedené skutečnosti uveřejněny. Není pochyby o tom, že má veřejnost zájem na

tom, aby bylo při ustanovování veřejných zaměstnanců postupováno podle platných předpisů a aby byly odstraněny protekční vlivy; má tedy zájem na tom, aby byly uveřejňovány případy, kde se tak neděje. Byl tedy uveřejnění článku ve veřejném zájmu a důkaz omluvitelného omylu je přípustný.

Jinak nutno však zmateční stížnosti přisvědčiti, pokud uplatňuje důvod zmatečnosti podle § 281, č. 5 tr. ř.

Obsahu a smyslu stíhaného článku je rozuměti tak, že soukromý žalobce nevyhovuje, t. j. nemá potřebné kvalifikace pro místo definitivního úředníka, že však městská rada učinila pokus, aby definitivu přece obdržel, při čemž se naznačuje, že se tak stalo proto, že je jeho otec prvním náměstkem starosty. Ačkoliv článek a stíhané místo směřují především proti jednání městské rady, přece se dotýkají i cti soukromého žalobce, tvrdí-li se o něm, že nevyhovoval podmínkám pro ustanovení definitivním úředníkem a že přes to dosáhl definitivy protekcí, nikoli však skutečnou kvalifikací.

Nalézací soud zjistil, že zemský úřad v N. stanovil výnosem ze dne 21. června 1937 podmínku, že musí soukromý žalobce před definitivním ustanovením vykázat úspěšné vykonání zkoušky ze státní účtovědy a že od této podmínky upustil teprve dne 17. ledna 1939, tedy po uveřejnění článku a po době, kdy bylo definitivní ustanovení soukromého žalobce odhlasováno městským zastupitelstvem, a že v době usnesení městského zastupitelstva neměl soukromý žalobce zmíněnou zkoušku.

Z toho pak nalézací soud dovodil, že se obžalovaný mohl důvodně domnívati, že byla uvedena podmínka zemského úřadu známa městské radě i otcí soukromého žalobce, a když městské zastupitelstvo přes to ustanovilo soukromého žalobce na definitivní místo, mohl obžalovaný mít za to, že se tak děje vzhledem k postavení otce soukromého žalobce v městské radě a že je podmínka zemského úřadu pomíjena z důvodů protekčních, a že se tudíž obžalovanému zdařil důkaz omluvitelného omylu.

Tomuto výroku vytýká soukromý žalobce na základě důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 5 tr. ř. vadu neúplnosti proto, že se nalézací soud nezabýval způsobem úředního vyřízení výnosu zemského úřadu v N. ze dne 21. června 1937, že nezhodnotil výnos zemského úřadu v N. ze dne 7. února 1936 a konkursní podmínky pro uvedené místo. Všechny tyto okolnosti jsou rozhodné pro posouzení otázky, zda se obžalovanému podařil důkaz omluvitelného omylu. Podle podmínek souběhu na uvedené místo, nebyl stanoven požadavek zkoušky ze státní účtovědy, tento požadavek nebyl stanoven ani výnosem zemského úřadu ze dne 7. února 1936, kterým bylo schváleno přijetí soukromého žalobce, jak je to uvedeno ve výměru okresního úřadu v O. ze dne 23. května 1939. Z vyřízení uvedeného výnosu zemského úřadu v N. ze dne 21. června 1937, není patrné, že byl obsah tohoto výnosu sdělen soukromému žalobci a že byl vzat na vědomí městskou radou a že se tedy o něm dověděl otec soukromého žalobce.

Kdyby se byl nalézací soud zabýval těmito okolnostmi, nebylo by vyloučeno, že by byl dospěl k jinému závěru o tom, zda se obžalovanému podařil důkaz omluvitelného omylu. Při tom je třeba připomenouti, že rozsudek zjistil, že nebylo prokázáno, že je obžalovaný původcem článku. Odpovídá tedy obžalovaný jen za zanedbání povinné péče jako odpovědný redaktor, při čemž nelze otázku omluvitelného omylu posuzovati, jak učinil nalézací soud, se subjektivního stanoviska pisatele článku, nýbrž se stanoviska objektivního. Důkaz omluvitelného omylu bylo by tedy považovati za provedený, kdyby obžalovaný odpovědný redaktor dokázal objektivně aspoň takové okolnosti, pro které by uvedené nebo sdělené skutečnosti, totiž že se soukromý žalobce domohl ustanovení definitivním úředníkem z důvodů protekčních bez potřebné kvalifikace, mohly býti považovány za pravdivé každým člověkem průměrných vlastností při normální bedlivosti.

Bylo proto již z těchto důvodů vyhověno zmateční stížnosti, aniž bylo třeba se zabývati jejími dalšími námitkami, napadený rozsudek byl zrušen a věc vrácena soudu prvé stolice k novému projednání a rozhodnutí.

Čís. 6467.

Přechovávání podle třetí věty § 214 tr. z. předpokládá po stránce objektivní, že pachatel poskytuje tajný úkryt zločinci již trestanému, z něhož se může, jsa chráněn před stíháním, chystati k novým trestným činům, a po stránce subjektivní, že pachatel zná přechovávaného jako zločince již dříve trestaného a že vědomě podporuje jeho budoucí trestnou činnost.

(Rozh. ze dne 12. března 1940, Zm II 24/40.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem nadřizování zločincům podle § 214 tr. z. a přestupkem podílnictví na krádeži podle § 464 tr. z.

Z d ů v o d ů :

Zmateční stížnost namítá s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., že není naplněna skutková podstata zločinu podle § 214 tr. z., protože stěžovatel nevěděl, že jsou O. a P. pachatelí nějakého zločinu a že po nich nějaká vrchnost pátrá jako po pachatelích nějakého zločinu. Zmateční stížnost však přehlídí, že byl obžalovaný uznán vinným také zločinem podle třetí věty § 214 tr. z., že totiž známé mu zločince přechovával. Tento zločin předpokládá po objektivní stránce tajné poskytování úkrytu zločinci již dříve trestanému, odkud se tento, jsa chráněn před stíháním, může chystati k novým trestným skutkům, a po stránce subjektivní, aby pachatel znal přechovávaného jako zločince již dříve trestaného a aby jeho budoucí trestnou činnost vědomě

podporoval (rozh. č. 6286 Sb. n. s.). Tato skutková podstata je naplněna ve zjištěních napadeného rozsudku, že obžalovaný znal O-a (nalézací soud nevezal za přitěžující, že obžalovaný přechovával dva zločince) z N-ské trestnice, kde byli společně v trestní vazbě (odpykání trestu v samostatné věznici předpokládá nutně trest pro zločin), že od své manželky věděl o krádežích, spáchaných O-em ve společnosti s P-ovou před příchodem k němu, že je přes to nechal ve svém bytě přenocovat a zdržovati se, že pro O-a vymyslel spolu s ním falešné jméno a osobní data pro opovědní lístek, že tento opovědní lístek donesl starostovi a vyvrátil jeho pochybnosti o správnosti údajů v opovědním lístku (nebyl výzvy starosty obce, nebyl by obžalovaný O-a a P-ovou vůbec přihlásil k pobytu) a konečně, že O. a P-ová odešli z bytu obžalovaného na krádež a po jejím spáchaní se zase uchýlili do bytu obžalovaného, který byl ovšem v té době už zatčen. Vzhledem k tomu, že je u obžalovaného naplněna skutková podstata zločinu podle třetí věty § 214 tr. z. a že soud neběře za přitěžující, že obžalovaný spáchal zločin podle § 214 tr. z. více činnostmi v tomto zákonném ustanovení uvedenými, je bez významu, že není ve zjištěném jednání obžalovaného založena skutková podstata zločinu podle první (nebo druhé) věty § 214 tr. z.

Zmateční stížnost byla proto zamítnuta jako bezdůvodná.

Čís. 6468.

Křivého svědectví ve smyslu § 199, písm. a) tr. z. se dopouští i svědek, který úmyslně zamlčí skutečnosti jemu známé.

Zlý úmysl tu záleží již ve svědkově vědomí, že vypovídá jako svědek a že nevyovídá pravdu.

Nezáleží na tom, zda šlo o okolnosti rozhodné či nerozhodné a mohlo-li svědectví mít vliv na rozhodnutí soudu.

(Rozh. ze dne 14. března 1940, Zm I 50/40.)

Proti manželům R-ovým se vedlo u okresního soudu v N. trestní řízení pro přestupek podle § 335 tr. zák., jehož se podle trestního oznámení dopustili tím, že neočistili a neposypali řádně prostranství před svým domem čp. 110 v O., takže na něm P-ová uklouzla a pádem si zlomila ruku.

V tomto řízení byla dne 5. května 1938 slyšena obžalovaná okresním soudem v N. jako svědkyně a vypověděla, že jí P-ová jednou v zimě vypravovala, že upadla před domem manželů R-ových a že tam tři dny před P-ovou sama upadla, ježto nebyl prostor před domem R-ových posypán, ač bylo kluzko. Když však byla obžalovaná dne 30. prosince 1938 opět slyšena jako svědkyně u odvolacího soudu, uvedla, že šla v den nehody k N-vům, P-ová že šla za ní se svou dcerou Olgou, která počala u dvířek domu čp. 116 volati a když se obžalovaná ohlédla, že viděla, jak P-ová vstává po pádu, že šla k P-ové a ta že jí říkala, že jí před dvířky domu čp. 116 uklouzly nohy.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalované do rozsudku krajského soudu, jímž byla obžalovaná uznána vinnou zločinem podvodu podle §§ 197, 199, písm. a) tr. z.

Z d ů v o d ů :

Zmateční stížnost namítá s hlediska důvodu zmatečnosti nesprávného právního posouzení [§ 281, č. 9, písm. a) tr. ř.], že rozsudek neprávem shledává skutkovou podstatu zločinu podvodu křivým svědectvím v tom, co obžalovaná uvedla dne 5. května 1938 jako svědkyně a nikoli v tom, že něco vědomě zamlčela, že obžalovaná vzhledem k výpovědi svědkyně M-ové neuvedla jako svědkyně nic nepravdivého a že konečně chybí zjištění skutkové náležitosti zločinu podvodu křivým svědectvím, totiž že tak obžalovaná uzpůsobila výpověď v úmyslu, aby byl soudce uveden v omyl, t. j. že v případě, že šlo o úmyslné zamlčení, byla výpověď uzpůsobena tak, aby vyvolala u soudce dojem úplnosti.

Prvá námitka je bezdůvodná, neboť je křivým svědectvím, zamlčí-li svědek úmyslně skutečnosti jemu známé. Z tohoto správného právního názoru vychází také rozsudek, neboť jiného významu nemá rozsudkem zjištěný obsah výpovědi obžalované ze dne 5. května 1938 a výrok, že tohoto dne vypověděla nepravdu, p r o t o ž e již tenkrát d o b ř e v ě d ě l a, že se nehoda stala před domem čp. 116. Z těchto částí rozsudku plyne zcela určitě, že rozsudek neshledal zločin podvodu křivým svědectvím v tom, co obžalovaná dne 5. května 1938 uvedla o tom, co jí říkala P-ová v přítomnosti M-ové, nýbrž v tom, že neuvedla známou jí skutečnost, že viděla P-ovou vstávati po pádu před domem čp. 116.

Pokud jde o druhou námitku, stačí uvést, že zlý úmysl při zločinu podvodu křivým svědectvím záleží již ve vědomí pachatele, že vypovídá jako svědek a že nevyovídá pravdu ať již proto, že nepravdivě vylíčil skutečnosti, jež jsou předmětem jeho výslechu, nebo proto, že známé mu skutečnosti prostě neuvedl, tedy zamlčel. Při tom je s hlediska § 199, písm. a) tr. z. lhostejno, zda šlo při vydání svědectví o okolnosti rozhodné či nerozhodné, nebo zda svědectví může či nemůže mít vliv na rozhodnutí soudu. Rozsudek zjistil znění výpovědi obžalované před okresním soudem v N. z 5. května 1938 a vyslovil, jak bylo již výše uvedeno, že vypověděla nepravdu. Tím zjistil rozsudek i úmyslné zamlčení skutečnosti, že viděla P-ovou vstávati po pádu před domem čp. 116, a uzpůsobení výpovědi tak, že musila u vyslyšajícího soudce vzbuditi dojem úplnosti. Takto uzpůsobená výtka nesprávného právního posouzení věci rozsudkem je vyvrácena prostou úvahou, že svědkyně, která pouze tvrdí, že o pádu a úrazu a o tom, kde se úraz stal, zvěděla od zraněné, potvrzuje jako svědkyně proti pravdě, že sama nebyla přítomna události, z níž vzešlo zranění, a že o ní z vlastního názoru nic neví. Tímto uzpůsobením výpovědi nutně vznikne u vyslyšajícího soudce dojem úplnosti svědecké výpovědi.

Proto byla zmateční stížnost obžalované zamítnuta.

Čís. 6469.

Ke skutkové podstatě přestupku podle § 4 zákona č. 124/1924 Sb. stačí po stránce objektivní, že stíhaný článek tvoří skutkovou podstatu některého z trestných činů, uvedených v § 1 téhož zákona, a po stránce subjektivní, že si odpovědný redaktor při náležité pozornosti a opatrnosti mohl a měl uvědomiti obsah článku, že to však z nedbalosti opominul.

Nezáleží na subjektivním zavinění původce článku, ani na tom, zda si odpovědný redaktor uvědomil urážlivou povahu článku.

Předpis § 2 zákona o ochraně cti stíhá nejen původce pomluvy, nýbrž i toho, kdo dále sdělí skutečnost, dotýkající se cti.

Ani pravdivé zprávy o veřejném soudním jednání nepožívají imunity.

(Rozh. ze dne 14. března 1940, Zm II 255/39.)

Dne 17. června 1937 konalo se u okresního soudu v N. veřejné hlavní přelíčení v trestní věci soukromého žalobce Dr. P. proti R-ovi pro přešupek urážky na cti. Dr. P. byl při něm vyslechnut jako svědek a vypověděl mimo jiné, že mluvil s O-em a ten, že se při tom vyslovil o R-ovi, že je sudič a že by rád zabránil tomu, aby R. nezatahoval do svých sporů svoji paní.

O tomto hlavním přelíčení přinesl periodický časopis »L. . . « v čísle ze dne 25. června 1937 obšírnou zprávu pod nadpisem »Spory na pokračování«, v níž byla uvedena i zmíněná část výpovědi svědka Dr. P. K obžalobě soukromého žalobce R. byl obžalovaný, odpovědný redaktor časopisu »L. . .«, uznán vinným přestupkem zanedbání povinné péče podle § 4 zák. č. 124/1924 Sb.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmatečnou stížnost obžalovaného do tohoto odsuzujícího rozsudku.

D ů v o d y:

Zmatečnou stížností, uplatňující důvody zmatečnosti podle § 281, č. 5, 9 — zřejmě č. 9, písm. a) — tr. ř., nelze přiznati úspěch.

Uplatňuje důvod zmatečnosti podle § 281, č. 5 tr. ř., nevytýká stěžovatel skutkovým zjištěním nalézacího soudu žádnou z vad, uvedených v § 281, č. 5 tr. ř., nýbrž jen namítá, že je neúplný a nejasný výrok nalézacího soudu, že tendencí článku bylo dotknouti se cti soukromého žalobce, tedy napadá jen právní závěr nalézacího soudu, právě tak jako to činí i další námitkou, že z obsahu celého článku, který referuje jen o tom, co se skutečně stalo, nelze usouditi na urážlivý smysl článku. Je tu tedy ve skutečnosti uplatňován jen důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř.

Tento důvod zmatečnosti není uplatňován právem. V objektivním směru je skutková podstata přestupku podle § 4 zákona č. 124/1924 Sb. ve znění vyhlášky č. 145/1933 Sb. splněna již tehdy, obsahuje-li článek

skutkovou podstatu některého z činů, uvedených v § 1 uved. zák., tedy v souzeném případě přečinu podle § 2 zákona č. 108/1933 Sb.

Bylo-li o soukromém žalobci tvrzeno, že je sudič a že do svých sporů zatahuje i svou manželku, není pochyby o tom, že o něm byla tvrzena skutečnost, která by ho mohla vydati v opovržení nebo snížení v obecném mínění, a není při tom ani třeba přihlížeti ještě i k tomu, že bylo rozvláčně a zbytečně referováno o bezvýznamném urážkovém sporu. Pro posouzení objektivní skutkové podstaty je pak bez významu, že byl stíhaný projev převzat ze svědecké výpovědi Dr. P. a že tedy bylo věcně referováno o průběhu trestního řízení, neboť § 2 zákona č. 108/1933 Sb. stíhá nejen původce pomluvy, ale i toho, kdo skutečnost na cti důtklivou dále sdělí. Sama zmatečná stížnost připouští, že ani pravdivé zprávy o veřejném jednání soudu nepožívají plné imunity, a namítá-li, že v souzeném případě bylo třeba přihlídnouti k celému obsahu článku, nelze jí ani tu přisvědčiti, vždyť z toho, že ostatní obsah článku nebyl stíhán a že neobsahoval nic urážlivého o soukromém žalobci, nelze dovoditi, že ani stíhaná část článku není urážlivého obsahu. Ani z předpisu čl. VIII zákona č. 8/1863 ř. z., na který se stěžovatel odvolává, nelze dovoditi, že by zprávy o průběhu jednání před soudem požívaly imunity.

Nelze přisvědčiti ani výtce, že není po subjektivní stránce splněna skutková podstata přestupku zanedbání povinné péče, ježto prý původci článku scházelo vědomí, že se uveřejněním článku může dopustiti urážky na cti, a proto že prý není založena vina po subjektivní stránce ani u odpovědného redaktora. Při posuzování viny odpovědného redaktora nezáleží na subjektivním zavinění původce článku. Ani tehdy, není-li možno stíhati původce článku pro nedostatek jeho vědomí o urážlivém obsahu článku, není odpovědný redaktor zbaven viny pro přešupek zanedbání povinné péče, neboť se u něho nevyžaduje po subjektivní stránce vědomí o urážlivé povaze projevu — vždyť projev ten před uveřejněním ani neznal —, nýbrž stačí, že si jako odpovědný redaktor při náležité pozornosti a opatrnosti měl a mohl obsah článku uvědomiti, že to však z nedbalosti opominul. Toto jeho opominutí nalézací soud správně dovodil a stěžovatel tento jeho závěr ani nenapadl.

Byla proto zmatečnou stížnost zamítnuta.

Čís. 6470.

Ke skutkové podstatě podle § 205 a) tr. z.:

Není odstraněním ve smyslu tohoto ustanovení, spotřebuje-li dlužník peníze získané prodejem svých věcí (pozemků) na nutnou výživu pro sebe a pro svou rodinu a na lékaře a léky, k jichž úhradě je povinen podle § 91 obč. zák.

(Rozh. ze dne 14. března 1940, Zm II 23/40.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem podvodného úpadku podle § 205 a) tr. zák., zrušil napadený rozsudek a uložil nalézacímu soudu, aby ve věci znovu jednal a rozhodl.

Z d ů v o d ů:

Zmateční stížnost je odůvodněna, pokud napadá rozsudek prvního soudu s hlediska zmatku podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř.

Obžalovaný se hájil tím, že peníze, které vyzískal dne 13. června 1938 prodejem pozemků, spotřeboval na živobytí, pro rodinu a na úhradu výdajů, vzniklých nemocí své manželky. Nalézací soud se domnívá, že tato obhajoba nemůže obžalovaného zbavit viny; tím vyslovuje, že i takové jednání naplňuje pojem »odstranění« dlužníkovy jmění podle § 205 a) tr. z. Právním napadá zmateční stížnost uvedený výrok podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. Odstraněním dlužníkovy jmění podle § 205 a) tr. z. není takové vybavení dlužníkovy věci z dosahu věřitelů, spotřeboval-li obžalovaný peníze na hutnou výživu pro sebe a pro svou rodinu a na lékaře a léky, k jejichž úhradě je podle § 91 obč. zák. povinen; vždyt i správce konkursní podstaty může za souhlasu věřitelského výboru poskytnouti úpadci a jeho rodině nutnou výživu (§ 5, odst. 2 konk. ř., srov. rozh. č. 1658 Sb. n. s.). V takovém případě nelze si učiniti závěr o tom, že dlužníkův úmysl směřoval ke zmaření nebo ztenčení uspokojení věřitelů. Pochybil tudíž nalézací soud při výkladu zákona v ustanovení § 205 a) tr. z.

Ježto se nalézací soud, vycházející z mylného výkladu zákona, nezabýval zjišťováním rozhodných skutečností, nelze ve věci rozhodnouti; poněvadž se nelze obejít bez nařízení nového hlavního přelíčení, byl napadený rozsudek zrušen v neveřejném sedění podle § 5, odst. 2 zák. č. 3/1878 ř. z. ve znění zák. č. 56/1935 Sb.

Čís. 6471.

Zlý úmysl podle § 1 tr. zák. předpokládá, že tu není skutečností, vylučujících jednak pachatelovu schopnost poznati bezprávnost zamýšleného skutku, jednak jeho svobodu vůle.

Žádná z těchto dvou složek pachatelova duševního života nesmí býti porušena, aby mu bylo lze přičítati čin k vině.

Opilost vylučuje zlý úmysl [§ 2, písm. c) tr. z.], nebyl-li pro ni pachatel s to poznati protiprávnost činu, k němuž byl nutkán požitím lihovin, nebo řídití svou vůli a určovatí své jednání podle správného rozpoznání.

(Rozh. ze dne 16. března 1940, Zm I 614/39.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem podle § 81 tr. z. a přestupkem podle § 312 tr. z., zrušil napadený rozsudek a odkázal věc nalézacímu soudu, aby o ní znovu jednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Zlý úmysl podle § 1 tr. z. předpokládá, že tu není skutečností vylučujících jednak pachatelovu schopnost poznati bezprávnost zamýšleného skutku, jednak jeho svobodu vůle; žádná z obou těchto složek duševního života pachatelova nesmí býti porušena, aby mu bylo lze čin přičítati k vině; zlý úmysl je vyloučen, týká-li se vada uvedená v § 2, písm. c) tr. z. byl i jen jedné z obou subjektivních složek činu, totiž rozpoznávací a rozhodovací (rozh. č. 5876 Sb. n. s.). Otázku opilstosti podle § 2, písm. c) tr. z. je tudíž posuzovati podle toho, zda se u osoby, o jejíž opilstost jde, objevily buď příznaky toho, že není s to, aby poznala protiprávnost činu, k němuž je nutkána požitkem lihovin, tedy aby byla schopna uvědomiti si rozdíl mezi tím, co podle požadavku právního řádu má a co nemá býti, nebo příznaky toho, že není s to řídití svou vůli a určovatí své jednání podle správného rozpoznání, tedy aby byla schopna odolati vlivu požitých lihovin na svoje rozhodování.

Napadený rozsudek uvádí, že si obžalovaný byl vědom svého počínání, že věděl, že má před sebou strážníky, jak je patrné z nadávek »policajtů«, že sice byl napilý, ale ne tak opilý, aby nevěděl, co činí.

Z uvedeného je patrné, že se nalézací soud zabýval duševním stavem obžalovaného toliko v tom směru, zda byl obžalovaný ještě schopen rozpoznati svoje okolí, tudíž zda jeho činnost bylo lze ještě považovati za volní činnost a nikoliv za pouhou činnost reflexní, že se však nezabýval subjektivními složkami činu, jak byly nahoře uvedeny, totiž zda obžalovanému stav opilstosti, v němž byl, dovoľoval jednak rozpoznati bezprávnost jeho činu, jednak se svobodně rozhodnouti podle správného rozpoznání.

Je proto odůvodněna zmateční stížnost obžalovaného, pokud s hlediska zmatků podle § 281, č. 9, písm. a), 10 tr. ř. namítá, že v tom, že pachatel poznává v době činu své okolí (že pozná, co kdo nosí, a že pozná, že jde o strážníka), nelze ještě spatřovati důvod k tomu, aby mohl býti vyloučen závěr o úplné opilstosti pachatelově podle § 2, písm. c) tr. z., čímž se zmateční stížnost domáhá, aby byl obžalovaný uznán vinným toliko přestupkem podle § 523 tr. z. místo zločinem podle § 81 tr. z., pokud se týče aby byl zproštěn obžaloby pro přestupek podle § 312 tr. z.

Ve věci samé však nelze rozhodnouti, neboť se nalézací soud nezabýval zjišťováním skutečností rozhodných pro právní závěry v uvedených směrech. Ježto se nelze vyhnouti novému hlavnímu přelíčení, bylo odůvodněné zmateční stížnosti vyhověno a podle § 5, odst. 2 zák. č. 3/1878 ř. z. ve znění zák. č. 56/1935 Sb. rozhodnuto, jak nahoře uvedeno.

Při novém hlavním přelíčení bude na nalézacím soudu, aby se blíže obíral zjištěním množství lihovin, jež obžalovaný vypil, když podle výpovědi svědka P. byl obžalovaný trochu opilý po poledni, kdežto k trestnému činu došlo až o půl tříadvacáté hodině.

Bude třeba se blíže zabývat chováním obžalovaného v uvedeném mezidobí, zejména bude třeba hodnotiti údaje svědků: O., že byl obžalovaný mezi patnáctou a šestnáctou hodinou hodně podnapilý, vrávoral a mluvil s cesty; svědka R., že byl obžalovaný mezi patnáctou a šestnáctou hodinou slušně opilý; svědka S., že bylo svědku nápadné, že obžalovaný mezi šestnáctou až půl sedmnáctou hodinou rozbil sklenici s pivem o podlahu; svědkyně T., že byl obžalovaný o půl devatenácté hodině podnapilý, takže mu proto odmítla nalíti pivo; svědkyně U., že obžalovaný šel o jedenadvacáté hodině přes náměstí s dvěma muži, držel se s nimi za krk, zpíval a potácel se; svědka V., policejního strážníka, že mu obžalovaný o jedenadvacáté a půlté hodině dával 5 K, aby ho pustil, že si pak chtěl koupiti zmrzlinu a hodil 5 K na zem, které strážník zdvihl a dal cukráři; že pak podle trestního oznámení před půl tříadvacátou hodinou nechtěly ženy s obžalovaným tančovat pro jeho opilý stav, že si obžalovaný zul boty a dával je hostům na stůl; svědka Z., že chtěl obžalovaný při svém předvádění na policii skočiti pod auto a že podle trestního oznámení byl obžalovaný ponechán v městském vězení do vystřízlivění.

Teprve na takto doplněném podkladě bude lze posouditi, zda obžalovaný přes vliv pozitivních lihovin rozpoznával ještě bezprávnost svého jednání, jakož i zda mohl odolat tomuto vlivu a volně se rozhodovati, či nikoliv, a zda tudíž jsou splněny předpoklady subjektivní viny požadované podle § 1 tr. z.

Čís. 6472.

Křivá výpověď, kterou v trestním řízení vydá pachatel (účastník) trestného činu, slyšený jako svědek, netvoří jen tehdy skutkovou podstatu zločinu křivého svědectví podle § 199, písm. a) tr. zák., chce-li se jí vyhnouti doznání k trestnému činu, o němž je právě vyslýchán jako o předmětu tohoto trestního řízení (a o němž měl tedy býti podle skutečného stavu věci slyšen jen jako obviněný), nikoli však i tehdy, tají-li jí jiný, v tomto řízení nevyšetřovaný trestný čin.

Pokud může býti jeho křivá svědecká výpověď v posléz uvedeném případě beztrestnou pro neodolatelné donucení.

(Rozh. ze dne 16. března 1940, Zm I 69/40.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmatečnou stížnost obžalovaného A. do rozsudku krajského soudu, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu křivým svědectvím podle §§ 197, 199, písm. a) tr. z.

Z d ů v o d ů:

Zmatečnou stížností namítá s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., že je na svědeckou výpověď obžalovaného, učiněnou dne 16. listopadu 1938 v trestní věci proti P-ovi pro zločin křivého svědectví zn. sp. Tk XV 7587/38 krajského soudu v N., nutno pohlížeti jako na obhajobu obžalovaného, která je jen pokračováním jeho původní obhajoby v trestním řízení, vedeném proti němu pro přestupek lehkého ublížení na těle podle § 411 tr. z. u okresního soudu v O. zn. sp. T 805/37, a to tím spíše, že byl obžalovaný vyslýchán jako svědek o týchž skutečnostech, o nichž se zodpovídal ve své vlastní právě uvedené trestní věci. Zmatečnou stížností poukazuje na ustanovení § 202 tr. ř., podle něhož nesmí býti obviněný donucován k doznání hrozbami nebo jinými donucovacími prostředky, a namítá, že soud porušil toto ustanovení tím, že obžalovaného, který byl podezřelý z přestupku podle § 411 tr. z. spáchaného na P-ovi, vyslechl jako svědka, ač ho měl vyslýchati jen jako obviněného, a že ho tak trestní hrozbou § 199, písm. a) tr. z. nutil k tomu, aby se vzdal své obhajoby a vypovídaje pravdu doznal, že spáchal uvedený přestupek. Šlo tedy prý jen formálně o svědeckou výpověď, materiálně však o beztrestnou obhajobu obviněného.

Zmatečnou stížností však přehlíží, že ustanovení § 202 tr. ř., jak vyplývá z jeho povahy i účelu, poskytuje pachateli (účastníku) trestného činu ochranu před nedovoleným, trestnímu řízení, ovládanému zásadou obžalovací (§ 2 tr. ř., § 101, odst. 3 úst. list.) se příčícím donucováním obviněného k doznání nikoli obsalutně, t. j. vždy a všude, nýbrž jen v onom řízení, v němž jde o jeho usvědčení, t. j. které se týká právě onoho činu, jímž se provinil nebo na němž měl trestnou účast a o němž je vyslýchán, nikoli i v řízení, které se týká jiného jeho trestného činu nebo trestného činu jiné osoby, na němž neměl účasti (rozh. č. 825, 1151, 2283, 2564, 3094, 3936 Sb. n. s., Jíra: Bezrestnost křivého svědectví, Věstník čsl. společnosti pro právo trestní 1938, str. 50). Tato ochrana je totiž jen procesním privilegiem vinníka jako procesní strany (obviněného) a přísluší mu proto jen v tom řízení, v němž měl býti podle skutečného stavu věci nikoli svědkem, nýbrž podezřelým (obviněným, obžalovaným) z trestného činu, o který v onom řízení jde (§ 199, odst. 2, § 202 tr. ř.). Pachatel (účastník) trestného činu se jí tedy může dovolávat jen, pokud vypovídal nepravdivě proto, aby se vyhnul doznání k tomu trestnému činu, o němž je (jako o předmětu trestního řízení) vyslýchán, nikoli i tehda, tají-li svou nepravdivou výpověď jiný, v onom řízení nevyšetřovaný trestný čin.

V souzeném případě však nejsou splněny předpoklady takovéhoho privilegovaného postavení obžalovaného A. v řízení, v němž jako svědek vypovídal vědomě nepravdu.

Podle zjištění nalézacího soudu vedlo se proti obžalovanému A. u okresního soudu v O. pod sp. zn. T 805/37 trestní řízení pro přestupek proti bezpečnosti těla podle § 411 tr. z., jehož se prý dopustil na P-ovi. Obžalovaný A. popřel jako obviněný tento čin, kdežto poškozený P.,

slyšen jako svědek, potvrdil, že mu obžalovaný způsobil zranění, které po sobě zanechalo viditelné známky a následky. Nato obžalovaný v podání na státní zastupitelství v N. obvinil P-a z křivého svědectví, spáchaného touto svědeckou výpovědí. Na základě tohoto podání obžalovaného A. bylo proti P-ovi a spol. zahájeno u krajského soudu v N. pod zn. sp. Tk XV 7587/38 trestní řízení pro zločin křivého svědectví, v němž byl dne 16. listopadu 1938 slyšen jako svědek obžalovaný A. Byl poučen podle § 153 tr. ř., udal obžalovaný jako svědek, že si ho P. vyvolal z hostince, že se ho vyptával, jak daleko je s jeho bratrem, a že při rozmluvě došli až k druhému hostinci »U zeleného stromu«, tam prý ho P. uhodil rukou do čela a způsobil mu škrábnutí, pak prý jej kopl do levé nohy a nato si prý P. lehl sám na zem a volal o pomoc. Obžalovaný A. do P-a vůbec nestrčil, jen proti němu natahoval ruce v obraně.

Tato svědecká výpověď obžalovaného A. je podle zjištění nalézacího soudu vědomě nepravdivá.

Z toho je patrné, že se trestní řízení, v němž obžalovaný uvedl jako svědek vědomě nepravdu, netýkalo přestupku podle § 411 tr. z., spáchaného obžalovaným na P-ovi, nýbrž jediné zločinu křivého svědectví, spáchaného P-em v trestní věci, vedené proti obžalovanému u okresního soudu v O. Zmateční stížnost ani netvrdí, že měl soud podle stavu věci pokládati obžalovaného za podezřelého (pachatele nebo účastníka) z tohoto trestného činu a vyslyšet ho proto jen jako obviněného, ani neuvádí, že se obžalovaný cítil subjektivně obviněným z tohoto trestného činu, a že ve své výpovědi odvracel od sebe podezření z něho a tím se vlastně hájil. Z jejích vývodů naopak plyne, že obžalovaný vypovídal křivě, aby od sebe odvrátil trest za přestupek podle § 411 tr. z., spáchaný na P-ovi, který však nebyl předmětem řízení, v němž obžalovaný vypovídal jako svědek. Byl proto obžalovaný právem vyslechnut jako svědek a jeho potrestání pro zločin podle §§ 197, 199, písm. a) tr. z. nestojí v cestě ustanovení § 202 tr. ř.

Z toho, co uvedeno, je patrné, že by věc nemohla být posouzena jinak, ani kdyby snad obžalovaný uvedl ve své svědecké výpovědi nepravdu proto, aby nemusil doznati, že P-a křivě obvinil ze zločinu křivého svědectví, neboť ani tento čin obžalovaného nebyl předmětem řízení, v němž vypovídal, a ani co do tohoto činu se v tomto řízení nemohl cítiti obviněným, právě tak jako ho ani soud nemohl v tomto řízení pokládati za obviněného z něho.

Pokud zmateční stížnost uvádí, že byl obžalovaný nucen vypovídati nepravdu, aby se sám neusvědčil z trestného činu (ať již z přestupku podle § 411 tr. z. nebo ze zločinu podle § 209 tr. z.) a pokud tím naznačuje, že obžalovaný spáchal čin ve stavu nouze ve smyslu § 2, písm. g) tr. z., stačí jí podotknouti, že neodolatelné donucení ve smyslu § 2, písm. g) tr. z. předpokládá podle stálé judikatury nejvyššího soudu jako soudu zrušovacího (rozh. č. 2280, 2640, 3384, 3670, 6358 Sb. n. s.) mimo jiné i to, že se pachatel nepřivedl do stavu nouze svým vlastním trestným činem, a že si obžalovaný zavínil svoji nouzi tím, že učinil na P-a nepravdivé trestní oznámení, počítaje při tom zajisté s tím, že o něm bude slyšen jako svědek.

Tvrdíc, že čin obžalovaného nelze podřaditi ustanovení §§ 197, 199, písm. a) tr. z. a že proto soud, uloživ obžalovanému trest i za zločin podle §§ 197, 199, písm. a) tr. z., vykročil ze své moci trestní a z trestní sazby, nedolčuje zmateční stížnost důvod zmatečnosti podle § 281, č. 10 tr. ř., ani podle § 281, č. 11 tr. ř., na které číselně poukazuje, nýbrž činí jen na podkladě uplatněného důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. další závěry, které nepřesahují jeho rámeček. Odkazují se proto i tato další tvrzení na vyřízení tohoto důvodu zmatečnosti.

Zmateční stížnost byla proto zamítnuta.

Čís. 6473.

Má-li pachatel provést co do věci, která mu byla odevzdána, pouze smluvní úkon, není mu věc svěřena ve smyslu § 183 tr. zák.

Zaměstnanec zasilatelství, jemuž byl zákazníkem odevzdán kufr k celnímu odbavení a zaslání do ciziny, se dopustí krádeže, nikoli zpronevěry, přivlastní-li si cizí valuty, které jsou v něm tajně ukryty.

S hlediska skutkové podstaty krádeže stačí, že věc byla cizí, není třeba, aby byl zjištěn její pravý majitel.

Tvrzením, že je zjištěn čin stíhatelný jen důchodkovými úřady, není doličován zmatek podle § 281, č. 10 tr. ř., který lze uplatňovati jen dokazováním, že zjištěný čin tvoří jinou, mírněji trestnou skutkovou podstatu podle trestního zákona, než jakou v něm shledal nalézací soud.

(Rozh. ze dne 16. března 1940, Zm I 71/40.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jimž byl stěžovatel uznán vinným zločinem zpronevěry podle §§ 183, 184 tr. z.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti podle § 281, č. 5, 8, 9, písm. a) a 10 tr. ř.

Lze jí sice přisvědčiti, pokud namítá, že nalézací soud neprávem podřadil zjištěný čin obžalovaného skutkové podstatě zločinu zpronevěry podle § 183 tr. z. důsledkem mylného názoru, že kufr, o nějž šlo, byl i s penězi věcí obžalovanému svěřenou. Při správném použití zákona měl být zjištěn skutek obžalovaného podřaděn, jak níže bude doloženo, skutkové podstatě zločinu krádeže podle §§ 171, 173, 174, II, písm. c) tr. z. Poněvadž však je zločin krádeže ohrožen v podstatě tímž trestem, jako zločin zpronevěry, nemohl být přiznán zmateční stížnosti úspěch.

Nalézací soud zjistil, aniž zmateční stížnost zjištění ta napadá, že O. odevzdal dne 11. května 1939 prostřednictvím P-a a R-a firmě N. a spol., zasilatelství v P., uzamčený kufr s příkazem, aby mu jej uložila na Wil-

sonově nádraží a zařídila jeho odeslání do Londýna. U firmy N. převzal kufr od P-a zaměstnanec firmy K., jenž kufr odevzdal obžalovanému, aby jej ve vývozu celně odbavil a poslal jako zavazadlo do Londýna. Ani klíče od kufru, ani doklady, potřebné pro odbavení, však obžalovaný nedostal. Vzhledem k těmto okolnostem, jakož i vzhledem k tomu, že bylo obžalovanému s kufrům dáno 2.000 K, částka to velmi značná v poměru k předpokládaným výdajům, zdála se věc obžalovanému nápadná. Proto otevřel (paklíčem) kufr, zjistil, že kufr má dvojité dno a že je tam veliké množství cizích valut. Peníze ty v částce asi 380.000 K z kufru vyňal a svému zaměstnavateli N. a později i úředníkům okresního finančního ředitelství hlásil, že v kufru našel pouze 3.200 říšských marek; tyto odevzdal prostřednictvím svého zaměstnavatele okresnímu finančnímu ředitelství, kdežto ostatní peníze v částce kolem 350.000 K zatajil, ukryl, odmítl je vydati P-ovi a R-ovi a vydal je policii teprve dne 17. května 1939, když proti němu zakročila na trestní oznámení, učiněné O-em.

Z uvedených zjištění plyne, že obžalovaný převzal kufr jako zaměstnanec zasilatelské firmy N. a měl v této své funkci provést co do kufru pouze smluvní úkon, ujednaný mezi majitelem kufru a zaměstnavatelkou obžalovaného firmou N. Co do valut v kufru tajně ukrytých, o něž majiteli kufru zřejmě hlavně šlo, nebyl dán firmě N., tím méně obžalovanému, žádný příkaz. Jestliže obžalovaný při provádění uvedeného příkazu svémocně odemkl uzamčený kufr a vzal cizí valuty tajně v něm ukryté bez vědomí a přivolení jejich majitele do svého držení, dopustil se tím — v předpokladu, že tak učinil pro svůj užitek — krádeže na věci uzamčené a nikoli zpronevěry (srov. rozh. č. 2296 vid. sb. a č. 326, 5343, 5982 Sb. n. s.). Na tom, že pravý vlastník valut nebyl zjištěn, nesejde; neboť stačí, že věc byla cizí (viz rozh. č. 4011 Sb. n. s.). Závěr rozsudku, že obžalovaný k sobě vzal cizí valuty v částce asi 350.000 K v úmyslu, aby si je trvale ponechal, kryjící se v souzeném případě s úmyslem obžalovaného odnítí ony valuty pro svůj užitek ve smyslu § 171 tr. z., je plně opodstatněn již skutkovými zjištěními rozsudku, napadenými zmatečnými stížnostmi s hlediska formálního důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 5 tr. ř., totiž, že obžalovaný předstíral K-ovi a R-ovi již dne 11. května 1939, že kufr i s obsahem zabavil celní úřad, že K-ovi a N-ovi i úředníkům okresního finančního ředitelství tvrdil, že nalezl v kufru jen 3.200 říšských marek, že nikomu nesdělil skutečné množství cizích valut, dokud nebylo známo z trestního oznámení, učiněného na obžalovaného O-em, že odmítl jednati o vydání valut s O-ovými posly, trváje na tom, že bude jednati jen s majiteli valut, že při výslechu na policii udal, že všechny valuty, až na valuty v hodnotě asi 11.000 K, zabavené u něho policií, odevzdal úředníkovi okresního finančního ředitelství H., ač to nebylo pravda, a pak H-a vícekrátě důtklivě prosil, aby mu tuto nepravdivou okolnost potvrdil, jinak že bude zničen.

Za tohoto stavu věci netřeba se dále zabývatí vývody, jimiž zmatečnými stížnostmi napadá závěr nalézacího soudu, že valuty, o něž šlo, nebyly obžalovanému svěřeny, že nalézací soud překročil obžalobu, uznal-li obžalovaného vinným zločinem zpronevěry, ač ho obžaloba stí-

hala pro zločin krádeže (§ 281, č. 8 tr. ř.), a že šlo pouze o čin stihatelny důchodkovými úřady, kteroužto námitkou se zmatečnými stížnostmi domnívá doličovatí důvod zmatečnosti podle § 281, č. 10 tr. ř., přehlížejí, že tento zmatek lze uplatňovatí jen dokazováním, že zjištěný skutek zakládá sice skutkovou podstatu podle zákona trestního, avšak mírněji trestnou, než jakou v něm shledal nalézací soud.

Zmatečnými stížnostmi byla zamítnuta jako bezdůvodná.

Čís. 6474.

Nouze ve smyslu § 2, písm. g) tr. z. se nemůže dovolávatí pachatel, který se trestným činem snažil jen vyhnoutí povinností, které mu ukládá právní řád.

Nedokonané svádění podle § 9 tr. zák. předpokládá jen, že se pachatel bezvýsledně pokusil přimětí určitou osobu, aby spáchala určitý trestný čin. Nezáleží na tom, proč jeho působení zůstalo bez výsledku.

Skutková podstata podle § 9 tr. zák. by byla vyloučena jen, kdyby činnost, k níž pachatel sváděl, byla naprosto nezpůsobitá k dosažení zamýšleného výsledku.

(Rozh. ze dne 16. března 1940, Zm I 106/40.)

Obžalovaný měl s Annou S. důvěrnou známost. Když mu S-ová oznámila, že otěhotněla, vybízel ji dne 19. září 1939, aby s ním jela do N. a tam »si to dala spravit«, a když odepřela, chtěl, aby s ním šla do V., že se tam zeptají některého lékaře, nedalo-li by se to ještě spravit. Sám pak navštívil dne 20. září 1939 Dr. O. ve V. a žádal ho, aby mu poradil, že na něho S-ová svádí, že je s ním těhotná, a ptal se ho, zda by mohl její těhotenství přerušití. Dr. O. to odmítl.

Nalézací soud uznal obžalovaného vinným, že

1. dne 19. září 1939 vybízel, povzbuzoval a hleděl svéstí Annu S-ovou k jednání, jímž měl býti vyhnán její plod, při čemž jeho působení zůstalo bez výsledku,

2. dne 20. září 1939 ve V. vybízel, podněcoval a hleděl svéstí Dr. O. k nadřzování, pomáhání a k bezpečnému vykonání zlého skutku, vyhnání plodu Anny S-ové, při čemž jeho působení zůstalo bez výsledku, a že tím spáchal zločin nedokonaného svádění ke zločinu vyhnání vlastního plodu podle §§ 5, 9, 144 tr. zák.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmatečnými stížnostmi obžalovaného do tohoto rozsudku krajského soudu.

Z d ů v o d ů:

Zmatečnými stížnostmi, uplatňujícími důvody zmatečnosti podle § 281, č. 4, 5, 9, písm. a), b) — správně jen č. 9, písm. a) — tr. ř. nelze přiznatí oprávnění.

Na výtku zmateční stížnosti, že bylo třeba provést důkaz svědky Dr. O., P. a R. ke zjištění okolností důležitých pro posouzení, zda obžalovaný nejednal z neodolatelného donucení, stačí uvést, že se obžalovaný činem za vinu mu kladeným snažil pouze vyhnouti povinností, které v mezích možnosti ukládá nemanželskému otci vůči dítěti a matce právní řád (§§ 163, 166, 167, 168 o. zák. obč.), takže se obžalovaný již z tohoto důvodu vůbec nemohl dovolávat stavu nouze podle § 2, písm. g) tr. zák.

Pouhým brojením proti právu nalézacího soudu volně hodnotiti výsledky hlavního přelíčení (§ 258, odst. 2 tr. ř.) a nikoli doličováním důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 5 tr. ř. jsou vývody, jimiž zmateční stížnost vytýká nalézacímu soudu, že neuvěřil-li svědkyni S-ové, pokud vypovídala o okolnostech, z nichž veřejná obžaloba vyvozovala, že se obžalovaný dopustil též zločinu vydírání podle § 98, písm. b) tr. z., neměl jí věřiti ani, pokud udala, že ji obžalovaný naváděl, aby si dala plod vyhnati. Tyto vývody musejí proto zůstat nepovšimnuty.

Námítkou, že skutková zjištění rozsudku, že obžalovaný žádal Dr. O., aby mu poradil v záležitosti S-ové, která na něho svádí, že je s ním těhotna, a žádal ho, zda by S-ové mohl přerušiti těhotenství, neopodstatňují rozsudkový výrok, uvedený v bodě 2., neprovádí zmateční stížnost, jak se mylně domnívá, též zmatek nedostatku důvodů, pokud se týče vnitřního rozporu rozsudku ve smyslu § 281, č. 5 tr. ř., nýbrž se pokouší o doličení hmotněprávního důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. Ve směru tohoto důvodu zmatečnosti je zmateční stížnost bezdůvodná, neboť nalézací soud shledal správně skutkovou podstatu zločinu nedokonaného svádění ke spoluvině na vyhnání vlastního plodu S-ové podle §§ 9, 5, 144 tr. z. ve skutku obžalovaného, spoučívajícím podle skutkových zjištění rozsudku v tom, že obžalovaný bez úspěchu žádal Dr. O., zda by nemohl přerušiti těhotenství S-ové, kterou obžalovaný den před tím vyzýval, aby si dala plod odstraniti a přišla druhého dne do V.

Pokud zmateční stížnost namítá, že zjištěná žádost obžalovaného, vznesená na Dr. O., byla jednáním nezpůsobilým ke spáchání zločinu, jímž byl obžalovaný uznán vinným, dává námítkou tou najevo, že si neuvědomila, že nedokonané svádění podle § 9 tr. z. předpokládá toliko pokus přiměti určitou osobu ke spáchání určitého trestného činu a jeho bezvýslednost, že zákon v § 9 tr. z. nerozlišuje mezi příčinami, proč působení návodce zůstalo bezvýsledným, a že stačí, že návodce působil na vůli jiné osoby, aby se dopustila činnosti, která má vésti k trestnému výsledku, pokud jen tato konkrétní činnost na v á d ě n ě h o není k dosažení výsledku naprosto nezpůsobilá, jako na př. návod k zákroku na ženě, která vůbec není těhotná (viz rozh. č. 4230 Sb. n. s.).

Zmateční stížnost není provedena po zákonu (§ 288, odst. 2, č. 3 tr. ř.), pokud se dovolává beztrestnosti obžalovaného z důvodů § 2, písm. b) a g) tr. z., neboť není s to poukázati na nějaká skutková zjištění rozsudku, jež by opodstatňovala tyto důvody vylučující trestnost obžalovaného. Pouhé rozčilení obžalovaného správně zhodnotil nalézací

soud jen při vyměřování trestu jako okolnost polehčující ve smyslu § 46, písm. d) tr. z.

Zmateční stížnost je dilem bezdůvodná, dilem není provedena po zákonu a byla proto zamítnuta.

Čís. 6475.

Obžalovanému nepřísluší stížnost do usnesení, jímž byla podle § 1, č. 1 zák. č. 3/1878 ř. z. zamítnuta zmateční stížnost, kterou v jeho prospěch ohlásili jeho zákonní zástupci.

(Rozh. ze dne 16. března 1940, Zm II 57/40.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací odmítl stížnost obžalovaného A. do usnesení krajského soudu, jímž byla zamítnuta zmateční stížnost jeho obhájce Dr. P., ohlášená jménem zákonných zástupců obžalovaného do rozsudku téhož soudu, jímž byl obžalovaný odsouzen pro zločin zpronevěry podle § 183 tr. z. a zločin podvodu podle § 199, písm. a) tr. z.

D ů v o d y:

Napadeným usnesením zamítl krajský soud zmateční stížnost, ohlášenou obhájcem Dr. P. při hlavním přelíčení jménem zákonných zástupců obžalovaného, podle § 1, č. 1 zák. č. 3/1878 ř. z. jednak proto, že obhájce nevykázal zmocnění osob, jejichž jménem zmateční stížnost ohlásil, jednak proto, že zmateční stížnost zůstala neprovedena.

Do tohoto usnesení mohly ve smyslu § 2, odst. 2 uved. zákona podati stížnost jen osoby, dotčené jím ve svých právech, t. j. osoby, jejichž zmateční stížnost byla zamítnuta, tedy zákonní zástupci obžalovaného, nikoli však obžalovaný sám, který zmateční stížnost ani neohlásil, ani neprovedl a naopak se podle protokolu o hlavním přelíčení výslovně vzdal opravných prostředků a přijal trest.

Ježto však zákonní zástupci obžalovaného — který (jak se mimochodem podotýká) byl v době vyhlášení rozsudku ještě nezletilý, takže zmateční stížnost zákonných zástupců mohla býti podána i proti jeho vůli (§ 282, odst. 1 tr. z.) — nepodali stížnost do napadeného usnesení a obžalovaný nebyl vůbec oprávněn ke stížnosti do uvedeného usnesení, byla jeho stížnost odmítnuta jako nepřipustná.

Čís. 6476.

Ke skutkové podstatě zločinu podle § 199, písm. a) tr. z., spáchaného ucházením se o křivé svědectví.

Nezáleží tu na způsobu a intenzitě působení na svědkovu vůli.

Čin je dokonán již působením na svědka, i když zůstalo bezvýsledným.

Použije-li pachatel dopisu, je čin dokonán, jakmile dopis dojde sváděného.

Pozdější odvolání výzvy ke křivému svědectví nečiní pachatele beztrestným.

Je nerozhodné, že se sváděný může vzdáti svědectví podle § 339 c. ř. s.

Zmatek podle § 281, č. 9, písm. c) tr. ř. předpokládá, že je — pro materiálně nesprávné posouzení trestného činu — nesprávný výrok rozsudku o tom, vyžaduje-li řízení veřejné či soukromé obžaloby, nebo je-li osoba, vystupující jako žalobce, k tomu oprávněna.

Není tímto zmatkem, ani zmatkem podle § 281, č. 8 tr. ř., podřadil-li rozsudek zažalovaný skutek obžalovaného jinému zákonnému ustanovení než obžaloba.

Vydá-li sváděný u soudu křivé svědectví, je uchazečova činnost spoluvinou na jeho zločinu křivého svědectví podle §§ 5, 197, 199, písm. a) tr. zák.

(Rozh. ze dne 19. března 1940, Zm II 266/39.)

Obžalovaný (advokát) vedl u krajského soudu v N. se svým klientem spor o palmární pohledávku 13.200 K, v němž byl na den 12. ledna 1937 nařízen výslech stran. Chtěje dosíci odročení tohoto roku, požádal obžalovaný svého přítele, notáře Dr. P. v O., dopisem ze dne 5. ledna 1937, aby mu poslal úřední obsílku na příklad k pozůstalostnímu řízení v notářově kanceláři na den 12. ledna odpoledne, ježto toho dne odpoledne nechce jíti z určitých důvodů ke stání v N. a potřebuje se vykázati obsílkou, že musí jíti jinam. P. mu poslal obsílku k jednání v pozůstalostním řízení po Kristině R., č. j. D 341/36, kterou podepsal jako soudní komisař. Obžalovaný ji předložil soudu v N. a dosáhl tak odročení jednání na den 17. února 1937. Jeho procesní odpůrce však zjistil, že obžalovaný nebyl dědici R-ové pověřen zastupováním a že tedy dne 12. ledna 1937 nemusel meškati mimo N., přednesl tuto skutečnost při ústním jednání dne 17. února 1937, k němuž obžalovaný nepřišel, na doklad toho, že obžalovaný úmyslně protahuje spor a navrhl o ní mimo jiné důkaz svědkem Dr. P. Nato obžalovaný napsal Dr. P. dopis z 18. února 1937, v němž mu sdělil, že bude volán k soudu v N. za svědka a proč, a dodal: »Uvedeš zajisté, že se zaslání obsílky mně k tomuto sporu stalo omylem Tvého personálu. Nahlédnutím do originálu oné obsílky jsem zjistil, že není opatřena Tvým podpisem, nýbrž pouze Tvým razítkem. Tím bude záležitost hladce vyřízena«.

Nalézací soud uznal obžalovaného vinným zločinem podvodu ucházením se o křivé svědectví podle §§ 197, 199, písm. a) tr. z.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmatečnou stížnost obžalovaného do tohoto rozsudku.

Z d ů v o d ů:

S hlediska hmotněprávního důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. namítá zmatečnou stížnost, že stěžovatelovo jednání nezačíná zločinem ucházení se o křivé svědectví, jímž byl stěžovatel uznán vinným. Zmatečnou stížností nelze přisvědčiti. Vychází-li se z rozsudkových zjištění tak jak jsou a jak je nutno také položit za základ uvažování, nemůže býti nejmenší pochybnosti o tom, že naplňují pojem ucházení se o křivé svědectví podle § 199, písm. a) tr. z. Odpovídat pojmu tomu každé působení na vůli třetí osoby ve smyslu a k cíli, jak je v témž zákonném ustanovení naznačeno. Na způsobu a intenzitě tohoto působení nesejde, stačí naopak netoliko vyzvání, naléhání, přemlouvání, nýbrž i pouhá žádost, prosba a pod., aby někdo křivé svědčil (srov. rozh. č. 2351 Sb. n. s.). Podstatným znakem zločinu ucházení se o křivé svědectví je, že byla pachateli ve směru subjektivním známa svědecká vlastnost osoby, na niž působí v tom smyslu, aby vydala křivé svědectví. Trestní sankce § 199, písm. a) tr. z. chrání nezájímavé soudcovské nalézáni práva a je jeho úkolem zabrániti každému pokusu, aby se pravda zvrhla v nepravdu. Znění ustanovení § 199, písm. a) tr. z. (»když se někdo ucházel o křivé svědectví, jež na soudě má se vydati«), nepřipouští, stejně jako znění bezprostředně následujícího ustanovení (»když se někdo ke křivému svědectví na soudě nabídl nebo i je vydal«), jiného výkladu, než že je zločin podle § 199, písm. a) tr. z. v obou těchto případech spáchán již pouhým ucházením se o křivé svědectví na soudě nebo nabídnutím se k němu a že jde, výjimkou z jinak všeobecně platného předpisu § 9 tr. z., o dokonáný trestný čin i tehdy, zůstalo-li ono působení na jiného bez výsledku (srov. rozh. č. 2264, 2824, 3353 a 4267 Sb. n. s.). Zmíněné zákonné ustanovení § 199, písm. a) tr. z. čelí již pouhému nebezpečí, jež nastává právnímu řádu tím, že se třeba bez úspěchu vyvolává v jiné osobě zločinné rozhodnutí vydati křivé svědectví na soudě. Že tu zmíněné nebezpečí bylo, plyne nepochybně z obsahu stěžovatelova dopisu ze dne 18. února 1937, který nutno vykládati v souvislosti s jeho dopisem ze dne 5. ledna 1937, kteréžto oba dopisy byly zaslány notáři Dr. P. Důsledkem toho je též bezpodstatná výtká zmatečnou stížností, že je naprosto vyloučeno, že by se notář dal svěsti ke křivému svědectví, a to již podle povahy sporu Ck I a 123/35, poněvadž se prý okolnosti, o nichž měl býti vyslýchán, netýkaly merita sporu.

Bezpodstatná je dále námítka zmatečnou stížností, že zaslání dopisu ze dne 18. února 1937 notáři Dr. P. je pouhým beztrestným přípravným jednáním, vzdáleným od dokonání zločinu. Tím, že stěžovatelův dopis se závadným obsahem došel notáři Dr. P., byl již trestný čin dokonán.

Rovněž neobstojí námítka, že čin byl spáchán nezpůsobitelným prostředkem, poněvadž by o beztrestnosti činu z tohoto důvodu bylo možno mluvit jen tenkrát, kdyby šlo o prostředek naprosto a bezvýjimečně — in abstracto — nezpůsobitelný k dosažení cíle, což nelze říci o stěžovatelově dopisu ze dne 18. února 1937. Poněvadž v době ucházení se o křivé svědectví přicházel notář Dr. P. v úvahu výlučně v roli svědka,

byl zjištěným stěžovatelovým působením vyvolán zákonem zavrhovany účinek, totiž ohrožení řádného výkonu soudnictví a stěžovatelův čin byl dokonán.

Ježto zločin ucházení se o křivé svědectví nepatří k trestným činům, jichž trestnost může být zrušena pozdější účinnou lítostí, nelze již spáchané ucházení se o křivé svědectví sprovodit se světa a nemá na dokonání tohoto zločinu vlivu ani okolnost, že snad pachatel později svoji vyzvu odvolal (srov. rozh. býv. víd. soudu sb. č. 3669).

Pokud zmáteční stížnost namítá, že stěžovatel v dopisu ze dne 18. února 1937 upozornil jako advokát přítele notáře Dr. P., který se cítil subjektivně obviněným, pouze na to, jak se má hájiti, přehlíží, že tu nešlo o trestní vyšetřování nebo vyhledávání, nýbrž toliko o svědeckou výpověď v civilním sporu.

Pokud zmáteční stížnost namítá, že stěžovatelovu žádost nelze kvalifikovati za zločin ucházení se o křivé svědectví podle § 199, písm. a) tr. z., nýbrž za kárný čin nebo za přestupek, přizívá, že stěžovatelův trestný čin spočívá v tom, že žádal notáře Dr. P. v dopisu ze dne 18. února 1937, aby nepravdivě vypovídal v civilní věci, tedy že stěžovatel vyvinul činnost rovnající se nedokonanému svádění ke zločinu ve smyslu § 9 tr. z., čímž spáchal, jak výše dovedeno, dokonáný zločin; s tohoto právního hlediska je nerozhodné, co předcházelo tomuto dopisu, ať to bylo závadné či nikoliv a důsledkem toho je také nerozhodné, bylo-li dodatečně vepsáno do dopisu ze dne 5. ledna 1937 »k pozůstalostnímu řízení«. Ve věci samé byl notář Dr. P. předvolán v civilní věci Ck Ia 123/35 jako svědek, stěžovatel o tom věděl, a přes to ho žádal, jakkoli mu jako advokátu bylo a musilo být dobře povědomo, že se svědek může vzdát svědectví podle § 339 c. ř. s. a že nesmí vypovídati nepravdu, aby jako svědek udal nepravdu. Okolnost, že se notář Dr. P. mohl vzdát svědectví odvolávaje se na § 339 c. ř. s. a že ho snad o tom nalézací soud nepoučil, nemůže stěžovatele zbaviti odpovědnosti ve smyslu ucházení se o křivé svědectví podle § 199, písm. a) tr. z., ježto by ani notáře Dr. P. nezbavovala odpovědnosti podle § 199, písm. a) tr. z.

Důvod zmátečnosti podle § 281, č. 9, písm. c) tr. ř. spatřuje zmáteční stížnost v tom, že schází potřebná obžaloba, neboť obžaloba prý zněla jen na spoluvinu a nikoli na samostatné ucházení se o křivé svědectví. Domnívají se, že těmito vývody doličuje důvod zmátečnosti podle § 281, č. 9, písm. c) tr. ř., prozrazuje zmáteční stížnost, že si neuvědomila podstatu uvedeného zmatku, který předpokládá nesprávnost výroku — spočívající v materielně nesprávném posuzování trestného činu — o tom, vyžaduje-li řízení obžaloby veřejné nebo soukromé, nebo je-li osoba vystoupivší jako žalobce k tomu oprávněna. Neboť jen za těchto předpokladů je možné nesprávné právní posouzení otázky, je-li tu či není zákonem vyžadovaná obžaloba (srov. rozh. č. 932, 1765, 1813, 2678 Sb. n. s.). Uvedenou výtkou se zmáteční stížnost ve skutečnosti pokouší o doličení formálního důvodu zmátečnosti podle § 281, č. 8 tr. ř., neboť vytýká rozsudku, že jde proti předpisům §§ 263, 267 tr. ř. dále než obža-

loba. Zmateční stížnost, která uplatňuje i tento důvod zmátečnosti, je bezdůvodná.

O zmíněný důvod zmátečnosti by mohlo jíti jen v tom případě, kdyby rozsudek zněl na skutek, který vůbec nebyl dán v obžalobu. V souzeném případě bylo v obžalobě stíháno celé stěžovatelovo jednání. Otázka, jaké trestní sankci podřadilo státní zastupitelství stěžovatelovu činnost, kterou zažalovalo, je s hlediska důvodu zmátečnosti podle § 281, č. 8 tr. ř. nerozhodná. Podřazení skutku v obžalobu daného správné kvalifikaci náleží jediné nalézacímu soudu. Poněvadž pak tento rozhodl skutečně o činu, který byl zažalován, podřadil jej však jinému zákonnému ustanovení, než na které zněl obžalovací spis, nezatížil tímto postupem rozsudek zmatkem podle § 281, č. 8 tr. ř. Kdyby bylo zjištěno, že notář Dr. P. následkem stěžovatelova svádění vydal u soudu křivé svědectví, bylo by lze o stěžovatelově jednání arci uvažovati nikoli s hlediska zločinu podle § 199, písm. a) tr. z., nýbrž jako o spoluvině na něm podle §§ 5, 197, 199, písm. a) tr. z., v kterémžto případě by ovšem bylo stěžovatelovo provinění akcesorní k provinění notáře Dr. P. (srov. rozh. č. 2658 Sb. n. s.). Poněvadž však nalézací soud shledal ve stěžovatelově jednání právem dokonáný zločin ucházení se o křivé svědectví, nemusil ba ani nesměl vůbec přihlídnouti k tomu, že se v nálezu vrchního soudu o připuštění obžaloby mluví o stěžovatelově provinění, ovšem s hlediska spoluviny, jako o akcesorním provinění notáře Dr. P. Číselně dovolávaný důvod zmátečnosti podle § 281, č. 10 tr. ř. neprovádí zmáteční stížnost vůbec, protože netvrdí, tím méně dokazuje, že stěžovatel měl být uznán vinným méně trestným činem soudem stíhatelným, než na který uznal nalézací soud, když se k tomu v konečném návrhu domáhá úplného stěžovatelova zproštění obžaloby.

Zmateční stížnost byla proto zamítnuta jako neodůvodněná.

Čís. 6477.

Aberratio ictus u přestupku podle § 411 tr. zák.

Nezasáhl-li kámen osobu A., po níž jím pachatel hodil v úmyslu, vyžadovaném předpisem § 411 tr. z., nýbrž osobu B., kterou nechtěl zasáhnouti, jde o souběh přestupku podle §§ 8, 411 tr. zák. na osobě A. s přestupkem podle § 431 tr. zák. na osobě B.

(Rozh. ze dne 29. března 1940, Zm I 607/39.)

Obžalovaný přišel dne 11. srpna 1939 do obchodu Josefa H. v N., kde vyvolal hádku s Marií H. Když byl z obchodu vykazován, rozkřikl se na H-ovou slovy »Vy mně nemáte co poroučet, nebo něco chytnu a praštim Vás«. Josef H. vystrčil obžalovaného za pomoci Jaroslava R. z krámu, obžalovaný však zdvihl před obchodem kameny a hnal se zpět do obchodu. Mezi dveřmi byl zadržen Josefem H. Ve zlosti chtěl H-a udeřiti, ten se však uhnul, takže byla kamenem sazažena Marie H. na levém rameni. Byla jí způsobena modřina velikosti vlašského ořechu a poci-

fovala bolesti po dobu jednoho týdne. Obžalovaný při útoku vyhrožoval H-ovým, že jim ukáže, že jim to tam vybilí a že se jim pomstí.

Nalézací soud uznal obžalovaného vinným zločinem veřejného násilí nebezpečným vyhrožováním podle § 99 tr. zák., který spáchal uvedenými vyhrůzkami manželům H-ovým a přestupkem podle § 411 tr. zák., spáchaným tím, že úmyslně poškodil na těle Marii H., při čemž poškození zanechalo po sobě viditelné známky a následky, a zprostil ho podle § 259, č. 2 tr. ř. obžaloby pro týž přestupek, spáchaný na Josefu H.

Do odsuzující části tohoto rozsudku vznesl obžalovaný zmatečnickou stížnost, kterou nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl, a to, pokud jde o přestupek podle § 411 tr. zák., z těchto

důvodů:

Co do přestupku podle § 411 tr. z. vytýká zmatečnickou stížnost, že byl obžalovaný nesprávně odsouzen pro přestupek podle § 411 tr. z. a dovozuje, že obžalovaný poškodil Marii H-ovou na těle jen náhodou a nikoli úmyslně, že toto poškození na těle nelze obžalovanému přičítati ani jako poškození na těle z nedbalosti a že proto má býti zproštěn i obžaloby pro tento přestupek.

Tím zmatečnickou stížností poukazuje na důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř.

Zmatečnickou stížností nelze přisvědčiti. Předmětem obžaloby je udeření kamenem. Shledal-li nalézací soud, že úmysl obžalovaného směřoval k udeření Josefa H. a že kámen zasáhl Marii H., poněvadž se Josef H. uhnul, měl býti čin obžalovaného v rozsudku nalézacího soudu správně kvalifikován za přestupky podle §§ 8, 411 tr. z. a § 431 tr. z. Nestala se proto obžalovanému křivda, byl-li jeho čin kvalifikován pouze za přestupek podle § 411 tr. z.

Zmatečnickou stížností byla proto zamítnuta podle § 5, odst. 2 zákona č. 3/1878 ř. z. ve znění zákona č. 56/1935 Sb. v sedění neveřejném.

Čís. 6478.

Amnestie ze dne 7. října 1938 (čl. II).

Při zkoumání otázky, jde-li o první trest ve smyslu čl. II, není obžalovanému na překážku jeho dřívější podmíněné odsouzení.

(Rozh. ze dne 29. března 1940, Zm I 135/40.)

Nejvyšší soud uznal jako soud zrušovací o zmatečnickou stížnost k zachování zákona, podané generální prokuraturou do usnesení krajského soudu v N. ze dne 28. listopadu 1938, jímž byla Anně S., provdané M., prominuta z trestu těžkého žaláře pěti let, uloženého jí rozsudkem téhož soudu jako soudu porotního ze dne 21. října 1936, pokud se týče rozsudkem vrchního soudu jako sborového soudu druhé stolice ze dne 17. listopadu 1936, část v trvání jednoho měsíce, takto právem: Usnesením krajského soudu ze dne 28. listopadu 1938 byl porušen

zákon v ustanovení čl. II a čl. V, odst. 2 rozhodnutí vlády ze dne 7. října 1938 č. IV; usnesení toto se jako zmatečné zrušuje a uznává se právem, že se obžalované Anně S., provdané M., podle čl. II a čl. V, odst. 2 rozhodnutí vlády ze dne 7. října 1938 č. IV promíjí z trestu uloženého jí rozsudkem krajského soudu jako soudu porotního v N. ze dne 21. října 1936, pokud se týče rozsudkem vrchního soudu jako sborového soudu druhé stolice ze dne 17. listopadu 1936, část rovnající se třem měsícům. Krajskému soudu v N. se ukládá, aby dále po zákonu jednal.

Důvody:

Ze spisů okresního soudu v O. a krajského soudu v N., jakož i z výpisu z rejstříku trestů státního zastupitelství v N. ze dne 4. ledna 1940 lze seznati následující skutkový děj:

Anna S., provdaná M., byla odsouzena:

1. rozsudkem okresního soudu v O. ze dne 4. srpna 1934 pro přestupek podle § 411 tr. z., spáchaný dne 21. července 1934, a to podle § 412 tr. z. k trestu vězení v trvání tří dnů, při čemž byl obžalované podle §§ 1, 3 zák. č. 562/1919 Sb. povolen podmíněný odklad výkonu trestu se zkušební dobou jednoho roku, po jejímž uplynutí vyslovil okresní soud v O. usnesením ze dne 30. srpna 1935, že se odsouzená osvědčila a že se má tudíž podle § 1, odst. 2 zák. č. 562/1919 Sb. za to, že nebyla odsouzena;

2. rozsudkem krajského soudu jako soudu porotního v N. ze dne 21. října 1936 pro zločin zabití podle § 140 tr. z., spáchaný dne 9. června 1936, a to podle § 142 tr. z. první sazby za použití § 338 tr. ř. k trestu těžkého žaláře v trvání tří let přiměřeně ztíženého; vrchní soud jako sborový soud druhé stolice, vyhověv rozsudkem ze dne 17. listopadu 1936 odvolání státního zastupitelství z výroku o trestu, zvýšil trest obžalované přisouzený na těžký žalář v trvání pěti let, ztížený čtvrtletně postem a v den 9. srpna tmavou komůrkou.

Jinak obžalovaná nebyla trestána.

K návrhu státního zastupitelství v N. ze dne 25. listopadu 1938 vydal krajský soud tamže usnesení ze dne 28. listopadu 1938, jímž ve smyslu čl. II rozhodnutí vlády ze dne 7. října 1938 č. IV prominul obžalované z trestu těžkého žaláře pěti let, uloženého jí rozsudkem krajského soudu jako porotního soudu v N. ze dne 21. října 1936, pokud se týče rozsudkem vrchního soudu jako sborového soudu druhé stolice ze dne 17. listopadu 1936, část v trvání jednoho měsíce.

Tímto usnesením krajského soudu v N. ze dne 28. listopadu 1938 — které, nebyvši se žádné strany napadeno, nabylo právní moci — byl porušen zákon, a to v čl. II a V, odst. 2 rozhodnutí vlády ze dne 7. října 1938 č. IV.

Jmenovaný krajský soud sice uvedené usnesení blíže neodůvodňuje a zejména neuvádí, proč prominul obžalované z uvedeného trestu část pouze v trvání jednoho měsíce a nikoli tří měsíců, avšak vzhledem k tomu, že ve svém usnesení neuvádí čl. V, odst. 2 rozhodnutí vlády ze

7. října 1938 č. IV, nutno mít za to, že vycházel z názoru, že trest uložený obžalované rozsudkem krajského soudu jako soudu porotního v N. ze dne 21. října 1936, pokud se týče rozsudkem vrchního soudu jako sborového soudu druhé stolice ze dne 17. listopadu 1936, není prvním trestem soudem uloženým, takže není splněna podmínka stanovená v čl. II zmíněného rozhodnutí pro prominutí části trestu na svobodě, rovnající se třem měsícům.

Tento názor, z něhož krajský soud zřejmě vychází, je však nesprávný a odporuje ustanovení čl. V, odst. 2 rozhodnutí vlády ze 7. října 1938 č. IV, kde se výslovně uvádí, že pokud je užití rozhodnutí vlády závislé na podmínce, že jde o první uložený trest, není jeho užití mimo jiné na překážku okolnost, že trestu, o nějž jde, předcházelo toliko odsouzení podmíněně.

Jelikož, jak z uvedeného plyne, předcházelo odsouzení krajským soudem jako soudem porotním v N. ze dne 21. října 1936 toliko odsouzení podmíněně, a to rozsudkem okresního soudu v O. ze dne 4. srpna 1934, takže šlo ve smyslu čl. V, odst. 2 rozhodnutí vlády ze dne 7. října 1938 č. IV o první soudem uložený trest, měl krajský soud v N. podle čl. II zmíněného rozhodnutí vlády prominouti z trestu uloženého právě uvedeným rozsudkem krajského soudu jako soudu porotního v N. dobu tři měsíců a nikoliv, jak učinil, pouze část rovnající se jednomu měsíci.

Bylo proto vyhověno odůvodněné zmáteční stížnosti generální prokuratury k zachování zákona vznesené podle § 33 tr. ř. a podle § 292 tr. ř. bylo uznáno právem, jak se stalo.

Čís. 6479.

Ke skutkové podstatě přečinu podle § 46, odst. 1, č. 3 zákona č. 218/1926 Sb. (o právu původském) a k jejímu rozlišení od skutkové podstaty podle § 45 téhož zákona.

Trestná činnost podle § 46, odst. 1, č. 3 uvedeného zákona záleží v klamavém označení díla.

Jde o zásah do původského práva ve smyslu § 45 zmíněného zákona, padělá-li pachatel poštovní známky vzaté z oběhu, aby je prodával filatelistům.

V tom, že na nich padělá značku znalce známek, nelze spatřovati klamavé označení díla ve smyslu § 46, odst. 1, č. 3 zákona o právu původském.

(Rozh. ze dne 30. března 1940, Zm I 622/39.)

Nalézací soud uznal obžalovaného vinným, že koncem roku 1938 a začátkem roku 1939 v O., v P. a jinde:

I. různým listivým předstíráním a jednáním, zejména paděláním z oběhu vzatých poštovních známek, a to dvacetihaléřových červených, třicetihaléřových světlefialových a třicetihaléřových tmavofialových zvaných »Hradčany«, opatřiv je padělanou značkou »Gilberte

a prodávaje tyto padělky za pravé filatelistické známky, uvedl N-a, M-a, R-a a další nezjištěné osoby v omyl, jímž měly tyto osoby trpěti na svém majetku škodu v částce převyšující 2.000 K a jímž skutečně utrpěli, N. škodu v částce 7.300 K, M. škodu v částce 800 K, R. škodu v částce 2.400 K a další neznámé osoby v částce nezjištěné,

II. v úmyslu oklamati právě zmíněné osoby dal bez závažných důvodů věcných napodobeninám z oběhu vzatých poštovních známek, popsaných v bodě I., označení a vnější úpravu jiného díla, a to pravých poštovních známek takovým způsobem, že to mohlo při průměrné pozornosti vésti k omylům o totožnosti obou děl, aby takovéto napodobeniny uvedl v oběh, a že tím spáchal:

k I. zločin podvodu podle §§ 197, 200 tr. z.,

k II. přečin zásahu do původského práva podle ustanovení § 46, odst. 1, č. 3 zákona č. 218/1926 Sb.,

a odsoudil ho podle § 202, stupeň první tr. z. s použitím ustanovení §§ 54 a 55 tr. z. k trestu žaláře v trvání čtyř měsíců, doplněného dvěma posty měsíčně, a podle § 389 tr. ř. k náhradě nákladů trestního řízení.

Podle § 3 zákona ze dne 31. ledna 1919 č. 75 Sb. a § 1 zák. z 18. března 1920 č. 163 Sb. vyslovil ztrátu práva volebního do obcí, vyřkl povinnost obžalovaného nahraditi soukromému účastníku podle § 393 tr. ř. útraty, odkázal soukromého účastníka s nároky na náhradu škody podle § 366 tr. ř. na pořad práva soukromého, odložil obžalovanému podle §§ 1, 3 zák. č. 562/1919 Sb. podmíněně výkon trestu na zkušební dobu tří roků, vyslovil, že všechny zabavené rozmnoženiny a pomůcky propadají a budou učiněny nepotřebnými (§ 52, 53 zák. č. 218/1926 Sb.) a nařídil podle § 55 zák. č. 218/1926 Sb. uveřejnění rozsudkového výroku na útraty obžalovaného v časopise »Národní Politika«.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal o zmáteční stížnosti obžalovaného do tohoto rozsudku krajského soudu, pokud jím byl obžalovaný uznán vinným přečinem zásahu do původského práva podle § 46, odst. 1, č. 3 zák. č. 218/1926 Sb. takto právem:

I. Podle § 290 tr. ř. se zrušuje napadený rozsudek, pokud jím byl obžalovaný uznán vinným přečinem podle § 46, odst. 1, č. 3 zák. č. 218/1926 Sb. a obžalovaný se zprošťuje podle § 259, č. 1 tr. ř. obžaloby, že koncem roku 1938 a začátkem roku 1939 v O., v P. a jinde v úmyslu oklamati bez závažných důvodů věcných dal napodobeninám z oběhu vzatých poštovních známek dvacetihaléřových červených, třicetihaléřových světlefialových a třicetihaléřových tmavofialových zvaných »Hradčany«, jež opatřil padělanou značkou »Gilberte«, označení a vnější úpravu jiného díla, a to pravých poštovních známek takovým způsobem, že to mohlo při průměrné pozornosti vésti k omylům o totožnosti obou děl, aby takové napodobeniny uvedl v oběh, a že se tím dopustil přečinu zásahu do původského práva podle § 46, odst. 1, č. 3 zák. č. 218/1926 Sb.

II. V důsledku toho se zrušuje napadený rozsudek ve výroku o trestu a ve výroci s tím souvisících, a to ve výroku o propadnutí zabavených rozmnoženin a pomůcek podle §§ 52, 53 uved. zák., jakož i ve výroku o uveřejnění rozsudkového výroku podle § 55 téhož zákona.

Obžalovaný se za zločin podvodu podle §§ 197, 200 tr. z. odsuzuje podle § 202, stupeň 1 tr. z. s použitím §§ 54, 55 tr. z. k trestu žaláře tři měsíců a patnácti dní doplněného jedním postem ve čtrnácti dnech.

Výroky o podmíněném odsouzení, o ztrátě práva volebního, o odkázaní soukromého účastníka na pořad práva, jakož i o povinnosti obžalovaného k náhradě útrat trestního řízení zůstávají nedotčeny.

O doličných věcech rozhodne nalézací soud podle §§ 126, 127 instr. pro trest. soudy.

III. Zmateční stížnost a odvolání obžalovaného se odkazují na toto rozhodnutí.

D ů v o d y:

K I. Proti rozsudku prvního soudu ohlásil obžalovaný odvolání z výroku o trestu; v provedení odvolání napadl mimo jiné výrok, jímž bylo nařízeno »uveřejnění rozsudkového výroku tohoto rozsudku«; tento výrok napadl stěžovatel z toho důvodu, že se jím nařizuje nejen uveřejnění výroku odsuzujícího pro přečin podle § 46, odst. 1, č. 3 zák. č. 218/1926 Sb., ale i uveřejnění výroku odsuzujícího pro zločin podle §§ 197, 200 tr. z. ačkoli — podle stěžovatelových námitek — nařízení nalézacího soudu, aby byl i tento poslední výrok uveřejněn, odporuje zákonu.

Tím uplatňuje stěžovatel zřejmě zmatek podle § 281, č. 11 tr. ř.; jde tudíž podle obsahu této části uvedeného podání o zmateční stížnost, která byla jen nesprávně označena jako odvolání.

Zrušovací soud přezkoumává podle § 290 tr. ř. napadený rozsudek z podnětu uvedené zmateční stížnosti shledal, že nalézací soud porušil zákon v neprospěch obžalovaného, když ho uznal vinným vedle zločinu podvodu podle §§ 197, 200 tr. z. též přečinem podle § 46, odst. 1, č. 3 zák. č. 218/1926 Sb.

Tato skutková podstata vyžaduje, aby pachatel dal dílu označení nebo vnější úpravu jiného díla způsobem, že to může při průměrné pozornosti svést k omylům o totožnosti obou děl. Podle toho záleží trestná činnost v klamavém označení díla (srov. § 46, odst. 1, č. 3, § 47, č. 4, § 60, § 61 uved. zák.; rozh. č. 5318 Sb. n. s.).

V souzeném případě však podle zjištění napadeného rozsudku záležela činnost obžalovaného v tom, že padělal poštovní známky vzaté z oběhu, že na nich padělal též značku znalce známek a rozprodával je obchodníkům se známkami (filatelistům). Šlo tu tudíž jednak o činnost záležející v napodobení díla výtvarného umění (§ 31 téhož zák.), tedy o zásah do původského práva (§ 44 téhož zák.), který je trestný podle § 45 uved. zák.; pro tento delikt však nebyla vznesena soukromá žaloba (§ 50 téhož zák.). Jednak tu šlo o padělání značky znalce známek; tato však není označením (titulem) díla, ani jeho vnější úpravou podle § 46, odst. 1, č. 3 uved. zák., protože je v podstatě jen posudkem znalce o pravosti známky; nelze proto ani v jejím připojení spatřovati klamavé označení díla podle uvedeného zákonného ustanovení, neboť k tomu se vyžaduje, aby se dílu dostalo označení jiného díla tak, že se obě díla mohou zaměnit.

Je tudíž napadený rozsudek zmatečný podle § 281, č. 10, 9, písm. c) tr. ř., ke kterémuž zmatku musil zrušovací soud přihlížeti z povinnosti úřední podle § 290 tr. ř.

Bylo proto rozhodnuto, jak nahoře uvedeno.

K II.: Důsledkem částečného zrušení výroku o vině, byl zrušen též výrok o trestu a trest byl znovu vyměřen za zločin podvodu podle §§ 197, 200 tr. z., pro nějž zůstal obžalovaný pravoplatně odsouzen, a to podle § 202, stupeň 1 tr. z.

Důsledkem částečného zrušení výroku o vině byly zrušeny výroky o propadnutí zabavených rozmnoženin a pomůcek a o uveřejnění rozsudkového výroku, neboť uvedené výroky mohly býti vysloveny jen vzhledem k odsuzujícímu výroku pro přečin podle § 46, odst. 1, č. 3 zák. č. 218/1926 Sb.

O doličných věcech rozhodne nalézací soud podle §§ 126, 127 instr. pro trest. soudy (rozh. č. 6259 Sb. n. s.), neboť ustanovení vládního nařízení č. 244/1939 Sb. nelze v souzeném případě použít, ježto byl trestný čin spáchán před jeho platností.

Další nahoře uvedené výroky zůstaly částečným zrušením výroku nedotčeny, zejména též výrok o náhradě nákladů trestního řízení, neboť řízením o činu, pro nějž byl obžalovaný zproštěn, nevznikly zvláštní náklady (§ 389, odst. 2 tr. ř.).

K III.: Zrušením výroku o uveřejnění rozsudkového výroku pozbyla podkladu zmateční stížnost obžalovaného a zrušením výroku o trestu pozbylo podkladu odvolání obžalovaného z výroku o trestu.

Čís. 6480.

Skutková podstata zločinu násilného smilstva podle § 127 tr. z. nevyžaduje, aby došlo k rádné souloži. Není k ní ani třeba, aby pachatelův pohlavní úd vnikl do ženina pohlavního ústrojí.

K pokusu násilného smilstva podle §§ 8, 125 tr. z. stačí za ostatních jeho předpokladů každé jednání, vedoucí ke skutečnému provedení mimomanželské soulože.

(Rozh. ze dne 30. března 1940, Zm I 77/40.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku soudu mládeže, jímž byli obvinění A. a B. uznáni vinnými proviněním podle § 128 tr. z. a § 3 zák. č. 48/1931 Sb., zrušil napadený rozsudek v celém rozsahu a vrátil věc nalézacímu soudu, aby o ní znovu jednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Zmateční stížnosti státního zastupitelství, jež uplatňuje důvody zmatečnosti podle § 281, č. 5 a 10 tr. ř., nelze upřítí oprávněni.

Obžaloba vinila mladistvé obviněné A. a B. z provinění nedokonaného i dokonaného násilného smilstva podle §§ 8, 125 a 127 tr. z. a § 3 zák. č. 48/1931 Sb., kterého se dopustili na děvčeti, kterému nebylo v době činu ještě čtrnáct let, a to obviněný A. ve dvou případech, obviněný B. v jednom případě. Oběma provinilcům se kladlo zejména též za vinu, že učinili přepadenou skutečně vykonaným násilím, pokud se týče nebezpečným vyhrožováním neschopnou, aby jim činila odpor.

Nalézací soud je uznal vinnými jen proviněním podle § 128 tr. z. a § 3 zák. č. 48/1931 Sb., při čemž běže u obviněného A. za prokázáno, že v roce 1936 porazil Miluši P., lehl si na ni a snažil se dostatí svůj ztopořený pohlavní úd mezi její nohy, že však se tam nemohl dostatí a proto toho nechal, a že si v roce 1938 lehl na Miluši P., při čemž jí své přirození strkal mezi nohy, vyhrnuv si nohavici u plavek. Nalézací soud zároveň zdůrazňuje, že nemá za prokázáno, že by jednak došlo v prvním nebo druhém případě k řádné souloži a že by byl obviněný A. vykonal na Miluši P. skutečně nějaké násilí nebo jí nebezpečně vyhrožoval, aby ji tímto způsobem učinil neschopnou, aby mu činila odpor, a v tomto stavu že by jí byl zneužil k mimomanželské souloži.

U obviněného B. nalézací soud vůbec v rozsudku nezjišťuje jasné jeho konkrétní činnost, ve které spatřuje jednání, zakládající objektivní skutkovou podstatu provinění podle § 128 tr. z. a § 3 zák. č. 48/1931 Sb.

U obou provinilců dospěl nalézací soud k závěru, že tělesně zneužili Miluše P. pro ukojení svých chlipných chťičů jiným způsobem, nežli tím, který jest uveden v § 127 tr. z.

Právem vytýká zmáteční stížnost výroku soudu prvě stolice neúplnost a nejasnost.

Co se týče objektivní stránky provinění podle §§ 8, 125 nebo § 125 tr. z. a § 3 zák. č. 48/1931 Sb., kladeného za vinu oběma provinilcům, pomijí nalézací soud úplně mlčením ony údaje svědkyně Miluše P., které nasvědčují tomu, že obvinění A. a B. přemohli ve všech případech odpor Miluše P. vykonaným násilím nebo nebezpečnými vyhrůžkami. Podle svědecké výpovědi Miluše P. srazil jí obviněný A. v roce 1938 k zemi, strhl jí plavky, lehl si na ni a strkal jí svůj ztopořený úd do přirození, při čemž jí hrozil, že jí nafačkuje, když bude křičet, a držel v ruce kapesník, kterým jí hrozil ucpati ústa. Rovněž o případu v roce 1936 potvrdila tato svědkyně, že jí obviněný A. chytil a porazil a pak si na ni lehl a snažil se dostatí svůj ztopořený úd do jejího přirození.

O obviněném B. svědkyně udala, že jí hrozil, že jí nafačkuje, když se mu nepodvolí. Uvažuje-li se, že Miluši P. bylo tehdy teprve deset, pokud se týče osm let, nelze beze všeho vyloučiti, že vykonané násilí a pohrůžky byly způsobilé přemoci její odpor.

Pokud se týče subjektivní stránky činů, kladených obviněným za vinu, má nalézací soud za to, že oba obvinění jednali v úmyslu, aby ukojili své chlipné chťiče. Závěr ten postrádá příslušného skutkového podkladu. Nalézací soud se při řešení otázky viny jednak nezabývá výpovědi Miluše P., že se obviněný A. v prvním případě snažil — stejně jako obviněný B. — vstrčiti a v druhém případě skutečně vsunul svůj pohlavní úd

do jejího pohlavního ústrojí, a nevypořádává se též s doznáním obviněných, že chtěli, pokud se týče pokoušeli se s Miluši P. souložití, a s výpovědí svědka M., potvrzující toto doznání obviněného A., jednak vůbec neuvádí ony skutkové okolnosti, z nichž usuzuje na to, že obvinění nejednali v tom úmyslu, nýbrž v úmyslu ukojiti své chlipné chťiče způsobem, uvedeným v § 128 tr. z. Co se týče obviněného B. uvádí sice nalézací soud obsah jeho obhajoby a obsah výpovědi jednotlivých svědků a říká, že »tyto« okolnosti běže za prokázané, avšak z celé stylisace důvodů nelze vůbec seznati, které okolnosti má za prokázané. Není zvláště jasné, pokud uvěřil obhajobě obviněného a v kterém konkrétním jednání obviněného B. spatřuje jednání vykonané pro ukojení jeho chlipných chťičů. Rozsudek v tom směru trpí též vytýkanou nejasností o rozhodných okolnostech.

Tyto formální vady jsou patrně výronem nesprávného právního posouzení, které zmáteční stížnost vytýká rozsudku, uplatňujíc důvod zmátečnosti podle § 281, č. 10 tr. ř. Nalézací soud zdůrazňuje při odůvodnění výroku, odsuzujícího obviněného A., že v obou případech nedošlo »k řádné souloži«. Je podle toho patrně toho názoru, že skutková podstata násilného smilstva podle § 127 tr. z. předpokládá, že došlo k řádné souloži. Přehlíží, že tu zákon nevyžaduje vniknutí pachatelovy pyje do pohlavního ústrojí ženy (immisio penis), nýbrž že stačí i dotýkání se zevních rodidel pyji za účelem vniknutí do nich (rozh. č. 4247 Sb. n. s.). Také pokus násilného smilstva ve smyslu §§ 8, 125 tr. z. nevyžaduje, aby došlo »k řádné souloži«; stačí zde každé jednání, vedoucí ke skutečnému provedení mimomanželské soulože. Zda tu bylo takové jednání, bylo na soudě zkoumati tím spíše, že bylo podle posudku znalce lékaře u Miluše P. zjištěno starší poškození panenské blány, nasvědčující možnosti provedení soulože. Nalézací soud ovšem k tomuto posudku nepřihlíží a dopustil se tak i v tomto směru neúplnosti ve smyslu § 281, č. 5 tr. ř., rovněž vytýkané zmáteční stížnosti.

Nelze tedy vyloučiti, že by nalézací soud, vycházejíc ze správného výkladu §§ 8, 125 a 127 tr. z. a přihlížejíc ke shora uvedeným výsledkům průvodního řízení, dospěl k přesvědčení, že se jak obviněný A., tak i obviněný B. dopustili jednání, vedoucího ke skutečnému vykonání soulože s deseti, pokud se týče osmiletou Miluši P., že při tom její odpor přemohli způsobem zakázaným § 125 tr. z. a že obviněný A. ve případě, spáchaném v r. 1938, soulož s Miluši P. vykonal, a že tím spáchal provinění, kladené jim za vinu obžalobou.

Bylo proto zmáteční stížnosti veřejného žalobce vyhověno, rozsudek byl v celém svém rozsahu zrušen, a ježto se nelze obejítí bez nového ústního líčení, byla věc vrácena soudu prvě stolice, aby ji znovu projednal a o ní rozhodl.

Čís. 6481.

Předpisuje-li zákonodárce více současných opatření na ochranu zdraví a života, dopustí se ten, jemuž je zákon ukládá, jednání nebo opominutí podle § 335 tr. z., zanedbá-li i jen jedno z nich a vzejde-li z toho poškození statků, chráněných § 335 tr. z.

Zavinění stavitele, nařídil-li proti předpisu vládní nařízení č. 53/1931 Sb., aby bylo pro výtah materiálu použito vadného neupotřebitelného lana, a nepřesvědčil-li se, že bylo provedeno nařízené jím zajištění výtahu, ač musil vědět, že jeho stavbyvedoucí nestačí na řádné provádění dohledu nad větším počtem staveb.

(Rozh. ze dne 2. dubna 1940, Zm II 275/39.)

Obžalovaný stavitel A. prováděl vedle jiných staveb i stavbu vojenských kasáren v N. Nemaje pro výtah stavebního materiálu nového těžného lana, nařídil, aby bylo použito starého, již vyřazeného lana, které bylo zchátralé a na mnoha místech roztržené. Provedl s ním zatěžkací zkoušku a prohlásil, že udrží dvoje nosítka s maltou a ženského. Zároveň nařídil stavbyvedoucímu, spoluobžalovanému B., aby výtah zajistil řetězem. B. však tento příkaz neprovedl, ani jej nedal provést polírem, spoluobžalovaným C., který měl na stavbě dozor a rovněž věděl o vadnosti lana. Když pak dělnice R. a F. vstoupily ve druhém poschodí na podlahu výtahové klece, aby odnesly nosítka s maltou, přetrhlo se lano výtahu, nezajištěná klec se s dělnicemi zřítila a dělnice utrpěly těžká zranění.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmatečnou stížnost obžalovaného A. do rozsudku krajského soudu, jímž byli obžalováni A., B. a C. uznáni vinnými přečinem podle §§ 335 a 337 tr. z.

Důvody:

Zmatečnou stížností obžalovaného, uplatňující důvody zmatečnosti podle § 281, č. 5 a 9, písm. a) tr. ř., nelze přiznati oprávnění.

Nalézací soud spatřuje zavinění obžalovaného jednak v tom, že nařídil, aby bylo pro výtah pro stavební materiál použito lana, které bylo téměř celé vadné a proto naprosto neupotřebitelné, jednak v tom, že se nepřesvědčil o tom, zda byl proveden jeho příkaz, aby byl výtah zajištěn řetězem, ačkoliv si musil být vědom, že když svěřil jednomu stavbyvedoucímu dohled nad čtyřicetimi objekty, asi třicetapadesáti lidmi a sedmi políry, nemohl tento stavbyvedoucí postačiti na řádné provádění dozoru.

Pokud stěžovatel vytká rozsudku neúplnost a rozpor se spisy, věcně však toliko neúplnost ve smyslu § 281, č. 5 tr. ř., není třeba se odděleně zabývat jeho výtkami, ježto vesměs namítají, že nebylo přihlíženo ke skutečnostem, jejichž nerozhodnost po stránce právní bude doličena při vyvrácení právně pochybných názorů, jimiž se stěžovatel snaží doličiti hmotněprávní důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř.

Pro stavební výtah, který je určen pro dopravu materiálu a při kterém jest nutno, aby dělníci při vykládání materiálu z klece vstupovali na její podlahu, jako tomu podle rozsudkových zjištění bylo v souzeném případě, platí mezi jinými následující předpisy vládního nařízení ze dne 26. října 1931, č. 53 Sb. o ochraně zdraví a života při živnostenském provádění staveb:

§ 45, odst. 2: Bezvadnost a ušnosť provazů, lan a řetězů budíž zjišťována před každým jejich použitím odbornou prohlídkou. Chatrné nebo jinak poškozené řetězy a provazy budte ihned řádně opraveny nebo vyměněny, kdyby jejich opravení nebylo možné s dostatečnou bezpečností.

§ 46, odst. 3: Před použitím zvedacích zařízení musí se osoby, pověřené jejich obsluhou a dozorem nad nimi, a znalé dobře jejich konstrukce, přesvědčiti, že veškeré součásti, zejména pohyblivé, jako řetězy, lana . . . jsou v dobrém stavu. Shledané nedostatky nutno ihned odstraniti.

§ 48, odst. 2: Není dovoleno . . . vstupovati na výtah, není-li ve své poloze tak bezpečně zajištěn, že nemůže sjeti, i kdyby se uvolnilo nosné lano.

§ 48, odst. 3: U každého nakládacího nebo vykládacího otvoru šachty budíž tento zákaz zřetelně a čitelně vyznačen. Je-li nutno, aby dělníci při vykládání materiálu z klece vstupovali na její podlahu, musí klec míti řádné zachytací opatření, nebo býti podložena nebo vzepřena, aby při práci na kleci nevisela jen na laně.

Z toho vysvítá, že se zákonodárce v tomto případě nespokojuje jen jediným zajišťovacím opatřením, nýbrž jich předpisuje celou řadu na ochranu života a zdraví, považuje tyto právní statky za dostatečně zajištěny jen, dbá-li se všech zajišťovacích opatření. Uvedené předpisy zprostředkují též osobám, jimž svědčí a které se nemohou omlouvat jejich neznalostí, vědomí, že je jejich zanedbání způsobí ohrožení tělesnou bezpečností třetích osob. Dopustí se tedy každý z nich, kdo nedbá jediného toho předpisu, trestného jednání nebo opominutí ve smyslu § 335 tr. z., je-li v příčinné souvislosti s nastalým uškozením třetích osob, to jest, když je jeho jednání nebo opominutí jednou ze složek, přivodivších toto uškození, bez níž by tento výsledek nenastal. Spoluzavinění jiné osoby, zvláště úrazem postiženého, neruší pachatelovu odpovědnost za úraz; této odpovědnosti je pachatel prost jen, není-li na jeho straně vůbec nedbalosti tvořící (po případě vedle nedbalosti jiné osoby) jednu z příčin škodného účinku (rozh. čis. 3244 Sb. n. s.). Namítá-li stěžovatel po stránce hmotněprávní, že jeho příkaz, aby lana byla používána k dopravě materiálu, nezakládá trestného činu, ježto je zjištěno, že se lano nepřetrhlo při dopravě materiálu, nýbrž že se spoje lana uvolnily až teprve tehdy, když dělnice zcela nepřipustně a proti jakýmkoliv rozumovým zásadám vstoupily do výtahu, aniž byl předem zajištěn, přehlíží, že by tu šlo nanejvýše o spoluzavinění dělnic, ježto by k úrazu nedošlo, kdyby obžalovaný ve smyslu shora uvedených předpisů dodal k výtahu nosné, t. j. staticky vyhovující lano v dobrém stavu. Nedbání tohoto předpisu tvořilo tedy jednu z příčin škodného výsledku a tím je zjednána potřebná příčinná souvislost s úrazem. Nebylo tedy povinností nalézacího soudu zabývat se výsledky průvodního řízení, zejména částmi posudku znalce, uvedenými ve zmatečnou stížnost a nasvědčujícími snad tomu, že se postižené dělnice dopustily rovněž nedbalosti, vstupující na nezajištěnou podlahu klece výtahu; šlo — jak právě doli-

čeno — o okolnosti zcela nerozhodné pro řešení otázky stěžovatelovy viny, jejichž pomínutí nezakládá zmatečnost ve smyslu § 281, č. 5 tr. ř., vrzenou zmatečnou stížností.

Totéž platí po stránce hmotněprávní a formální o další námitce, že tu není skutkové podstaty přečinu daného stěžovatelé za vinu, ježto se spoluobžalovaní B. a C. dopustili nedbalosti tím, že nedbali příkazu daného stěžovatelem, aby byl výtah zajištěn zajišťovacím řetězem. I zde nebylo proto třeba se obíratí nerozhodnými výroky znalce, uvedenými ve zmatečnou stížnosti a vrcholícími v tom, že by bylo odstraněno nebezpečí spadnutí vytahovadla, kdyby byl splněn stěžovatelův příkaz, aby byl dán na vytahovadlo zajišťovací řetěz.

Stěžovatel je na omylu, namítá-li i s hlediska zmatku podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., že byla naznačeným nedbalým jednáním nebo opominutím dělnic a spoluobžalovaných B. a C. přetržena kausální spojitost mezi jeho příkazem o používání opotřebovaného lana pro výtah na materiál a mezi úrazem dělnic. Podle zásady stanovené v § 134 tr. z. a platné obdobně podle § 335 tr. z. i pro přičítání nedbalého uškození na těle, jest arciť příčinná souvislost mezi jednáním nebo opominutím pachatele a nastalým škodným výsledkem přerušena, nastal-li výsledek z vedlejších příčin nahodile se přihodivších, k nimž nezavdalo podnět samo pachatelovo jednání. O tom však v souzeném případě nemůže být řeči. Jak nalézacím soudem zjištěno, zavdal podnět k nedbalému jednání dělnic a spoluobžalovaných jediné vícekrátě již zmíněný stěžovatelův příkaz, aby bylo k výtahu použito vadného lana, a zejména jeho prohlášení, že lano udrží dvoje nosítka s maltou a ž e n s k é, kterémužto prohlášení spoluobžalovaný polír C. důvěřoval. Podle zjištění nalézacího soudu je míti za to, že by ani nedbalé jednání nebo opominutí postižených dělnic a spoluobžalovaných nevedlo k úrazu, kdyby byl stěžovatel dodal k výtahu staticky vyhovující lano v dobrém stavu.

Namítá-li stěžovatel, dovolává se důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., dále, že mu nemůže být vytýkáno, že si při provádění stavby počínal nějak neopatrně, ježto před vydáním příkazu o použití lana k dopravě materiálu provedl zkoušku ve smyslu nařízení č. 53/1931 Sb., neprovádí dovolaný zmatek po zákonu, nevycházeje proti zásadě vyslovené v § 288, odst. 2, č. 3 tr. ř. ze souhrnu skutkových zjištění rozsudku, který výslovně zjišťuje, že stěžovatel jako odborně kvalifikovaná osoba musil při prohlídce lana zjistiti totéž co soudní znalec, totiž že je lano v naprosto neupotřebitelném stavu.

Z řečeného vyplývá, že již stěžovatelův příkaz, aby bylo k výtahu na materiál použito neupotřebitelného lana, zakládá nedbalé jednání trestné ve smyslu §§ 335, 337 tr. z., takže se není třeba zabývatí námitkami směřujícími proti výroku nalézacího soudu, že stěžovatel zavinil těžký úraz dělnic i tím, že se nepřesvědčil o provedení svého dalšího příkazu, aby byl výtah zajištěn řetězem. Mimochodem budiž proto jen podotknuto, že se tyto vývody rovněž přiči uvedené již zásadě, vyslovené v § 288, odst. 2, č. 3 tr. ř., tvrdíce okolnosti nezjištěné nalézacím soudem, že stěžovatel znal stavbyvedoucího B. a políra C. jako svědomité

zaměstnance a že se musil a mohl tedy právem spolehnouti na to, že uposlechnou vydaného příkazu. Nalézací soud naopak výslovně a formálně bezvadně zjišťuje, že si stěžovatel musil být vědom, že když pověřil jednoho stavbyvedoucího dohledem nad čtyřadvaceti objekty, asi třístapadesáti lidmi a sedmi políry, nemohl tento stavbyvedoucí postačiti na řádné provádění dozoru. Co do způsobilosti a spolehlivosti políra C. nemá rozsudek vůbec zjištění.

Zmatečnou stížnost byla proto zamítnuta.

Čís. 6482.

Vlastník pískoviště, příkazavší dělníkovi práci u stěny, o níž věděl, že hrozí sesutím, by se mohl zbavití odpovědnosti ve smyslu § 335 tr. z. jen, kdyby mu zakázal další práci a postaral se o to, aby zákazu uposlechl.

Dobývání písku v pískovišti, provozovaném v malém rozsahu (jedním dělníkem), se neděje za okolností zvláště nebezpečných ve smyslu § 337 tr. zák.

(Rozh. ze dne 2. dubna 1940, Zm II 10/40.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal o zmatečných stížnostech obžalovaných A. a B. do rozsudku krajského soudu, jimž byli uznáni vinnými přečinem podle §§ 335, 337 tr. z., takto právem:

I. Zmatečnou stížností obžalovaného A. se zamítá.

II. Zmatečnou stížností obžalovaného B. se vyhovuje, napadený rozsudek se ve výroku odsuzujícím tohoto obžalovaného zrušuje a nalézacímu soudu se ukládá, aby v rozsahu zrušení ve věci znovu jednal a rozhodl.

III. Podle § 290 tr. ř. se zrušuje napadený rozsudek ve výroku odsuzujícím obžalovaného A. potud, pokud byl tento obžalovaný uznán vinným též podle § 337 tr. z., s tím, že kvalifikace činu podle § 337 tr. z. odpadá.

V důsledku toho se zrušuje napadený rozsudek ve výroku o trestu a obžalovaný A. se odsuzuje podle § 335 tr. z. s použitím § 260, písm. b) tr. z. a § 266 tr. z. k trestu tuhého vězení na dobu jednoho měsíce, zostřeného jedním postem.

Výrok o podmíněnosti odsouzení zůstává nedotčen.

Důvody:

I. Ke zmatečnou stížnosti obžalovaného A.:

Při doličování hmotněprávního důvodu zmatečnosti musí stěžovatel vycházeti ze skutkových zjištění učiněných v rozsudku prvního soudu (§ 288, odst. 2, č. 3 tr. ř.). Tak si však zmatečnou stížností nepočíná, pokud popírá správnost závěru nalézacího soudu o tom, že obžalovaný vě-

děl o nebezpečí, jež hrozilo sesutím pískové stěny, jakož i pokud se snaží dovoditi, že nalézací soud učinil uvedený závěr na nedostatečném podkladě. Neprovádí tudíž stěžovatel uvedenými námitkami zmatek podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., jehož se dovolává, ani jiný zmatek podle § 281 tr. ř.; v pravdě tu brojí jen nepřipustně proti zjišťovací činnosti nalézacího soudu (§ 258, odst. 2 tr. ř.).

Podle zjištění napadeného rozsudku hrozila stěna vysoká tři a půl metru v pískovišti obžalovaného sesutím; ač o tom obžalovaný věděl, přikázal dělníku, aby dobýval písek v prohlubni jeden metr hluboké a vzdálené od stěny dva metry; při této práci byl dělník zasypán zřítivší se stěnou a usmrčen.

Z uvedeného děje plyne, že byl obžalovaný již podle přirozených, každému snadno seznatelných následků povinen, nedovoliti práci na místě, na němž určil dělníku práci. Porušil-li obžalovaný tuto povinnost tím, že dal dělníku zmíněný příkaz, je již podle uvedeného odůvodněn závěr, že obžalovaný jednal nedbale. Nebylo proto třeba zabývat se dále výtkami zmateční stížnosti, jež se snaží dovoditi, že obžalovaný neporušil zvláštní předpisy upravující práci v pískovišti, pokud se týče, že se nemusil řídit zásadami platnými pro podnik provozovaný po továrníku.

Podle zjištění napadeného rozsudku vyzval obžalovaný pracujícího dělníka, aby přes poledne práce nechal; dělník však zůstal v pískovišti, i když obžalovaný odešel na oběd. Ježto k nehodě došlo v této době, domnívá se zmateční stížnost, že obžalovaného nestihá vina, když dělník neuposlechl uvedené výzvy.

Dal-li obžalovaný příkaz k nebezpečné práci a bylo-li s ní započato, mohl se zbaviti odpovědnosti jen tím, kdyby byl zakázal další práci a kdyby se byl postaral o to, aby jeho rozkazu bylo uposlechnuto. Pouhá výzva k přerušení práce v polední době ho však nemůže omluviti.

Bylo-li jednání obžalovaného jednou z příčin nastalého výsledku, nezáleží na tom, že snad ke smrtelnému zranění došlo proto, že dělník pracoval v nepřítomnosti třetích osob a že snad mohlo býti včasnou pomocí zabráněno jeho smrti.

Byla proto zmateční stížnost obžalovaného zamítnuta podle § 5, odst. 2 zákona č. 3/1878 ř. z. ve znění zákona č. 56/1935 Sb. v neveřejném sedění.

II. Ke zmateční stížnosti obžalovaného B.:

Podle zjištění napadeného rozsudku zjednal stěžovatel P-a k vyhazování písku v pískovišti spoluobžalovaného A.; ježto byla v pískovišti stěna, která hrozila sesutím, o čemž stěžovatel věděl, chtěl stěžovatel, aby P. kopal písek dále od stěny, avšak obžalovaný A. určil P-ovi jiné pracoviště; stěžovatel pak odjel z pískoviště, když P-a vyzval, aby přes poledne nepracoval; P. byl pak v poledne zasypán zřítivší se stěnou, když pracoval na místě, jež určil obžalovaný A.

Pokud se stěžovatel, napadaje rozsudek s hlediska zmatku podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. domnívá, že se zbavil viny tím, že P-a vyzval, aby přes poledne nepracoval, nelze mu přisvědčiti, a poukazuje se tu na

to, co bylo v této otázce již nahoře uvedeno při vyřízení zmateční stížnosti obžalovaného A. Ježto ani spoluzpůsobení neštěstí dělníkem P. nezabavuje obžalovaného viny, je lhostejné, že P. sám měl rozpoznati nebezpečnost své práce a že proto neměl pracovati.

Přisvědčiti je však zmateční stížnosti, pokud napadá odsuzující výrok s hlediska zmatku podle § 281, č. 5 tr. ř. Stěžovatel se hájil, že P-ovi zakázal pracovati na místě, které určil obžalovaný A., a že byl P. v době, když stěžovatel odjížděl z pískoviště, ještě na místě určeném stěžovatelem.

Jde o rozhodnou skutečnost. Zakázal-li stěžovatel výslovně práci na nebezpečném místě, a nebylo-li v jeho přítomnosti započato s prací na tomto místě, nýbrž byl-li P. před stěžovatelovým odjezdem ještě na místě jim určeném, pak by nebylo lze souhlasiti s názorem nalézacího soudu, že stěžovatel nechal P-a pracovati na místě určeném obžalovaným A., jakož i se závěrem o stěžovatelově vině.

Je proto zmateční stížnost odůvodněna, tvrdí-li, že výrok nalézacího soudu o rozhodných skutečnostech zůstal neúplný, nevypořádal-li se se stěžovatelovou obhajobou nahoře uvedenou.

Bylo jí proto vyhověno již z tohoto důvodu, aniž se bylo třeba zabývatí dalšími vývody zmateční stížnosti; ježto se nelze obejítí bez provedení nového hlavního přelíčení, bylo rozhodnuto, jak nahoře uvedeno.

Rozhodnutí se stalo podle § 5, odst. 1 zákona č. 3/1878 ř. z. v neveřejném sedění.

III. Napadený rozsudek uznal obžalovaného A. vinným též podle § 337 tr. z., ježto podle názoru nalézacího soudu byl čin spáchán za okolnosti zvláště nebezpečných.

S tímto názorem nelze souhlasiti.

Podle skutkového zjištění, jak bylo již nahoře uvedeno, šlo o práci v pískovišti, provozovaném v malém rozsahu, kde pracovala jediná osoba. Není tudíž podkladu pro závěr, že zvláštní nebezpečnost dobývání písku záležela v ohrožení většího počtu osob. Okolnost, že stěna vysoká tři a půl metru hrozila sesutím, nestačí za zjištěných okolností k odůvodnění kvalifikace podle § 337 tr. z.

Zatížil tudíž nalézací soud rozsudek zmatkem podle § 281, č. 10 tr. ř., podřadil-li čin obžalovaného též ustanovení § 337 tr. z. Uvedený zmatek sice uplatněn nebyl, bylo však k němu přihlíženo podle § 290 tr. ř. z povinnosti úřední.

Byl proto rozsudek prvního soudu v uvedeném výroku zrušen a uznáno, jak se stalo.

Částečným zrušením rozsudku zůstal výrok o podmíněnosti odsouzení nedotčen.

Čís. 6483.

Obchodní zmocněnec, kterého obchodník oprávněný k prodeji radio-telefonních zařízení (§ 16 zák. č. 9/1924 Sb.) pověřil prodejem radio- vých přístrojů, nedopouští se přečinu (zločinu) podle § 24 zákona č. 9/

1924 Sb. tím, že, nemaje sám povolení, drží radiový přístroj určený k předvádění a uskladňuje radiové přístroje, byť i byly určeny jen k opravě.

K pověření stačí i neformální úmluva mezi oprávněným obchodníkem a pověřeným.

(Rozh. ze dne 5. dubna 1940, Zm I 248/39.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmatečné stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem podle § 24, odst. 2 zákona č. 9/1924 Sb., zrušil napadený rozsudek a uložil nalézacímu soudu, aby ve věci dále jednal a znovu rozhodl.

Důvody:

Nalézací soud shledal obžalovaného vinným zločinem podle § 24, odst. 2 zákona č. 9/1924 Sb., ježto dne 11. února 1939 a před tím — tedy v době, kdy trval stav branné pohotovosti státu, vyhlášený dne 23. září 1938 vládní vyhláškou č. 183/1938 Sb. podle § 57, odst. 1 a 3 zákona z 13. května 1936 č. 131 Sb. — prodával a bez povolení přechovával radiové přístroje.

Obžalovaný připustil ve své obhajobě, že již asi čtyři roky prodával radiové přístroje pro různé obchodníky, pokud však jde o čtyři radiové přístroje, zabavené u něho při domovní prohlídce dne 11. února 1939, hájil se tím, že tyto přístroje u něho zanechal den před tím v jeho nepřítomnosti obchodník P. z N., pro jehož firmu obžalovaný tehdy pracoval, a to pouze k úschově až do večera, že si však večer pro ně nepřišel.

Tuto obhajobu potvrdil P., jehož svědecká výpověď byla u hlavního přelíčení přečtena, potud, že obžalovaný skutečně pracoval pro jeho firmu jako obchodní zástupce a že svědek dne 10. února 1939 zanechal v bytě obžalovaného čtyři radiové přístroje, z nichž jeden měl zůstatí u obžalovaného jako přístroj předváděcí, že ostatní tři, které převzal sám od zákazníků do správy, ježto byly vadné, ponechal u obžalovaného jen pro úsporu času, že si je chtěl ještě týž den večer odvézt, že se však k tomu pro nedostatek času již nedostal.

Napadený rozsudek pomíjí obhajobu obžalovaného a též skutečnosti uváděné svědkem P., maje je za nerozhodné, neboť podle jeho názoru stačí k naplnění skutkové podstaty souzeného trestného činu, že obžalovaný neměl povolení ani k prodeji ani k přechovávání radiových přístrojů, a povolení, které snad měl P., je podle názoru nalézacího soudu čistě osobní a nemohlo proto krýtí obžalovaného, což prý obžalovaný věděl, neboť ho svědek P. podle své výpovědi již před tím upozornil, že si musí sám opatřit koncese.

Tento výrok napadá zmatečnou stížností důvodně s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281 č. 9, písm. a), správně č. 5 tr. ř.

Jak bylo dovedeno již v rozhodnutích č. 2997 a 6275 Sb. n. s., nemusí ten, kdo má povolení podle § 16 zákona č. 9/1924 Sb. k prodeji

radiotelefonních zařízení, konati prodej sám a osobně, nýbrž může prodejem pověřiti své zaměstnance, pomocníky nebo vůbec osoby své důvěry, a to i v závodech pobočných (prodejních). Takové osoby, i když samy nemají potřebného povolení, nedopouštějí se přečinu (zločinu) podle § 24 uved. zákona, pokud v mezích tohoto pověření za účelem prodeje uskladňují, nabízejí a předvádějí radiové přístroje.

Je proto v projednávaném případě rozhodnou okolností, zda byl svědek P. skutečně oprávněným obchodníkem s radiotelefonními zařízeními, t. j. měl-li k tomu potřebné povolení podle § 16 uved. zákona, zda obžalovaný, pokud prodával radiové přístroje, jednal v jeho zastoupení nebo v zastoupení jiných oprávněných obchodníků, jaký byl rozsah tohoto jeho oprávnění, a konečně, zda byly radiové přístroje, zanechané v jeho bytě dne 10. února 1939, určeny skutečně k předvádění, k prodeji nebo k uskladnění. Jinak nemůže býti pochybností o tom, že držení radiového přístroje k účelům předváděcím a uskladnění radiových přístrojů, třebaže určených jen k opravě, u obchodního zmocněnce, který jest oprávněn k prodeji, slouží k účelům provozu podniku majitele prodejní koncese a tedy účelům prodejním, jaké má na mysli rozhodnutí č. 6275 Sb. n. s.

Pro zjištění všech shora uvedených okolností je ve spisech dostatečný podklad, a to ve výpovědi svědka P. i v obhajobě obžalovaného. Jestliže k nim nalézací soud nepřihlédl, maje je s nesprávného právního hlediska za nerozhodné, jest jeho rozsudek neúplný (§ 281, č. 5 tr. ř.) a nezbyvá — když se nalézací soud nezmínil ani o tom, zda a pokud vůbec věří obhajobě obžalovaného a výpovědi svědka P. — než napadený rozsudek zrušiti a věc vrátiti nalézacímu soudu k dalšímu jednání a novému rozhodnutí. K tomu se jen připomíná, že podle uvedeného již rozhodnutí č. 6275 Sb. n. s. vzniká pověření i neformální soukromoprávní úmluvou mezi oprávněným obchodníkem a pověřenou osobou a že nerozhoduje, zda a kdy byla této osobě udělena úřední legitimace. Je-li ovšem tato osoba k oprávněnému obchodníkovi v takovém poměru, že jde vlastně o závod pobočný (prodejní) a nebylo-li zřízení takové prodejny oznámeno příslušnému úřadu, nebo opatřen jeho souhlas, jde o správní přestupek podle šestého odstavce a nikoliv o soudně trestný čin podle prvního nebo druhého odstavce § 24 uved. zákona (srov. rozh. č. 2997 Sb. n. s.).

Čís. 6484.

Zločin podle § 174 I, písm. b) tr. zák. je trestný podle § 179 tr. zák. Obžalovaný nemůže vznést zmatečnou stížnost na svoji újmu.

(Rozh. ze dne 5. dubna 1940, Zm I 63/40.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmatečnou stížností obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem krádeže podle §§ 171, 174 II, písm. c), 176 II, písm. a)

tr. z., zločinem veřejného násilí podle § 98, písm. b) tr. z. a přestupkem proti veřejným zřízením a opatřením podle § 320, písm. g) tr. z.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost obžalovaného, vytykající rozsudku zmatek podle § 281, č. 9, 10, 11 tr. ř., věcně jen podle § 281, č. 10 tr. ř., namítá, že nalézací soud zjistiv, že se obžalovaný dopustil vůči P-ovi násilí a nebezpečné vyhrůžky teprve po přistižení při krádeži, t. j. když si nastrkal ukradené věci do kapes, tedy zřejmě jen v úmyslu, aby se zachoval v držení ukradených věcí, neprávem uznal na samostatný zločin podle § 98, písm. b) tr. z. a v důsledku toho vyměřil trest podle § 100, odst. 2 tr. z. a přihlédl k § 34 tr. z., ježto šlo jen o zločin krádeže, kvalifikovaný podle § 174 I, písm. b) tr. z. a trestný po odpadnutí § 34 tr. z. podle nižšího stupně trestní sazby § 178 tr. z.

Zmateční stížnosti nelze přisvědčiti.

Podle § 282 tr. ř. může být zmateční stížnost obžalovaného podána jen v jeho prospěch. To však zmateční stížnost svými námitkami neprokazuje, neboť přehlíží, že krádež, kvalifikovaná jako zločin podle § 174 I, písm. b) tr. z., podléhá trestní sazbě § 179 tr. z., jak vyplývá z jeho znění, a nikoliv trestní sazbě § 178 tr. z., jak se mylně domnívá zmateční stížnost.

Ježto nalézací soud vyměřil obžalovanému trest podle trestní sazby těžkého žaláře od jednoho roku do pěti let, vyčtené v § 100, odst. 2 tr. z., a ježto je podle § 179 tr. z. trestní sazba těžký žalář od pěti do deseti let, nejsou námitky zmateční stížnosti, dožadující se, aby byl obžalovaný odsouzen za zločin podle zákona trestnější, v jeho prospěch a nemůže proto obžalovaný vznést zmateční stížnost podle § 282, odst. 2 tr. ř. na svou újmu.

Byla proto zmateční stížnost zamítnuta.

Čís. 6485.

Předpis § 9 zákona o úplatkářství (zák. č. 178/1924 Sb.) je povahy kogentní.

Poskytnutý dar nutno prohlásiti za propadlý, i když jím pachatel již disponoval (prodal jej a stržené peníze spotřeboval).

(Rozh. ze dne 5. dubna 1940, Zm II 50/40.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným přečinem podle § 3, odst. 1 zákona č. 178/1924 Sb. a vyslovil, že dar šesti set šesti korun, poskytnutý obžalovanému, propadá podle § 9 zákona č. 178/1924 Sb. ve prospěch státu.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost státního zastupitelství napadá rozsudek jedině ve výroku o trestu, a to pokud nalézací soud nevyslovil, že majetkový pro-

spěch, poskytnutý obžalovanému, propadá ve prospěch státu, a uplatňuje důvod zmatečnosti podle § 281, č. 11 tr. ř.

Nalézací soud nevyhověl návrhu veřejného žalobce, aby byl majetkový prospěch, poskytnutý obžalovanému, prohlášen za propadlý ve prospěch státu, s odůvodněním, že prospěch ten nemohl být stanoven pevnou částkou, a dále, že nelze prohlásiti propadlým majetkový prospěch, který není soudu po ruce.

Zmateční stížnost státního zastupitelství poukazuje právem na to, že je uvedený názor nalézacího soudu v obou směrech nesprávný. V prvním směru stačí odkázati na to, že z rozsudkových zjištění plyne zcela zřejmě, že obžalovaný dostal na úplatcích dvě stě šedesát čtyři kg pšenice a sto padesát pět kg žita, za které stržil při prodeji mlynáři P. šest set šest až šest set jedenáct korun. V druhém směru je pro výrok o propadnutí ve smyslu § 9 zákona č. 178/1924 Sb. zcela nerozhodno, zda je majetkový prospěch soudu po ruce. Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyslovil a odůvodnil v rozhodnutí č. 6294 Sb. n. s., že předpis § 9 zákona o úplatkářství je povahy kogentní, že stát nabývá již v době poskytnutí daru nezadatelného nároku na propadnutí proti podplácené osobě a že tento nárok nemůže být mařen libovolnou dispozicí pachatele s úplatkem, tudíž také ne tím, že příjemce prodal poskytnutý dar a spotřeboval peníz zaň utržený. Zatížil proto nalézací soud rozsudek zmatekem podle § 281, č. 11 tr. ř. zmateční stížností státního zastupitelství právem vytykaným, když, ač zjistil, že si obžalovaný dal poskytnouti jako úplatek uvedené množství obilí v prodejní ceně nejméně šesti set šesti korun, neprohlásil ve smyslu § 9 zákona č. 178/1924 Sb., že tento majetkový prospěch, poskytnutý obžalovanému, propadá ve prospěch státu.

Bylo proto vyhověno odůvodněné zmateční stížnosti státního zastupitelství a uznáno právem, jak se stalo.

Čís. 6486.

Náležitosti skutkové podstaty přečimu lichvy podle § 4, č. 1 cís. nař. č. 275/1914 ř. z. po stránce objektivní a subjektivní.

K pojmu »lehkomyšlnost« a »nezkušenost« ve smyslu tohoto zákonného ustanovení.

Není třeba — ale také nestačí — aby byl čin spáchán při provozování živnosti nebo aby byl opakován, stačí, že je z něho patrný pachatelův úmysl zjednati si častějším opakováním zdroj příjmů, aby mohl z lichvy žítí zcela nebo částečně.

(Rozh. ze dne 5. dubna 1940, Zm II 87/40.)

Obžalovaný, který má koncesované hudební jednatelství, nabídl kapelníkovi P., že zprostředkuje umístění jeho kapely v hotelu S. v N., zaváže-li se, že mu bude platiti provisi deseti procent z denní mzdy celé kapely. P. nabídku přijal a obžalovaný mu opatřil slíbené místo. Když

pak P. přestal po nějaké době platiti slíbenou provisi, která činila 72 denně, ježto kapela vydělávala denně 720 K, vymáhal ji na něm obžalovaný žalobou a exekucemi.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem lichvy podle § 4, č. 1 cís. nař. č. 275/1914 ř. z. zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a vrátil věc soudu první stolice k novému projednání a rozhodnutí.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti podle § 281, č. 3, 5, 9, písm. a) tr. ř.

Na základě důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. namítá zmateční stížnost, že skutková podstata přečinu lichvy podle § 4, č. 1 cís. nař. č. 275/1914 ř. z. není splněna ani po objektivní, ani po subjektivní stránce. Nelze jí přisvědčiti, pokud namítá, že objektivní skutková podstata není splněna již proto, že jde v souzeném případě o mzdu nebo odměnu za pracovní výkon. Stěžovatel přehlíží, že tu s jeho strany nešlo o slib nebo přijetí mzdy nebo odměny za pracovní výkon, nýbrž o úplatné zprostředkování právního jednání, kterým měl jiný (P.) nabyti práva na mzdu za pracovní výkon, tedy o zprostředkování právního jednání, jehož předmětem bylo nabytí práv příslušejících P-ovi z pracovní smlouvy.

Jinak však nutno zmateční stížnosti přisvědčiti, že je třeba, aby byla na straně poškozeného objektivně některá hospodářská vlastnost v zákoně uvedená (v souzeném případě lehkomyšlnost nebo nezkušenost), aby se dal poškozený v důsledku této hospodářské vlastnosti pohnouti k uzavření právního jednání, aby tu byl nápadný nepoměr mezi plněním a vzájemným plněním, a kromě toho, aby byl čin spáchán po živnostensku. Subjektivně se pak vyžaduje úmysl opatřiti si nepoměrný zisk (vykořisťování) a pachatelovo vědomí o oně hospodářské vlastnosti poškozeného a o tom, že se poškozený odhodlal k uzavření právního jednání v důsledku této své vlastnosti.

Obžaloba kladla stěžovateli za vinu, že vykořisťoval lehkomyšlnost a tíseň poškozeného. Rozsudek však výslovně vyloučil, že byl poškozený v tíseň, ježto mu nevěřil, že by se byl, nebýti stěžovatelova zprostředkování, ocitl bez zaměstnání, a sledal skutkovou podstatu přečinu lichvy v tom, že stěžovatel využil lehkomyšlnosti a nezkušenosti poškozeného. Rozsudek však vůbec neuvádí jasně, na základě jakých skutkových okolností dospěl k právnímu závěru o tom, že poškozený jednal z lehkomyšlnosti nebo nezkušenosti. Za lehkomyšlnost je považovati nerozvážené jednání při uzavírání právních jednání, nasvědčující tomu, že se ten, kdo se zavazuje, nestará o následky, ačkoliv si jich mohl býti vědom. Nezkušenost pak je nepoznání nepoměrnosti vzájemného plnění pro nedostatek zběhlosti v právních jednáních podobného rázu (rozh. č. 4565, 6132 Sb. n. s.).

Pro úsudek, že tu byla některá z uvedených vlastností poškozeného, neposkytují skutková zjištění dostatečnou oporu. Rozsudek tu jen zjišťuje, že poškozený bez všeho přistoupl na podmínky, předložené obžalovaným, a z dalšího obsahu rozsudku se dá souditi, že rozsudek dospěl ke svému závěru o těchto vlastnostech jen z toho, že si dal obžalovaný slíbiti provisi podle názoru soudu nepřiměřenou. Z těchto okolností však není ještě možno usuzovati na uvedené vlastnosti poškozeného; vždyť to, že poškozený hned podmínky přijal, nemuselo býti důsledkem jeho lehkomyšlnosti nebo nezkušenosti. Přijetí se mohlo státi i proto, že se smlouva poškozenému původně zdála výhodnou, jak sám uvedl ve své výpovědi, a že se stala nevýhodnou, jak rovněž uvedl, teprve modifikací smlouvy se zaměstnavatelem. Na nezkušenost poškozeného by bylo možno usuzovati na př. z toho, že teprve po prvé uzavíral podobnou smlouvu a nebyl obeznámen se zvyklostmi obvyklými při uzavírání takových smluv. Není-li v rozsudku dostatečný podklad pro závěr, že tu byl na straně poškozeného takový zákonem vyžadovaný stav, lze ze zjištění nalézacího soudu tím méně usuzovati na to, že se poškozený dal pohnouti k uzavření právního jednání jen z pohnutky pramenící z tohoto stavu.

Nalézací soud zjistil na základě posudku znalce O. a zprávy jednotného svazu soukromých zaměstnanců, že je obvyklá provise pět procent, a dospěl z toho k závěru, že desetiprocentní provise požadovaná v souzeném případě byla v nápadném nepoměru k plnění obžalovaného. Zmateční stížnost právem namítá na základě důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 5 tr. ř., že nalézací soud nepřihlédl k jednacím řádům schválenému magistrátem města N. pro podobnou živnost Karla M-a, kde je M-ovi povoleno vybírati za zprostředkovatelskou činnost desetiprocentní poplatek ze zaměstnancova měsíčního platu. Kdyby byl nalézací soud přihlédl k tomuto důkazu, který byl proveden při hlavním přelíčení, nebylo by vyloučeno, že by byl došel k jinému závěru o přiměřenosti provise.

Právem namítá dále zmateční stížnost na základě důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., že se nalézací soud nezabýval po skutkové stránce otázkou, zda byl čin spáchán po živnostensku. Nalézací soud usoudil na tuto náležitost skutkové podstaty přečinu lichvy jen z toho, že má obžalovaný koncesované hudební jednatelství. Zákon tu sice nevyžaduje, aby byl čin spáchán při provozování živnosti nebo aby byl opakován, nýbrž stačí, že vychází ze spáchaného činu najevo pachatelův úmysl, aby si častějším opakováním zjednal zdroj příjmů, aby tak mohl zcela nebo částečně z lichvy žít (rozh. č. 5977 Sb. n. s.). Pouhý poukaz nalézacího soudu, že má obžalovaný koncesované hudební jednatelství, nestačí však k tomu, aby byl čin pokládán za spáchaný po živnostensku. Třeba v rozsudku zjistiti takové okolnosti, z nichž by vycházel najevo uvedený pachatelův úmysl.

Ostatními složkami subjektivní skutkové podstaty se nalézací soud vůbec nezabýval. V rozsudku chybí jakékoliv zjištění, jež by umožňovalo závěr o tom, že si byl obžalovaný vědom lehkomyšlnosti nebo nezkušenosti poškozeného i nepřiměřenosti provise a že využil právě uvede-

ných vlastností poškozeného k tomu, aby si dal slíbiti takové plnění. Trpí tedy rozsudek i v tomto směru zmatečností uvedenou v § 281, č. 9, písm. a) tr. ř.

Bylo proto vyhověno zmateční stížnosti již z těchto důvodů, aniž bylo třeba se zabývatí ještě dalšími uplatněnými formálními důvody zmatečností, napadený rozsudek byl zrušen a poněvadž se nelze obejítí bez nového hlavního přelíčení, byla věc vrácena soudu prvé stolice k novému projednání a rozhodnutí.

Čís. 6487.

Bylo-li při ukládání trestu na svobodě přihlédnuto podle § 265 tr. ř. k trestu na svobodě, uloženému obžalovanému dřívějším pravoplatným rozsudkem, rozhoduje při zkoumání otázky, zda trest obžalovanému uložený přesahuje dobu jednoho roku (§ 1, odst. 1 zákona o podmíněném odsouzení č. 562/1919 Sb.), úhrn obou těchto trestů na svobodě.

Okolnost, že byla do trestu započtena vyšetřovací vazba, nemá při tom vlivu.

Je zmatkem podle § 281, č. 11 tr. ř. (vykročení z trestní moci), povolil-li soud obžalovanému podmíněný odklad výkonu trestu, ač zmíněný úhrn obou trestů na svobodě přesahoval dobu jednoho roku.

(Rozh. ze dne 12. dubna 1940, Zm II 63/40.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací, zamítuv odvolání obžalovaného z výroku o výši trestu, vyhověl zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem krádeže podle §§ 171, 173, 174, II, písm. a), c), 179 tr. z. a zločinem podílnictví na zločinu krádeže podle §§ 185, 186, písm. a), b), tr. z., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný ve výroku o podmíněném odsouzení a proto i ve výroku o náhradě škody podle § 4 zákona č. 562/1919 Sb. a vyslovil, že je odsouzení nepodmíněné.

D ů v o d y:

Napadeným rozsudkem byl obžalovaný uznán vinným zločinem krádeže podle §§ 171, 173, 174 II, písm. a), c), 179 tr. z. a zločinem podílnictví na krádeži podle §§ 185, 186, písm. a), b) tr. z. a byl mu uložen podle § 179 tr. z. (čl. II vládního nařízení ze dne 9. listopadu 1939 č. 306 Sb.) se zřetelem na § 34 tr. z. a za použití § 55 tr. z. trest těžkého žaláře v trvání jednoho roku, zostřené a doplněné měsíčně jedním postem. Při tom byl podle § 265 tr. ř. vzat zřetel na odsouzení obžalovaného rozsudkem okresního soudu v N. ze dne 2. února 1938, č. j. T 45/38, pro přestupek podle § 312 tr. z. k trestu vězení v trvání čtyřiceti osmi hodin. Obžalovanému byl povolen podle §§ 2, 3 (správně §§ 1, 3) zák. č. 562/1919 Sb. podmíněný odklad výkonu trestu na zkušební

dobu tří roků, při čemž mu bylo podle § 4 téhož zákona uloženo, aby ve zkušební době podle svých sil nahradil způsobenou škodu.

Proti tomuto rozsudku ohlásil a provedl obžalovaný včas odvolání z výroku o trestu, domáhaje se, aby bylo použito ustanovení § 54 tr. z. a aby mu byl uložen mírnější trest, státní zastupitelství pak ohlásilo a provedlo včas zmateční stížnost proti výroku o povolení podmíněného odsouzení, uplatňujíc jako důvod zmatečností podle § 281, č. 11 tr. ř., že nalézací soud vykročil ze své trestní moci tím, že obžalovanému povolil podmíněný odklad výkonu trestu, ač úhrn obou trestů uložených rozsudky, jež jsou k sobě v poměru § 265 tr. ř., přesahuje dobu jednoho roku a povolení podmíněného odsouzení není proto vzhledem k ustanovení § 1 uved. zákona přípustno.

Právnímu stanovisku zastávanému ve zmateční stížnosti státního zastupitelství dlužno plně přisvědčiti. Podle § 1 zákona ze dne 17. října 1919, č. 562 Sb. může soud podmíněně odložit výkon trestu na svobodě, pokud nepřesahuje dobu jednoho roku. Jde-li o trest na svobodě, při jehož uložení bylo podle § 265 tr. ř. přihlíženo k trestu na svobodě, uloženému obžalovanému dřívějším pravoplatným rozsudkem, rozhoduje o délce trestu na svobodě ve smyslu § 1 uved. zákona úhrn obou těchto trestů na svobodě, neboť trest, jenž byl vyměřen se zřetelem na § 265 tr. ř. a trest, k němuž byl vzat zřetel podle § 265 tr. ř., tvoří dohromady celkový trest uložený obžalovanému různými rozsudky za trestné činy, které měly býti zásadně předmětem téhož vyšetřování a odsouzení, a za něž měl býti obžalovanému vyměřen trest podle zásad §§ 34, 35, 267 tr. z. (rozh. č. 3426, 4616 Sb. n. s.). Tím je též odpověděno na vývod obsažené v odvodu obžalovaného na zmateční stížnost státního zastupitelství. Při tom na součtu obou trestů nic nemění výrok o započtení zajišťovací (vyšetřovací) vazby (rozh. č. 4616 Sb. n. s.). V souzeném případě přesahuje pak součet trestu, uloženého napadeným rozsudkem, a trestu, k němuž bylo přihlédnuto podle § 265 tr. ř., dobu jednoho roku. Poněvadž však byl výrok napadeného rozsudku o trestu napaden odvoláním obžalovaného, je rozhodnutí o zmateční stížnosti státního zastupitelství, směřující proti výroku o povolení podmíněného odsouzení, závislé na rozhodnutí o tomto odvolání obžalovaného, směřujícím proti primernímu výroku o trestu. Proto bylo toto odvolání vyřízeno při zmateční stížnosti (§ 296 tr. ř.), a to předem.

Nalézací soud shledal při výměře trestu přitěžujícím více útoků (a to zločinných) a poškozených, čtyřnásobnou kvalifikací zločinu krádeže a dvojnásobnou kvalifikací zločinu podílnictví na krádeži (§ 43 tr. z.), konkurenci dvou zločinů [§ 44, písm. a) tr. z.] a že byly krádeže páčány v noci (§ 180 tr. z.), polehčujícím úplně doznání [§ 46, písm. h) tr. z.], částečnou náhradu škody [§ 47, písm. c) tr. z.] a svedení společníky [§ 46, písm. c) tr. z.]. Odvolání se domáhá přiznání dalších polehčujících okolností, a sice zanedbané výchovy, ježto obžalovanému v sedmácti letech zemřel otec, poměrné zachovalosti, neboť byl obžalovaný trestán pouze pro dva nepatrné přestupky, a tisící chudoby a na základě nich i použití § 54 tr. z., o němž nalézací soud neuvažoval, ač ho bylo možno použítí (čl. II, odst. 2 vlád. nař. č. 306/1939 Sb.). Odvolání ne-

lze přisvědčiti. Že obžalovaný nebyl dohnán ke spáchání svých činů nouzí, dovodil správně již nalézací soud. Polehčující okolnost poměrně zachovalosti trestní zákon nezná. Obžalovaný byl teprve v říjnu 1934 odsouzen pro přestupek podle § 411 tr. z. a již v únoru 1935 spáchal první krádež.

Zemřel-li obžalovanému otec v sedmnácti letech, nelze z toho dovodovati, že bylo jeho vychování zanedbáno, natož velmi, jak předpokládá § 46, písm. a) tr. z. Uváží-li se pak, že se obžalovaný doznal teprve, když byl četnictvem vypátrán jako pachatel krádeží a usvědčen nálezem odcizených věcí, a že částečná náhrada škody záležela v tom, že byly vráceny vlastníkům odcizené věci, nalezené četnictvem při domovní prohlídce, nelze na základě přiznaných polehčujících okolností míti důvodně za to, že se obžalovaný polepší, zejména zhodnotí-li se současně závažné okolnosti, které obžalovanému přitěžují. Pro použití ustanovení § 54 tr. z. není proto podkladu. Trest uložený obžalovanému se zřetelem na § 34 tr. z. a § 265 tr. ř. a za použití § 55 tr. z. pokládá pak i nejvyšší soud za odpovídající rozsahu a tíži viny obžalovaného. Odvolání obžalovaného z výroku o trestu bylo proto zamítnuto jako neodůvodněné.

Poněvadž úhrn trestu uloženého obžalovanému napadeným rozsudkem a trestu, k němuž byl při výměře trestu vzat zřetel podle § 265 tr. ř., přesahuje dobu jednoho roku, nesměl nalézací soud povolit obžalovanému podmíněný odklad výkonu trestu. Učiniv tak přes to, porušil zákonný předpis § 1 zákona č. 562/1919 Sb., vykročil ze své trestní moci a zatížil rozsudek zmatkem podle § 281, č. 11 tr. ř. Odůvodněné zmateční stížnosti státního zastupitelství bylo proto vyhověno a uznáno, jak uvedeno.

Čís. 6488.

Zločin nadřzování podle první věty § 214 tr. zák. lze spáchat, i když již vrchnost zná pachatele zločinu a když se již pachatel přiznal a byl již usvědčen.

Pohnutka činu je nerozhodná.

Pachateli nepřisluší posuzovati, jsou-li okolnosti, které tají, důležité a proč.

Otázka, za jakým účelem pachatel jednal, je otázkou skutkovou.

Po stránce subjektivní stačí ke skutkové podstatě zločinu podle první věty § 214 tr. zák., že obžalovaný, zamřev skutečnosti, jež mohly vésti k objevení pachatele zločinu, a popřev proti pravdě na dotaz vrchnosti, že něco ví o zločinu a že zná jeho pachatele, podporoval osobu, o níž věděl, že po ní vrchnost pátrá jako po pachateli zločinu.

(Rozh. ze dne 13. dubna 1940, Zm I 142/40.)

Obžalovaná šla dne 15. dubna 1939 asi o půl osmé hodině večerní na schůzku se svým snoubencem S. Cestou potkala B-a, s nímž se po-

zdravila. V S-ově doprovodu navštívila pak kavárnu, do níž později přišel i B. a přisedl k nim. B. byl za chvíli z kavárny vyvolán a číšník oznámil obžalované i S-ovi, že mají přijít na policejní strážnici. Cestou na strážnici se obžalovaná ptala S-a, proč jsou voláni na policii a S. jí řekl, že to je asi pro B-a, který mu večer vypravoval, že byl u statkáře P., že se s ním pohádal a že ho uhodil židlí. Při tom S. prohlásil, že bude lépe se o tom nezmiňovat, aby se do něčeho nedostali. Na policii byl nejprve vyslýchán S. Obžalovaná zatím čekala na chodbě, kde se dověděla od strážníka, že P-a někdo ubil cihlou a že je podezření na B-a. Po skončení S-ova vyslechu ptal se četnický strážmistr O. obžalované, ví-li něco o věci, a když odpověděla záporně, upustil od jejího dalšího vyslechu a propustil ji. Cestou domů řekl S. obžalované, že mu B. lhal, když říkal, že P-a jen jednou uhodil židlí do hlavy, a že ho zatím zabil cihlou. Prohlásil však opět, že když neřekli hned, co mu B. sdělil, že již musí mlčeti. Druhého dne byla obžalovaná opět předvolána na policii a vyslýchána, zejména o tom, jak byl B. oblečen, když ho předešlého dne večer potkala, při čemž vyslýchající četník zdůraznil, že je nejdůležitější vědět, jaké měl B. při setkání s obžalovanou šaty. Obžalovaná ani při tomto vyslechu neřekla nic o tom, co jí předešlého dne o B-ovi svěřil S. a popřela i při dalším vyslechu dne 19. dubna 1939, že ví o věci něco více, než dosud vypověděla. Teprve když S. vyjevil, co mu B. sdělil, přiznala se i obžalovaná, že jí to S. svěřil, již když šli po prvé na policii.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalované do rozsudku krajského soudu, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem nadřzování zločinu podle § 214 tr. z.

Z d ů v o d ů:

Zmateční stížnost se dovolává důvodů zmatečnosti podle § 281, č. 4, 5 a 9, písm. a) tr. ř.

Je na omylu, má-li za to, že nelze spáchat zločin podle § 214 tr. zák., když pátrající vrchnost zná pachatele, když se pachatel doznal a byl dokonce usvědčen. Úkolem pátrající vrchnosti je totiž nejen vypátrati pachatele, nýbrž ho též usvědčiti, t. j. celou záležitost náležitě vyšetřiti, aby bylo pachatelství prokázáno nade vší pochybnost. Ani doznání určité osoby nezprošťuje pátrající vrchnost povinnosti vyšetřiti řádně celou věc a zejména si ověřiti správnost doznání, jež nemusí býti vždy pravdivé. A právě o takový případ šlo v souzené věci; B. totiž původně popíral vraždu spáchanou na P-ovi, později doznával, že při vraždě byl a pomáhal, tvrdil však, že vraždu spáchal přímo jiný člověk, a pátrající vrchnosti (četnictvu) šlo o to, aby přesně zjistila, jak byl B. oblečen, když ho potkala stěžovatelka dne 15. dubna 1939 k večeru, a zda stěžovatelka ví něco o vraždě, a právě o této důležité okolnosti byla stěžovatelka vyslýchána četnictvem na policejní strážnici v N. Důsledkem toho jsou důkazy nabídnuté spisy zn. sp. TK XXIII 3166/39, svědectvím majora R. a B-ovým svědectvím o tom, že byl v době stěžovatelčina vyslechu již znám pachatel vraždy na P-ovi, poněvadž se B.

jíž doznal a byl usvědčen věcmi u něho nalezenými a pocházejícími z loupeže, naprosto nerozhodné pro posouzení stěžovatelčina skutku a byly nalézacím soudem právem zamítnuty. K posouzení věci stačí totiž úplně, že byla stěžovatelka vyslýchána pátrající vrchností ve stadiu, kdy četnictvo vyšetřovalo vraždu na P-ovi.

Rovněž nebylo třeba výslechu svědka S. o tom, že řekl stěžovatelce dne 15. dubna 1939 při návratu od výslechu, že se při svém výslechu dověděl od vyšetřujících orgánů o P-ově zavraždění B-em a že mají B-a již usvědčeného. Stěžovatelka totiž míní, navrhuje svým obhájcem tento důkaz, že nemusela dne 16. dubna 1939 sdělovati pátrající vrchnosti to, co vrchnost sama sdělila S-ovi, při tom však přehlíží, že tu jde o neznalost práva, která ji neomlouvá.

Z jakého důvodu stěžovatelka zatajila při svém výslechu, že P-a zavraždil B., je vedlejší; stěžovatelce nepřísluší ani oprávnění posuzovati, byly-li okolnosti, o kterých byla vyslýchána pátrající vrchností, důležité a proč; směrodatné je jediné, že věděla, že její správný údaj mohl vésti k usvědčení pachatele, a že to podle rozsudkových zjištění úmyslně zatajila. Všechny vývody, jimiž se zmáteční stížnost snaží omluviti stěžovatelčin postup pohnutkou činu a které podle tvrzení samé stěžovatelky nedolichují okolnost dosahující stupně neodolatelného donucení, možno proto ponechat stranou, poněvadž je pro posouzení věci naprosto nerozhodné, z jakého motivu stěžovatelka čin spáchala.

Pokud zmáteční stížnost namítá, že nalézací soud nepřihlédl náležitě k tomu, že stěžovatelka neměla úmysl křížití cesty vyšetřujících orgánů, nýbrž že její úmysl čelil jen k tomu, aby se vyšetřující orgánové nepozastavili nad tím, že a proč zamlčela při prvním výslechu to, co udala později, a aby proti ní nepojali podezření buď z nějaké spoluúčasti na vraždě samé nebo z nadržování B-ovi, přehlíží, že se stěžovatelka do tohoto stavu připravila sama tím, že od počátku nemluvila pravdu.

Vzhledem k tomu, co je uvedeno při vyřízení důvodu zmátečnosti podle § 281, č. 4 tr. ř., týkají se okolností pro posouzení věci naprosto nerozhodných námitky zmáteční stížnosti, že jsou naprosto neodůvodněné výroky nalézacího soudu, 1. že stěžovatelka věděla při svém výslechu dne 16. dubna 1939, že B. není dosud usvědčen, což poznala z toho, že četníci říkali, že je nejdůležitější, jak byl B. oblečen, a 2. že stěžovatelka z průběhu svého výslechu ze dne 16. dubna 1939 poznávala, že je B-ovo usvědčení ještě velmi daleko.

Otázka, jaký účel sledovala stěžovatelka svým činem, je otázkou skutkovou a tu řeší soud ve vlastním oboru působnosti podle volného uvážení všech výsledků průvodního řízení způsobem, vizícím zrušovací soud a tudíž i zmáteční stížnost, pokud tomuto řešení nejsou důvodně vytýkány formální vady. Pokud se zmáteční stížnost, dovolávajíc se důvodu zmátečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., pokouší dovoditi tvrzenou právní nesprávnost rozsudku na předpokladu jí samou sestrojeném, a přičítám se rozsudkovým zjištěním, podle kterých jednala stěžovatelka v B-ův prospěch, při čemž jí nešlo o vlastní záchranu, neprovádí tento hmotněprávní důvod zmátečnosti po zákonu.

Pokud pak je zmíněný důvod zmátečnosti proveden po zákonu, nelze zmáteční stížnosti přisvědčiti.

K subjektivní skutkové podstatě zločinu podle § 214 tr. z. stačí zjištění, že stěžovatelka zamlčením skutečností, jež mohly vésti k objevení pachatele zločinu vraždy, a popřením proti pravdě (na dotaz pátrající vrchnosti), že nezná pachatele zločinu, ani že neví, jak byl v době činu oblečen, podporovala osobu, o které věděla, že po ní vrchnost pátrá jako po pachateli zločinu (srov. na př. rozh. č. 3953 Sb. n. s.). Není třeba, aby stěžovatelka znala též podrobnosti, za nichž byl spáchán zločin vraždy na P-ovi.

Podle rozsudkových zjištění šlo tu o pozitivní jednání stěžovatelky, která věděla již před svým výslechem dne 16. dubna 1939 o vraždě, spáchané na P-ovi a o tom, že je B. podezřelý z této vraždy, při čemž znala z S-ova sdělení, že se mu B. přiznal, že dne 15. dubna 1939 uhodil P-a židlí. Odpověděla-li přes to pátrající vrchnosti na její dotaz, že o této vraždě a o jejím pachateli nic neví, usoudil nalézací soud právem, že bylo jejím úmyslem brániti pátrající vrchnosti, aby nezvěděla okolnosti, sloužící k objevení pachatele zločinu vraždy na P-ovi.

Poukaz zmáteční stížnosti na to, že prý předpis § 12 zákona na ochranu republiky, podle něhož je trestný pouze ten, kdo opomine učiniti oznámení, ač se věrohodným způsobem dověděl, že se chystá zločin proti státu, platí pro všechny zločiny, že však v souzeném případě nelze mluvit o tom, že se stěžovatelka dověděla věrohodným způsobem o tom, že se B. dopustil na P-ovi loupežné vraždy, je nepřipadný. Kdežto se v § 12 zákona č. 50/1923 Sb. trestá nepřekážení nebo neoznámení trestných podniků, je podle první věty § 214 tr. z., podle níž byla stěžovatelka uznána vinnou, trestný ten, kdo pátrající vrchnosti tají pŕtahy, které by mohly vésti k objevení zločinu nebo jeho pachatele.

Zmateční stížnost byla proto zamítnuta dílem jako neodůvodněná, dílem jako po zákonu neprovedená.

Čís. 6489.

Ke skutkové podstatě zločinu svedení ke smilstvu podle § 132 III. tr. zák.:

Svěření k vyučování odpovídá i takový poměr mezi svůdcem a vyučovanou osobou, u něhož je buď normou stanovena nebo obecně předpokládána svůdcova povinnost bdíti nad mravním chováním a neporušeností vyučované osoby.

Je nerozhodné, zda se svěřená osoba dala svěstí vlivem svůdcovy autority nebo jiným jeho působením na její vůli.

Vyučováním ve smyslu ustanovení § 132 III. tr. zák. je i vyučování soukromé a nesejde na tom, že je vyjednala sama svedená osoba.

Pokud má soud, neshledav v pachatelově činu skutkovou podstatu zločinu svedení ke smilstvu podle § 132 III. tr. zák., zkoumati, nenaplnuje-li jeho jednání skutkovou podstatu útisku.

(Rozh. ze dne 16. dubna 1940, Zm I 42/40.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmáteční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, jimž byl obžalovaný podle § 259, č. 2 tr. ř. osvobozen od obžaloby pro zločin svedení ke smilstvu podle § 132 III. tr. zák., zrušil napadený rozsudek jako zmátečný a vrátil věc soudu prvě stolice, aby ji znovu projednal a rozhodl.

Z d ů v o d ů :

Zmateční stížnost státního zastupitelství napadá z důvodů zmátečnosti podle § 281, č. 5, 9, písm. a) tr. ř. rozsudek, jimž byl obžalovaný podle § 259, č. 2 tr. ř. zproštěn obžaloby, vznesené na něho pro zločin smilstva podle § 132 III. tr. z., spáchaný tím, že v květnu a v srpnu 1939 zneužil tělesně svých žaček Ludmily M., Jarmily N. a sedmnáctileté Věry O. a že tudíž svedl osoby, svěřené jeho vyučování k dopuštění smilného činu.

Zmateční stížnosti státního zastupitelství dlužno přisvědčiti již, pokud napadá osvobozující rozsudek ve případě Věry O.

Nalézací soud v tom ohledu zjistil, že Věra O., narozená dne 20. srpna 1922, chodila k obžalovanému jednak do kursu a jednak do soukromých hodin, dále že mezi nimi došlo začátkem srpna 1939 k prvním mileneckým něžnostem, že obžalovaný šel dne 22. srpna 1939 po skončení kursu s Věrou O. na procházku a že, když Věra O. na jeho žádost, aby mu byla po vůli, ze strachu pooděšla, šel za ní, přitáhl ji ke stromu, stáhl jí kalhoty a provedl na ní soulož.

Svůj závěr o tom, že tímto zjištěným jednáním obžalovaného není naplněna skutková podstata zločinu podle § 132 III. tr. z., odůvodňuje nalézací soud v podstatě tím, že Věra O., které bylo v době činu sedmnáct let, je sice osobou potřebující ochrany, že však není splněna další podmínka, nezbytná ke skutkové podstatě uvedeného zločinu, a to, aby osoba, kterou pachatel přiměl k vykonání nebo dopuštění smilného činu, byla mu svěřena, a to v souzeném případě k vyučování.

Podle názoru nalézacího soudu je potřeba ochrany nejen ohraničena věkem osoby svěřené k vyučování, nýbrž i okolností, že osoba vyučující, či k dohledu zavázaná, svede svěřenou jí osobu ke smilnému jednání právě v důsledku toho, že je podporována sugestivním působením své autority tak, že by poškozená osoba mohla svedení jiné osoby, než osoby takového druhu, klásti odpor. Dále nalézací soud dovozuje, že v souzeném případě nešlo o naznačený druh vyučování, ježto jednak šlo o soukromé hodiny i soukromý kurs a ježto v době, kdy byly smilné činy spáchaný, byl mezi obžalovaným a Věrou O. kamarádsko-milenecký poměr, takže při jejím svedení obžalovaným ke smilným činům nehrál roli jeho poměr k ní jako učitele k žákyni, ježto její pocit, že je mu podřízena, byl v té době setřen kamarádsko-mileneckým vztahem mezi nimi.

Tu zmáteční stížnost právem poukazuje jednak s hlediska důvodu zmátečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. na to, že nalézací soud vložil nesprávně zákon v ustanovení § 132 III. tr. z., jednak s hlediska důvodu zmátečnosti podle § 281, č. 5 tr. ř., že je formálně vadné skut-

kové zjištění o tom, že byl v době páchání smilných činů obžalovaného mezi Věrou O. a obžalovaným kamarádsko-milenecký poměr.

Pokud jde o výtku nesprávného právního posouzení, dlužno zmáteční stížnosti přisvědčiti, že s hlediska § 132 III. tr. z. stačí i t a k o v ý p o m ě r mezi vyučujícím a vyučovanou, který vyučujícímu (svůdci) ukládá povinnost vésti svěřenou osobu ke správnému smýšlení a řádnému životu ve věcech pohlavních tím, že bdí nad jejím mravním chováním a neporušeností. Zda tomu tak jest, o tom rozhoduje jedině, zda se taková povinnost obecně u uvedeného poměru předpokládá (r. č. 2494 Sb. n. s.), nebo, zda jest svědci uložena normou (Kallab: Trestní právo hmotné).

Není však třeba, aby svedená osoba smilně jednala nebo trpěla smilné činy ze strachu před špatným vysvědčením, ztrátou místa atd., nýbrž stačí, když jsou ona jednání a trpění výsledkem i jiného svůdcova působení na její vůli (na př. vzněcování smyslnosti sliby, dary atd.), takže by nedošlo k činnosti nebo k nečinnosti svěřené osoby, kdyby její vůli nebyl pachatelem dán směr, kterým se před pachatelovým působením nenesla.

Jádro věci netkví tudíž v tom, zda se Věra O. dala obžalovaným svést ke smilným činům jen v důsledku jeho autority jako učitele, či jiným jeho sváděním, nýbrž v tom, zda obžalovaný podle obecného názoru měl či neměl výše uvedenou povinnost. Odchylný, avšak nesprávný názor nalézacího soudu způsobil, že se tento soud, zkoumajе výsledky průvodního řízení s nesprávného právního hlediska, nezabýval otázkou, zda měl obžalovaný již podle obecného názoru povinnost dozírat na mravní vývoj Věry O., ač takovýto závěr nevyučovaly výsledky průvodního řízení, a to zejména, že je obžalovaný aprobovaným učitelem (rozsudek sám uvádí na jiném místě, že obžalovaný učil na obecné škole), že je o osm let starší než Věra O., že k němu Věra O. chodila na hodiny, ježto byla slabá v němčině a měla míti reparát, a že byla při těchto hodinách ve styku s obžalovaným, a to často o samotě (jak se podává již z rozsudku). Okolnost v rozsudku zdůrazňovaná, že šlo o soukromé vyučování, je zcela bezvýznamná pro posouzení otázky, zda jde o vyučování ve smyslu § 132 III. tr. z., stejně jako skutečnost, že si vyučování vyjednávala Věra O. sama.

Zmateční stížnosti dlužno však přisvědčiti, i pokud namítá, že není formálně správné zjištění, pokud se týče závěr nalézacího soudu, že byl mezi obžalovaným a Věrou O. kamarádsko-milenecký poměr. Po této stránce se zjištění soudu opírá v podstatě o tvrzení Věry O., že k obžalovanému po jeho opětném vyznání lásky pocítila také náklonnost; vážnost, opravdovost úmyslů obžalovaného spatřuje rozsudek v tom, že se obžalovaný obrátil na otce O-ové, aby mu dovolil ucházeti se o jeho dceru.

Rozsudek však přehlíží, nebo nehodnotí okolnost, plynoucí z výpovědi Věry O., že neměla v lásce zkušeností, že sama nikdy nezačala, že se milostným návrhům a smilným činům obžalovaného bránila, byť i násilí nebylo takového druhu, aby bylo zcela zrušeno její volné rozhod-

vání. Přehlíží také, že obžalovanému říkala, že má strach z otce, že ji třeba vyžene z domu, a že sama mluví jen o kamarádství. Přehlíží, nebo nehodnotí, že se vše dělo bez vědomí jejího otce a nehodnotí také v této souvislosti, že obžalovaný krátce před tím zneužil již dvou jiných svých žaček a že Ludmile M. také tvrdil, že si ji vezme.

Nelze vyloučiti, že by nalézací soud, kdyby byl hodnotil právě uvedené okolnosti nebo kdyby je nepřehlédl, dospěl k jinému zjištění o tom, zda byl mezi obžalovaným a Věrou O. poměr uvedeného druhu, a důsledkem toho i k jinému závěru o tom, zda je tu důvod, který by mohl vyloučiti pojmový znak »svedení«.

Uplatňovaná výtka neúplnosti se proto týká okolnosti rozhodné pro posouzení viny obžalovaného a je tudíž opodstatněn i zmatek podle § 281, č. 5 tr. ř.

Pokud jde o případ tělesného zneužití Ludmily M. a Jarmily N. obžalovaným, nebrotí zmateční stížnost státního zastupitelství proti tomu, že nalézací soud, dospěv k závěru, že jmenované osoby nelze vzhledem k jejich věku (přes osmnáct let) považovati za osoby potřebné ochrany, neshledal ve zjištěném jednání obžalovaného, totiž v provedení soulože s nimi, skutkovou podstatu zločinu podle § 132 III tr. z.

Zmateční stížnost pouze namítá, že nalézací soud pochybil po stránce právní tím, že když ve zjištěném ději neshledal skutkovou podstatu zažalovaného trestného činu, nezkoumal, zda nelze jednání obžalovaného, jak bylo zjištěno, podřaditi skutkové podstatě jiného trestného činu, a to přestupku podle § 1 zákona o útisku č. 309/1921 Sb.

Této výtce zmateční stížnosti, uplatňované s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9 písm. a) tr. ř., dlužno přisvědčiti; poukazuje právem na to, že zjištění nalézacího soudu, že obžalovaný byl učitelem němčiny v kursu, který v té době navštěvovaly Ludmila M. a Jarmila N., jakož i rozsudkové zjištění o tom, jak s nimi obžalovaný provedl soulož, že totiž přemluvil Ludmilu M., která mu pomáhala psáti vysvědčení, aby ještě zůstala, pak ji povalil na lehátko a provedl na ní soulož, a že si podobným způsobem počínal i u Jarmily N., že ji nechtěl pustiti domů z kanceláře, kde mu pomáhala psáti vysvědčení, že ji přitiskl na zed', stáhl jí kalhoty a provedl na ní ve stoje soulož, připouští závěr, že obžalovaný jednak využil závislosti svých žaček na sobě jako učitele, jednak proti nim použil bezprávného nátlaku, aby na nich vynutil, aby snášely soulož, kterou na nich provedl, což jsou vesměs známky skutkové podstaty přestupku podle § 1 zákona o útisku. Toto opominutí nalézacího soudu, zkoumati vinu obžalovaného s hlediska uvedeného přestupku, zmateční stížností právem vytýkané, mělo v zápětí, že nalézací soud neučinil ani další zjištění nutná pro rozhodnutí o vině obžalovaného co do tohoto přestupku, ač výsledky průvodního řízení taková zjištění nevyklučovaly (srov. rozh. č. 2494 Sb. n. s.).

Nalézací soud proto zatížil rozsudek zmatkem podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., když, neshledav ve zjištěném jednání obžalovaného skutkovou podstatu zažalovaného činu, a to zločinu podle § 132 III tr. z.,

neuvažoval o vině obžalovaného s hlediska přestupku podle § 1 zákona o útisku, jehož skutková podstata byla napověděna.

Bylo proto vyhověno zmateční stížnosti státního zastupitelství a rozsudek byl v celém rozsahu zrušen jako zmatečný.

Jelikož nelze nejvyššímu soudu jako soudu zrušovacím pro nedostatek skutkových zjištění, pokud se týče pro jejich formální vadnost, rozhodnouti ihned ve věci samé, byla věc vrácena nalézacímu soudu k novému projednání a rozhodnutí. Na nalézacím soudu bude, aby se, pokud jde o případ tělesného zneužití Ludmily M. a Jarmily N., zabýval otázkou promlčení přestupku podle § 1 zákona o útisku vzhledem k uplynutí tříměsíční promlčecí lhůty od spáchání trestného činu do prvního vyšetřovacího úkonu, a zkoumal, zda jsou splněny i ostatní podmínky, uvedené v § 531 tr. zák.

Čís. 6490.

**Ke skutkové podstatě zločinu veřejného násilí podle § 93 tr. zák.:
Omezování osobní svobody ve smyslu § 93 tr. zák. se musí kvalitativně blížiti věznění.**

Není však třeba, aby trvalo určitou dobu. Kratší trvání může býti vyváženo intenzitou násilí.

Nevyžaduje se, aby byly užívání svobody kladeny překážky nepřemožitelné nebo takové, že by byl nemožný jakýkoliv odpor napadeného. Pohnutí činu nerozhoduje.

K dokonání činu není třeba úplného odnětí svobody.

K pojmu spolupachatelství u tohoto trestného činu.

Škoda je objektivní podmínkou vyšší trestnosti podle § 94 tr. zák. Její rozsah je nerozhodný. Náhrada škody nebrání použití vyšší sazby podle § 94 tr. zák.

(Rozh. ze dne 16. dubna 1940, Zm II 156/39.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného A. do rozsudku krajského soudu, jimž byl obžalovaný A. uznán vinným zločinem veřejného násilí podle § 93 tr. z. a odsouzen podle první sazby § 94 tr. z. do žaláře na dva měsíce, vyhověl však zmateční stížnosti státního zastupitelství do téhož rozsudku, zrušil napadený rozsudek ve výroku o trestu a vyrocích s ním souvisících a odsoudil obžalovaného A. podle druhé sazby § 94 tr. z., použiv § 54 tr. z., do žaláře na dva měsíce a patnáct dní.

Důvody:

Zmateční stížnosti obžalovaného A. — uplatňující důvody zmatečnosti podle § 281, č. 5 a 9, písm. a) tr. ř. — nelze přisvědčiti.

Jako zmatek podle § 281, č. 5 tr. ř. vytýká zmateční stížnost jen povšechně, že je výrok nalézacího soudu o rozhodných skutečnostech nejasný, neúplný a sám s sebou v rozporu, avšak věcně tento zmatek vů-

bec neprovádí, vytýkajíc rozsudku jen mylnost v právním posouzení. Uplatňuje jen, že prvý soud neprávem podřadil zjištěný děj ustanovení § 93 tr. z., ač prý jde vzhledem k nepatrnému trvání a intenzitě stěžovatelovy závadné činnosti o pouhé obtěžování a schází dále i zlý úmysl, potřebný k naplnění skutkové podstaty podle § 93 tr. z.

Prvý soud zjistil, že se obžalovaný společně s B-em střetl v obci N. s P-em, když byl P. na cestě do práce, že ho uchopili jeden zředu, druhý zezadu, obořili se na něho a smýkali jím, čemuž se P. bránil, avšak nepodařilo se mu vyprostiti se přes vynaložení všech sil, že pachatelé tohoto útoku nedbali ani P-ových proseb, aby ho pustili do zaměstnání, že obžalovaný A. vyzval pak B-a, aby P-a hodil do vody, na kteroužto výzvu odtáhl B. P-a na stranu silnice, kde byl potok a chystal se ho svrhnouti do potoka, že tomu bylo zabráněno jen tím, že se P. mohl v posledním okamžiku zachytiti o zábradlí a uhnouti B-ovi, který spadl sám do vody, avšak ihned vylezl a hnal se znovu po P-ovi a jen na stěžovatelovo vyzvání upustil od dalšího útoku na něho.

Vycházejí při vykladu zákonných náležitostí souzeného zločinu z právních úvah zastávaných zákonem a ustálenou judikaturou, uznávaných v podstatě i zmateční stížností, nepochybil rozsudek ani při srovnávání zjištěných skutečností se zákonnými náležitostmi a přiložil jim správný právní význam, podřadiv je pod skutkovou podstatu podle § 93 tr. z.

Omezování osobní svobody, jaké má na zřeteli toto zákonné ustanovení, nesmí sice ani trvati po dobu tak krátkou, že by nebylo pro své jen zcela pomíjející trvání pociťováno jako omezování volnosti pohybu, jehož pouhé ztížení nestačí, ani nesmí býti tak nepatrné, aby překážky při něm kladené mohly býti kýmkoli a beze všeho překonány, nýbrž musí se blížiti kvalitativně věznění. Zjišťuje-li však rozsudek, že činnost pachatelů od P-ova zastavení, po němž následoval ihned jeho vážný odpor, do okamžiku, kdy stěžovatel vyzval B-a, aby už dal napadenému pokoj, trvala asi sedm minut, je zřejmo, že omezení svobody netrvalo zcela pomíjející dobu. Jinak se nevyžaduje, aby násilí trvalo určitou dobu, a jde o omezení osobní svobody ve smyslu § 93 tr. z. zejména i tehdy, když bylo překázení v užívání osobní svobody poměrně krátké, jestliže bylo tak silné, že zbavovalo napadeného zcela volnosti pohybu, když krátkost doby byla vyvážena intenzitou násilí. Tak tomu bylo, jak vyplývá ze zjištěného průběhu děje, i v souzeném případě, kde překážky volnosti pohybu činěné pachateli i po té, kdy P. slovy i skutečným odporem projevil vůli je odstraniti, byly vážné a intenzivní, neboť P. musil vynaložiti celou svou tělesnou sílu, aby je překonal. Ze zjištěného rozsahu a povahy násilí obou útočníků i z reakce napadeného na ně nutno usuzovati — a nikoliv mylně tudíž to dovodil i nalézací soud — že stěžovatelova závadná činnost nebyla ani časově ani kvalitativně tak nepatrná, aby nemohla býti napadeným pociťována za vážnou překážku, již musí zdolati, aby si zjednal volnost pohybu, že násilí pachatelů zbavovalo P-a úplně volnosti pohybu a proto se blížilo kvalitativně věznění; nešlo tedy o pouhé ztížení pohybu, které by snad bylo napadeným pociťováno jako pouhé obtěžování. Z té okolnosti, že B. sám upadl při

útoku do potoka, nelze činiti zajisté závěr na nepatrnou a kýmkoliv beze všeho překonatelnou překážku. Tato okolnost svědčí spíše o urputnosti zápasu mezi P-em a B-em, tedy o opaku. Aby byly kladeny překážky nepřekonatelné nebo takové síly, že by byl jakýkoliv odpor napadeného nemožný, není třeba. Zjištěný způsob P-ovy obrany a celé jeho počínání bylo takového druhu, že nedávaly důvod k pochybnostem o vážnosti jeho odporu a o tom, že se jednáním stěžovatele a jeho společníka cítil zkrácen ve volnosti pohybu a že tudíž tento způsob obrany musil obžalovanému i v jeho podnapilosti zprostředkovati vědomí, že P-a bezprávně omezuje v osobní svobodě a že P. pociťuje jeho jednání jako omezení své osobní svobody. Úmyslu trvale omezovati jiného na svobodě není třeba.

Jestliže se pak stěžovatel rozhodl a provedl zjištěnou trestnou činnost přes toto vědomí, jednal ve zlém úmyslu předpokládaném zákonem k naplnění subjektivní stránky zločinu podle § 93 tr. z. Motiv činu je nerozhodný. Stěžovatel arcí způsobil svou výzvou k B-ovi, že ustal ve svém počínání, k němuž dal stěžovatel podnět svým návrhem. Než tato výzva se stala až po té, kdy činnost vykonaná v úmyslu a ve vědomí právě uvedeném, již chvíli trvala a měla sílu vyžadovanou k naplnění zákonné skutkové podstaty omezení osobní svobody ve smyslu § 93 tr. z., kdy tudíž byl již dokonán trestný čin, k jehož dokonání není třeba úplného odnětí osobní svobody. Jde proto o okolnost právně bezvýznamnou pro posouzení skutku. Totéž platí o okolnosti, na kterou stěžovatel rovněž poukazuje, že totiž na místě vyrovnal způsobenou majetkovou škodu, čímž se jen zřejmě snažil odvrátiti následky svého jednání, uvědomiv si, ovšem pozdě, jeho závažnost a trestuhodnost.

Nelze tudíž rozsudku v žádném směru důvodně vytýkati právní pochybení, pokud jde o výrok o vině. Zmateční stížnost obžalovaného je proto bezdůvodná a byla zamítnuta.

Odůvodněna je však zmateční stížnost státního zastupitelství napadající rozsudek ve výroku o trestu z důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 11 tr. ř.

Prvý soud vyměřil obžalovanému trest podle první sazby § 94 tr. z. ačkoliv zjistil, že P-ovi za zápasu s B-em spadl do potoka klobouk, který odplavila voda, a že mu byla mimo to za zjištěného děje utržena (podle výpovědi svědka P. roztržena) kapsa u zimmíku, a ač má dále správně za to, že je zde proto přitěžující okolnost »utržené škody« ve smyslu § 94 tr. z. Svůj postup odůvodnil tím, že nenabyl přesvědčení, že to byl právě obžalovaný A., který roztrhl kapsu, že naopak má za to, že bylo toto poškození způsobeno B-ovou fysickou činností. Stejně tak má prvý soud za to, že ztrátu P-ova klobouku způsobil a za ni tudíž odpovídá jedině B.

Výrok o výměře trestu podle první sazby § 94 tr. z. spočívá na mylném vykladu zákona. Rozsudek zjišťuje, že oba obžalovaní společně zastavili P-a a smýkali jím a že se činnost, kterou tělesně vykonal obžalovaný B. sám — při které P. přišel o klobouk — stala nejen za přítomnosti obžalovaného A., nýbrž dokonce z jeho návodu. Ze souhrnu zjištěných skutečností vyplývá bezpečně, že oba od začátku vědomě činně

spolupůsobili, jsouce vedeni týmž zlým úmyslem. Jsou tak splněny předpoklady pro spolupachatelství obou. Odpovídá tudíž i obžalovaný A. nejen za svou vlastní fyzickou činnost, nýbrž i za trestnou činnost B-a a za její výsledek a tudíž také za škodu způsobenou P-ovi jeho činností (roztržením kapsy i ztrátou klobouku). Nesejde pak na tom, zda snad tato škoda nebyla jím nebo B-em zamýšlena, neboť jde jen o objektivní podmínku přísnější sazby podle § 94 tr. z. Stejně tak je lhotejný rozsah škody, a použití vyšší sazby nebrání ani ta okolnost, že byla škoda nahrazena, jak se stalo v souzeném případě.

Vykročil tudíž rozsudek z mezí zákonné trestní sazby, která se zakládá na přitěžující okolnosti v zákoně jmenovitě uvedené, a zavinil tak zmatek podle § 281, č. 11 tr. ř.

Zmateční stížnosti, opodstatněné již z tohoto důvodu, bylo proto vyhověno, aniž bylo třeba uvažovati též o tom, zdali zjištěné skutečnosti naplňují také pojem »jiné nepříjemnosti« ve smyslu § 94 tr. z. Výrok o trestu byl proto zrušen jako zmatečný spolu s výroky s ním souvisecími a obžalovanému A. byl vyměřen znovu trest podle § 94, sazby druhé tr. z. za použití § 54 tr. z.

Čís. 6491.

Obsílku, v níž byla hodina hlavního přelíčení omylem uvedena nesprávně, nelze považovati za obsílku k hlavnímu přelíčení, vyhovující předpisu § 427, odst. 1 tr. ř. (§ 281, č. 3 tr. ř.).

(Rozh. ze dne 19. dubna 1940, Zm I 178/40.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem proti bezpečnosti života podle § 335 tr. z., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu první stolice, aby ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Ze spisu je patrné, že bylo hlavní přelíčení o obžalobě proti obžalovanému pro přečim podle § 335 tr. zák. ustanoveno na den 12. března 1940 v devět a půl hod. dopoledne. V obsílce doručené stěžovateli bylo však nedopatřením soudní kanceláře uvedeno, že se bude hlavní přelíčení konati dne 12. března 1940 o půl čtvrté hod. K hlavnímu přelíčení, jež bylo zahájeno dne 12. března 1940 o půl desáté hodině dopoledne, se obžalovaný nedostavil a po zjištění, že mu bylo obeslání řádně doručeno, bylo k návrhu veřejného žalobce provedeno hlavní přelíčení podle § 427 tr. ř. v jeho nepřítomnosti a vyneseno proti němu odsuzující rozsudek. Na závadu v obeslání byl nalézací soud upozorněn téhož dne o půl čtvrté hod., kdy se obžalovaný dostavil k soudu.

Z uvedeného plyne, že nebyla obžalovanému vůbec doručena obsílka k hlavnímu přelíčení, které se konalo dne 12. března 1940 o půl de-

sáté hodině dopoledne. Za tohoto stavu věci nelze však mluvit o tom, že byl splněn předpis prvního odstavce § 427 tr. ř., který je pod výslovnou sankcí zmatečnosti, neboť obsílku, kterou přijal obžalovaný a která uváděla nesprávnou hodinu, není možno s hlediska § 427, odst. 1 tr. ř. považovati za obsílku k tomu hlavnímu přelíčení, které se v této trestní věci konalo zmíněného dne o půl desáté hod. dopoledne.

Ježto pak není nepochybně patrné, že vytýkaná formální vada nemohla působiti na rozhodnutí způsobem obžalovanému nepříznivým, uplatňuje zmateční stížnost právem zmatek podle § 281, čis. 3 tr. ř.

Bylo jí proto vyhověno, napadený rozsudek byl zrušen a věc byla vrácena soudu první stolice, aby o ní v rozsahu zrušení znovu jednal a rozhodl, aniž se bylo lze zabývatí ostatními vývody zmateční stížnosti.

Čís. 6492.

Správce peněz, určených pro »Vánoční včelku«, jemuž je dovoleno poskytovatí z nich zápůjčky do určité výše a tak, aby byly do vánoc vráceny, dopustí se zpronevěry (přivlastnění) svěřených mu peněz, vypůjčí-li si z nich částku přesahující dovolenou míru, aniž má možnost jí vrátiti do vánoc a aniž si je předem jist, že jí do té doby vrátí.

(Rozh. ze dne 24. dubna 1940, Zm I 113/40.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný zproštěn podle § 259, č. 2 tr. ř. obžaloby pro zločin zpronevěry podle § 183 tr. z., zrušil napadený rozsudek a uznal obžalovaného vinným zločinem zpronevěry podle § 183 tr. zák., jehož se dopustil tím, že si roku 1936 v N. přivlastnil částku 10.000 K, svěřenou mu jako správci policejní »Vánoční včelky«.

Důvody:

Podle rozsudkových zjištění nalézacího soudu, jednak výslovně vyjádřených, jednak vyplývajících z celkové stylisace rozsudkových důvodů, spravoval obžalovaný v roce 1936 t. zv. »Vánoční včelku«; do té si ukládali členové okresního policejního komisařství v N. svoje drobné úspory, aby jim byly k vánocům — tedy též k vánocům 1936 — zase vyplaceny s narostlými snad úroky. Pro vedení »Včelky« nebylo sice určité stanovených pravidel, jimiž byl její správce povinen se řídití; mohl z ukládaných peněz poskytovatí během roku též zápůjčky členům »Včelky« i sobě; osoba vypůjčivší si peníze byla však bezpodmínečně povinna vrátiti vypůjčenou částku, a podle účelu, jež pokladnička sledovala, měly býti zápůjčky vráceny do doby rozdělení úspor, t. j. do vánoc. V roce 1936 si obžalovaný vypůjčil jednak pro vlastní potřebu, jednak pro potřebu bratrovu částku 16.000 K; z toho splatil 6.000 K a zbytek 10.000 K dosud dluhuje.

Nedospívá-li nalézací soud na základě těchto zjištění k závěru, že byla dluhovaná částka 10.000 K obžalovanému »svěřena«, a neshledává-li proto ani po objektivní stránce tento zákonný znak zažalovaného zločinu, pochybil ve výkladu zákona. Podle uvedených zjištění členové »Včelky«, přenechavše obžalovanému její správu pro rok 1936 — tedy jak uložení peněz, tak i poskytování příležitostných zápůjček z ní a konečně vyúčtování a rozdělení vkladů, jež se mělo státi k vánočním 1936 —, propůjčili mu, byť i bez přímého smluvního poměru, skutečnou disposiční moc nad svými úsporami se závazkem a za předpokladu, že se obžalovaný bude řídití vůlí projevenou jimi jinak o způsobu hospodaření, t. j. podle obvyklé dosud zachovávaných pravidel. Byla proto pokladniční hotovost »Včelky« obžalovanému svěřena ve smyslu ustanovení § 183 tr. z.

Rozsudek obsahuje další zjištění, že byly ze »Včelky« jinak poskytovány zápůjčky až do výše 1.500 K; vlastní výpůjčka obžalovaného jako správce jmění jemu svěřeného přesahovala takto co do výše (16.000 K) daleko míru jinak obvyklou. Použil-li pak obžalovaný v roce 1936 této částky úspor členů »Včelky« pro vlastní svoje potřeby, nebo pro potřeby svého bratra, aniž měl možnost a předem jistotu, že bude k vánočním 1936 celá částka vkladů ostatním členům k dispozici pro účel »Včelkou« sledovaný, pak si přivlastnil částku 16.000 K, pokud se týče 10.000 K, kterou podle rozsudkového zjištění dluhuje. Rozsudkové zjištění, že se obžalovaný dožadoval poskytnutí zálohy na plat ve výši 10.000 K a že, uplativ jen 6.000 K, dluhuje zbytek 10.000 K ještě i po třech letech, vede k závěru, že si obžalovaný, znaje svoje finanční těžkosti, byl plně vědom své neschopnosti vyrovnati svůj dluh kdykoliv a včas. Skutek prokázáný nalézacím soudem opodstatňuje tudíž jak po objektivní, tak i po subjektivní stránce zákonné znaky zločinu podle § 183 tr. z. a nalézací soud nesprávně použil zákona, když na podkladě zjištěného děje nedospěl k uvedeným právním závěrům.

Zmateční stížnosti státního zastupitelství, uplatňující zmatečnost rozsudku podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., bylo proto vyhověno, aniž se bylo třeba zabývatí dalšími jejími výtkami s hlediska zmatku podle § 281, č. 5 tr. ř., rozsudek byl zrušen a na podkladě prokázaného děje bylo ihned uznáno právem, jak je uvedeno ve výroku.

Čís. 6493.

Skutková podstata zločinu krivého obvinění podle § 209 tr. zák. nevyžaduje, aby pachatel jednal v úmyslu obviníti napadeného ze zločinu a docíliti toho, aby proti němu bylo zahájeno trestní řízení.

(Rozh. ze dne 24. dubna 1940, Zm II 65/40.)

Obžalovaný zaslal advokátní komoře v N. dne 14 října 1938 a dne 27. března 1939 dopis, v němž uvedl, že byl Dr. P., advokát v N., slyšen jako svědek v civilním sporu o bezúčinnost odstupní smlouvy, vedeném

nezletilou Jarmilou O. proti manželce obžalovaného u krajského soudu v N., a že krivě přísahal, když potvrdil, že mu obžalovaný odpověděl na jeho výtku, proč dal svoji polovinu majetku připsati své manželce, že jim (nezletilé Jarmile O.) nenechá vše sežrati. Dále v dopisech uvedl, že Dr. P. navedl ke krivému svědectví v téže věci i svého úředníka Josefa R.

Rozsudkem krajského soudu byl obžalovaný za tento čin uznán vinným přestupkem pomluvy podle § 2 zákona č. 108/1933 Sb.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti státního zastupitelství do tohoto rozsudku, zrušil napadený rozsudek a uložil nalézacímu soudu, aby ve věci znovu jednal a rozhodl.

Důvody:

Nalézací soud vyslovil, že není splněna skutková podstata druhého případu zločinu podle § 209 tr. z. po subjektivní stránce, ježto obžalovaný neměl ani úmysl obviníti napadeného ze zločinu, ani úmysl docíliti toho, aby bylo proti napadenému zahájeno trestní řízení, nýbrž si naň jen stěžoval svými podáními na advokátní komoru; uznal proto obžalovaného vinným toliko přestupkem podle § 2 zák. č. 108/1933 Sb.

Zmateční stížnost státního zastupitelství napadá uvedený výrok s hlediska zmatku podle § 281, č. 10 tr. ř. (nesprávně podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř.); jeho právní mylnost vidí v tom, že nalézací soud vycházel z nesprávného výkladu pojmu úmyslu podle § 209 tr. z., jehož podstata záleží jednak ve vědomí obžalovaného o nepravdivosti skutečností, zakládajících krivé obvinění, jednak v jeho vědomí, že na podkladě vzneseného obvinění mohlo býti proti napadenému zahájeno vyšetřování.

Zmateční stížnosti nutno přisvědčiti.

Ke skutkové podstatě zločinu podle § 209 tr. z. se po objektivní stránce vyžaduje, aby skutečnosti, obsažené v krivém obvinění, byly nepravdivé; po subjektivní stránce je třeba, aby pachatel věděl, že jsou tyto skutečnosti nepravdivé; nevyžaduje se však, aby pachatel věděl, že skutečnosti jím udané naplňují skutkovou podstatu některého ze zločinů, nebo dokonce — jak předpokládá napadený rozsudek — aby měl úmysl obviníti napadeného ze zločinu. Pochybil proto nalézací soud, zabýval-li se úmyslem obžalovaného jen v tom směru, nikoli však, zda obžalovaný jednal v úmyslu jediné rozhodném, totiž zda věděl o nepravdivosti vzneseného obvinění.

Ke skutkové podstatě druhého případu zločinu podle § 209 tr. z. se po objektivní stránce dále vyžaduje, aby se obvinění stalo takovým způsobem, že může dáti vrchnosti podnět k vyšetřování nebo alespoň k pátrání proti obviněnému; stačí tudíž, aby byl čin způsobití přivoditi takové nebezpečí pro napadeného, nezáleží však na tom, zda vrchnost pátrání skutečně zavedla. Po subjektivní stránce pak důsledně stačí v tomto směru vědomí o způsobitosti vzneseného obvinění, přivoditi

možnost takového výsledku, tedy způsobiti pouhé jeho nebezpečí (úmysl ohrožovací), není však třeba — jak mylně předpokládá nalézací soud — aby pachatel jednal v úmyslu způsobiti uvedený výsledek (úmysl porušovací). Pochybil tudíž nalézací soud i v tomto směru, když vyloučil subjektivní skutkovou podstatu druhého případu uvedeného zločinu již proto, poněvadž neshledal, že obžalovaný chtěl svým podáním docílit, aby bylo proti napadenému zahájeno trestní řízení.

Bylo proto již z tohoto důvodu vyhověno odůvodněné zmáteční stížnosti (podané v tomto směru v neprospěch obžalovaného do výroku, že bylo uznáno toliko na soukromožalobní přestupek místo na zločin), aniž se bylo třeba zabývatí dalšími vývody zmáteční stížnosti uplatňující zmatek podle § 281, č. 9, písm. b) tr. ř., nesprávně podle § 281, č. 4, 5, 9, písm. c) tr. ř. (podané v těchto dalších směrech ve prospěch obžalovaného do výroku odsuzujícího pro soukromožalobný trestný čin).

Ježto se nalézací soud nezabýval zjišťováním skutečností rozhodných s uvedených právních hledisek, nelze se obejít bez nového hlavního přelíčení; bylo proto rozhodnuto, jak nahoře uvedeno.

Čís. 6494.

Byl-li proti trestnímu příkazu (§ 10 zák. č. 31/1929 Sb.) podán odpor, nesmí ani nalézací ani odvolací soud uložití přísnější trest na svobodě nebo na penězích, než jaký byl uložen trestním příkazem, leč by se skutkový podklad rozhodnutí p o d s t a t n ě změnil. Přísnějším trestem je i změna podmíněného trestu v nepodmíněný.

(Rozh. ze dne 26. dubna 1940, Zm II 108/40.)

Nejvyšší soud uznal jako soud zrušovací o zmáteční stížnosti k zachování zákona, podané generální prokuraturou do rozsudku krajského soudu jako soudu odvolacího, jímž byl Františku A. odňat podmíněný odklad výkonu trestu, povolený mu rozsudkem okresního soudu, takto právem:

Rozhodnutím krajského soudu jako soudu odvolacího, jímž bylo vyhověno odvolání veřejného žalobce do přiznání podmíněného odkladu výkonu trestu a napadený rozsudek byl ve výroku tom změněn v ten smysl, že se obžalovanému podmíněný odklad výkonu trestu nepovoluje, byl porušen zákon v ustanovení § 14, odst. 4 zák. č. 31/1929 Sb.; toto rozhodnutí se zrušuje a uznává se právem, že se odvolání veřejného žalobce do uvedeného výroku napadeného rozsudku nevyhovuje.

D ů v o d y:

Na základě trestního oznámení státního policejního úřadu v N. vydal okresní soud proti obviněnému Františku A. trestní příkaz ze dne 23. února 1939, č. j. T 133/39-4, jímž mu za přestupek podle § 312 tr. z. — spáchaný slovní urážkou policejního strážníka R. — uložil podle

§ 313 tr. z. trest vězení v trvání tří dnů podmíněně se zkušebnou dobou jednoho roku. Obviněný podal proti tomuto trestnímu příkazu včas odpor. V provedeném řádném řízení byli slyšeni svědci O., P. a R.; posléze uvedený svědek potvrdil, že zakročoval proti obviněnému a že ho obviněný urazil slovy: »Copak kradu, napište si mne«, že na něho obviněný tento výrok křičel a že svědek musil zavolatí pišfalou na pomoc kolegu, ježto se obával, že mu obviněný bude dále překážeti, nebo ho ohrožovati. Na to byl obviněný rozsudkem okresního soudu uznán vinným přestupkem podle § 312 tr. z., spáchaným urážkou strážníka R. slovy: »Copak kradu, napište si mne«, a odsouzen podle § 313 tr. z. ke stejnému trestu, a to do vězení na tři dny, podmíněně na jeden rok.

Do tohoto rozsudku ohlásil a provedl odvolání jednak obžalovaný z výroku o vině a trestu, jednak veřejný žalobce z výroku o povolení podmíněného odkladu výkonu trestu. Rozsudkem krajského soudu jako soudu odvolacího nebylo vyhověno odvolání obžalovaného z viny a trestu, bylo však vyhověno odvolání veřejného žalobce z výroku o povolení podmíněného odkladu výkonu trestu a bylo vysloveno, že je trest nepodmíněný, s odůvodněním, že byl obžalovaný již třikrát odsouzen, z toho jednou nepodmíněně, takže nelze mít za to, že u něho jde pouze o nahodilé vybočení z mezí řádného občanského života a je k jeho zlepšení nezbytně třeba výkonu trestu.

Výrokem odvolacího soudu, jímž bylo vyhověno odvolání veřejného žalobce a vysloveno, že se obžalovanému nepovoluje podmíněný odklad výkonu trestu, byl porušen zákon v § 14, odst. 4 zák. ze dne 21. března 1929, č. 31 Sb. Právě uvedeně místo zákona stanoví pro trestní řízení v případě odporu proti trestnímu příkazu, že soud, rozhoduje v hlavním přelíčení, nesmí uložití přísnější trest na svobodě nebo na penězích, než jaký uložil v trestním příkazu, leč by se skutkový podklad rozhodnutí p o d s t a t n ě změnil. Toto ustanovení zákona se vztahuje nejen na hlavní přelíčení před soudem první stolice, nýbrž i na přelíčení odvolací (srov. rozh. č. 3994 Sb. n. s.). Že zákonem vyžadovaný předpoklad pro uložení přísnějšího trestu, za který dlužno považovati změnu podmíněného trestu v nepodmíněný, nastal, odvolací soud vůbec nezjistil, neboť neuvádí, že by snad provedením hlavního přelíčení byl trestný skutek obžalovaného, jak byl uveden v trestním příkaze, postaven do jiného světla, a to tak nepříznivého, že by se nebylo možno nadíti zlepšení obžalovaného, nýbrž hodnotí pouze povšechně předchozí odsouzení obžalovaného. Tato odsouzení a zejména i ono nepodmíněné odsouzení pro přestupek podle § 431 tr. z. k trestu padesáti K nebo čtyřadvaceti hodin vězení, byla však podle výpisu z rejstříku trestů známa okresnímu soudu již tehdy, když vydával trestní příkaz. Po vydání trestního příkazu nebyl obžalovaný odsouzen pro jiný trestný čin a nic se nezměnilo na jeho pověsti. Ostatně ani povaha skutku samého nebyla při hlavním přelíčení podstatně změněna ve smyslu pro obžalovaného nepříznivém. Okolnost potvrzená při hlavním přelíčení svědkem R., že obžalovaný svůj výrok »Copak kradu, napište si mne« pronesl tak, že přímo křičel, a že svědek pak pišfalou zavolal na pomoc kolegu, ježto se obával, že mu bude obžalovaný překážet ve výkonu služby nebo ho

ohrožovat, neznamená ještě podstatnou změnu skutkového podkladu, když se teprve způsobem pronesení zmíněných výroků stala skutková podstata přestupku podle § 312 tr. z. nepochybnou a když jinak jde o pouhý subjektivní dojem svědka, poněvadž obžalovaný kromě uvedeného výroku nic jiného nepronесl a ani proti policejnímu strážníkovi R. nezaujal nijakého vyhrůžného postoje.

Nesměl proto odvolací soud, ježto nenastal uvedený předpoklad, a to podstatná změna skutkového podkladu rozhodnutí, vyhověti odvolání veřejného žalobce z výroku o povolení podmíněného odkladu výkonu trestu a vyměřiti důsledkem toho trest přísnější, než byl uložen v trestním příkaze, a porušil proto jmenovaný soud tím, že k odvolání veřejného žalobce změnil podmíněně uložený trest v nepodmíněný, že tedy uložil trest přísnější, zákon v ustanovení § 14, odst. 4 zák. č. 31/1929 Sb., a to ke škodě obžalovaného.

Bylo proto vyhověno odůvodněné zmateční stížnosti generální prokuratury vznesené podle § 33 tr. ř. k zachování zákona a podle § 292 tr. ř. uznáno právem, jak se stalo.

Čís. 6495.

I jinak oprávněné omezování osobní svobody je trestné podle § 93 tr. zák., překročil-li pachatel vědomě hranice nezbytně nutné ke zločinovu zadržení.

Byl-li napadený při omezování osobní svobody lehce zraněn, je čin trestný podle druhé věty § 94 tr. zák. Poranění tu nelze podřaditi i skutkové podstatě přestupku podle § 411 tr. zák.

(Rozh. ze dne 30. dubna 1940, Zm I 461/39.)

Obžalovaní A., B. a C. přijeli dne 6. ledna 1939 večer do hostince v N. a zdrželi se tam asi do půlnoci. Obžalovaný B. nechal státi před hostincem bez dozoru svého koně, zapřaženého do lehkých saní. Kůň, zneklidněný dlouhým čekáním, se utřhl a utekl a byl dopaden teprve značný kus cesty od hostince. Ze saní se při tom nějak ztratila příkrývka. Obžalovaní podezřívají P-a, který byl před tím rovněž v hostinci, že koně odvázal a příkrývku odcizil. Dohonili P-a na cestě domů a počali ho tlouci. P. jim utekl a schoval se za kůlnou domu, stojícího u silnice, obžalovaní ho tam však našli, vlekli ho proti jeho vůli na silnici, tlukouce ho, naložili ho násilím do saní a vezli ho zpět k hostinci, při čemž ho dále tloukli. Před hostincem ho ze saní vyhodili a P. se dal na útěk. Obžalovaní ho však opět dostihli, naložili ho násilím do saní a vezli ho na četnickou stanici do O., bránice násilím a ranami jeho pokusům o vyskočení ze saní a o útěk. Na četnické stanici byli odkázáni, aby P-a dopravili na policejní úřad. Uvedeným zlým nakládáním utrpěl P. zduření rtů a nosu, krevní podlitiny v obličejí a oděrky nosní sliznice.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnosti obžalovaných A., B. a C. do rozsudku krajského soudu, jimž byli obža-

lovaní uznání vinnými zločinem veřejného násilí podle § 93 tr. z. a přestupkem proti bezpečnosti těla podle § 411 tr. z.

Důvody:

Obžalovaní vytykají zmatečnými stížnostmi důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. a namítají, že nalézací soud sám dospěl k názoru, že se obžalovaní mohli subjektivně domnívati, že je P. pachatelem krádeže příkrývky a odvázení koně, a dovozují z toho, že se nedopustili zločinu omezování osobní svobody, jestliže v tomto přesvědčení dopravili P-a na četnickou stanici a uvádějí dále proti náhledu nalézacího soudu, že intenzita jejich činu nemůže zakládati jeho trestnost ve smyslu ustanovení § 93 tr. z., když za ni, t. j. za zlé nakládání, byli rozsudkem zároveň uznání vinnými přestupkem podle § 411 tr. z.

Zmateční stížnosti nelze přisvědčiti.

Náhled nalézacího soudu vyslovený v rozsudku, že je v souzeném případě omezení P-ovy osobní svobody trestné, i když bylo subjektivně oprávněno, je správný, poněvadž omezování jednak délkou trvání, jednak intenzitou zlého nakládání vědomě překročilo hranice, nezbytné k tomu, aby bylo dosaženo účele zadržení. Odpovídá zákonu i ustálené judikatuře (srov. rozh. č. 328 Sb. n. s.).

Nalézací soud sice mylně kvalifikoval čin obžalovaných za zločin podle § 93 tr. zák. a zároveň za přestupek podle § 411 tr. zák. a je rozsudek v tom směru stížen vadou, která zakládá důvod zmatečnosti podle § 281, č. 10 tr. ř., neboť souzený čin obžalovaných měl býti vzhledem ke zjištění, že P. utrpěl jejich jednáním i tělesné poškození, kvalifikován při správném použití zákona za zločin omezování osobní svobody podle § 93 tr. z., trestný podle druhé věty § 94 tr. z. (těžký žalář od jednoho do pěti let), která postihuje i škodu, již zadržovaný utrpěl zlým nakládáním (srov. rozh. č. 2771 Sb. n. s.). Poněvadž však nalézací soud v důsledku kvalifikace činu podle § 93 tr. z. a podle § 411 tr. z. použil při výměře trestu mírnější sazby podle první věty § 94 tr. z. (žalář od šesti měsíců do jednoho roku), což i při použití § 35 tr. z. při výměře trestu mělo za následek zřejmě mírnější potrestání obžalovaných, nestala se tato vada v neprospěch obžalovaných, nýbrž zřejmě jen v jejich prospěch. Obžalovaní nemohou proto právem z vady té dovozovati uvedenou výtkou důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., ani podle § 281, č. 10 tr. ř.

Z toho důvodu byla zmateční stížnost zamítnuta jako bezdůvodná.

Čís. 6496.

**Ke skutkové podstatě zločinu podle § 81 tr. zák.:
Vrchnostenským rozkazem ve smyslu § 81 tr. zák. je každý rozkaz vydaný vrchností k tomu oprávněnou.**

Je-li úkon vrchnostenské osoby formálně oprávněn, nesmí se mu osoba, jím dotčena, zprotiviti, i když má za to, že je věcně neoprávněný, nezákonný nebo bezprávný.

Nezáleží na tom, zda úřední úkon čelí proti pachateli či proti jiné osobě.

Úředník důchodkové kontroly nepotřebuje písemného povolení ku prohlídce provozovny a bytu majitele sodovkárny.

K dokonání zločinu podle § 81 tr. zák. se nevyžaduje, aby byl služební úkon skutečně zmařen nebo ztížen.

(Rozh. ze dne 3. května 1940, Zm I 569/39.)

Dne 31. března 1939 přišli do sodovkárny Karla A., otce obžalovaného, úředníci důchodkové kontroly M. a N., aby provedli revisi. Obžalovaný, jemuž se představili a jemuž sdělili účel svého příchodu, jim spílal, a když šli přes dvůr k výrobně sodovky, volal, že vezme láhev a že jí některému z nich rozbije hlavu. Úředníci M. a N. se obávali, že by jim obžalovaný ve své nenávisti mohl ublížit, i kdyby nepoužil láhve, a proto upustili od revise.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmáteční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem veřejného násilí podle § 81 tr. zák. a přestupkem proti veřejným zřízením a opatřením podle § 312 tr. zák.

Z d ů v o d ů:

Výtka, činěné zmáteční stížností s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 5 tr. ř., jsou vesměs bezpodstatné. Rozsudek zjistil, že úředníci důchodkové kontroly konali dne 31. března 1939 revisi v sodovkárně, zjistil tedy, že šlo o úřední výkon. Z připojených spisů okresního finančního ředitelství plyne pouze, že revise byla prováděna na rozkaz přednosta důchodkového kontrolního úřadu v P., a není proto oprávněná výtka, že z nich měl soud zjistiti, že nebylo písemného povolení k prohlídce bytu a provozovny obžalovaného. Poněvadž je vrchnostenským příkazem po rozumu § 81 tr. z. každý příkaz, jenž byl dán vrchností, která byla k udělení příkazu oprávněna, nešlo ani o skutečnost rozhodnou pro právní posouzení věci. Rozsudek zjistil znění vyhrůžky, jíž byl čin spáchán, a nebylo proto zapotřebí, aby zjišťoval, měl-li či neměl-li obžalovaný »po ruce nějaké láhve, nebo vykonal-li nějaký pohyb« k uskutečnění pohrůžky. Pro právní posouzení činu není v tomto případě rozhodné ani jednání pachatele p o d o k o n a n é m č i n u, takže rozsudek není neúplný, ponechal-li nepovšimnutou skutečnost, že bylo dne 23. května pod jménem K. A. složeno 1.000 K u berního úřadu v P. jako »pokuta k č. V I 920/39«. Z této skutečnosti nelze činiti žádných závěrů v otázce, jednal-li obžalovaný ve zlém úmyslu, či nic.

K námitkám zmáteční stížnosti s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. dlužno uvésti předem, že předpokladem skutkové podstaty podle § 81 tr. z. je, že veřejný činitel vykonává v čase, kdy se mu pachatel zprotivil, svůj úřad nebo službu, které spadají podle

své povšečné povahy v okruh jeho oprávnění nebo povinností. K úkonu veřejného činitele stačí formální oprávnění a je zásadně nerozhodné, zdali byl úřední výkon i věcně odůvodněn, čili nic. Formálně oprávněnému úkonu veřejného činitele nesmí se úkonem dotčená osoba zprotiviti ani, pokládá-li úkon za věcně neoprávněný, za nezákonný nebo bezprávný, a nezáleží též na tom, zda úkon čelil proti pachateli, či jen nebo současně i proti jiným osobám.

Vzhledem k těmto právním zásadám a ke zjištění, že byla revise konána v sodovkárně Karla A., nepochybil rozsudek, nezabýval-li se podrobně okolností, že úřední výkon nesměřoval proti stěžovatelově osobě nebo jeho živnostenskému podniku.

Neprávem vytyká zmáteční stížnost, že úředníci nebyli, nemajíce písemného povolení k prohlídce provozovny a bytu obžalovaného, ve výkonu své služby a že při jejich úkonu nešlo ve skutečnosti o úřední úkon. Jé totiž pochybený poukaz zmáteční stížnosti na § 7 zákona ze dne 9. dubna 1920, č. 293 Sb., neboť provádění úředního dozoru, pokud jde o daň z limonád, minerálních a sodových vod, je upraveno v § 10 zákona ze dne 21. prosince 1937, č. 248 Sb. ve shodě s ustanovením § 9 zákona ze dne 9. dubna 1920, č. 293 Sb., v němž není ustanoveno, že je prohlídka místností obývacích nebo živnostenských podmíněna písemným povolením. Ukládá totiž ustanovení § 8 posléz jmenovaného zákona, výslovně uvedené v poslední větě § 9 téhož zákona, že je orgán provádějící prohlídku, vykázav své oprávnění k tomu, povinen vydati osobě, u které prohlídku vykonal, na její žádost ihned nebo do čtyřiaadvaceti hodin písemné potvrzení o vykonané prohlídce, o důvodech pro její provedení a o věcech u ní zabavených. Rozsudek zjistil, že se úředníci představili a sdělili účel úředního řízení aspoň na tolik, že obžalovaný věděl, že jde o osoby jmenované v § 68 tr. z. při výkonu služby, jak ostatně uvedl sám stěžovatel ve své obhajobě, udav, že věděl, že jde o revisi sodovkárny. Šlo tedy o formálně oprávněný úřední výkon, jenž naplnil předpoklad žádaný v § 81 tr. z.

Poněvadž je zločin podle § 81 tr. z. spáchán i dokonán bez ohledu na to, zda bylo dosaženo cíle zamýšleného pachatelem, neposoudil rozsudek věc právně nesprávně, nerozlišoval-li, byl-li služební výkon přímo zmařen nebo ztížen, nebo nebylo-li možno revisi provésti v klidu. Z rozsudku ostatně plyne, že má nalézací soud za prokázáno, že musilo býti upuštěno od dokončení výkonu revise, takže právě uvedená námitka není provedena po zákonu, poněvadž nevychází ze skutkového základu, zjištěného rozsudkem.

Závěr rozsudku, že obžalovaný svým jednáním ú m y s l n ě zne- možňoval řádnou revisi, má plnou oporu ve zjištěných rozsudku o výro- cích a o jednání obžalovaného. Zvláště výrok: »Co tu zase chcete, vždyť vy jste tu byli před týdnem« dokládá zcela bezpečně, že byla rozsudkem zjištěná pohrůžka pronesena v úmyslu překaziti služební výkon revisi provádějících úředníků, takže námitka zmáteční stížnosti, že obžalovaný neměl úmysl zmařiti výkon nebo překážeti v něm, je pouhým popřením věcně i formálně bezvadně odůvodněného závěru rozsudku o zlém

úmyslu obžalovaného a není provedením důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř.

Rovněž není provedena po zákonu námitka zmateční stížnosti, že by psychický nátlak, i kdyby právě jej měl soud za zjištěn, nestačil k naplnění skutkové podstaty podle § 81 tr. z., neboť rozsudek zjistil na základě výpovědi svědka M., že měli revidující úředníci obavu, že by jim obžalovaný mohl nějak ublížiti. Tím rozsudek zjistil, že pohružka pronesená obžalovaným byla objektivně způsobila v ohrožených důvodně obavy zejména v tom směru, že obžalovaný pravděpodobně ihned uskuteční opověděné zlo.

Byla proto zmateční stížnost obžalovaného zamítnuta.

Čís. 6497.

Okolnost, že má pachatel podvodu za obelstveným pohledávkou nebo že je o tom mylně přesvědčen, může vyloučiti jeho poškozovací úmysl.

(Rozh. ze dne 3. května 1940, Zm II 32/40.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu podle §§ 197, 200 tr. z., zrušil napadený rozsudek v celém rozsahu a vrátil věc soudu prvě stolice, aby jí znovu pojednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnosti obžalovaného uplatňující důvody zmatečnosti podle § 281, č. 4, 5, 9, písm. a) tr. ř. nutno přiznati oprávnění, již pokud s hlediska prvního důvodu zmatečnosti namítá kusost řízení přivoděnou tím, že nalézací soud zamítl návrh obhajoby na provedení důkazu obchodními knihami firmy P. o tom, že tato firma dluží obžalovanému na provisích na 9.000 K, a výslechem svědků M., N. a O. o tom, že má obžalovaný dostati od firmy na provisi určité, v návrhu blíže uvedené částky z obchodů s nimi uzavřených. Nalézací soud zamítl tyto návrhy jako zbytečné, při čemž se o návrhu na provedení důkazu obchodními knihami v rozsudku ještě uvádí, že tohoto důkazu není třeba, ježto jsou výpovědi již vyslechnutých svědků tak závažné, že tento důkaz není potřebný.

S tímto názorem nalézacího soudu nelze souhlasiti. O okolnosti obhajobou tvrzené, že má obžalovaný proti soukromé účastnici ještě pohledávku na zaplacení zadržovaných provisí, byl slyšen pouze svědek R., spolujitel firmy P. a zároveň zástupce soukromého účastníka, který popřel správnost tvrzení obžalovaného. Jelikož však obžalovaný setrval i po jeho výslechu na svém původním tvrzení, nesměl nalézací soud ve smyslu zásady vyslovené v § 3 tr. ř. zamítnouti uvedený návrh, ježto

nabízený důkaz směřoval k přezkoumání správnosti tvrzení soukromého účastníka slyšeného jako svědka a tudíž ke zjištění objektivní pravdy. Jelikož by zjištění, že obžalovaný má, pokud se týče měl v době činu proti firmě pohledávku na zaplacení provise, k němuž směřoval nejen návrh na provedení důkazu obchodními knihami firmy, nýbrž i na výslech zmíněných svědků, vylučovalo možnost vzniku škody a zejména poškozovací úmysl, kdyby pohledávka dosahovala aspoň výše provisí obžalovaným vylákaných, byl obžalovaný zamítnutím uvedených důkazních návrhů, směřujících — jak uvedeno — k důkazu, že tu byla taková jeho vzájemná pohledávka, zkrácen ve svém právu na obhajobu.

Jelikož uvedená a právem uplatňovaná výtka kusosti řízení činí již sama o sobě rozsudek zmatečným podle § 281, č. 4 tr. ř., bylo zmateční stížnosti vyhověno již z tohoto důvodu, aniž bylo třeba zkoumati, zda jsou opodstatněny i další její námitky uplatňované ještě s hlediska téhož důvodu zmatečnosti, pokud se týče s hlediska zmatečků podle § 281, č. 5, 9, písm. a) tr. ř. Důsledkem toho byl rozsudek zrušen jako zmatečný, a to ve výroku o vině a trestu a ve výrociích s tím souvisících. Vzhledem k nedostatečnému a formálně vadnému skutkovému zjištění nelze se vyhnouti provedení nového hlavního přelíčení a byla proto věc vrácena nalézacímu soudu k novému pojednání a rozhodnutí.

Na nalézacím soudu bude, aby, zkoumajе vinu obžalovaného po stránce subjektivní, přihlédl k výsledkům nového hlavního přelíčení a i kdyby se neprokázalo, že má obžalovaný proti firmě ještě vzájemnou pohledávku ve výši rovnající se vylákaným provisím nebo vzájemnou pohledávku vůbec, zkoumal podle těchto výsledků, zda obžalovaný nebyl v tomto ohledu ve skutkovém omylu a nemohl-li aspoň důvodně míti za to, že má takovou vzájemnou pohledávku, neboť jde o skutečnosti, které mohou vyloučiti poškozovací úmysl, nezbytnou to složku skutkové podstaty podvodu.

Čís. 6498.

Zpronevěra přestává býti trestnou pro účinnou lítost podle § 187 tr. zák. jen, když pachatel nahradil celou škodu vzniklou jeho činem.

Nahradí-li pachatel škodu jen u některých z více zpronevěř, které spáchal, nastane beztrestnost zpronevěř, u nichž nahradil škodu, jen tehdy, je-li možno považovati jednotlivé jeho zpronevěry za samostatné, věcně se sbíhající trestné činy, nikoli však i tehdy, jsou-li jen pokračováním téhož pachatelova jednotného zločinného rozhodnutí.

Předpoklady, za nichž se obchodní zástupce, ponechavši si peníze, které vybral u zákazníků své firmy, a zboží, které mu zákazníci pro firmu vrátili, dopustí zpronevěry, pokud se týče podvodu.

U podvodu je vyloučena beztrestnost pro účinnou lítost.

(Rozh. ze dne 4. května 1940, Zm II 281/39.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal o zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, pokud jím byl uznán vinným zpronevěrou spáchanou ve věci Josefa M., Jana N. a Otty O., takto právem:

Napadený rozsudek se zrušuje, pokud jím byl obžalovaný uznán vinným zpronevěrou částky 2.300 K svěřené mu Josefem M., částky 432 K svěřené mu Janem N. a zboží v ceně 792 K 70 h svěřené mu Ottou O.; v důsledku toho se napadený rozsudek zrušuje ve výroku o zločinné kvalifikaci zpronevěry, jakož i ve výroku o trestu a výrocích s tím souvisících, a věc se vrací soudu první stolice, aby ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl, přihlížeje k pravoplatnému odsouzení pro zpronevěru částky 1.050 K svěřené obžalovanému Antonii P.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost napadá rozsudek nalézacího soudu, jen pokud jím byl obžalovaný uznán vinným zpronevěrou částky 2.300 K svěřené mu Josefem M., dále částky 432 K svěřené mu Janem N. a konečně zboží v ceně 792.70 K svěřené mu Ottou O., nenapadá však odsuzující výrok pro zpronevěru částky 1.050 K svěřené mu Antonii P., snažíc se tak docílit, aby byl obžalovaný uznán vinným toliko přestupkem zpronevěry částky 1.050 K.

Zmateční stížnosti nutno přisvědčiti, již pokud napadá rozsudek prvního soudu s hlediska zmatku podle § 281, č. 9, písm. b) a 10 [nesprávně podle § 281, č. 9, písm. a)] tr. ř.

Obžalovaný se hájil, že nahradil škodu v případech, v nichž mu byly svěřeny peníze nebo zboží M-em, N-em a O-em; podle jeho obhajoby se náhrada škody stala dříve, než se o věci dověděl soud. Napadený rozsudek považuje uvedenou obhajobu za nezávažnou pro posouzení trestnosti obžalovaného, přehlíží však, že tu jde o skutečnosti rozhodné pro otázku beztrestnosti obžalovaného z důvodu účinné lítosti podle § 187 tr. z. Porušil tudíž nalézací soud svým výrokiem uvedené ustanovení, pokládal-li obhajobu obžalovaného za právně nezávažnou.

Bylo proto odůvodněné zmateční stížnosti vyhověno, aniž se bylo třeba zabývatí dalšími jejími vývody s hlediska zmatků podle § 281, č. 4, 5 tr. ř. Ježto se nelze obejítí bez nového hlavního přelíčení, byla věc odkázána nalézacímu soudu k novému projednání.

Při novém projednání věci bude na nalézacím soudu, aby uvážil, zda obžalovaný — přisvojuje si věci svěřené mu M-em, N-em a O-em — opakovat činnost, kterou též provedl na P-ové, tedy zda jde v uvedených čtyřech případech o čtyři samostatné trestné činy věcně se sbíhající, či zda obžalovaný v těchto případech jen pokračoval ve svém (jednotném) zločinném rozhodnutí (srov. rozh. č. 3551, 6019 Sb. n. s.), neboť by v tomto případě nebylo lze mluvití o účinné lítosti podle § 187 tr. z., ježto by pak nebyla nahrazena celá škoda, vzniklá jednotným činem (srov. rozh. č. 3136 Sb. n. s.). Kdyby nešlo o jednotný čin, bylo by třeba

zjistití i způsob náhrady škody, zvláště byla-li nahrazena obžalovaným nebo firmou R. a ze jmění obžalovaného, čili nic.

Mimo to bude třeba přesně se zabývatí otázkou, zda M., N. a O. z vlastního popudu odevzdali obžalovanému peníze a zboží, či zda se to stalo z popudu obžalovaného; v tomto případě pak bude třeba rozlišovatí, zda byl obžalovaný zmocněn k inkasu, či zda tuto skutečnost uvedeným osobám jen předstíral v úmyslu, aby jim způsobil škodu vylákáním hotovosti a zboží, v kterémžto případě by bylo uvažovatí o vině obžalovaného s hlediska podvodu, u něhož nenastává beztrestnost pro účinnou lítost (rozh. č. 1113 Sb. n. s.).

Čís. 6499.

Objednatel, který si ponechá a nezplatí zboží, které objednal na výběr v úmyslu, že je podrží a nezplatí, je vinen podvodem.

Při podvodu, spáchaném vylákáním zboží, je škodou prodejní, nikoli výrobní cena zboží.

(Rozh. ze dne 10. května 1940, Zm I 102/40.)

Podle letáku, v němž poškozený, hodinář P., nabízel zaměstnancům různých úřadů své zboží, vyžádal si obžalovaný, úředník katastrálního měřického úřadu, od P-a na výběr zlaté dámské náramkové hodinky v ceně asi 450—500 K za kus. P. mu poslal patery zlaté dámské hodinky v úhrnné ceně 2.450 K s výzvou, aby je do pěti dnů buď zaplatil nebo vrátil. Obžalovaný hodinky nevrátil ani nezaplatil.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem podvodu podle §§ 197, 200 tr. zák.

D ů v o d y:

Zmateční stížnosti obžalovaného, uplatňující důvody zmatečnosti podle § 281, č. 5, 9, písm. a), 10 tr. ř., nelze přiznatí oprávnění.

Zmatek podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. uplatňovaný výtkou, že nebylo zjištěno, že obžalovaný uvedl firmu P. Istivým předstíráním v omyl, nebo že využil jejího omylu, čehož je nezbytně třeba ke skutkové podstatě podvodu, neprovádí zmateční stížnost po zákonu, ježto nevychází ze skutkových zjištění, přehlížeje zejména, že nelézací soud zjistil, že obžalovaný objednal zlaté dámské hodinky na výběr a že byl již při objednávce zboží vzhledem k finanční tísní, v jaké tehdy byl, rozhodnut ponechatí si veškeré zboží, zaslané mu firmou na ukázkou, a obohatití se jím na škodu firmy, tedy je nevrátití, pokud se týče nezaplatití. Naopak buduje zmateční stížnost nepřipustně na skutkovém ději nalézacím soudem nezjištěném, a to, že obžalovaný objednal pouze jedny zlaté ho-

dinky. Pokud zmateční stížnost poukazuje v této souvislosti na to, že měl obžalovaný vzhledem k odborným znalostem možnost výděleku a také jí použil, a dovolává se možnosti způsobu splacení kupní ceny, jde o novoty nepřipustné v řízení zrušovacím.

S hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281 č. 10 tr. ř. namítá zmateční stížnost, že by jednání obžalovaného bylo možno podřaditi skutkové podstatě podvodu jen co do jedné zlatých hodinek, které obžalovaný objednal, kdežto co do zbývajících čtyř zlatých hodinek, zasláných obžalovanému bez objednávky a jím nevrácených, by přicházela v úvahu skutková podstata zpronevěry, takže by vzhledem k ceně jedné zlatých hodinek na straně jedné a zbývajících čtyř hodinek na straně druhé, která by ani v prvním ani v druhém případě nepřevyšovala částku 2.000 K, šlo pouze o přestupek podvodu a přestupek zpronevěry.

Avšak tato hmotněprávní námitka není provedena po zákonu, ježto zmateční stížnost nevychází z rozsudkových zjištění, zejména z oněch, jež byla shora uvedena, budujíc i tu na nezjištěném podkladě, že obžalovaný objednal jen jedny zlaté hodinky.

Pokud zmateční stížnost s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) (správně podle č. 10) tr. ř. namítá dále, že nalézací soud nesprávně vyložil pojem škody, vzav za podklad zjištění výše škody cenu prodejní a nikoliv cenu výrobní, což mělo za následek, že čin byl kvalifikován za zločin podvodu a nikoliv za pouhý přestupek, nelze zmateční stížnosti přisvědčiti, neboť podle ustálené judikatury, jsoucí v soulase s literaturou (srov. rozh. č. 519 Sb. n. s., Altamann I, str. 584), je při podvodu spáchaném vylákáním zboží směrodatnou pro určení výše škody cena prodejní, t. j. cena skládající se z výrobních nákladů a zisku, na který poškozený nabyt uzavřením obchodu nárok. Poukazuje-li zmateční stížnost na to, že šlo o cenu prodejní na s p l á t k y, ocitá se tím v rozporu s obsahem rozsudku, z jehož zjištění o tom, kdy zboží mělo být zapláceno, plyne pravý opak.

Čís. 6500.

Ridič motorového vozidla může a má počítati s tím, že se chodec, překročivší již při přecházení silnice jeho jízdní dráhu a dosáhnuvší druhé polovice vozovky, lekne jeho výstražného znamení a vstoupí mu zpět do jízdní dráhy, a musí podle toho upravit rychlost své jízdy.

(Rozh. ze dne 10. května 1940, Zm I 181/40.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný zproštěn obžaloby pro přečin proti bezpečnosti života podle § 335 tr. z., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a uznal obžalovaného vinným, že se dne 23. května 1939 v N. při jízdě na motocyklu dopustil jednání, pokud se týče opominutí, o němž již podle jeho přirozených následků,

kteří může každý snadno poznati, a podle předpisů zvláště vyhlášených mohl nahlížeti, že se tím může způsobiti nebo zvětšiti nebezpečnoství života, zdraví nebo tělesné bezpečnosti lidí, při čemž z toho nastala smrt Antonína P., a že tím spáchal přečin proti bezpečnosti života podle § 335 tr. z.

Důvody:

Zmateční stížnosti státního zastupitelství, uplatňující důvody zmatečnosti podle § 281, č. 5, 9, písm. a) tr. ř., nelze upříti oprávnění, již pokud s hlediska posléze uvedeného důvodu zmatečnosti namítá, že nalézací soud nesprávně posoudil vinu obžalovaného po stránce právní.

Nalézací soud, vzhledem k posudku znalce P. a výpovědím svědků, uvěřil plně obhajobě obžalovaného a má proto za prokázáno jeho tvrzení, že vjel do osady N. rychlostí třiceti pěti až čtyřiceti km, že tuto rychlost ještě snížil na třicet km před křižovatkou, že asi na osmdesát m od křižovátky spatřil přecházeči P-a s pravé strany vozovky na levou — v tu dobu, že byl od něho vzdálen na padesát metrů —, že ihned začal brzdit, při čemž se stále držel při své pravé straně, takže rychlost snížil na dvacet pět km/hod., že, když byl P. již na levé straně vozovky za středem silnice, zatroubil, poněvadž se blížil ke křižovatce, že zahrnul trochu doleva proto, poněvadž mu benzinová pumpa, stojící při pravé straně silnice, částečně bránila v rozhledu na křižovátku, a to až tehdy, když byl poškozený již za středem silnice, že se P. na zatroubení, když byl obžalovaný od něho vzdálen motocyklem na osm až deset kroků, otočil, že učinil několik rychlých kroků zpět na pravou stranu silnice, obrátil se proti obžalovanému obličejem a zdvihl proti němu ruce tak, jakoby ho chtěl zastaviti, při čemž byl obžalovaný od něho vzdálen jen asi na 2 m, že sice ihned prudce zabrzdil, poněvadž měl obě brzdy připraveny, že však dostal na mokré silnici smyk, který ho uhnul trochu k levé straně, a najel P-ovi lehce do rozkroku, že P. po tomto lehkém nárazu upadl na znak na silnici a způsobil si pádem zranění, mající v zápětí jeho smrt.

V tomto zjištěném jednání obžalovaného, jsoucím podle předpokladu rozsudku v příčinné souvislosti s P-ovým smrtelným úrazem, neshledal nalézací soud skutkovou podstatu přečinu podle § 335 tr. z., ježto obžalovaný podle jeho názoru zachoval všechny předpisy týkající se jízdy motorovými vozidly i všechnu opatrnost, která se dá spravedlivě a rozumně požadovati na člověku řídícím motorové vozidlo, a ježto proto nenesl žádné viny na srážce s poškozeným a na jeho smrti.

S tímto názorem nalézacího soudu nelze však souhlasiti. Zmateční stížnost poukazuje právem na to, že obžalovaný, který — jak rozsudek zjišťuje — viděl P-a přecházeči jízdní dráhu ze vzdálenosti padesáti kroků, byl povinen podle ustanovení § 38, odst. 2 zák. č. 81/1935 Sb. a § 106, odst. 4 vlád. nař. č. 203/1935 Sb., platného v době činu, vydatně brzdit a rychlost, kterou dosud jel, zmírniti tak, aby mohl býti připraven na všechny možnosti a aby úrazu zabránil za všech okolností.

Měl proto, dokud P-a neminul, počítati s tím, že P. může učiniti nějaký neobvyklý, zejména zpětný pohyb, a to tím spíše, že mohl a měl předpokládati, že se P., i když byl už v druhé polovině jízdní dráhy, lekne výstražného znamení, daného obžalovaným ve vzdálenosti pouhých osmi až deseti m, a vkročí mu zpět do jízdní dráhy. Takové chování chodce v jízdní dráze v úleku vyvolaném výstražným znamením není neobvyklým zjevem a musí s ním každý opatrný řidič počítati.

Měl proto obžalovaný zmírniti rychlost svého motocyklu na takovou míru, aby mohl ihned zastaviti, a to i tehdy, kdyby výstražnými znameními — jinak vzhledem ke křižovatce nutnými — vyvolal úlek chodce přecházejícího jízdní dráhu a tím jeho zpětný pohyb, při čemž měl a mohl počítati i s možností smyku a nutností pomalého brzdění vzhledem k vlhké vozovce.

Obžalovaný však této opatrnosti nedbal a volil rychlost, která byla v uvedené situaci příliš veliká, takže, když viděl, že P. učinil s levé strany několik kroků zpět do jeho jízdní dráhy, nemohl již motocykl bezpečně zastaviti a zavinil touto svou neopatrností jak srážku, tak i P-ovu smrt.

Je proto nesprávný názor nalézacího soudu, že obžalovaný nemohl počítati s tím, že mu chodce, jsoucí již v druhé polovině silnice skočí náhle do jízdní dráhy. Nalézací soud tu zřejmě neuvážil, že příčinou tohoto zpětného pohybu chodce byl úlek přivoděný houkáním obžalovaného. Obžalovaného nemůže zbaviti odpovědnosti ani okolnost, že byl oprávněn, ba dokonce povinen dávatí výstražné znamení vzhledem ke křižovatce, neboť tím nebyl zbaven současných povinností dbáti i o bezpečnost osob jsoucích na silnici a měl proto voliti takovou rychlost jízdy, která by mu umožňovala včasné zastavení motocyklu, kdyby se osoba přecházející jízdní dráhu, o níž nemohl předpokládati, že o něm ví, ulekla zatroubení a skočila mu do jízdní dráhy. Jen tak měl a při náležité pozornosti také mohl obžalovaný vyhověti oběma uloženým mu povinnostem.

Zatížil proto nalézací soud rozsudek zmatkem podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., když dospěl k závěru, že obžalovaný zachoval všechny předpisy týkající se jízdy motorovými vozidly, i všechnu opatrnost, která se dá spravedlivě a rozumně požadovati na člověku řídícím motorové vozidlo, a když důsledkem tohoto nesprávného názoru vynesl osvobozující rozsudek.

Bylo proto již z tohoto důvodu vyhověno zmateční stížnosti státního zastupitelství a rozsudek byl zrušen jako zmatečný, aniž se bylo třeba zabývatí jejími dalšími vývody, zejména pokud uplatňuje ještě důvod zmatečnosti podle § 281, č. 5 tr. ř.

Jelikož je rozsudkem zjištěné jednání obžalovaného, pozůstávající, jak dovozeno, v neopatrné a poměrům (mokrý vozovka, přecházení chodce přes silnici a dávání výstražných znamení vzhledem ke křižovatce) nepřiměřeně rychlé jízdě, v příčinné souvislosti se smrtelným úrazem Antonína P. a jelikož obžalovaný mohl při náležité pozornosti, jak

vzhledem k předpisům zvláště vyhlášeným, tak i podle přirozených, pro každého snadno seznatelných následků, zejména jako řidič motorového vozidla předvídati, že jeho jednání může způsobiti nebo zvětšiti nebezpečí života, zdraví nebo tělesné bezpečnosti lidí, jsou splněny všechny znaky skutkové podstaty přečinu podle § 335 tr. z., a to jak po stránce objektivní, tak i po stránce subjektivní,

Poněvadž jsou splněny podmínky § 288, odst. 2, č. 3 tr. ř., bylo rozhodnuto ve věci samé a obžalovaný byl uznán vinným přečinem podle § 335 tr. z.

Čís. 6501.

Vnucený správce je veřejným úředníkem ve smyslu § 101, odst. 2 tr. zák.

(Rozh. ze dne 11. května 1940, Zm I 200/40.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jimž byl obžalovaný uznán vinným zločinem těžkého uškození na těle podle § 153 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) a 10 tr. ř. Důvod zmatečnosti na prvním místě uvedený však neprovádí, neboť nedolichuje, že čin obžalovaného rozsudkem zjištěný není vůbec činem trestným, příslušejícím před soud. Domáhajíc se podřadění činu obžalovaného skutkové podstatě přestupku podle § 411 tr. z., provádí zmateční stížnost ve skutečnosti jen důvod zmatečnosti podle § 281, č. 10 tr. ř. Nelze jí přiznati oprávnění.

Rozsudek zjistil, že byla roku 1939 zavedena proti obžalovanému exekuce vnucenou správou jeho nemovitostí (statku) a že byl vnuceným správcem jmenován soudem P. Dne 7. ledna 1940 přišel vnucený správce P. do statku obžalovaného a říkal mu, aby připravil mlát k mlácení jetelového semínka; pak si prohlížel dobytek, zda je v pořádku. Při této příležitosti se obžalovaný tázal, co bude s jeho odměnou jako vnuceného správce, a když mu P. odpověděl, že má na odměnu nárok, udeřil ho obžalovaný rukou do úst a způsobil mu poranění na předních zubech a dásních, kvalifikované za lehké poškození těla.

Jsa názoru, že je vnucený správce veřejným úředníkem ve smyslu § 153 tr. z. a že vnucený správce P. vykonával v době útoku obžalovaného na jeho tělesnou integritu své povolání (úřad), podřadil nalézací soud čin obžalovaného skutkové podstatě zločinu podle § 153 tr. z. Toto právní posouzení věci napadá zmateční stížnost, upírajíc vnucenému správci především charakter veřejného úředníka. Činí tak neprávem.

Pojem veřejného úředníka je vymezen v § 101, odst. 2 tr. z. tak, že se má za úředníka pokládati ten, kdo moci veřejného příkazu, přímo nebo nepřímou daného, ať je pod přísahou, čili nic, je povinen obstarávati práce vlády. »Práce vlády« ve smyslu tohoto ustanovení jsou veškeré

veřejné věci, které se obstarávají jménem státu v zájmu veřejném (rozh. č. 6405 Sb. n. s.). Je nepochybné, že soudy, plnice úkoly přikázané jim exekučním řádem, tedy předpisy rázu veřejnoprávního, obstarávají práce vlády. V exekučním řádu jest přesně stanoveno, jakým způsobem se vede exekuce vnucenou správou. Podle těchto předpisů provádí soud vnucenou správu vnuceným správcem (§§ 97 až 118 ex. ř.). Vnuceným správcem jmenuje soud, nejza vázán návrhy stran, zpravidla osobu, která je zapsána v seznamu vnucených správců, sestaveném rovněž přesně předepsanou cestou (§ 106 ex. ř. a §§ 153—156 a 169 j. ř.). Jmenovaný vnucený správce se zavazuje na místo přísahy slibem složeným do rukou soudce (§ 108, odst. 1 ex. ř.), že bude řádně plnit povinnosti, které mu jsou zákonem uloženy. Důsledkem svého jmenování a uvedení soudem do správy vykonává vnucený správce správu jmění dlužníka postíženého vnucenou správou, má povinnost uposlechnouti všech pokynů exekučního soudu co do správy a konečně složití soudu ze své správy účty. Ze způsobu ustanovení vnuceného správce, jakož i z jeho práv a povinností plyne, že vnucený správce je, pokud vykonává vnucenou správu, orgánem exekučního soudu, tedy orgánem veřejným, ustanoveným veřejným příkazem úřadu oprávněného k tomu podle exekučního řádu, tedy úředníkem ve smyslu § 101, odst. 2 tr. z. Na podporu tohoto názoru lze uvést, že i zákon sám v § 106 ex. ř. nazývá povolání vnuceného správce »úřadem« (viz i Hora: Soustava exekučního práva, str. 122; Neumann-Lichtblau, Komentář k exekučnímu řádu, str. 412). Je tudíž závěr nalézacího soudu, že je vnucený správce veřejným úředníkem ve smyslu § 153 tr. z., právně bezvadný.

Pokud zmateční stížnost dále namítá, že není zjištěno, že se P. do stavil kritického dne do statku obžalovaného jako vnucený správce, neprovádí touto námitkou dovolávaný hmotněprávní důvod zmatečnosti podle § 281, č. 10 tr. ř. po zákonu (§ 288, odst. 2, č. 3 tr. ř.), poněvadž se neдрží v okruhu skutkových zjištění rozsudku, nanejvýš, že vnucený správce P. přišel do statku obžalovaného, aby zařídil výmlat jetelového semínka a přesvědčil se o stavu dobytka, že tedy vykonával činnost, která nepochybně spadá do oboru správy hospodářského statku.

Byla proto zmateční stížnost zamítnuta.

Čís. 6502.

Svědecký výslech obhájcův o tom, co mu jako obhájci svěřil obviněný, není zmatečný.

Vyhrůžka újmou na cti a majetku (skandalisováním advokáta, působícího na malém městě) a na tělesné bezpečnosti není zákonem dovoleným prostředkem k vymáhání soukromoprávního nároku (výživného na nemanželské dítě).

Zakládá proto, jsou-li splněny náležitosti § 98, písm. b) tr. zák., skutkovou podstatu zločinu vydírání, i když je jinak vymáháný nárok po právu.

(Rozh. ze dne 18. května 1940, Zm I 41/40.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaných Jiříny A. a Antonína B. do rozsudku krajského soudu, pokud jím byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem veřejného násilí podle § 98, písm. b) tr. z.

Z d ů v o d ů:

Důvod zmatečnosti podle § 281, č. 3 a 4 tr. ř. (správně jen č. 3) shledávají oba stěžovatelé v tom, že nalézací soud vyslechl svědka Dr. P. o okolnostech, jež mu obžalovaní svěřili jako obhájci obžalovaného B. a právnímu zástupci obžalované A. Leč stěžovatelé přehlédli, že se pohrůžka neplatnosti (zmatečnosti) výslechu, uvedená v § 152, odst. 3 tr. ř., jehož porušení tu zřejmě vytýkají, týká jen výslechu osob, uvedených v odst. 1, č. 1 téhož paragrafu, totiž příbuzných a sešvagřených obžalovaného, nikoliv i jeho obhájců, uvedených pod č. 2 a že porušení předpisů uvedených číselně v § 281, č. 3 tr. ř. je zmatkem jen potud, pokud se na ně vztahuje pohrůžka zmatečnosti. O právních zástupcích, pověřených v občanských přích není ve zmíněném předpise ani řeči. Je tedy zmateční stížnost v této části bezdůvodná.

Neobstojí však ani výtky činěné rozsudku s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 4 tr. ř.

Zločinu veřejného násilí vydíráním se dopouští nejen ten, kdo použije násilí nebo vyhrůžky, kvalifikovaných podle § 98 tr. z., k vynucení nějakého plnění, snášení nebo opominutí, na které nemá nárok, ale i ten, kdo k vynucení nějakého plnění, snášení nebo opominutí, na které nárok má, použije násilí nebo vyhrůžky, kvalifikovaných podle zmíněného místa zákona, bezprávným způsobem, jsa si v prvním případě vědom protiprávnosti svého nároku, v druhém pak protiprávnosti prostředku a jeho použití. Podle zjištění rozsudku nalézacího soudu, jež nebyla s výsledkem napadena — jak dále je uvedeno —, uvedli obžalovaní v dopisech z 31. prosince 1938 a 9. ledna 1939 zaslaných Dr. R. nejen, že dají věc soudu, nevyhoví-li žádosti obžalované A. o hmotné zajištění jejího děcka i jí samé, ale také, že obžalovaná A. nebude mlčet o násilí na ni spáchaném, že to bude pro město N. tučné sousto a pro Dr. R. zkáza kariéry; dále tam uvedli též, že je obžalovaný B., který se jako bývalý mílevec A-ové cítí skutkem Dr. R. hodně ponížen a potupen, prudké povahy, že proto A-ová neví, jak se zachová k Dr. R., že se A-ová nechce dočkat hrozných následků, že Dr. R., obměčí-li se, ujde tomu, co by nikdy nečekal, a konečně, že vyhoví-li, nevyjde najevo jeho hanba. Při rozmluvě dne 10. ledna 1939 sdělil kromě toho obžalovaný B. Dr. R-ovi, že ho vše bude stát velké peníze. Hrozili tedy obžalovaní Dr. R-ovi, jak správně usoudil nalézací soud, jednak skandalisováním, jež advokátu na malém městě mohlo způsobit neodčinitelnou újmu na cti a majetku (praxi), jednak újmou na jeho tělesné bezpečnosti. Nemůže býti pochyby už pro samu povahu vyhrůžek, že obžalovaní neměli právo hroziti Dr. R-ovi takovýmito újmami. Použili tedy prostředků, na něž jim zákon nedává právo. Toho si obžalovaní musili býti tím více vědomi, že je prvá z nich diplomovanou sestrou, druhý lesním úředníkem, tedy osoby se značnějším vzděláním. Je proto v jejich jednání už pro

bezprávný způsob užití vyhrůzek a vzhledem k jejich vědomí o tom splněna skutková podstata zločinu veřejného násilí vydíráním podle § 98, písm. b) tr. z., a to i v tom případě, že by měli nárok na plnění, jež vynucovali. Je proto pro právní posouzení této věci bez významu, zda je Dr. R. otcem nemanželského dítěte obžalované A. a zda mají obžalovaní proti Dr. R. nějaký nárok. Důsledkem toho týkají se veškeré návrhy obžalovaných, směřující výhradně ke zjištění, že je Dr. R. otcem nemanželského dítěte A-ové, okolností nerozhodných pro rozhodnutí této věci. Právem je proto nalzezí soud zamítl.

Dalšími důkazy, totiž vyžádáním zprávy od velkostatku v O. o tom, že si Dr. R. opatřil povolení ke vstupu do o-ských lesů, kde je obžalovaný B. lesním a kde se s ním tedy Dr. R. může setkat o samotě, přechtením vysvědčení, že obžalovaný B. konal na všech místech řádně službu, že nebyl ani u n-ského velkostatku propuštěn, ba že tam dostal při odchodu zvláštní dar 500 K za vzorné plnění povinností, mělo být podle návrhu obžalovaných prokázáno, že obžalovaný B. není násilné povahy a že Dr. R. neměl důvodu, aby měl před ním obavy. Než na posouzení, zda jsou pohrůžky takové, že mohly vzbudit v napadeném důvodnou obavu, nemohly tyto okolnosti mít vlivu, vyšlo-li najevo — a tato rozsudková zjištění zmateční stížnost nenapadá —, že se obžalovaný začátkem března 1939 chlubil Václavu K., že jeden doktor, jenž znásilnil jeho milenku a má s ní děcko, má před obžalovaným strach a že před ním utíká, a dále, že Dr. R. z obavy před násilnostmi se strany obžalovaného B. chodil ozbrojen pistolí a dal rozkaz, aby se jeho dítě při procházkách nevzdalovalo ze středu města. Právem proto zamítl nalézací soud návrh i na tyto další důkazy.

Nalézací soud došel při právním posouzení činu obžalovaných nejen k závěru, že obžalovaní použili proti Dr. R. vyhrůzek kvalifikovaných ve smyslu § 98, písm. b) tr. z. k vynucení od něho plnění, na něž neměli nárok, a to jsouce si vědomí protiprávnosti tohoto nároku, nýbrž také k závěru, že i způsob, jímž plnění to vymáhali, byl bezprávný, a z okolností zjištěných nalézacím soudem plyne, že i toho si byli obžalovaní vědomí, jak už nahoře je uvedeno. V každém z uvedených dvou případů je již naplněna celá skutková podstata zločinu veřejného násilí vydíráním podle § 98, písm. b) tr. z. Stěžovatelé se v dalších námitkách, vznesených s hlediska § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. (ostatně vesměs neprovedených po zákonu), snaží jen dovodit, že v jejich činu není založen první z obou způsobů spáchání zločinu veřejného násilí vydíráním, netrvdí však ani jasným poukazem, že není splněn druhý způsob. Tyto další námitky nejsou tedy s to přivodit změnu napadeného rozsudku. Proto mohl nejvyšší soud ponechat bez povšimnutí námitku, že obžalovaní neměli úmysl vyděračný i proto, že byl Dr. R. (podle vznesené námitky) otcem dítěte obžalované A., že proto tato obžalovaná měla na vymáhané plnění nárok a že se vydírání může dopustit jen osoba, jež nemá vůči napadenému žádný nárok, a jen na osobě, jež není ničím povinna.

Byla proto zmateční stížnost obžalovaných zamítnuta.

Čís. 6503.

Sborové soudy prvé stolice se od 1. ledna 1940 usnášejí ve sborech tří soudců, i když veřejný žalobce před tímto dnem navrhl, aby věc rozsoudil samosoudce, a i když již samosoudce před tím ve věci jednal.

Právo obviněného neudatí soudu pravdu, nelze rozšiřovati na jeho křivou výpověď, jíž má být jiný usvědčen, třeba se jí chtěl obviněný zbavit v trestním řízení proti němu vedeném.

Obžalovaný se nemůže ve zmateční stížnosti domáhati změny výroku o trestu ve svůj neprospěch.

(Rozh. ze dne 18. května 1940, Zm I 133/40.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalované do rozsudku krajského soudu, jímž byla obžalovaná uznána vinnou zločinem podvodu podle §§ 197, 199, písm. a) tr. z.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti podle § 281, č. 1, 9, písm. a) a 11 tr. ř., leč neprávem.

Podle § 13 tr. ř. ve znění čl. IV, bod 2 vládního nařízení č. 306/1939 Sb. usnášejí se sborové soudy první stolice ve sborech tří soudců; toto nařízení nabylo účinnosti dne 1. ledna 1940. Je proto neodůvodněna výtká zmateční stížnosti (§ 281, č. 1 tr. ř.), podle níž nebyl soud při hlavním přelíčení konaném dne 7. února 1940 náležitě obsazen, ježto se hlavní přelíčení konalo před sborem tří soudců a nikoli před jedním soudcem. Je nezávažné, že veřejný žalobce navrhl podle § 6 zákona č. 471/1921 Sb., aby byla věc rozsoudena jedním členem sborového soudu, a že se také před ním konalo hlavní přelíčení dne 22. listopadu 1939, neboť řečený návrh veřejného žalobce a postup soudu nemohou nic měnit na účinnosti uvedeného nařízení.

S hlediska zmatku podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. snaží se zmateční stížnost dolíčiti, že se obžalovaná svojí svědeckou výpovědí ze dne 8. září 1939 nedopustila trestného činu, ježto předmětem jejího svědeckého výslechu byly skutečnosti, jež činily podklad trestného činu, pro nějž bylo proti ní zavedeno trestní řízení.

K tomu je uvést toto:

Proti obžalované bylo pod zn. sp. Tk V 365/39 krajského soudu v N. zavedeno trestní řízení pro zločin podle § 81 tr. z. a přestupek podle § 312 tr. z. — spáchané na hajném M. a na lesním revírníku N. —, v němž se hájila tím, že se trestného činu dopustila teprve po tom, co byla N-em kopnuta. Během tohoto řízení učinila obžalovaná pod T 251/39 (T 264/39) okresního soudu v L. trestní oznámení na N-a pro přestupek podle § 411 tr. z., ježto prý jí tvrzeným kopnutím způsobil lehké poškození na těle. Z uvedeného plyne, že předmětem jejího svědeckého výslechu bylo obvinění pro přestupek podle § 411 tr. z. vznesené proti N-ovi, nikoli však obvinění pro zločin podle § 81 tr. z. a pro přestupek podle § 312 tr. z. vznesené proti obžalované. Neměl tudíž soudce dů-

vodu, aby svědkyni pokládal za (objektivně) podezřelou, a neměla také obžalovaná důvodu, aby se při svém svědeckém výslechu pokládala za (subjektivně) podezřelou. Právo obžalované neudati soudu pravdu nemůže být rozšiřováno na jeho křivé svědecké výpovědi, jimiž má být třetí osoba usvědčena z trestného činu, třeba by se obžalovaný chtěl křivou svědeckou výpovědí zbaviti viny v trestním řízení proti němu zavedeném; je proto nerozhodné, že — jak tvrdí zmáteční stížnost — obžalovaná chtěla prospěti pouze sobě. Nepochybil proto nalézací soud uznal-li obžalovanou vinnou zločinem podle §§ 197, 199, písm. a) tr. z.

Napadený rozsudek uložil trest žaláře, jež vyměřil — použiv ustanovení § 265 tr. ř. — se zřetelem na ustanovení § 34 tr. z. Důsledkem toho shledal podle § 44, písm. a) tr. z. přitěžujícím souběh dvou zločinů. Zmateční stížnost tvrdí (§ 281, č. 11 tr. ř.), že byl nalézací soud povinen použití též § 35 tr. z. a že měl podle § 265 tr. ř. uložit v souzené věci trest stejného druhu, jakého byl trest uložený dřívějším rozsudkem. Tudíž se domáhá toho, že nalézací soud měl ještě za přitěžující pokládati souběh zločinu s přestupkem, a že měl místo trestu žaláře uložit trest těžkého žaláře. V obou případech se zmáteční stížnost obžalované domáhá změny výroku o trestu v její neprospech. Předpokladem zmáteční stížnosti obžalovaného je však, aby se domáhala zlepšení jeho postavení. Ježto tento předpoklad chybí v souzeném případě, nemůže mít zmáteční stížnost již z toho důvodu úspěch.

Byla proto zamítnuta.

Čís. 6504.

Tvoří-li jednotlivé akty trestné činnosti obžalovaného, namířené proti témuž právnímu statku a porušující též trestní zákon, místně i časově jediný celek, nemůže lhůta k podání soukromé obžaloby počítí dříve, než byla tato jednotná trestná činnost dovršena.

Jde-li však o řadu samostatných činů, porušujících po určitou dobu též právní statek a též trestní zákon, vzniká žalobní právo u každého z nich zvláště.

Lhůtu, stanovenou § 34, odst. 2 zák. č. 111/1927 Sb. (proti nekalé soutěži), nutno v posléz uvedeném případě počítati od doby, kdy se oprávněný dověděl o jednotlivých porušeních chráněného statku nebo o porušeních, spáchaných v jednotlivých časových úsecích.

Pokračuje-li tu pachatel ve své činnosti i po podání stíhacího návrhu, může pro ni být odsouzen jen, byl-li včas podán nový stíhací návrh.

Bylo-li trestným činem ublíženo fysické osobě, je jen ona sama oprávněna k soukromé obžalobě ve smyslu § 34, odst. 2 zák. č. 111/1927 Sb. U právnické osoby je za oprávněného pokládati orgán, povoláný po zákonu k jejímu zastupování (u akciové společnosti představenstvo, nikoli však prokuristu).

Má-li oprávněný orgán více členů, počíná lhůta k podání žádosti za stíhání dnem, kdy se prvý z nich dověděl o trestném činu a o pachatelově osobě.

(Rozh. ze dne 21. května 1940, Zm I 166/40.)

Soukromá žalobkyně firma P., akciová společnost v N., podala dne 12. června 1938 návrh na stíhání obžalovaného pro přečin podle § 29 zákona proti nekalé soutěži č. 111/1927 Sb. a pro přestupek podle § 26 téhož zákona a vznesla proti němu po provedeném řízení soukromou obžalobu pro tyto trestné činy.

Nalézací soud zjistil, že R., bývalý zaměstnanec obžalovaného, vypověděl dne 26. dubna 1938 v kanceláři soukromé žalobkyně do protokolu, který sepsal právní zástupce soukromé žalobkyně v přítomnosti jejího prokuristy O. a jejího disponenta T., skutečností, jimiž byly dostatečně naznačeny náležitosti skutkových podstat zažalovaných trestných činů i pachatel (obžalovaný), a že prokurista O., který je podle firemního rejstříku oprávněn zastupovati soukromou žalobkyni (znamená firmu spolu s jedním členem správní rady), dal později právnímu zástupci soukromé žalobkyně příkaz, aby na obžalovaného podal soukromou obžalobu (návrh na trestní stíhání).

Usoudiv podle toho, že se soukromá žalobkyně dověděla o zažalovaných trestných činech i o jejich pachateli svým oprávněným zástupcem, prokuristou O., již dne 26. dubna 1938, zprostil nalézací soud obžalovaného obžaloby, ježto byl stíhací návrh podán až dne 12. června 1938, tedy po uplynutí šestinedělní lhůty, stanovené v § 34, odst. 2 zákona č. 111/1927 Sb.

Do tohoto zprošťujícího rozsudku vznesla soukromá žalobkyně zmáteční stížnost, již nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl, zrušil napadený rozsudek jako zmátečný a vrátil věc nalézacímu soudu, aby o ní znovu jednal a rozhodl.

Důvody:

Napadený rozsudek zjistil, že soukromým žalobcem je akciová společnost, že ke znamenání její firmy stačí podpis jednoho prokuristy spolu s jedním členem správní rady a že se prokurista O. dověděl již dne 26. dubna 1938 o činnosti obžalovaného, zakládající skutkovou podstatu trestných činů nahoře uvedených.

Ježto byl návrh na trestní stíhání obžalovaného podán až dne 12. června 1938, usoudil nalézací soud, že zaniklo žalobní právo soukromé žalobkyně podle § 34, odst. 2 zákona č. 111/1927 Sb., ježto ode dne, kdy se oprávněný dověděl o trestném činu a o pachatelově osobě, do dne, kdy byla podána žádost za trestní stíhání, uplynulo šest týdnů. Důsledkem toho zprostil obžalovaného obžaloby pro činnost, spáchanou v době od 1. ledna 1933 do 18. května 1938.

Uvedený výrok napadá zmáteční stížnost z důvodu zmátečnosti podle § 281, č. 9, písm. b) tr. ř., ježto se domnívá, a) že lhůta k podání soukromé žaloby započala běžeti teprve dnem 18. května 1938, do kteréžto doby se obžalovaný podle žádosti za trestní stíhání dopouštěl trestných činů podle § 26 a § 29 zákona č. 111/1927 Sb., a b) že je nabytí vědomosti o činu a o pachatelově osobě prokuristou soukromé žalobkyně nerozhodné pro započetí lhůty podle § 34, odst. 2 téhož zákona.

K a) Zmateční stížnosti nelze v tomto směru přisvědčiti.

Předmětem trestního řízení, o něž jde, je činnost obžalovaného, kterou rozvíjel v době od 1. ledna 1933 do 18. května 1938, a která záležela v tom, že žalovaný prodával lihobenzinovou směs a olej, které koupil od jiných dodavatelů, svým zákazníkům tak, že je stočil do sudů nebo do nádob opatřených podnikovou značkou soukromé žalobkyně, nebo že čerpal lihobenzinovou směs z takových sudů.

Je tudíž pro oprávněnost vznesené výtky rozhodné, zda lze uvedenou činnost pokládati za souběh trestných činů [vícečinný — § 263, písm. b) tr. z.], či zda tu jde jen o několik aktů, které je pokládati za jediný celek [jediný trestný čin — § 263, písm. a) tr. z.].

O jediný čin jde tam, kde pachatel pokračoval v trestné činnosti tím, že provedl několik aktů téhož druhu, namířených proti témuž právnímu statku a porušujících též trestní zákon (na příklad několik úderů nebo několik nadávek), a když jednotlivé akty podle časových a místních okolností tvoří jediný celek. Je přisvědčiti, že v takovém případě nemůže započítati běh lhůty k podání soukromé žaloby dříve, než byla jednotná činnost dovršena (srov. rozh. č. 5114, 5747 Sb. n. s.), neboť každý jednotlivý akt tvoří nedělitelnou část téhož jednotného trestného činu; vždyť důsledkem jednotnosti takového činu je, že může dojíti buď jen k úplnému odsouzení nebo k úplnému zproštění obžalovaného, nikoli však k částečnému odsouzení a k částečnému zproštění pro některý z dílčích aktů, které nemají povahy samostatných trestných činů.

Tomu tak není v souzeném případě, kde se celá řada samostatných činů obžalovaného, to je prodejů a dodávek zboží, dostala v souvislost procesní skutečností, totiž tím, že byly veškeré skutky obžalovaného, porušující po určitou dobu též právní statek a též trestní zákon, pojaty v jednu obžalobu. V případě takového pokračování v trestném činu (správněji opakování trestného činu) je se třeba zabývatí otázkou, kdy se oprávněný dověděl o jednotlivých porušeních chráněného statku nebo o porušeních, spáchaných v jednotlivých časových úsecích, neboť tu žalobní právo vzniká pro dotčeného z toho kterého závadného útoku vždy zvláště; od okamžiku jednotlivého zásahu je také zvláště pro každý případ počítati lhůtu šesti týdnů k podání stíhacího návrhu (rozh. č. 3625, 4008 Sb. n. s.). Důsledkem samostatné povahy jednotlivých útoků je, že obžaloba může býti podána znovu, pokračuje-li pachatel v činnosti (opakuje-li činnost), ač byl již uznán vinným pro činnost, spáchanou během určitého časového úseku, což by ovšem nebylo možné tenkrát, kdyby taková pokračovací činnost musila býti pokládána za pouhou součást jednotného trestného činu, pro něž již došlo k odsouzení (srov. rozh. č. 5637 Sb. n. s.), a že pokračuje-li pachatel ve své činnosti i po podání stíhacího návrhu, může býti pro tuto činnost odsouzen pouze tehdy, byl-li podán včas nový stíhací návrh, čehož by zajisté nebylo třeba, kdyby činnost, spáchaná před podáním stíhacího návrhu a po jeho podání, tvořila jednotný celek (rozh. č. 6326 Sb. n. s.).

Mohla tudíž v souzeném případě započítati lhůta k podání žádosti za trestní stíhání dne 26. dubna 1938 pro činnost obžalovaného, spadající v dobu od 1. ledna 1933 do 26. dubna 1938, třeba obžalovaný dále prováděl činnost uvedenou v obžalovacím spise a opakoval ji až do dne

18. května 1938; není proto odůvodněna námitka zmateční stížnosti, uvedená nahoře pod a).

K b). V druhém směru je však zmateční stížnost odůvodněna.

»Oprávněným« podle § 34, odst. 2 zák. č. 111/1927 Sb. je rozuměti toho, komu bylo trestným činem ublíženo.

Jde-li o fyzickou osobu, je pro čisté osobní ráz práva k soukromé žalobě nepochybné, že oprávněným tu může býti jen sama fyzická osoba, nikoli někdo jiný, na příklad její zmocněnec; za takového zmocněnce je pokládati i prokuristu (čl. 42 obch. zák.). Jde-li o právnickou osobu, pak je tu za oprávněného pokládati jen orgán, který je po zákonu povolán, aby zastupoval právnickou osobu. Tímto orgánem je v souzeném případě představenstvo akciové společnosti (čl. 227 obch. zák.), nikoli však její prokurista.

Pochybil proto nalézací soud, počítal-li lhůtu šesti týdnů k podání soukromé žaloby ode dne, kdy se prokurista soukromé žalobkyně — akciové společnosti — dověděl o činu a o pachatelově osobě, a vyslovil-li, že tím zaniklo její žalobní právo.

Bylo proto již z tohoto důvodu vyhověno odůvodněné zmateční stížnosti, aniž se bylo třeba zabývatí jejími dalšími výtkami, činěnými s hlediska zmatků podle § 281, č. 3, 4 tr. ř. Ježto v rozhodovacích důvodech nebyly zjištěny skutečnosti, jichž je třeba k rozhodnutí ve věci samé, nelze se vyhnouti nařízení nového hlavního přelíčení. Byl proto napařený rozsudek zrušen a uznáno, jak nahoře uvedeno.

Při novém hlavním přelíčení bude na nalézacím soudu, aby se ve smyslu návrhu obhajoby přesně zabýval zjištěním, kdy se orgán oprávněný (ve smyslu již nahoře vyloženém) zastupovatí soukromou žalobkyni dověděl o jednotlivých útocích obžalovaného nebo o jeho opakované činnosti v určitém časovém úseku.

Jde totiž o skutečnost, rozhodnou s hlediska § 34, odst. 2 zákona č. 111/1927 Sb. Podle něho je obžalobu podati do šesti týdnů ode dne, kdy se »oprávněný« dověděl o trestném činu a o pachatelově osobě. Pozůstává-li oprávněný orgán z více členů představenstva, je uvažovati, zda lhůta počne běžeti teprve tenkrát, až všichni jeho členové nabudou takové vědomosti, či zda tu stačí již vědomost některých z nich, po případě vědomost jediného z nich.

Nadhozenou otázku upravuje pro obor ochrany cti ustanovení § 16, odst. 4 zák. č. 108/1933 Sb., podle něhož počíná lhůta k podání žádosti za stíhání, je-li tu několik oprávněných osob, dnem, kdy se první z nich dověděla o trestném činu a o vinníkově osobě. Toto ustanovení je svou povahou všeobecného rázu a není důvodu, aby ho nebylo použito i při výkladu § 34, odst. 2 zák. č. 111/1927 Sb. (srov. Skála: Nekalá soutěž, str. 244, roč. 1928).

Na nalézacím soudu bude, aby se při svém rozhodování řídil těmito úvahami.

Čís. 6505.

Ustanovení § 176, II, písm. b) tr. zák. předpokládá, že byla krádež spáchaná za služebního poměru.

Nelze mu proto podřaditi krádež, spáchanou služebnou osobou na službodárci po skončení služebního poměru.

(Rozh. ze dne 24. května 1940, Zm I 580/39.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl částečně zmateční stížnosti obžalované do rozsudku krajského soudu, jímž byla obžalovaná uznána vinnou zločinem krádeže podle §§ 171, 176, II, písm. b) tr. z., zrušil napadený rozsudek, pokud obžalovanou odsoudil pro zločin krádeže podle §§ 171, 176, II, písm. b) tr. zák., a uznal právem, že je obžalovaná vinná přestupkem krádeže podle § 460 tr. zák., jehož se dopustila tím, že koncem srpna 1939 v N. odňala pro svůj užitek z držení a bez přivolení Jana P. 2.000 K na hotovosti, tudíž cizí věci movité, nepřevyšující hodnotu 2.000 K.

Z d ů v o d ů:

Nutno vyhověti té části zmateční stížnosti obžalované, v níž uplatňuje důvod zmatečnosti podle § 281, č. 10 tr. ř.

Napadený rozsudek zjišťuje, že byla obžalovaná zaměstnána u Marie P., výrobkyně šněrovaček, nejdříve jako švadlena, od 15. srpna 1939 též jako služka, při čemž od 15. července 1939 spávala v bytě P-ových, a to v kuchyni. Dne 28. srpna 1939 ráno, jak dále zjišťuje napadený rozsudek, dala obžalovaná P-ové výpověď na hodinu a důsledkem toho odešla. Dne 30. srpna 1939 (podle dalších zjištění napadeného rozsudku) došla obžalovaná k P-ovým a s dovolením zaměstnavatelky šla přes jejich pokoj do koupelny, načež odešla. Během této krátké návštěvy spáchala, jak rovněž zjistil napadený rozsudek, krádež, již byla uznána vinnou.

Z uvedených zjištění je zřejmo, že se služební poměr obžalované k Marii P. skončil dnem 28. srpna 1939, kdy byla dána a — jak je zřejmo z jednání P-ové — i přijata výpověď ze služebního poměru s okamžitou platností. Okolnost, že obžalovaná přišla za dva dny k P-ové na pouhý pobyt kratičkého trvání, aniž podle vůle obou měla pracovat a pracovala, nezpůsobila obnovení dřívějšího služebního poměru.

K naplnění zločinné kvalifikace krádeže podle § 176, II, písm. b) tr. z. se kromě dalších podmínek vyžaduje, aby v době krádeže trval služební poměr mezi pachatelem a službodárcem, na němž nebo na jehož příslušnicích byla krádež spáchána. Po skončení tohoto poměru nejde už o krádež osoby služebně a také odpadá jeden z důvodů kvalifikace, totiž, že je nesnadno se chrániti před služebními osobami.

Když tedy služební poměr obžalované skončil dne 28. srpna 1939 a krádež, již byla uznána vinnou, byla spáchána teprve dne 30. srpna 1939, nebyla krádež obžalované spáchána osobou služebnou a není tudíž u ní naplněna kvalifikace podle § 176, II, písm. b) tr. z.

Bylo proto vyhověno zmateční stížnosti obžalované, pokud uplatňuje důvod zmatečnosti podle § 281, č. 10 tr. ř. a vytýká nesprávnost kvalifikace jejího činu podle § 176, II, písm. b) tr. z. a napadený rozsudek

byl zrušen ve výroku o jeho právní kvalifikaci. Ježto napadený rozsudek neshledal u obžalované jiné zločinné kvalifikace, byl její čin uznán přestupkem krádeže podle § 460 tr. z.

Čís. 6506.

Nejvyšší přípustná rychlost jízdy, uvedená v § 106, odst. 1 vládního nařízení č. 203/1935 Sb., nesmí býti překročena, byť byly podmínky jízdy sebe příznivější.

Jízda vyšší rychlostí je již sama o sobě jednáním, způsobilým přivoditi nebo zvětšiti nebezpečí pro právní statky, uvedené v § 335 tr. zák.

(Rozh. ze dne 24. května 1940, Zm II 67/40.)

Obžalovaný jel dne 10. června 1939 asi o dvaadvacáté hodině N-skou ulicí v O. po správné pravé straně rychlostí asi čtyřiceti km/hod. (snad i o něco větší), maje rozřatá malá, t. zv. městská světla, ježto bylo již dosti šero. Když přijížděl ke klášteru, kde je ulice poměrně hodně rušná, vstoupila mu s pravého chodníku (ve směru jeho jízdy) do jízdní dráhy poškozená P. Obžalovaný ji spatřil asi na dvanáct až třináct metrů, hned zabrzdil až kola skřípěla, zatroubil jednou dlouze a dvakrát krátce a snažil se P-ové vyhnouti tím, že uhnul do prava. P-ová se však ulekla, uskočila zpět, byla zachycena autem obžalovaného a tak těžce zraněna, že ještě téhož dne zemřela.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem proti bezpečnosti života podle § 335 tr. z.

Z d ů v o d ů:

Zmateční stížnost namítá s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 5 tr. ř. v podstatě, že se rozsudek nevypořádal s posudkem znalce inž. R., pokud udal, že při rychlosti třiceti pěti km/hod. činí průměrná brzdňá dráha dobře brzdících vozů asi deset m, že reakční doba činí dvě třetiny vteřiny, pokud se týče vzhledem k nočnímu osvětlení celou vteřinu, a pokud na tomto podkladě tvrdil, že průměrný řidič zabrzdí od okamžiku, kdy postřehl nutnost brzditi, při jízdě třiceti pěti km/hod. na trati dlouhé šestnáct až dvacet m. Uplatňujíc, že se prvý soud přiklonil k posudku znalce inž. S., který je obžalovanému méně příznivý, ačkoliv druhý znalec označil základy tohoto posudku výslovně za pochybené a ačkoliv dále obžalovaný uplatnil ve své obhajobě, prvým soudem rovněž nehodnocené, že jeho auto nemá hydraulické brzdy, jak to tvrdí znalec inž. S., domáhá se zmateční stížnost toho, aby byl vzat za podklad posudek znalce inž. R. Stěžovatel dovozuje, že obžalovaný nemohl za předpokladu, že P-ovou uviděl teprve na vzdálenost dvanácti až třinácti m, zastavit ještě před ní, jak míní rozsudek, a proto prý nemohl zabrániti souzené nehodě.

Je pravda, že prvý soud přešel posudek znalce inž. R. v uvedených částech vůbec mlčením. Než přesto nejde o zmatek, neboť se vytýkaná vadnost týká okolnosti nerozhodné pro posouzení.

Obžalovaný by byl prost odpovědnosti za smrt P-ové jen tehdy, kdyby bylo jisto, že tento výsledek sám, a nikoliv snad pouze dopravní příhoda, nebyl odvratitelný ani vynaložením předepsané opatrnosti a dbalosti, tedy ani při dodržení předpisu o dovolené jízdě rychlosti. Nehledě k tomu, že zmateční stížnost sama tvrdí na jedné straně nemožnost zastavit dříve, než obžalovaný dojel k P-ové, na druhé straně však zdůrazňuje takové skutečnosti, které připouštějí závěr opačný, nelze tvrdit, že by byl vývoj události skončil smrtelným výsledkem i tehdy, kdyby byl obžalovaný jel rychlostí nejvýše třiceti pěti km za hodinu, již na základě úvahy, že nemohl zastavit na vzdálenost dvanácti až třinácti metrů. Na tomto podkladě lze připustit nejvýše, že obžalovanému nebylo možno zabránit srážce zastavením, nikoli však, že jí nemohl zabránit vůbec a zejména, že nemohl zamezit usmrcení P-ové.

Již podle obecně známých fyzických zákonů je délka potřebná k zabrzdění jedoucího vozidla v přímém poměru k jízdě rychlosti, takže čím je tato rychlost menší, tím snáze a dříve lze docílit zastavení vozu nebo aspoň podstatného zmírnění rychlosti. Vozidlo také ujede při menší rychlosti menší dráhu za dobu t. zv. reakčního okamžiku než při rychlosti větší. Byly by tedy bývaly jiné podmínky ve směru příznivém pro zbavení nebo zeslabení účinnosti sil, které spolupůsobily při vzniku výsledku, kdyby byl jel obžalovaný jen dovolenou rychlostí. Obžalovaný by byl přijel na místo, kde došlo ke srážce, o zlomek času později, a pokud by se bylo nepodařilo P-ové, — u níž mohla také stěžovatelova pomalejší jízda stejně jako u něho samého vyvolat jinou duševní dispozici —, přejít jízdě dráhu ještě před vozem obžalovaného — což nelze při zjištěných a obžalovaným samým tvrzených poměrech vylučovat s naprostou jistotou — nebo pokud by se bylo obžalovanému nepodařilo objeti P-ovou, — což bylo snazší při zmenšené rychlosti —, byl by na P-ovou najel nejmenším menší silou, takže by byl měl náraz mírnější účinek a nebyl by vedl, jak lze očekávat podle obecné zkušenosti, k usmrcení P-ové, které bylo podmíněno také i silou nárazu. I kdyby tudíž bylo připuštěno, že obžalovaný nemohl zastavit na vzdálenost, na kterou mu P-ová vstoupila do jízdě dráhy a tímto způsobem zabránit nehodě, nebo dokonce zabránit srážce vůbec ani při rychlosti třiceti pěti km/hod., nebylo by lze ještě na podkladě této úvahy tvrdit nedostatek viny obžalovaného. Opačný závěr pak plyne již ze skutečností připuštěných zmateční stížností a z poznatků obecné zkušenosti, o nichž nebylo třeba provádět důkaz. Týkají se proto výtky, o které jde, okolností nerozhodných pro posouzení.

Zmatek podle § 281, č. 5 tr. ř. není proto odůvodněn.

Výtky zmatek podle § 281, č. 9, písm. a) a 10 tr. ř. nejsou provedeny po zákonu, pokud zmateční stížnost nevychází ze zjištění, že obžalovaný jel rychlostí vyšší než třicet pět km/hod., a pokud dovozuje, že obžalovaný nebyl s to zabránit nehodě, na podkladě výsledků průvodního řízení, jichž zjištění se domáhala z důvodu zmatek podle § 281, č. 5 tr. ř.

Stěžovatel tu nedokazuje rozsudku mylnost na skutkovém podkladě rozsudkem zjištěném (§ 288, odst. 2, č. 3 tr. ř.), nýbrž na jiném podkladě.

Nelze shledat oprávněným náhled zmateční stížnosti, že stěžovatel mohl jeti rychlostí čtyřiceti km/hod., poněvadž ulice byla volná a bez překážky. Předpis § 106, odst. 1 nařízení č. 203/1935 Sb. je všeobecně závazným bezpečnostním předpisem pro všechna motorová vozidla. Nejvýše přípustná jízdě rychlost, v něm uvedená, byla stanovena vzhledem k čilejšímu ruchu, podmíněnému stykem obyvatelů, který s sebou přináší podle přirozené povahy věci zvýšenou možnost ohrožení statků chráněných ustanovením § 335 tr. z. Rychlost třiceti pěti km/hod. je podle tohoto nařízení nejvyšší přípustnou rychlostí v uzavřených osadách. Nesmí býti tudíž překročena ani za sebe příznivějších poměrů pro jízdu, naopak musí býti podle okolností snížena. Jízda rychlostí větší je již sama o sobě jednáním způsobitým přivodit nebo zvětšit nebezpečství a za takové je podle uvedeného nařízení považována. Již z tohoto zvláště vyhlášeného bezpečnostního předpisu mohl obžalovaný seznati, že může způsobit nebo zvětšit nebezpečí pro život, zdraví a tělesnou bezpečnost jiných uživatelů ulice, pojedě-li rychlostí větší než třicet pět km/hod. Není třeba, aby pachatel předvídal, v kterém okamžiku a jakým způsobem vyvrcholí všeobecně mu poznatelné nebezpečí ve skutečné ohrožení. Proto nesejde na tom, že snad obviněný nepředpokládal, že mu přijde do jízdě dráhy chodec na tom místě a v tom okamžiku, kde se tak stalo.

K naplnění příčinné souvislosti stačí, že pachatelovo jednání bylo aspoň jednou z příčin smrtelného výsledku, takže by bez něho nebyl nastal. Tento předpoklad je splněn, neboť podle toho, co bylo uvedeno, nebylo by došlo k usmrcení P-ové, kdyby byl jel obžalovaný, jenž si zavínil přílišnou rychlostí nemožnost zabránit usmrcení P-ové, dovolenou rychlostí. Nesejde na tom, že si P-ová počínala také neopatrně. Její neopatrností, nedbalostí, nebo ztrátou duchapřítomnosti nebyla započata samostatná příčinná řada, vylučující příčinnou souvislost mezi činností obžalovaného a nastalým výsledkem.

Poněvadž jsou splněny obě složky skutkové podstaty, na kterou uznal prvý soud, nemohlo býti jednání obžalovaného podřaděno jen ustanovení § 431 tr. z. nebo dokonce uznáno vůbec za beztrestné a právem je rozsudek podřadil ustanovení § 335 tr. z.

Zmateční stížnost byla proto zamítnuta jako bezdůvodná.

Čís. 6507.

Zavinění vozky, který, jedá po veřejné silnici v noci a v době nařízeného zatemnění, neopatřil svůj vůz světlem (§ 6 vyhlášky zemského presidenta v Praze ze dne 18. ledna 1934, č. 9 zem. věst.) ani zadním červeným světlem (§ 18, odst. 2 nař. říšského protektora ze dne 25. srpna 1939, Věst. nař., str. 71).

Je nerozhodné, že snad trestný výsledek nastal i pro nepřiměřenou jízdu řidiče motocyklu, který mohl, kdyby byl jel opatrně, včas zahlédnouti povoz a zabrániti nárazu naň.

(Rozh. ze dne 25. května 1940, Zm I 137/40.)

Obžalovaný jel dne 3. září 1939 s povozem (valníkem) taženým párem koní z O. do P. Neměl s sebou svítilnu a neopatřil povoz světlem, ač se již setmělo. Ve dvaadvacet hodin byl proto zastaven hlídkou C. P. O., obořil se však na ni a ujel. Za nedlouho nato přijel na státní silnici a pokračoval po ní v jízdě do P., jeda správně po její pravé straně. V té době jel po této silnici týmž směrem a po téže pravé straně na motocyklu R., který vezl na tandemu T-a. Poněvadž bylo nařízeno zatemnění, měl přední světlo (reflektor) zastřené modrým papírem. Asi ve čtvrt na třiadvacátou hodinu najel v plné jízdě zezadu na neosvětlený povoz obžalovaného. Při srážce utrpěl R. smrtelná zranění, jimž za krátko podlehl, T. byl těžce zraněn.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jimž byl obžalovaný uznán vinným přečinem proti bezpečnosti života podle § 335 tr. z.

Z d ů v o d ů:

Posuzuje skutková zjištění s hlediska právního, dospěl prvý soud k úsudku, že obžalovaný, opominuv svůj povoz opatřiti světlem, porušil platné předpisy, které nařizují, že »za tmavé noci musí býti každý povoz, jedoucí po silnici, opatřen rozžatou svítilnou, umístěnou tak, že jí lze zdaleka již snadno zpozorovati«. Podle obsahu citace měl tu nalézací soud zřejmě na mysli porušení ustanovení § 9 vyhlášky čes. míst. ze dne 21. června 1886, č. 54 z. z. pro Čechy, ve znění vyhlášek čes. míst. ze dne 27. ledna 1892, č. 7 z. z. pro Čechy a ze dne 5. října 1898, č. 64 z. z. pro Čechy. Přehlédl však, že bylo dotčené ustanovení doplněno novou vyhláškou zemského presidenta v Praze ze dne 18. ledna 1934, č. 644.235 — 23/6665 z roku 1933, č. 9/1934 zem. věst., o jízdě na státních, zemských a okresních silnicích ve správním obvodu země České, vydanou podle článku 3 zákona ze dne 14. července 1927, č. 125 Sb. Nová vyhláška zpřísňuje v zájmu bezpečnosti i bezzávadnosti dopravy (viz její úvodní slova) jízdu na veřejných silnicích ve správním obvodu země České. Z ustanovení § 6, věty první uved. vyhlášky: »V noci, za soumraku, nebo za husté mlhy, musí být i ruční vozíky opatřeny světlem,« zvláště z uvedeného slůvka »i« nutno pak vyvozovati, že se dotčené zpřísnění osvětlovací povinnosti vztahuje na vozidla všech druhů, pokud se pohybují na veřejných silnicích. Proto ode dne 1. února 1934, kdy nová vyhláška nabyla účinnosti (§ 8 uved. zák.), musí býti na veřejných silnicích opatřena světlem všechna pohybující se vozidla, koňský povoz nevyjímajíc, za noci v úb e c, a to bez rozdílu, je-li noc tmavá či jasná, za soumraku, ba i za dne, je-li krajina, kterou povoz projíždí, zahalena hustou mlhou. Mimo to třeba dále poukázati na § 18,

odst. 2 nař. říšského protektora z 25. srpna 1939 — Věstník nař., str. 71 —, podle něhož musí býti pozemní vozidla a vlaky, nacházející se v pohybu na veřejných dopravních cestách (vyjma jízdnicích kol) při temnotě opatřeny na konci červeným světlem (rote Schlussbeleuchtung), který již platil v době, kdy byl spáchán projednávaný čin.

Za tohoto stavu věci nebylo proto zapotřebí, aby nalézací soud k posouzení otázky, porušil-li obžalovaný předpis zvláště vyhlášený, zjišťoval, byla-li v době, kdy došlo k nehodě, noc tmavá či nikoliv, neboť ke správnému úsudku, že obžalovaný porušil uvedená ustanovení, stačilo formálně bezvadné a stěžovatelem nepopřené zjištění nalézacího soudu, že obžalovaný v noci dne 3. září 1939 řídil na státní silnici N.—O. povoz, tažený párem koní, který neopatřil předepsanými světly.

Proto jsou všechny výtky, které činí stěžovatel rozsudku s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 5 tr. ř., ať jde o vytýkanou vadu rozporu se spisy, anebo o uplatňovanou výtku nedostatku důvodů či neúplnosti, jimiž se snaží zvrátiti rozsudkový výrok, že není vyloučeno, že se oné noci již okolo dvaadvacáté hodiny počala místně tvořiti mlhavá clona, podstatně snižující viditelnost, a chce jimi naopak prokázati, že byla jasná měsíční noc, nerozhodné pro posouzení, porušil-li obžalovaný předpis zvláště vyhlášený, či nikoli. Neboť i kdyby uplatňované okolnosti vedly soud ke zjištění, že v době nehody byla nejjasnější měsíční noc, nezměnil by se správný úsudek prvního soudu, že obžalovaný tím, že při jízdě po veřejné silnici neopatřil svůj povoz světlem, porušil platný předpis, vydaný pro bezpečnost jízdy.

Stejně je tomu s výtkou neúplnosti podle § 281, č. 5 tr. ř., kterou stěžovatel bere v pochybnost výrok prvního soudu o rychlosti, jakou jel řidič motocyklu P., když narazil na povoz obžalovaného, a ze které — uplatňuje tím zároveň důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. — se snaží dovoditi, že vinu na nehodě nese výhradně řidič motocyklu P. a že mezi opominutím obžalovaného a trestným výsledkem není příčinná souvislost.

Je sice správné, že se soud prvního státního soudu nezabýval rychlostí jízdy motocyklisty P. se zřením na rušivé stopy, které jeho stroj po nárazu zanechal na valníku obžalovaného, a že přešel mlčky okolnosti, že byl P. znám jako rychlý jezdec a že v době nehody bylo proti němu vedeno trestní řízení pro rychlou jízdu. Než kdyby i nalézací soud dospěl po odstranění vytýkaných vad k úsudku, že motocyklista P., který se stal zároveň obětí nehody, přijížděl rychlostí značnou, poměrům nepřiměřenou, nemohlo by ani toto hledisko změnit konečné rozhodnutí soudu ve prospěch obžalovaného.

Stěžovatel totiž zřejmě předpokládá, že by nepřiměřeně rychlou jízdou motocyklisty P., kterou se snaží dovoditi, byla přerušena příčinná souvislost mezi jeho opominutím a nehodou. Přehlíží však, že na příčinnou spojitost podle § 134 tr. z. třeba uznati i tenkrát, když k pachatelovu opominutí (činnosti) přistoučila činnost (opominutí) osoby jiné, která byla rovněž jednou z příčin, že nastal protiprávní výsledek. Příčinnou souvislost nepřerušuje tudíž skutečnost, že vedle pachatelova

opominutí (jednání) spolupůsobily i jiné okolnosti, které spolu s oním opominutím přivodily výsledek a je proto s právního hlediska nerozhodné, vzešel-li protizákonný výsledek i ze souběžného neopatrného jednání anebo opominutí osoby poškozené.

Vědomí, že opominutím předepsaného opatření ohrožuje tělesnou bezpečnost a život jiných osob, zprostředkovaly obžalovanému svrchu dotčené předpisy, jichž neznalostí se jako řidič povozu nemůže podle § 233 tr. z. omlouvatí. Řídil-li tedy za noci po státní silnici povoz neosvětlený — jak zjistil nalézací soud v souhlasu s jeho přiznáním — pak by podle toho, co bylo řečeno, odpovídal za výsledek svého jednání či opominutí i tehdy, kdyby první soud dospěl k úsudku, že trestný výsledek nastal i z nepřiměřeně rychlé jízdy poškozeného řidiče motocyklu, který přehlédl neosvětlený povoz, ač jej při náležité opatrnosti, t. j. při volbě přiměřené rychlosti, mohl včas zahlédnouti a nehodě zabrániti. Za těchto okolností bylo by možno vyloučiti příčinný vztah mezi jednáním či opominutím obžalovaného a škodným výsledkem jen tenkrát, kdyby tu byly skutečnosti, které by prokázaly, že výsledek nedbalého jednání poškozeného P. nemohl býti odvrácen bezpečnostním opatřením, jehož zanedbání se obžalovanému klade za vinu. Než naznačený předpoklad nemá opory ani v rozsudku, ani v námitkách, uplatňovaných zmateční stížností, neboť stěžovatel se nedovolává žádných takových okolností, které by připouštěly úsudek, že by byl P. narazil i na osvětlený povoz.

Proto i kdyby měl nalézací soud za prokázané, že poškozený přijížděl k místu nehody nepřiměřenou rychlostí a že nehodu spoluzavinil, nemohl by takový výsledek přinést konečné rozhodnutí obžalovanému příznivější, z čehož vyplývá, že se formální vady, které stěžovatel uplatňuje, týkají vesměs skutečností nerozhodných pro posouzení věci. Tím jsou vyřízeny i stěžovatelovy námitky s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř.

Byla proto zmateční stížnost zamítnuta.

Čís. 6508.

Dá-li si veřejný činitel poskytovat prospěch na základě dohody, uzavřené výslovně nebo mlčky mezi ním a poskytovateli, nutno otázku, jde-li o nepatrný prospěch ve smyslu § 2, odst. 2 a § 3, odst. 2 zákona č. 178/1924 Sb. (o úplatkářství), posouditi podle součtu poskytnutých úplatků.

Pojem nepatrného prospěchu.

U přečinu podle § 2, odst. 1 a § 3, odst. 1 zákona o úplatkářství není třeba, aby byl pachatelovým jednáním dotčen důležitý veřejný zájem.

(Rozh. ze dne 25. května 1940, Zm I 199/40.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, jímž byli obžalováni

A., B. a C. zproštění, a to: A. obžaloby pro přečin podle § 3, odst. 1 zák. č. 178/1924 Sb. a B. a C. obžaloby pro přečin podle § 2, odst. 1 zák. č. 178/1924 Sb., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a uznal obžalované vinnými, a to obžalovaného A. přečinem podle § 3, odst. 1 zák. č. 178/1924 Sb., jehož se dopustil tím, že si jako veřejný činitel dal poskytnouti od B-a a C-a prospěch, na který neměl práva, za výhodu, kterou jim vyjde vstříc při obstarávání cestovních pasů, při čemž nešlo o prospěch nepatrný, obžalované B. a C. přečinem podle § 2, odst. 1 zák. č. 178/1924 Sb., jež spáchali tím, že v téže době poskytli spoluobžalovanému A. jako veřejnému činiteli prospěch, na který neměl právo, za výhodu, kterou jim vyjde vstříc při obstarávání či prodloužování cestovních pasů, při čemž nešlo jen o prospěch nepatrný.

Důvody:

Nalézací soud zjistil, že obžalovaný A. jako referent pasového oddělení policejního ředitelství v N., přijal v létě 1939 — kdy byl veliký nával žadatelů o vydání nebo prodloužení cestovních pasů, kteří stáli v řadách až na ulici a museli dlouho čekat, než na ně přijde řada — za urychlené prodloužení cestovního pasu beze stání a čekání v řadě od obžalovaného B. s vědomím obžalovaného C. čtyřicet pět K za C-ův cestovní pas z C-ových peněz, sedmdesát K za cestovní pas Karla P. a konečně — aniž bylo zjištěno, že o tom věděl i spoluobžalovaný C., sedmdesát K za cestovní pas Goldy O. Nalézací soud shledal ve zjištěném jednání obžalovaných všechny náležitosti, jichž je třeba k naplnění skutkové podstaty trestného činu podle § 3, odst. 1, pokud se týče podle § 2, odst. 1 zák. č. 178/1924 Sb. po stránce objektivní i subjektivní. Dospěl však podle druhého odstavce uvedených paragrafů k přesvědčení, že šlo jen o nepatrný prospěch a že nebyl dotčen důležitý veřejný zájem, vynesl rozsudek zprošťující.

Svůj názor, že šlo jen o prospěch nepatrný, opřel nalézací soud o to, že bylo prokázano, že byly odměny poskytovány obžalovanému A. jen příležitostně a neměly pro něho tvořiti nějaký stálý zdroj příjmů, a že je proto nutné posuzovati poskytnuté odměny jednotlivě, a ne je sčítati. Vzhledem pak ke zjištěnému čistému měsíčnímu platu obžalovaného A. ve výši 845 K a ke zjištěné skutečnosti, že bydlí zdarma u svého otce, pokládá nalézací soud jednotlivě posuzované odměny za prospěch nepatrný.

Právem vytýká zmateční stížnost státního zastupitelství dotčenému výroku nalézacího soudu právní mylnost s hlediska zmatku podle § 281, č. 9 písm. a) tr. ř. Podle ustáleného rozhodování nejvyššího soudu jako soudu zrušovacího neplatí sčítací zásada § 173 tr. z. pro zákon o úplatkářství č. 178/1924 Sb. zcela všeobecně (rozh. č. 3765, 4160 Sb. n. s.). Třeba-li však závadnou činnost veřejného činitele posuzovati za jednotný celek, jde o jeden čin a nutno proto přihlídnouti k úhrnu všech úplatků, přijatých v jednotlivých případech. To je zejména ve případech, kdy si veřejný činitel dal poskytovat prospěch podle výslovně nebo mlčky uzavřené dohody mezi ním a osobami prospěch poskytujícími. V tako-

vých případech rozhoduje pak v otázce, zda jde o prospěch nepatrný či o prospěch vyšší, souhrn poskytnutých úplatek (rozh. č. 5940, 6403 Sb. n. s.). Ze skutkových zjištění nalézacího soudu vysvitá, že byla mezi obžalovaným A. na jedné straně a obžalovanými B. a C., když ne výslovně, tedy alespoň mlčky, uzavřena dohoda, že jim obžalovaný A. bude urychleně obstarávat za úplatek prodloužení cestovních pasů, a že všechny tři souzené případy byly výsledkem této dohody. To plyne jasně ze zjištění, že obžalovaný B. ponechal obžalovanému A. za výhody při prodlužování pasu v prvním případě jako úplatek zbytek ze 200 K, odevzdaných zároveň s pasem obžalovanému A., který zůstal po zaplacení poplatků ve výši 130 K a z něhož jen v tomto prvním případě vrátil obžalovaný A. obžalovanému B. 25 K, kdežto v dalších dvou případech bylo obžalovanému A. odevzdáno s pasem vždy 200 K a obžalovaný A. si již automaticky ponechal jako úplatek celý zbytek. Nutno proto v souzeném případě hodnotiti poskytnuté úplatky jako celek a tudíž u obžalovaných A. a B. v částce 185 K, u obžalovaného C. v částce 115 K, a to jen s hlediska majetkových poměrů obžalovaného A., bez ohledu na majetkové poměry obou ostatních obžalovaných (rozh. č. 6403 Sb.). Uváží-li se pak zjištěná skutečnost, že obžalovaný A. má čistý měsíční plat 845 K a podle vlastního údaje živi manželku a tři děti a jest úplně nemajetný, nelze pochybovati, že úplatek v uvedené výši nebyl pro něho prospěchem jen nepatrným i když bydlí u otce zdarma. Vždyť podle zprávy ústavně-právního výboru k osnově zákona č. 178/1924 Sb. (tisk 4736 poslanecké sněmovny) neměly jim býti postihnuty pouze nepatrné služby a dary spíše z vděčnosti, zpropitné a všeliké jiné nepatrné služby a dary, které jsou již tak obvyklé, že se nikdo nad poskytováním jich nepozastavuje. Vzhledem k tomu nutno vykládati pojem nepatrného prospěchu tak, že musí jíti o pouhý příznak vděčnosti za příjemcovu ochotu nebo o pouhý projev uznání, nikoli o odměnu za předpokládanou nebo vykonanou činnost příjemcovu a že tato nezávadnost povahy poskytnutého prospěchu musí odpovídati nejen přesvědčení zúčastněných stran při jeho poskytování a přijímání, ale i názoru široké veřejnosti (rozh. č. 3415 Sb. n. s.). Je nepochybné, že v souzeném případě zjištěné přijímání úplatek v uvedené výši za poskytnutí výhody nebo úlevy při prodlužování platnosti cestovních pasů před spoustou jiných čekatelů a na jejich úkor, nemohlo býti v očích veřejnosti pokládáno za nezavadné, protože odporuje povšechným sociálním, mravním a právním zásadám. Posuzovány s tohoto rozhodného a zákona odpovídajícího hlediska, neví se ani jednotlivé úplatky ve výši 70 a 45 K prospěchem jen nepatrným, vždyť o mnoho přesahují částku 28 K, odpovídající služebnímu platu obžalovaného A. za jeden den, za niž musí obstarati pro sebe a svou rodinu stravu, oděv a všechny jiné potřeby.

Poněvadž při správném výkladu zákona není prospěch poskytnutý a přijatý v projednávané věci jen prospěchem nepatrným a ježto se ke skutkové podstatě přečinu podle § 2, odst. 1 a § 3, odst. 1 zák. č. 178/1924 Sb. nevyžaduje, aby byl pachatelovým jedním dotčen důležitý veřejný zájem (rozhodnutí č. 4160 Sb. n. s.), pochybil nalézací soud, když obžalované neuznal vinnými přečiny. Bylo proto vyhověno

odůvodněné zmáteční stížnosti státního zastupitelství, napadený zprošťující výrok i výrok o trestu byly zrušeny, a poněvadž to zjištěný skutkový stav dopouštěl, bylo rozhodnuto, jak svrchu uvedeno (§ 288; odst. 2 tr. ř.).

Čís. 6509.

Pro otázku, je-li matka obžalovaného oprávněna vznésti zmáteční stížnost proti jeho vůli, je rozhodný věk obžalovaného v době, kdy ji vznesla, nikoli v době, kdy obžalovaný spáchal trestný čin nebo kdy proti němu bylo zahájeno trestní řízení.

Byl-li obžalovaný v této době zletilý, nebyla jeho matka oprávněna vznésti zmáteční stížnost proti jeho vůli ani tenkrát, byla-li prodloužena poručenská (otcovská) moc nad obžalovaným.

Z okolnosti, že se obžalovaný po vynesení rozsudku vzdal opravných prostředků, nelze ještě usuzovati, že se tím mlčky vyslovil proti právu osob, uvedených v § 282 tr. ř. vznésti zmáteční stížnost na jeho prospěch.

Ustanovení § 176, II, písm. c) tr. zák. podléhá i krádež, kterou spáchal živnostenský volentér na svém mistrovi.

(Rozh. ze dne 25. května 1940, Zm II 95/40.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmáteční stížnost Marie A., matky a poručnice obžalovaného Jana A., do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem krádeže podle §§ 171, 173, 176, II, písm. c) tr. z.

Z d ů v o d ů:

Zmateční stížnost na prospěch obžalovaného podala jeho matka a poručnice. Bylo proto třeba nejprve se zabývati otázkou, zda byla zmáteční stížnost podána oprávněnou osobou (§ 1, č. 1 zák. č. 3/1878 ř. z.), a to jednak, zda stěžovatelka byla podle § 282 tr. ř. oprávněna vznésti zmáteční stížnost i proti vůli obžalovaného, a jednak, zda lze v případě, že by to proti vůli obžalovaného nesměla učiniti, souditi, že obžalovaný projevil takový nesouhlas.

V prvním směru stanoví § 282 tr. ř., že jsou rodiče a poručník obžalovaného oprávněni vznésti zmáteční stížnost proti jeho vůli jen tenkrát, je-li nezletilý.

V souzeném případě spáchal obžalovaný, který se narodil dne 22. března 1918, trestné činy v lednu a v únoru 1939 a byl za ně odsouzen rozsudkem ze dne 29. ledna 1940; poručenství, které mělo skončiti dne 22. března 1939, bylo podle § 251 obč. zák. prodlouženo na neurčito usnesením okresního soudu civilního v N. ze dne 10. února 1939.

Byl tudíž podle toho, co uvedeno, obžalovaný v době vyhlášení odsuzujícího rozsudku a podání zmáteční stížnosti zletilý (stár dvacet jeden rok); nemohla proto jeho matka a poručnice vznésti zmáteční stížnost proti jeho vůli.

Na tom nic nemění, že se obžalovaný dopustil trestných činů ještě dříve, než nabyl zletilosti, neboť pro posouzení práva k podání zmateční stížnosti ve prospěch obžalovaného rozhoduje jedině stav v době, kdy byla zmateční stížnost vznesena, nikoli stav v době spáchání trestného činu. Také ta okolnost, že trestní řízení bylo zahájeno ještě v době nezletilosti obžalovaného, je nezávažná, neboť trestní řád nemá ustanovení obdobného předpisu § 28, odst. 3 zákona o trestním soudnictví nad mládeží, nýbrž praví v § 282 tr. ř. toliko, že zmateční stížnost smí být vznesena proti vůli obžalovaného jen tenkrát, je-li nezletilý; toto ustanovení nelze vykládati jinak, než že tu rozhoduje toliko, zda byl obžalovaný nezletilý v době vznesení zmateční stížnosti.

Na tom dále nic nemění ani to, že uvedeným usnesením bylo poručnictví nad obžalovaným prodlouženo ještě v době, kdy stěžovatelka vznesla zmateční stížnost. Podle § 282 tr. ř. smí matka a poručnice podat zmateční stížnost proti vůli obžalovaného jen tenkrát, je-li nezletilý. Jakmile obžalovaný dosáhne zletilosti, stává se uvedené právo závislým na obžalovaném potud, že nemůže být vykonáno proti jeho vůli; ježto trestní řád klade důraz jedině na nezletilost obžalovaného, nemůže být řečené právo vykonáno proti vůli zletilého obžalovaného ani tenkrát, když byla poručnická (otcovská) moc prodloužena (Storch: Beiträge zur Lehre von der Parteienvertretung im Strafverfahren, Zeitschrift für das Privat- und öffentliche Recht, 1889, str. 353).

Neměla tudíž stěžovatelka podle toho, co uvedeno, právo podati zmateční stížnost proti vůli obžalovaného.

Je proto v druhém směru uvažovati, zda v souzeném případě zletilý obžalovaný učinil takový projev, z něhož by bylo lze souditi, že nesoúhlasil s podáním zmateční stížnosti ve svůj prospěch.

Podle záznamu o hlavním přelíčení prohlásil obžalovaný po vynesení rozsudku, že se vzdává opravných prostředků; byv pak dodatečně slyšen, nevznesl proti podání zmateční stížnosti svoji matkou a poručnicí žádné námítky.

Je proto posouditi význam projevu, který obžalovaný učinil při hlavním přelíčení po vynesení rozsudku, avšak ještě dříve, než jeho matka a poručnice vznesla zmateční stížnost.

Obžalovaný může svoji vůli projevití výslovně nebo mlčky. Podle obsahu projevu, zjištěného v záznamu o hlavním přelíčení, netýká se tento projev výslovně práv osob, uvedených v § 282 tr. ř. Je tudíž uvažovati, zda v tomto projevu lze spatřovati mlčky projevovou vůli proti výkonu řečených práv. O takový (mlčky učiněný) projev jde tenkrát, když vůle byla projevena způsobem, který s uvážením všech okolností neskýtá rozumný důvod k pochybnostem (§ 863 obč. zák.). O projev, nedávající důvod k pochybnostem šlo by tenkrát, kdyby se obžalovaný vzdal opravných prostředků, byv poučen nejen o svém právu podati opravné prostředky, ale i o právu třetích osob, které jim přísluší podle § 282 tr. ř. Pokud se to nestalo, nelze z projevu obžalovaného, vzdávajícího se vlastního práva podati opravné prostředky, usuzovati na to, že tím prohlásil též svoji vůli proti právu příslušejícímu jiným osobám (rozh. č. 6355 Sb. n. s.).

Byla proto v souzeném případě matka a poručnice obžalovaného oprávněna podati zmateční stížnost ve prospěch obžalovaného, svého zletilého syna, který tomu neodporoval.

Napadený rozsudek zjistil, že obžalovaný byl ke svému zaměstnavateli ve volontérském poměru, pročež uznal též na kvalifikaci podle § 176, II, písm. c) tr. z. Tento závěr napadá zmateční stížnost s hlediska zmatku podle § 281, č. 10 tr. ř., ježto se domnívá, že volontérský poměr neodůvodňuje uvedenou kvalifikaci.

Živnostníky podle § 176, II, písm. c) tr. z. jsou nejen samostatní živnostníci, ale i jejich pomocníci (rozh. č. 5855 Sb. n. s.). K tomuto pomocnému živnostenskému personálu je počítati i volontéry. Nepochybil proto nalézací soud, uznal-li i na kvalifikaci činu podle § 176, II, písm. c) tr. z. Byla proto zmateční stížnost zamítnuta.

Čís. 6510.

Vyhradil-li si prodatel vlastnické právo ke zboží, které prodal k dalšímu zcizení nebo ke zpracování a zcizení ve zpracovaném stavu, je toto zboží kupci svěřeno ve smyslu § 183 tr. zák.

Při tom je nerozhodné, zda jde o věci spotřebitelné či nikoli.

Prodá-li kupec toto zboží dále (ať v původním nebo ve zpracovaném stavu), vstupuje místo něho v poměr svěřeni stržený peníz, pokud nepřevyšuje nákupní cenu zboží.

(Rozh. ze dne 25. května 1940, Zm II 139/40.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem zpronevěry podle § 183 tr. z.

Důvody:

Zmateční stížnost namítá s hlediska jedině uplatněného důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., že se zločinu zpronevěry nemůže dopustiti ten, kdo převzal zboží s výhradou prodatelova vlastnického práva až do úplného zaplacení a s právem zpracovati a prodávati dodané zboží, neboť je prý pojmově nemožná výhrada vlastnického práva k mouce, jež byla v souzeném případě dodána stěžovateli — pekaři — na zpracování. Leč zmateční stížnost je na omylu. Výhrada vlastnického práva je totiž přípustná jak při prodeji zboží k dalšímu zcizení, tak i při prodeji zboží určeného ke zpracování a zcizení ve zpracované formě, při čemž je nerozhodné, zda jde o věci spotřebitelné podle § 301 obč. zák., či nikoliv. V tomto směru stačí zmateční stížnost odkázati na podrobné důvody obsažené v rozhodnutích zrušovacího soudu č. 5274 a 5331 Sb. n. s.

Na místo zboží, koupeného s výhradou prodatelova vlastnictví a prodaného dále ať v původní formě nebo po zpracování, nastupuje peníz za

zboží utržený, pokud nepřevyšuje nákupní cenu, jež činila v souzeném případě 9.319 K 10 h, aniž je třeba výslovného ujednání stran v tom smyslu, neboť se kupec věci, prodané s výhradou vlastnického práva, nestal jejím vlastníkem a proto — prodav jí — ani vlastníkem kupní ceny. Stěžovatel, který mohl s moukou nakládati jen způsobem sjednaným s prodátelem, totiž prodati jí přímo nebo po zpracování na pečivo a odvésti útržek do výše kupní ceny, nesplnil povinnost vyplývající z výhrady vlastnického práva do úplného zaplacení, neboť nevydal prodávateli výtěžek za výrobky zhotovené ze svěřené mu mouky, nýbrž ho použil pro sebe, zadržev tak za sebou částku jemu svěřenou a přivlastniv si ji. Nepochybil proto nalézací soud, uznal-li stěžovatele vinným zločinem zpronevěry.

Poněvadž s hlediska trestního práva není pro posouzení otázky svěřeni rozdílu mezi zbožím daným do komise a mezi zbožím dodaným s výhradou vlastnického práva, protože komitent zůstává vlastníkem zboží stejně jako prodávatel vyhradivší si vlastnictví, netřeba se obíratí námitkou zmateční stížnosti, že nalézací soud zaměňuje výhradu vlastnického práva s poměrem komisioním, při čemž nebyl prý vůbec prokázán komisioní poměr mezi stěžovatelem a jeho dodavatelem.

Zmateční stížnost byla proto zamítnuta jako bezdůvodná.

Čís. 6511.

Pouhá existence provisní pohledávky nevylučuje objektivní skutkovou podstatu zpronevěry svěřené vzorkové kolekce, neboť je tu vyloučeno vzájemné započtení nároku na vrácení kolekce s provisní pohledávkou (§ 1440 obč. zák.).

(Rozh. ze dne 29. května 1940, Zm I 132/40.)

Obžalovaný byl obchodním zástupcem firmy P., která mu vydala vzorkovou kolekci a ujednala s ním, že jí nesmí prodati a že je povinen vrátiti jí na požádání bez průtahů. Obžalovaný nevrátil kolekci po skončení služebního poměru, ač k tomu byl několikrát vyzván.

Nalézací soud neuvěřil jeho obhajobě, že mu byla odcizena a uznal ho vinným přestupkem zpronevěry podle §§ 183, 461 tr. zák.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do tohoto rozsudku.

Důvody:

Stěžovatel se cítí dotčen tím, že nalézací soud nevyhověl jeho návrhu, aby byl proveden důkaz spisy Cpr 57/39 o tom, že měl nárok na provisi ve výši přesahující cenu věci mu svěřených; obsahem této námitky uplatňuje důvod zmatečnosti podle § 281, č. 4 tr. ř., leč neprávem.

Stěžovatel nejprve tvrdí, že by ze skutečnosti, že měl nárok na provisi, bylo lze usuzovati, že nejde o trestný čin. K tomu je uvést, že pouhá

existence provisní pohledávky nevylučuje objektivní skutkovou podstatu zpronevěry, neboť její vzájemné započtení s nárokem na vrácení vzorků je podle § 1440 obč. zák. vyloučeno, ježto jde jednak o nestejnorodé pohledávky, jednak o věci svěřené. Ze by tím byla subjektivní skutková podstata zpronevěry vyloučena omylem [§ 2, písm. e) tr. z.] o uvedeném ustanovení mimotrestního práva, nebylo obhajobou ani napověděno, neboť se obžalovaný hájil tím, že mu vzorky byly odcizeny.

Čís. 6512.

Ke skutkové podstatě zločinu nebezpečného vyhrožování podle § 99 tr. zák. je po stránce subjektivní třeba, aby pachatel jednal v úmyslu, uvésti ohroženého ve strach a nepokoj, tedy ve vyšší stupeň tísnivého pocitu z nastávajícího zvláště vážného zla.

(Rozh. ze dne 29. května 1940, Zm I 154/40.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem podle § 99 tr. zák. a přestupkem podle § 411 tr. z., a to pokud napadla výrok, jímž byl obžalovaný uznán vinným přestupkem podle § 411 tr. z., vyhověl jí však, pokud napadla výrok, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem podle § 99 tr. z., zrušil napadený rozsudek v tomto výroku a v důsledku toho i ve výroku o trestu a ve výroci s tím souvisících a uložil nalézacímu soudu, aby v rozsahu zrušení ve věci znovu jednal a rozhodl.

Z důvodů:

Zmateční stížnosti, která napadá výrok odsuzující obžalovaného pro zločin podle § 99 tr. z. důvody zmatečnosti podle § 281, č. 5, 9 a 11 tr. ř., nelze upřítí oprávnění již pokud uplatňuje důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř.

Nalézací soud zjistil, že obžalovaný vyhrožoval P-ovi, že ho zabije, že vyhrůžku tu opakoval, když se mu P. vyškubl a utíkal, že po něm házel kameny a že měl P. z této pohrůžky strach, že bude obžalovaným splněna; v tomto jednání shledal skutkovou podstatu zločinu veřejného násilí nebezpečným vyhrožováním podle § 99 tr. z., a to jak po stránce objektivní, tak i po stránce subjektivní, ježto pohrůžka zabitím vzbudila v ohroženém strach a důvodnou obavu, že bude splněna, a obžalovaný projevil své odhodlání ji provést tím, že, když ji pronášel, tloukl P-a kamením do hlavy a na útěku pak po něm ještě házel kameny, což lze považovati za objektivně způsobily projev, aby u P-a vyvolal dojem, že je obžalovaný odhodlán splnití svoji vyhrůžku; jsou prý proto v jednání obžalovaného obsaženy všechny okolnosti naplňující skutkovou podstatu zločinu podle § 99 tr. z.

Právem vytýká zmateční stížnost, že je tento názor právně pochybený a proto zmatečný podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., ježto přehlíží, že skutková podstata zločinu podle § 99 tr. z. po stránce subjektivní vyžaduje, aby pachatel jednal v úmyslu uvésti ohroženého ve strach a nepokoj, tedy aby nebezpečného vyhrožování použil v úmyslu, aby jím vyvolal v napadeném vyšší stupeň tísnivého pocitu z nastávajícího zvláště vážného zla (rozh. č. 4201 Sb. n. s.). Řešením otázky, zda obžalovaný pronesl svou pohružku v úmyslu, aby ji uvedl ohroženého ve strach a nepokoj, se nalézací soud nezabýval ani po stránce právní, ani po stránce skutkové. V důvodech rozsudku není zmínky ani o tom, z čeho nalézací soud usuzuje na tento úmysl, a nejsou tu zjištěny skutečnosti, ze kterých by bylo lze dospěti k právnímu závěru, že obžalovaný v takovém úmyslu vyhrožoval P-ovi zabitím.

Výrok nalézacího soudu, že skutkový děj, který zjistil, obsahuje ve š k e r é náležitosti skutkové podstaty zločinu podle § 99 tr. z., porušuje tudíž zákon a je proto zmatečný ve smyslu § 281, č. 9, písm. a) tr. ř.

Proto bylo zmateční stížnosti vyhověno; ježto se pro nedostatek skutkových zjištění po stránce subjektivní nelze obejít bez nového ústního líčení, byla věc vrácena soudu první stolice k novému projednání a rozhodnutí v rozsahu zrušení, aniž se bylo třeba zabývatí ostatními výtkami zmateční stížnosti.

Čís. 6513.

Spoluvina pomocí při trestném činu podle § 5 tr. zák. je možná jen do okamžiku jeho dokonání.

Pomoc poskytnutá po této době je účastenstvím ve smyslu § 5 tr. z., dohodl-li se o ní pomocník před tím s pachatelem.

Jinak je trestná jen v mezích § 6 tr. zák.

Krádež je dokonána již odnětím věci; není třeba, aby zloděj uvedl již věc do bezpečí.

(Rozh. ze dne 30. května 1940, Zm I 160/40.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného C. do rozsudku krajského soudu, jímž byli uznáni vinnými obžalovaní A. a B. zločiny krádeže podle §§ 171, 174 II, písm. a), c) tr. zák. a obžalovaný C. zločinem spoluviny na zločinu krádeže podle §§ 5, 171, 174 II, písm. a), c) tr. zák., zrušil napadený rozsudek ve výroku odsuzujícím obžalovaného C. jako zmatečný a vrátil věc nalézacímu soudu, aby ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost obžalovaného C. uplatňuje důvody zmatečnosti podle § 281, č. 4, 5, 9, písm. a), b) — správně jen č. 9, písm. a) — tr. ř.

Dlužno jí přisvědčiti, již pokud vytýká jako zmatek nedostatku důvodů podle § 281, č. 5 tr. ř., že rozsudek nezjistil — kromě ničení stop — skutečnosti, kterými by byl opodstatněn závěr, že stěžovatel přispěl k vykonání zločinu spoluobžalovaných A. B. a D. (úmyslným) opatřením prostředků a odvrácením překážek, pokud dále namítá, že stěžovatel nevěděl před tím, než se bedna dostala na stroj, že jmenovaní pachatelé krádeže zamýšlejí provésti krádež a že chtějí dáti odcizené věci na stroj, a pokud konečně uplatňuje, že stěžovatel nespolutřávil vědomě při provedení krádeže vůbec. Těmito vývody je rozsudku vytýkána výslovně i zřetelným poukazem mylnost v posouzení právní otázky, zda stěžovatelův skutek zakládá spoluvinu na krádeži.

Prvý soud uznal stěžovatele, podřadiv jeho skutek ustanovení §§ 5, 171, 174 II, písm. a), c) tr. z., vinným tím, že úmyslným opatřením prostředků, odvrácením překážek a ničením stop nadřezoval a přispěl k bezpečnému provedení zlého skutku spoluobžalovaných A. a B., kteří odňali ve společnosti s dalším spoluzlodějem D-em z držení a bez přivolení vlastníků, uvedených v rozsudku, ze zaplombovaného železničního vozu dvě bedny sýrů a bednu másla v ceně 837 K 40 h.

Prvý soud zjišťuje, že uvedení pachatelé krádeže, kteří byli členy posunovací čety, jež prováděla posun s lokomotivou obsluhovanou spoluobžalovaným E. jako strojvůdcem a stěžovatelem C. jako topičem, otevřeli zaplombovaný, na nádraží stojící vagon, vybrali z něho bednu másla a dvě bedničky sýra a že jeden z nich (D.) odnesl tyto věci na lokomotivu, která stála v blízkosti vozu, z něhož byly věci odcizeny. Dále zjišťuje první soud, že byly bedny položeny na stranu vyhrazenou na stroji topičovi, že se pak lokomotiva dala do pohybu, že A. za jízdy bedničky otevřel, spálil dříví z nich v žárovišti stroje, rozdělil kořist mezi spolupachatele a také jednu kostku másla nechal na lokomotivě se slovy určenými strojnímu mužstvu: »Tady máte to máslo.« Co do stěžovatele zjišťuje rozsudek dále, že A-ovi poradil, aby spálil dříví a že otevřel dveře pece — čímž mu pomohl odstraniti stopy činu —, že se díval na A-a při otvírání bedničky a že z obavy před prozrazením a proto, že E. nechtěl míti s věcí nic společného, hodil kostku másla, kterou A. nechal na stroji, do žároviště kotle. Podle přesvědčení rozsudku věděl obžalovaný, že jde o věci kradené, z toho, že byly dány na lokomotivu v místech, kde stály vagony se zbožím, a to o půlnoci, kdy jsou vagony uzamčeny a zboží se nevydává, takže nemohl věřiti A-ovi, že jde o věci nalezené, pokud mu vůbec A. učinil takové sdělení, jak se hájil i stěžovatel. Prvý soud spatřuje v uvedených skutečnostech spoluvinu na krádeži, poněvadž stěžovatel poskytl A-ovi možnost otevřít bednu na lokomotivě a spáliti z nich dříví a poněvadž sám také spálil kostku másla, aby zakryl stopy.

Prvý soud uznal obžalovaného vinným trestnou pomocí. Tato forma spoluviny, jež značí úmyslné podporování trestného jednání druhé osoby jiným způsobem než spolutřávilostí při samotném uskutečňování protizákonného účinku, je možná až, avšak také jen, do úplného dokonání trestného činu. Není tedy už možná, je-li naplněno vše, co žádá zákon

k dokonání trestného činu. Činnost pomocníka musí býti v příčinné souvislosti s činností hlavního pachatele, takže musí býti příčinným činitelem (podmínkou) pro přivodění protizákonného výsledku. Pomoc poskytovaná úmyslně pachateli po vykonaném zlém skutku je stejně jako účast na zisku a užítku z trestného činu trestná s hlediska § 5 tr. z. — jako účastenství — jen za předpokladu předchozí dohody s pachatelem. Není-li tu předchozího srozumění, uplatní se ustanovení § 6 tr. z. a lze tedy na takové pomáhání a podporu pachatele krádeže nebo na brání zisku a užítku z krádeže užítí jen ustanovení §§ 185, 186 (464), po případě § 214 (307) tr. z., pokud jsou splněny všechny zákonné náležitosti těchto skutkových podstat.

Krádež je dokonána již samým odnětím, t. j. převedením věci z dosavadního držení v držení (disposiční moc) jiné osoby (rozh. č. 2331, 2769, 3057, 3555 Sb. n. s.). Že k dokonání krádeže není třeba, aby zloděj již uvedl ukradenou věc do bezpečí, plyne výslovně z ustanovení § 188, písm. a) tr. z. Předmětem souzené krádeže byly bedny s máslem a sýrem. Tato krádež byla dokonána nikoliž teprve otevřením bedniček a vynešením jejich obsahu, nýbrž již odnětím beden samých. Už jejich vynešením ze zaplombovaného vagonu, do něhož byly uloženy odesilatelem, po případě zaměstnanci českomoravských drah po dobu dopravy prováděné drahou z příkazu vlastníka věci, byla dosavadnímu držiteli odňata moc a možnost disponovati jimi, již získali pachatelé krádeže. Činnost, v níž rozsudek spatřuje stěžovatelovu vinu, t. j. umožnění otevření bedniček, pomoc při spálení dříví a spálení kostky másla, spadá tudíž teprve do doby po dokonání krádeže. Mohla by tedy býti podřaděna ustanovení § 5 tr. z. jen za předpokladu předchozí dohody s pachateli. Takovou dohodu však rozsudek nezjišťuje. Nejistiv vůbec, co dělal stěžovatel v okamžiku provádění krádeže, jež byla spáchána v blízkosti lokomotivy, takže, jak bylo tvrzeno obžalovaným D-em, stála lokomotiva, dopravená na toto místo právě před činem, přímo naproti vagonu, z něhož byly věci odcizeny, a nevyjádřiv se o tvrzení obžaloby, že stěžovatel stál s lokomotivou u vagonu proto, aby usnadnil provedení krádeže, neuvádí prvý soud takové okolnosti, z nichž by vyplývalo, že stěžovatel, znaje zlý úmysl přímých pachatelů krádeže a ztotožniv se s ním, pomáhal k jeho uskutečnění a tím k bezpečnému vykonání krádeže (odnětí věci) opatřením prostředků, odvrácením překážek nebo jinak. Výrok odsuzující stěžovatele pro spoluvinu na krádeži podle §§ 5, 171, 174 II, písm. a), c) tr. z. spočívá tudíž na nedostatečném a proto mylném právním posouzení. Pro nedostatek potřebných zjištění nelze posouditi, zda a kterého trestního zákona mělo býti na skutek obžalovaného použito, a rozhodnouti tak ve věci samé.

Již z tohoto důvodu bylo zmateční stížnosti vyhověno, aniž bylo třeba se obíratí ostatními jejími vývody.

Čís. 6514.

Ke skutkové podstatě přečinu podle § 9, odst. 3 zák. č. 124/1924 Sb.: Při posouzení otázky, je-li nově vydávaný časopis pokračováním zastaveného časopisu, nezáleží na tom, že se změnilly osoby, zúčastněné na vydávání.

Je nerozhodné, že byl nový časopis úředně povolen.

Spoluvina na tomto přečinu ve smyslu § 5 tr. zák. je možná.

Po stránce subjektivní je třeba, aby spoluvinník věděl o tom, že bylo vydávání časopisu zastaveno a že časopis, na jehož vydávání se vztahuje jeho činnost, je totožný se zastaveným časopisem.

(Rozh. ze dne 30. května 1940, Zm II 139/39.)

Usnesením krajského soudu v N. ze dne 20. dubna 1938, č. j. Tk VII 813/37, bylo zastaveno vydávání časopisu »Stráž na H.«, pokud se týče »Stráž naší H.« až do doby, kdy bude splněna povinnost zaplatiti soukromému žalobci P. útraty, stanovené usnesením ze dne 8. března 1938 podle smíru ze dne 24. února 1938, a zároveň bylo vydavatelce A. pohroženo, že bude potrestána za přečin, bude-li pokračovati ve vydávání zastaveného časopisu. Vzdor tomuto upozornění a ač nebyly zaplacený uvedené útraty, vydávala obžalovaná B., dcera obžalované A., od 27. května 1938 do 22. července 1938 časopis »Stráž«, který, jak zjistil nalézací soud z redakčního prohlášení uveřejněného v jeho prvním čísle a z dalších okolností, byl jen pokračováním zastaveného časopisu s pozměněným názvem a byl vydáván obžalovanou B. jako nastrčenou vydavatelkou ve společném dorozumění a dohodě s obžalovanou A., která zůstala dále jeho skutečnou vydavatelkou. Obžalovaná A. poskytovala tento časopis odběratelům v náhradu za zastavený časopis »Stráž na H.«. Obžalovaný C. přispíval do časopisu »Stráž« jako pisatel, ač věděl, že byl časopis »Stráž na H.« soudně zastaven a že je časopis »Stráž« jeho dalším vydáváním, a kolportoval tento časopis dále. Obžalovaný D., jednatel tiskárny »S.«, společnost s ruč. obm. ve V. a její odpovědný správce, propůjčil tuto tiskárnu k vydávání tohoto časopisu ač věděl, že byl časopis »Stráž na H.« soudně zastaven.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnosti obžalovaných A., B. a C. do rozsudku krajského soudu, jímž byli obžalováni A., B., C. a D. uznáni vinnými přečinem podle § 9, odst. 3 zákona č. 124/1924 ve znění vyhlášky č. 145/1933 Sb., vyhověl však zmateční stížnosti obžalovaného D., zrušil napadený rozsudek v části jeho se týkající jako smatečný a vrátil věc soudu své stolice, aby ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnosti obžalovaných A., B. a C. vytýkají rozsudku zmatečnost podle § 281, č. 4, 5, 9, písm. a) a b) [správně č. 9, písm. a)] tr. ř., vesměs neprávem.

Neúplnost řízení shledávají v tom, že nebyly provedeny důkazy svědkem O. a dotazem na okresní úřad. Podle protokolu o hlavním přelíčení byl svědek O. veden o tom, že soukromý účastník P. četl v květnu 1938 R-ův dopis ze dne 7. května 1938, ve kterém R. sděloval, že byl nucen zastavit časopis »Stráž naší H.«, a dotazem na okresní úřad mělo být zjištěno jednak, že byl časopis »Stráž naší H.« úředně zastaven a zanikl dne 22. ledna 1938 a že obžalovaná A. ohlásila dne 18. ledna 1938 vydávání úplně samostatného časopisu »Stráž na H.«, jednak, že obžalovaná B. řádně ohlásila vydávání časopisu »Stráž« až do té doby, kdy byla úplně vyřízena útratová záležitost s P-em.

Na podkladě tohoto celkového znění obou návrhů, osvědčeného protokolem o hlavním přelíčení, nedolichují zmateční stížnosti tvrzenou zmatečnost podle § 281, č. 4 tr. ř. vůbec; shledávají-li újmu obhajoby jen v tom, že bylo zamítnutím návrhu na výslech svědka O. zabráněno, aby R. potvrdil, že časopis obžalované A. nemá nic společného s jeho časopisem, a aby bylo dotazem na okresní úřad prokázáno, že byl časopis obžalované B. řádně ohlášen a že byl povolen, jde o skutečnosti, které se jednak zcela nekryjí se zněním učiněných návrhů podle zápisu protokolu, jednak však ani vůbec nebyly příhodné pro obranu obžalovaných vzhledem k ostatním výsledkům průvodů. Pro zjištění, pokud je nově vydávaný časopis pokračováním dřívějšího úředně zastaveného časopisu, není rozhodujícím důkazem úsudek dřívějšího redaktora a nesejde též na změně v osobách zúčastněných při vydávání; v souzeném případě měl nalézací soud již v samotném redakčním prohlášení a v obsahu prvního čísla nově vydávaného časopisu »Stráž« dostačující podklad pro svoje zjištění, že časopis »Stráž« je pokračováním časopisu úředně předtím zastaveného, a to jak časopisu »Stráž na H.«, tak i časopisu »Stráž naší H.«, a také skutečnost, že si obžalovaná B. vymohla úřední povolení k vydávání nového časopisu, nemá významu pro posouzení trestnosti činu stěžovatelů a nedotýká se vůbec ani subjektivní stránky uvedené skutkové podstaty, když je jinak závěr nalézacího soudu, — že obžalovaní jednali ve vzájemném dorozumění, podle něhož měl být nový, byť i řádně úřadům ohlášený a jimi povolený časopis jen pokračovatelem dřívějšího časopisu a měl jej po jeho zastavení pod jiným označením plně nahradit, — logicky vyvozen ze skutečností v rozsudku zdůrazňovaných a není proto též nijak ořesen výtkami zmateční stížnosti o nedostatku důvodů nebo nejasnosti i spisovém rozporu (§ 281, č. 5 tr. ř.). Tyto výtky, pokoušející se dokazovatí názor odlišný od rozsudkového zjištění, jsou jen nepřípustným brojením proti hodnocení průvodů nalézacím soudem a proti úsudku na něm vybudovanému.

Zmateční stížnosti namítají dále s hlediska tvrzené zmatečnosti podle § 281, č. 5 tr. ř. neúplnost, nebo též hmotněprávní zmatek podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. z důvodu, že se nalézací soud nezabýval blíže otázkou, zda se zákaz, vydaný podle § 11, odst. 3 zák. č. 124/1924 Sb. ve znění vyhlášky č. 145/1933 Sb. stal po zákonu, když je prý ze spisů patrné, že se trestní řízení pro urážku na cti vedlo proti odpovědnému redaktoru R. a vydávání časopisu »Stráž na H.« bylo zakázáno obžalované A., aniž jí bylo umožněno dokazovatí, že její zakázaný časopis není totožný

s R-ovým časopisem; námitky tyto nejsou oprávněné, pokud jinak zůstává zmateční stížností nedotčeno rozsudkové zjištění, že se rozhodnutí krajského soudu v N. ze dne 20. dubna 1938 o zastavení časopisu obžalované A., »Stráž na H.«, pokud se týče časopisu »Stráž naší H.«, (jehož vydavatelem byl R.), až do splnění povinnosti, uložené smírem ze dne 24. února 1938, totiž až do zaplacení útrat soukromého žalobce, stalo pravoplatným a bylo zrušeno teprve usnesením krajského soudu v N. ze dne 4. srpna 1938, když bylo této povinnosti vyhověno, a že obžalovaní v době tohoto zastavení ve společném dorozumění a dohodě vydávali časopis »Stráž«, totožný se zastaveným časopisem. Skutečnost, že se obžalovaná A. stala po R-ovi jen pokračovatelkou ve vydávání jeho původního časopisu »Stráž naší H.« vydáváním vlastního časopisu »Stráž na H.«, nemohla soudu bránit v opatření podle § 11, odst. 3 zák. č. 124/1924 Sb. ve znění vyhlášky č. 145/1933 Sb., nehledíc k tomu, že tato otázka vzhledem k rozsudkovým zjištěním nemá s hlediska jejího trestného skutku a skutkové podstaty přečinu podle § 9, odst. 3 uved. zák. vůbec významu.

Ve směru tvrzené hmotněprávní zmatečnosti rozsudku nejsou zmateční stížnosti odůvodněny, pokud popírají zlý úmysl obžalovaných, ježto pro subjektivní stránku uvedeného přečinu dostačuje zde plně rozsudkovými úvahami opodstatněný závěr nalézacího soudu, že obžalovaná A. měla zájem na vydávání téhož časopisu, který byl zastaven uvedeným usnesením n-ského krajského soudu, že k tomu cíli použila nastrčené vydavatelky B. a že se tak stalo ve společném dorozumění a dohodě obou, takže A. byla i nadále skutečnou vydavatelkou, skrývající se za nastrčenou vydavatelku a redaktorku B.; jednak tu nejsou zmateční stížnosti provedeny po zákonu, když vycházejí z vlastního svého tvrzení o vědomí obou těchto obžalovaných, odporujícího rozsudkovému zjištění, že obě stěžovatelky jednaly ve společném dorozumění a dohodě.

Obžalovaný C. namítá kromě toho na základě důvodů zmatečnosti podle § 281, č. 5, 9, písm. a) tr. ř., že jeho činnost nevyčerpává pojem spolupachatelství na dalším vydávání zastaveného časopisu a že závěr nalézacího soudu o jeho spolupachatelství není odůvodněn a odporuje spisům. Jde tu ve skutečnosti jen o uplatnění hmotněprávního důvodu zmatečnosti, ježto otázka podřadění činu pod pojem spolupachatelství je otázkou výlučně právní. Stěžovatel při doličování této hmotněprávní zmatečnosti nevychází ze všech skutkových zjištění nalézacího soudu, nýbrž dovozuje zmatečnost jen na tom základě, že prý nalézací soud zjistil pouze to, že stěžovatel do časopisu přispívá a jej usměrňuje. Stěžovatel dále tvrdí, že tu chybí zjištění, že jediné svou činností umožňuje vydávání časopisu, a z toho pak dovozuje, že je pouhým dopisovatelem, který nemůže být stíhán pro spolupachatelství při vydávání zastaveného časopisu. Stěžovatel úplně přechází mlčením zjištění nalézacího soudu, že se po zastavení časopisu vyjádřil, že si na něm nikdo »nepogajduje«, poněvadž jich je šest příslušníků rodiny a mohou být vydavatelé jeden po druhém. Toto zjištění ve spojitosti s dalším zjištěním, že stěžovatel byl duchovním vůdcem a usměrňovatelem jak časopisu »Stráž na H.« a časopisu »Stráž naší H.«, tak i nově vydávaného časopisu

pisu »Stráž«, nepostačí sice k naplnění pojmu spolupachatelství na vydávání zastaveného časopisu, to je na činnosti, kterou zákon rozumí pod pojmem vydávání, ale jde tu o spoluvinu (pomoc) podle § 5 tr. zák., neboť stěžovatel zjištěným jednáním přispěl úmyslně k dalšímu vydávání zastaveného časopisu, kterýžto úmysl se jasně podává z uvedeného zjištěného stěžovatelova výroku. Přesto nemohla míti zmateční stížnost úspěch, ježto je spoluvina podle § 5 tr. z. stejně trestná jako přímé pachatelství.

Zmateční stížnost obžalovaného D. uplatňuje důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) a věcným poukazem též podle § 281, č. 5 tr. ř.

Na základě důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. namítá, že tiskař nemůže být stíhán jako spolupachatel, ani jako pomocník na dalším vydávání zastaveného periodického tiskopisu, ježto prý tomu brání předpisy zákona č. 124/1924 Sb. ve znění vyhlášky č. 145/1933 Sb., který prý uvádí vždy výslovně i tiskaře tam, kde ho chtěl postihnouti, a namítá dále, že za přečin podle § 9, odst. 3 cit. zák. odpovídá jedině odpovědný redaktor a vydavatel, nikoli však tiskař, který v uvedeném ustanovení zákona není jmenován.

V § 9, odst. 1 uved. zák. se sice mluví jen o povinnostech odpovědného redaktora a vydavatele, kdežto trestní sankcí, uvedenou v odst. 3 tohoto paragrafu je postižen každý, kdo dále vydává periodický tiskopis, jehož vydávání bylo zastaveno. Slovem »kdo« v uvedeném ustanovení je naznačeno, že pachatelem může být kdokoliv, tedy i ten, kdo nebyl odpovědným redaktorem nebo vydavatelem zastaveného časopisu. Tendenci zákona je tu zřejmé, aby soudní nález, kterým bylo zastaveno další vydávání časopisu, nebyl obcházen nikým, tedy nejen osobami, které byly zúčastněny na dřívějším vydávání časopisu, nýbrž ani nikým jiným; jinak by byla zcela ilusorní ochrana, poskytnutá v §§ 9, 11 uved. zákona žalobci nebo osobě, již byly přisouzeny útraty, mohlo-li by být prostou výměnou osob, třeba jen nastrčených, pokračováno ve vydávání časopisu. Z toho plyne, že zákon nechtěl vyloučiti z trestní odpovědnosti ani tiskaře, který se jakýmkoliv způsobem zúčastní na dalším vydávání zastaveného časopisu ať již jako spolupachatel nebo jiným způsobem spoluviny nebo účastenství, neboť není zásadně vyloučena ani spoluvina a účastenství na přečinu podle § 9, odst. 3 uved. zákona, který má výlučně povahu pořádkového tiskového deliktu. Spoluvina jako všeobecná forma trestného provinění má podle § 239 tr. z. zásadní platnost při všech přečinech (a přestupcích), pokud v zákoně není výslovně stanovena výjimka anebo pokud tomu nebrání zvláštní povaha trestného činu. Pokud zákon č. 124/1924 Sb. ve znění vyhlášky č. 145/1933 Sb. činí za některé činy nebo opominutí trestně odpovědným i tiskaře nebo jeho odpovědnost vylučuje, jsou to zřejmě výjimky ze zásady § 1, odst. 2 uved. zák., neplyne z toho však, že je jeho odpovědnost vyloučena i u přečinu podle § 9 odst. 3 uved. zákona. Kdyby byl zákonodárce chtěl zúžití okruh osob odpovědných trestně podle uvedeného ustanovení, byl by to i v tomto ustanovení výslovně uvedl, kdežto naopak slovy »kdo dále vydává« chtěl zákonodárce zřejmě naznačiti, že pachatelem může

být kdokoliv, a nevyloučil tedy výslovně ani formu trestné spoluviny, a ani z povahy činu nijak neplyne, že by spoluvina byla vyloučena. Nelze proto zásadně vyloučiti trestnost tiskaře jako pomocníka na uvedeném trestném činu, nelze-li ho stíhati jako přímého pachatele a jsou-li tu splněny další podmínky trestnosti (srov. rozh. č. 1473 Sb. n. s.).

Přisvědčiti však nutno stěžovatelově námitce, vytýkající nedostatek subjektivní skutkové podstaty. Rozsudek zjišťuje, že je stěžovatel jednatelem tiskárny S., že tuto tiskárnu propůjčil ostatním obžalovaným a umožnil jim tak vydávání časopisu »Stráž«. Rozsudek tu má zřejmě na mysli, že u stěžovatele jde o pomoc podle § 5 tr. z. Pomoc ve smyslu § 5 tr. z. by tu po subjektivní stránce byla jen tehdy, kdyby z rozsudkových zjištění plynul závěr, že stěžovatel časopis tiskl nebo propůjčil k tomu tiskárnu, věda, že jde o časopis, jehož další vydávání bylo zastaveno, a v konkrétním případě i to, že časopis »Stráž« je totožným s časopisy »Stráž na H.« a »Stráž naší H.«. V tomto směru neposkytují rozsudková zjištění dostatečný podklad pro uvedený závěr. Rozsudek zjišťuje, že bylo zastaveno vydání časopisů »Stráž na H.« a »Stráž naší H.« a že časopis »Stráž« je s nimi totožný, nezjišťuje však jasně, že totožnost těchto časopisů byla stěžovateli známa. Rozsudek sice zjišťuje i to, že bylo zastaveno vydávání časopisu »Stráž«, ale zmateční stížnost, namítajíc, že bylo vydávání tohoto časopisu úředně povoleno, poukazuje tu věcně i na důvod zmatečnosti podle § 281, č. 5 tr. ř., že se nalézací soud nezabýval obhajobou obžalovaného, že vydávání časopisu »Stráž« bylo okresním úřadem vzato na vědomí. Okolnost tato je rozhodná pro posouzení subjektivní skutkové podstaty. Bylo-li vydávání časopisu »Stráž« vzato na vědomí okresním úřadem, mohla by po subjektivní stránce přicházeti trestná pomoc stěžovatelova v úvahu jen tehdy, bylo-li mu známo, že nově vydávaný časopis, přesto že jeho vydávání bylo úředně vzato na vědomí, je totožný s časopisy, jichž vydávání bylo zastaveno, a že je nový časopis vydáván s částečně změněným názvem jen proto, aby se obešel zákaz vydávání zastavených časopisů.

Bylo proto vyhověno zmateční stížnosti obžalovaného D., napadený rozsudek byl zrušen v části, týkající se tohoto obžalovaného, a poněvadž se nelze obejít bez nového hlavního přelíčení, byla věc vrácena soudu prvního stádia, aby ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl.

Čís. 6515.

Okolnost, že je na některém místě vyhrazen pro chodce přechod přes ulici, neopravňuje řidiče motorového vozidla, aby dbal bezpečnosti osob jen na takovém místě a na jiných místech nedbal překážek, které se vyskytnou v jízdě dráze.

(Rozh. ze dne 4. června 1940, Zm II 143/40.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem proti bezpečnosti života podle § 335 tr. z.

Z d ů v o d ů:

Zmateční stížnosti, uplatňující důvody zmatečnosti podle § 281, č. 4, 9, písm. a) tr. ř., nelze přiznati úspěch.

Důvod zmatečnosti podle § 281, č. 4 tr. ř. uplatňuje stěžovatel proto, že byl zamítnut jeho návrh na místní ohledání s přibráním znalce z oboru automobilismu za tím účelem, aby bylo zjištěno, kde je v místě nehody přechod přes ulici.

Zamítnutím tohoto návrhu nebyla obhajoba zkrácena ve svých právech. Stěžovatel se snaží dovoditi, že by se provedením místního ohledání a výslechem znalce zjistilo, že je přechod přes ulici pouze v místě, kde je zastávka pouliční dráhy na rohu S-ovy ulice, že tedy chodci mohou přecházeti jen na tomto místě, a to v souzeném případě před stojícím vlakem pouliční dráhy č. 3, že, přecházel-li P. ulici za tímto vlakem, porušil předpisy dopravního řádu dokonce takovým způsobem, že za to měl být potrestán, a že tedy stěžovatel jako řidič motorového vozidla nemohl předpokládati, že někdo bude přecházeti jízdní dráhu takovýmto způsobem. Zjišťování uvedené okolnosti nebylo rozhodné pro posouzení stěžovatelova zavinění. Řidič motorového vozidla nemusí sice počítati s každým možným nepravdivým počínáním chodců, nemusí na př. počítati s tím, jak zmateční stížnost uvádí, že člověk, stojící na chodníku, může každým okamžikem vkročiti do jízdní dráhy, je však jeho povinností, aby přizpůsobil jízdu situaci. To, že je na některém místě pro chodce vyhrazen přechod přes ulici, neopravňuje řidiče motorového vozidla, aby dbal bezpečnosti osob jen na takových místech a aby na jiném místě nebral vůbec ohled na překážku, vyskytnuvší se náhodou v jízdní dráze. Neměl-li stěžovatel na svou jízdní dráhu přehled již proto, že po jeho pravé straně stály povozy a stánek, že se před ním v jízdní dráze pohyboval vlak pouliční dráhy a že na levé straně stál jiný vlak, je nerozhodné, že na místě, kde poškozený přecházel ulici, nebyl vyhrazen přechod pro chodce, neboť uvedená situace přikazovala stěžovateli, aby řídil vozidlo tak, aby mohl kdykoliv zastaviti před vyskytnuvší se překážkou, po případě aby vyčkal, až nastane taková situace, že bude moci přehlédnouti jízdní dráhu, která, jak sám doznal, nebyla volná. Za těchto okolností jeví se návrh na doplnění průvodního řízení zcela zbytečným.

Pokud jde o důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. není zmateční stížnost z největší části provedena po zákonu, t. j. na celém souhrnu skutkového základu, zjištěného nalézacím soudem (§ 288, odst. 2, č. 3 tr. ř.). Stěžovatel především tvrdí, že měl před sebou ulici volnou a pomíjí tak zjištění nalézacího soudu, že mu před ním jedoucí vlak pouliční dráhy, vlak stojící na levé straně a povozy a stánek po pravé straně bránily v rozhledu na jízdní dráhu.

Jinak je však zmateční stížnost, uplatněná z uvedeného důvodu zmatečnosti, bezdůvodná. Nelze přisvědčiti námitce, že úsudek nalézacího soudu o nepřiměřenosti rychlosti není opodstatněn skutkovým zjištěním. Nalézací soud zjistil, že stěžovatelova rychlost přesahovala patnáct km/hod. I když je na jiném místě rozsudku uvedeno, že se nepodařilo rychlost bezpečně zjistiti, je tím míněno zřejmě to, že se nepodařilo zjistiti

rychlost úplně přesně, že však podle výsledků průvodního řízení přesahovala rozhodně patnáct km/hod. Zjištění toto odůvodňuje právní závěr, že rychlost byla nepřiměřená zjištěné situaci, kdy stěžovatel neměl přehled na jízdní dráhu.

Námitkou, že k nehodě došlo jen P-ovým zaviněním, je uplatňován nedostatek příčinné souvislosti mezi stěžovatelovým jednáním a výsledkem. Příčinná souvislost je však založena již tehdy, je-li pachatelovo jednání aspoň jednou z příčin, pro kterou došlo k výsledku, a byla by vyloučena jen tehdy, kdyby ono kulposní jednání třetí osoby způsobilo výsledek výhradně. Jednání obžalovaného bylo jednou z příčin, bez které by k nehodě nebylo došlo, ježto obžalovaný nemohl při své rychlosti na částečně hladké ulici auto včas zastaviti, a nelze proto tvrditi, že k nehodě došlo výhradně P-ovým zaviněním. I když dopravní řád nepředpisuje, aby v takovém případě bylo motorové vozidlo za všech okolností zastaveno, přece bylo povinností stěžovatele, aby za zjištěné situace na nepřehledném místě zařídil rychlost auta tak, aby byl s to vyhověti svým povinnostem v dopravě a aby, kdyby bylo třeba, mohl vozidlo zastaviti (§ 9, odst. 2 vlád. nař. č. 242/1939 Sb.). Těto povinnosti stěžovatel nevyhověl, jel-li v nepřehledném místě takovou rychlostí, že mohl zastaviti teprve po třináctimetrovém brzdění.

Proto byla zmateční stížnost zamítnuta.

Čís. 6516.

Má-li býti vyloučeno pachatelovo vědomí o hmotné protiprávnosti přivlastnění inkasovaných peněz z důvodu vzájemné pohledávky, je třeba, aby tu tato vzájemná pohledávka byla již v době přivlastnění.

Pachatele nezbujuje viny, použil-li vybraných peněz k započtení na budoucí vzájemnou pohledávku.

(Rozh. ze dne 7. června 1940, Zm I 227/40.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem zpronevěry podle § 183 tr. z.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost uplatňuje toliko důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., namítajíc, že není splněna skutková podstata zločinu zpronevěry po subjektivní stránce, leč neprávem.

Stěžovatel v podstatě tvrdí, že se nemohl dopustiti zločinu zpronevěry po subjektivní stránce, ježto mu chybělo vědomí hmotné protiprávnosti, poněvadž v době, kdy vybral peníze od zákazníků poškozené firmy, měl proti firmě pohledávku převyšující tyto částky a že tudíž mohl z vybraných peněz uspokojiti své vzájemné provisní pohledávky, i když nebyly v době vybrání likvidní.

Předpokladem námitky započtení je po objektivní stránce, aby měl pachatel proti svému zmocniteli (svěřiteli) vzájemnou stejnorodou pohledávku aspoň ve stejné výši, neboť účel svěření není zmařen, byli-li zmocnitel tím, že pachatel neodvedl vybrané peníze, ušetřen nutnosti vydati pachateli touž částku k zaplacení stejnorodé vzájemné pohledávky pachatelovy vůči zmocniteli. Předpokládá se však, že je vzájemná pohledávka správná a stačí po případě i pohledávka nelikvidní, jak bylo vysloveno v rozhodnutí č. 1539 Sb. n. s., na něž stěžovatel poukazuje. Ve všech případech je však třeba, aby vzájemná pohledávka v době převlastnění vybraných peněz skutečně existovala. Nemůže tedy pachatele zbavit viny, použil-li vybraných peněz k započtení na b u d o u c í vzájemnou pohledávku.

Stěžovatel sám tvrdí, že ke dni rozchodu s poškozenou firmou (15. září 1939), tedy až po vybrání peněz, měl proti ní pohledávku 8.400 K, tedy pohledávku převyšující částku vybraných peněz, a na jiném místě pak tvrdí, že měl tuto pohledávku již v době vybrání peněz u zákazníků poškozené firmy. V obou těchto směrech však zmateční stížnost nevychází z celého souhrnu skutkového základu, zjištěného nalézacím soudem (§ 288, odst. 2, č. 3 tr. ř.) a pomíjí zjištění, že měl stěžovatel ke dni 30. června 1939 vůči poškozené firmě pohledávku z provise v částce 4.736 K 70 h, která mu tehdy byla v hotovosti vyplacena, že již před tím vybral pro poškozenou nejméně 4.190 K, že inkaso této částky nehlásil a že měl po rozchodu s poškozenou firmou nárok na provisi ve výši 3.580 K, která byla zadržena pojišťovnou, jež poškozené nahradila škodu způsobenou stěžovatelem. Pokud stěžovatel opakuje svou obhajobu, odmítnutou nalézacím soudem, že mu poškozená nevyplácela řádně ani plat a že peněz použil k obchodům pro poškozenou, zejména k udržování skladu, činí tak rovněž v odporu s rozsudkovým zjištěním.

Čís. 6517.

Zlé nakládání s osobami podléhajícími pachatelovu kárnému právu lze podřaditi předpisům §§ 413 až 421 tr. zák. jen, odpovídá-li svou povahou pouze přestupku podle § 411 tr. zák., nikoli i tehda, bylo-li jím způsobeno těžké poškození na těle.

(Rozh. ze dne 8. června 1940, Zm I 247/40.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným přestupkem zlého nakládání poručníků s poručenci podle § 418 tr. z., zrušil napadený rozsudek ve výroku o vině a o trestu i ve výrociích s ním souvisejících a uznal obžalovaného vinným přestupkem proti bezpečnosti života podle § 335 tr. z., jež spáchal tím, že se dne 3. prosince 1939 v N. při výkonu svého kárného práva na nezletilém poručenci P. dopustil takového jednání, o kterém mohl nahlédnouti již podle jeho přirozených následků, které může každý snadno poznati, že

se jím může způsobiti neb zvětšiti nebezpečnosti života, při čemž z toho vzniklo těžké poškození na těle nezletilého P-a.

D ů v o d y:

Podle rozsudkových zjištění soudu první stolice ztloukl obžalovaný polénkem svého šestiletého poručence P. pro špatnou chápavost nebo vůli k učení ze zlosti, nikoli však v úmyslu ublížit mu na těle, tak, že mu způsobil na celém těle krevní podlitiny a také trhlinu pravé ledviny, takže hoch až močil krev a utrpěl poškození na těle již samo o sobě těžké, při čemž přerušení zdraví trvalo aspoň třicet dní a zranění bylo způsobeno takovým nástrojem a takovým způsobem, se kterým bývá obyčejně spojeno nebezpečnosti života.

Nesprávným výkladem zákona podřadil nalézací soud tento zjištěný skutek předpisu § 418 tr. z., který se k němu nevztahuje, jak právem vytýká zmateční stížnost státního zastupitelství, která uplatňuje důvod zmatečnosti podle § 281, č. 10 tr. ř. námitkou, že zjištěný skutek obžalovaného měl býti podřaděn skutkové podstatě přestupku podle § 335 tr. z., neberouc v odpor právní závěr nalézacího soudu, že obžalovaný nejednal v úmyslu nepřátelském (§ 152 tr. z.). Prvý soud totiž přehlédl, že zařazení předpisů §§ 417 a 418 tr. z. (stejně jako předpisů §§ 413—416, 419 až 421 tr. z.) do hlavy X. tr. z. naznačuje, že předpokladem pro jejich použití je jen takové zlé nakládání osob v zákoně jmenovaných s těmi, kdož podléhají jejich kárnému právu, které vzhledem ke škodě na těle způsobené odpovídá svojí povahou jen skutkové podstatě přestupku lehkého ublížení na těle podle § 411 tr. z. (srov. rozh. č. 1447, 3254 Sb. n. s.). Protože však rozsudek zjistil, že nezletilý poručence P. utrpěl v důsledku trestného skutku obžalovaného poškození na těle těžké nejen samo o sobě, nýbrž též vzhledem ke způsobu provedení a k následkům z toho vzniklým, pak — ježto vyloučil zlý úmysl — přichází v úvahu jediné skutková podstata přestupku podle § 335 tr. z. Zjištění o použití polénka, stejně i způsob a následky provedení pokárání vedou k závěru, že obžalovaný snadno mohl při svém jednání nahlédnouti, že tělesné potrestání jeho nezletilého poručence v té míře může způsobiti nebo zvětšiti nebezpečí pro jeho život, zdraví a tělesnou bezpečnost. Prokázaný čin zakládá proto skutkovou podstatu přestupku podle § 335 tr. z. po stránce objektivní i subjektivní.

Proto bylo vyhověno zmateční stížnosti státního zastupitelství, rozsudek byl jako zmatečný zrušen a podle § 288, odst. 2, č. 3 tr. ř. bylo hned uznáno právem, jak shora uvedeno.

Čís. 6518.

Žádal-li obžalovaný, aby mu byl zřízen zástupce chudých ku provedení ohlášených opravných prostředků a tomu aby byl doručen opis rozsudku, počíná běh lhůty ku provedení opravných prostředků (§ 285,

odst. 1, § 294, odst. 2 tr. ř.) od doručení opisu rozsudku zřízenému zástupci chudých.

Tato lhůta se ani neprodlužuje ani nepočíná znovu, zbaví-li soud zřízeného zástupce chudých jeho povinností a zřídí-li obžalovanému jiného zástupce, jemuž doručí opis rozsudku.

(Rozh. ze dne 8. června 1940, Zm II 144/40.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmáteční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem veřejného násilí podle §§ 81, 82 tr. z., přestupkem urážky veřejné stráže podle § 312 tr. z. a přestupkem proti bezpečnosti těla podle § 431 tr. z.

D ů v o d y:

Obžalovaný ohlásil dne 29. března 1940 po prohlášení rozsudku zmáteční stížnost a žádal, aby mu byl ku provedení těchto opravných prostředků zřízen zástupce chudých a tomu aby byl doručen opis rozsudku. Soud vyhověl této žádosti a doručil opis rozsudku zřízenému zástupci chudých dne 9. dubna 1940. Zástupce chudých však neprovedl ohlášené opravné prostředky, nýbrž požádal v podání, došlém soudu dne 13. dubna 1940, o své zproštění, ježto pokládá odsouzení za správné a uložený trest za přiměřený. Soud vyhověl této žádosti a ustanovil jiného zástupce chudých, jemuž doručil opis rozsudku dne 16. dubna 1940. Ani tento zástupce chudých neprovedl ohlášené opravné prostředky, nýbrž podáním došlým soudu dne 18. dubna 1940 požádal o své zproštění z těchto důvodů, jako nejprve zřízený zástupce chudých. Nato soud — vyhověv uvedené žádosti — ustanovil dalšího zástupce chudých, jemuž doručil opis rozsudku dne 22. dubna 1940; ten provedl ohlášenou zmáteční stížnost a odvolání z výroku o trestu podáním došlým soudu dne 30. dubna 1940.

Zmateční stížnost, pokud se týče odvolání, je provésti ve případě, kde stěžovatel žádal za opis rozsudku, do osmi dnů po jeho doručení (§ 285, odst. 1 tr. ř., § 294, odst. 2 tr. ř.). Toto doručení opisu rozsudku se musí státi buď straně samotné nebo jejímu zřízenému zástupci (§ 79, odst. 2 tr. ř.). Žádal-li obžalovaný za zřízení zástupce chudých k provedení ohlášených opravných prostředků (§ 41, odst. 3 tr. ř.), počíná běžeti uvedená lhůta od doručení opisu rozsudku zřízenému zástupci chudých.

Ježto je tato lhůta stanovena zákonem a ježto zákon nestanoví jinak, je podle § 6, odst. 1 tr. ř. neprodlužitelná (nepřekročitelná, preklusivní). Nemůže se proto prodloužiti, pokud se týče nemůže počítati znovu běžeti tím, že soud zbaví zřízeného zástupce chudých k jeho žádosti jeho povinností a ustanoví jiného zástupce, jemuž doručí opis rozsudku.

Podle toho, co řečeno, počala běžeti lhůta k provedení ohlášených opravných prostředků dnem 9. dubna 1940, kdy byl doručen opis roz-

sudku zástupci chudých nejprve zřízenému, nepřestala však běžeti proto, že ho nalézací soud zprostil jeho povinností, a nepočala znovu běžeti opětovným doručením opisu rozsudku nově zřízenému zástupci chudých. Provedl-li pak další zástupce chudých opravné prostředky teprve dne 30. dubna 1940, stalo se to opožděně, neboť osmidenní lhůta, která počala běžeti dnem 9. dubna 1940, již uplynula.

Ježto při opovědi zmáteční stížnosti nebyl jasně a určitě označen některý z důvodů zmátečnosti a nebyla tu ani uvedena skutečnost, jež má býti důvodem zmátečnosti, a ježto se provedení zmáteční stížnosti stalo opožděně, byla zmáteční stížnost zamítnuta.

Čís. 6519.

Prodavači potravin je zákonem uložena povinnost opatřiti si jistotu o jejich neporušenosti. Neučiní-li tak, dopustí se nedbalosti ve smyslu § 14, č. 2 zák. č. 89/1897 ř. z. (o potravinách).

Uznáv obžalovaného vinným přestupkem podle § 14, č. 2 uvedeného zákona, může soudce voliti mezi dvěma tresty, uvedenými v § 14 téhož zákona.

(Rozh. ze dne 11. června 1940, Zm I 158/40.)

Obžalovaná, která již více než patnáct let obchoduje s drůbeží, měla v městské tržnici v N. na prodej dvě mrtvé slepice. Při zdravotní kontrole v tržnici zjistil městský zvěrolékař, že jsou obě v tak závažném stavu, že je jejich požívání způsobilo uškoditi lidskému zdraví. U jedné, která byla nápadně vyhublá a barvy sytě rudé, byla zjištěna pokročilá tuberkulóza jater, u druhé, zelené v břišní krajině, pokročilá hniloba ze zapáření. Obžalovaná se hájila, že na slepicích nepozorovala nic závažného a že by je byla před kontrolou schovala, kdyby byla měla tušení, že jsou závažné.

Nalézací soud ji uznal vinnou přestupkem podle § 14, č. 2 zák. č. 89/1897 ř. z. (o obchodě s potravinami).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl její zmáteční stížnost do rozsudku nalézacího soudu mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Námítka zmáteční stížnosti, že rozsudek nesprávně právně posoudil věc, vysloviv, že by byla obžalovaná při normální pozornosti musila shledati závažnost obou slepic, že tedy jednala nedbale, chovajíc předměty, jichž požívání je způsobilo škoditi lidskému zdraví, za potraviny na prodej a prodávajíc je, neobstojí, neboť rozsudkový závěr má plnou oporu ve zjištěních, jež rozsudek učinil o jakosti obou slepic na základě výpovědi MVDr. K.

Prodavači potravin je zákonem uložena povinnost opatřiti si jistotu o jejich neporušenosti. Neučiní-li tak, dopouští se nedbalosti, která je

podmínkou trestnosti podle § 14, č. 2 zák. o obchodu s potravinami. Ježto rozsudek zjistil, že obě na prodej vyložené slepice byly tak zabarveny, že musily býti obžalované nápadně obzvláště vzhledem k jejímu patnáctiletému obchodování s drůbeží, je bezpodstatná námitka, že v rozsudku chybí zjištění skutečností, z nichž došel rozsudek k závěru, že obžalovaná jednala nedbale.

Názor zmateční stížnosti, že dvě trestní sazby prvního odstavce § 14 zákona o obchodu s potravinami nejsou tresty relativně určitými, to jest, že soudce nemůže voliti mezi dvěma způsoby trestu, danými na výběr, a že je tudíž na přestupek podle § 14, č. 2 zákona o obchodu s potravinami určen jen trest peněžitý, je patrně nesprávný. Je to zřejmé ze slova »nebo«, vloženého mezi obě trestní sazby. Je tedy bezdůvodná výtka zmateční stížnosti, že rozsudek vykročil z mezí zákonné trestní sazby (§ 281, č. 11 tr. ř.), když obžalovanou odsoudil k trestu vězení v trvání šesti dnů a k peněžitému trestu 500 K.

Čís. 6520.

Soud nebyl náležitě obsazen, projednával-li věc proti předpisu čl. IV, bod 2 vl. nař. č. 306/1939 Sb. místo senátu samosoudce.

Tuto skutečnost lze s úspěchem vytýkati jako zmatek podle § 281, č. 1 tr. ř. jen, uplatnil-li ji stěžovatel včas, to jest ihned, jakmile si uvědomil obsazení soudu samosoudcem; netřeba, aby si též uvědomil, že se takové obsazení soudu přiči zákonu.

Navázal-li soud při dalším hlavním přelíčení tam, kde skončil přelíčení, odročené podle § 276 tr. ř., protože usoudil, že dojem z odročeného hlavního přelíčení není v myslích soudců setřen, sluší obě hlavní přelíčení považovati za souvislý celek.

V takovém případě nemůže stěžovatel uplatniti vadné obsazení soudu při dalším roku, uvědomil-li si obsazení soudu již při roku odročeném.

(Rozh. ze dne 14. června 1940, Zm I 128/40.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem zpronevěry podle § 183 tr. z.

D ů v o d y:

Ve věci, o níž jde, se konalo hlavní přelíčení při rocích dne 18. prosince 1939, dne 30. prosince 1939 a dále dne 17. ledna 1940 a dne 8. února 1940. Dne 18. prosince 1939 a dne 30. prosince 1939 bylo jednáno před samosoudcem za podmínek § 6 zák. č. 471/1921 Sb. a § 1 zák. č. 315/1936 Sb. Před samosoudcem se však dále jednalo i při roku dne 17. ledna 1940, při němž byl obžalovaný přítomen a při němž byla průvodní látka znovu probrána, jakož i při roku dne 8. února 1940, k ně-

muž se obžalovaný nedostavil. Při roku dne 17. ledna 1940 neohradil se ani obžalovaný, ani jeho obhájce proti tomu, že se hlavní přelíčení konalo před samosoudcem. Proti tomu navrhl obhájce obžalovaného teprve při roku dne 8. února 1940, aby o věci bylo jednáno před soudním sborem; tomuto návrhu však nebylo vyhověno, ježto ve věci bylo bez námitek jednáno před samosoudcem již dne 17. ledna 1940; jednání pak bylo skončeno a vyhlášen odsuzující rozsudek.

Tento rozsudek napadá stěžovatel z důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 1 tr. ř., ježto sborový soud nebyl při hlavním přelíčení, konaném dne 17. ledna 1940 a dne 8. února 1940, náležitě obsazen.

Uvedené výtce je přisvědčiti, pokud namítá, že nalézací soud nebyl náležitě obsazen.

Podle čl. IV., bod 2 vládního nařízení č. 306/1939 Sb. usnášejí se sborové soudy první stolice ve sborech tří soudců, z nichž jeden předsedá; podle čl. V téhož vládního nařízení nabylo toto nařízení účinnosti dne 1. ledna 1940. Nebyl tudíž sborový soud náležitě obsazen, bylo-li jednáno o hlavním přelíčení při rocích dne 17. ledna 1940 a dne 8. února 1940 před samosoudcem místo před sborem tří soudců.

Přesto však nemohla míti zmateční stížnost úspěch.

Stěžovatel totiž nemůže uplatňovati zmatek podle § 281, č. 1 tr. ř., jestliže zvěděl o skutečnosti, zakládající neplatnost, ještě před hlavním přelíčením nebo mezi ním a neuplatnil ji hned na počátku hlavního přelíčení nebo hned, když se o ní byl dověděl. Musí tudíž stěžovatel v takovém případě učiniti včasný pokus, aby zabránil porušení procesních předpisů. Opomine-li to učiniti, má se za to, že se dobrovolně podrobil procesnímu úkonu, o němž mu bylo známo, že nejsou splněny jeho zákonné podmínky (rozh. č. 3782 Sb. n. s.); tímto opominutím, které jde na stěžovatelův vrub, pozbyl práva uplatňovati zmatek podle § 281, č. 1 tr. ř. (rozh. č. 4581 Sb. n. s.).

V souzeném případě vytkl vadné obsazení soudu obhájce obžalovaného teprve dne 8. února 1940, kdy se konalo hlavní přelíčení v nepřítomnosti obžalovaného. Je proto uvažovati, zda se to stalo včas ve smyslu § 281, č. 1, věta 2. tr. ř., a zda stěžovatel nepozbyl práva uplatňovati uvedený zmatek již tím, že se opominul vzepříti vadnému obsazení sborového soudu hned při roku dne 17. ledna 1940, který se konal v jeho přítomnosti.

Podle § 281, č. 1 tr. ř. je rozhodný okamžik, kdy stěžovatel zvěděl o »skutečnosti zakládající neplatnost«. Nevyžaduje se tudíž, aby si stěžovatel uvědomil právní význam takové skutečnosti, tedy v souzeném případě, aby si uvědomil, že byly předpisy o obsazení sborového soudu změněny nařízením nahoře uvedeným, nýbrž stačí, když si stěžovatel uvědomil skutečnost, která zakládá vadné obsazení soudu, tedy v souzeném případě skutečnost, že bylo dne 17. ledna 1940 jednáno před samosoudcem. Vždyť poznal hned při započeti hlavního přelíčení při tomto roku, že se jedná před jediným soudcem a nikoli před sborem tří soudců (srov. rozh. č. 1912 Sb. n. s.).

Konečně je uvážiti, zda se přes uvedenou stěžovatelovu znalost, že se hlavní přelíčení při roku dne 17. ledna 1940 konalo před jedním soud-

cem, nestalo uplatnění vytykaného vadného obsazení soudu včas, kdy tak učinil obhájce obžalovaného na počátku roku, konaného dne 8. února 1940. Rozhodné je, zda je řízení, provedené při těchto dvou rocích, pokládáno za jediné hlavní přelíčení, či zda byla odročením podle § 276 tr. ř. přerušena jeho souvislost tak, že jde o dvě samostatná hlavní přelíčení s tím účinkem, že nutno procesní úkony při novém hlavním přelíčení opakovati, že však lze procesní úkony zmeškané při dřívějším hlavním přelíčení ještě platně učiniti při novém hlavním přelíčení.

K tomu je uvéstí toto:

Důsledkem zásady bezprostřednosti hlavního přelíčení je požadavek jeho nepřetržitosti (kontinuity), jehož podstata záleží v tom, že má zabrániti tomu, aby soudce nerozhodoval na podkladě dojmů, jichž sice nabyl při hlavním přelíčení, jež však odstupem času utrpěly na své síle, takže mohou býti zatlačeny bezprostředními dojmy novými.

Je proto uvažovati, zda nedochází k takovému přerušeni kontinuity hlavního přelíčení v případě odročení podle § 276 tr. ř.

Trestní řád nestanoví v takovém případě, že je tu kontinuita hlavního přelíčení přerušena, ani nestanoví lhůtu, do které musí býti v hlavním přelíčení pokračováno, aniž je třeba, aby byly provedené důkazy znovu opakovány. Je proto v každém jednotlivém případě na nalézacím soudu, aby posoudil, zda dojem, vyvolaný odročeným hlavním přelíčením nebyl v myslích soudců setřen, a aby rozhodl, zda se má hlavní přelíčení v novém roku prostě vésti dále tam, kde bylo přerušeno; teprve tam, kde jde o tak dlouhé odročení, že by dojmy soudců o tom, co se stalo při dřívějším roku, musely býti již setřeny, bylo by třeba, aby hlavní přelíčení bylo opakováno (rozhl. č. 415 Sb. n. s.).

V souzeném případě bylo při novém roku v jednání pokračováno tam, kde bylo řízení při dřívějším roku přerušeno, aniž došlo k opakování důkazů při něm již provedených. Mohl tudíž nalézací soud k výsledkům těchto přihlížeti podle § 258, odst. 1 tr. ř. jen na podkladě svých dojmů, které si odnesl z dřívějšího roku. Tuto okolnost nalézací soud výslovně zdůraznil, jak plyne ze záznamu o hlavním přelíčení ze dne 8. února 1940. Obhájce obžalovaného souhlasil s tímto postupem, neboť nežádal, aby provedená část řízení byla opakována, aby si tak po případě zajistil možnost uplatňovati zmatek podle § 281, č. 4 tr. ř.

Šlo tudíž podle toho, co bylo uvedeno, o jednotné hlavní přelíčení, třeba se konalo při dvou rocích dne 17. ledna 1940 a dne 8. února 1940. Ježto se stěžovatel o tom, že se hlavní přelíčení koná před jedním soudcem a nikoli před sborem tří soudců, dověděl již na počátku roku, konaného dne 17. ledna 1940, stala se výtka, učiněná až na počátku roku dne 8. února 1940, opožděně ve smyslu § 281, č. 1, věta 2 tr. ř.

Nemohlo býti proto z tohoto důvodu zmateční stížnosti vyhověno.

Čís. 6521.

Předpisy §§ 25 a 323 tr. zák. byl zrušeny § 14 nařízení o zacházení s cizinci ze dne 5. září 1939, říšský zák. I. str. 1667, s platností od 6. září 1939.

Je zmatkem podle § 281, č. 11 tr. ř., byl-li obžalovaný po dni 5. září 1939 uznán vinným přestupkem podle § 323 tr. zák. a byl-li vysloven trest vypovězení z území Protektorátu Čechy a Morava.

(Rozh. ze dne 22. června 1940, Zm I 288/40.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal o zmateční stížnosti generální prokuratury k zachování zákona do rozsudku krajského soudu takto právem:

Rozsudkem krajského soudu byl porušen zákon v neprospěch obžalovaného, a to

1. výrokem, jímž byl obžalovaný uznán vinným také přestupkem podle § 323 tr. z., v ustanovení čl. IV uvozovacího zákona k trestnímu zákonu, § 111, odst. 2 ústavní listiny a § 323 tr. z. (§ 14 nařízení o zacházení s cizinci ze dne 5. září 1939, říšský zák. I, str. 1667),

2. výrokem, jímž byl obžalovaný vypověděn podle § 25 tr. z. z území Protektorátu Čechy a Morava, v ustanovení §§ 32, 25 tr. z. (§ 14 nařízení o zacházení s cizinci ze dne 5. září 1939, říšský zák. I, str. 1667).

Oba tyto výroky se zrušují jako zmatečné a uznává se právem, že se obžalovaný zprošťuje podle § 259, č. 2 tr. ř. z obžaloby, vznesené naň pro přestupek podle § 323 tr. z., jehož se prý dopustil tím, že se nezjištěného dne v červenci 1939 navrátil na území Protektorátu Čechy a Morava, ač byl podle vyhošťovacího výměru policejního ředitelství v N. ze dne 14. února 1938 vyhoštěn z veškerého území bývalé republiky Československé.

Následkem toho se zrušuje i výrok o trestu a výroky s ním související a obžalovanému se znovu vyměřuje trest za zločin podle § 183 tr. z. a přestupek podle §§ 197, 461 tr. z., co do nichž zůstal rozsudek nedotčen.

Důvody:

Pravoplatným rozsudkem krajského soudu byl obžalovaný, cizinec nezjištěné státní příslušnosti, uznán vinným kromě zločinu podle § 183 tr. z. a přestupku podle §§ 197, 461 tr. z. též přestupkem podle § 323 tr. z., jehož se dopustil tím, že se nezjištěného dne v červenci 1939, ač byl podle vyhošťovacího výměru policejního ředitelství v N. vyhoštěn z veškerého území bývalé republiky Československé, navrátil na území Protektorátu Čechy a Morava, a bylo vysloveno podle § 25 tr. z. jeho vypovězení z území Protektorátu Čechy a Morava.

Jak odsuzujícím výrokem pro přestupek podle § 323 tr. z., tak výrokem o vypovězení podle § 25 tr. z. byl porušen zákon. Oba tyto zákonné předpisy byly zrušeny § 14 nařízení o zacházení s cizinci ze dne 5. září 1939, říšský zák. I, str. 1667 (Věstník nařízení Říšského protektora v Čechách a na Moravě, ročník 1939, str. 130 a násl.), a to s platností od 6. září 1939.

Krajský soud, odsoudiv obžalovaného dne 6. října 1939 pro přestupek podle § 323 tr. z. a vysloviv jeho vypovězení z území Protektorátu

Čechy a Morava podle § 25 tr. z., kterážto zákonná ustanovení pozbyla v té době již účinnosti a nebyla nahrazena žádným obdobným předpisem, pokládal a trestal za přestupek něco, co v trestním zákoně není výslovně prohlášeno za přestupek (čl. IV uvoz. zák. k trestnímu zákonu a § 111, odst. 2 ústavní listiny) a porušil tak zákon, pokud se týče nesprávně ho použil, pokud jde o otázku, je-li skutek, kladený obžalovanému za vinu, činem trestným před soud (protektorátní) příslušejícím [§ 281, č. 9, písm. a) tr. ř.], a nestanovil trest přesně podle zákona (§ 32 tr. z.), čímž vykročil ze své trestní moci (§ 281, č. 11 tr. ř.). Tím porušil zákon jednak v ustanovení čl. IV uvoz. zák. k trestnímu zákonu, § 111, odst. 2 ústavní listiny a § 323 tr. z. (§ 14 uved. nař.), jednak v ustanovení §§ 32, 25 tr. z. (§ 14 uved. nař.) v neprospěch obžalovaného, který se jako cizinec — nemající stálého bydliště v cizině — vrátil na území Protektorátu Čechy a Morava a zde se zdržuje.

Bylo proto vyhověno odůvodněné zmateční stížnosti generální prokuratury k zachování zákona, vznesené podle § 33 tr. ř., a podle § 292 tr. ř. uznáno právem, jak se stalo.

Čís. 6522.

Zákonem o zahlazení odsouzení ze dne 14. června 1928, č. 111 Sb., zůstal zachován nárok na zahlazení odsouzení, kterého již někdo nabyl před jeho účinností podle dosavadního zákona.

Podle zákona č. 108/1918 ř. zák. (o odčinění odsouzení) lze zahladit i více odsouzení, lze-li je rozdělit ve skupiny, mezi nimiž uplynula lhůta zákonem stanovená.

(Rozh. ze dne 25. června 1940, Zm I 289/40.)

Nejvyšší soud uznal jako soud zrušovací o zmateční stížnosti generální prokuratury k zachování zákona do usnesení krajského soudu takto právem:

Usnesením krajského soudu v N. ze dne 9. ledna 1940, jímž byla zamítnuta P-ova žádost o zahlazení odsouzení podle zákona z rozsudku 1. okresního soudu v O. ze dne 21. října 1909, 2. okresního soudu v O. ze dne 28. ledna 1917, 3. okresního soudu v O. ze dne 27. července 1921, byl porušen zákon v ustanovení § 13, odst. 2 zák. ze dne 14. června 1928, č. 111 Sb., a v ustanovení §§ 1, 2, 3 zák. ze dne 21. března 1918, č. 108 ř. z. v neprospěch odsouzeného P-a; toto usnesení se zrušuje a soudu prvé stolice se nařizuje, aby o P-ově žádosti o zahlazení uvedených odsouzení znovu podle zákona rozhodl.

D ů v o d y:

P. byl odsouzen:

1. rozsudkem okresního soudu v O. ze dne 21. října 1909 pro přestupek podle § 460 tr. z., spáchaný nezjištěného dne v měsíci srpnu

1909, k trestu vězení v trvání 24 hodin, kterýžto trest byl vykonán dne 25. října 1909;

2. rozsudkem okresního soudu v O. ze dne 28. ledna 1917 pro přestupek podle § 522 tr. z. k trestu peněžité pokuty ve výši 2 K, v případě nedobytnosti k trestu vězení v trvání 12 hodin (další skutečnosti nejsou známy, protože byly spisy skartovány a nenašel se ani rozsudek, ani doklad o výkonu trestu);

3. rozsudkem okresního soudu v O. ze dne 27. července 1921, a rozsudkem krajského soudu v N. jako soudu odvolacího ze dne 16. listopadu 1921, pro přestupek podle § 522 tr. z. k trestu peněžité pokuty ve výši 100 K, v případě nedobytnosti k trestu vězení v trvání 48 hodin, kterýžto trest byl vykonán (pokuta zaplácena) dne 4. ledna 1922.

O P-ově žádosti o zahlazení těchto tří odsouzení zavedl krajský soud v N. příslušné šetření a po jeho skončení po slyšení státního zastupitelství v N., které navrhlo zahlazení všech tří odsouzení podle § 4 odst. 3 zák. č. 111/1928 Sb., vydal usnesení ze dne 9. ledna 1940, jímž nevyhověl žádosti o zahlazení. V odůvodnění tohoto usnesení, které, nebyvši napadeno, nabylo právní moci, uvedl soud, že zahlazení odsouzení nemohlo být povoleno, protože nejsou splněny podmínky § 4, odst. 3 zák. č. 111/1928 Sb. a poukázal na to, že ve případě 1. nemohlo být zjištěno, zda byla škoda nahrazena, že však vzhledem k zániku bývalého rakousko-uherského státu je náhrada škody nemožná, ve případech 2., 3., že šlo o přečin (správně přestupek) podle § 522 tr. z., při němž byla v případě 3. vyslovena ztráta práva volebního, a že mezi jednotlivými odsouzeními, zejména mezi odsouzeními 2. a 3. neuplynula zákonná lhůta [§ 4, odst. 1 ve spojení s § 3, odst. 1, písm. c) zák. č. 111/1928 Sb.]. Doporučuje zahlazení odsouzení cestou milosti, uvedl krajský soud v N. ve své zprávě ze dne 23. února 1940, že zahlazení odsouzení ze zákona nemohlo být povoleno, třeba šlo pouze o tři odsouzení pro přestupky nepatrného významu a zkušební doba od posledního dávno uplynula, jediné proto, že při posledním odsouzení byla vyslovena ztráta práva volebního. Z toho je patrné, že krajský soud v N. posuzoval podmínky pro zahlazení P-ových odsouzení výlučně s hlediska zákona č. 111/1928 Sb., a to jeho § 4, odst. 3.

Zamítavým usnesením krajského soudu v N. byl porušen zákon v ustanovení § 13, odst. 2 zák. č. 111/1928 Sb. a v ustanovení §§ 1, 2, 3 zák. č. 108/1918 ř. z. v neprospěch odsouzeného P. Podle prvního ustanovení zůstává i po zrušení zákona č. 108/1918 ř. z. zachován nárok na zahlazení odsouzení, který kdo již měl podle něho v den, kdy nový zákon č. 111/1928 Sb. nabyl účinnosti. Podle zásady, jež byla pro obor zrušeného zákona vyslovena nejvyšším soudem v rozhodnutích č. 852, 1667, 1679, 3592 Sb. n. s., lze podle zák. č. 108/1918 ř. z. zahladit i více odsouzení, lze-li je rozdělit na skupiny, mezi nimiž uplynula lhůta zákonem stanovená. Vzhledem k tomu, že jsou všechna P-ova odsouzení z doby před platností nového zákona, bylo po rozumu ustanovení § 13, odst. 2 zák. č. 111/1928 Sb. uvažovati o tom, zda a která z uvedených odsouzení lze rozdělit ve skupiny, mezi nimiž uplynula lhůta v zákoně

— a to v § 2 zák. č. 108/1918 ř. z. — stanovená a kterou z těchto skupin lze zahladiti podle tohoto zákona. Tu nutno poukázati k tomu, že odsouzení lze rozdělit na dvě skupiny, a to do první skupiny odsouzení ze dne 21. října 1909, do druhé skupiny odsouzení ze dne 28. ledna 1917 a ze dne 27. července 1921; mezi těmito skupinami a od poslední z nich do dne platnosti nového zákona uplynula lhůta stanovená v § 2 zák. č. 108/1918 ř. z., totiž lhůta 5 let, předpokládaje ovšem, že byl vykonán trest, uložený rozsudkem ze dne 28. ledna 1917. V důsledku toho by bylo možné zahlazení všech odsouzení, ovšem kdyby se zjistilo, že jsou splněny i další podmínky požadované v § 1 zák. č. 108/1918 ř. z., a to, že vzniklá snad škoda byla u prvního odsouzení podle sil nahrazena a že, pokud jde o druhou skupinu, se odsouzení ze dne 28. ledna 1917 pro přestupek podle § 522 tr. z., jež předchází odsouzení ze dne 27. července 1921 pro stejný přestupek, stalo pro čin podle okolností nepatrný, jež se nezakládá na bezecném smýšlení.

Krajský soud v N., vycházející z nesprávného právního názoru, že nutno podmínky zahlazení P-ových odsouzení posuzovati podle zák. č. 111/1928 Sb., nezabýval se těmito okolnostmi a nezjistil je, ač by po jejich zjištění, k němuž je příslušný soud první stolice, bylo možno dojít k závěru, že lze odsouzení zahladiti podle zák. č. 108/1918 ř. z.

Bylo proto vyhověno zmateční stížnosti generální prokuratury vznesené k zachování zákona podle § 33 tr. ř. a podle § 292 tr. ř. uznáno právem, jak uvedeno.

Čís. 6523.

K pojmu nedokonaného svádění podle § 9 tr. zák.:

Patří sem i případ, v němž se sváděný pokusil absolutně nezpůsobilým prostředkem nebo na obsalutně nezpůsobilém předmětu o čin, k němuž ho pachatel svedl.

Zločinem ve smyslu tohoto ustanovení je netoliko jednání přímého pachatele, nýbrž i jednání spoluvinníka a účastníka (nedokonané svádění ke spoluvinné nebo k účastenství na zločinu).

(Rozh. ze dne 27. června 1940, Zm I 98/40.)

Obžalovaná, otěhotněvši z mimomanželské soulože, požádala P-ovou, aby jí pomohla od těhotenství. P-ová jí položila na oتمان, sáhla jí prstem do pochvy a objela prstem dělohu. U obžalované nastal za několik dní samovolný (spontánní) normální potrat, způsobený podle znaleckého posudku patrně velmi těžkou a namáhavou prací, kterou před tím obžalovaná konala. Nálezací soud uznal obžalovanou vinnou pokusem svádění ke spoluvinné na zločinu vyhnání vlastního plodu podle §§ 9, 5, 144 tr. zák., kdežto spoluobžalovanou P-ovou zprostil podle § 259, č. 2 tr. ř. obžaloby pro spoluvinnu na zločinu vyhnání vlastního plodu podle §§ 5, 144 tr. zák.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost, kterou do odsuzujícího rozsudku podala obžalovaná.

Z důvodů:

Zmateční stížnost obžalované se dovolává důvodů zmatečnosti podle § 281, č. 5, 8, 9, písm. a), c) a 10 tr. ř. Vesměs neprávem.

Soud nezavinil neúplnost rozsudku tím, že nezjistil, že P-ová odešla vyvinouti činnost nebo vykonati čin, jenž by vedl nebo mohl vésti k vyhnání stěžovatelčina plodu. Jdeť o okolnost naprosto nerozhodnou pro právní posouzení věci, poněvadž je tu nedokonané svádění ke zločinu kromě jiného i tehdy, když sváděný k provedení činu, k němuž byl sveden, sice přistoupil, tedy se oň pokusil, avšak buď prostředky absolutně nezpůsobilými nebo na předmětu absolutně nezpůsobilém.

Bez důvodná je zmateční stížnost, pokud uplatňuje důvody zmatečnosti podle § 281, č. 8 a č. 9, písm. c), správně jen č. 8 tr. ř.

Totožnost skutku, daného v obžalobu, se skutkem, o němž bylo uznáno rozsudkem, není rušena tím, že skutek nabyt při hlavním přelíčení jiné tvárnosti proto, že pominuly obžalobou uplatňované skutkové složky a přibýly nové složky, které obžaloba neuplatňovala (rozh. č. 3863 Sb. n. s.). Obžaloba kladla stěžovatelce za vinu, že požádala P-ovou, aby jí pomohla od těhotenství, a že P-ová manipulaci v rodidlech stěžovatelky způsobila potrat jejího plodu. Rozsudek naproti tomu, zjistiv čin P-ové, uznal, že manipulace P-ové ve stěžovatelčiných rodidlech, provedená na její žádost o přerušení těhotenství, byla naprosto nezpůsobilá přivoditi potrat jejího plodu. Uznal tedy rozsudek u stěžovatelky o jejím činu, jenž byl předmětem obžaloby, a podřadil jej tak, jak čin zjistil, jinému trestnímu zákonu. Nejde tedy rozsudek dále než obžaloba a není proto založen důvod zmatečnosti podle § 281, č. 8 tr. ř.

S hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. namítá zmateční stížnost, že stěžovatelka na podkladě skutkového děje, zjištěného rozsudkem, nemůže býti uznána vinnou zločinem podle §§ 9, 5, 144 tr. z., poněvadž prý není v zákoně ustanovení, že by se bylo možno dopustiti nedokonaného svádění ke spoluvinné na nějakém zločinu. Názor tento je zřejmě mylný. Paragraf 9 tr. z. mluví všeobecně o vyzývání, povzbuzování nebo svádění ke zločinu. Zločinem rozumí trestní zákon netoliko jednání přímého pachatele, nýbrž i jednání spoluvinníka a účastníka na zločinu (§ 5 tr. z.). Lze se tedy dopustiti nedokonaného svádění ke zločinu vyzýváním, povzbuzováním nebo sváděním jiného ke spoluvinné nebo účastenství na zločinu.

Pokud zmateční stížnost uplatňuje důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. námitkou, že stěžovatelka nemůže býti trestná, není-li trestný čin, k němuž vyzývala a hleděla svést, není provedena po zákonu, tedy není provedena vůbec, neboť nevychází ze skutkových zjištění rozsudku, že stěžovatelka žádala P-ovou, aby jí pomohla od těhotenství.

Čís. 6524.

Ustanovení § 265 tr. ř. se vztahuje i na případy, v nichž podle zákona není možné jednotné trestní řízení o všech trestných činech obžalovaného, ježto náležejí částečně k příslušnosti autonomních soudů Pro-

tektorátu Čechy a Morava, částečně k příslušnosti říšskoněmeckých soudů.

Nutno tedy podle § 265 tr. ř. přihlídnouti k trestu, uloženému za sbíhající se trestný čin dřívějším rozsudkem soudu, příslušného podle obecného říšského práva.

(Rozh. ze dne 27. června 1940, Zm II 26/40.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným přečinem rušení obecného míru podle § 14 b) zák. č. 50/1923 Sb. ve znění vlád. nař. č. 20/1939 Sb. I.

D ů v o d y:

Rozsudkem válečného soudu branné moci pro Čechy a Moravu (Wehrmachtkriegsgericht Böhmen-Mähren, Prag) ze dne 4. srpna 1939 byl obžalovaný odsouzen do vězení na tři měsíce pro veřejné hanobení Německé říše a německé branné moci, spáchané výrokem, proneseným dne 24. dubna 1939 v N. Napadeným rozsudkem krajského soudu v N. ze dne 1. prosince 1939 byl též obžalovaný uznán vinným přečinem rušení obecného míru podle § 14 b) zák. č. 50/1923 Sb. ve znění vládního nařízení č. 20/1939 Sb. I., jehož se dopustil tím, že výrokem proneseným dne 24. dubna 1939 hanobil také Protektorát Čechy a Morava; vzhledem na předpis § 265 tr. ř. nebyl mu však tímto rozsudkem vyměřen žádný dodatečný trest, poněvadž nalézací soud považoval trest, který mu byl již uložen válečným soudem branné moci, za dostatečný i pro zažalovaný delikt.

Zmateční stížnosti státního zastupitelství, uplatňující důvod zmatečnosti podle § 281, č. 11 tr. ř., nelze přisvědčiti. Stížnost vytýká, že předpis § 265 tr. ř. je korektivem jen pro případy, kde nebyl vynesena jediný rozsudek, ač se tak právně mělo státi; soud může užití § 265 tr. ř., jde-li v souzeném i předchozím případě o protektorátní trestní nárok, jinak však, není-li tu protektorátní trestní nárok vůbec, nejsou splněny podmínky § 265 tr. ř.; uvedený zákonný předpis sleduje docílení shody s hmotněprávními předpisy §§ 34, 35 a 267 tr. z. co do výměry trestu při sbíhajících se deliktech, ovšem deliktech, daných kasuisticky protektorátním trestním právem.

Stížnost je na omylu ve svém úsudku co do trestněprávního nároku pokud se týče předchozího odsouzení. Podle § 56 tr. ř. má se ovšem zpravidla, když se téměř obviněnému klade za vinu několik trestných činů, vésti trestní řízení pro všechny trestné činy současně u téhož soudu a vynésti o všech sbíhajících se trestních věcech jediný konečný rozsudek; výměra trestu je zde pak určována předpisy §§ 34, 35 a 267 tr. z. Leč tuto jednotnost trestního řízení a jednotný konečný rozsudek znemožňují mnohdy procesuální zřetele, jindy ji přímo vylučují zvláštní předpisy zákona (řízení ve věcech tiskových, dříve řízení před lichevními soudy). Ustanovení § 265 tr. ř. je pak vždy nutným korektivem, aby

obžalovaný při odděleném procesuálním postupu neutrpěl újmy vyšší výměrou trestu, než k jaké by došlo ve společném soudním řízení a jednotném rozsudku.

Vyhradilo-li nařízení o výkonu trestního soudnictví v Protektorátu Čechy a Morava ze dne 14. dubna 1939, říš. zák. I, str. 754 (stejně i pozdější nařízení, je doplňující), určité trestné skutky těch osob (příslušníků Protektorátu), které nejsou německými státními příslušníky, soudům příslušným k tomu podle obecného říšského práva, staly se tímto zákonným předpisem trestné skutky vypočtené v onom nařízení součástí také Protektorátního trestního práva hmotného (srov. čl. 11, odst. 1 výnosu č. 75/1939 Sb.) a nová úprava procesního řízení, rozdělující trestní soudnictví jednak na autonomní soudy Protektorátní, jednak na soudy říšské, nemůže brániti, aby při takto vzniklé právní nemožnosti jednotného trestního řízení pro souběžné činy podléhající nyní dvojímu soudnictví, nepřihlížel později rozhodující trestní soud, příslušný pro vynesení rozsudku podle trestního řádu č. 119/1873 ř. z., ve smyslu § 265 tr. ř. přiměřeně také k trestu uloženému vinníkovi dřívějším rozsudkem, i když byl vydán soudem příslušným podle obecného práva říšského. Je-li zde nárok státní moci na trestní stíhání pro činy zakládající skutkovou podstatu určitého trestného skutku podle hmotného práva platného na území Protektorátu, nerozhoduje více, kterému z obou složek soudnictví byl onen trestný skutek přikázán k rozhodování.

Nevykročil proto nalézací soud ze své trestní moci, jak míní zmateční stížnost státního zastupitelství, když za splněných jinak podmínek § 265 tr. ř. použil tohoto ustanovení a když ve svém pozdějším rozsudku, máje na zřeteli trest, vyměřený již rozsudkem říšského válečného soudu branné moci, nevyměřil dodatečný trest. Zmateční stížnost státního zastupitelství byla tudíž zamítnuta jako neodůvodněná.

Čís. 6525.

Předpis druhé věty § 134 tr. zák. o příčinném vztahu vyslovuje zásadu platnou pro celou oblast trestního práva, tedy i pro zákon o obchodě s potravinami (zák. č. 89/1897 ř. z.).

Otázka pachatelovy viny nespadá do rámce znaleckého posudku.

K subjektivní skutkové podstatě přestupku podle § 14 zákona o obchodě s potravinami stačí nedbalost nevědomá.

(Rozh. ze dne 27. června 1940, Zm II 172/40.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným přečinem podle § 14, č. 1 a 2, § 17, odst. 1 zák. č. 89/1897 ř. z.

Z d ů v o d ů:

Zmateční stížnost se dovolává důvodů zmatečnosti podle § 281, č. 4, 5 a 9, písm. a) tr. ř.

S hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 4 tr. ř. vytýká především, že nalézací soud neprovedl důkaz svědky zvěrolékaři Dr. P. a O. o tom, že maso, které stěžovatel odebírá z jatek, je jen dobré kvality, a že je vyloučeno, aby do stěžovatelových jatek přišlo maso horší nebo vůbec maso špatné, a důkaz svědkyní R-ovou o okolnosti, že jsou stěžovatelovy stroje pečlivě čištěny. Leč tyto okolnosti, o nichž byly nabídnuty uvedené důkazy, jsou pro posouzení této trestní věci naprosto nerozhodné. Lhostejno totiž, že stěžovatel všeobecně používal dobrého masa a čistil stroje, když tyto skutečnosti nebyly stěžovateli v souzeném případě kladeny za vinu, nýbrž byl dán v obžalobu proto, že, byv upozorněn na nenormální barvu a podezřelou vůni krakovského salámu, který měl dne 27. července 1939 odpoledne ve výloze svého obchodu, nepřesvědčil se o jeho jakosti, nýbrž nedbale tento salám prodal S-ově, která ho na neobvyklou barvu salámu upozornila, a že tím, že zmíněný salám v nejteplejší roční době dával do výkladu, na který svítilo slunce, uschoval jej tak, že jeho požívání bylo způsobitelné škodit lidskému zdraví, při čemž vskutku z požití salámu vzniklo S-ové těžké poškození na těle. Nebylo proto třeba prováděti zmíněné důkazy.

Předpis druhé věty § 134 tr. z. o příčinném vztahu vyslovuje obecnou zásadu platnou netoliko v případě vraždy, nýbrž pro celou oblast trestního práva, tedy i pro zákon o obchodě s potravinami. Je proto nerozhodné, že těžší následky vzniklé u S-ové požitím salámu byly způsobeny její tvrzenou žaludeční chorobou a nebylo tudíž třeba prováděti důkazy nabídnuté o tom ošetřujícím lékařem Dr. V., ani důkaz znalci o tom, že v souzeném případě schází příčinná souvislost.

Zamítnutím důkazních návrhů obhajoby nebyla tudíž porušena některá ze zásad trestního řízení, jichž šetření káže podstata řízení, kterým se zabezpečuje trestní stíhání a obhajoba. O důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 4 tr. ř. nelze proto mluvit.

Leč ani důvod zmatečnosti podle § 281, č. 5 tr. ř. není opodstatněn. Nalézací soud nezatajil rozsudek neúplností, nepřihlédl-li k posudku znalce inž. U., který jen uvedl, že se stěžovatel dopustil nedbalosti, bude-li prokázáno, že věděl o špatném vzhledu salámu, přimíchal-li do salámu staré maso jinde dosud nezužitkované a nebyly-li stroje dosti pečlivě čištěny. V té příčině jde totiž o otázku viny, která nespadá do rámce znaleckého posudku, nýbrž otázku tu musí si řešiti toliko nalézací soud sám (srov. rozh. č. 4134 Sb. n. s.).

Důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. neprovádí zmatečnou stížnost po zákonu, poněvadž nebuduje své vývody na souhrnu rozsudkových zjištění, jak by při správném provedení tohoto hmotněprávního zmatku činiti měla, nýbrž vychází ze skutkového stavu, jež si v naprostém rozporu se skutkovými zjištěními sama libovolně sestruje, opomíjejíc zejména zjištění, že stěžovatel měl ve svém obchodě na prodej krakovský salám, který neměl obvyklou barvu, že jej prodal dne 27. července 1939 — vzav jej z výlohy — S-ové, ačkoliv ho S-ová upozornila na neobvyklou barvu salámu, při čemž ji ujišťoval, že salám je dobrý, a že se u S-ové po požití salámu dostavily silné žaludeční nevolnosti (nucení ke zvracení, křeče a pod.).

Není potřeba, aby stěžovatel věděl, z jaké příčiny došlo ke zkažení salámu. Jako živnostník je povinen starati se o to, aby se v závodě nedělo nic zákonu se přičícího, a měl se proto při prodeji salámu, jež měl náležitě uschovávat, přesvědčiti, zda je salám nezávadný či způsobitelný lidskému zdraví. Stačí nedbalost nevědomá, totiž, že se stěžovatel jako živnostník nepřesvědčil, zda je salám v pořádku či zda jej nemá vyřaditi z prodeje; v souzeném případě šlo však přímo o nedbalost vědomou, neboť stěžovatel byl přímo upozorněn na nápadný vzhled salámu svědkyní S-ovou a přes to, jakkoli mu tato skutečnost měla býti poukazem, že jde o závadný salám, salám ten prodal jmenované svědkyni.

Poukaz zmatečnou stížností na to, že když svědkyně S-ová okusila salám a přes to jej koupila, nemůže stěžovatel býti činěn odpovědným, je nepřipadný, neboť by stěžovatele nemohla zbaviti viny ani okolnost, že si poškozená koupila salám, ačkoliv znala jeho pravý stav, totiž, že je závadný.

Zmatečnou stížnost byla proto zamítnuta.

Čís. 6526.

Zásady § 335 tr. zák. platí nejen pro toho, kdo je podle svého povolení, úřadu a pod. povinen prováděti určité úkony, nýbrž zcela všeobecně pro každého, kdo třeba i bezplatně z pouhé ochoty převzal práci, při jejímž provádění nutno zachovati opatrnost, jakou předpokládá § 335 tr. zák.

(Rozh. ze dne 29. června 1940, Zm I 163/40.)

Obžalovaný A. skládal před obchodem Marie P. v N-ské ulici v N. se svého nákladního automobilu zeli. Po skončení této práce, při níž mu pomáhal obžalovaný B., nemohl A. otočiti auto v N-ské ulici a proto chtěl couvati do O-ské ulice, aby pak vůz zatočil v opačný směr. Než počal couvati, požádal obžalovaného B., který s ním jel, aby se podíval, je-li vzadu za vozem volno pro couvání. B. se postavil na levé stupátko vozu a pohlédnuv dozadu, dal A-ovi znamení, že může couvati. Tento zapnul motor a couval, povalil však při tom a přešel zadními koly Annu R-ovou, která při tom utrpěla zranění, jimž v nemocnici podlehla.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmatečnou stížnost obžalovaného B. do rozsudku krajského soudu, jimž byli obžalovaní A. a B. uznáni vinnými přečinem proti bezpečnosti života podle § 335 tr. zák.

Z d ů v o d ů:

Zmatek podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. neprovádí zmatečnou stížnost z největší části po zákonu. Výtky vznesené s hlediska tohoto důvodu zmatečnosti přičí se zásadě vyslovené v § 288, odst. 2, č. 3 tr. ř., neboť

vychází z předpokladu nezjištěného nalézacím soudem, že řidič auta požádal stěžovatele, aby dobrovolně vyhlédl na své straně z vozu a jemu hlásil, zda zde nevidí žádné překážky, z čehož stížnost vyvozuje, že stěžovatel na sebe vzal pouze úkol obhlédnutí prostranství tak, kam je podle své možnosti přehledně vyhlédnutím z vozu a hlásiti šoferu, zda vidí překážky. Nalézací soud má proti tomu na základě doznání obou obžalovaných za prokázáno, že řidič stěžovatele požádal, aby se podíval, má-li vzadu volno, a že stěžovatel žádost tu neodmítl; soud z toho dovozuje, že tím stěžovatel dobrovolně na sebe vzal povinnost, přesvědčiti se o tom a sdělit to řidiči, vlastně dáti mu znamení, aby, aniž by ohrožoval osoby nebo majetek, couvl a pak vytočil auto do opačného směru. Výtka, že rozsudek vyvodil povinnosti, o něž běží, z okolností, že stěžovatel, i když nebyl závozníkem, konal závoznické práce, odporuje přímo obsahu rozsudku.

Stěžovatelovu nedbalost spatřuje nalézací soud právem v tom, že řádně nesplnil dobrovolně převzatou povinnost, neboť přes to, že se svého stanoviska, jak sám doznává, neviděl za auto po pravé straně, řekl řidiči, že má volno, ač musil vědět, že ani řidič při pouhém vyhlédnutí okénkem z pravé strany nevidí, ani nemůže vidět dozadu za auto.

Pokud zmateční stížnost zdůrazňuje, že stěžovatel jednal z ochoty, bezplatně, stačí ji odkázati na to, že zásady § 335 tr. z. platí nejen pro toho, kdo je podle svého povolání, úřadu a pod. povinen vykonávat určité úkony, nýbrž zcela povšechně i pro každého, kdo vůbec převzal práci, ať za odměnu, ať bezplatně z pouhé ochoty, a pro něhož z toho pak plyne právní povinnost zachovati při provádění této práce opatrnost, jakou předpokládá § 335 tr. z., což ostatně zmateční stížnost sama ani výslovně nepopírá.

Omyl nepřichází v úvahu již proto, že má nalézací soud za to, že stěžovatel musil vědět, t. j. věděl, že ani řidič při pouhém vyhlédnutí okénkem z pravé strany nevidí, ani nemůže vidět dozadu za auto.

Okolnost zmateční stížností tvrzenou, že stěžovatel musil předpokládati a také předpokládal, že si řidič auta přehledně na své straně prostor za autem, který stěžovateli zůstal skryt, nalézací soud nezjišťuje a dotčené právní vývody zmateční stížnosti, spočívající na této okolnosti, se přiči rovněž zásadě, vyslovené pro uplatnění důvodů zmatečnosti rázu hmotněprávního v § 288, odst. 2, č. 3 tr. ř.

Proto byla zmateční stížnost zamítnuta.

Čís. 6527.

Udáním pro zločin ve smyslu § 209 tr. zák. je udání pro čin, který zákonodárce označuje za zločin, bez ohledu na to, ve kterém zákoně to činí a jde-li o zločin trestný soudy civilními nebo vojenskými. Nezáleží též na výši trestu, kterým je čin ohrožen.

(Rozh. ze dne 29. června 1940, Zm I 209/40.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem krivého obvinění podle § 209 tr. z., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a zprostil obžalovaného obžaloby pro zločin krivého obvinění podle § 209 tr. z., jehož se prý dopustil tím, že dne 26. července 1939 v N. u městské policie a dne 8. září 1939 u četnictva tamže, tudíž u vrchnosti udal P-a, O-a a R-a pro vymyšlený na ně zločin.

Důvody:

Zmateční stížnosti obžalovaného uplatňující důvody zmatečnosti podle § 281, č. 5 a 9, písm. a) tr. ř. nelze upříti oprávnění, pokud se dovolává zmatku podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř.

Podle skutkových zjištění rozsudku udal stěžovatel dne 26. července 1939 u městské policie v N., že P. a O. a dne 8. září 1939 u četnictva v N., že tito a R. pronesli na výborové schůzi odborového sdružení hudebníků při projednání žádosti spolku Ossarium výrok, jenž směřoval proti dnešnímu říšskoněmeckému vojsku. Zjistiv dále, že je tvrzení obžalovaného vymyšleno, podřaduje nalézací soud jednání obžalovaného ustanovení § 209 tr. z., ačkoliv je čin, ze kterého stěžovatel jmenované obvinil, podle § 134 a) říšskoněmeckého trestního zákona jen přečinem, který jest ohrožen trestem vězení do tří let. Odůvodňuje to tím, že účelem § 209 tr. z. je brániti nepravdivému obvinění ze zločinů, t. j. ze závažných trestných činů, na něž začíná pravidelná trestní sazba v některých případech od šesti měsíců trestu na svobodě. Se zřetelem k tomuto účelu našeho zákona a k okolnosti, že trestní zákon nemá definice zločinu v technickém smyslu, je prý nepochybně, že se u trestných činů jiného právního řádu nelze řídit pouze označením trestného činu v onom právním řádu, nýbrž že je nutno při posuzování závažnosti tohoto trestného činu přihlídnouti k jeho následkům, zejména k vyšší trestní sazbě. Ježto nejsou podle trestního zákona stanoveny na přečiny tresty vyšší jednoho roku, dlužno se zřetelem k trestu, kterým je ohrožen čin uvedený v § 134 a) říšskoněmeckého trestního zákoníka, považovati jednání, ze kterého stěžovatel obvinil jmenované osoby, za čin, na který se vztahuje § 209 tr. z.

Právem vytýká stěžovatel, uplatňuje důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., že je právně pochybený názor nalézacího soudu, že se u trestných činů jiného právního řádu nelze při řešení otázky, zda jde o zločin ve smyslu § 209 tr. z., řídití označením trestného činu v onom právním řádu, nýbrž že je nutno posuzovati závažnost tohoto trestného činu, zejména vzhledem k vyšší trestní sazbě. Názor ten nemá v zákoně opory. Jest sice pravda, že trestní zákon nemá definice zločinu v technickém smyslu, kterou podal ještě úvod k trestnímu zákonu z roku 1803 »Von den Gegenständen dieses Strafgesetzes« ve svém odstavci II, avšak z toho nevyplývá správnost napadeného názoru, nýbrž spíše opak, že dlužno považovati za zločin onen čin, který zákonodárce ze zločinů označuje. Definice pojmu zločinu trestního zákona z r. 1803 nebyla pojata do

trestního zákona z roku 1853 zřejmě podle zásady *lex imperet, non disputet*, avšak (jak doličuje již Herbst ve svém komentáři) trestní zákon z roku 1853 se při normování skutkových podstat zločinů drží přesně této definice, která za náležitosti zločinu označuje bezprostřednost a úmyslnost porušení práva, větší rozsah tohoto porušení a vyšší nebezpečnost okolností s činem spojených (srovn. Herbst, Handbuch des allg. Strafrechtes, Einleitung III B). Z toho plyne, že výše trestu není ani v trestním zákoně z roku 1853 závažným znakem zločinu. Mimo to vyplývá to ze zákona samého, neboť týká-li se křivé obvinění jen přečinu nebo přestupku, spáchá se jím jen přestupek (nebo přečin) urážky na cti, a to i tehdy, když je přečin, ze kterého se třetí osoba obviňuje, ohrožen trestem převyšujícím důležitost trestů ustanovených pro zločiny (srovn. § 337 tr. z. a nyní zrušený § 393 tr. z., § 3 zák. o traskavinách, tresty pro přečiny podle zákona o trestání válečné licho).

Dlužno proto považovati za zločiny ve smyslu § 209 tr. z. toliko činy, které za ně zákonodárce označuje, a to bez ohledu na to, ve kterém zákonu tak činí a jde-li o zločiny trestné soudem civilním nebo soudem vojenským. Pachatel, který křivě obviňuje u vrchnosti osobu podléhající soudnictví vojenských soudů, dopustí se zločinu podle § 209 tr. z. jen tehdy, obviňuje-li z vymyšleného činu, který zákon, v našem případě říšskoněmecký trestní zákon, platný ve smyslu § 1 nařízení o výkonu vojenského soudnictví v Protektorátu Čechy a Morava z 8. května 1939 říš. zák. I., str. 903 též pro příslušníky Protektorátu české národnosti, označuje za zločin.

Nalézací soud tudíž, podřadiv křivé obvinění z přečinu podle § 134 a) říšskoněmeckého tr. zák. ustanovení § 209 tr. z., porušil zákon a zatížil rozsudek zmatkem podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř.

Bylo proto vyhověno zmateční stížnosti, aniž se bylo třeba zabývat dalšími, ostatně bezdůvodnými, výtkami stěžovatele, rozsudek byl zrušen v celém svém rozsahu a obžalovaný byl podle § 259, č. 2 tr. ř. zproštěn obžaloby pro čin za vinu mu daný, když v sobě obžaloba pro zločin podle § 209 tr. z. nezahrnuje soukromou obžalobu pro urážku na cti a oprávnění k této obžalobě neučinili při hlavním přelíčení v této trestní věci návrh na potrestání obžalovaného v tom směru.

Čís. 6528.

Soukromým účastníkem ve smyslu § 47 tr. ř. je ten, komu z veřejnožalobního trestného činu vznikla hmotná škoda a jenž se připojil k trestnímu řízení, aby v něm uplatnil svůj nárok na její náhradu.

Nestačí pouhý ideální zájem na potrestání pachatele.

Pro připuštění za soukromého účastníka stačí i tvrzení, že vznikla z trestného činu škoda, musí tu však být určitá rozumná souvislost mezi tvrzeným nárokem a trestným činem i pachatelem.

Soukromému účastníku přísluší právo působiti k usvědčení pachatele (právo podpůrné obžaloby podle § 48 tr. ř.) jen za tím účelem, aby byl zjištěn podklad pro uplatňování jeho soukromoprávních nároků.

(Rozh. ze dne 29. června 1940, Zm II 150/40.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal z podnětu zmatečných stížností obžalovaných Jana A. a Jana B. do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný Jan A. uznán vinným zločinem podvodu podle §§ 197, 199, písm. a) tr. z. a obžalovaný Jan B. spoluvinou na zločinu podvodu podle §§ 5, 197, 199, písm. a) tr. z. takto právem:

Podle § 290, odst. 1 tr. ř. se zrušuje napadený rozsudek jako zmatečný a obžalovaní Jan A. a Jan B. se zprošťují podle § 259, č. 1 tr. ř. obžaloby, vznesené na obžalovaného Jana A. pro zločin podvodu podle §§ 197, 199, písm. a) tr. z. a na obžalovaného Jana B. pro spoluvinu na zločinu podvodu podle §§ 5, 197, 199, písm. a) tr. z., kterých se prý dopustili tím, že Jan A. dne 16. listopadu 1937 u krajského soudu v N., udav jako svědek ve sporu Jana B. proti Emilii B. proti pravdě, že udržoval od léta 1921 až do jara 1922 intimní styky s Emilií B. a potom že si s ní dopisoval na adresu hostinské R., vydal křivé svědectví, aby tímto lstivým jednáním uvedl procesní soud v omyl a Emilií B. způsobil škodu, a že Jan B. v době před 16. listopadem 1937 radou a poučením zlý čin obžalovaného Jana A. nastrojil a k němu úmyslně dal podnět.

Důvody:

Zmateční stížnosti obou obžalovaných uplatňují důvody zmatečnosti podle § 281, č. 4, 5, 8, 9, písm. a), b) tr. ř.

Nejvyšší soud se přesvědčil z podnětu zmatečných stížností obžalovaných, že bylo odsuzujícím výrokem v neprospěch obžalovaných nesprávně použito zákona v otázce, je-li tu obžaloba podle zákona potřebná, v kterémžto směru nebyl rozsudek zmatečnými stížnostmi napaden.

Ze spisu vyplývá, že Emilie B. podala dne 21. září 1938 proti Janu A. trestní oznámení pro zločin podvodu křivým svědectvím a proti Janu B. pro spoluvinu na tomto podvodu, jehož se dopustili tím, že A., jsa slyšen jako svědek v rozlukovém sporu Jana B. proti Emilií B., udal proti pravdě, že s ní udržoval intimní poměr od léta 1921 až do jara 1922 a potom si s ní dopisoval na adresu hostinské R. a že ho Jan B. navedl k vydání tohoto křivého svědectví. V tomto trestním oznámení prohlásila Emilie B., že se k trestnímu řízení připojuje jako soukromá účastnice.

Vyšetřující soudce usnesením ze dne 30. listopadu 1938 k návrhu státního zastupitelství zastavil přípravné vyhledávání podle § 90 tr. ř. Na to navrhla Emilie B. jako soukromá účastnice dne 3. prosince 1938 zahájení přípravného vyšetřování a radní komora vyhověla tomuto návrhu usnesením ze dne 12. května 1939. Po skončení přípravného vyšetřování podala Emilie B. včas podpůrnou obžalobu, na jejímž základě byli oba obžalovaní odsouzeni.

Kromě pouhého vyjádření, že se k trestnímu řízení připojuje jako soukromá účastnice, neuvedla Emilie B. ani v trestním oznámení, ani v návrhu na zahájení přípravného vyšetřování, ani jinak do počátku hlavního přelíčení a dokonce ani při hlavním přelíčení své soukromoprávní nároky, ani nikterak nenaznačila škodu, která jí vznikla z trestného činu.

Bylo tedy především třeba řešiti otázku, zda lze Emilii B. považovati za soukromou účastnici ve smyslu § 47 tr. ř. a za oprávněnou podati podle § 48 tr. ř. podpůrnou obžalobu a zda tudíž byli obžalovaní odsouzeni na základě obžaloby potřebné podle zákona.

Soukromým účastníkem je podle § 47 tr. ř. ten, komu bylo v jeho právu ublíženo zločinem nebo přečinem stíhatelným z povinnosti úřední a který se k trestnímu řízení připojil pro své nároky soukromoprávní, tedy k vůli uplatnění těchto nároků a aby tyto nároky uplatňoval.

Je tedy především potřebí, aby z trestného činu vznikla někomu škoda. Nárok na náhradu této škody musí vyplývat z trestného činu (§ 4 tr. ř.). Podle § 365 tr. ř. lze v řízení adhesním přihlížeti jen ke škodě vzešlé z trestného činu. O tom, jaké povahy mohou býti soukromoprávní nároky, jež může v trestním řízení uplatňovati ten, jemuž bylo ublíženo veřejnožalobním trestným činem, obsahují ustanovení §§ 367 a 371 tr. ř. Z těchto ustanovení plyne, že jde o takové nároky, které se hodí k uplatňování před civilním soudem, neboť podle § 373 tr. ř. je nálež trestního soudu o soukromoprávních nárocích exekucním titulem. Stává se tedy soukromým účastníkem jen ten, komu z trestného činu vznikly nároky, které by mohl uplatňovati i před civilním soudem, tedy nároky hmotné a nestačí tu pouhý ideální zájem na potrestání pachatele.

Vznikla-li někomu z trestného činu skutečná hmotná škoda, bude možno zpravidla zjistiti teprve v rozsudku. Předpisy trestního řádu neposkytují dostatek možností pro to, aby mohlo býti již v přípravném řízení vždy na jisto postaveno, zda z trestného činu vznikla škoda, vždyť se teprve v rozsudku zjišťuje, že byl trestný čin spáchán. Naproti tomu se však musí ten, jemuž bylo trestným činem ublíženo, připojiti k trestnímu řízení se svými nároky podle § 47 tr. ř. již do počátku hlavního přelíčení. Stačí proto pro připuštění za soukromého účastníka i tvrzení, že z trestného činu vznikla škoda, musí však býti mezi tvrzeným nárokem na jedné straně a mezi trestným činem a pachatelem na straně druhé určitá rozumná spojitost. Nepostačovalo by tudíž jen tvrzení, že vznikla škoda, nebyla-li tu vůbec myslitelná spojitost škody s trestným činem a pachatelem, nebo byla-li taková možnost škody vůbec vyloučena.

Další podmínkou je, aby se ten, jemuž z trestného činu vznikla škoda, nebo kdo tvrdí, že mu vznikla, připojil k trestnímu řízení, aby uplatnil své soukromoprávní nároky, tedy aby učinil prohlášení, že se připojuje k trestnímu řízení a že uplatňuje své soukromoprávní nároky.

Může-li tedy býti soukromým účastníkem jen ten, komu vznikla taková hmotná škoda z trestného činu a kdo se k řízení připojil, aby uplatnil nárok na náhradu škody, přísluší mu právo působiti k usvědčení pachatele (právo podpůrné obžaloby podle § 48 tr. ř.) jen za tím účelem, aby byl zjištěn podklad pro uplatňování jeho soukromoprávních nároků.

Z toho, co bylo uvedeno, plyne, že nejsou u Emilie B. splněny všechny předpoklady, aby mohla býti připuštěna za soukromou účastnici, neboť ani netvrdila, zda a jaká škoda jí vzešla z trestného činu a že se právě za účelem uplatnění nároku na náhradu této škody připojuje

k trestnímu řízení. Navrhovatelka ani nepoukázala na to, jakým způsobem jí bylo trestným činem ublíženo v jejích právech.

Nebyl tu tedy podklad pro připojení se navrhovatelky k trestnímu řízení a nebyla proto oprávněna vystoupiti ani jako podpůrný žalobce. Mohli by tedy býti obžalovaní uznáni vinnými jen na základě obžaloby veřejného žalobce a ježto tu taková zákonná obžaloba nebyla, trpí rozsudek nalézacího soudu zmatečností uvedenou v § 281, č. 9, písm. c) tr. ř., ke které musil nejvyšší soud přihlížeti podle § 290, odst. 1 tr. ř. z povinnosti úřední, ježto se stala v neprospěch obžalovaných.

Čís. 6529.

Ridič motorového vozidla nesmí vždy a za všech okolností předpokládati, že se jiný účastník dopravy zachová podle předpisů.

Porušuje-li chodec předpis § 37 vl. nař. č. 242/1939 Sb. tím, že jde stále středem silnice, nedbaje jeho výstražného znamení, musí řidič automobilu zmírniti rychlost tak, aby mohl ihned zastavit, kdyby chodec, o němž se nepřesvědčil, že ví, že za ním jede, učinil ve zmatku, způsobeném náhlým přiblížením auta, neuvážený pohyb do jeho jízdní dráhy.

(Rozh. ze dne 5. července 1940, Zm I 292/40.)

Obžalovaný řídil dne 5. března 1940 své osobní auto zasněženou ulicí v N. rychlostí o něco větší než 35 km/hod. Jel po své pravé straně vozovky a asi ve vzdálenosti 150 až 80 m dal výstražné znamení skupině pěti žen, jdoucích před ním tímž směrem téměř středem silnice. Jedna z žen, P-ová, která i po výstražném znamení šla spíše poněkud vpravo od středu vozovky, uskočila, když se k ní auto přiblížilo asi na tři kroky, na pravou stranu, chtějíc patrně přeběhnouti na chodník, a dostala se tím před auto. Obžalovaný, který nezmírnil rychlost, když dojížděl k ženám, nezabrzdl ze strachu před smykem, ani když mu P-ová vběhla do cesty, nýbrž se jí chtěl vyhnouti tím, že uhnul ještě více vpravo. Přes to ji však zachytil a smrtelně zranil.

Do rozsudku, jímž ho nalézací soud uznal vinným přečinem podle § 335 tr. zák., podal obžalovaný zmatečnou stížnost, kterou nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl z těchto

důvodů:

Zmatečnou stížností uplatňující důvody zmatečnosti podle § 281, č. 4, 5, 9, písm. a), tr. ř. nelze přiznati úspěch.

Neúplnost řízení (§ 281, č. 4 tr. ř.) spatřuje zmatečnou stížnost v tom, že nalézací soud nevyhověl návrhu na výslech znalce o tom, že vzhledem k rychlému uhnutí poškozené bezprostředně před autem nebylo lze zabrániti nehodě, i kdyby auto jelo rychlostí 15 km. Okolnost tato byla však pro posouzení věci nerozhodná, neboť stěžovatelovo zavinění ne-

spočívalo v tom, že nezabrzdl auto v posledním okamžiku, když byl již jen asi 3 m od poškozené, nýbrž v první řadě v tom, že za uvedené situace nezařídil již před tím včas svou jízdu tak, aby byl vždy pánem rychlosti a aby byl připraven na všechny možnosti a mohl auto v případě potřeby ihned zastavit. Nebyla tedy práva obhajoby zkrácena.

Stěžovatel vytýká na základě důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. a nesprávně i na základě důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 5 tr. ř., že neporušil předpisy §§ 10, 12 vlád. nař. č. 242/1939 Sb. Nálezací soud sám uvádí, že stěžovatel mohl poškozenou předjížděti po pravé straně a zjišťuje, že dával výstražné znamení. Leč tyto okolnosti nemohou stěžovatele zbavit viny, ježto je tu jeho zavinění ještě i v jiném směru. Stěžovatel má za to, že neporušil ani ustanovení § 9 uved. nař. o rychlosti, ježto nepřekročil rychlost 40 km, dovolenou v uzavřené osadě, a že nemohl předpokládati, že poškozená náhle zabočí doprava, že je tu tudíž výhradně zavinění nebo aspoň spoluzavinění poškozené a konečně že mezi jeho rychlostí a nehodou není příčinná souvislost.

Vládní nařízení č. 242/1939 Sb. upravuje práva a povinnosti všech účastníků veřejné silniční dopravy, jak stěžovatel správně uvádí, a podle § 1 uved. nař. si má každý účastník veřejné silniční dopravy počínati tak, aby doprava nemohla býti ohrožována a každý musí zaříditi své chování tak, aby nikdo jiný nebyl poškozován. Již toto ustanovení odůvodňuje nesprávnost stěžovatelova názoru, že řidič motorového vozidla může vždy a za všech okolností předpokládati, že se jiný účastník silniční dopravy zachová podle předpisů pro něho platných, ježto je každý povinen jednat tak, aby jiný nebyl poškozen. Není však správný ani názor nálezacího soudu, že tu není ani spoluzavinění poškozené, která šla středem silnice, nestarajíc se o to, zda tím omezuje ostatní uživatele silnice, ačkoliv byl po jedné straně chodník a po druhé straně banket. Ustanovení § 37 uved. nař. nařizuje, že chodci mají používat chodníku a že jiné části silnice, neurčené pro chodce, mají přecházeti napříč ke směru jízdy s náležitou opatrností a beze zdržování. Šla-li tedy poškozená stále středem silnice, bylo na ní, aby věnovala své bezpečnosti náležitou opatrnost. Přesto však nelze přisvědčiti názoru zmateční stížnosti, že poškozená svým počínáním zavinila nehodu výhradně. Právě toto počínání poškozené, kterou stěžovatel viděl jíti středem silnice, aniž se přesvědčil o tom, že ví, že se k ní blíží motorové vozidlo, mělo stěžovateli zprostředkovat poznání, že poškozená může býti při náhlém přiblížení auta uvedena ve zmatek a že nebude mít dosti času, aby si uvědomila, s které strany jí hrozí nebezpečí, a že v důsledku toho může učiniti nepředložený a neuvážený pohyb. Řidiče motorového vozidla nezabývá tedy odpovědností, dodrží-li všeobecné předpisy § 9, odst. 1 uved. nař. o nejvyšší přípustné rychlosti, bez ohledu na to, zda to skutečná situace připouští. Podle § 9, odst. 2 uved. nař. je řidič povinen zaříditi rychlost tak, aby v případě potřeby mohl vozidlo včas zastavit. Viděl-li tedy stěžovatel, že poškozená porušuje předpisy dopravního silničního řádu tím, že jde stále středem silnice a že nedbá jeho výstražného znamení — nálezací soud zjistil, že poškozená šla dále, aniž se uhnula — bylo jeho povinností zmírniti včas rychlost auta tak, aby mohl

ihned zastavit, když ani jinak nebyla silnice volná, ježto šel po levé straně hlouček žen a stěžovatel tedy nemohl počítati s tím, že hladce předjede, a to tím méně, když byla silnice pokryta sněhem projetým jen uprostřed.

Při tom nezáleží na tom, že poškozená, když již auto bylo od ní vzdáleno asi tři kroky, učinila náhle pohyb doprava a tím nehodu spoluzavinila, neboť prvou příčinou nehody bylo, že stěžovatel nezařídil včas svou rychlost tak, aby mohl za zjištěné situace ihned zastavit, a nezáleží tedy na tom, že k tomuto jeho zavinění přistoupila i neopatrnost poškozené, ježto tuto její neopatrnost nelze za této situace považovati za takové zavinění, které výhradně způsobilo nehodu. Je tu tedy příčinná souvislost mezi stěžovatelovou rychlostí, nepřiměřenou situací, a mezi nehodou a tím i smrtí P-ové.

Z uvedených vývodů pak plyne, že si stěžovatel mohl býti vědom nebezpečí spojeného s jeho nepřiměřenou rychlostí, nebo že si je pro nedostatek pozornosti neuvědomil, spolehnuv se na svůj pouhý ničím neodůvodněný dojem, že poškozená uhýbá poněkud doleva. K zavinění po subjektivní stránce tu stačí, že stěžovatel mohl počítati s tím, že poškozená za uvedených situací může každým okamžikem změnit směr své chůze a že tak bude zasažena autem.

Vzhledem k tomu není třeba se zabývat ani dalšími vývody zmateční stížnosti, vytýkajícími na základě důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 5 tr. ř., ostatně nesprávně, vnitřní rozpor, spočívající podle stěžovatelova názoru v tom, že nálezací soud zjistil, že si byla poškozená vědoma toho, že se jezdí vpravo a že tedy stěžovatel měl počítati s tím, že bude poškozená uhýbat doprava, jakož i výtka, že nebylo možno logicky předpokládati, že poškozená uhne doprava, když ostatní ženy uhýbají doleva.

Čís. 6530.

V trestním řízení o zločinech, přikázaných čl. I vlád. nař. č. 306/1939 Sb. k příslušnosti krajských soudů i v těch případech, kdy na ně zákon stanoví trest delší než pět let, nutno vůbec použití předpisů o řízení před krajskými soudy, i v otázce zřízení obhájce obžalovanému a v otázce opravných prostředků.

(Rozh. ze dne 5. července 1940, Zm. II 178/40.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem krádeže dílem dokonané, dílem nedokonané podle §§ 8, 171, 173, 174 II, písm. c), 176 II, písm. a), 179 tr. z. a zločinem krivého obvinění podle § 209 tr. z.

Z d ů v o d ů:

Zmateční stížnost je na omylu, má-li za to, že měl býti obžalovanému vzhledem k vlád. nař. č. 306/1939 Sb. zřízen z povinnosti úřední ob-

hájce pro hlavní přelíčení, ježto jde o čin, který by jinak příslušel před porotní soud (správněji, který před účinností uvedeného nařízení příslušel před porotní soud) a že tedy lze proti rozsudkům sborových soudů první stolice, vydaným o takových činech, uplatňovati i důvody zmatečnosti podle § 344 tr. ř.

Podle čl. I vlád. nař. č. 306/1939 Sb. náleží trestní řízení pro trestné činy tam uvedené krajským soudům i v těch případech, kdy na ně zákon stanoví trest delší než pět let. Uvedené vládní nařízení neobsahuje žádné jiné předpisy o trestním řízení pro trestné činy, jichž se týká. Bylo tedy úmyslem zákonodárce pouze, aby některé trestné činy, které dosud příslušely do oboru působnosti porotních soudů, byly prostě přefadány do oboru působnosti krajských soudů se všemi důsledky vyplývajícími z této změny příslušnosti, tedy aby bylo trestní řízení pro takové činy prováděno podle předpisů platných pro řízení před krajskými soudy. Kdyby byl zákonodárce chtěl v tomto směru učiniti některé výjimky, byl by to výslovně nařídil tak jako to učinil v čl. I, odst. 2 a čl. II o ukládání trestů za takové činy. Třeba tedy i v otázce zřízení obhájce pro hlavní přelíčení užití všeobecných předpisů o řízení před krajskými soudy. Podle § 41, odst. 2 tr. z. musí býti obžalovanému zřízen obhájce z povinnosti úřední jen pro hlavní přelíčení před porotním soudem, a to bez ohledu na to, zda jde o čin, na nějž je stanoven trest delší než pět roků nebo trest kratší, a bez ohledu na to, zda jde o zločin nebo jiný trestný čin. Důvod tohoto ustanovení tkví jednak v tom, že u porotního soudu rozhodují o vině obžalovaného soudcové z lidu bez předběžného právníckého vzdělání, jednak ve zvláštní povaze porotního řízení, nikoli v závažnosti činu (srovn. rozh. č. 363 Sb. n. s. v příčině zastavení působnosti porot).

Nutno tedy použítí na celé řízení o takových činech předpisů platných pro řízení před krajskými soudy i v otázce zřizování obhájce i v otázce opravných prostředků. Poněvadž důvodu zmatečnosti podle § 344, č. 2 tr. ř., jehož tu nelze použítí, neodpovídá žádný z důvodů zmatečnosti, uvedených v § 281 tr. ř., nelze vytýkati v řízení před krajským soudem, že nebyl obžalovanému zřízen obhájce z povinnosti úřední. Poněvadž obžalovaný nežádal o zřízení zástupce chudých podle § 41, odst. 3 tr. ř., není tu ani důvod zmatečnosti podle § 281, č. 4 tr. ř.

Čís. 6531.

Spáchala-li osoba, podléhající jinak pravomoci soudů Protektorátu Čechy a Morava, trestný čin v budově, prostoru nebo zařízení, které slouží k účelům, uvedeným v § 17, odst. 1 nařízení o výkonu trestního soudnictví v Protektorátu Čechy a Morava ze dne 14. dubna 1939, říš. zák. I, str. 754, jsou k jeho vyšetření a rozhodnutí příslušny německé trestní stíhací úřady.

Tak je tomu u trestných činů, spáchaných v budovách, prostorech a zařízeních, užívaných německými justičními úřady v Protektorátu ke služebním účelům.

(Rozh. ze dne 9. července 1940, Zm I 347/40.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti podané generální prokuraturou k zachování zákona do rozsudku krajského soudu v N., jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem podvodu podle §§ 197, 199, písm. a) tr. z., a do řízení, které mu předcházelo i následovalo, uznal právem, že byl postupem krajského soudu v N. ve věci proti obžalovanému pro zločin podle §§ 197, 199, písm. a) tr. z. porušen zákon v ustanovení §§ 14, 17. nařízení o výkonu trestního soudnictví v Protektorátu Čechy a Morava ze dne 14. dubna 1939, říš. zák. I, str. 754 (výnos říšského protektora v Čechách a na Moravě ze dne 20. prosince 1939, č. XVI Gen. 2476/39) a § 7 nařízení o německém soudnictví v Protektorátu Čechy a Morava ze dne 14. dubna 1939, říš. zák. I, str. 752, zrušil celé řízení — zejména i rozsudek — jako zmatečné a uložil krajskému soudu v N., aby spisy postoupil vrchnímu státnímu zástupci u německého zemského soudu.

Důvody:

Dne 8. února 1940 došlo státnímu zastupitelství v N. trestní oznámení Jana P., v němž byl příslušník Protektorátu A., automontér a šofér v N., viněn, že 15. ledna 1940, jsa slyšen jako svědek při ústním jednání ve sporu u německého zemského soudu v N., vydal pod přísahou vědomě křivé svědectví. K návrhu státního zastupitelství v N. bylo proti A-ovi zavedeno u krajského soudu v N. přípravné vyhledávání pro zločin podvodu podle §§ 197, 199, písm. a) tr. z., které skončilo podáním obžaloby pro tento zločin. Po provedení hlavních přelíčení dne 9. dubna 1940 a dne 16. dubna 1940 byl A. rozsudkem krajského soudu v N. ze dne 16. dubna 1940 uznán vinným zločinem podvodu podle §§ 197, 199, písm. a) tr. z., spáchaným tím, že dne 15. ledna 1940 v N. v právní věci Jana P-a proti Marii R-ové pro 22.723 K 75 h, před německým zemským soudem v N. jako svědek nepřisežně slyšen vydal křivé svědectví, čímž měl stát trpěti škodu na svém právu zvědětí při konání spravedlnosti pravdu, a odsouzen podle § 202 tr. z. za použití §§ 54, 55 tr. z. k trestu žaláře v trvání tři měsíců, zostřeného a doplněného měsíčně dvěma posty a dvěma tvrdými loži, podle § 389 tr. ř. k náhradě nákladů trestního řízení a podle § 393 tr. ř. k náhradě útrat právního zastoupení Jana P. v částce 400 K, podmíněně na tři roky. Proti tomuto rozsudku ohlásil obžalovaný A. zmateční stížnost a odvolání do viny a trestu, státní zastupitelství odvolání do výše trestu, přiznání podmíněného odkladu výkonu trestu a nevyslovení ztráty práva volebního, při čemž obě strany žádaly o doručení opisu rozsudku. Dříve než se tak stalo a než strany mohly provéstí ohlášené opravné prostředky, vyžádal si spisy vrchní státní zástupce u německého zemského soudu v N., který pak připisem ze dne 29. května 1940 sdělil krajskému soudu v N., že, poněvadž bylo křivé svědectví vydáno před německým zemským soudem v N., jsou k vyšetřování a rozhodnutí příslušné německé trestní stíhací úřady (§ 17 nař. o výkonu trestního soudnictví v Protektorátu Čechy a Morava ze dne 14. dubna 1939, říš. zák. I, str. 754) a že proto věc převzal. Připisem ze dne 6. června 1940 zaslal pak vrchní státní zástupce u němec-

kého zemského soudu v N. spisy státnímu zastupitelství v N. se žádostí, aby tam bylo nejprve řízení skončeno tak, aby byl z podnětu podaných opravných prostředků zrušen napadený rozsudek a vyslovena nepřislusnost Protektorátního soudu, a aby byly spisy neprodleně zase vráceny.

Podle § 14 nařízení o výkonu trestního soudnictví v Protektorátu Čechy a Morava ze dne 14. dubna 1939, říš. zák. I, str. 754, vydaného podle výnosu Vůdce a říšského kancléře ze dne 16. března 1939, říš. zák. I, str. 485, trestají se trestné činy osob, které nejsou německými státními příslušníky soudy Protektorátu podle trestního práva Protektorátu a stíhají se podle trestního procesního práva, platného v Protektorátu, pokud v §§ 15 až 18 není stanoveno jinak. Podle § 17, odst. 1 uved. nař. jsou pro vyšetřování a rozhodování příslušné německé trestní stíhací úřady (pokud nepostoupí věc trestním stíhacím úřadům Protektorátu), byl-li trestný čin, který má být podle § 14 trestán podle trestního práva Protektorátu, spáchán v nějaké budově, prostoru nebo zařízení, které slouží účelům německé branné moci, nebo nějaké služebny Říše, strany NSDAP. nebo jejich složek, nebo účelům NSFK. V druhém odstavci § 17 je pak uvedeno, že říšský protektor určí, na které budovy, prostory a zařízení je použití uvedeného předpisu. Říšský protektor v Čechách a na Moravě ustanovil pak na základě § 17, odst. 2 uved. nař. výnosem ze dne 20. prosince 1939, č. XVI Gen. 2476/39 (sděleným výnosem ministerstva spravedlnosti ze dne 28. prosince 1939, č. 45.251/39-16), že se § 17, odst. 1 uved. nař. vztahuje i na budovy, prostory a zařízení užívané německými justičními úřady v Protektorátu ke služebním účelům. Poněvadž bylo v trestním oznámení uvedeno, že A. složil křivé svědectví při ústním jednání ve sporu před německým zemským soudem v N., bylo již z něho patrné, že je k vyšetření a rozhodnutí věci podle uvedených předpisů příslušný německý soud a ne soud protektorátní. Krajský soud v N. tím, že, nedbaje toho, zavedl a provedl proti A-ovi trestní řízení pro uvedený čin, patřící k příslusností německých soudů, která je podle § 7 nařízení o německém soudnictví v Protektorátu Čechy a Morava ze dne 14. dubna 1939 proti příslusností soudů Protektorátu výlučná, a věc rozhodl rozsudkem, porušil zákon v ustanovení §§ 14, 17 nařízení o výkonu trestního soudnictví v Protektorátu Čechy a Morava ze dne 14. dubna 1939, říš. zák. I, str. 754 (výnos říšského protektora v Čechách a na Moravě ze dne 20. prosince 1939, č. XVI Gen. 2476/39), a § 7 nařízení o německém soudnictví v Protektorátu Čechy a Morava ze dne 14. dubna 1939, říš. zák. I, str. 752.

Bylo proto vyhověno zmáteční stížnosti k zachování zákona, podané generální prokuraturou podle § 33 tr. ř. a podle § 292 tr. ř. bylo uznáno právem, jak uvedeno.

Čís. 6532.

Soudy Protektorátu Čechy a Morava rozhodují o zahlazení odsouzení, zapsaných v trestních rejstřících, vedených u protektorátních státních zastupitelstev (kromě případů, vyhrazených německému soudnictví

v Protektorátu Čechy a Morava) bez ohledu na to, zda je odsouzený (navrhovatel) zdejší či cizí příslušník a zda byl odsouzen zde či v cizině.

(Rozh. ze dne 9. července 1940, Zm II 204/40.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmáteční stížnosti k zachování zákona, podané generální prokuraturou do postupu krajského soudu v N. ve věci týkající se žádosti Ludvíka A-a o zahlazení odsouzení, uznal právem, že byl usnesením krajského soudu v N. ze dne 4. dubna 1940 porušen zákon v ustanoveních §§ 1 a 8 zákona o zahlazení odsouzení, zrušil toto usnesení ve smyslu § 292 tr. ř. a uložil krajskému soudu v N., aby rozhodl o A-ově žádosti za zahlazení odsouzení.

Důvody:

Ludvík A., narozený ve V. u B. (na území Protektorátu Čechy a Morava), příslušný podle svého udání do Bratislavy, byl odsouzen rozsudky okresního soudu v Hodoníně ze dne 1. března 1910, 28. června 1910, 8. listopadu 1910, 13. prosince 1910, 20. ledna 1911, 8. února 1911 a ze dne 30. června 1914, a rozsudkem krajského soudu v Uherském Hradišti ze dne 25. července 1911, vesměs pro přestupky proti bezpečnosti majetku podle § 460 tr. z. k trestům na svobodě v trvání od 48 hodin do jednoho měsíce. Tresty ty byly i vykonány.

Podáním, došlým krajskému soudu v B. dne 24. března 1940, žádá A. za zahlazení všech uvedených odsouzení. Leč krajský soud odmítl usnesením ze dne 4. dubna 1940 jeho žádost s odůvodněním, že jsou k rozhodnutí o ní příslušné jen soudy slovenské, poněvadž žadatel přísluší na Slovensko.

Podle § 1 zákona o zahlazení odsouzení ze dne 14. června 1928, č. 111 Sb., je předmětem zahlazení k a ž d é soudní či jiné odsouzení, jež se zapisuje do rejstříku trestů, jsou-li ovšem splněny další podmínky tohoto zákona. Podle § 1, odst. 4 nař. vlády o evidenci soudních provinilců ze dne 14. července 1922, č. 198 Sb., zapisují se do rejstříku trestů i odsouzení cizích státních občanů. O zahlazení odsouzení rozhoduje podle § 8 zmíněného zákona sborový soud I. stálice, v jehož obvodě jest úřad vedoucí rejstřík trestů o odsouzeném. Z těchto předpisů je zřejmo, že zákon vůbec nerozlišňuje, zda je odsouzený, navrhující zahlazení odsouzení, zdejší příslušník (ať zde či v cizině odsouzený) či zda je příslušný do ciziny. Rozhoduje jen okolnost, zda jde o odsouzení, jež se má zapsati do rejstříku trestů, a okolnost, kde odsouzení to bylo nebo mělo býti zapsáno do rejstříku. K veškerým nahoře uvedeným A-ovým odsouzením došlo pro přestupky podle § 460 tr. z., tedy pro trestné činy, příslušející před trestní soudy, a odsouzení ta byla vyslovena trestními soudy; podle §§ 1 a násl. nař. vlády o evidenci soudních provinilců ze dne 14. července 1922, č. 198 Sb., měla býti tato odsouzení zapsána do rejstříku trestů a podle výpisu z rejstříku trestů, vyhotoveného úřadem rejstříku trestů státního zastupitelství v B. dne 29. března 1940, byla u něho skutečně zapsána v rejstříku trestů.

Ježto zákon o zahlazení odsouzení a předpisy, k němu dodatečně vydané, neobsahují ani žádná jiná ustanovení o tom, že by soudy Protektorátu Čechy a Morava nemohly rozhodovati o zahlazení odsouzení cizinců, zapsaných do trestních rejstříků, vedených u protektorátních státních zastupitelstev (kromě případů vyhrazených německému soudnictví v Protektorátu, o jaký však v této věci nejde), je zřejmo, že byl krajský soud trestní v B. povinen bez ohledu na to, že snad je žadatel příslušný na Slovensko, zkoumat, zda jsou v jeho případě splněny podmínky zahlazení odsouzení a vyřídit věc meritorně. Neučinil-li tak, porušil předpisy §§ 1 a 8 zákona o zahlazení odsouzení.

Bylo proto vyhověno zmateční stížnosti pro zachování zákona a bylo uznáno právem, že byl uvedeným usnesením porušen zákon ve zmíněných ustanoveních.

Ježto byl odsouzený A. tímto usnesením nezákonně zkrácen ve svých právech, týkajících se přímo jeho trestního odsouzení, bylo toto usnesení zrušeno ve smyslu § 292, posl. věta tr. ř. a krajskému soudu bylo uloženo, aby meritorně jednal o A-ově návrhu.

Čís. 6533.

Získal-li pachatel držbu věci, kterou prodal a jejíž tržovou cenu si ponechal, nikoliv tím, že mu ji svěřil vlastník nebo třetí pro vlastníka, nýbrž tím, že ji na třetím podvodně vylákal, nelze o jeho činnosti uvažovat s hlediska skutkové podstaty zpronevěry, nýbrž s hlediska podvodu, který byl spáchán již vylákáním věci a jehož pouhým důsledkem byla další pachatelova dispozice s ní.

(Rozh. ze dne 11. července 1940, Zm I 236/40.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem zpronevěry podle § 183 tr. z., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu první stolice k novému projednání a rozhodnutí.

Důvody:

Zmateční stížnosti dlužno přisvědčiti již, pokud s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. vytýká rozsudku nesprávné právní posouzení v otázce, zda šlo o věc stěžovateli svěřenou.

Nalézací soud zjistil, že Josef P. koupil v červenci 1938 od stěžovatele koně za 3.800 K, zaplatil hotově 2.800 K a 200 K splatil prací, načež musil koně dne 26. září 1938 odevzdati bývalé československé vojenské správě. Dále zjistil, že se Josef P. dověděl od svého bratra Hermanna, že od něho stěžovatel odnesl evidenční list pod záminkou, že si z něho musí něco opsati, a na to se pak dověděl, že si obžalovaný koně vyzvedl na evidenční list od vojenské správy a později ho prodal ze 1.500 K. V tom,

že stěžovatel koně prodal a peníze si ponechal, shledal nalézací soud skutkovou podstatu zločinu zpronevěry.

Předmětem zpronevěry může býti jen věc svěřená, t. j. taková věc, která byla pachateli odevzdána nebo ponechána se závazkem, aby ji buď zase vrátil, nebo s ní naložil určitým způsobem svěřitelem ustanoveným. Bylo by tedy možno považovati prodej koně nebo přivlastnění tržové ceny za bezprávnou disposici svěřeným statkem jen tehdy, přičítala-li by se tato dispozice převzatému závazku. Nalézací soud však nezjistil, zda kůň byl stěžovateli odevzdán vojenskou správou s příkazem, aby ho vrátil vlastníku, nebo aby s ním naložil určitým způsobem. Zjištění nalézacího soudu by spíše mohlo odůvodniti závěr, že se kůň dostal do stěžovatelovy držby proti vůli vlastníka Josefa P. Kůň však nebyl v té době v držení vlastníka, nýbrž v držení bývalé československé vojenské správy. V rozsudku však chybí v tomto směru jakékoliv zjištění, zda vojenská správa odevzdala stěžovateli koně s příkazem, aby ho vrátil vlastníku, nebo zda to učinila, jsouc uvedena v omyl nebo udržována v omylu, že vydává koně stěžovateli jako vlastníku, když jí stěžovatel, jak vyplývá ze zjištění rozsudku, předložil evidenční list.

Skutková podstata zločinu zpronevěry by byla vyloučena v tom případě, dostal-li se stěžovatel v držbu koně jiným způsobem, než tím, že mu byl svěřen vlastníkem nebo někým jiným pro vlastníka, zejména tím způsobem, že koně podvodně vylákal na vojenské správě, předloživ jí evidenční list, který rovněž vylákal. V tomto případě by nebylo možno v prodeji koně a v zadržení tržové ceny spatřovati skutkovou podstatu zločinu zpronevěry, neboť trestný čin by tu byl spáchán již podvodným vylákáním koně a další pachatelovy dispozice by byly jen důsledkem spáchaného podvodu. Leč ani v tomto směru se rozsudek nezabýval věcí po skutkové stránce, učiniv skutková zjištění jen zcela neurčitá, zejména jeho právní závěr, že se »snad« nestalo vylákání evidenčního listu v úmyslu podvodném, postrádá jakýkoliv skutkový podklad, neboť rozsudek tu jen uvádí, že se vyzvednutí evidenčního listu stalo za účelem »prý« chránění soukromoprávních nároků obžalovaného na nedoplatek kupní ceny a že obžalovaný za tímž účelem vyzvedl i koně. Rozsudek se při tom odvolává na výpověď svědka Hermanna P., aniž z ní něco zjišťuje, a také nezjišťuje, že vojenská správa vydala stěžovateli koně proto, že proti vlastníku uplatňoval své nároky, nebo proto, že vojenské správě prostě předložil evidenční list na důkaz toho, že je vlastníkem koně nebo osobou oprávněnou koně přijmouti a nebo že to jiným způsobem předstíral.

Je tu tedy důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., uplatněný stěžovatelem. Poněvadž však skutková zjištění nalézacího soudu neposkytují dostatečné opory pro závěr, zda šlo o věc svěřenou a tedy o zpronevěru, ani pro závěr, zda šlo o jiný trestný čin (podvod), nemohl nejvyšší soud ihned ve věci rozhodnouti a proto vyhověl zmateční stížnosti již z uvedených důvodů, aniž se musil zabývatí ostatními jejími námitkami, zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu první stolice k novému projednání a rozhodnutí.

Čís. 6534.

Ke skutkové podstatě zločinu podle § 205 a) tr. z.:

K pojmu »odstranění« ve smyslu tohoto ustanovení:

Okolnost, že dlužník dal své auto v zápisech správního úřadu (policejního ředitelství) přepsati na jinou osobu, nenaplnuje ještě tento pojem.

Skutková podstata dokonání zločinu podle § 205 a) tr. zák. vyžaduje, aby zmenšení dlužníkovy jmění bylo v příčinné souvislosti se zmařením nebo ztenčením uspokojení jeho věřitelů.

Spoluvina na tomto zločinu.

(Rozh. ze dne 11. července 1940, Zm I 246/40.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalované B. do rozsudku krajského soudu, pokud jím byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem podle §§ 5, 205 a) tr. z. a zrušil napadený rozsudek v celém rozsahu v části odsuzující tuto obžalovanou.

Podle § 290 tr. ř. zrušil však rozsudek i ve výroku, jímž byl obžalovaný A. uznán vinným zločinem podle § 205 a) tr. z., důsledkem čehož zrušil rozsudek, pokud jde o tohoto obžalovaného, i ve výroku o trestu, jakož i ve výroci s tím souvisejících, a vrátil věc soudu první stolice, aby ji v rozsahu zrušení znova projednal a rozhodl, přihlížeje k pravoplatnému odsouzení obžalovaného A. pro zločin zpronevěry podle § 183 tr. z.

Důvody:

Napadeným rozsudkem byli uznáni vinnými:

a) obžalovaný A. (kromě zločinu podle § 183 tr. z.) zločinem podle § 205 a) tr. z., jehož se dopustil tím, že v lednu 1935 v N. úmyslně zmařil nebo ztenčil uspokojení svých věřitelů nebo jejich části tím, že odstranil součást svého jmění, totiž osobní auto značky Ford, a

b) obžalovaná B. zločinem podle §§ 5, 205 a) tr. z., jehož se dopustila tím, že k vykonání A-ova zlého skutku nadržovala, pomáhala a k jeho bezpečnému vykonání přispěla.

Rozsudek napadá zmateční stížností pouze obžalovaná B.

Její zmateční stížnost je důvodná, pokud s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. napadá výtkou právní mylnosti názor nalézacího soudu, že skutečnost, že spoluobžalovaný A. dal za souhlasu stěžovatelky přepsati auto na její jméno, naplňuje pojem »odstranění« této součástí A-ova majetku ve smyslu § 205 a) tr. z. Ke skutkové podstatě dokonání zločinu podle § 205 a) tr. z. se vyžaduje, aby dlužník právním jednáním, třeba uzavřeným jen na oko, nebo faktickou činností zmenšil své jmění buď skutečně nebo aspoň zdánlivě a tím poškodil nejméně jednoho ze svých věřitelů, jehož uspokojení tak zmařil nebo ztenčil. »Odstranění« je jen takové vybavení dlužníkovy věci z do-

sahu jeho věřitelů, jímž se zmenšuje jeho jmění dosažitelné pro věřitele, pokud se týče, jímž se věřitelům znemožňuje, aby se domáhali po případě pomocí úřadů uspokojení z dlužníkovy věci, při čemž si však pachatel zachovává možnost nakládati i nadále s věcí tou podle své vůle (srovnej rozh. č. 1480, 1658 a 3187 Sb. n. s.).

Z důvodů napadeného rozsudku vysvítá, že je nalézací soud toho názoru, že byl přepsáním auta na jméno stěžovatelky uskutečněn převod vlastnictví k autu s A-a na stěžovatelku B-ovou, a že bylo tímto převodem vlastnictví k autu věřitelům obžalovaného A. znemožněno dosáhnouti uspokojení prodejem auta. S tímto názorem nelze souhlasiti. K převodu vlastnictví k věci movité, jakou je nesporně osobní auto, o něž šlo, je kromě právního důvodu (titulu) třeba odevzdání věci ve smyslu § 426 nebo § 427 obč. zák., tedy buď skutečného odevzdání auta z ruky do ruky nebo odevzdání znamením. Podle judikatury nejvyššího soudu naplňuje pojem odevzdání znamením ve smyslu § 427 obč. zák. odevzdání certifikátu a klíče od magnetu a skříně (rozh. č. 4404, 4613, 13144 Sb. n. s. civ.). Pouhé přepsání auta na určitou osobu v zápisech správního úřadu není právním řádem uznáný nabývací způsob vlastnictví k autu a proto jím nenastala žádná změna ve vlastnictví k autu obžalovaného A., nanejmé nebylo vlastnictví k autu převedeno na stěžovatelku, jak se nalézací soud mylně domnívá. Nelze proto míti za to, že A. již pouhým přepsáním auta na jméno stěžovatelky, jež nenaplnuje ani nabývací způsob vlastnictví zmíněný v § 427 obč. zák., odstranil nebo zcižil součást svého jmění nebo jinak své jmění zmenšil. Proti exekuci, kterou by byli vedli A-ovi věřitelé na ono auto, nemohla by obžalovaná vznést úspěšně žalobu podle § 37. ex. ř., nemohouc z pouhého přepsání auta na své jméno dovoditi právo, které by nedopouštělo výkonu exekuce.

Vycházejí z nesprávného právního názoru o významu přepsání auta obžalovaného A. v zápisech policejního ředitelství v N. na jméno stěžovatelky B-ové, nezjišťoval nalézací soud, zda byl úmysl obžalovaných, převést vlastnictví k autu na stěžovatelku buď skutečně nebo jen na oko, prováděny akty opodstatňujícími nabývací způsoby vlastnictví k věci movité podle §§ 426 nebo 427 obč. zák. Ježto tato zjištění nelze učiniti bez nového projednání věci nalézacím soudem, byl rozsudek zrušen ve výroku napadeném zmateční stížností obžalované B., aniž se bylo třeba obíratí výtkou činěnou rozsudku s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 4 tr. ř., a věc byla vrácena soudu první stolice, aby ji v rozsahu zrušení znova projednal a rozhodl (§ 5, odst. 1 zákona č. 3/1878 ř. z.).

Poněvadž tytéž důvody, na nichž se zakládá toto opatření, jsou též ku prospěchu spoluobžalovanému A., který zmateční stížností nepodal, byl z povinnosti úřední zrušen rozsudek i ve výroku, jímž byl tento obžalovaný uznán vinným zločinem podle § 205 a) tr. z. a věc vrácena soudu první stolice k novému projednání a rozhodnutí.

Při novém projednání věci nesmí nalézací soud pustiti se zřetele, že skutková podstata dokonání zločinu podle § 205 a) tr. z. vyžaduje, aby zmenšení dlužníkovy jmění bylo v příčinné souvislosti s porušením úkojového práva jeho věřitelů, čili aby zmaření nebo ztenčení uspokoj-

jení pachatelových věřitelů nebo jich části bylo způsobeno právě jednáním, jímž dlužník zmenšil své jmění, podléhající jinak exekuci. Jinak by šlo po případě jen o pokus zločinu podle § 205 a) tr. z. V napadeném rozsudku je sice uvedeno, že obžalovaný A. zmařil převodem auta na B-ovou uspokojení svých věřitelů nebo jejich části, zejména že zmařil uspokojení věřitele P., který chtěl na auto vésti exekuci, jak je patrné ze zprávy výkoného orgánu ve spise E V 877/35. Podle této zprávy však nedošlo k zabavení auta, o něž šlo, nikoli proto, že byla B-ová v držení auta nebo že k němu uplatnila vlastnické právo a že proto P. upustil od jeho zabavení, nýbrž proto, že auto nebylo nalezeno. Z dosavadního obsahu spisů pak vůbec nevysvítá, že by obžalovaní byli vůči A-ovým věřitelům uplatnili, že auto je vlastnictvím B-ové a že je tím odradili vésti exekuci zabavením a prodejem auta.

Ke spoluvinně na zločinu podle § 205 a) tr. z., jímž byla uznána vinnou obžalovaná B., se vyžaduje, aby spoluvinník, věda o pachatelově nepříznivé finanční situaci a znaje jeho dlouhý, podporoval jeho činnost ve společném zlém úmyslu poškodit věřitele (viz rozh. č. 6164 Sb. n. s.). Nálezací soud opominul učiniti v napadeném rozsudku tento výrok, rozhodný pro subjektivní stránku.

Čís. 6535.

Porotní soud jest povinen — s výjimkou případů uvedených v § 317 tr. ř. — dáti porotcům na skutek, který je předmětem obžaloby, hlavní otázky, kryjící se s obžalobou jak co do skutkové podstaty, tak i co do zákonných známek trestného činu, zejména i co do všech jeho kvalifikací, uplatňovaných v žalobě, i když snad tyto kvalifikace vedle sebe neobstojí pro nemožnost ideálního souběhu mezi nimi.

Při právním hodnocení výroku porotců není však již vázán právním názorem obžaloby a má obžalovaného uznati vinným pouze tím trestným činem, který plně vyčerpává zjištěné jednání obžalovaného, vyloučiv ideální souběh dalších trestných činů.

Ideální souběh mezi zločinem podle § 127 tr. zák. a zločiny podle §§ 131, 132, III tr. zák. je možný.

Skutečnost, která by, kdyby byla pravdivá, vylučovala skutkovou podstatu trestného činu, není předmětem dodatkové otázky podle § 319 tr. ř., nýbrž otázky kontrolní podle § 323, odst. 3 tr. ř., kterou není porotní soud povinen dáti bez návrhu obhajoby.

(Rozh. ze dne 23. července 1940, Zm I 240/40.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu jako soudu porotního, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem zprznění krve podle § 131 tr. zák. a zločinem svedení ke smilstvu podle § 132, III tr. zák.

Z d ů v o d ů :

Na základě výroku porotců byl obžalovaný uznán vinným:

1. že v létě 1929 souložil se svou tehdy třináctiletou vlastní dcerou Jarmilou, v čemž shledal porotní soud skutkovou podstatu zločinů podle §§ 127, 131, 132, III tr. zák.,

2. že od května 1937 do 9. října 1939 opětovně souložil se svou vlastní dcerou Jarmilou, překročivši již čtrnáctý rok svého věku, v čemž shledal porotní soud skutkovou podstatu zločinů podle §§ 131, 132, III tr. zák.,

3. že se od léta 1937 do 9. října 1939 opětovně dopouštěl kuplířství na své vlastní dceři Jarmile, v čemž shledal porotní soud skutkovou podstatu zločinu podle § 132, IV tr. zák.

Zmateční stížnost obžalovaného uplatňující důvody zmatečnosti podle § 344, č. 6, 7 tr. ř. napadá podle svého obsahu pouze výrok odsuzující obžalovaného pro zločin podle § 132, III tr. zák., a to v celém rozsahu (ad 1 i 2) a výrok odsuzující jej pro zločin podle § 131 tr. z. spáchaný souloží v létě 1929 (ad 1), kdežto ostatní odsuzující výroky, t. j. výrok odsuzující obžalovaného pro zločin podle § 127 tr. z. (ad 1), výrok odsuzující jej pro zločin podle § 131 tr. z. spáchaný v době od května 1937 do dne 9. října 1939 (ad 2) a výrok odsuzující jej pro zločin podle § 132, IV tr. z. (ad 3) ponechává nedotčeny.

Zmatečnost podle § 344, č. 6 tr. ř. vytýká zmateční stížnost proto,

a) že na čin obžalovaného ad 1. uvedený (soulož s vlastní dcerou mladší čtrnácti let) byly porotcům vedle otázky na zločin podle § 127 tr. z. (první hlavní otázka) položeny také otázky na zločin podle § 131 tr. z. (druhá hlavní otázka) a na zločin podle § 132, III tr. z. (třetí hlavní otázka), ač je vyloučena ideální konkurence těchto zločinů se zločinem podle § 127 tr. z., v čemž zmateční stížnost spatřuje porušení předpisů §§ 318, 323 tr. ř. a v tomto případě také porušení předpisu § 267 tr. ř., a proto vytýká v tomto bodě i zmatečnost podle § 344, č. 7 tr. ř.,

b) — — —,

c) že k třetí hlavní otázce znějící na zločin podle § 132, III tr. z. nebyla dána porotcům dodatková otázka v tom smyslu, zda Jarmila B. nedala úmyslně svým vyzývacím chováním podnět k smilnému činu, v čemž zmateční stížnost spatřuje porušení předpisu § 319 tr. ř.

Výtky neobstojí v žádném směru.

K a) Podkladem výtky zmateční stížnosti v tomto bodě je názor, že je vyloučen ideální souběh mezi zločinem podle § 127 tr. z. na jedné straně a zločiny podle §§ 131 a 132, III tr. z. na druhé straně, poněvadž § 127 tr. z. postihuje již vše to, co je obsaženo ve zvláštních skutkových podstatách §§ 131 a 132, III tr. z. Tyto vývody lze ponechat stranou, protože nemají významu pro tvrzené porušení předpisů §§ 318, 323 tr. ř. a pro uplatňovaný formální zmatek podle § 344, č. 6 tr. ř. Podle § 318 tr. ř. je porotní soud povinen — s výjimkou případů uvedených v § 317 tr. ř., o které zde nejde — dáti porotcům na skutek, jenž je zá-

kladem obžaloby, hlavní otázku, která se musí krýti s obžalobou jak co do skutkové podstaty, tak co do zákonných známek trestného činu. Uplatňuje-li obžaloba ideální souběh několika trestných činů v témž skutku obžalovaného, je porotní soud povinen učiniti předmětem úvah a výroku porotců všechny tyto kvalifikace, a to buď tím, že v jediné hlavní otázce uvede veškeré zákonné známky trestných činů sbíhajících se ve skutku, jenž je základem obžaloby, nebo že dá na každý ideálně se sbíhajících trestný čin zvláštní hlavní otázku, v níž uvede vždy jen zákonné znaky jednoho z nich. Volbu mezi těmito možnostmi ponechává zákon v § 323, odst. 2 tr. ř. úvahám porotního soudu, řídícím se zvláštnostmi případu. V tom i v onom případě se doporučuje vyznačiti, že jde o jeden čin, než pomnutí takového vyznačení není zmatkem (rozh. č. 1256, 3387 Sb. n. s.). Postup porotního soudu, který v souzeném případě dal porotcům podle obžaloby na každý ideálně se sbíhajících trestný čin zvláštní hlavní otázku, odpovídá předpisu §§ 318, 323 tr. ř.

Poněvadž pak předmětem druhé hlavní otázky znějící na zločin podle § 131 tr. z. a třetí hlavní otázky znějící na zločin podle § 132, III tr. z. byl v napadeném směru, jak zmateční stížnost sama zdůrazňuje, týž obžalobou stíhaný skutek, který byl předmětem i první hlavní otázky znějící na zločin podle § 127 tr. z., totiž soulož obžalovaného s jeho vlastní dcerou Jarmilou v době, kdy jí nebylo ještě čtrnáct let a kdy byla v jeho výchově a výživě, nebyl jejich položením porušen předpis § 267 tr. ř., ani založen zmatek podle § 344, č. 7 tr. ř.

Pro úplnost se dodává, že by skutečnost, že by ideální souběh zažalovaných trestných činů byl vyloučen, mohla dojiti výrazu nikoli při kladení otázek porotcům, kde je porotní soud vázán právním názorem obžaloby, nýbrž teprve při podřadění činu, zjištěného kladným výrokem porotců na hlavní otázku (otázky), příslušným ustanovením trestního zákona, kde porotní soud není již vázán právním názorem obžaloby a může a má obžalovaného uznati vinným pouze tím trestným činem, který se podle jeho přesvědčení vztahuje na zjištěný čin, jej úplně po všech stránkách vyčerpává a vylučuje ideální souběh dalších trestných činů. Proti pochybení porotního soudu v tomto směru bylo by uplatňovati hmotně právní zmatek podle § 334, č. 11 tr. ř., který však v souzeném případě zmateční stížnost neuplatňuje a vzhledem na stanovisko, které nejvyšší soud zaujal v otázce možnosti ideálního souběhu mezi zločinem podle § 128, resp. § 127 tr. z. a zločiny podle §§ 131 a 132, III tr. z. ve svých rozhodnutích č. 1547, 1758 a 3387 Sb. n. s. a které zejména ve druhém z nich zevrubně odůvodnil, ani by s úspěchem nemohla uplatňovati.

K b) — — —

K c) Podle výslovného předpisu § 319 tr. ř. mohou býti předmětem dodatkových otázek podle tohoto zákonného ustanovení pouze skutečnosti trestnosti vylučující nebo rušící. Proto nemůže býti předmětem dodatkové otázky podle § 319 tr. ř. skutečnost, která by, kdyby byla pravdivá, nevylučovala toliko trestnost, nýbrž samu skutkovou podstatu trestného činu, t. j. některý její zákonný znak, neboť dojde nutně vý-

razu v příslušné hlavní otázce, a tvrzení takovéto skutečnosti nezavazuje proto porotní soud, aby dal porotcům dodatkovou otázku podle § 319 tr. ř. Zmateční stížností uplatňovaná skutečnost, že Jarmila B. dala svým vyzývacím chováním samá podnět ke smilnému činu, by nevylučovala, kdyby byla pravdivá, trestnost činu obžalovaného, jenž by o sobě vykazoval všechny znaky skutkové podstaty podle § 132, III tr. z., nýbrž by vylučovala přímo skutkovou podstatu tohoto trestného činu, totiž zákonný znak svedení a nemůže proto tvořiti podklad pro položení dodatkové otázky podle § 319 tr. ř. Tato skutečnost by měla význam pouze pro otázku kontrolní podle § 323, odst. 3 tr. ř., kterou však porotní soud nebyl povinen dáti porotcům o své újmě bez návrhu obhajoby.

Čís. 6536.

Násilím na osobě ve smyslu § 83 tr. zák. rozumí zákon i násilí psychické, zejména i nebezpečné vyhrůžky.

Vyhrožoval-li pachatel zločinu podle § 83 tr. zák., vznikuv do přibytku, domácí osobě zabitím, je tato jeho činnost plně zhodnocena podřaděním jeho činu předpisu § 83 tr. zák. a nelze ji podřaditi ještě i ustanovení § 99 tr. zák.

(Rozh. ze dne 23. července 1940, Zm II 137/40.)

Mezi obžalovanou a Boženou P. vznikla na chodbě hádka, při níž obžalovaná bodla P-ovou do zápěstí pravé ruky nožem, kterým chtěla krájet řepu králikům. Nato na ni P-ová vylila konev vody a odcházel do svého bytu. Obžalovaná, rozčilená tímto výstupem, se za ní hnala s nožem v ruce. Josef P., manžel P-ové, ji ve dveřích zastoupil cestu, nestoupil však, když mu obžalovaná pohrozila nožem, že ho bodne, nepustil-li ji do bytu. Obžalovaná vnikla pak do bytu (do kuchyně), kde se s nožem v ruce hnala na P-ovou křičíc, že ji musí zabít. P-ová však po ní hodila stoličkou a Josef P. ji uchopil za ramena a vystrčil ji z kuchyně.

Nálézací soud uznal obžalovanou vinnou, že

- a) bodnuvši Boženu P-ovou do zápěstí pravé ruky, úmyslně ji na těle lehce poškodila,
- b) Josefu P-ovi pohrozila újmou na těle, chtěc tím bezprávně na něm vynutiti, aby ji pustil do své kuchyně, při čemž byl trestný čin spáchán s použitím zbraně,
- c) s kuchyňským nožem, tedy se zbraní vnikla do přibytku Josefa P-a a Boženy P-ové a vykonala tam násilí na Boženě P-ové a
- d) Boženě P-ové způsobem vhodným ke vzrušení důvodné obavy vyhrožovala vraždou v úmyslu, aby ji uvedla ve strach a nepokoj,

č i m ž s p á c h a l a

- a) přestupek lehkého ublížení na těle podle § 411 tr. z.,
- b) přečin útisku podle §§ 1, 2 zák. č. 309/1921 Sb.,

c) zločin veřejného násilí podle § 83 tr. z. a
d) zločin veřejného násilí podle § 99 tr. z.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmatečnou stížnost obžalované do tohoto rozsudku, zrušil však napadený rozsudek podle § 290, odst. 1 tr. ř. jako zmatečný ve výroku, jímž byla činnost obžalované podřaděna i skutkové podstatě zločinu veřejného násilí nebezpečným vyhrožováním podle § 99 tr. z. V důsledku toho zrušil i výrok o trestu a uložil obžalované nový trest za zbývající zločin veřejného násilí podle § 83 tr. z., přečin útisku podle §§ 1, 2 zák. č. 309/1921 Sb. a přestupek lehkého uškození na těle podle § 411 tr. z.

Z d ů v o d ů:

Při poradě o zmatečnou stížnosti obžalované se nejvyšší soud přesvědčil, že bylo rozsudkem nesprávně užito trestního zákona v neprospěch obžalované.

Z rozsudkových zjištění je patrné, že se obžalovaná po výstupu na chodbě, při němž Boženu P-ovou lehce zranila a který skončil tím, že Božena P-ová odešla do svého bytu, hnala za P-ovou do bytu s nožem v ruce, vnikla tam (když jí Josef P. uhnul s cesty) držíc nůž nad hlavou a křičela, že musí P-ovou zabít, že po ní však Božena P-ová hodila stoličkou a Josef P. že jí vystrčil z kuchyně, čímž byl tento výstup ukončen.

Uvádí-li rozsudek, že se obžalovaná hnala za P-ovou do bytu, vyhrožujíc jí zabitím, má tímto poněkud nepřesným obratem zřejmě na mysli vyhrůžky, které obžalovaná pronesla, ženouc se za P-ovou, po vniknutí do bytu. Celou uvedenou činnost obžalované, která sledovala též jednotný cíl, a to jeden z oněch cílů, jež jsou uvedeny příkladmo ke konci § 83 tr. z., a byla celá provázána tímž zlým úmyslem, nutno proto posuzovati jako jeden celek.

Rozsudek jí podřadil skutkové podstatě zločinu podle § 83 tr. z. a vedle toho i skutkové podstatě podle § 99 tr. z. máje mylně za to, že uvedený čin obžalované naplňuje nejen onu, nýbrž i tuto skutkovou podstatu. Nehledíc k tomu, že se rozsudek, pokud jde o skutkovou podstatu zločinu podle § 99 tr. z., vůbec nezabýval její subjektivní stránkou a že ani z rozsudkových zjištění neplyne nic, z čeho by bylo možno usuzovati, že obžalovaná nebezpečně vyhrožovala Boženě P-ové v úmyslu, předpokládaném uvedenou skutkovou podstatou, t. j. v úmyslu uvést ji ve strach a nepokoj, je tento názor nalézacího soudu i jinak mylný.

Násilím na osobě ve smyslu § 83 tr. z. rozumí zákon, jak vyplývá ze srovnání s ustanoveními §§ 81, 98, 125, 174, I, písm. b), 190 tr. z., nejen násilí fyzické, nýbrž i násilí psychické, zejména i nebezpečné vyhrůžky, které zákon v uvedených ustanoveních staví na roveň násilnému vztažení ruky a které v § 190 tr. z. přímo uvádí jako druh násilí.

Nalézací soud tedy právem pokládal pohrůžku zabitím, kterou obžalovaná pronesla proti Boženě P-ové, vniknuvši za ní do bytu, za násilí na osobě ve smyslu § 83 tr. z. a proto právem shledal v činu obžalované

skutkovou podstatu podle § 83 tr. z. Podřazením tomuto zákonnému ustanovení byla však ona činnost obžalované úplně zhodnocena po právní stránce a nelze ji proto podřaditi ještě i ustanovení § 99 tr. z. Tím, že ji kvalifikoval i podle § 99 tr. z., vyložil tedy nalézací soud nesprávně zákon, a to v neprospěch obžalované, neboť důsledkem této další zločinné kvalifikace použil při výměře trestu ustanovení § 34 tr. z.

Ježto toto porušení trestního zákona nebylo uplatněno zmatečnou stížností obžalované, postupoval nejvyšší soud jako soud zrušovací podle § 290, odst. 1 tr. ř. z povinnosti úřední tak, jako kdyby tento důvod zmatečnosti byl býval uplatňován, a zrušil napadený rozsudek ve výroku o oně kvalifikaci jako zmatečný.

Proto zrušil rozsudek i ve výroku o trestu a vyměřil obžalované za zbývající zločin veřejného násilí podle § 83 tr. z., přečin útisku podle § 1, 2 zák. č. 309/1921 Sb. a přestupek lehkého uškození na těle podle § 411 tr. z. znovu trest, a to podle § 84 tr. z. se zřetelem na ustanovení § 35 tr. z.

Čís. 6537.

K pojmu »porušení úřední povinnosti« ve smyslu § 105 tr. zák.:

Je sváděním státního zástupce k jejímu porušení, snaží-li se ho pachatel ve věci jemu k vyřízení svěřené pohnouti k intervenci u vyšetřujícího soudce za tím účelem, aby nebyl vyšetřovavec vydán po skončení trestního řízení policii, jak ona o to žádala.

Taková intervence by porušovala úřední povinnost státního zástupce, která mu velí dbáti toho, aby nebyl nijak rušen řádný chod úředních úkonů vyšetřujícího soudce.

Nesejde na tom, že takové upozornění není jeho přímou úřední povinností.

S hlediska skutkové podstaty zločinu podle § 105 tr. zák. je nerozhodné, zda byl dar poskytnut přímo nebo nepřímo (členu úředníkovy rodiny).

(Rozh. ze dne 6. září 1940, Zm I 104/40.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmatečnou stížnost obžalované A. do rozsudku krajského soudu, jímž byla obžalovaná uznána vinnou přečinem podle § 2 zák. č. 178/1924 Sb.; vyhověl však zmatečnou stížností státního zastupitelství do téhož rozsudku, domáhající se toho, aby bylo zjištěné jednání obžalované podřaděno ustanovení § 105 tr. z. tak, jak bylo žalováno, zrušil rozsudek jako zmatečný a uznal obžalovanou vinnou, že dne 19. června 1939 v N. darem hleděla svěsti ke stranictví a k porušení úřední povinnosti státního zástupce Dr. O., čímž spáchala zločin svádění ke zneužití moci úřední podle § 105 tr. z.

D ů v o d y:

Napadený rozsudek zjišťuje, že Dr. A., oznámený a dodaný krajskému trestnímu soudu v N., měl býti podle výslovné žádosti policejního

ředitelství odevzdán po skončeném trestním řízení zpět policii k odpykání uloženého mu administrativního trestu, že obžalovaná, jeho matka, opětovně intervenovala jednak na policii, jednak u vyšetřujícího soudce, aby bylo upuštěno od tohoto opatření — věděla tudíž o něm —, že se pak konečně po marných intervencích u policie a u vyšetřujícího soudce obrátila na do té doby jí neznámou manželku státního zástupce Dr. O., jenž byl u státního zastupitelství v N. referentem ve věci jejího syna, a nabízejíc jí darem čtyři růže a koženou kabelku v ceně 150 K, několikrát se během hovoru zmínila, že jí záleží na tom, aby syn nebyl odevzdán policii, a že při tom též paní O-ovou přímo požádala, aby její manžel zatelefonoval vyšetřujícímu soudci, aby neodevzdal syna policii, nebo aby se policie zeptal, zda trvá na vrácení Dr. A., a že přes energické odmítnutí paní O-ové zanechala u ní v pokoji růže i kabelku.

Nalézací soud, dospěv na podkladě tohoto skutkového děje k závěru, že obžalovaná navštívila paní O-ovou a darovala jí růže a kabelku jen právě za tím účelem, aby takto pohnula státního zástupce Dr. O., aby se, upozorněn svou paní na tento dar, pod jeho dojmem obrátil na vyšetřujícího soudce ve smyslu její žádosti, kvalifikoval toto jednání na rozdíl od obžaloby, stíhající obžalovanou pro zločin svádění ke zneužití moci úřední podle § 105 tr. z., jen za přečin podle § 2 zák. č. 178/1924 Sb., vycházející z názoru, že nebylo úřední povinností státního zástupce Dr. O., aby činil návrh na zpětné dodání Dr. A. policii; že však přes to obžalovaná obdarováním jeho manželky, tudíž nepřímým darem, na něž státní zástupce Dr. O. neměl práva, požadovala na něm jako veřejném činiteli určitou intervenci u vyšetřujícího soudce, již měla být Dr. A. poskytnuta jistá úleva.

Zmateční stížnost obžalované vytýkající tomuto zjištěnému ději především zmatek neúplnosti řízení podle § 281, č. 4 tr. ř., není odůvodněna. Návrh obžalované na provedení důkazu výsledkem svědků R. a S. o tom, že je zvykem a povahou vlastností obžalované, že osobám, s nimiž přichází do styku při projednávání svých záležitostí, prokazuje pozornost drobnými dárky, aniž by od nich žádala nebo očekávala nějaká vzájemná plnění, neodpovídá především předpisu § 222 tr. ř.; byl veden nikoliv o určité skutečnosti, jak to zákon požaduje, nýbrž chtěl dosáhnouti jedině toho, aby soud zvěděl určitý úsudek vedených svědků jednak o povaze obžalované, jednak o úmyslech, jaké má nebo nemá při obdobných svých jednáních při jiných příležitostech. Poněvadž však bylo jedině úkolem nalézacího soudu samého, aby za uvedených konkrétních okolností zažalovaného případu posoudil, v jakém vztahu k předmětu hovoru bylo poskytnutí daru manželce státního zástupce Dr. O., o jehož intervenci v určitém směru bylo zároveň žádáno, bylo zbytečné slyšení svědky navrhané obhajobou a nalézací soud nezatil proto řízení zmatkem neúplnosti podle § 281, č. 4 tr. ř., když tomuto průvodnímu návrhu nevyhověl.

Ostatní výtky, kterými zmateční stížnost obžalované uplatňuje zmatečnost rozsudku podle § 281, č. 4, 5, 9, písm. a) a 10 tr. ř., se vztahují jedině k právní kvalifikaci zjištěného a jinak touto zmateční stížností nedotčeného skutkového děje, která je zároveň napadena zmateční stíž-

ností státního zastupitelství z důvodu, že byl prokázán čin jen nesprávným výkladem zákona právně posouzen způsobem odlišným od obžaloby. V tom směru nutno přisvědčiti zmateční stížnosti státního zastupitelství.

Jest okolností povahy druhořadé, že nebylo přímo povinností státního zástupce Dr. O., aby činil návrh na zpětné dodání Dr. A. policii, neboť bylo povinností vyšetřujícího soudce, aby této žádosti policie, obsažené ve spise, vyhověl i bez návrhu státního zastupitelství. Právě proto by však jakákoliv intervence státního zástupce v jeho úřední funkci, ať již ústní, telefonická nebo písemná, která měla odstraniti tento požadavek policie nebo jej zmařiti, byla aktem stranicí, pokud by byla vedena jedině osobními zřeteli vzhledem k osobě Dr. A. nebo jeho matky; porušovala by však zároveň také jeho úřední povinnosti, jež mu velí dbáti toho, aby nebyl nijak porušován řádný chod úředních úkonů vyšetřujícího soudce, a jež mu nebrání, aby při vrácení spisů z opatřivosti, aby nebyl přehlédnut určitý další ještě nutný nebo přímo odjinud požadovaný úřední postup, výslovně upozornil na jisté okolnosti případu nebo na určitou listinu nebo spisovou součást, kterou má vyšetřující soudce ještě vyříditi, nebo cokoliv jinak zaříditi. Každý zásah do této širší pravomoci státního zástupce, sledující cíl zabrániti takovému svědomitému vykonávání jeho úředních povinností, je sváděním k jejich porušení; je-li pak provázen darem jako prostředkem, jímž má být tohoto cíle dosaženo, naplňuje po objektivní stránce skutkovou podstatu zločinu podle § 105 tr. z. Zjištěné vědomí obžalované, totiž, že jí bylo známo úřední postavení státního zástupce Dr. O. vzhledem k projednávané věci jejího syna, že rovněž věděla o žádosti policie za dodání vyšetřovance policii po skončeném trestním řízení, stejně jako o úmyslu vyšetřujícího soudce vyhověti této žádosti, opodstatňovalo též plně závěr nalézacího soudu o vztahu poskytnutého daru k požadovanému úkonu státního zástupce.

Při tom je nerozhodné, že byl dar poskytnut manželce státního zástupce a nikoli jemu samému, neboť při vzájemném vztahu trestních norm § 104 a 105 tr. z. podléhá stejně trestní sankci ten, kdo dar k účelu naznačenému v § 105 tr. z. poskytuje jen nepřímo (členům rodiny), jako úředník, který za okolností uvedených v § 104 tr. z. dar nepřímo přijímá.

Zdůrazňuje-li proto zmateční stížnost státního zastupitelství, že rozsudkem zjištěný skutkový děj plně odpovídá právním znakům skutkové podstaty zločinu podle § 105 tr. z. po objektivní i subjektivní stránce, nutno s ní z uvedených důvodů souhlasiti. Rozsudek je tedy zmatečný podle § 281, č. 10 tr. ř. a byl proto zrušen.

V důsledku tohoto rozhodnutí jsou bezpředmětné výtky zmateční stížnosti obžalované, pokud napadají rozsudek s hlediska důvodů zmatečnosti podle § 281, č. 4, 5, 9, písm. a) a 10 tr. ř. jedině ve vztahu k právní kvalifikaci zjištěného a zmateční stížnosti jinak nedotčeného skutkového děje. Zmateční stížnost obžalované byla proto zamítnuta jako bezdůvodná.

Čís. 6538.

S hlediska skutkové podstaty podle § 98, písm. b) tr. zák. je nerozhodné, zda trestní oznámení, jímž pachatel hrozil, chtěje na ohroženém vynutití majetkový prospěch, bylo objektivně nebo subjektivně pravdivé, čili nic.

(Rozh. ze dne 6. září 1940, Zm I 214/40.)

V noci dne 6. února 1938 vznikl v P-ově stodole v N. požár, jímž byla způsobena škoda asi 60.000 K, krytá pojištěním. Přípravné vyšetřování zahájené proti P-ovi pro podezření ze zločinu podle § 169 tr. zák. bylo zastaveno. Krátce nato přišel obžalovaný na pole, kde P. pracoval s jinými osobami a chtěl s P-em mluvit mezi čtyřma očima. Když ho P. vyzval, aby řekl přede všemi, co chce, prohlásil, že to nejde, a odešel, podotknuv na P-ův dotaz, že se věc týká B-a. Pak poslal obžalovaný P-ovi dopis, v němž mu sdělil, že se dozvěděl od B-a, že si P. polil stodolu petrolejem a jeho švagr že ji zapálil, že jsou na to tři svědci, že P. slíbil B-ovi 500 K za to, že ho dostal z vězení, a že by byl B. dostal od pojišťovny nejméně 1.000 K, kdyby jí to byl oznámil. Ke konci dopisu pak uvedl, že věc oznámí pojišťovně, nesdělil-li mu P. do osmi dnů, co s tím hodlá dělati, a ať si to pak P. vyřídí s pojišťovnou jak chce. P. oznámil věc četnictvu.

Do rozsudku, jímž byl za tento čin uznán vinným zločinem veřejného násilí podle § 98, písm. b) tr. z., vznesl obžalovaný zmatečnou stížnost, kterou nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl z těchto

d ů v o d ů:

Zmatečnou stížností obžalovaného uplatňuje pouze důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. a snaží se doložit, že zjištěný obsah dopisu obžalovaného nenaplnuje skutkovou podstatu zločinu podle § 98, písm. b) tr. z., jímž byl obžalovaný uznán vinným, poněvadž nejde vůbec o hrozbu ublížením, a to na cti, obžalovaný neměl úmyslu vynutit na P-ovi nějaké plnění a pohrůzka nebyla způsobila vzbudit v P-ovi důvodnou obavu. Námitky tyto nejsou odůvodněny. Posoudí-li se obsah souzeného dopisu v jeho celku a v souvislosti se zjištěnými skutečnostmi dopisu časově předcházejícími, pak nemůže býti pochybnosti o tom, že obžalovaný hrozil dopisem P-ovi, že oznámí pojišťovně, že si zapálil nebo dal zapálit stodolu. Nalézací soud správně dovodil, že jde o pohrůzku ve smyslu § 98, písm. b) tr. z., a to při nejmenším o pohrůzku ublížením na cti. Nalézací soud také správně dovodil, že obžalovaný jednal v úmyslu vynutit pohrůzku na P-ovi nějakou peněžitou částku, že by i vynucení doznání k tomu, že si zapálil nebo dal zapálit stodolu, bylo vynucením plnění, jaké má na mysli § 98, písm. b) tr. z. a že byla pohrůzka objektivně způsobila vzbudit v P-ovi důvodnou obavu. Zmatečnou stížností se marně snaží opakovaným soudem odmítnuté obhajoby obžalovaného dovodit opak. Pro posouzení všech zmatečnou stížností postřádaných zákonných znaků skutkové podstaty zločinu podle § 98 tr. z.

je naprosto nerozhodné, zda si P. zapálil nebo dal zapálit stodolu, či zda je v tomto směru úplně nevinný, a v důsledku toho i zda to, co obžalovaný v dopise psal, bylo pravdivé, nebo on to za pravdivé pokládal, neboť se zločinu podle § 98, písm. b) tr. z. dopouští jak ten, kdo využívá toho, že ví z vlastní zkušenosti, nebo se dozví od jiného, že nějaká osoba spáchala trestný čin, k vydírání na této osobě pohrůzkou trestním oznámením, tak ten, kdo si pouze vymyslí, že nějaká osoba spáchala trestný čin a vydírá na ní pohrůzkou, že jí pro tento vymyšlený čin udá a tak jí způsobí nepříjemnosti, trestní vyšetřování a pod.

Čís. 6539.

Ke skutkové podstatě zločinu podle § 81 tr. zák.:

Ke služebnímu výkonu berního vykonavatele náleží nejen akt zabavovací, ale i odnesení zabavených peněz z bytu povinného a jejich odevzdání příslušnému úřadu.

Nesejde na tom, že se berní vykonavatel před zahájením exekučního výkonu neprokázal osobní průkazkou a písemným exekučním rozkazem a že neměl stejnokroj nebo odznak, věděl-li pachatel jinak, že jde o úřední osobu a o její služební výkon.

(Rozh. ze dne 6. září 1940, Zm I 269/40.)

Berní vykonavatel P. přišel do bytu obžalovaného, aby provedl exekuci pro dlužné telefonní poplatky. V kuchyni zastal manželku obžalovaného, která právě vyplácela peníze závozníkovi pivovaru. P. tyto peníze zabavil a manželka obžalovaného mu o tom podepsala juxtu. V tom vyšel ze sousedního pokoje obžalovaný, křičel na P-a, proč se nelegitmuje, a ptal se, na koho je vedena exekuce. Když mu P. sdělil, že je exekuce vedena na něho, vytýkal P-ovi, že neměl brát peníze manželce, a volal, že ty peníze musí zůstat na místě. P. mu oznámil, že je berním vykonavatelem, obžalovaný však trval na tom, že peníze nesmí býti odneseny, přiskočil k P-ovi, křičel, že ho vyhodí, šermoval mu při tom před obličejem pohrabáčem, nadával mu gaunerů a lumpů a konečně ho chytil za rukáv a cloumal s ním.

Nalézací soud uznal obžalovaného vinným zločinem veřejného násilí podle § 81 tr. zák. a přestupkem urážky veřejných zaměstnanců podle § 312 tr. z.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmatečnou stížnost obžalovaného do tohoto rozsudku.

Z d ů v o d ů:

S hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 5 tr. ř. napadá zmatečnou stížnost předpoklad soudu prvního stádia, že v době činu nebyl ještě ukončen služební výkon berního vykonavatele P. Pod nesprávným ozna-

činem rozporu se spisy uplatňuje zmateční stížnost výtku neúplnosti, když v podstatě vytýká, že první soud nepřihlédl k obsahu P-ovy svědecké výpovědi, podle které měl svědek zabavené peníze u sebe, Marie A., dlužníková manželka, bez námitek proti zabavení peněz podepsala juxtu a svědek se již chystal k odchodu, když teprve vstoupil do místnosti, ve které byl prováděn zabavovací úkon, obžalovaný a potom došlo k činnosti, která je předmětem trestního řízení. Zmateční stížnosti, která se v této části omezuje jen na výrok o vině zločinem podle § 81 tr. z., nelze přiznati úspěch.

Uváděje v rozsudkovém nálezu, že obžalovaný jednal v úmyslu, aby zmařil služební výkon berního vykonavatele P., totiž »zabavení peněz«, měl nalézací soud zřejmě na mysli nejen sám akt zabavovací, nýbrž provádění exekučního úkonu v širším smyslu, k němuž náleží pro berního vykonavatele i povinnost, odevzdati zabavené peníze příslušnému úřadu (viz prováděcí nařízení k § 366, odst. 1, vládn. nař. č. 175/1927 Sb. k zákonu č. 76/1927 Sb. ve znění vyhlášky č. 227/1936 Sb.). To je zřejmě ze skutkového základu rozsudku, na němž je dotčený výrok vybudován, a obzvláště z konečného závěru, že je odsuzující výrok o vině zločinem podle § 81 tr. z. odůvodněn, protože podle uvedených zjištění rozsudku směřovaly aktivní násilí a pohrůzka pohrabáčem podle přesvědčení soudů k tomu, aby obžalovaný, jenž exekuční výkon nepokládal za skončený, násilím a pohrůzkou zmařil jeho dokončení, t. j. o d n e s e n í p e n ě z z e s v ě h o b y t u.

Za tohoto stavu věci, když je podle rozsudkového zjištění jasné, že k násilnému zprotivení se došlo dříve, než berní vykonavatel P. opustil s penězi byt obžalovaného, aby je odevzdal podle platných předpisů příslušnému úřadu, nemohly mít okolnosti, jichž přehlédnutí zmateční stížností vytýká, vliv na rozhodnutí soudu, i kdyby o nich nalézací soud uvažoval, a vytýkaná neúplnost se proto týká skutečností nerozhodných.

Nalézací soud nepřehlédl skutečnost, že se P. po příchodu do dlužníkovy bytu nelegitimoval a že své úřední postavení prokázal teprve po výstupu s obžalovaným. P. byl sice povinen se vykázat podle předpisů platných pro berní vykonavatele osobní průkazkou a písemným exekučním rozkazem již před zahájením exekučního úkonu. Než formální opominutí po této stránce nebylo na závalu při rozhodování o vině, když nebylo pochyby, že P. vskutku zakročoval z úředního příkazu jako berní vykonavatel — což stěžovatel ani nepopírá — a když přišly před nalézacím soudem na přetřes skutečnosti, na jichž základě mohl první soud usouditi, že obžalovaný věděl, že jde o úřední osobu a o její služební výkon.

Pokud zmateční stížnost zdůrazňuje v souvislosti s výtkou neúplnosti, že P. zakročoval jako berní vykonavatel v civilním obleku a bez odznaku, z kterého by bylo zřejmé, že je úřední osobou — což prý soud nezjišťoval — stačí poznamenat, že zvýšená ochrana berních vykonavatelů není podmíněna nošením služebního stejnokroje anebo odznaku (srovn. rozh. č. 4432 a 6380 Sb. n. s.).

Pokud stěžovatel vytýká, že měl soud prvé stolice uvažovat i o jeho obraně, že spal a slyšel ze spaní, že někdo bere jeho manželce peníze,

a běžel tomu zabránit, uplatňuje rovněž výtku neúplnosti podle § 281, č. 5 tr. ř., avšak bez úspěchu, protože dotčené skutečnosti mohly objasnit jen pohnutku činnosti obžalovaného, nemohly však mít vliv na rozhodnutí o otázce jeho viny. Vytýkaná formální vada se tudíž týká skutečností nerozhodných.

Stěžovatel nepopřel zjištění nalézacího soudu, že v době, kdy se zprotivil výkonnému orgánu, nebyl skončen jeho služební výkon. Nežádá-li při provádění hmotněprávního důvodu zmatečnosti dotčeného zjištění rozsudku a namítá-li, že není splněna skutková podstata zločinu podle § 81 tr. z., nýbrž jen přestupku podle § 312 tr. z., ač měl nalézací soud za prokázáno, že obžalovaný věděl, že má co činiti s berním vykonavatelem, provádějícím služební výkon, a přesto se mu zprotivil s úmyslem, aby zmařil tento výkon, neprovádí důvod zmatečnosti podle § 281, č. 10 tr. ř. po zákonu, nýbrž brojí jen nepřipustně proti skutkovému základu rozsudku (§ 288, odst. 2, č. 3 tr. ř.).

Čís. 6540.

Trestný čin pachatele, který není německým státním příslušníkem, náleží k příslušnosti soudů branné moci, byl-li namířen proti německé branné moci, jejím příslušníkům nebo jejím doprovodu (krádež spáchaná na příslušníku branné moci).

(Rozh. ze dne 7. září 1940, Zm II 229/40.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti generální prokuratury k zachování zákona do rozsudku okresního soudu v N. ze dne 3. října 1939, jímž byl obžalovaný A. uznán vinným přestupkem krádeže podle §§ 460, 171 tr. z., uznal právem, že byl postupem okresního soudu v N. v trestní věci proti obžalovanému A. pro přestupek krádeže podle § 460 tr. z. porušen zákon v ustanovení § 1 nařízení o výkonu vojenského soudnictví v Protektorátu Čechy a Morava ze dne 8. května 1939, RGBI. I., str. 903 a zrušil v důsledku toho celé řízení, zejména i rozsudek ze dne 3. října 1939.

Důvody:

Městský policejní úřad v N. učinil dne 13. září 1939 okresnímu soudu v N. trestní oznámení na obžalovaného A., narozeného v N., tamtéž příslušného, hutníka v N., české národnosti, že dne 9. září 1939 odcizil v restauraci v N. plnicí pero a tužku v ceně 10 ř. m., které nechal ležeti na stole šikovatel německé branné moci P. Okresní soud v N. nařídil proti A-ovi hlavní přelíčení a po jeho provedení ho rozsudkem ze dne 3. října 1939 uznal vinným přestupkem krádeže podle § 460 tr. z., spáchaným tím, že dne 9. září 1939 v N. odňal pro svůj užitek z držení a bez přivolení P-a plnicí pero a tužku, tedy cizí věci movité v ceně pod 2.000 K, a odsoudil ho podle § 460 tr. z., použiv § 260, písm. b) tr. z.,

k trestu vězení v trvání dvaceti čtyř hodin, zostřeného jedním postem, podle § 389 tr. ř. k náhradě nákladů na trestní řízení, jakož i ke ztrátě práva volebního podmíněně na jeden rok. Proti tomuto rozsudku nebyly vzneseny opravné prostředky, takže rozsudek nabyl právní moci.

Podle § 1, č. 6, písm. a) nařízení o výkonu vojenského soudnictví v Protektorátu Čechy a Morava ze dne 8. května 1939 RGBl. I., str. 903, přísluší trestné činy osob, které nejsou německými státními příslušníky, před soudy branné moci, byly-li namířeny proti německé branné moci, jejím příslušníkům nebo jejímu doprovodu. Poněvadž v souzené věci bylo již z trestního oznámení nepochybně patrné, že krádež byla A-em spáchána na příslušníku německé branné moci a náleží proto k příslušnosti soudu branné moci, měl okresní soud v N., když mu věc byla oznámena, odstoupiti trestní oznámení neprodleně příslušnému soudu branné moci (§ 21 nařízení o výkonu trestního soudnictví v Protektorátu Čechy a Morava ze dne 14. dubna 1939, RGBl. I., str. 754, platný podle § 3 uved. nařízení o výkonu vojenského soudnictví obdobně i pro soudy branné moci). Tím, že tak neučinil, nýbrž věc sám projednal a rozhodl, porušil okresní soud v N. zákon v ustanovení § 1 uved. nařízení o výkonu vojenského soudnictví v Protektorátu Čechy a Morava.

Bylo proto vyhověno zmateční stížnosti pro zachování zákona, podané generální prokuraturou podle § 33 tr. ř., a rozhodnuto tak, jak se stalo.

Čís. 6541.

Spáchal-li obžalovaný krádeže, o nichž má býti rozhodnuto, částečně před dřívějším odsouzením pro krádež, částečně po něm, a nelze-li na tyto dvě skupiny krádeží podle zásad vyslovených v rozh. čís. 6003, 6146 Sb. n. s. užití ustanovení § 265 tr. ř., je soud oprávněn přihlídnouti k uvedenému dřívějšmu trestu při úvahách o kvalifikaci podle § 176, II, písm. a) tr. zák. a o přípustnosti zadržení obžalovaného v donucovací pracovně.

(Rozh. ze dne 11. září 1940, Zm II 221/40.)

Obžalovaný A. byl napadeným rozsudkem ze dne 30. listopadu 1939 uznán vinným zločinem dílem dokonané, dílem nedokonané krádeže podle §§ 8, 171, 173, 174 I, písm. a), 174 II, písm. a), c), 176 II, písm. a) tr. zák. a zločinem veřejného násilí podle § 81 tr. zák. a odsouzen podle § 179 tr. z. a § 1 zák. č. 471/1921 Sb. se zřetelem na předpis § 265 tr. ř. k trestu pětiletého těžkého žaláře, zostřeného jedním postem čtvrtletně. Krádeže, pro které byl odsouzen (počtem čtyřicet čtyři) spáchal obžalovaný ve společnosti různých spoluzlodějů v době od ledna 1927 do léta 1937 a cena věcí, které při nich odcizil nebo se pokusil odciziti, činí téměř 160.000 K. Do roku 1935 spadá z těchto krádeží, vedle jiných menších, i pokus krádeže, spáchaný dne 28. září 1935, při němž se obžalovaný A. se spoluzloději vloupal do místnosti obchodníka P., v níž bylo v nedobytné pokladně 45.000 K; nepodařilo se mu však pokladnu vylou-

píti, poněvadž byl vyrušen a musil se svými společníky uprchnouti. Do doby od druhé polovice roku 1936 až do léta 1937 spadají jen dvě ze souzených krádeží, při nichž cena odcizených věcí činila dohromady 300 K.

Před vydáním napadeného rozsudku byl obžalovaný A. již desetkrát trestán, z toho v době, na niž se rozsudek vztahuje, rozsudkem krajského soudu v Trenčíně ze dne 7. května 1930 pro zločin krádeže trestem těžkého žaláře v trvání deseti měsíců, rozsudkem krajského soudu v Uherském Hradišti ze dne 11. dubna 1935 pro přestupek podle § 464 tr. zák. a podle § 32 zbroj. pat. trestem tuhého vězení v trvání dvou a půl měsíců, rozsudkem téhož krajského soudu ze dne 28. srpna 1936 pro přestupek podle § 477 tr. zák. trestem vězení v trvání deseti dnů, rozsudkem okresního soudu ve Slavkově ze dne 5. října 1936 pro přestupek podle § 1 zákona o tuláctví trestem pěti dnů tuhého vězení a konečně rozsudkem krajského soudu v Olomouci ze dne 23. prosince 1937 pro přečin útisku trestem tuhého vězení v trvání jednoho měsíce.

Zločinnou kvalifikaci podle § 176 II, písm. a) tr. z. založil napadený rozsudek na zjištění, že byl obžalovaný potrestán pro krádež rozsudkem okresního soudu v Napajedlích ze dne 20. února 1920 (pro přestupek krádeže) a uvedeným již rozsudkem krajského soudu v Trenčíně ze dne 7. května 1930.

Obžalovaný B. byl napadeným rozsudkem uznán vinným zločinem dílem dokonané, dílem nedokonané krádeže podle §§ 8, 171, 173, 174 I, písm. a), 174 II, písm. a), c), 176 II, písm. a) tr. z. a odsouzen podle § 179 tr. z. a § 1 zák. č. 471/1921 Sb. k trestu těžkého žaláře v trvání jednoho roku, při čemž byla vyslovena přípustnost jeho dodání do donucovací pracovny.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného A., zrušil napadený rozsudek ve výroku o trestu tohoto obžalovaného a odsoudil obžalovaného podle § 179 tr. z. a § 1 zákona č. 471/1921 Sb. za použití § 265 tr. ř. k trestu těžkého žaláře v trvání čtyř roků a deseti měsíců, zostřeného jedním tvrdým ložem čtvrtletně; zamítl však odvolání obžalovaného B. z výroku o přípustnosti držení tohoto obžalovaného v donucovací pracovně.

Z d ů v o d ů:

Obsah provedení odvolání obžalovaného A. z výroku o trestu poukazuje na důvod zmatečnosti podle § 281, č. 11 tr. ř. Je proto k tomuto podání, označenému jako provedení odvolání, přihlížeti jako k provedení ohlášené zmateční stížnosti.

Napadený rozsudek použil ustanovení § 265 tr. ř. toliko se zřetelem na rozsudek krajského soudu v Olomouci ze dne 23. prosince 1937. Zmateční stížnost se domnívá, že bylo porušeno ustanovení § 265 tr. ř., ježto měl nalézací soud vzít při výměře trestu přiměřený zřetel na rozsudky krajského soudu v Trenčíně ze dne 7. května 1930, krajského soudu v Uherském Hradišti ze dne 11. dubna 1935, krajského soudu v Uherském Hradišti ze dne 28. srpna 1936 a konečně okresního soudu ve Slavkově z roku 1936.

Pokud jde o odsouzení rozsudkem krajského soudu v Trenčíně ze dne 7. května 1930, nemohlo k němu býti podle § 265 tr. ř. přihlíženo, neboť trestné činy, jež stěžovatel spáchal po tomto dřívějším rozsudku a jež jsou předmětem odsuzujícího výroku v souzené věci, odůvodňují vzhledem na hodnotu odcizených věcí přes 20.000 K použití trestní sazby podle § 179 tr. z. (rozh. č. 6003 Sb. n. s.).

Ježto podle toho, co uvedeno, není odsouzení uvedeným rozsudkem krajského soudu v Trenčíně v poměru podle § 265 tr. ř. s odsouzením v souzené věci, takže jde u odsouzení uvedeným rozsudkem krajského soudu v Trenčíně o samostatný trest, je toho důsledkem, že k němu lze přihlížeti s hlediska § 176 II, písm. a) tr. z. (srovn. rozh. č. 6166 Sb. n. s.). Není proto odůvodněna zmateční stížnost, snaží-li se dovoditi, že při odůvodnění uvedené zločinné kvalifikace nesmělo býti přihlíženo ke zmíněnému dřívějšímu rozsudku.

Pokud jde o odsuzující rozsudek krajského soudu v Uherském Hradišti ze dne 11. dubna 1935, nelze k němu podle § 265 tr. ř. přihlížeti z těchž důvodů, z nichž nelze přihlížeti k uvedenému již odsuzujícímu rozsudku krajského soudu v Trenčíně.

To však neplatí pro rozsudek krajského soudu v Uherském Hradišti ze dne 28. srpna 1936, jímž byl stěžovatel uznán vinným přestupkem podle § 477 tr. z. a odsouzen k trestu vězení na dobu deseti dnů, a pro rozsudek okresního soudu ve Slavkově ze dne 5. října 1936, znějící na pět dní vězení; mělo k nim proto býti přihlédnuto podle § 265 tr. ř.

Prisvědčiti je dále zmateční stížnosti, že bylo porušeno ustanovení § 265 tr. ř. i tím, že nalézací soud vyměřil stěžovateli v souzené věci trest těžkého žaláře pěti roků. Podle uvedeného ustanovení má se na trest uložený dřívějším nálezem vzítí přiměřený zřetel tak, aby se nepřekročil nejvyšší trest uložený v zákoně na skutek přísněji trestný. Ježto státní zástupce navrhl v obžalovacím spisu, aby bylo použito sazby těžkého žaláře od jednoho do pěti roků podle § 1 zákona č. 471/1921 Sb., nesměl úhrn trestů, k nimž bylo přihlížeti podle § 265 tr. ř., přesahovati dobu pěti roků.

Bylo proto vyhověno odůvodněné zmateční stížnosti již z tohoto důvodu a napadený rozsudek zrušen ve výroku o trestu. Podle § 265 tr. ř. byl ve smyslu zásad nahoře uvedených vzat zřetel též na trest uložený rozsudkem krajského soudu v Uherském Hradišti ze dne 28. srpna 1936, a dále na trest uložený rozsudkem okresního soudu ve Slavkově ze dne 5. října 1936.

Obžalovaný B. byl v souzeném případě uznán vinným trestnými činy spáchanými z hrubé zjištěnosti a ze zahálčivosti v době od 8. května 1927 do 22. prosince 1937. Nalézací soud pak přihlédl k dřívějším odsuzujícím výrokům ze dne 28. března 1933, 9. května 1933 a 21. května 1933.

Odvolání obžalovaného z výroku o přípustnosti držení v donucovací pracovně se domnívá, že v souzeném případě nelze napadený výrok založiti na uvedených třech odsuzujících výrocih, ježto jejich spáchání spadá do doby, v níž obžalovaný vyvíjel trestnou činnost, pro niž byl uznán vinným v souzeném případě, a ježto jsou k souzeným činům v poměru podle § 265 tr. ř.

Odvolání nelze prisvědčiti.

Trestná činnost obžalovaného odůvodňující použití § 179 tr. z. byla provedena dne 15. února a dne 22. února 1932. Jsou tudíž dřívější odsouzení podle zásady vyslovené v rozh. č. 6003 Sb. n. s. k souzeným činům v poměru podle § 265 tr. ř. Ježto však byl obžalovaný podle trestního lístku již dříve během pěti let před spácháním nahoře uvedených trestných činů z r. 1932 odsouzen a potrestán dvakrát pro trestné činy spáchané — zřejmě vzhledem k často se opěťující trestné činnosti obžalovaného —, ze zahálčivosti a hrubé zjištěnosti, které podle uvedených zásad nejsou k souzeným činům v poměru podle § 265 tr. ř. (viz rozsudky okresního soudu v N. ze dne 19. března 1929 pro přestupek podle §§ 8, 460 tr. z. a ze dne 20. března 1929 pro přestupek podle § 460 tr. z., jimiž byla vyslovena též ztráta práva volebního), jsou splněny podmínky čl. II, odst. 2, písm. b) zák. č. 102/1929 Sb.

Nebylo proto lze vyhověti odvolání obžalovaného z výroku o přípustnosti držení v donucovací pracovně.

Čís. 6542.

Ke skutkové podstatě přečinu podle § 486, č. 2 tr. zák.:

Poškození věřitelů tu nastává tím, že dlužník neschopný platiti činí nové dluhy a dluhy platí na jejich úkor. Děláním nových dluhů poškozuje jednak staré věřitele, jestliže se přistoupením nových věřitelů zmenší kvota jejich uspokojení, jednak nové věřitele, nabudou-li jako vzájemnou hodnotu pochybnou, často i značně nižší pohledávku.

S hlediska této skutkové podstaty je nerozhodné, proč se stal dlužník neschopným platiti.

Není třeba, aby bylo zahájeno vyrovnací nebo konkursní řízení.

(Rozh. ze dne 13. září 1940, Zm I 316/40.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle § 486, č. 2 tr. z.

Z d ů v o d ů:

Stěžovatel námítá na základě důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 5 tr. ř., že v některých případech v rozsudku uvedených nešlo o učinění nového dluhu nebo placení dluhu na úkor věřitelů, a poukazuje na to, že u firem O. a P. šlo jen o zprostředkování obchodů, že kolo od firmy R. koupil do provozu podniku, takže se do jeho majetku dostal předmět stejné hodnoty, že u firem S. a T. šlo o objednávky a dodávky na dobírku pro potřebu podniku, které byly vyrovnány a zůstal jen nedoplatek na úrocích a útratách, a konečně, pokud jde o berní erár a o úrazovou pojišťovnu, že jde o dluhy spojené s provozem podniku, nikoliv o nové dluhy. Stěžovatel tu rozsudku vytýká zřejmě vadu neúplnosti spočívající

v tom, že nalézací soud nepřihlédl v těchto směrech k obsahu jeho obhajoby a k obsahu věřitelských dotazníků, a vadu nedostatku důvodů pro výrok, že obžalovaný po nastalé neschopnosti platiti činil nové dluhy a dluhy platil. Nalézací soud však přihlédl ke stěžovatelovu doznání i k obsahu dotazníků a měl v nich dostatečnou oporu pro svůj uvedený výrok. Stěžovatel především vůbec nenapadl zjištění rozsudku, že učinil nový dluh a platil firmě inž. U.; přehlíží dále, že si firmy S. a T. podle obsahu dotazníků vyhradily k prodaným věcem vlastnické právo až do úplného zaplacení a že zboží nebylo dosud úplně zaplacené. Již tyto okolnosti stačí k naplnění pojmu poškození věřitelů učiněním nového dluhu a placením dluhu, neboť poškození věřitelů nastává tím, že dlužník neschopný platiti činí nové dluhy a dluhy platí na úkor věřitelů. Učiněním nových dluhů mohou být poškození jednak staří věřitelé, poněvadž se přistoupením nových věřitelů zmenšuje kvota, která by na ně jinak vypadla, a jednak noví věřitelé tím, že nabývají jako vzájemné plnění pochybné, často i značně nižší pohledávky. Tak tomu bylo nepochybně v případě firmy inž. U., kde se přistoupením tohoto věřitele zmenšila kvota vypadající na staré věřitele a tomuto novému věřiteli nebylo poskytnuto vzájemné plnění stejné hodnoty. Ve případech, kde šlo o dodávku s výhradou vlastnického práva, nemohli být staří věřitelé uspokojeni z předmětů, na kterých měli jiní věřitelé vyhrazeno vlastnické právo, avšak byli poškozeni placením novému věřiteli. Poněvadž zmáteční stížnost nemůže mít úspěch již v těchto případech, nebylo třeba se zabývat dalšími jejími výtkami uplatněnými v tomto směru.

Nalézací soud přihlédl k okolnostem, že stěžovatel utrpěl ztráty hospodářskou krizí a nemocí; nemusil se těmito okolnostmi blíže zabývat a zvláště je hodnotiti, neboť je pro skutkovou podstatu přečinu podle § 486, č. 2 tr. z. nerozhodno, z jakého důvodu došlo k insolvenčnímu ustanovení postihující jen nedbalé jednání po nastalé neschopnosti platiti. Není proto ani v tomto směru uplatňován důvod zmátečnosti podle § 281, č. 5 tr. z. právem.

Námítkám zmáteční stížnosti uplatněným na základě důvodu zmátečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., že je skutková podstata přečinu podle § 486, č. 2 tr. z. vyloučena již proto, že nebylo zahájeno vyrovnací ani konkursní řízení a že ani nemohlo být zahájeno a že nedbalé jednání nepřecházelo neschopnosti platiti, nelze přisvědčiti. Skutková podstata uvedeného přečinu nevyžaduje vůbec, aby bylo zahájeno řízení vyrovnací nebo konkursní, nýbrž stačí, že se dlužník po nastalé neschopnosti platiti dopustil některého jednání uvedeného v § 486, č. 2 tr. ř., tedy v souzeném případě, že činil nové dluhy a splácel dluhy na úkor ostatních věřitelů. V takovémto dlužnickově počínání spočívá jeho nedbalost a toto nedbalé jednání musí následovat po nastalé neschopnosti platiti; kdyby jí předcházelo, mohlo by po případě jíti o skutkovou podstatu přečinu podle § 486, č. 1 tr. z. V souzeném případě byl však stěžovatel stíhán proto, že činil nové dluhy a dluhy platil až po nastalé insolvenční a v době, kdy o insolvenční věděl. Není proto třeba se zabývat otázkou, zda si obžalovaný přivodil neschopnost platiti dřívějším nedbalým jednáním.

Čís. 6543.

K pojmu krádeže ze zvyku ve smyslu § 176, I tr. zák.:

Príznačnou je pro ni patrná náchylnost ke krádeži, již pachatel podléhá při každé příležitosti; této náchylnosti nasvědčuje nejen opětné bezúspěšné potrestání pachatele pro krádeže, nýbrž i páchaní krádeží v krátkých časových úsecích.

Pokud může naléhavá nouze vyloučiti závěr, že se pachatel dopouští krádeží ze zvyku.

(Rozh. ze dne 13. září 1940, Zm II 262/40.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmáteční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem krádeže podle §§ 171, 173, 176, II, písm. a) tr. z. a zločinem podvodu podle §§ 197, 200 tr. z., zrušil napadený rozsudek, pokud jím byl obžalovaný uznán vinným zločinem krádeže podle §§ 171, 173, 176, II, písm. a) tr. z., ve výroku o kvalifikaci a kvalifikoval uvedený čin obžalovaného za zločin krádeže podle §§ 171, 173, 176, I, II, písm. a) tr. z. s tím, že si obžalovaný vzal krádeži ve zvyk.

V důsledku toho zrušil napadený rozsudek i ve výroku o trestu a výrocích s ním souvisících a odsoudil obžalovaného podle § 179 tr. z. se zřetelem na § 34 tr. z. k trestu těžkého žaláře v trvání pěti roků, zůstřehného postem měsíčně.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost státního zastupitelství napadá rozsudek ve výroku o vině pouze, pokud nalézací soud neuznal právem, že si obžalovaný vzal krádeži ve zvyk a pokud následkem toho nepodřadil zločin krádeže, jímž uznal obžalovaného vinným, i ustanovení § 176, I tr. z.

Zmateční stížnosti státního zastupitelství, uplatňující jediný důvod zmátečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) (správně č. 10) tr. ř. nelze upříti oprávnění.

Význačnou pro kvalifikaci krádeže ze zvyku je patrná náchylnost zlodějova ke krádeži, které pachatel podléhá při každé naskytující se příležitosti; této náchylnosti nasvědčuje nejen bezúspěšné opětné potrestání pro krádeže, nýbrž i hromadění krádeží v krátkých časových mezích (srovn. rozh. č. 4149 vid. sb.).

V tom ohledu zjistil nalézací soud, že obžalovaný byl již pětkrát pro krádeže trestán, že v době od 1. října 1938 do 2. února 1939, kdy byl zatčen, spáchal na různých místech neméně než dvacet osm krádeží a že po svém propuštění z věznice, k němuž došlo dne 13. srpna 1939, do svého opětného zatčení, t. j. do 3. dubna 1940, spáchal dalších jedenáct krádeží, a to téměř výhradně jízdních kol. Nalézací soud, ač dospěl k závěru, že obžalovaný využil každé příležitosti ke krádeži a že se specialisoval zejména na jízdní kola, kterých odcizil třicet pět, vyloučil, že si obžalovaný vzal krádeži ve zvyk, ježto krádeže, jimiž byl uznán

vinným, provedl v poměrně krátké době a byl k nim přiveden naléhavou tísní a nemožností opatřit si řádné zaměstnání.

Naléhavá nouze (Herbst I, 370, Altman I, 453), a nikoli pouhá tíseň, mohla by sice vyloučiti závěr, že se pachatel dopustil krádeží z náchylnosti, tedy ze zvyku, nesmělo by však jíti o tak veliký počet krádeží, spáchaných v poměrně tak krátké době, kdy, jak plyne z rozsudku, na měsíc prosinec 1938 připadá třináct krádeží věcí v ceně 6.930 K, což již samo o sobě, nehledíc ani k podvodům spáchaným obžalovaným v téže době, vylučuje, že obžalovaný spáchal krádeže z nouze. Mimo to by musilo jíti o nouzi naléhavou, pachatelem nezaviněnou. Že by tomu tak bylo v souzeném případě, to rozsudek nezjistil. Naopak plyne z rozsudkového zjištění, že nalézací soud vychází z předpokladu, že byl pachatel přiveden do tísně a nemožnosti opatřit si řádné zaměstnání tím, že zběhl od svého vojenského tělesa, tedy z vlastního zavinění.

Jelikož, jak uvedeno, rozsudek nezjistil, že se obžalovaný dopustil krádeží, jimiž byl uznán vinným, z tísnivé a jím nezaviněné nouze, a jelikož další rozsudková zjištění, zejména že obžalovaný spáchal tak velký počet krádeží v poměrně krátké době ze zjištění, že využil každé příležitosti ke krádeži a že byl již pětkrát pro krádež potrestán, nutí k závěru, že si obžalovaný vzal kradení ve zvyk, t. j. že je u obžalovaného patrná náchylnost ke kradení, které podléhá při každé naskytující se příležitosti, vyložil nalézací soud nesprávně zákon v ustanovení § 176, I tr. z. a zatížil tudíž rozsudek zmatkem podle § 281, č. 10 tr. i., když vzdor uvedenému skutkovému zjištění dospěl k opačnému závěru, a to, že u obžalovaného nejde o krádež ze zvyku.

Bylo proto již z těchto důvodů vyhověno odůvodněné zmateční stížnosti státního zastupitelství, aniž se bylo třeba zabývatí dalšími jejími vývody, a jelikož rozsudková zjištění, jak byla shora uvedena, postačují, bylo podle § 288, odst. 2, č. 3 tr. ř. rozhodnuto ihned ve věci samé a uznáno právem, že si obžalovaný při krádežích, jimiž byl uznán vinným, vzal kradení ve zvyk. Důsledkem toho byl zločin krádeže uvedený v rozsudku podřaděn ještě i ustanovení § 176, I tr. z. Jelikož je zločin krádeže, kvalifikovaný podle § 176, I tr. z., ohrožen trestem podle § 179 tr. z., a to těžkým žalářem od pěti do deseti let, kdežto obžalovanému byl naříkaným rozsudkem uložen trest podle § 178 tr. z., stanovícího jednotnou sazbu těžkého žaláře od šesti měsíců do pěti let, tedy podle sazby mírnější, byl důsledkem vyhovění zmateční stížnosti státního zastupitelství zrušen i výrok o trestu a výroky s tím souvisící až na výroky o započtení vazby, o ztrátě práva volebního a o poukázání soukromých účastníků na pořad práva civilního, a obžalovanému vyměřen znovu trest podle § 179 tr. z.

Čís. 6544.

Váleční zajatci podléhají co do všech trestných činů spáchaných v době zajetí výlučně válečnému soudnictví. Soudnictví Protektorátu je nad nimi vyloučeno.

(Rozh. ze dne 14. září 1940, Zm II 236/40.)

Nejvyšší soud vyhověl zmateční stížnosti generální prokuratury k zachování zákona do rozsudku okresního soudu v N. ze dne 19. dubna 1940, uznal právem, že byl postupem okresního soudu v N. proti polským válečným zajatcům A. a B. ve věci T 157/40, počínajíc zahájením hlavního přelíčení, jeho provedením a rozsudkem ze dne 19. dubna 1940, jakož i všemi dalšími úředními úkony souvisícími s rozsudkem, zejména výkonem uloženého trestu, porušen zákon v ustanoveních §§ 1 a 60 tr. ř. a § 2, č. 3 nařízení o vojenském trestním řízení a při obzvláštním vypětí sil (válečný trestní řád) ze dne 17. srpna 1938 RGBl. I z r. 1939, str. 1457 ve znění čl. I, č. 2 čtvrtého nařízení k provedení a doplnění uvedeného válečného trestního řádu ze dne 1. listopadu 1939 RGBl. I z r. 1939, str. 2132, a zrušil celý tento postup jako zmatečný.

D ů v o d y:

Pravoplatným rozsudkem okresního soudu v N. ze dne 19. dubna 1940, č. j. T 157/40, byli polští váleční zajatci A. a B., kteří byli dne 18. dubna 1940 dodáni četnickou stanicí okresnímu soudu, ježto byli dopadeni na útěku, odsouzeni pro přestupek tuláctví a žebroty podle §§ 1 a 2 zák. ze dne 24. května 1885 č. 89 ř. z. a uložený jim trest si též téměř celý odpykali. Leč tímto postupem soudu, počínajíc zahájením hlavního přelíčení, jeho provedením, vynesením rozsudku a dalšími úkony souvisícími s rozsudkem, zejména výkonem trestu byl porušen zákon v ustanoveních §§ 1 a 60 tr. ř., dále § 2, č. 3 nařízení o vojenském trestním řízení ve válce a při obzvláštním vypětí sil (válečný trestní řád) ze dne 17. srpna 1938 RGBl. I z r. 1939, str. 1457 ve znění čl. I, č. 2 čtvrtého nařízení k provedení a doplnění uvedeného nařízení o vojenském trestním řízení ze dne 1. listopadu 1939 RGBl. I z r. 1939, str. 2132, neboť podle tohoto předpisu podléhají váleční zajatci Německé říše pro všechny trestné činy spáchané po dobu zajetí výlučně soudnictví válečnému, takže je nad nimi vyloučeno jakékoliv soudnictví Protektorátu.

Bylo proto vyhověno zmateční stížnosti generální prokuratury vznesené podle § 33 tr. ř. k zachování zákona a podle § 292 tr. ř. uznáno právem, jak uvedeno.

Čís. 6545.

Porotní soudní sbor smí vyměřiti trest podle § 146 tr. zák. jen, bylo-li otcovství obžalovaného zjištěno výrokem porotců.

Je zmatkem podle § 344, č. 12 tr. ř., vyměřil-li trest podle tohoto ustanovení, zjistiv si onu okolnost sám.

(Rozh. ze dne 17. září 1940, Zm I 233/40.)

Porotci odpověděli kladně na hlavní otázku, je-li obžalovaný vinen, že v květnu 1939 vyzýval, povzbuzoval a svěsti hleděl k vyhnání vlastního plodu Markétu P., při čemž jeho působení zůstalo bez výsledku.

Na základě této odpovědi porotců uznal porotní soud obžalovaného vinným zločinem nedokonaného svádění ke zločinu vyhnání vlastního plodu podle §§ 9, 144 tr. zák., a zjistiv ze spisů, že obžalovaný uznal, že je otcem nemanželského dítěte, které P-ová po jeho marném svádění porodila, vyměřil mu trest podle ustanovení § 146 tr. zák.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmáteční stížnosti obžalovaného do tohoto rozsudku krajského soudu jako soudu porotního, zrušil napadený rozsudek ve výroku o výměře trestu a vyměřil obžalovanému znovu trest podle ustanovení § 145 tr. zák.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost obžalovaného, opřená o důvod zmátečnosti podle § 344, č. 12 tr. ř. (nesprávně označený i za důvod zmátečnosti podle § 344, č. 11 tr. ř.), právem brojí proti výroku napadeného rozsudku, pokud mu jím byl vyměřen trest na základě § 146 tr. z. Okolnost uvedená v tomto ustanovení, totiž otcovství dítěte, jež mělo být podle stěžovatele bezvýsledného návodu vyhnáno z matčina života, je nepochybně přitěžující a v zákoně zvláště uvedena. Je to zřejmé z toho, že má podle zmíněného paragrafu v zápětí zvláštní těžší trestní hrozbu. Výměra trestu podle této těžší trestní hrozby může však být vyslovena pouze tenkrát, byl-li zjištěn skutkový základ ji podmiňující, což se v porotním řízení může vzhledem k ustanovení § 322, odst. 1 tr. ř. státi jedině výrokem porotců.

Jak je zřejmo z napadeného rozsudku i z otázek daných porotcům při hlavním přelíčení, nebyla okolnost, že obžalovaný spáchal čin jako otec dítěte (jež mělo být podle jeho bezvýsledného návodu vyhnáno z matčina života) zjištěna výrokem porotců, nýbrž výrokem porotního soudního sboru v odůvodnění rozsudku. K tomu však porotní soudní sbor oprávněn nebyl. Měl-li za to, že je čin obžalovaného, v obžalobě uvedený, trestný podle § 146 tr. z., měl položením odpovídající dodatkové otázky ve smyslu § 322, odst. 1 tr. ř. dáti porotcům příležitost vysloviti se o tom, zda je splněn skutkový základ pro uznání přitěžující okolnosti uvedené zvláště v § 146 tr. z. Jestliže se to nestalo a zjistil-li porotní sbor soudní v napadeném rozsudku při výroku o výměře trestu onen skutkový základ sám a na jeho základě vyměřil obžalovanému trest, trpí napadený rozsudek zmatkem podle § 344, č. 12 tr. z.

Je tedy zmáteční stížnost obžalovaného odůvodněna.

Bylo jí proto vyhověno, rozsudek porotního soudu byl zrušen z důvodu zmátečnosti podle § 344, č. 12 tr. ř. ve výroku o trestu a důsledkem toho i ve výrociích souvislých a obžalovanému byl vyměřen trest znovu. Stalo se to podle první sazby § 145 tr. z., ježto se nedokonané svádění ke zločinu trestá ve smyslu § 9 tr. z. podle předpisů o pokusu.

Čís. 6546.

Ustanovení § 422 tr. zák. bylo zrušeno vládním nařízením čís. 242/1939 Sb. s účinností od 1. ledna 1940. Ponechání (nezapřaženého) po-

vozu na silnici za noci trestají nyní úřady uvedené v § 47, odst. 3 uvedeného vládního nařízení podle jeho §§ 32, odst. 2, 60.

(Rozh. ze dne 17. září 1940, Zm I 358/40.)

Nejvyšší soud uznal jako soud zrušovací o zmáteční stížnosti generální prokuratury k zachování zákona do rozsudku okresního soudu v N. ze dne 25. června 1940 takto právem:

Rozsudkem okresního soudu v N. ze dne 25. června 1940, jímž byl obžalovaný A. uznán vinným přestupkem podle § 422 tr. z., byl porušen zákon v ustanovení čl. IV uv. zák. k tr. z. Rozsudek ten jakož i soudní řízení jemu předcházející se podle § 468, č. 3 tr. ř. [§ 281, č. 9, písm. a) tr. ř.] zrušují jako zmátečné a okresnímu soudu v N. se ukládá, aby spisy postoupil příslušnému okresnímu úřadu k dalšímu řízení.

D ů v o d y:

Pravoplatným rozsudkem okresního soudu v N., vydaným dne 25. června 1940 na podkladě trestního oznámení, došlého tomuto soudu dne 13. června 1940, byl obžalovaný A. uznán vinným přestupkem proti bezpečnosti těla podle § 422 tr. z., jehož se dopustil tím, že v noci na 11. června 1940 v P. nechal na státní silnici za nočního času státi vůz naložený kamenem, čímž mohli mimojdoucí vzít škodu, a odsouzen podle § 422 tr. z. za použití § 266 tr. z. k peněžitě pokuté 30 K, v případě nedobytnosti do vězení na čtyřiaadvacet hodin podmíněně se zkušební lhůtou jednoho roku a podle § 389 tr. ř. k náhradě nákladů trestního řízení.

Tímto odsuzujícím výrokem byl porušen zákon v ustanovení čl. IV uv. zák. k tr. z. Vládním nařízením ze dne 27. září 1939 č. 242 Sb. (dopravním řádem silničním), jež upravuje veřejnou silniční dopravu tak, aby byla bezpečně zajištěna a též všichni zabezpečeni před ohrožením a poškozením a rovněž před větším omezováním a obtěžováním, než je podle okolností nevyhnutelné (§ 1), byla normována řada skutkových podstat trestných činů, nahrazujících zvláštní dosavadní ustanovení trestního zákona. Příslušnými k ukládání trestu za skutky odporující předpisům tohoto vládního nařízení jsou podle § 47, odst. 3 tohoto nařízení policejní, pokud se týče okresní (obecní) úřady, pokud nejde o čin trestný soudně (§ 49). Skutek, který je předmětem odsuzujícího rozsudku, je vyznačen v § 32, odst. 2 nařízení; jemu odpovídající dřívější předpis § 422 tr. z. byl pak výsledně zrušen podle § 51, odst. 1 uved. nař. dnem 1. ledna 1940 (§ 50, odst. 2). V den vynesení uvedeného rozsudku nebyl proto již skutek, pro který byl obžalovaný odsouzen, skutkem trestním, prohlášeným zákonem výslovně za soudně trestný čin (přestupek); okresní soud v N. pochybil, když o něm zahájil na podkladě trestního oznámení ze dne 13. června 1940 soudní trestní řízení (§§ 447, 450 tr. ř.), a odsuzující rozsudek je zmátečný podle § 468, č. 3 tr. ř. [§ 281, č. 9, písm. a) tr. ř.].

Bylo proto vyhověno zmáteční stížnosti podané generální prokuraturou podle § 33 tr. ř. k zachování zákona a podle § 292 tr. ř. uznáno právem, jak uvedeno.

Čís. 6547.

Byl-li zatčený zproštěn obžaloby, rozhoduje o jeho nároku na náhradu škody za vyšetřovací vazbu soud, který vydal osvobozující rozsudek.

Pro vznik nároku zatčeného na náhradu škody za vyšetřovací vazbu stačí, že byl zproštěn obžaloby z trestného činu, pro který byl vzat do vazby. Nevadí, že zůstal odsouzen pro sbíhající se strestný čin, pro který do vazby vzat nebyl.

(Rozh. ze dne 17. září 1940, Zm I 433/40.)

Nejvyšší soud vyhověl jako soud zrušovací zmateční stížnosti generální prokuratury k zachování zákona do usnesení okresního soudu v N. ze dne 2. února 1940, uznal právem, že byl tímto usnesením porušen zákon v ustanovení § 1, odst. 1 a § 3, odst. 1 zákona č. 318/1918 ř. z. a zrušil je.

Důsledkem toho zrušil i usnesení krajského soudu v N. jako soudu odvolacího ze dne 17. února 1940 a uložil tomuto soudu, aby podle § 3, odst. 1 zákona č. 318/1918 ř. z. znovu rozhodl a dále po zákonu jednal.

Důvody:

Obviněný A. byl dne 23. května 1935 zatčen četnictvem v N. a dodán do soudní vazby, ježto na něho P. učinil oznámení pro zločin podle § 98, písm. b) tr. z. spáchaný téhož dne. V té době bylo proti A-ovi u krajského soudu v N. v běhu vyhledávání pro zločin podle § 99 tr. z. Dne 28. května 1935 bylo proti němu v této věci zavedeno přípravné vyšetřování pro zločin podle § 98, písm. b) tr. z. a byla na něho uvalena řádná vazba vyšetřovací. Z ní byl A. propuštěn na slib podle § 191 tr. ř. dne 5. června 1935, když státní zastupitelství navrhlo, aby byl potrestán pouze pro přestupek útisku podle § 1 zákona č. 309/1921 Sb. Trestní řízení se pak proti A-ovi vedlo u okresního soudu v N. a byly s touto věcí spojeny další trestní věci vedené proti němu u téhož soudu, a to při líčení dne 3. září 1935 věc T VI 1148/35 pro přestupek podle §§ 2, 14 zák. č. 108/1933 Sb. a při líčení dne 16. dubna 1936 věc T VI 1941/35 pro přestupek podle § 2 uved. zákona.

Rozsudkem okresního soudu v N. ze dne 16. dubna 1936 byl obžalovaný A. odsouzen pro přestupek útisku podle § 1 zák. č. 309/1921 Sb. a přestupek podle § 2 zák. č. 108/1933 Sb. se zřetelem k § 267 a § 260, písm. b) tr. z. do vězení na dvanáct dnů nepodmíněně. Do trestu mu byla podle § 266 a) tr. z. započtena vyšetřovací vazba od 23. května 1935 24 hodin do 5. června 1935 11 hod. 30 min.

Na A-ovo odvolání změnil krajský soud v N. rozsudkem ze 17. března 1938 částečně rozsudek první stolice, zprostil A-a obžaloby pro přestupek útisku, jinak výrok o vině potvrdil, a vyměřil mu v důsledku toho podle § 2 zák. č. 108/1933 Sb. s použitím § 266 tr. z. jako nový trest vězení v trvání čtyř dnů. Jinak zůstal rozsudek prvé stolice nedotčen,

takže nabyl právní moci i výrok o započtení vyšetřovací vazby do trestu. Podáním došlým dne 29. ledna 1940 okresnímu soudu v N. žádal A. za vydání usnesení podle § 3 zákona č. 318/1918 ř. z. Okresní soud rozhodl dne 2. února 1940, že není důvodu k opatření podle § 3 uved. zákona, poněvadž žadatel nebyl plně zproštěn. Do tohoto usnesení podal A. stížnost, kterou krajský soud v N. dne 17. února 1940 odmítl jako opožděnou.

Usnesením okresního soudu byl porušen zákon v ustanovení § 1, odst. 1 a § 3, odst. 1 zák. č. 318/1918 ř. z.

Stanovisko, které zaujal okresní soud v uvedeném usnesení, a to, že není důvodu k opatření podle § 3 zák. č. 318/1918 ř. z., poněvadž žadatel nebyl úplně zproštěn, je nesprávné a v odporu s ustanovením § 1, odst. 1 uved. zák., podle něhož je rozhodno, zda byla osoba, o níž jde, zproštěna obžaloby z trestného činu, pro který však vazba uvalena nebyla, nevylučuje samo o sobě nárok na odškodnění ve smyslu zák. č. 318/1918 ř. z. Mimo to nebyl okresní soud v tomto případě příslušný k rozhodování, neboť podle § 3, odst. 1 uved. zák. rozhoduje o povinnosti k náhradě škody v případě osvobozujícího rozsudku soud («... im Falle eines Freispruches das Gericht...») ihned usnesením, tedy soud, který vydal osvobozující rozsudek, kterým byl v souzeném případě krajský soud v N., jako soud odvolací. Teprve zproštujícím rozsudkem krajského soudu jako soudu odvolacího co do trestného činu, pro který jediné byla vazba uvalena, nastal zákonný předpoklad pro vydání usnesení o povinnosti k náhradě škody utrpěné vazbou ve smyslu zákona č. 318/1918 ř. z., pokud nebyla započtena do trestu.

Uvedený zákon porušující postup okresního soudu měl za následek, že nedošlo k věcnému rozhodnutí, a to příslušným soudem, o tom, zda přiznání nároku na náhradu škody nepřekáží některá z okolností uvedených v § 1, a to zejména v odst. 2 a 3 uved. zákona.

Bylo proto vyhověno zmateční stížnosti podané generální prokuraturou podle § 33 tr. ř. k zachování zákona a podle § 292 tr. ř. uznáno právem, jak se stalo.

Čís. 6548.

Ke skutkové podstatě pomluvy podle § 2 zákona č. 108/1933 Sb. (o ochraně cti) se nevyžaduje ani pachatelovo vědomí o nepravdivosti tvrzené skutečnosti, ani úmysl ublížit někomu na cti, nýbrž stačí vědomí, že je projev způsobitý ohrozití něčí čest.

Zmocnění k eventuální veřejné žalobě podle § 14, odst. 5 zákona o ochraně cti, která byla podána ve lhůtě stanovené v § 17, odst. 2 téhož zákona, bylo vykázáno včas, stalo-li se tak ještě před jejím podáním, třebaž až po podání obžalovacího spisu pro týž čin, avšak podle jiného zákona než zákona o ochraně cti, a třebaž zatím uplynula dvouměsíční lhůta podle § 17, odst. 1 uvedeného zákona.

(Rozh. ze dne 17. září 1940, Zm I 577/39.)

Obžalovaný uvedl v podání, které došlo ministerstvu spravedlnosti v Praze dne 4. ledna 1939, a v podání, došlém krajskému soudu v N. dne 30. ledna 1939, že mu vrchní četnický strážmistr P. při vyšetřování, které prováděl proti obžalovanému pro přečin podle § 18, č. 2 zák. č. 50/1923 Sb., vyhrožoval bitím a fackami a hrubě mu nadával. Na návrhy veřejného žalobce, došlé soudu dne 25. ledna 1939 a dne 3. února 1939, bylo proto proti obžalovanému zahájeno trestní řízení pro zločin podle § 209 tr. zák. Během tohoto řízení bylo soudu dne 2. října 1939 předloženo zmocnění k veřejné žalobě pro uvedené údaje obžalovaného ve smyslu § 22 zákona č. 108/1933 Sb. a na jeho základě učinil pak veřejný žalobce při hlavním přelíčení dne 26. října 1939 eventuální návrh na potrestání obžalovaného pro přestupek pomluvy. Rozsudkem z téhož dne byl obžalovaný podle § 259, č. 2 tr. ř. zproštěn obžaloby pro zločin podle § 209 tr. zák. a uznán vinným přestupkem pomluvy podle §§ 2, 14, odst. 5 zák. č. 108/1933 Sb.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmáteční stížnost obžalovaného do odsuzující části tohoto rozsudku.

Z d ů v ō d ů :

Zmateční stížnost vytýká s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 5 tr. ř., že rozsudek, jenž (s hlediska zločinu podle § 209 tr. z.) usoudil, že nebylo dokázáno vědomí obžalovaného o nepravdivosti jeho obvinění, přesto uznal obžalovaného vinným přestupkem pomluvy podle §§ 2 a 14, odst. 5 zák. č. 108/1933 Sb., ač »skutková podstata tohoto přestupku rovněž vyžaduje vědomí nepravdivosti, animus injuriandi, vědomost pachatelovu, že se dotýká cti uraženého«. Touto výtkou však stěžovatel doličuje vpravdě zmatečnost ve směru aplikace práva hmotného, nikoli zmatek formální, neboť jí namítá, že nedostatek zjištění o vědomí nepravdivosti obvinění nedovoloval soudu podřaditi zjištěný děj použité právní normě.

Rozsudek však tu není zatížen zmatkem podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. Jak plyne z uvedené námitky, směřuje stěžovatel vědomí o nepravdivosti tvrzené skutečnosti s vědomím, že se projev dotýká něčí cti (že projev ohrožuje něčí čest), a toto vědomí dále ztotožňuje s úmyslem ublížiti někomu na cti (animus injuriandi). Jak již uvedl nalézací soud, nevyžaduje se ke skutkové podstatě pomluvy vědomí nepravdivosti tvrzené skutečnosti, takže jeho nedostatek nevyklučuje skutkovou podstatu uvedeného trestného činu po subjektivní stránce. Stejně je tomu, pokud jde o úmysl ublížiti někomu na cti (úmysl porušovací), neboť ke skutkové podstatě pomluvy stačí již vědomí, že je projev způsobilý ohroziti něčí čest. Že je závěr nalézacího soudu o subjektivní vině obžalovaného v tomto směru mylný, nepokouší se zmáteční stížnost ani dovoditi.

Zmateční stížnost se dále domnívá, že v souzeném případě nemůže býti skutek stíhán [§ 281, č. 9, písm. b) tr. ř.], ježto zmocnění k veřejné žalobě bylo dáno teprve po uplynutí dvouměsíční lhůty podle § 17, odst. 1 zákona o ochraně cti. Zmateční stížnost však není v právu. Podle

§ 14, odst. 5 téhož zákona může býti veřejná žaloba vznesena ve lhůtě, která přísluší k podání soukromé žaloby. Tuto lhůtu nutno však v souzeném případě posouditi podle § 17, odst. 2 uved. zákona, neboť se obžalovaný dopustil trestného činu obsahem dopisů ze dne 4. ledna 1939 a 30. ledna 1939 a státní zástupce navrhl stíhání obžalovaného vzhledem na jejich obsah pro zločin podle § 209 tr. z., kterýžto návrh došel soudu 25. ledna 1939 a dne 3. února 1939. Proto mohla býti veřejná žaloba podle § 14, odst. 5 uvedeného zákona vznesena během řízení o zločinu podle § 209 tr. z. Zmocnění podle § 22 uvedeného zákona pak bylo vykázáno včas, stalo-li se tak ještě před podáním podpůrné veřejné žaloby podle § 14, odst. 5 uved. zákona, třebaž až po podání obžalovacího spisu pro týž čin, avšak podle jiného zákona než zákona o ochraně cti (rozh. č. 5607 Sb. n. s.). Těmto podmínkám bylo v souzeném případě vyhověno, když bylo uvedené zmocnění předloženo dne 2. října 1939 a když státní zástupce učinil na jeho podkladě eventuální návrh dne 26. října 1939.

Čís. 6549.

Porušení zákona v ustanovení § 11, odst. 1 zákona ze dne 21. března 1929, č. 31 Sb., byla-li v trestním příkazu vyslovena ztráta práva volebního.

(Rozh. ze dne 20. září 1940, Zm I 380/40.)

Nejvyšší soud uznal o zmáteční stížnosti generální prokuratury k zachování zákona do trestního příkazu okresního soudu v N. ze dne 26. června 1940 takto právem:

Pravoplatným trestním příkazem okresního soudu v N. ze dne 26. června 1940, pokud jim byli obžalovaní A., B. a C. odsouzeni za přestupek krádeže podle § 460 tr. z. kromě trestu na svobodě též ke ztrátě práva volebního, byl porušen zákon v ustanovení § 11, odst. 1, posl. věta zák. ze dne 21. března 1929, č. 31 Sb. Tento výrok o ztrátě práva volebního se u všech obžalovaných zrušuje.

D ů v o d y :

Pravoplatným trestním příkazem okresního soudu v N. ze dne 26. června 1940 byli obžalovaní A., B. a C. odsouzeni pro přestupek krádeže podle § 460 tr. z., a to A. za použití ustanovení § 260, písm. b) tr. z. do vězení v trvání osmačtyřiceti hodin doplněného jedním postem, B. za použití ustanovení § 266 a § 260, písm. b) tr. z. do vězení v trvání čtyřadvaceti hodin doplněného jedním postem a C. rovněž za použití ustanovení §§ 266 a 260, písm. b) tr. z. do vězení v trvání čtyřadvaceti hodin doplněného jedním postem, při čemž byla u všech vyslovena ztráta práva volebního. Odsouzení bylo u všech podmíněné na dobu jednoho roku.

Výrokem o ztrátě práva volebního byl porušen zákon v ustanovení § 11, odst. 1, posl. věta zák. ze dne 21. března 1929, č. 31 Sb., zakazující vyslovení ztráty práva volebního v trestním příkazu.

Bylo proto vyhověno odůvodněné zmáteční stížnosti generální prokuratury, vznesené podle § 33 tr. ř. k zachování zákona a podle § 292 tr. ř. uznáno právem, jak se stalo.

Čís. 6550.

Je porušením předpisu § 10, odst. 1 zákona ze dne 21. března 1929, č. 31 Sb., vydal-li okresní soud trestní příkaz pro čin, k němuž se obviněný podle trestního oznámení (učiněného nikoli na podkladě vlastního služebního postřehu četnictva) výslovně nedoznal.

(Rozh. ze dne 20. září 1940, Zm I 382/40.)

Nejvyšší soud uznal jako soud zrušovací o zmáteční stížnosti generální prokuratury k zachování zákona do trestního příkazu okresního soudu v N. ze dne 27. června 1940, takto právem:

Pravoplatným trestním příkazem okresního soudu v N. ze dne 27. června 1940, pokud jím bylo trestní oznámení proti obžalovanému B. vyřízeno trestním příkazem, byl porušen zákon v ustanovení § 10, odst. 1 zákona ze dne 21. března 1929, č. 31 Sb.

Nalézacímu soudu se ukládá, aby proti B-ovi znovu zavedl řízení a věc rozhodl, dbaje při tom ustanovení §§ 293, odst. 3 a 290, odst. 2 tr. ř.

D ů v o d y:

Pravoplatným trestním příkazem okresního soudu v N. ze dne 27. června 1940 byl obžalovaný A. odsouzen pro přestupek krádeže podle § 460 tr. z. za použití § 266 tr. z. do vězení na čtyřadvacet hodin podmíněně se zkušební lhůtou jednoho roku a obžalovaný B. pro přestupek podílnictví na krádeži podle § 464 tr. z., a to podle § 460 tr. z. za použití §§ 266 a 261 tr. z. k pokutě 50 K, v případě nedobytnosti do vězení na čtyřadvacet hodin, rovněž podmíněně se zkušební lhůtou jednoho roku.

U obou obžalovaných uvádí trestní příkaz, že se výslovně doznali před četnictvem.

Podle trestního oznámení četnické stanice v P., které jediné bylo okresnímu soudu podkladem pro vydání trestního příkazu, byl obviněný B. udán soudu jako podezřelý z krádeže dřevěné oje v ceně 50 K z důvodu, že tato oj, odcizená v březnu 1940 rolníku T., byla nalezena u kováře R., kam ji přinesl obžalovaný B., aby byla připevněna do jeho vozu. Obviněný B. popřel četnictvu jakoukoliv krádež, později však mu udal, že oj odcizil jeho čeledín A., na něhož sváděl veškerou vinu, a A.

se pak též skutečně četnictvu doznal, že oj na jaře T-ovi odcizil, a to bez vědomí svého zaměstnavatele. Četnické oznámení tohoto obsahu se tudíž nezmiňuje o žádném výslovném B-ově doznání k jakémukoliv trestnému činu, zejména ne k přestupku podle § 464 tr. z., jak toho vyžaduje předpis § 10, odst. 1 zák. ze dne 21. března 1929, č. 31 Sb.; za tohoto stavu nebyl tudíž okresní soud oprávněn vyřídit trestní oznámení co do obviněného B. trestním příkazem, nýbrž byl povinen zavést proti němu řádné řízení.

Bylo proto vyhověno zmáteční stížnosti, vznesené generální prokuraturou podle § 33 tr. ř. k zachování zákona a uznáno podle § 292 tr. ř. právem, jak uvedeno.

Čís. 6551.

Může-li řidič automobilu seznati, že dojede na výši motocyklisty, kterého chce předejti, v místech, kde ze státní silnice, po níž oba jedou, odbočuje po levé straně okresní silnice, musí svou rychlost zmírniti tak, aby mohl bezpečně zastaviti nebo se vyhnouti, kdyby motocyklista odbočil na okresní silnici, leda by si předem zjednal úplnou jistotu, že motocyklista pojedou rovně dále.

Nestačí, že dal motocyklistovi včas výstražné znamení a ten že se po něm zachoval nečinně.

Nezáleží též na tom, že tu nebylo okolností, uvedených v § 106, odst. 4, případ první vládní nař. č. 203/1935 Sb., neboť zvláště vyhlášené bezpečnostní předpisy nejsou jediným zdrojem předvídatelnosti nebezpečí.

(Rozh. ze dne 21. září 1940, Zm I 87/40.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmáteční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem proti bezpečnosti života podle § 335 tr. zák.

D ů v o d y:

Zmateční stížnosti, uplatňující důvody zmatečnosti podle § 281, č. 5, 9, písm. a) a 10 tr. ř. nelze přisvědčiti.

Z důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9; písm. a) tr. ř. namítá zmáteční stížnost, že první soud shledal neprávem jednání obžalovaného nedbalým ve smyslu § 335 tr. z. Obžalovaný prý splnil bezpečnostní předpisy a mohl se spolehnouti, že motocyklista pojedou rovně, takže nemohl předvídati, že může přivoditi nebezpečí, uvedené v § 335 tr. z.

S tímto právním názorem nelze souhlasiti. Obžalovaný se blížil podle zjištění rozsudku rychlostí 75 km za hodinu k místu, kde odbočuje ze státní silnice, po které jel, silnice okresní. Měl projeti tímto místem právě v okamžiku, kdy jel před ním motocyklista, o němž mohl usuzovati při rychlosti obou vozidel, že se dostane na vyústění okresní, vlevo odbočující silnice, přibližně ve stejnou dobu jako jeho auto. Poloha místa

ve spojení s přítomností jiného uživatele silnice, vzdáleností mezi oběma a jejich jízdní rychlostí vytvořila provozní situaci, která byla takového druhu, že z ní byla pro každého člověka normálních schopností a pro každého průměrného řidiče seznatelná možnost, že motocyklista odbočí s hlavní silnice na silnici okresní a že se tak může dostat do jízdní dráhy obžalovaného a může být jeho jízdou ohrožen, pojedede-li obžalovaný nezmenšenou rychlostí dále.

Poněvadž zvláště vyhlášené bezpečnostní předpisy nejsou jediným zdrojem předvídatelnosti nebezpečí, nýbrž zákon jim klade na roveň již přirozené následky jednání nebo opominutí, které může každý snadno poznati, pachatelovo zaměstnání a jeho zvláštní poměry, a v souzeném případě mohl, jak právě uvedeno, obžalovaný seznati možnost nebezpečí již z obvyklých životních poměrů a zkušeností, nemůže mít zmateční stížnost úspěch, ani kdyby jí mohlo být přisvědčeno v jejím tvrzení, že obžalovaný nejel v kritické době za okolností uvedených v § 106, odst. 4, případ prvý vlád. nař. č. 203/1935 Sb. Není proto třeba zabývat se blíže touto námitkou. Obžalovaný jel za okolností, za nichž bylo třeba zvýšené opatrnosti, aby bezpečnost osob a majetku nebyla ohrožena, takže se prohřešil proti všeobecnému předpisu § 106, odst. 4, poslední věta zmíněného vládního nařízení tím, že nezmírnil, dojížděje motocyklistu, rychlost v bezprostřední blízkosti křižovatky na tolik, aby mohl rychlým zabrzděním nebo vyhnutím do strany bezpečně reagovati na změnu směru jeho jízdy. Možnost změny motocyklistovy jízdy byla pak naznačena už povahou místa, takže k její předvídatelnosti nebylo třeba nějakého dalšího náznaku.

Neoprávněnost náhledu zmateční stížnosti, že obžalovaný učinil zadosť požadavku opatrnosti tím, že dal předjížděnému motocyklistovi včas výstražné znamení, je vyvrácena již ustanovením § 107, odst. 3 téhož nařízení.

Obžalovaný mohl pokračovati v jízdě a předjížděti motocyklistu na kritickém místě jen za předpokladu, že by si byl zjednal úplnou jistotu, že motocyklista pojedede rovně dál. Takovou jistotu však neskýtala při náležitě opatrnosti skutečnost, že si motocyklista počínal po výstražném znamení obžalovaného naprosto nečinně. Okolnost ta vzbuzovala při nejmenším pochybnosti o skutečném záměru motocyklistovy a nebyla proto s to vyloučiti v představě normálně dbalého řidiče možnost, že motocyklista odbočí na okresní silnici, a to ani tehdy, když výstražné znamení obžalovaného bylo dáno způsobem účinným a slyšitelným. Obžalovaný mohl a měl uvážiti jako dbalý řidič nejen, zda motocyklista o něm ví, nýbrž vzhledem ke značné své jízdní rychlosti též, zda si uvědomuje jeho bezprostřední blízkost. Měl uvážiti dále, poněvadž je to obecně známý zjev, že jsou mezi uživateli silnice i lidé s menší schopností vnímatí a reagovati okamžitě, ba i osoby nepozorné a neopatrné. Proto nelze ve skutečnosti, že předjížděný P. nereagoval na znamení obžalovaného, spatřovati důvod pro jeho předpoklad, že P. pojedede dále přímým směrem. Případný mylný předpoklad obžalovaného v tomto směru byl zavíněn nedostatkem opatrnosti a pozornosti a nemůže proto vyloučiti jeho nedbalost.

Za tohoto stavu nemusel se prvý soud zvláště zmiňovati o znalcově úsudku, že přeslechnutí ostrého výstražného znamení obžalovaného nutno považovati z provozních důvodů za nemožné. Nejde proto o zmatek podle § 281, č. 5 tr. ř., neuvádí-li prvý soud tento výsledek hlavního přeličení.

Otázka předvídatelnosti nebezpečí je otázkou právní, kterou řešiti přísluší jen soudu a nikoliv znalci. Nejde proto o zmatek neúplnosti (§ 281, č. 5 tr. ř.), nepřihlíží-li rozsudek ke znalcovu úsudku, že počínání motocyklistovo mělo za následek, že obžalovaný mohl předpokládati, že motocyklista bude pokračovati ve směru své jízdy.

Prvý soud nespatřuje stěžovatelovu vinu v tom, že si snad počínal nedbale poté, kdy motocyklista odbočil na okresní silnici, nýbrž spatřuje ji v tom, že spoléhaje se bezdůvodně, že k odbočení nedojde, nezařídil již svou předchozí jízdu podle příkazu přirozené opatrnosti tak, aby mohl ihned a účinně reagovati na změnu motocyklistova směru, že totiž nejel v bezprostřední blízkosti křižovatky na takovou vzdálenost od něho a takovou rychlostí, aby mohl zastaviti okamžitě, nýbrž, že jej předjížděl rychlostí 75 km za hodinu, při níž činí brzdná dráha jeho vozu 55 až 67 m a při níž tudíž nemohl včas zastaviti. Je proto pro posouzení věci nerozhodné znalcovu udání, že by byl obžalovaný nemohl zastaviti svůj automobil vzhledem na krátkou vzdálenost, ve které motocyklista uhnul do jízdní dráhy obžalovaného, a že by bylo proto došlo ke srážce i při menší rychlosti (přes 30 km).

V příčinné spojitosti s výsledkem je činnost pachatelova, byla-li ji vyvolána aspoň jedna z podmínek trestného výsledku. Není tudíž třeba, aby výsledek nastal výhradním působením pachatelovým, a příčinná souvislost není vyloučena ani tenkrát, byla-li jednou z příčin výsledku kulposní činnost třetí osoby (poškozeného), pokud výsledek nevezšel výhradně z činnosti osoby rozdílné od pachatele, takže jej pachatel nemohl odvrátiti. V souzeném případě bylo zjištěné nedbalé jednání obžalovaného jednou z příčin P-ova usmrcení, neboť k nehodě došlo proto, že obžalovaný předjížděl P-a nepřiměřenou rychlostí, pro kterou nemohl včas zastaviti v místě, kde ze silnice státní odbočuje okresní silnice. Proto nelze tvrditi, že příčinou nehody byla výhradně činnost poškozeného. Mohly-li pak býti nehoda a její následek odvráceny tím, že by byl obžalovaný zachoval potřebnou pozornost a opatrnost, nesejde na tom, že mohly býti zamezeny též zachováním opatrnosti poškozeným. Za tohoto stavu věci je nerozhodné znalcovu udání, jehož nehodnocení je vytýkáno jako zmatek podle § 281, č. 5 tr. ř., že P. mohl dáním směrového znamení upozorniti včas obžalovaného na zamýšlenou změnu směru své jízdy a že tím mohlo býti zabráněno srážce, i při zvýšené jízdní rychlosti obžalovaného.

Nerozhodné okolnosti se týká i výtka neúplnosti (§ 281, č. 5 tr. ř.), že prvý soud neuvážil obsah náčrtu, podle něhož činí vzdálenost místa srážky ke středu silnice 14 m a že vzdálenost 9 m, uváděná v rozsudku, je měřena od okraje vyústění okresní silnice. Zmateční stížnost dovozuje z uvedené vzdálenosti, že P. »řezał« zatačku, a tvrdí dále, že by nebylo

bývalo došlo ke srážce, kdyby si byl P. počínal při odbočování správně. I kdyby bylo lze vyvodit z uvedené skutečnosti závěry právě uvedené, nemohlo by jíti vzhledem k již zmíněnému stavu věci o výhradné zavinění, nýbrž jen o spoluzavinění motocyklistovo, a tudíž ani o nedostatek příčinné souvislosti mezi P-ovou smrtí a nedbalostí obžalovaného, jenž se ani nehájil tím, že měl za to, že přejede odbočku silnice dříve, než P. zabočí vlevo, nýbrž popíral seznatelnost změny směru P-ovy jízdy.

Z udání svědka R., že se po nehodě kdosi z lidí dostavivších se na místo činu vyjádřil, že P. byl na motocyklu blázen a že ještě má na sobě náplast po zranění z minulé dopravní nehody, nelze vytěžit nic ve prospěch obžalovaného a mohl proto soud úplně pominouti tuto okolnost, aniž zatížil rozsudek zmatkem podle § 281, č. 5 tr. ř.

Poněvadž jsou splněny obě složky skutkové podstaty, na kterou uznal prvý soud, nemohlo býti jednání obžalovaného podřadeno jen ustanovení § 431 tr. z., jak se toho dovolává zmatečností z důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 10 tr. ř., nebo dokonce uznáno za bez-trestné [§ 281, č. 9, písm. a) tr. ř.].

Čís. 6552.

Předpoklady, za nichž se dopustí zločinu podle § 199, písm. d) tr. zák. [podle §§ 8, 199, písm. d) tr. z.], pokud se týče obecného podvodu, ten, kdo použije k oklamání zfalšované veřejné listiny, kterou sám nezfalšoval.

(Rozh. ze dne 21. září 1940, Zm I 362/40.)

Obžalovanému byly výměrem městského úřadu v N. ze dne 16. září 1939 předepsány stavební poplatky z roku 1934 ve výši 100 K. Dne 23. října 1939 předložil obžalovaný P-ovi, revidentovi stavebního referátu města N., potvrzenku tohoto referátu o zaplacení částky 650 K ze dne 18. února 1938 na doklad toho, že předepsané poplatky zaplatil již v roce 1938. P. potvrzenku zadržel, ježto viděl, že je zfalšována tím, že byla původní zaplacená částka 50 K doplněna na 650 K a že byl přepsán rok vyhotovení a jednacím číslem. Nalézací soud zprostil obžalovaného obžaloby pro zločin podvodu podle §§ 197, 199, písm. d) tr. zák., poněvadž podle jeho přesvědčení nebyla nijak vyvrácena obhajoba obžalovaného, že potvrzenku nezfalšoval.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmatečným stížnostem státního zastupitelství do tohoto rozsudku, zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, aby o ní znova jednal a rozhodl.

Z d ů v o d ů:

Zmatečným stížnostem veřejného žalobce nelze upřít oprávnění, pokud uplatňuje důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř.

Podle obžaloby dopustil se obžalovaný zločinu podle §§ 197, 199, písm. d) tr. z. tím, že dne 23. října 1939 předložil P-ovi, revidentovi stavebního referátu města N., potvrzení tohoto referátu ze dne 18. února 1938 o zaplacení částky 650 K, na kterém v úmyslu podvodném zfalšoval celkovou sumu z 50 K na 650 K, letopočet vyhotovení a číslo jednacím, a že je předložil jako doklad o tom, že zaplatil stavební poplatky ve výši 100 K, které mu byly předepsány k zaplacení výměrem ze dne 16. září 1939, ačkoliv tomu tak nebylo. Nalézací soud, zjistiť toliko, že potvrzení to bylo zfalšováno, zprostil obžalovaného obžaloby pro zločin podvodu podle §§ 197, 199, písm. d) tr. z. pro nedostatek důkazů, poněvadž obhajoba obžalovaného, že zmíněnou potvrzenku nižádným způsobem nezfalšoval, nebyla podle výsledků hlavního líčení nijak vyvrácena.

Výrokem tím porušil nalézací soud předpis § 262 tr. ř., podle něhož je povinností nalézacího soudu, aby zkoumal, zda skutečnosti, na nichž se obžaloba zakládá, samy o sobě nebo ve spojení s okolnostmi teprve v hlavním přelíčení najevo vyšly, zakládají jiný trestný čin, než který jest uveden v obžalobě. Touto otázkou se nalézací soud vůbec nezabýval. Nechal proto neřešenu otázku, zda se toto zfalšování stalo s předchozím nebo alespoň současným spolupůsobením nebo dorozuměním obžalovaného (srovn. rozh. č. 6279 Sb. n. s.) a zda potom obžalovaný předložil onu zfalšovanou veřejnou listinu úředníku v úmyslu uvést ho v omyl o zaplacení částky 100 K, které ještě nezaplatil, a zda se touto svojí činností dopustil spolupachatelství na zločinu padělání veřejné listiny podle §§ 197, 199, písm. d) tr. z., pokud se týče pokusu tohoto trestného činu podle § 8 tr. z. (srovn. rozh. č. 5768 Sb. n. s.), anebo zda, nezúčastniv se žádným způsobem na zfalšování stvrzenky, použil jí jen ke zmíněnému účelu a spáchal tak pokus přestupku podvodu podle §§ 8, 197, 461 tr. zák.

Ježto nalézací soud v důsledku svého pochybného právního stanoviska neučinil ani potřebná nahoře naznačená skutková zjištění po stránce objektivní a subjektivní a proto se nelze obejít bez nového hlavního přelíčení, nemohl zrušovací soud rozhodnouti ve věci samé.

Bylo proto zmatečným stížnostem vyhověno, rozsudek byl zrušen v napadené části a věc byla vrácena soudu prvé stolice k novému projednání a rozhodnutí.

Čís. 6553.

Ke vzájemnému poměru skutkových podstat podle §§ 1, 2 zákona č. 309/1921 Sb. (proti útisku) a podle § 98 tr. zák.

Uvedená zákonná ustanovení sledují též účel; liší se jen co do jakosti a síly použitých prostředků, u pohrůžky zejména co do tíže a citelnosti zla, jímž bylo hroženo.

Neshledal-li soud v jednání obžalovaného skutkovou podstatu zločinu podle § 99 tr. zák., ježto obžalovaný nejednal v úmyslu uvést ohroženého ve strach a nepokoj, nýbrž v úmyslu vynutiti na něm plnění, je

jeho povinností zkoumati skutek obžalovaného nejprve s hlediska skutkové podstaty zločinu podle § 98, písm. b) tr. zák., a jen kdyby nebyla splněna, s hlediska mírnějších ustanovení §§ 1, 2 zákona č. 309/1921 Sb.

Použitím zbraně míní zákon v § 2, odst. 2, zák. č. 309/1921 Sb. jen takové její použití, které zvyšuje účinnost vyhrůžky a zdůrazňuje ji.

(Rozh. ze dne 21. září 1940, Zm II 217/40.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný, byv obžalován pro zločin podle § 99 tr. z., uznán vinným přečinem útisku podle §§ 1 a 2 zákona č. 309/1921 Sb., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu první stolice, aby ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnosti veřejného žalobce, uplatňující důvody zmatečnosti podle § 281, č. 5 a 10 tr. ř., nelze upřítí oprávnění.

Nalézací soud zjistiv, že obžalovaný po hádce s P-em kráčel se sekerou v ruce po dvorku domu své družky a pohrozil P-ovi, že ho zabije, a když ne, tak ho dá zavřít, aby neviděl božího světla, podřadil tento čin skutkové podstatě přečinu podle §§ 1 a 2 zák. proti útisku a nikoliv, jak navrhovala obžaloba, skutkové podstatě zločinu podle § 99 tr. z., ježto nabyt předsvědčení, že se úmysl obžalovaného po objektivní — správně subjektivní — stránce nesl zřejmě jen k tomu, aby bezprávně vynutil na P-ovi, aby se ochotněji vystěhoval, a nikoliv, aby v něm vzbudil strach a nepokoj. Otázkou, nezakládá-li zjištěný čin obžalovaného skutkovou podstatu zločinu podle § 98, písm. b) tr. z., se nalézací soud vůbec nezabýval, ačkoliv ustanovení §§ 1 a 2 zák. proti útisku a § 98, písm. b) tr. z. sledují též účel a liší se jen v jakosti a síle použitých prostředků, při pohrůžce zejména v tíži a citelnosti zla, jímž bylo hroženo (viz rozh. č. 3563 Sb. n. s.). Rozsudek proto také nemá postačujícího skutkového podkladu, který by připouštěl právní závěr, že byly vyhrůžky obžalovaného objektivně způsobily vzbudit v ohroženém důvodnou obavu ve smyslu § 98, písm. b) tr. z., to jest, že mohly účinkovati na vůli ohroženého, protože mohl mít za to, že je pachatel s to svou vyhrůžku uskutečnit, anebo že této intenzity nedosáhly. Nalézací soud sice zjišťuje, že ohrožený udal četnictvu, že pohrůžkám nevěnoval jinak pozornosti a neúčinnil opatření pro bezpečnost své osoby, a že obžalovaný nijak na soud nepůsobil dojmem násilníka a že platí za člověka řádného a pracovitého, avšak skutečnosti ty by nasvědčovaly toliko nerozhodné okolnosti, že obžalovaný sám nechtěl vyhrůžku uskutečnit. Naproti tomu nalézací soud vůbec nepřihlíží k okolnosti potvrzené svědkem P. a Františkou L., že obžalovaný už jednou ohrožoval nožem synka L-ově, a k další okolnosti vysvítající z přečteného výpisu z trestního rejstříku, že obžalovaný byl už odsouzen pro přestupek podle § 411 tr. z., z čehož by se dalo souditi na objektivní způsobilost jeho vyhrůžek vyvolatí v ohroženém

důvodnou obavu ve smyslu § 98, písm. b) tr. z. Tím, že nalézací soud nezhodnotil tyto výsledky hlavního přeličení, zatížil rozsudek zmatečností podle § 281, č. 5 tr. ř.

Podřadil-li nalézací soud, aniž řešil otázku objektivní způsobilosti zjištěných vyhrůžek vyvolatí v ohroženém psychický stav, předpokládaný v § 98, písm. b) tr. z., čin obžalovaného mírnějšímu ustanovení §§ 1 a 2 zákona proti útisku, zatížil tím rozsudek zmatečností podle § 281, č. 10 tr. ř.

Bylo proto zmateční stížnosti vyhověno, rozsudek byl zrušen a, ježto se pro nedostatek potřebných zjištění nelze obejít bez nového hlavního přeličení, byla věc vrácena soudu první stolice k novému projednání a rozhodnutí, aniž se bylo třeba zabývatí dalšími výtkami zmateční stížnosti. Podotýká se jen, že dlužno zmateční stížnosti též přisvědčiti, pokud zastává názor, že se použitím zbraně podle § 2, odst. 2. zákona proti útisku míní pouze takové použití, které zvyšuje účinnost vyhrůžky a zdůrazňuje ji, z čehož plyne, že nalézací soud, zjistiv, že obžalovaný nesl sekuru jen proto, že jí potřeboval a použil k opravě chlívků a nikoli ke zdůraznění pohrůžek, neměl podkladu pro odsouzení obžalovaného pro přečin útisku podle druhého odstavce § 2 zákona č. 309/1921 Sb.

Čís. 6554.

Křivá výpověď, vydaná svědkem před soudem v řízení pro pokoutnictví podle mín. nař. č. 114/1857 ř. z., je svědectvím, složeným před soudem a podléhá sankci § 199, písm. a) tr. zák.

Nezáleží na tom, že bylo řízení prováděno soudem místně nepřislusným.

(Rozh. ze dne 23. září 1940, Zm I 394/40.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, jímž byli podle § 259, č. 2 tr. ř. zproštěni obžaloby: obžalovaná A. pro zločin podvodu podle §§ 197, 199, písm. a) tr. z. a obžalovaný B. pro zločin spoluviny na zločinu podvodu podle §§ 5, 197, 199, písm. a) tr. z., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu první stolice, aby ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnosti státního zastupitelství, uplatňující jediný důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., nelze upřítí oprávnění.

Nalézací soud zjistil, že se proti obžalovanému B., soudnímu kancelářskému asistentu ve V., vedlo u prezidia krajského soudu v N. řízení pro pokoutnictví, za něhož byla komisi tohoto prezidia, složenou ze soudního rady P. a soudního kontrolora O. jako zapisovatele, slyšena dne 7. srpna 1939 odpoledne nepřisezně jako svědkyně obžalovaná A.

Dále vzal nalézací soud za zjištěno, že obžalovaná A., byvši před výslechem upozorněna, že musí mluvit pravdu, vypovídala objektivně i vědomě nepravdu, pokud udala, že soudnímu asistentu B. nic neplatila za vtělení odevzdací listiny, a že na ní nic nechtěl. Pokud jde o obžalovaného B., zjistil nalézací soud, že byl slyšen uvedenou komisí téhož dne d o p o l e d n e o obviněních z pokoutnictví, že důsledkem toho předpokládal, že bude touto komisí slyšena též obžalovaná A., že ji pak navštívil v jejím bytě a sdělil jí, že je zde komise, a kdyby byla náhodou volána, aby se nezmiňovala o tom, že mu dala odměnu.

Nalézací soud neshledal v tomto zjištěném ději skutkovou podstatu zažalovaného zločinu podle §§ 197, 199, písm. a) tr. z., pokud se týče podle §§ 5, 197, 199, písm. a) tr. z., zprostil oba obžalované podle § 259, č. 2 tr. ř. obžaloby a odůvodnil osvobozující výrok tím, že je řízení pro pokoutnictví řízením správním a soudy, jež jsou povolány pokoutnictví stíhati, vystupují v tomto řízení jako úřady správní, nikoli jako úřady nalézající právo a konající spravedlnost, a že podle ustálené judikatury nespadá křivé svědectví před správním úřadem pod předpis § 199, písm. a) tr. z.

Je sice správné, že křivé svědectví před správním úřadem nespadá pod předpis § 199, písm. a) tr. z. Nalézací soud však pochybil po stránce právní — což zmateční stížnost právem vytýká s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., — považuje-li uvedenou svědeckou výpověď obžalované A. za výpověď, složenou před správním úřadem a nikoliv před soudem.

Pro povahu řízení o pokoutnictví a pro otázku, zda soudy řízení to provádějící vystupují jako úřady správní či jako orgány vykonávající pravomoc soudní (jurisdikci), před nimiž učiněná výpověď je svědectvím ve smyslu § 199, písm. a) tr. z., není rozhodné, ani v jakých formách se provádí řízení o pokoutnictví, ani že skutek zakládající pokoutnictví nemá povahu přestupků uvedených v trestním zákoně a v zákonech jej doplňujících, nýbrž rozhodné je jen, zda soudy projedávající pokoutnictví vykonávají tento úřad jako výron své s o u d c o v s k é pravomoci přikázané jim zákonem. Uvážil-li se, že je řízení proti pokoutníkům přikázáno podle § 3 min. nař. ze dne 8. června 1857, č. 114 ř. z. soudům, které mají vyšetřování provést kárnou mocí, a že je proti jejich rozhodnutí přípustný rekurs na vyšší soudy, dále že kárná pravomoc je nezbytným doplňkem každé soudcovské činnosti a již sama o sobě tvoří nedílnou součást soudnictví, že soud má věc vyšetřiti při výkonu kárné pravomoci podle § 3 uvedeného ministerského nařízení, je nepochybné, že soudy, jež vyšetřují a rozhodují případy pokoutnictví, činí tak ve výkonu své pravomoci s o u d n í zákonem jim přikázané a že i toto řízení před nimi požívá zvýšené trestní ochrany ve smyslu §§ 197, 199, písm. a) tr. z. Proto je nutno pokládati za křivé svědectví složené před s o u d e m i křivou výpověď, kterou svědek složil před soudem v řízení zavedeném podle ministerského nařízení č. 114/1857 ř. z. (srovn. rozh. č. 1248, 3898 víd. sb., Altmann, I., str. 560). Při tom je zcela nerozhodné, zda šlo v souzeném případě o soud místně příslušný, anebo zda měl vyšetřování

provésti okresní soud a nikoliv zvláštní komise vyslaná presidiem nadřízeného soudu; stačí, že se výpověď stala před soudcem samým.

Ani z ustanovení § 24, č. 13 jedn. řádu, podle něhož náležejí záležitosti týkající se stíhání pokoutnictví k věcem presidiálním, nelze dovodovati, že je svědecká výpověď složená v tomto řízení výpovědí před správním úřadem, neboť se uvedený předpis jednacích řádů týká jen formální otázky zmíněného řízení, nerozhodné pro posouzení jeho povahy; zvláště sluší naproti tomu uvážiti význam čl. IV uvozovacího zákona k civilnímu řádu soudnímu, podle něhož rozhodují o rekursech v záležitostech pokoutnictví rekursní soudy jako v obyčejných sporných věcech (§§ 514 až 528 c. ř. s.).

Vyložil proto nalézací soud nesprávně zákon v ustanovení § 199, písm. a) tr. z. a zatížil rozsudek zmatkem podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., když svědeckou výpověď složenou před soudem v řízení zavedeném podle min. nař. č. 114/1857 ř. z. považoval za výpověď složenou před úřadem správním.

Byl proto rozsudek z tohoto důvodu zrušen jako zmatečný. Jelikož právě uvedený nesprávný výklad zákona měl za následek, že nalézací soud neučinil další potřebné zjištění, nutné pro rozhodnutí viny po stránce subjektivní, zejména o vědomí obžalovaných, že jde o výpověď před soudem, nemohl nejvyšší soud jako soud zrušovací rozhodnouti ihned ve věci samé a proto věc vrátil soudu nalézacímu ve smyslu § 288, odst. 2, č. 3, posl. věta tr. ř.

Čís. 6555.

Ten, kdo padělal veřejnou listinu, aby jí použil v podvodném úmyslu k oklamání, je vinen dokonáním zločinem podle §§ 197, 199, písm. d) tr. zák., třebaš ji nepředložil k úspěšnému oklamání sám, nýbrž to učinil jiný (bezelstný) na jeho příkaz.

(Rozh. ze dne 24. září 1940, Zm I 368/40).

Obžalovanému A., řezníkovi v N., se nedopatřením úřadu dostal do rukou blanket hromadného odběrního listu, opatřený úředními razítky a podpisem. Obžalovaný v něm vyplnil běžné číslo, datum a obsah tak, aby ho opravňoval k odběru sádla. Takto upravený odběrní list odevzdal B-ovi, aby jej předložil na jatkách a přivezl mu sádlo, které naň dostane. B., který nevěděl o tom, že je odběrní list padělán, ani to sám nepoznal, předložil list na jatkách a bylo mu naň vydáno 320 kg sádla.

Nalézací soud uznal obžalovaného A. vinným zločinem podvodu podle §§ 197, 199, písm. d) tr. zák. Spoluobžalovaného B. zprostil obžaloby pro týž trestný čin.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost, kterou vznesl do rozsudku nalézacího soudu obžalovaný A.

D ů v o d y:

Zmateční stížnosti uplatňující toliko důvod zmatečnosti podle § 281, č. 10 tr. ř. nelze přisvědčiti.

Stěžovatel namítá, že jde toliko o nedokonaný zločin podvodu, ježto je k dokonání třeba, aby pachatel použil padělané listiny v úmyslu podvodném, což neučinil stěžovatel, nýbrž spoluobžalovaný B., který předložil padělaný odběrní list, a že tu nebylo shodné vůle obou nesoucí se k padělání, ježto B. o padělání nevěděl.

Je správné tvrzení zmateční stížnosti, že je k dokonání zločinu podvodu paděláním veřejné listiny potřebí, aby listiny bylo použito v úmyslu podvodném. Zmateční stížnost sama však nemůže popřít a výslovně uznává souhlasně se zjištěním rozsudku, že padělaného odběrního listu bylo použito z podnětu stěžovatelova spoluobžalovaným B.

Ve všeobecnosti je správná i druhá stěžovatelova námitka, že je v případě, kdy listinu padělala jedna osoba a použila jí osoba druhá, potřebí shodné vůle obou osob nesoucí se k padělání. Leč tu nejde o takový případ. Podle zjištění rozsudku padělal stěžovatel odběrní list, aby naň dostal sádlo, a padělaný odběrní list odevzdal B-ovi, aby sádlo odebral, aniž mu řekl, že je odběrní list padělaný. Nelze tu tedy o B-ovi uvažovati jako o spolupachateli, a stěžovatel učinil se své strany vše, čeho je potřebí k dokonání zločinu, tím, že odevzdal padělaný odběrní list B-ovi, naznačiv mu, jak ho má použít, při čemž nezáleží na tom, že B. nevěděl o padělání a že tedy při předložení listiny nejednal v úmyslu podvodném, neboť tu stěžovatel sám uskutečnil skutkovou podstatu trestného činu, použiv k tomu B-a jako nástroje, který proto nemůže být trestán, ježto u něho nejsou splněny předpoklady subjektivní skutkové podstaty trestného činu.

Byla proto zmateční stížnost zamítnuta.

Čís. 6556.

Zákon ze dne 20. prosince 1923, č. 9 Sb. z roku 1924:

Pachatel, který přechovával radiotelefonní zařízení od nezjištěné doby do 30. září 1939, přechovával je též za války, i když tak činil v Protektorátě a je protektorátním příslušníkem.

(Rozh. ze dne 27. září 1940, Zm I 363/40.)

Nalézací soud zjistiv, že obžalovaný, příslušník Protektorátu Čechy a Morava, přechovával v Bystré u Poličky od nezjištěné doby do 30. září 1939 bez povolení radiotelefonní zařízení (úplnou přijímací stanici a různé radiotelefonní součástky), uznal obžalovaného vinným zločinem podle § 24, odst. 2 zák. č. 9/1924 Sb.

Nejvyšší soud zamítl zmateční stížnost, kterou obžalovaný vznesl do rozsudku nalézacího soudu.

Z d ů v o d ů:

Zmateční stížnost spatřuje důvod zmatečnosti podle § 281, č. 10 tr. ř. v tom, že

a) byl čin podle zjištění nalézacího soudu spáchán od blíže nezjištěné doby do 30. září 1939, tedy také za války, že však z toho je neurčito, kdy byl čin spáchán vůbec a zda je již z tohoto důvodu splněna kvalifikace podle § 24, odst. 2 zák. č. 9/1924 Sb.,

b) jde o českého protektorátního příslušníka a že v druhé polovici roku 1939 nebylo území Protektorátu Čechy a Morava podle povahy svého zřízení ve válce.

Na tomto podkladě poukazuje zmateční stížnost na méně trestný čin podle § 24, odst. 1 uved. zák.

Zmateční stížnost je bezdůvodná.

Vzhledem ke státoprávnímu postavení Protektorátu Čechy a Morava v rámci Německé říše a vzhledem na notoricky známou okolnost válečného stavu Německé říše je bezpochybné, že se přechovávání radiového zařízení do 30. září 1939 stalo též za války bez ohledu na to, že jde o českého příslušníka Protektorátu Čechy a Morava.

Právní kvalifikace trestného činu obžalovaného podle § 24, odst. 2 uved. zák. je založena již tím, že obžalovaný podle zjištění nalézacího soudu přechovával radiové zařízení za války v září 1939 a je pro tuto kvalifikaci vzhledem na povahu trestného činu nerozhodné, zda přechovával toto radiové zařízení i před tím mimo dobu válečnou.

Čís. 6557.

K pojmu »bez přivolení« ve smyslu § 171 tr. zák.

Souhlas s pachatelovým činem nestačí k nastrojení ve smyslu § 5 tr. zák., není-li zjištěno, že jim bylo v pachateli vzbuzeno rozhodnutí spáchatí činu. Lze v něm však po případě spatřovati pomáhání (psychické) ve smyslu téhož zákonného ustanovení.

Nelze mluvit o škodě ve smyslu § 197 tr. zák., bylo-li činem porušeno pouze právo dohledu, jehož účelem je ochrana státního majetku, nikoli tento majetek sám.

(Rozh. ze dne 28. září 1940, Zm I 93/40.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmatečným stížnostem obžalovaných A. a B. do rozsudku krajského soudu, jímž byli uznáni vinnými obžalovaný B. přestupkem podvodu podle §§ 461, 197 tr. z. a přestupkem spoluviny na krádeži podle §§ 5, 460, 171 tr. z., obžalovaný A. přestupkem krádeže podle §§ 460, 171 tr. z. a přestupkem spoluviny na podvodu podle §§ 5, 461, 197 tr. z., zrušil napadený rozsudek v celém rozsahu a přikázal věc nyní příslušnému okresnímu soudu k novému projednání a rozhodnutí.

D ů v o d y:

I. Podle skutkového zjištění napadeného rozsudku opatroval obžalovaný svobodník A. jako proviantní pomocník dříví pro 1. rotu pš. pl. č. 2, dal rozkaz, aby se dříví vozilo z panského lesa, vyžádal si za tím účelem na obci, aby mu k vození dříví přidělila povozy, nevyžádal si však svolení správy lesa, ač byl na to upozorněn obecním starostou, je muž obžalovaný pouze řekl, že na lesní správě nikoho nezastihl a že tam půjde jiný den; obžalovaný poručík B., který byl velitelem uvedené roty, věděl o tomto počínání obžalovaného A. a souhlasil s ním; cena odvezeného dříví činí asi 840 K.

V tomto zjištěném ději shledal nalézací soud splněnou skutkovou podstatu přestupku krádeže, pokud se týče přestupku spoluviny na krádeži, zejména i po subjektivní stránce, ježto šlo o »vědomé« odnětí věci »bez přivolení« jejich držitele.

S tímto právním závěrem nalézacího soudu nelze souhlasiti.

Podle výpovědi svědka P., již nalézací soud neupírá hodnověrnost, snažil se obžalovaný A. dosáhnouti svolení lesní správy, ježto však nikoho nezastihl, chtěl to učiniti později. Za tohoto stavu věci — přihlíží-li se též k tomu, že se odvážení dříví dalo veřejně s vědomím obecního úřadu — bylo by lze závěru o subjektivní vině obžalovaného přisvědčiti teprve tenkrát, kdyby byly zjištěny skutečnosti, z nichž by mohlo býti usuzováno na to, že se obžalovaný od počátku nechtěl ucházeti ani o dodatečné svolení lesní správy, po případě, že ani nemohl počítati s tím, že takové dodatečné svolení bude lesní správou dáno.

Totéž, co bylo tu uvedeno co do subjektivní viny obžalovaného A. platí i o subjektivní vině obžalovaného B.

Ježto nalézací soud mylně použil zákona na zjištěný skutkový děj, zatížil rozsudek zmatkem podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř.

Tento zmatek uplatňuje svým obsahem zmatečnou stížnost obžalovaného A., a ježto je k prospěchu též obžalovaného B., bylo podle § 290, odst. 1 tr. ř. postupováno tak, jako kdyby uvedený zmatek uplatňoval i tento obžalovaný.

Byl proto napadený rozsudek zrušen již z těchto důvodů, aniž se bylo třeba zabývati dalšími vývody zmatečných stížností.

Podotknouti je, že k pojmu nastrojení nestačí zjištění, že obžalovaný B. souhlasil s počínáním obžalovaného A., neboť k tomu by bylo třeba dalšího zjištění, totiž že v obžalovaném A. bylo tímto souhlasem vzbuzeno rozhodnutí spáchat krádež dříví. Jinak by bylo uvažovati, pokud lze v projeveném souhlasu nadřazeného spatřovati pomáhání (psychické) podle § 5 tr. z.

II. Podle skutkových zjištění napadeného rozsudku vyplatil obžalovaný B. ze zálohy nějaké peníze v částce asi 600 K, které však nebyly uznány hospodářskou správou a které by byl musil zaplatiti z vlastních peněz; ke krytí této částky dal vystaviti obžalovaným A. fingované účty za dříví a předložil je hospodářské správě k zakrytí uvedeného schodku.

Domnívá se pak nalézací soud, že je zjištěným dějem naplněna skutková podstata podvodu (pokud se týče spoluviny na tomto trestném činu) i tenkrát, že vojenské správě nemohla vzniknouti skutečná škoda, neboť hospodářská správa byla zkrácena na svém dohlédacím právu.

Pokud nalézací soud uznal, že je skutková podstata podvodu v souzeném případě splněna již vzhledem na škodu, způsobenou na dohlédacím právu hospodářské správy, zatížil rozsudek zmatkem podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř.

Účelem dohledu hospodářské správy je ochrana státního majetku. Lze proto o škodě mluvíti tenkrát, směřoval-li čin k poškození tohoto majetku, nikoli však tenkrát, když bylo činem porušeno pouze právo dohledu (rozh. č. 1893 Sb. n. s.).

Bylo proto zmatečným stížnostem obžalovaných, uplatňujících právní mylnost napadeného rozsudku, vyhověno s uvedených hledisek.

Čís. 6558.

Dozorce vězňů je povinen zabrániti vstupu nepovolaných osob do místností věznic a styku vězňů s nimi. Tato jeho všeobecná úřední povinnost se vztahuje i na vězně, které ve věznicích, svěřené jeho dohledu, umístily německé úřady, i když nad nimi v určitých denních hodinách vykonává dozor orgán ustanovený těmito úřady.

S hlediska skutkové podstaty podle § 104 tr. zák. je nerozhodné, je-li dar nebo prospěch nepatrný, čili nic.

(Rozh. ze dne 28. září 1940, Zm I 385/40.)

Obžalovaný byl dozorcem vězňů ve věznicích okresního soudu v N. Do této věznic byly umístováni i vězňové německého úředního soudu a německé tajné státní policie. K dozoru nad nimi byl německými úřady zřízen zvláštní dozorce vězňů, který však konal službu jen ve všední dny od 8 do 18 hodin, kdežto v neděli, ve svátek a v noci byl ve věznicích jen obžalovaný. Vězňové dodaní do věznic německými úřady si nesměli sami obstarávat jídlo, ani nápoje a návštěvy u nich byly dovoleny jen v přítomnosti úředníka německé tajné státní policie.

Obžalovaný dovolil, aby vězně německých úřadů Ladislava P. navštívili v neděli jeho bratr Jaroslav a matka, která Ladislavovi P. přinesla potraviny. Jaroslav P. strčil za to obžalovanému proti jeho vůli do kapsy pětikorunu.

Dále dovolil obžalovaný manželovi vyšetřovanky německých úřadů Ladislavu O. návštěvu uvězněné manželky, a to po třikráte, vždy v neděli. Ladislav O. mu po každé vtiskl do ruky dvacetikorunu.

Také Anně R-ové dovolil asi pětkrát navštívit manžela, dodaného do věznic německými úřady a ta po každé přinesla synkovi obžalovaného asi za 4 K perníku.

Krom toho docházel některým vězňům německých úřadů pro potraviny a pro pivo, na které si dali peníze, a na jejich výzvu si s nimi připil.

Nalézací soud zprostil obžalovaného podle § 259, č. 2 tr. ř. obžaloby pro zločin brání darů ve věcech úředních podle § 104, druhá věta tr. zák.

Nejvyšší soud vyhověl zmatečné stížnosti státního zastupitelství do zprošťujícího rozsudku, zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, aby ji znovu projednal a o ní rozhodl.

Důvody:

Zmatečné stížnosti, která uplatňuje důvody zmatečnosti podle § 281, č. 5 a 9, písm. a) tr. ř., nutno přisvědčiti.

Podle obžaloby dopustil se obžalovaný zločinu podle § 104, věta druhá tr. z. tím, že se jako dozorce vězňů okresního soudu v N. dával svědčí k poskytování neoprávněných výhod vyšetřovancům německé tajné státní policie, uvězněným ve věznicí tohoto soudu.

Nalézací soud zprostil obžalovaného podle § 259, č. 2 tr. ř. této obžaloby jednak, ježto v případě Ladislava O. a Jaroslava P. bylo jeho úmyslem neponechat si přijatý peněz, nýbrž použití ho ve prospěch vyšetřovanců a v případě vyšetřovanců, kteří mu dali připít z doneseného piva a v případě Anny R. (perník) šlo o poskytnutí nepatrné, které svou hodnotou nepřesahuje zproštitelné, jednak ježto neměl za vyvrácení obhajobu obžalovaného, že si nebyl vědom toho, že vůči vyšetřovancům německých úřadů vykonával nějaké úřední funkce, ježto ho nikdo — ani německé úřady, ani přednosta soudu — neustanovil dozorcem co do těchto vyšetřovanců.

Právně uplatňuje veřejný žalobce důvody zmatečnosti podle § 281, č. 5 a 9, písm. a) tr. ř., proti odůvodnění zprošťujícího výroku v obou směrech právě naznačených. Na odůvodněnou druhého výroku týkajícího se subjektivní stránky skutkové podstaty zločinu podle § 104, věta druhá tr. z. poukazuje nalézací soud na zprávu okresního soudu v N., podle které nebyl obžalovaný správcem soudu zmocněn, aby vykonával funkci dozorce vězňů německých úřadů (úředního soudu a německé tajné státní policie), a na sdělení těchto úřadů, že vězni, dodaní pro německé úřady, byli svěřeni zvláštnímu německému dozorcí, který konal službu ve všední dny od 8 do 18 hodin, a že od nich obžalovaný nedostal příkaz, aby vykonával jakékoli funkce co do těchto vězňů, nýbrž měl v neděli a ve svátek a v době od 18 do 8 hodin pouze všeobecný dozor nad věznicí, kterýžto úkol převzal automaticky jakožto domovník (Hauswart) věznic.

Z tohoto odůvodnění vyplývá, že nalézací soud nesprávně vykládá pojem úředníka ve smyslu § 104 tr. z., který definuje odstavec druhý § 101 tr. z. a jehož neznaností se obžalovaný ve smyslu § 3 tr. z. nemůže omlouvat. Podle definice uvedeného ustanovení trestního zákona má se za úředníka pokládati nejen ten — jak zřejmě mylně předpokládá nalézací soud — kdo mocí příkazu veřejného, přímým o daného, ať je pod přísahou čili nic, je povinen obstarávat práci vlády, nýbrž i ten, kterému byl dán takový příkaz nepřímým.

Obžalovaný jako jediný dozorce vězňů okresního soudu v N. byl podle § 45 instr. pro trestní soudy povinen hlídati vězně ve věznicí tohoto soudu. Z této jeho všeobecné povinnosti vyplývá samozřejmě jeho další úřední povinnost čeliti jednak vstupu nepovolaných osob do místností věznic, jednak styku všech v nich uvězněných s takovými osobami. Plnění tuto všeobecnou a samozřejmě povinnost nepřislušelo mu co do vězňů německých úřadů jen v době, kdy funkce dozorce těchto vězňů zastával orgán, ustanovený výslovně na tuto dobu německými úřady, kdežto všeobecná jeho povinnost nahoře naznačená plynula již z jeho ustanovení dozorcem vězňů okresního soudu, takže v tom směru nebylo ani třeba přímého příkazu daného okresním soudem nebo německými úřady, čemuž německá tajná státní policie dává též výraz ve svém sdělení slovem »automaticky«, kterým poukazuje na příkaz daný obžalovanému nepřímým.

Bylo proto na soudě, aby se zabýval otázkou, zda si obžalovaný byl nebo musel býti vědom tohoto nepřímého daného veřejného příkazu, a to tím spíše, když bylo obžalovanému podle zjištění rozsudku známo, že návštěvy vězňů Gestapa byly dovoleny pouze v přítomnosti úředníka tajné státní policie a že nebylo dovoleno, aby si vězni ti opatrovali jídlo a zejména pivo. Zprostil-li nalézací soud obžalovaného obžaloby, aniž řešil tuto otázku, zatížil rozsudek zmatkem podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř.

Nalézací soud se též dopustil neúplnosti podle § 281, č. 5 tr. ř., zmatečné stížností vytykané, když nepřihlíží k výpovědi svědka S., že ví od svého kolegy T., že tento sám upozornil obžalovaného na to, že již někteří dozorcí byli zatčeni, poněvadž podstrkovali vězňům různé věci, a že tedy má být opatrný; zmíněná výpověď nasvědčuje totiž rozhodné okolnosti, že si obžalovaný byl vědom příkazu nepřímým mu daného, zabránit nedovolenému styku vězňů německé tajné státní policie s osobami třetími.

Zmatky podle § 281, č. 5 a 9, písm. a) tr. ř. trpí též výrok týkající se otázky brání darů.

V případě Ladislava O. přechází nalézací soud mlčením jeho výpovědi, že dal obžalovanému 20 K z v d ě č n o s t i, a že se ptal své paní, jakou o d m ě n u má dozorcí dáti, a ta mu navrhla 20 K. Výpověď ta mluví pro to, že je nehodnověrná nahoře uvedená obhajoba obžalovaného, že peníze ty přijal na přilepšení stravy manželky Ladislava O., a týká se tedy okolnosti závažné pro řešení otázky viny obžalovaného.

Nalézací soud nehodnotil rovněž v témže směru rozhodnou výpověď svědka Jaroslava P., že strčil do kapsy obžalovaného proti jeho vůli pěti-korunovou minci, že jeho matka přinesla zatčenému svědkovu brátru potraviny a že při tom dal obžalovanému 5 K za dovození, že mohli s jeho bratrem mluvit. Nalézací soud tedy zatížil napadený výrok v těchto směrech neúplností ve smyslu důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 5 tr. ř.

Co se týče případů vyšetřovanců, kterým obžalovaný donášel pivo, a případu Anny R. (perník), vyslovuje nalézací soud právně pochybený

názor, že tu jde o odměny nepatrné, rovnající se zpropitnému, a že proto nejde o dar ve smyslu § 104 tr. z. Nalézací soud přehlíží, že § 104 tr. z. v tomto ohledu nerozlišuje, zda jde o dar nebo odměnu nepatrnou, čímž nic. Vyžaduje toliko, aby šlo o majetkový prospěch, který byl poskytnut nebo slíben za účelem svedení úředníka ke stranictví při obstarávání úředních prací. Vysvítá to jasně z úvahy, že vina úředníka, který se dá svěsti ke stranictví, je tím větší, čím snadněji se k tomu dá svěsti.

Právem proto vytýká zmateční stížnost rozsudku, že též v tom směru trpí zmatečností podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř.

Bylo tudíž zmateční stížnosti vyhověno, rozsudek byl zrušen v celém svém rozsahu, a ježto se nelze pro nedostatek potřebných formálně bezvadných skutkových zjištění obejít bez nového hlavního přelíčení, byla věc vrácena soudu první stolice, aby ji znovu projednal a o ní rozhodl.

Čís. 6559.

Není překročením obžaloby, byl-li obžalovaný k obžalobě pro zločin veřejného násilí podle § 99 tr. zák. uznán vinným přestupkem opilství podle § 523 tr. zák.

Ke skutkové podstatě přestupku podle § 523 tr. zák. stačí, vykazuje-li čin, spáchaný v nahodilém opilství, na venek veškeré znaky určitého zločinu. Není třeba, aby měl i subjektivní znaky skutkové podstaty onoho zločinu.

Těžšími zlými skutky jsou v § 523 tr. zák. míněny skutky, přesahující značně míru, obvyklou při vybočeních z opilství. Čin, naplňující objektivní skutkovou podstatu zločinu podle § 99 tr. zák., trestného podle první sazby § 100 tr. zák., není takovým skutkem.

(Rozh. ze dne 1. října 1940, Zm I 333/40.)

Podle zjištění nalézacího soudu vrátil se obžalovaný domů úplně opilý a vyhrožoval své manželce, že ji opáří, pobije a shodí s pavlače na dvůr, míře na ni při tom konvicí s vařící vodou. Manželka ze strachu utekla s dětmi na dvůr.

Nalézací soud, shledav v tomto jednání obžalovaného objektivní skutkovou podstatu zločinu podle § 99 tr. zák., uznal obžalovaného vinným přestupkem opilství podle § 523 tr. zák. a ježto obžalovaný věděl ze zkušenosti, že je v opilství podroben prudkému hnutí myslí a páše násilnosti, odsoudil ho podle vyšší sazby § 523 tr. zák. k trestu tuhého vězení.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného co do viny, vyhověl jí však, pokud jde o druh trestu, zrušil výrok o trestu a odsoudil obžalovaného podle první sazby § 523 tr. zák. k trestu vězení.

Z d ů v o d ů:

Rozsudek je podle § 281, čis. 8 tr. ř. zmatečný jen, šel-li proti předpisu §§ 262, 263, 267 tr. ř. dále než obžaloba; těmito předpisy je sta-

noveno jen, že soud nesmí obžalovaného uznati vinným skutkem, jenž není obžalobcem stíhán; skutkem je tu účast obžalovaného na určitém příběhu, který podle názoru obžaloby přivodil trestný výsledek. Nejde proto o onen zmatek, uznal-li soud obžalovaného vinným přestupkem opilství podle § 523 tr. z., ač obžaloba zněla na zločin veřejného násilí podle § 99 tr. z.; nalézací soud tu uznal obžalovaného vinným oním konkrétním skutkem, který tvořil předmět obžaloby, avšak podřadil jej jinému trestnímu zákonu, než který naznačovala obžaloba (rozh. čis. 2933 Sb. n. s.).

Uplatňování zmatku podle § 281, čis. 9, písm. c) tr. ř. je tu pochybeno proto, že tento důvod zmatečnosti předpokládá právní mylnost rozsudkového výroku, že obžalobce je nebo není podle zákona oprávněn ke stíhání skutku, z něhož obžaloba viní obžalovaného; to ani stížnost nevdří.

Námítku zmateční stížnosti vznesenou s hlediska zmatků podle § 281, čis. 5, 9, 10, správně jen čis. 9, písm. a) tr. ř., že stěžovatel neměl býti uznán vinným přestupkem podle § 523 tr. z., když soud neřešil subjektivní stránku zločinu v opilství spáchaného (§ 99 tr. z.), lze odkázati na plen. rozh. čis. 3145 a na rozh. čis. 3572, 4145 Sb. n. s., v nichž bylo vysloveno a odůvodněno, že ke skutkové podstatě přestupku opilství podle § 523 tr. z., stačí, vykazuje-li čin spáchaný v nahodilém opilství na venek veškeré znaky určitého zločinu, a že se nevyhledává, aby skutek spáchaný v nahodilém zaviněném opilství jevil též znaky subjektivní podstaty onoho zločinu.

Byla proto zmateční stížnost co do viny zamítnuta.

Vytýkaje v odvolání, že nemělo býti uznáno na tu h é vězení, poněvadž zločin podle § 99 tr. z. není těžším zlým skutkem, jaký má na mysli poslední věta § 523 tr. z., poukazuje stěžovatel na zmatek podle § 281, čis. 11 tr. ř., a to právem. Těžšími zlými skutky jsou tu míněny jen takové, které značně přesahují míru obvyklou při vybočeních z opilství buď pro těžké následky nebo z jiných důvodů; takovým skutkem není rozsudkem zjištěné vyhrožování ublížením na těle a na majetku, opodstatňující po objektivní stránce skutkovou podstatu zločinu podle § 99 tr. z., trestného podle § 100, I. sazby tr. z. těžkým žalářem od šesti měsíců do jednoho roku.

Bylo proto vyhověno zmateční stížnosti co do druhu trestu, výrok o trestu byl zrušen a obžalovanému byl vyměřen trest znovu podle § 523, I. sazby tr. z. v druhu vězení.

Čís. 6560.

Osoba, již byla udělena prozatímní (časově omezená) koncese, nedopouští se přečinu podle § 24 zák. čis. 9/1924 Sb. tím, že po uplynutí doby kryté prozatímní koncesí dále přechovává radiový přístroj ve lhátě stanovené v § 23 uvedeného zákona.

(Rozh. ze dne 4. října 1940, Zm II 271/40.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle § 24, odst. 1 zák. č. 9/1924 Sb., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a zprostil obžalovaného podle § 259, čís. 2 tr. ř. obžaloby pro přečin podle § 24, odst. 1 zák. č. 9/1924 Sb., spáchaný tím, že v N. počátkem července 1939 bez povolení přechovával radiotelefonní zařízení, totiž přijímací radiotelefonní stanici.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost uplatněná z důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř. dovozuje, poukazujíc na zjištění nalézacího soudu, že obžalovaný po zániku prozatímní koncese nedržel radiotelefonní zařízení bez povolení, jak to má na mysli ustanovení § 24, odst. 1 zák. č. 9/1924 Sb., nýbrž ve smyslu § 23 uved. zák. s vědomím poštovní správy.

Zmateční stížnost je důvodná.

Podle zjištění nalézacího soudu byl obžalovanému dne 15. června 1939 dodán koupený radiový přijímač zároveň s prozatímní koncesí platící 14 dní, obžalovaný tuto koncesi předložil dne 15. června 1939 poštovnímu úřadu v N. k záznamu a potvrzení, prozatímní koncese měla platnost do 29. června 1939 a obžalovaný o řádnou koncesi zažádal teprve dne 3. července 1939.

Nelézací soud spatřuje splnění skutkovou podstatu přečinu podle § 24, odst. 1 zák. č. 9/1924 Sb. a tedy vinu obžalovaného v tom, že přechovával bez povolení radiový přijímací přístroj od 29. června 1939 do 3. července 1939.

Tento názor je mylný, neboť nalézací soud přehlíží, že udělením prozatímní koncese bylo obžalovanému dáno povolení ku přechovávání radiotelefonní přijímací stanice, že čin obžalovanému za vinu kladený spadá do doby, kdy tato už původně časově omezená koncese zanikla, a že § 23 zák. č. 9/1924 Sb. obsahuje ustanovení o přechovávání radiotelegrafních a radiotelefonních zařízení po zániku povolení.

Zákon sice v § 23 uved. zákona spojuje účinky, v tomto zákonném ustanovení uvedené, se zánikem povolení podle § 22 uved. zákona, není však závažných důvodů proti tomu, aby stejně bylo hleděno na zánik koncese prozatímní (dočasně), neboť v takovém případě není třeba, aby se oprávněná osoba vzdala povolení a zachovala při tom lhůtu uvedenou v § 22, písm. c) uved. zákona, ježto je povolení od počátku uděleno jako dočasné a terminované svým trváním.

Je proto třeba na osobu, již byla udělena dočasná koncese, pohlížeti po uplynutí doby kryté prozatímní koncesí jako na radiokoncesionáře, jehož povolení zaniklo.

Druhý a třetí odstavec § 23 zák. č. 9/1924 Sb. obsahuje pak zvláštní ustanovení pro případ přechovávání radiotelegrafních a radiotelefonních zařízení po zániku povolení, vylučující, aby jakékoli přechovávání ta-

kových zařízení po uplynutí doby platnosti koncese bylo již přečinem podle § 24 uved. zák.

Trestní sankce nastupuje jen, kde jde o přechovávání, k němuž nebylo dáno vůbec povolení, o němž tedy poštovní správa vůbec nenabyla vědomosti, kdežto v případech, kde dozorcí orgány zvěděly již na základě přihlášky o udělení koncese, byť i prozatímní, jak tomu je v souzeném případě, že určitá osoba dovozeně přechovává radiotelefonní zařízení, je kontrola zabezpečena a zákon svým ustanovením přihlíží pak i k soukromému zájmu koncesionáře a umožňuje mu v § 23 uved. zák. poskytnutím dostatečné lhůty provedení převodu přístroje na jinou osobu, což nutno stejně vykládati jako platící i pro toho, kdo si opatřil jen dočasnou koncesi.

Ze zjištění rozsudku plyne, že lhůta od 29. června 1939 (vypršení prozatímní koncese podle počítání napadeného rozsudku) do 3. července 1939 (žádost o řádnou koncesi), ve které byl přístroj u obžalovaného bez koncese, nepřekročila lhůty stanovené v § 23 uved. zák. (srov. r. č. 5636 Sb. n. s. tr.).

Vzhledem k tomu nelze uznati, že obžalovaný bez povolení přechovával radiovou přijímací stanici, takže tu v tomto směru chybí skutková podstata přečinu podle § 24, odst. 1 uved. zák. již po objektivní stránce.

Nejvyšší soud proto již z tohoto důvodu vyhověl důvodné zmateční stížnosti, zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a zprostil obžalovaného obžaloby, aniž se musil zabývatí dalšími výtkami zmateční stížnosti, zvláště, že obžalovaný dostal radiovou přijímací stanici teprve dne 19. června 1939. Tato okolnost je vzhledem ke shora uvedenému nerozhodná pro rozhodnutí souzené věci a byla by rozhodnou skutečností pro zjištění, zda prozatímní koncese končila dne 28. června 1939 anebo 2. července 1939, při rozhodování o nedovoleném provozu radiopřijímací stanice, což však nebylo ani žalováno, ani zjištěno.

Čís. 6561.

Předchozí podmíněné odsouzení pro přestupek spáchaný z pohnutky nízké a nečestné nevylučuje podmíněný odklad pozdějšího trestu, uplynula-li ode dne, kdy bylo vysloveno, že se podmíněně odsouzený osvědčil, do dne spáchaní nového trestného činu, o jehož odklad jde, doba pěti let.

Právní účinek podle § 1, odst. 2 zák. čís. 562/1919 Sb. (o podmíněném odsouzení) nastává osvědčením se odsouzeného, nikoliv teprve výrokem soudu o tom.

Jakmile tento právní účinek nastal, nelze již naříditi výkon trestu z důvodu uvedeného v § 6, čís. 1 téhož zákona.

(Rozh. ze dne 5. října 1940, Zm I 463/40.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti k zachování zákona, podané generální prokuraturou do usnesení okresního soudu v N. ze dne 21. března 1940 č. j. T XIII 3061/38-7, uznal právem, že byl tímto usnesením porušen zákon v ustanovení § 2, odst. 2 a § 6, čís. 1 zák. čís. 562/1919 Sb., zrušil toto usnesení a důsledkem toho i usnesení téhož soudu ze dne 5. dubna 1940, č. j. T XIII 3061/38-8, a uložil okresnímu soudu v N., aby znovu rozhodl o tom, zda je naříditi výkon podmíněně uloženého trestu.

Důvody:

Obžalovaný byl rozsudkem okresního soudu v O. ze dne 6. května 1932 uznán vinným přestupkem zpronevěry podle §§ 183, 461 tr. z. a odsouzen podle § 460 tr. z. k trestu tuhého vězení v trvání jednoho týdne, zosířeného jedním postem, při čemž byla vyslovena ztráta volebního práva. Rozhodnutí o povolení podmíněného odkladu výkonu trestu si okresní soud podle § 7, zák. č. 562/1919 Sb. vyhradil. Na to usnesením ze dne 30. května 1932 povolil jmenovaný okresní soud obžalovanému podmíněný odklad výkonu trestu se zkušební dobou jednoho roku. Po uplynutí této zkušební lhůty uznal též soud usnesením ze dne 4. července 1933, že se obžalovaný osvědčil.

Poté byl též obžalovaný rozsudkem okresního soudu v N. ze dne 20. prosince 1938, č. j. T XIII 3061/38-4, uznán vinným přestupkem podle § 431 tr. z., spáchaným dne 28. října 1938 a odsouzen za to podle § 431 tr. z. za použití § 260, písm. b) tr. z. do vězení na osmačtyřicet hodin, zosířeného jedním postem, při čemž mu jmenovaný soud povolil podle §§ 1, 3 zák. č. 562/1919 Sb. podmíněný odklad výkonu trestu se zkušební dobou jednoho roku, aniž měl po ruce trestní listek. Když jmenovaný okresní soud zjistil z trestního listku vyžádaného po uplynutí zkušební doby, t. j. po 20. prosinci 1939, nařadí výkon trestu z důvodu předchozí odsouzení obžalovaného okresním soudem v O. pro přestupek zpronevěry, nařídil veřejné sedění, ve kterém usnesením ze dne 21. března 1940, č. j. T XIII 3061/38-7, nařídil podle § 6, čís. 1 zák. č. 562/1919 Sb. dodatečný výkon trestu uloženého rozsudkem okresního soudu v N. ze dne 20. prosince 1938, č. j. T XIII 3061/38-4, s odůvodněním, že dodatečně vyšlo najevo, že podle § 2 zák. č. 562/1919 Sb. neměl býti podmíněný odklad výkonu trestu povolen. Usnesení toto vstoupilo ihned v právní moc, ježto se strany ihned po jeho vyhlášení vzdaly opravných prostředků. Odvolání, které obžalovaný svým obhájcem přes to do uvedeného usnesení ohlásil, bylo usnesením okresního soudu v N. ze dne 5. dubna 1940, č. j. T XIII 3061/38-8, zamítnuto podle § 467 tr. ř. jako opožděné s dodatkem, že se obžalovaný vzdal opravných prostředků. Obžalovaný si trest vězení osmačtyřiceti hodin odpykal dne 7. června 1940.

Stručné odůvodnění zmíněného usnesení připouští jen ten závěr, že soud nařídil dodatečný výkon trestu proto, že vzhledem k předchozímu odsouzení obžalovaného pro přestupek zpronevěry, spojenému se ztrá-

tou práva volebního, tudíž pro čin spáchaný z pohnutek nízkých a nečestných, považoval podmíněný odklad výkonu trestu za vyloučený podle § 2, odst. 1 zák. čís. 562/1919 Sb.

Uvedeným usnesením okresního soudu v N. ze dne 21. března 1940, č. j. T XIII 3061/38-7, byl porušen zákon v ustanovení § 2, odst. 2 a § 6, č. 1 zák. č. 562/1919 Sb.

Předchozí odsouzení pro čin spáchaný z pohnutek nízkých a nečestných vylučuje sice podle § 2, odst. 1 zák. č. 562/1919 Sb. podmíněné odsouzení, avšak podle odst. 2 uvedeného paragrafu neplatí toto omezení, uplynulo-li do dne, kdy odsouzený spáchal nový trestný čin, při přestupcích pět let ode dne, kdy bylo podle tohoto zákona vysloveno, že se podmíněně odsouzení osvědčil. Jelikož v tomto případě uplynula ode dne usnesení ze 4. července 1933, jimž bylo uznáno, že se obžalovaný odsouzený pro přestupek zpronevěry spáchaný z pohnutek nízkých a nečestných, osvědčil, do dne spáchaní nového trestného činu, t. j. 28. října 1939, doba delší než pět let, nevylučovalo podle § 2, odst. 1 zák. č. 562/1919 Sb. předchozí odsouzení pro přestupek zpronevěry podmíněný odklad výkonu trestu uloženého rozsudkem okresního soudu v N. ze dne 20. prosince 1938, č. j. T XIII 3061/38-4. Je proto opačný a z usnesení okresního soudu v N. ze dne 21. března 1940 zřejmý názor soudu právně pochybený a porušuje zákon v ustanovení § 2, odst. 1, 2 zák. č. 562/1919 Sb.

Nehledíc k tomu, porušuje uvedené usnesení ze dne 21. března 1940, tedy usnesení vydané po uplynutí zkušební doby, končící dnem 20. prosince 1939, zákon o podmíněném odsouzení č. 562/1919 Sb. také ještě v ustanovení § 6, č. 1, neboť nížeřídným způsobem nesměl býti z důvodu § 6, č. 1 zákona o podmíněném odsouzení nařízen výkon nařadí uvedeného podmíněně uloženého trestu po uplynutí zkušební doby, v níž se odsouzený osvědčil. Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyslovil již opětovně právní názor, že lze výkon trestu z důvodu § 6, č. 1 zák. o podmíněném odsouzení naříditi jen, objevila-li se překážka tam uvedená dříve, než nastal právní účinek podle § 1, odst. 2 téhož zákona, tedy nejpozději do konce zkušební doby, protože právní účinek podle § 1, odst. 2 zákona o podmíněném odsouzení nastává již osvědčením se odsouzeného, nikoli teprve výrokem soudu o tom (viz rozhodnutí čís. 2679, 2874, 3297, 3993 Sb. n. s.). Pokud jde o bližší odůvodnění tohoto právního názoru, poukazuje se na důvody rozhodnutí čís. 2679 Sb. n. s.

Jelikož tímto nesprávným a zákon porušujícím usnesením jmenovaného okresního soudu utrpěl obžalovaný újmu, kterou nelze jinak odčinit, bylo vyhověno zmateční stížnosti vznesené generálním prokurátorem k zachování zákona podle §§ 33, 479 tr. ř. a podle § 292 tr. ř. uznáno právem, jak se stalo.

Čís. 6562.

Každému je volno zadržeti osobu, o níž má důvodné podezření nebo aspoň se důvodně domnívá je míti, že je zločincem nebo člověkem škodlivým nebo nebezpečným.

Dopouští se proto útisku, kdo věda o důvodném podezření brání prostředky uvedenými v § 1 zákona proti útisku předvedení nebo zjištění podezřelého.

Bič je zbraní ve smyslu § 2, odst. 2 zákona proti útisku.

Označení bočních obrysů vozidla ve smyslu § 24, odst. 1 vlád. nař. čís. 242/1939 Sb. (dopravní řád silniční) se musí státi aspoň dvěma svítilnami, které nesmějí býti umístěny pod vozidlem.

Zavinění povozníka (§ 431 tr. zák.), opatřil-li svůj povoz pouze jednou svítilnou visící asi 15 cm od země.

(Rozh. ze dne 5. října 1940, Zm II 187/40.)

Obžalovaný řídil dne 28. února 1940 po 19. hodině na státní silnici z N. do R. povoz, tažený koněm, zapřaženým po pravé straně oje, a osvětlený petrolejovou svítilnou, umístěnou pod vozem na přední pravé straně. Jel po své pravé straně silnice tak, že levá kola jela téměř jejím středem. V té době přijížděl proti němu se svým automobilem O. Měl světla ztlumena podle předpisu a jel po své pravé straně, blíže středu silnice, rychlostí asi 30 km/hod. Měl s počátku za to, že proti němu jede cyklista a když na vzdálenost asi 15 m poznal svůj omyl, snažil se vyhnouti doprava. Přesto však auto narazilo na povoz obžalovaného, dostalo smyk a narazilo na strom. O. i jeho spolucestující P. vyvázli bez zranění, auto však bylo poškozeno. Obžalovaný po nárazu pobídl koně do klusu snaže se ujet. P. se za ním pustil, aby ho zjistil, dohonil ho a volal na něho, aby zastavil. Obžalovaný však jel dále klusem a P-a, který chtěl vyskočiti na vůz, švihl dvakrátě bičem, aby mu v tom zabránil. Jel ještě chvíli klusem, pak ale musil zastaviti, ježto zpozoroval, že bylo nárazem poškozeno zadní kolo vozu. Na to ho P. dohonil a přiměl ho, aby setrval na místě až do příchodu četnictva, které zavolal prostřednictvím kolemjedoucího automobilisty.

Do rozsudku, jímž byl uznán vinným přečinem útisku podle § 1 zák. čís. 309/1921 Sb. a přestupkem podle § 431 tr. z., vznesl obžalovaný zmáteční stížnost, kterou nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl.

Z d ů v o d ů:

K §§ 1 a 2 zákona čís. 309/1921 Sb.:

Zmateční stížnost není provedena po zákonu, pokud s hlediska důvodu zmátečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. dokazuje na podkladě obhajoby obžalovaného a nikoli na podkladě zjištěném rozsudkem (§ 288, odst. 2, čís. 3 tr. ř.), že obžalovaný, švihaje P-a bičem, nečinil tak v úmyslu, jaký vyžaduje skutková podstata útisku podle § 1 zákona č. 309/1921 Sb. S hlediska téhož důvodu zmátečnosti namítá, že, i kdyby bylo správné, že obžalovaný šlehal P-a bičem v úmyslu přiměti ho, aby upustil od zjištění obžalovaného jako vinníka na nehodě, nebyla by prý jeho jednáním splněna skutková podstata útisku, poněvadž prý nelze říci

o tom, kdo chce uniknouti zjištění svého jména vzhledem k automobilové nehodě, že by tím chtěl bezprávně vynutiti na někom, aby opomínil učiniti oznámení o nehodě pátrající vrchnosti. S tímto názorem nelze souhlasiti. Z § 93 tr. z. ve spojení s § 2, písm. g) tr. z. vyplývá, že je každému volno zadržeti osobu, má-li důvodné podezření nebo aspoň se důvodně domnívá je míti, že jde o zločince nebo člověka škodlivého a nebezpečného. Dopouští se proto útisku, kdo věda o důvodném podezření brání prostředky v § 1 zákona proti útisku uvedenými předvedení, pokud se týče zjištění podezřelého. Domněnka pachatelova, že má právo vynutiti na zadržujícím, aby upustil od předvedení nebo zjištění podezřelého, třebaš byl tímto on sám, je neznalost zákona, jež pachatele neomlouvá (§§ 3, 233 tr. z., rozh. čís. 3624 Sb. n. s.). Je v souladě s tímto výkladem zákona, když byl podřaděn skutkové podstatě útisku skutek obžalovaného, jenž podle zjištění rozsudku záležel v tom, že se obžalovaný, věda, že ho P. chce zjistiti a udati jako vinníka srážky povozu s autem, snažil zlým nakládáním (šviháním bičem) na P-ovi vynutiti, aby upustil od zjištění jeho osoby a jeho udání u vrchnosti.

Zmateční stížnosti nelze přisvědčiti ani pokud k doložení důvodu zmátečnosti podle § 281, č. 10 tr. ř. namítá, že nalézací soud, zjistiv, že obžalovaný švihal P-a bičem, vyslovil neprávem, že byl trestný čin spáchan s použitím zbraně ve smyslu § 2, odst. 2 zákona čís. 309/1921 Sb. Jde prý o věc, která je objektivně nezpůsobilá býti zbraní. Nejvyšší soud vyslovil v četných rozhodnutích (srov. rozh. č. 2466, 4091, 5164 Sb. n. s.), že ustanovení § 2, odst. 2 zákona proti útisku (právě tak jako ustanovení § 82 tr. z.) nemá na mysli snad jen zbraně ve smyslu zbrojního patentu. Zbraní je tu každý předmět, jenž není součástí pachatelova těla, zvyšuje však pachatelovu útočnou schopnost a je způsobilý k zesílení útoku. Že bič používaný k pohánění koní má takovou způsobilost, o tom nelze pochybovati, uváží-li se, že zásahem biče může býti přivoděno i těžké uškození těla (ku př. vyšlehnutím oka). Spadá proto pod pojem zbraně ve smyslu § 2, odst. 2 zákona proti útisku i bič. Vyslovil proto nalézací soud právem, že byl trestný čin spáchan s použitím zbraně.

K § 431 tr. z.:

Výrok rozsudku odsuzující obžalovaného pro přestupek podle § 431 tr. z. napadá zmáteční stížnost výslovně důvody zmátečnosti podle § 281, čís. 5 a 9, písm. a) tr. ř., věcně však provádí jen posléze uvedený důvod zmátečnosti, namítajíc, že obžalovaný neporušil předpis o osvětlení povozu, ježto měl zavěšenou na pravé přední straně povozníkou petrolejovou svítilnu asi 20 cm od osy povozu, která osvětlovala vůz tak, že bylo možno ve tmě na 15 až 20 kroků rozeznati, že jde o povoz, což zjišťuje v podstatě i napadený rozsudek, a že srážku povozu s autem zaviniil výlučně řidič auta O. tím, že se povozu obžalovaného dostatečně nevyhnul. Zmateční stížnost si zřejmě neuvědomuje, že v době souzení něho činu, t. j. dne 26. února 1940, bylo již v platnosti ustanovení § 24, odst. 1 vládního nařízení ze dne 27. září 1939, č. 242 Sb. o chování v silniční dopravě (§ 50, odst. 2). Tento paragraf nařizuje, že za tmy nebo

husté mlhy musí býti na vozidlech a vlcích dopředu označeny jejich boční obrysy bílými nebo slabě žlutými svítilnami. Označení bočních obrysů vozidla je postačitelé, jsou-li lampy určené k osvětlení jízdní dráhy asi ve stejné výšce a ve stejné vzdálenosti od středu vozidla a nejsou-li od vnějšího okraje vozidla k jeho středu vzdáleny více než 40 centimetrů. Umístění lamp pod vozidlem k vyznačení obrysů je zakázáno. Z tohoto ustanovení plyne, že se k označení bočních obrysů vozidel musí na vozidlech umístiti svítilny aspoň dvě a že se nesmějí umístiti pod vozidlem. Obžalovaný porušil proto uvedený předpis, použil-li při jízdě po státní silnici za tmy k osvětlení svého vozu, jímž vykonával povoznictví a jenž nebyl tudíž povozem zemědělským, o nichž ustanovení § 24, odst. 1 uved. vl. nařízení dosud neplatí [§ 50, odst. 3, písm. b)], pouze jedné svítilny, kterou zavěsil na přední pravé snici a — jak uvádí ve zmateční stížnosti — tak, že visela ve výšce asi 15 cm od země. Tímto zákonu odporujícím umístěním jedné svítilny se stalo, že řidič auta jedoucího proti obžalovanému mohl teprve na vzdálenost 15 až 20 m poznati, že se v jeho jízdní dráze proti němu pohybuje povoz, jemuž se na nepatrnou vzdálenost při rychlosti jízdy asi 30 km, jinak přípustné, nemohl vyhnouti tak, aby kolem něho projel bez nárazu na povoz. Obžalovaný vyvolal tudíž osvětlením povozu nevyhovujícím předpisu § 24, odst. 1 vlád. nař. č. 242 Sb. jednu z příčin nárazu auta na povoz, následkem něhož bylo auto vrženo do silničního příkopu a osoby v něm jedoucí ohroženy na zdraví a na životě. Ježto obžalovaný svým opominutím porušil předpis zvláště vyhlášený, spočívá jeho vina již v samém překročení předpisu, byť i jen zaviněně nevědomém. Posoudil proto nalézací soud věc po stránce právní správně, uznal-li obžalovaného vinným přestupkem podle § 431 tr. z.

Zmateční stížnost byla proto zamítnuta.

Čís. 6563.

K pojmu »mezníků« ve smyslu § 199, písm. e) tr. zák.

Je nerozhodné, zda byly zakresleny do měřičského operátu nebo do mapy pozemkové knihy.

Patří sem jen mezníky vyznačující hranice vlastnictví k pozemkům ve smyslu § 844 a násl. obč. z., nikoli mezníky určené jen k vyznačení prostoru pro výkon služebnosti jízdy na pozemku.

(Rozh. ze dne 5. října 1940, Zm II 213/40.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalované do rozsudku krajského soudu, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem podvodu podle §§ 197, 199, písm. e) tr. z., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu první stolice, aby ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Nelze souhlasiti s názorem zmateční stížnosti, že kameny, které obžalovaná odstranila, nebyly »mezníky« ve smyslu § 199, písm. e) tr. z. již proto, že nebyly vsazeny za spolupůsobení úřadů a soudu a že ani hranice jimi vyznačené nebyly zakresleny do katastrální mapy nebo do mapy pozemkové knihy. Podle stále judikatury nejvyššího soudu (viz rozh. vid. n. s. č. 2056, 2535, 4201 a č. 2616 Sb. n. s.) jsou mezníky ve smyslu § 199, písm. e) tr. z. znaky, které byly určeny k označení mezi pozemků aktem účastníky vizičím (zasazení za účasti soudu), nebo ty, které byly za takové účastníky výslovně nebo mlčky uznány. V tomto druhém případě se nevyžaduje zasazení mezníků soudem, nýbrž stačí shodná vůle stran, uznati kameny za znaky k označení mezi. Pro vlastnost takových znaků jako mezníků je nerozhodné, zda byly zakresleny do měřičského operátu (do mapy), tvořícího podstatnou část pozemkového katastru (§ 6 zákona č. 177/1927 Sb.), nebo do mapy knihy pozemkové. Je proto zmateční stížnost bezdůvodná, pokud se uplatněním důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. domáhá zproštění obžalované obžaloby, namítajíc, že prý obžalovaná z důvodů shora uvedených neodstranila »mezníky« ve smyslu trestní skutkové podstaty, která se jí kladla za vinu a již byla uznána vinnou.

Zmateční stížnosti však nelze upřít oprávnění, pokud s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 4 tr. ř. vytýká, že nalézací soud zkrátil obžalovanou v právu na zákonnou obhajobu zamítnutím návrhu na výslech svědků O. a P. o tom, že obžalovaná dovolila lesní správě v N. průjezd přes svoji parcelu č. kat. 1790/19, že jí za to lesní správa dala jako náhradu pastvu pro krávu na parcele zvané »Končita«, že jí lesní správa před třemi roky zakázala pásti krávu na »Končité« a že obžalovaná z tohoto důvodu nedovolila lesní správě další průjezd přes svou parcelu č. kat. 1790/19. Z okolností v tomto návrhu uvedených ve spojitosti s celkovou obhajobou obžalované plyne, že se obžalovaná hájila a dokazovala, že zřídila lesní správě v N. přes svůj pozemek č. kat. 1790/19 pouze služebnost jízdy, že kameny, které podle svého doznání odstranila, sloužily pouze k vyznačení prostoru, na němž tato služebnost směla býti lesní správou vykonávána a obžalovanou musila býti trpěna, a že, ježto lesní správa přestala obžalované poskytovat plnění, za něž jí obžalovaná služebnost zřídila (nesejde na tom, zda jí byla pastva povolena bezplatně či za pachtovné 2 K ročně), považovala se tato za oprávněnou odstraniti ze svého pozemku kameny označující prostorové meze služebnosti jízdy, kterou nadále nemínila trpěti.

Okolnosti, které měli potvrditi svědci O. a P., jsou pro posouzení věci rozhodné. Neboť kdyby bylo zjištěno, že kameny, o něž šlo, byly zasazeny a sloužily pouze k ohraničení prostoru, na němž jen směla lesní správa v N. vykonávati služebnost jízdy přes pozemek patřící vlastnický obžalované, tu by ony kameny nebyly zasazeny a nesloužily by k určení hranic ve smyslu § 199, písm. e) tr. z. Předpis tento chrání jen nedotknutelnost mezníků hranic pozemků ve smyslu §§ 844 a násl. obč. zák., tedy

opak bylo podle zjištění napadeného rozsudku násilí použité obžalovanými za tím účelem, aby unikli svým pronásledovatelům, zároveň prostředkem k tomu, aby se zachovali v držení odcizených věcí.

Za tohoto stavu věci však nejde ani o souběh dvou zákonných ustanovení (t. zv. ideální souběh), neboť obě zákonná ustanovení chrání též právní statek, totiž osobní svobodu napadeného, a to ustanovení § 98, písm. a), b) tr. z. obecně, ustanovení § 174, I, písm. b) tr. z. při zvláštní příležitosti; v takovém případě pak nutno použití toliko ustanovení speciálnějšího, jímž je v souzeném případě posléz uvedené ustanovení.

Pochybil proto nalézací soud, podřadil-li zjištěnou činnost obžalovaných též ustanovení § 98, písm. a), b) tr. z.

Bylo proto odůvodněné zmáteční stížnosti obžalovaného B. vyhověno a rozhodnuto, jak nahoře uvedeno.

Obžalovaný A. sice neuplatnil zmátečnost rozsudku z tohoto důvodu; ježto však tytéž důvody, na nichž se zakládá opatření učiněné ve prospěch obžalovaného B., jsou k prospěchu i spoluobžalovanému A., bylo podle § 290 tr. ř. z. úřední povinnosti postupováno tak, jako kdyby byl uvedený důvod zmátečnosti uplatňoval.

S hlediska zmatku podle § 281, č. 10 (nesprávně č. 9) tr. ř. napadá zmáteční stížnost obžalovaného A. výrok nalézacího soudu o vině stěžovatelově podle § 174, I, písm. b) tr. z., neboť podle jejího názoru lze na tuto zločinnou kvalifikaci uznati jen tenkrát, když bylo použito násilí »při krádeži«, čemuž tak není v souzeném případě, když k použití zbraně došlo až delší dobu po krádeži, když obžalovaní odešli z hostince a byli pronásledováni. Zmateční stížnosti však nelze přisvědčiti, neboť pojmu »při krádeži« nutno tu rozuměti tak, že sem spadá i činnost obžalovaných v době, pokud odcizená věc nebyla dopravena do bezpečí (rozh. č. 143 Sb. n. s.). Dlužno to vyvozovati z dalších slov zákona »aby se v držení ukradené věci zachoval« v souvislosti se slovy »při krádeži«.

S hlediska téhož zmatku napadá zmáteční stížnost výrok nalézacího soudu o zločinné kvalifikaci krádeže podle § 176, I tr. z. poukazem na to, že stěžovatel byl v době krádeže bez zaměstnání a musil se starati o manželku, a že byl tudíž ke krádeži donucen bídou. Zmateční stížnost však ani tu není v právu, neboť ze skutkového zjištění nalézacího soudu plyne, že obžalovaný dává přednost svému zvyku krásti, místo, aby se staral o řádné zaměstnání; pro závěr, že pohnutkou krádeže byla obžalovanému starost o jeho manželku, není podkladu.

Zmateční stížnost obžalovaného B. uvádí, že stěžovatel v době krádeže měl u sebe toliko nenabitou pistoli, tedy předmět absolutně nezpůsobilý k ohrožení života. Tímto svým obsahem uplatňuje zmatek podle § 281, č. 10 tr. ř. napadajíc právní mylnost výroku nalézacího soudu o zločinné kvalifikaci podle § 174, I, písm. a) tr. z. Zmateční stížnosti však nelze přisvědčiti, neboť nelze mluvit o nezpůsobivosti zbraně ohrožení život, když podle zjištění nalézacího soudu měl obžalovaný u sebe náboje (počtem čtyři), jimiž v případě potřeby mohl zbraň nabít.

Trest byl oběma obžalovaným vyměřen podle §§ 179, 180 tr. z.

Podotknouti je, že není správný názor (zmáteční stížnosti obžalovaného A.), že na souzený případ nelze použití ustanovení čl. I, odst. 1 vládn. nař. č. 306/1939 Sb., ježto trestné činy, pro něž byli obžalovaní uznáni vinnými, byly spáchány před platností tohoto nařízení, jakož i že by bylo na ně použití nižší trestní sazby, kdyby k rozsouzení věci došlo již dříve. Uvedené ustanovení upravuje totiž toliko formální otázku příslušnosti krajského soudu místo soudu porotního; tato změna v soudní příslušnosti nastala dnem účinnosti řečeného ustanovení (to je dnem 1. ledna 1940) a k podání obžalovacího spisu v souzeném případě došlo až po účinnosti řečeného vládního nařízení. Nesejde na tom, zda se řízení podle něho prováděné týká trestných činů spáchaných před jeho účinností. Pokud má stěžovatel svoji výtkou na mysli ustanovení § 1 zák. č. 471/1921 Sb. nutno uvést, že přehlíží, že v souzeném případě bylo trestní sazby podle § 179 tr. z. použito i vzhledem na kvalifikaci činu podle §§ 174, I, písm. b), 176, I tr. z., která i před platností vládního nařízení č. 306/1939 Sb. vylučovala použití ustanovení § 1 zák. č. 471/1921 Sb. určeného jen pro snížení sazby hledič k částce vyšší 20.000 K.

Pro použití čl. II vl. nař. č. 306/1939 Sb. není důvodu, neboť tohoto ustanovení lze použití jen tenkrát, když je použití sazby nad pět roků odůvodněno hodnotou odcizených věcí, kdežto v souzeném případě byla sazba podle § 179 tr. z. použita i vzhledem na zločinnou kvalifikaci podle § 174, I, písm. b) tr. z.

Čís. 6565.

Rozhodčí soud nemocenské pojišťovny je vrchností ve smyslu § 209 tr. zák.

Zločin krivého obvinění podle § 209 tr. zák. nevyžaduje po stránce subjektivní úmysl přivoditi obviněnému trestní stíhání nebo dotknouti se jeho cti.

Straně v civilním sporu nepřisluší právo tvrditi smyšleně proti svému přesvědčení, že svědek (znalec) vypověděl vědomě nepravdu.

(Rozh. ze dne 11. října 1940, Zm I 411/40.)

Obžalovaná žalovala u rozhodčího soudu okresní nemocenské pojišťovny v N. o zaplacení nemocenské podpory. Rozhodčí soud připustil o zdravotním stavu obžalované důkaz znalcem lékařem. Ustanovený znalec MUDr. P. předvolal si obžalovanou do zdravotního oddělení policejního ředitelství v N., tam ji vyšetřil a podal pak na základě tohoto vyšetření písemně i ústně nález a posudek. Na základě tohoto posudku ve spojení s výsledky jiných průvodních prostředků byla žaloba zamítnuta v obou instancích. Obžalovaná podala pak u rozhodčího soudu nemocenské pojišťovny v N. žalobu o obnovu tohoto sporu, v níž uvedla, že ji na policejním ředitelství vyšetřoval nikoliv MUDr. P., nýbrž jiný lékař, a že se MUDr. P. dopustil před soudem krivé vypovědi, když předčítal

nález a posudek, který, jak tvrdil, vypracoval na základě vyšetření obžalované, které provedl.

Nalézací soud zjistil, že obžalovaná věděla, že jsou tyto její údaje nepravdivé, a uznal ji proto vinnou zločinem křivého obvinění podle § 209 tr. zák.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost podanou obžalovanou do tohoto rozsudku.

Z d ů v o d ů:

Zmateční stížnost namítá na základě důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. [nesprávně též podle § 281, č. 9, písm. b), 10 tr. ř.], že není naplněna skutková podstata zločinu křivého obvinění podle § 209 tr. z. ani po objektivní, ani po subjektivní stránce.

Na nedostatek objektivní skutkové podstaty poukazují námitky stěžovatelčiny, že její jednání nebylo způsobilé dáti podnět k trestnímu vyšetřování proti Dr. P., poněvadž neučinila trestní oznámení u státního zastupitelství, že obvinění bylo zcela všeobecné a konečně, že rozhodčí soud okresní nemocenské pojišťovny není vrchností ve smyslu § 209 tr. zák.

Ke skutkové podstatě zločinu podle § 209 tr. z. se nevyžaduje, aby se obvinění stalo u úřadu, který je povolán přímo k tomu, aby stíhal trestné činy. Není tedy třeba, aby se obvinění stalo v trestním oznámení podaném u státního zastupitelství, nýbrž stačí, že se stalo takovým způsobem, že mohlo dáti vrchnosti příčinu k vyšetřování nebo aspoň pátrání proti obviněnému. Tvrdila-li stěžovatelka ve své žádosti za obnovu, že jí Dr. P. nepohlížel a přesto podal posudek o jejím zdravotním stavu a dopustil se tím křivého svědectví, není pochyby o tom, že toto tvrzení mohlo zavdati podnět k vyšetřování nebo aspoň pátrání proti Dr. P. a že nešlo jen o zcela všeobecné údaje. Není pochyby o tom, že každý soud, tedy i rozhodčí soud nemocenské pojišťovny, je vrchností ve smyslu § 209 tr. z.

Po subjektivní stránce namítá stěžovatelka, že nešlo o obvinění vědomě vymyšlené, že nechtěla Dr. P. vydati v nebezpečí úředního šetření a neměla úmysl dotknouti se jeho cti, ale učinila své údaje jen při výkonu svého práva v civilním řízení, ve kterém se domáhala nápravy v mezích zákona, který umožňuje stranám tvrditi, že je svědecká výpověď nesprávná, a konečně, že neměla vědomí o nepravdivosti svého tvrzení. Nelézací soud správně dovodil vědomí stěžovatelčino o nepravdivosti jejího tvrzení z toho, že Dr. P. dobře znala a že od prohlídky na policejním ředitelství do ústního jednání v civilním sporu uplynula zcela krátká doba, takže nemohla zapomenouti, že jí Dr. P. prohlížel. Ke skutkové podstatě zločinu křivého obvinění po subjektivní stránce stačí, že si je pachatel vědom nepravdivosti obvinění a že si je vědom, že obvinění je způsobilé přivoditi možnost trestního stíhání obviněného, není však třeba ještě, aby úmysl pachatelův směřoval i k tomu, aby bylo

proti křivě obviněnému zavedeno trestní řízení, a rovněž není třeba úmyslu dotknouti se cti obviněného. Vědomí obžalované nevylučuje ani to, že se činu dopustila proto, aby se v civilním sporu domohla nápravy. Stěžovatelka tvrdí, že jí jako straně v civilním sporu přísluší právo tvrditi, že je nějaká svědecká výpověď nesprávná. Nepřísluší jí však právo, aby proti svému přesvědčení tvrdila a si vymýšlela, že svědek vypovídal vědomě nepravdivě.

Čís. 6566.

Je-li trestný čin osoby, která není německým státním příslušníkem, namířen proti německé branné moci, jejím příslušníkem nebo jejímu doprovodu, náleží k příslušnosti soudů branné moci.

Patří sem nejenom trestné činy spáchané úmyslně, ale i trestné činy z nedbalosti, pokud jen objektivně směřují proti německé branné moci, jejím příslušníkem nebo jejímu doprovodu.

(Rozh. ze dne 11. října 1940, Zm I 482/40.)

Nejvyšší soud vyhověl jako soud zrušovací zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona do rozsudku krajského soudu v N. ze dne 20. prosince 1939, uznal právem, že byl postupem krajského soudu v N. a vrchního soudu v P. v trestní věci proti Václavu A. pro přečin podle §§ 335, 337 tr. z. počínajíc zavedením přípravného vyšetřování až do rozhodnutí vrchního soudu v P. o odvolání obžalovaného z výroku o nepodmíněném odsouzení porušen zákon v ustanovení § 1 nařízení o výkonu vojenského soudnictví v Protektorátu Čechy a Morava ze dne 8. května 1939, Říšský zák. I., str. 903; v důsledku toho zrušil celé řízení, zejména i rozsudek sborového soudu první stolice ze dne 20. prosince 1939 a rozsudek sborového soudu druhé stolice ze dne 4. června 1940 a uložil krajskému soudu v N., aby spisy neprodleně postoupil příslušnému soudu branné moci.

D ů v o d y:

Policejní ředitelství v N. učinilo dne 3. října 1939 státnímu zastupitelství v N. trestní oznámení na protektorátního příslušníka Václava A., že dne 1. října 1939 po 21. hodině jel jako řidič s osobním autem typu »Škoda-Popular« rejstř. znač. Č-I-1785 po linecké silnici do N. tak neopatrně, že najel na čtu dvaceti sedmi mužů německé letecké zbraně před ním týmž směrem pochodující, při čemž bylo zraněno více vojínů, z nich dva těžce.

K návrhu státního zastupitelství v N. bylo proti Václavu A. zavedeno u krajského soudu v N. přípravné vyšetřování pro přečin podle §§ 335, 337 tr. z. a uvalena naň řádná vazba vyšetřovací podle §§ 175, č. 2, 3, 180 tr. ř. Po skončení přípravného vyšetřování byla proti Václavu A. vznesena obžaloba pro přečin podle §§ 335, 337 tr. z. a po provedeném

hlavním přelíčení byl Václav A. rozsudkem krajského soudu v N. ze dne 20. prosince 1939 uznán vinným přečinem podle § 335, 337 tr. z. spáchaným rychlou a neopatrnou jízdou autem za okolností zvláště nebezpečných, při níž došlo k těžkému poranění dvou a k lehkému poranění devíti vojáků německé letecké zbraně, a odsouzen podle § 337 tr. z. za použití §§ 266, 260, písm. b) tr. z. k trestu tuhého vězení v trvání dvou měsíců, zostřené měsíčně dvěma posty a podle § 389 tr. ř. k náhradě nákladů trestního řízení nepodmíněně. Do trestu byla započtena podle § 266 a) tr. z. zajišťovací a vyšetřovací vazba od 4. října 1939, 14 hod. do 31. října 1939, 9½ hod. Proti tomuto rozsudku bylo podáno jediné odvolání obžalovaného z výroku o nepovolení podmíněného odsouzení, které bylo rozsudkem vrchního soudu v P. ze dne 4. června 1940, zamítnuto. K výkonu zbytku trestu dosud nedošlo.

Podle § 1, č. 6, písm. a) nařízení o výkonu vojenského soudnictví v Protektorátu Čechy a Morava ze dne 8. května 1939, Říšský zák. I., str. 903, přísluší trestné činy osob, které nejsou německými státními příslušníky, před soudy branné moci, byly-li namířeny proti německé branné moci, jejím příslušníkům nebo jejímu doprovodu. K takovýmto trestným činům je počítati nejen úmyslné, nýbrž i z nedbalosti spáchané trestné činy, pokud jen objektivně směřují proti německé branné moci, jejím příslušníkům nebo jejímu doprovodu, zejména též dopravní nehody, při nichž nedbalostí vznikla škoda na životě nebo zdraví příslušníků německé branné moci nebo na majetku německé branné moci (výnos ministerstva spravedlnosti ze dne 13. prosince 1939 čís. 43.428/39-16).

Poněvadž v souzené věci bylo již z trestního oznámení patrné, že Václav A. svou neopatrnou jízdou autem ohrozil a poškodil tělesnou bezpečnost vojáků německé letecké zbraně a že tudíž jeho trestný čin z nedbalosti spáchaný objektivně směřoval proti příslušníkům německé branné moci, měl krajský soud v N. trestní oznámení o uvedené nehodě neprodleně odstoupiti příslušnému soudu branné moci (§ 21 nařízení o výkonu trestního soudnictví v Protektorátu Čechy a Morava ze dne 14. dubna 1939, Říšský zák. I., str. 754, platící podle § 3 nahore uvedeného nařízení o výkonu vojenského soudnictví obdobně i pro soudy branné moci). Tim, že tak neučinil, nýbrž sám ve vlastní působnosti provedl trestní řízení, věc projednal a rozsudkem rozhodl, porušil krajský soud v N. zákon v ustanovení § 1 nařízení o výkonu vojenského soudnictví v Protektorátu Čechy a Morava; stejně vrchní soud v P. tím, že jako sborový soud druhé stolice rozhodl o odvolání Václava A. z uvedeného rozsudku krajského soudu v N.

Bylo proto vyhověno zmáteční stížnosti podané generální prokuraturou podle § 33 tr. ř. na záštitu zákona a podle § 292 tr. ř. uznáno právem, jak se stalo.

Čís. 6567.

Protektorátní soudy nejsou příslušné prováděti řízení a rozhodovati o soukromožalobných trestných činech osoby, která není německým státním příslušníkem, vznesl-li pro ně soukromou žalobu německý státní příslušník. K tomu jsou výlučně příslušny německé soudy.

nam příslušníkem, vznesl-li pro ně soukromou žalobu německý státní příslušník. K tomu jsou výlučně příslušny německé soudy.

(Rozh. ze dne 12. října 1940, Zm II 294/40.)

Nejvyšší soud uznal jako soud zrušovací o zmáteční stížnosti k zachování zákona, podané generální prokuraturou do rozsudku okresního soudu v N. ze dne 15. listopadu 1939, jímž byla Bernardeta A. uznána vinnou přestupkem podle § 1 zák. č. 108/1933 Sb. a odsouzena podle téhož zákonného ustanovení za použití § 266 tr. z. k peněžitému trestu 48 K, v případě nedobytnosti do vězení na 48 hodin a podle § 389 tr. ř. k náhradě útrat trestního řízení, zejména též podle § 34, odst. 1 zákona čís. 108/1933 Sb. k náhradě hotových výloh soukromého žalobce Raimunda P., takto právem:

Postupem okresního soudu v N. v trestní věci o soukromé žalobě německého státního příslušníka Raimunda P. proti Bernardetě A. pro přestupek podle § 1 zák. č. 108/1933 Sb. byl porušen zákon v ustanovení § 6, č. 2, odst. 2 nařízení o německém soudnictví v Protektorátu Čechy a Morava ze dne 14. dubna 1939 a v ustanovení § 18 nařízení o výkonu trestního soudnictví v Protektorátu Čechy a Morava ze dne 14. dubna 1939; celé řízení včetně rozsudku ze dne 15. listopadu 1939 se zrušuje a okresnímu soudu v N. se ukládá, aby spisy neprodleně postoupil příslušnému německému úřednímu soudu v O.

Důvody:

Dne 4. listopadu 1939 došel okresnímu soudu v N. návrh Raimunda P., kolportéra v N., na potrestání Bernardety A., vdovy v N., pro urážku na cti, spáchanou výrokem »mamlasu poplašené«. Návrh byl sepsán německy a Raimund P. v něm výslovně uváděl, že je příslušníkem německého národa (reichsdeutscher Volksgenosse). Okresní soud v N. ustanovil ve věci hlavní přelíčení, toto provedl a rozsudkem ze dne 15. listopadu 1939 uznal Bernardetu A., příslušnici Protektorátu Čechy a Morava, vinnou přestupkem podle § 1 zák. č. 108/1933 Sb., jehož se dopustila slovní urážkou Raimunda P. a odsoudil ji podle téhož zákonného ustanovení za použití § 266 tr. z. k peněžitému trestu 48 K, v případě nedobytnosti do vězení na 48 hodin a podle § 389 tr. ř. k náhradě nákladů trestního řízení, zejména též podle § 34, odst. 1 uved. zák. k náhradě hotových výloh soukromého žalobce. Rozhodnutí o podmíněném odsouzení bylo podle § 7 zák. č. 562/1919 Sb. vyhrazeno. Obžalovaná se vzdala opravných prostředků. Soukromý žalobce Raimund P. podal do protokolu stížnost do výroku o útratách, kterou okresní soud v N. předložil k rozhodnutí krajskému soudu v O. Tento nařídil šetření za účelem zjištění, zda je k projednání věci příslušný soud německý nebo soud protektorátní, během něhož sdělil vrchní zemský rada v N., že Raimund P. je německým státním příslušníkem, a to od 16. března 1939. V důsledku toho nebylo již v řízení pokračováno.

Podle § 6, odst. 2, č. 2 nařízení o německém soudnictví v Protektorátu Čechy a Morava ze dne 14. dubna 1939 (Říšský zák. I., str. 752), vydaného na základě výnosu Vůdce a říšského kancléře o Protektorátu Čechy a Morava ze dne 16. března 1939 (Říšský zák. I., str. 485), podléhají osoby, které nejsou německými státními příslušníky, německému soudnictví pro trestné činy, které se stíhají soukromou žalobou, když ji vznesl německý státní příslušník. Podle § 7 téhož nařízení je tato příslušnost německých soudů v Protektorátu Čechy a Morava proti soudům Protektorátu výlučná.

Zmíněnou zásadu § 6, odst. 2, č. 2 nařízení o německém soudnictví v Protektorátu Čechy a Morava opakuje i § 18 nařízení o výkonu trestního soudnictví v Protektorátu Čechy a Morava ze dne 14. dubna 1939 (Říšský zák. I., str. 754), vydaného na základě výnosu Vůdce a říšského kancléře o Protektorátu Čechy a Morava ze dne 16. března 1939 (Říšský zák. I., str. 485); podle tohoto nařízení stíhají se trestné činy stíhatelné soukromou žalobou, jichž se dopustily osoby, které nejsou německými státními příslušníky, německými soudy podle procesního práva pro ně platného a trestají se podle trestního práva Protektorátu, vznesli soukromou žalobu německý státní příslušník.

Okresní soud v N. tím, že v uvedené věci ve vlastní působnosti zavedl o soukromé žalobě německého státního příslušníka řízení, o ní rozhodl a dále ve věci postupoval, porušil zákon v ustanoveních nahoře uvedených.

Zmateční stížnosti pro zachování zákona podané generální prokuraturou podle § 33 tr. ř. bylo proto vyhověno a podle § 292 tr. ř. bylo uznáno právem, jak se stalo.

Čís. 6568.

Nezáleží na pojmenování, nýbrž na obsahu podání strany.

Použije-li však strana vědomě nesprávného prostředku a domáhá-li se toho, aby byl vyřízen podle označení, nutno se řídit tímto označením.

Zaujatost soudu není důvodem k delegaci jiného soudu. Může být jen důvodem pro zamítání soudních osob podle §§ 72 a násl. tr. ř.

(Rozh. ze dne 12. října 1940, Nd II 35/40.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl v trestní věci proti Antonínu A. pro přestupek podle § 2 zákona č. 108/1933 Sb. vedené u okresního soudu v N. pod zn. sp. T XII 285/37 žádost Antonína A. o delegaci některého soudu v obvodu vrchního soudu v P., označenou jako žádost podle §§ 62, 63 tr. ř.

Důvody:

Podle stálého rozhodování nejvyššího soudu nezáleží na tom, jak strana pojmenovala svoje podání, nýbrž na tom, jakého obsahu je podání; podle toho se pak řídí vyřízení podání. Použije-li však strana vě-

domě nesprávného prostředku a domáhá-li se jeho vyřízení podle označení, jež mu sama dala, nutno se řídit tímto označením.

Usnesením nejvyššího soudu jako soudu zrušovacího ze dne 14. března 1940, zn. sp. Nd II 8/40, byla žádost, označená jako delegační návrh podle § 62 tr. ř., postoupena vrchnímu soudu v B. k vyřízení jako zamítací návrh podle § 73 tr. ř., neboť se žadatel podle jejího obsahu domáhal, aby bylo krajskému soudu v N. odňato konání odvolacího přelíčení ve věci T XII 285/37 okresního soudu v N., jakož i vyřízení žádosti za obnovu trestního řízení ve věci Vr V 3339/21 krajského soudu v N. z důvodů, z nichž plynulo, že bere v pochybnost nezaujatost uvedeného soudu.

Tuto žádost opakuje žadatel podáním, o něž jde, a znovu ji výslovně označuje jako delegační žádost podle § 63 tr. ř. Nelze tudíž již za to míti, že jde o mylné označení žádosti, nýbrž nutno postupovati podle vědomě použitého nesprávného označení žádosti.

Delegaci jiného soudu lze povolit, pokud je odůvodněna ohledy veřejné bezpečnosti nebo jinými důležitými důvody. Za takový důvod nelze pokládati tvrzenou zaujatost soudu, jemuž má býti věc odňata, neboť tento důvod může býti jen podkladem pro zamítání soudních osob podle §§ 72 a násl. tr. ř.

Neodůvodnil tudíž žadatel svůj delegační návrh ve smyslu ustanovení § 62 tr. ř. a nebylo mu proto vyhověno.

Čís. 6569.

Řidič motorového vozidla je povinen voliti za tmy na kluzké silnici rychlost dovolující mu zastaviti na vzdálenost, na níž má přehled po jízdě dráze.

Musí počítati i s tím, že se v jeho jízdě dráze může vyskytnouti i neosvětlená překážka, zejména i chodec.

(Rozh. ze dne 18. října 1940, Zm II 224/40.)

Dne 14. ledna 1940 po 17. hod. šla poškozená se svým manželem po silnici z N. do O. Šli po svém pravém okraji dlážděné vozovky, při čemž manžel poškozené šel vlevo vedle ní. V tu dobu jel po silnici týmž směrem na motocyklu obžalovaný. Jel po správné pravé straně rovněž po okraji vozovky, která byla pokryta sněhem a poněkud kluzká. Když před sebou zpozoroval poškozenou a jejího manžela, uhnul doprava, narazil však levým říditkem do pravého boku poškozené, která tím byla mrštěna ke středu vozovky a těžce zraněna. Obžalovaný se hájil tím, že spoléhal na to, že se po vozovce pohybují jen vozidla opatřená předepsanými světly, že jel krom toho mírnou rychlostí 15 km/hod., že však měl světlo zatemněno podle předpisu a že proto chodce uviděl teprve na vzdálenost asi pěti metrů, kdy se pro kluzkost vozovky nemohl již vyhnouti doleva, ani zastaviti.

Do rozsudku, jímž byl uznán vinným přečinem podle § 335 tr. zák., vznesl obžalovaný zmateční stížnost, kterou nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl.

D ů v o d y:

Nalézací soud shledal nedbalost obžalovaného v tom, že jel za tmavé noci po kluzké silnici takovou rychlostí, že nemohl zastavit, když spatřil v jízdní dráze před sebou chodce. S tímto závěrem nalézacího soudu nutno souhlasiti, neboť je podle § 9, odst. 2, nař. čís. 242/1939 Sb. povinností řidiče motorového vozidla, aby zvolil takovou rychlost, aby mohl vyhověti svým povinnostem. Tak se obžalovaný nezachoval, když jel po kluzké silnici rychlostí, která mu znemožnila zastavit na vzdálenost, na kterou měl přehled po jízdní dráze.

Nelze proto přisvědčiti zmateční stížnosti, pokud se s hlediska zmatku podle § 281, čís. 9, písm. a), tr. ř. snaží dovoditi právní mylnost uvedeného závěru nalézacího soudu.

Zmateční stížnosti nelze dále přisvědčiti, pokud se snaží dovoditi, že zvolená rychlost byla poměrům přiměřená, neboť prý byl obžalovaný povinen toliko počítati s tím, že se na silnici budou pohybovati pouze osvětlená vozidla, která mohl spatřiti na větší vzdálenost, nikoli však neosvětlená chodci, neboť bez ohledu na tvrzení zmateční stížnosti, že jsou chodci povinni jíti mimo vozovku, nesměl obžalovaný jeti rychlostí nevyhovující zásadám nahoře uvedeným, neboť musil počítati s tím, že se může v jízdní dráze vyskytnouti neosvětlená překážka, zejména i chodec, a nesměl se spolehnouti — jako to podle zjištění nalézacího soudu učinil v souzeném případě — na to, že je jízdní dráha volná.

Ježto je závěr o nedbalosti obžalovaného odůvodněn již na tomto podkladě, nebylo třeba se zabývati oněmi vývody zmateční stížnosti, jimiž napadá závěry nalézacího soudu o nedbalosti obžalovaného ještě v dalších směrech, neboť i kdyby tu bylo lze zmateční stížnosti přisvědčiti, nemohlo by dojiti ke zprošťujícímu výroku.

Čís. 6570.

Lhůta určená § 2, odst. 2, zák. čís. 562/1919 Sb. (o podmíněném odsouzení) nepočíná ode dne spáchání dřívějšího trestného činu nebo vnesení rozsudku o něm, nýbrž ode dne, kdy byl vykonán nebo prominut dřívější trest nebo kdy bylo vysloveno, že se podmíněně odsouzený osvědčil.

(Rozh. ze dne 21. října 1940, Zm I 296/40.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, pokud jím byl obžalovanému, odsouzenému pro zločin zpronevěry podle § 183 tr. zák., povolen podmíněný odklad výkonu trestu, zrušil rozsudečný výrok, jímž byl

obžalovanému podle §§ 1 a 3 zák. čís. 562/1919 Sb. povolen podmíněný odklad výkonu trestu na zkušební dobu tří roků a jímž mu bylo uloženo; aby podle § 4 uved. zák. v téže lhůtě nahradil soukromému účastníku P. způsobenou škodu, a vrátil věc soudu první stolice, aby ji v tomto rozsahu znovu projednal a o ni rozhodl.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost státního zastupitelství právem namítá s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 11 tr. ř., že nalézací soud vykročil ze své trestní moci, povoliv obžalovanému podle §§ 1 a 3 zákona o podmíněném odsouzení odklad výkonu trestu.

Nalézací soud zjistil, že byl obžalovaný rozsudkem okresního soudu v N. ze dne 3. dubna 1933 odsouzen pro přestupek zpronevěry podle §§ 461, 183 tr. zák. do vězení na jeden týden podmíněně na dva roky, že čin, jímž byl uznán vinným nyní napadeným rozsudkem, byl spáchán v roce 1939, že pětiletá lhůta (podle § 2 zákona o podmíněném odsouzení) již uplynula a že tudíž podmíněné odsouzení není vyloučeno. Z úvahy nalézacího soudu, že pětiletá lhůta stanovená v § 2 zákona o podmíněném odsouzení již uplynula, je zřejmo, že rozsudek, ač to výslovně neuvádí, vychází ze skutečnosti, že čin, pro který byl obžalovaný odsouzen okresním soudem v N., byl spáchán z pohnutky nízké a nečestné, jak je též patrné z výpisu z rejstříku trestů, podle něhož byla tímto soudem vyslovena ztráta práva volebního.

Z téže úvahy rozsudku o uplynutí pětileté lhůty podle § 2, odst. 2 zákona č. 562/1919 Sb. plyne dále, že rozsudek počítá počátek této lhůty ode dne spáchání trestného činu, pro který byl obžalovaný dřívějším rozsudkem odsouzen, nebo ode dne, kdy byl rozsudek vnesen. Tomuto výroku nalézacího soudu právem vytýká zmateční stížnost, že odporuje ustanovení § 2, odst. 2 zákona o podmíněném odsouzení, neboť obmezení ustanovení § 2, odst. 1 uvedeného zákona neplatí jen tehdy, uplynulo-li do dne, kdy odsouzený spáchal nový trestný čin, při přestupcích a přečinech pět let ode dne, kdy byl trest vykonán, kdy byl trest pravoplatně prominut, nebo kdy bylo podle zákona o podmíněném odsouzení vysloveno, že se podmíněně odsouzený osvědčil; proto je rozsudek v této části zatížen zmatkem podle § 281, č. 11 tr. ř.

Za tohoto stavu věci jsou, pokud jde o konec zkušební lhůty z rozsudku okresního soudu v N. ze dne 3. dubna 1933, splněny předpoklady, za nichž by bylo podmíněné odsouzení podle § 2 zák. č. 562/1919 Sb. vyloučeno. Než přesto nemůže zrušovací soud ihned vysloviti, že podmíněné odsouzení bylo vyloučeno podle tohoto zákonného ustanovení, nýbrž nutno výrok rozsudku o povolení podmíněného odkladu výkonu trestu zrušiti z důvodů právě uvedených jako zmatečný a věc vrátiti soudu první stolice, aby o ní v mezích zrušení znova jednal a ji rozhodl.

Bude při tom povinností soudu první stolice, aby zjistil a uvážil, nedošlo-li k výkonu trestu podmíněně odloženého již dříve, nebo nebyl-li trest pravoplatně prominut, a v případě kladném, neuplynula-li od výkonu

trestu nebo pravoplatného jeho prominutí zákonem stanovená pětiletá lhůta. Kdyby to bylo patrné z rejstříku trestů, tedy veřejné listiny, k níž by mohl zrušovací soud přihlídnouti a učiniti ji podkladem přezkoumání rozsudku s hlediska věcného důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 11 tr. ř., mohl by o tom rozhodnouti sám; ježto to však z ní patrné není, bylo zmateční stížnosti vyhověno zrušením rozsudkového výroku o podmíněném odsouzení a nařízením nového rozhodnutí.

Čís. 6571.

Ke skutkové podstatě přečinu podplácení podle § 30 zák. č. 111/1927 Sb. (proti nekalé soutěži):

Pokud ji naplňuje získání zaměstnance podnikem nabídkou lepších pracovních podmínek.

K pojmu »výdělečné činnosti« ve smyslu § 32 téhož zákona.

Je jí činnost zaměstnance podnikem, který uzavírá obchody pro jiného soutěžitele v předpokladu, že mu provise z nich bude připsána k dobru až u něho nastoupí místo.

(Rozh. ze dne 21. října 1940, Zm I 416/40.)

Nalézací soud uznal obžalovaného A. vinným přečinem podplácení podle § 30, odst. 1 zák. č. 111/1927 Sb., obžalovaného B. přečinem podplácení podle § 30, odst. 2 a přestupkem podle § 32, odst. 1 téhož zákona.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného B., pokud napadla výrok, jímž byl tento obžalovaný uznán vinným přestupkem podle § 32, odst. 1 zák. č. 111/1927 Sb., vyhověl však zmateční stížnosti obou obžalovaných, pokud byli uznáni vinnými přečinem podplácení (první podle § 30, odst. 1, druhý podle § 30, odst. 2 zák. č. 111/1927 Sb.), zrušil napadený rozsudek v těchto výrociích a ve výrociích s tím souvisících a uložil nalézacímu soudu, aby ve věci v rozsahu zrušení znovu jednal a rozhodl.

Důvody:

I. Ke zmateční stížnosti obžalovaných A. a B.:

Podle zjištění napadeného rozsudku vyzval se obžalovaný A. obžalovaného B. na jeho služební podmínky, snažil se ho nabídkou lepších služebních podmínek získati pro svůj závod (závody obou obžalovaných provádějí obchody v témže hospodářském oboru) a vybízel ho, aby dne 1. prosince 1939 vrátil plat mu zasláný, ježto tím zaniká služební smlouva. Podle ujednané smlouvy měl obžalovaný B. nastoupiti nové místo dne 1. prosince 1939; ježto výpověď dal dne 1. prosince 1939 k 1. lednu 1940, již zaměstnavatel nepřijal, byl v prosinci 1939 zaměstnán u dvou závodů.

Nalézací soud podřadil toto jednání obžalovaných skutkovým podstatám přečinu jednak podle § 30, odst. 1, jednak podle téhož paragrafu,

odst. 2 zákona proti nekalé soutěži. »Nekalost postupu« obžalovaného B. spatřuje nalézací soud v tom, že vystoupil ze služeb dosavadního zaměstnavatele bez zákonné výpovědi. »Přednost při soutěži« byla v souzeném případě docilena tím, že závod obžalovaného A. získal dobrého zaměstnance, o něhož byl dosavadní zaměstnavatel oslaben.

Tento právní názor napadá zmateční stížnost s hlediska zmatku podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. uvádějíc, že získání dobrého zaměstnance nenaplňuje uvedený zákonný znak.

Zmateční stížnosti nutno přisvědčiti.

V pouhém získání dobrého zaměstnance i nabídkou lepších pracovních podmínek nelze ještě spatřovati nekalou činnost podle § 30 uved. zák. (rozh. č. 5008 Sb. n. s.), byť i ztráta zaměstnance byla pro podnik sebe krutější (Skála: Nekalá soutěž, str. 88). Aby bylo lze takové jednání pokládati za závadné ve smyslu uvedeného zákonného ustanovení, je třeba, aby byl závadný jak prostředek, tak cíl, jehož má býti dosaženo.

V souzeném případě mělo dojiti ke zrušení dosavadního poměru podle zjištění nalézacího soudu bez dodržení výpovědní lhůty, což je jistě prostředek závadný; mohlo pak býti závadným cílem tohoto jednání zjednáni přednosti pro nového zaměstnavatele záležející v tom, že by dosavadní zaměstnavatel byl připraven o možnost získati včas ještě během výpovědní lhůty vhodného nového zaměstnance, čímž by oslabením jeho soutěžní možnosti v okrsku, přikázaném do působnosti obžalovaného B., bylo na jeho úkor docíleno přednosti soutěžícímu podniku.

Zda tomu tak bylo v souzeném případě, totiž zda jednání obžalovaných bylo způsobilé přivoditi takové nebezpečí, nelze posouditi, neboť se nalézací soud dosud nezabýval zjišťováním skutečností potřebných v uvedených směrech.

Bylo proto zmateční stížnosti obžalovaných vyhověno již z tohoto důvodu, aniž se bylo třeba zabývati jejími vývody v dalších směrech.

Ježto se podle toho, co uvedeno, nelze obejiti bez nařízení nového hlavního přelíčení, bylo rozhodnuto, jak se stalo.

II. Ke zmateční stížnosti obžalovaného B.:

Podle zjištění napadeného rozsudku zúčastnil se obžalovaný B. v listopadu 1939 uzavírání obchodů pro nového zaměstnavatele v předpokladu, že mu provise z nich budou připsány k dobru, až jim bude přijat.

Zmateční stížnost napadá svými vývody výrok nalézacího soudu o tom, že šlo o výdělečnou činnost uvádějíc, že soukromá žalobkyně nežalovala z toho důvodu, že provise z takto uzavřených obchodů byla připsána k dobru obžalovaného.

K tomu nutno uvést, že je lhostejné, zda soukromá žalobkyně tvrdila uvedenou skutečnost v obžalovacím spise, neboť jde toliko o okolnost týkající se modifikace činu uvedeného v žalobě, nemění nic na jeho identitě; k takové změně skutkového děje musí nalézací soud přihlížeti již podle § 262 tr. ř. (»skutečnosti, na nichž se obžaloba zakládá, samy o sobě nebo ve spojení s okolnostmi teprve ve hlavním přelíčení najevo vyšly«).

Zmateční stížnost se konečně domnívá, že nalézací soud pochybil (§ 281, č. 9, písm. a) tr. ř., nesprávně § 281, č. 10 tr. ř.), když shledal ve zjištěném ději naplněný zákonný znak výdělečné činnosti podle § 32 zákona proti nekalé soutěži. Podle tohoto ustanovení je výdělečně činný ten zaměstnanec, který si svou činností hledí opatřiti výdělek (srv. rozh. čís. 6233 Sb. n. s.). Tomu tak bylo v souzeném případě, kde obžalovaný podle zjištěného děje vyvíjel pro soutěžitele činnost za předpokladu, že mu provise budou připsány k dobru, jakmile nastoupí nové místo. Z toho je zřejmé, že účelem činnosti obžalovaného bylo opatřiti si výdělek.

Nepochybil proto nalézací soud, podřadil-li tuto činnost obžalovaného ustanovení § 32 uved. zák.

Čís. 6572.

Byla-li krádež ve smyslu §§ 189, 463 tr. zák. spáchána hlavou rodiny, je přestupkem proti veřejné mravopochestnosti podle § 525 tr. zák., i když by jinak byla zločinem.

Krádeží ve smyslu § 463 tr. zák. je jen krádež věcí patřících členům rodiny, nikoli i krádež věcí cizích, jsoucích v držbě nebo v uschování členů rodiny.

Manžel odcizivší cizí věci z držení své manželky, s níž žije ve společné domácnosti, je vinen obecnou krádeží, i když se mylně domníval, že jsou manželčiny vlastnictvím.

(Rozh. ze dne 1. listopadu 1940, Zm II 200/40.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný A. podle § 259, čís. 1, 2, tr. ř. zproštěn obžaloby pro zločin podle §§ 171, 173 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a uznal obžalovaného vinným, že dne 11. února 1940 v P. odňal pro svůj užitek z držení a bez přivolení Marie A. cizí věci movité, totiž briliant a zlatou minci, vše v ceně 8.600 K, tedy hodnotu 2.000 K převyšující, čímž spáchal zločin krádeže podle §§ 171, 173 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnosti, jež uplatňuje důvody zmatečnosti podle § 281, čís. 9, písm. c) a písm. a) (správně čís. 10) tr. ř., nelze upřít oprávnění.

Nalézací soud zjistil, že obžalovaný odcizil briliantovou náušnici a jednu zlatou minci patřící P-ovi z držení své manželky, s níž žil ve společné domácnosti. V tomto zjištěném skutkovém ději shledal nalézací soud pouze skutkovou podstatu krádeže mezi manžely ve smyslu § 463 tr. z., jelikož uvěřil obhajobě obžalovaného, že odcizil uvedené věci, z nichž prodal zlatou minci za 300 K a briliant za 8.300 K — tedy věci v ceně zřejmě 2.000 K převyšující — v přesvědčení, že bere věci patřící své manželce. Poněvadž je přestupek podle § 463 tr. zák., který nalézací soud shledal

v jednání obžalovaného, stíhatelný pouze na soukromý návrh a tento v souzeném případě nebyl učiněn, byl obžalovaný osvobozen podle § 259, čís. 1 a 2 (správně jen podle čís. 1) tr. ř.

Leč nalézací soud nesprávně vyložil zákon, když ve zjištěném skutkovém ději shledal skutkovou podstatu přestupku podle § 463 tr. z., jak zmateční stížnost úvodem právem vytýká.

Nalézací soud pochybil po stránce právní již tím, že krádež spáchanou manželem na manželce, žijící s ním ve společné domácnosti, podřadil skutkové podstatě přestupku podle § 463 tr. z., vysloviv názor, že v takovém případě přísluší manželce podle uvedeného místa zákona oprávnění k obžalobě, že však ustanovení § 525 tr. z. nepřichází v souzeném případě v úvahu. Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyslovil opětovně (srovn. rozh. čís. 4280, 6266 Sb. n. s.) v souhlase s literaturou (Mirička: Trestní právo hmotné 1934, str. 354, Kallab: Trestní právo hmotné 1935, str. 234), že krádež spáchaná hlavou rodiny samou je přestupkem proti veřejné mravopochestnosti podle § 525 tr. z., a to i když přesahuje zločinnou hranici (srovn. důvody rozh. čís. 434 Sb. n. s.).

Nahore uvedený a jak doličeno právně pochybený názor nalézacího soudu nemohl by sám o sobě způsobiti zrušení napadeného rozsudku, poněvadž i přestupek podle § 525 tr. z. lze stíhati jen k návrhu oprávněné osoby; taková podle zákona potřebná soukromá obžaloba tu není, takže i kdyby bylo lze podřaditi skutek obžalovaného ustanovení § 525 tr. z., muselo by řízení skončiti osvobozujícím rozsudkem podle § 259, čís. 1, tr. ř.

Rozhodující právní pochybení nalézacího soudu spočívá však v tom, že shledal ve zjištěném skutkovém ději skutkovou podstatu krádeže mezi manžely a nikoli zločinu podle §§ 171, 173 tr. z. Názor vyslovený nalézacím soudem k odůvodnění podřadění skutku obžalovaného pouze pod pojem »krádeže mezi manžely«, totiž že je naprosto nerozhodné, že věci odcizené obžalovaným jeho manželce nepatřily ve skutečnosti jí, nýbrž osobě třetí, je právně pochybený.

Skutečnost zjištěná nalézacím soudem, a to, že věci odcizené obžalovaným patřily ve skutečnosti osobě třetí a nikoliv manželce obžalovaného, není naprosto nerozhodná, nýbrž naopak rozhodující pro posouzení otázky, zda jde o krádež zločinnou podle §§ 171, 173 tr. z., či o pouhou krádež v rodině podle §§ 189, 463 tr. z., v souzeném případě správně — jak nahore dovedeno — o přestupek proti veřejné mravopochestnosti podle § 525 tr. z.

Podle ustálené judikatury lze výjimečného ustanovení jak § 463, tak i § 525 tr. z. (u hlavy rodiny) použití jen tenkrát, byli-li manželé nebo příbuzní tam uvedení s a m i okradeni, poněvadž lze jen v tomto případě mluvit o krádeži mezi členy rodiny a poněvadž také ustanovení § 463 tr. z., že k potrestání dojde jen na žádost hlavy rodiny a podobné ustanovení § 525 tr. z. poukazuje na to, že jsou zmíněného dobrodini účastna jen trestná jednání, která poškozují rodinu nebo jednotlivé její členy, nikoli osoby třetí.

Nutno proto omeziti pojem domácí krádeže na věci, které patří členům rodiny, tedy na krádeže spáchané ke škodě těchto osob, a vyloučiti věci

cizí, nalézající se v bytě, v držení neb uschování jednotlivých členů rodiny. Ustanovení § 463 tr. z., pokud se týče § 525 tr. z., chrání poměr pachatele k vlastníku odcizeného předmětu, nikoli k jeho držiteli. Pachatelův omyl v osobě majitele je bezvýznamný. Skutková podstata krádeže je splněna tím, že obžalovaný odňal cizí věci movité z držení a bez svolení někoho jiného. Že by byl obžalovaný v tom směru v omylu, rozsudek nezjistil. Naopak, jak vyplývá z rozsudkových důvodů, mylil se obžalovaný vlastně jen v tom směru, zda má být jeho čin posuzován podle § 463 tr. z., správně § 525 tr. z., či podle §§ 171 a násl. tr. z. To však je jen omyl právní, jenž nečiní beztrestným. Omyl v osobě okradeného však nemůže být a také není omylem skutkovým, zbavujícími viny podle § 2, písm. e), tr. z. (srovn. rozh. čís. 164 Sb. n. s., čís. 1623, 2316, 3855, 4096, 4338 vid. sb.).

Zatížil proto nalézací soud rozsudek zmatečností podle § 281, čís. 10, tr. ř., když vycházejí z nesprávného výkladu zákona, shledal ve zjištěném skutkovém ději přestupek krádeže v rodině podle § 463 tr. z. a když důsledkem tohoto právně pochybeného výkladu skutkové podstaty přestupku podle § 463 tr. z. dospěl k závěru, že zde schází obžaloba podle zákona potřebná, máje za to, že zažalovaný skutek zakládá skutkovou podstatu soukromožalobného přestupku (§ 281, čís. 9, písm. c), tr. ř.).

Zručovací soud vyhověl proto již z tohoto důvodu odůvodněné zmateční stížnosti, zrušil napadený rozsudek jako zmatečný, rozhodl na podkladě skutkových zjištění nalézacího soudu ve smyslu § 288, odst. 2, čís. 3, tr. ř. ihned ve věci samé a uznal obžalovaného vinným zločinem krádeže podle §§ 171, 173 tr. z.

Čís. 6573.

Ke zpronevěře přivlastněním není třeba úmyslu učiniti trvalým stav, přivlastněním.

Stačí, že pachatel naložil s věcí proti vlastníkově vůli způsobem, příslušejícím toliko vlastníkově, jsa si vědom bezprávnosti svého jednání.

(Rozh. ze dne 13. listopadu 1940, Zm I 498/40.)

Obžalovaný požádal v zimě roku 1939 poškozeného P., u něhož bydlel v podnájmu, aby mu půjčil svůj kožich. Poněvadž byly velké mrazy a obžalovaný měl jen lehký kabát, vyhověl poškozený této žádosti. Obžalovaný však za několik dní kožich zastavil a zástavní listek dal dále v zástavu. Poškozenému oznámil, že dal kožich do správký, poněvadž měl vadný límec; pak odešel z jeho bytu a víc se nevrátil. Poškozený se teprve později náhodou dověděl, co se s kožichem stalo. Kožich měl cenu 5.000 K.

Do rozsudku krajského soudu, jímž byl za tento čin uznán vinným zločinem zpronevěry podle § 183 tr. zák., vznesl obžalovaný zmateční stížnost, kterou nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl.

Důvody:

Zmateční stížnosti, uplatňující toliko důvod zmatečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř., nelze přisvědčiti.

Stěžovatel namítá, že není splněna skutková podstata zločinu zpronevěry, ježto u něho nešlo o zadržení věci, kterýžto pojem předpokládá pachatelovo rozhodnutí nevydati svěřenou věc svěřiteli a učiniti tento stav trvalým, že k tomu nestačí pouhé nevrácení věci, tedy že skutková podstata zločinu zpronevěry není vyčerpána již tím, že stěžovatel kožich zastavil a konečně, že tu není ani vědomí bezprávnosti.

Stěžovatel přehlíží, že byl uznán vinným, že si přivlastnil svěřený kožich. Pojem přivlastnění nevyžaduje, aby pachatel jednal v úmyslu učiniti tento stav trvalým, stačí, že nakládá s věcí bezprávně proti vlastníkově vůli způsobem příslušejícím toliko vlastníku. Zapůjčil-li poškozený stěžovatel kožich jen za tím účelem, aby jej stěžovatel nemající vlastního teplého kabátu nosil ve velkých mrazech, a stěžovatel proti této vyslovené vůli vlastníkově kožich zastavil, vykonal se svěřenou věcí takovou disposici, která přísluší toliko vlastníku, a tím si věc přivlastnil. Při přivlastnění věci nezáleží již na tom, zda měl pachatel v úmyslu učiniti tento stav trvalým nebo zda chtěl později věc vlastníku vrátiti, t. j. zda chtěl v souzeném případě kožich později vyplatiti a vrátiti, ježto ani tím by nebylo vyloučeno, že si pachatel věc přivlastnil a jednal u vědomí bezprávnosti. Vědomí toto spočívá již v tom, že stěžovatel věděl, že není oprávněn disponovati kožichem tím způsobem, jakým to učinil a nezáleží také na tom, že vlastník při půjčení kožichu neurčil lhůtu, kdy má být vrácen. Poněvadž ke skutkové podstatě zločinu zpronevěry podle § 183 tr. z. stačí jedna z činností tam uvedených, buď přivlastnění nebo zadržení věci, není třeba, když, jak bylo uvedeno, vyčerpává stěžovatelovo jednání pojem přivlastnění, zabývati se ještě otázkou, zda je co do svěřeného kožichu naplněn i pojem zadržení.

Pokud stěžovatel namítá, že zastavení kožichu dodatečně hlásil poškozenému, nevychází ze skutkového základu zjištěného nalézacím soudem (§ 288, odst. 2, čís. 3 tr. ř.), podle kterého řekl stěžovatel poškozenému, že dal kožich opravit, a poškozený se jen náhodou dověděl, že stěžovatel kožich zastavil. Není tedy v této části zmateční stížnosti provedena po zákonu.

Čís. 6574.

Poškozený, jemuž nahradila škodu pojišťovna, která za ni neručila, je vinen podvodem, dosáhl-li toho lstivým předstíráním nebo jednáním; nedopouští se však podvodu i tím, že se pak domáhá náhrady oné škody i na pojišťovně, která za ni ručí.

Pouhé účtování škody v přemrštěné výši není ještě lstivým jednáním ve smyslu § 197 tr. zák., není-li účtovaná částka osvědčována důkazními prostředky, schopnými uvésti pojišťovnu v omyl o výši škody.

(Rozh. ze dne 15. listopadu 1940, Zm I 387/40.)

Dne 25. září 1938 došlo na silnici v N. ke srážce nákladního automobilu obžalovaného s osobním autem inž. Rudolfa L., při níž byl automobil obžalovaného poškozen. Tato srážka byla předmětem trestního řízení u okresního soudu v N., který uznal inž. Rudolfa L. vinným přestupkem podle § 335 tr. zák., kdežto obžalovaného A. zprostil obžaloby pro týž přestupek. Inž. Rudolf L. byl pojištěn u pojišťovny S., vzájemně pojišťovací banky v P.

Dne 27. září 1938 srazil se obžalovaný, řídě totéž své nákladní auto, na silnici u obce V. s nákladním autem řezníka S. Auto obžalovaného bylo při této srážce znova poškozeno. V trestním řízení týkajícím se této srážky byli oba řidiči zproštěni obžaloby pro přestupek podle § 335 tr. zák. S. byl pojištěn u P-ské vzájemné pojišťovny v P.

Nalézací soud uznal obžalovaného vinným zločinem dílem dokonáného, dílem nedokonáného podvodu podle §§ 8, 197, 200 tr. z., kterého se dopustil jednak tím, že P-ské vzájemné pojišťovně v P. likvidoval i škodu, způsobenou na jeho automobilu srážkou ze dne 25. září 1938, čímž tato pojišťovna utrpěla škodu asi 1.800 K, jednak tím, že pak na pojišťovně S., vzájemně pojišťovací bance v P., žádal náhradu škody, způsobené srážkou dne 25. září 1938, ač mu ji již nahradila P-ská pojišťovna, že dále na pojišťovně S. žádal i zaplacení účtu za opravy, týkající se výhradně škody, způsobené srážkou ze dne 27. září 1938, že účtoval přemrštěnou náhradu »za prozahálku« a že zároveň žádal část této náhrady »za prozahálku« ještě jednou podle zvláštního účtu.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmáteční stížnosti obžalovaného, zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, aby o ní znova jednal a rozhodl, a to mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Pokud jde o odsouzení obžalovaného pro pokus podvodu spáchaný uplatněním neexistujícího nároku na náhradu škody vůči pojišťovně S., vzájemně pojišťovací bance v P., jímž tato měla utrpět na svém majetku škodu částkou nad 2.000 K, spatřuje nalézací soud podvod v tom, že obžalovaný žádal od pojišťovny S., vzájemně pojišťovací banky v P., náhradu škody způsobené mu na autě srážkou ze dne 25. září 1938, ač měl již škodu z této srážky nahrazenou P-skou vzájemnou pojišťovnou v P., že uplatňoval zaplacení účtu firmy R., jenž se týkal výhradně oprav škod způsobených srážkou aut ze dne 27. září 1938, že účtoval »za prozahálku« zřejmě přemrštěnou částku 4.480 K, ač bylo auto po srážce ze dne 25. září 1938 neschopno provozu jen asi jeden den, a že v účtu za »prozahálku« znovu účtoval položku 650 K za opravu provedenou firmou K., ač tuto částku žádal zároveň podle zvláštního připojeného účtu.

Po stránce právní sluší především vytknouti, že je nesprávný názor nalézacího soudu, že se obžalovaný dopustil podvodu již tím, že požadoval od pojišťovny S., vzájemně pojišťovací banky v P., náhradu za škodu způsobenou mu srážkou aut ze dne 25. září 1938, ač již tuto škodu měl nahrazenou P-skou vzájemnou pojišťovnou. Podle zjištění rozsudku

nebyla P-ská vzájemná pojišťovna povinna nahraditi obžalovanému škodu ze srážky aut ze dne 25. září 1938, poněvadž ke srážce nedošlo zaviněním jejího pojištěnce; nahradila-li mu něco, byla a jest oprávněna žádati od něho uvedenou částku zpět, dokud nenastanou okolnosti rušící nárok na vrácení této částky (ku př. promlčení). Vznikla-li obžalovanému ze srážky aut ze dne 25. září 1938 na jeho autě škoda, za kterou odpovídal pojištěnec pojišťovny S., vzájemně pojišťovací banky v P., inž. Rudolf L., jenž podle pravoplatného rozsudku okresního soudu v N. ze dne 17. března 1938 srážku tu zavinil, nedopustil se obžalovaný lstivého jednání nebo předstírání po rozumu § 197 tr. z., požadoval-li náhradu škody vzniklé mu z oně srážky od nositelky pojištění povinné podle pojišťovací smlouvy (inž. Rudolfa L. a banky S.) k náhradě této škody, i kdyby již měl tuto škodu nahrazenou P-skou vzájemnou pojišťovnou. Pouze domáhání se náhrady oně škody na P-ské vzájemné pojišťovně, dalo-li se lstivě, zakládalo by skutkovou podstatu podvodu.

Nesprávný je dále právní názor nalézacího soudu, že se obžalovaný dopustil podvodu také již tím, že účtoval za »prozahálku« zřejmě přemrštěnou částku 4.480 K. Podle účtu ze dne 14. dubna 1939 šlo o účtování položek 1. za odvezení nábytku 80 K, 2. za poškození nábytku 250 K, 3. soudní výlohy 800 K, 4. ušlý zisk 2.700 K, 5. za sváření řě K. 650 K, celkem 4.480 K.

V pouhém oznámení pojišťovně nároku požadovaného z důvodu poškození, které má pojišťovna nahraditi, částkami přemrštěnými nelze ještě shledávati lstivé jednání nebo předstírání po rozumu § 197 tr. z., neboť tu právě schází znak lstivosti. Lstivým by bylo požadování náhrady nároku přemrštěnou částkou jen tehdy, kdyby byla požadovaná částka osvědčována důkazními prostředky způsobilými vyvolati v pojišťovně, rozhodující se, v jaké výši má škodu nahraditi, omyl o výši odškodného. Nalézací soud s hlediska svého nesprávného názoru nezjišťoval, zda obžalovaný použil k opodstatnění nároků uvedených v účtu ze dne 14. dubna 1939 a jejich výše závadných osvědčovacích prostředků, ba dokonce neprovedl ani důkazy, jež obžalovaný nabídl k opodstatnění těchto svých nároků.

Právnem vytyká zmáteční stížnost i nesprávné právní hodnocení skutečnosti, že obžalovaný v účtě ze dne 14. dubna 1939 uvedl položku 650 K za sváření firmy K., ač tuto položku požadoval také předložením zvláštního účtu firmy K. Ježto obžalovaný uvedl tuto položku při téže příležitosti, je zřejmo, že mínil-li skutečně uvést pojišťovnu v omyl, použil prostředku naprosto nezpůsobilého k vyvolání omylu, neboť při nepatrném množství položek muselo býti každému na první pohled patrné, že jde o účtování téže pohledávky.

Čís. 6575.

K subjektivní skutkové podstatě zločinu nebezpečného vyhrožování podle § 99 tr. zák., která vyžaduje pachatelův úmysl, uvésti ohroženého vyhrůžkou ve strach a nepokoj, je třeba, aby si pachatel představil tento

cíl svého jednání, aby jej chtěl a aby představa tohoto cíle byla motivem jeho jednání.

Při verbálních deliktech, při nichž může uvážení a provedení činu spadat v jeden okamžik, nutno při zkoumání subjektivní stránky činu přihlížeti k okolnostem projevu, zejména pokud měly vliv na pachatelovu vjemovou a úsudkovou schopnost.

(Rozh. ze dne 18. listopadu 1940, Zm I 260/40.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zrušil z podnětu zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem podle § 99 tr. z., rozsudek prvního soudu podle § 290 tr. ř. a uložil nalézacímu soudu, aby ve věci znovu jednal a rozhodl. Zmateční stížnost obžalovaného odkázal na toto rozhodnutí.

Důvody:

Podle zjištění napadeného rozsudku měl obžalovaný vystup se svojí tchyní Maríí Z. a po níto hrozil P-ovi, R-ovi a jeho rodině vypálením; obžalovaný bydlí se svojí tchyní a s P-em v jednom domku, tento domek má společnou střechu s domkem R-ovým. Na tomto podkladě usoudil nalézací soud, že vyhrůžka byla objektivně způsobila vzbuditi v ohrožených důvodnou obavu, že bude provedena, a vyslovil, že spatřuje v jednání obžalovaného skutkovou podstatu zločinu veřejného násilí podle § 99 tr. zák.

Zrušovací soud, přezkoumávaje napadený rozsudek z důvodu zmateční stížnosti obžalovaného, shledal, že trpí zmatkem podle § 281, č. 9, písm. a) tr. zák.

Skutková podstata zločinu podle § 99 tr. z. vyžaduje po subjektivní stránce, aby vyhrůžka, způsobila vzbuditi důvodnou obavu, byla pronesena proti někomu v úmyslu, aby byl uveden ve strach a nepokoj; úmyslné (obmyslné) pronesení takové vyhrůžky je jen tehdy trestné, děje-li se za uskutečněním tohoto cíle, to je vyvolati v napadeném vyšší stupeň tísnivého pocitu z nastávajícího zvláště vážného zla (rozh. č. 4201, 6512 Sb. n. s.); k subjektivní skutkové podstatě zločinu podle § 99 tr. z. patří představa a chtění tohoto cíle; představa uvedeného cíle musí býti motivem jednání (Kallab, Trestní právo hmotné, str. 53).

V tomto směru se však nalézací soud dosud nezabýval zjišťováním skutečností, z nichž by bylo lze dovoditi závěr o subjektivní vině obžalovaného. Závěr nalézacího soudu, že zjištěné jednání obžalovaného naplňuje skutkovou podstatu zločinu podle § 99 tr. z., porušuje tudíž zákon; je proto napadený rozsudek zmatečný podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. Tento zmatek sice nebyl zmateční stížností uplatňován, bylo však k němu přihlíženo z úřední povinnosti podle § 290 tr. ř.

Ježto se nelze obejít bez nového ústního přelíčení pro nedostatek skutkových zjištění ve směru nahoře uvedeném, byla věc vrácena soudu první stolice k novému projednání a rozhodnutí.

Při novém hlavním přelíčení bude na nalézacím soudu, aby při zjišťování skutečnosti, zda si byl pachatel vědom okolností rozhodných pro závěr o zlém obmyslu ve smyslu nahoře vyloženém, vzal zvláštní zřetel na to, že jde o verbální delikt; zvláštní povaha těchto deliktů tkví v tom, že při nich uvážení i provedení činu může spadat v jeden okamžik a že je proto při nich přihlížeti k okolnostem, za nichž k projevu došlo, zejména pokud měly vliv na vjemovou a úsudkovou schopnost pachatelovu (srov. rozh. čís. 5981 Sb. n. s.).

Čís. 6576.

Skutková podstata zločinu krivého svědectví podle § 199, písm. a), tr. zák. nevyžaduje, aby pachatel chtěl nebo mohl svou krivou výpověď někomu způsobiti škodu.

Po stránce subjektivní stačí, že pachatel ví, že vypovídá jako svědek nepravdu.

(Rozh. ze dne 22. listopadu 1940, Zm II 306/40.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalované do rozsudku krajského soudu, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem podvodu krivou přísahou podle §§ 197, 199, písm. a), tr. zák.

Důvody:

S hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 5 a 9, písm. a) tr. ř. správně jen podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř., namítá zmateční stížnost, že výrok rozsudku, že stěžovatelka jednala ve zlém úmyslu, postrádá náležitou odůvodnění, ježto prý v souzeném případě není splněna skutková podstata zločinu krivého svědectví, poněvadž stěžovatelka nechtěla a nemohla svědeckou výpověď ze dne 5. ledna 1939 někoho uvést v omyl a ani způsobiti někomu škodu. Leč zmateční stížnosti — pokud je v tomto směru provedena po zákonu — nelze přisvědčiti. Předpis o trestnosti krivého svědectví chrání právo státu na nerušené vykonávání soudnictví, jinými slovy chrání v zákonech založený nárok státu, aby svědci při soudním výslechu udali o skutkových okolnostech, tvořících předmět výslechu, pouhou a úplnou pravdu; právo to doznává újmy již nepravdivostí nebo neúplností svědecké výpovědi o sobě, třebaž nenastala, po případě ani nemohla nastati další škoda (srov. rozh. čís. 3504, 3655 Sb. n. s.). K naplnění skutkové podstaty zločinu krivého svědectví po stránce subjektivní se vyžaduje toliko pachatelovo vědomí, že vypovídá jako svědek a že je jeho výpověď nepravdivá. V tom spočívá již úmysl poškoditi stát v jeho právu na nerušené vykonávání spravedlnosti (srov. rozh. čís. 3655, 4038, 4260 Sb. n. s.). Nalézací soud, jenž se obírá i subjektivní stránkou skutkové podstaty souzeného zločinu, zjišťuje a náležitě odůvodňuje zmíněné stěžovatelčino vědomí.

Jinak zmateční stížnost nedoličuje uvedený důvod zmatečnosti po zákonu; nevychází totiž při provádění hmotněprávního důvodu zmatečnosti:

podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř. ze souhrnu skutkových zjištění závazných pro zrušovací soud, že bylo stěžovatelce při svědecké výpovědi dne 5. ledna 1939 známo, že okolnosti v rozsudku přesně uvedené, jež prohlašovala za pravdivé, jsou nepravdivé, a že vědomě zatajila důležité okolnosti, nýbrž buduje své vývody na skutkové základně nezjištěné rozsudkem.

Čís. 6577.

Ke skutkové podstatě zpronevěry podle § 183 tr. zák.:

Advokát není oprávněn použití k započtení na svoji palmární pohledávku peněz, které mu strana svěřila k určitému účelu pro třetí osobu.

Učiní-li tak, jedná protiprávně bez ohledu na to, zda má proti straně palmární pohledávku a v jaké výši.

(Rozh. ze dne 25. listopadu 1940, Zm I 489/40.)

Obžalovaný, advokát, zastupoval poškozeného P. ve sporech proti R-ovi. P. se zavázal soudním smírem, že R-ovi zaplatí 6.000 K a složil je pro něho v kanceláři obžalovaného ve čtyřech splátkách, a to dne 4. března 1931 2.000 K, dne 2. dubna 1931 2.000 K, dne 5. května 1931 1.000 K a dne 17. května 1931 1.000 K. R. však dostal z těchto peněz prostřednictvím svého právního zástupce pouze 1.000 K. Když zjistil po marných upomínkách P-a o zaplacení zbytku, že P. složil celou částku v kanceláři obžalovaného, podal na obžalovaného žalobu na zaplacení zbývajících 5.000 K, které bylo pravoplatně vyhověno. Pak teprve obžalovaný zaplatil zažalovaný zbytek.

Obžalovaný doznal, že sám přijal prvou splátku 2.000 K, že z ní 1.000 K poukázal R-ovu právnímu zástupci a její zbytek že si ponechal na úhradu své palmární pohledávky proti P-ovi. Co do zbytku 4.000 K se hájil tím, že o ostatních splátkách nevěděl, poněvadž je J. platil v kanceláři v jeho nepřítomnosti.

Nalézací soud zprostil obžalovaného podle § 259, čís. 2 tr. ř. obžaloby pro zločin zpronevěry, poněvadž dle jeho názoru nebyla vyvrácena uvedená obhajoba obžalovaného, takže jednak nebylo prokázáno, že obžalovaný věděl před použitím druhé, třetí a čtvrté splátky, že je zaplatil P. pro R-a, a jednak nelze spatřovati zpronevěru v tom, že obžalovaný použil 1.000 K z prvé splátky k započtení na svoji palmární pohledávku.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmáteční stížnosti státního zastupitelství do tohoto rozsudku, uplatňující pokud jde o částku 4.000 K vadu neúplnosti rozsudku podle § 281, čís. 5 tr. ř. a pokud jde o částku 1.000 K důvod zmátečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř., zrušil napadený rozsudek jako zmátečný a vrátil věc nalézacímu soudu, aby o ní znovu jednal a rozhodl.

Pokud jde o důvod zmátečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř., uvedl tyto

důvody:

Zmateční stížnosti dlužno přisvědčiti i pokud s hlediska důvodu zmátečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř. vytyká rozsudku nesprávné právní posouzení, a to pokud nalézací soud vyloučil vinu obžalovaného stran částky 1.000 K — o níž zjišťuje, že ji obžalovaný osobně přijal pro R-a — proto, že obžalovaný byl oprávněn zadržeti si ji ke krytí palmární pohledávky vůči složiteli P. Nalézací soud zřejmě neuvážil, že nešlo o peníze složené pro klienta obžalovaného (pro P-a), nýbrž o peníze složené jeho klientem pro R-a, tedy za určitým účelem pro třetí osobu a že § 19 adv. ř. nedovoluje advokátovi, aby použil částek, svěřených mu jeho mandantem za určitým účelem, k započtení na svou pohledávku. Jednal proto obžalovaný protiprávně, když si uvedenou částku zadržel, a to bez ohledu na to, zda měl proti svému mandantovi (složiteli) nějakou palmární pohledávku vůbec, pokud se týče v jaké výši.

Čís. 6578.

Přestupky podle zákona ze dne 15. listopadu 1867, čís. 135 ř. z. (o právu shromažďovacím) trestají od 1. března 1939 správní úřady, nikoli soudy.

Je zmatkem podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř., odsoudil-li soud protitakový přestupek po 28. únoru 1939.

(Rozh. ze dne 25. listopadu 1940, Zm I 516/40.)

Nejvyšší soud uznal jako soud zrušovací o zmáteční stížnosti k zachování zákona, podané generální prokuraturou do rozsudku okresního soudu v N. ze dne 28. května 1940, potvrzeného rozsudkem krajského soudu v N. ze dne 17. srpna 1940, jimž byl František A. uznán vinným přestupkem podle §§ 2 a 19 zákona čís. 135/1867 ř. z. a odsouzen podle § 19 zákona čís. 135/1867 ř. z. za použití § 266 tr. z. k peněžitému trestu 30 K, v případě nedobytnosti k trestu vězení na 24 hodin a podle § 389 tr. ř. k náhradě nákladů trestního řízení, podle §§ 1 a 3 zákona čís. 562/1919 Sb. podmíněně se zkušební dobou jednoho roku, takto právem:

Trestním řízením okresního soudu v N. a krajského soudu tamže proti Františku A., zejména rozsudkem okresního soudu v N. ze dne 28. května 1940, potvrzeným rozsudkem krajského soudu v N. ze dne 17. srpna 1940, byl porušen zákon v ustanovení čl. IV uvozovacího zákona k trestnímu zákonu a čl. VIII uvozovacího zákona k trestnímu řádu; celé řízení, včetně zmíněných rozsudků, se zrušuje jako zmátečné podle § 281, č. 9, písm. a) a § 468, čís. 3 tr. ř. a okresnímu soudu v N. se ukládá, aby spisy postoupil okresnímu úřadu v N. k příslušnému řízení.

Důvody:

Na oznámení okresního úřadu v N. ze dne 6. května 1940 bylo zavedeno okresním soudem v N. proti Františku A. trestní řízení pro přestupek

podle §§ 2 a 19 zák. čís. 135/1867 ř. z. František A. byl pak rozsudkem okresního soudu v N. ze dne 28. května 1940 uznán vinným tímto přestupkem, že totiž dne 1. března 1940 svolal na 10. března 1940 do V. shromáždění lidu, aniž to oznámil nejméně tři dny předem okresnímu úřadu a byl odsouzen podle § 19 zák. čís. 135/1867 ř. z. za použití § 266 tr. z. k peněžitému trestu 30 K, v případě nedobytnosti k trestu vězení na 24 hodin a podle § 389 tr. ř. k náhradě nákladů trestního řízení. Podle §§ 1 a 3 zák. čís. 562/1919 Sb. byl Františku A. povolen podmíněný odklad výkonu trestu se zkušební dobou jednoho roku. Tento rozsudek nabyt právní moci, neboť krajský soud v N. jako soud odvolací rozsudkem ze dne 17. srpna 1940 zamítl odvolání obžalovaného co do viny jako bezdůvodné.

Článkem I. vládního nařízení ze dne 27. ledna 1939, čís. 12/1939 Sb. II., bylo změněno původní znění § 19 zákona čís. 135/1867 ř. z. a ustanoveno, že přestupky tohoto zákona a předpisů, příkazů a zákazů podle něho vydaných trestají okresní (vládní policejní) úřady pokutou do 50.000 K nebo vězením do šesti měsíců. Podle čl. II téhož vládního nařízení nabylo vládní nařízení čís. 12/1939 Sb. II. účinnosti dnem 1. března 1939 a je od tohoto dne stanovena pro přestupky podle zákona čís. 135/1867 ř. z. příslušnost správních úřadů. Protože byl František A. později odsouzen soudem, byl rozsudkem okresního soudu v N. ze dne 28. května 1940, a potvrzujícím rozsudkem krajského soudu v N. jako soudu odvolacího ze dne 17. srpna 1940 porušen zákon, pokud jde o otázku, je-li skutek kladený obžalovanému za vinu trestným činem před soud příslušejícím.

Bylo proto vyhověno odůvodněné zmateční stížnosti generální prokuratury vznesené podle § 33 tr. ř. k zachování zákona a podle § 292 tr. ř. uznáno právem, jak se stalo.

Čís. 6579.

Je překročením obžaloby, byl-li obžalovaný uznán vinným zločinem podle § 199, písm. a) tr. zák. pro jinou část své svědecké výpovědi, než pro kterou byl obžalován.

(Rozh. ze dne 6. prosince 1940, Zm II 162/40.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem podvodu podle §§ 197, 200 tr. z. a podle §§ 197, 199, písm. a) tr. z., a to pokud čelila proti výroku rozsudku, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem podvodu podle §§ 197, 199, písm. a) tr. z., zrušil tento výrok jako zmatečný a zprostil obžalovaného podle § 259, čís. 1 tr. ř. obžaloby pro zločin podvodu podle §§ 197, 199, písm. a) tr. z., jehož se prý dopustil tím, že dne 15. května 1929 v N. ve věci zn. sp. C II 1965/28 okresního soudu civilního v B. vydal křivé svědectví.

Důsledkem toho zrušil rozsudek i ve výroku o trestu a vyměřil obžalovanému za zločin podvodu podle §§ 197, 200 tr. z. nový trest podle § 202 tr. z. za použití § 55 tr. z. a § 265 tr. ř.

Z d ů v o d ů:

Proti výroku, jímž byl uznán vinným zločinem podvodu podle §§ 197, 199, písm. a) tr. z., namítá obžalovaný, uplatňuje tak důvod zmatečnosti podle § 281, čís. 8 tr. ř., že rozsudek jde proti předpisu §§ 263, 267 tr. ř. dále než obžaloba. Podle obžaloby záleželo křivé svědectví vydané obžalovaným dne 15. května 1929 před okresním soudem v N. ve věci okresního soudu civilního v B. zn. sp. C II 1965/28 v údajích, že Anna Š. objednávku nepodepsala, ale že tak učinil její manžel jejím jménem a s jejím souhlasem. Jen tato výpověď tvořila základ trestného činu, jež obžaloba kladla obžalovanému za vinu. Tuto výpověď však nalézací soud křivou neshledal, a spatřuje zločin podvodu podle §§ 197, 199, písm. a) tr. z. v tom, že obžalovaný při svědeckém výslechu, o němž jde, uvedl, že tehdy objednávku s Annou Š. sjednával sám v nepřítomnosti Františka M. a že František M. zůstal po čas jeho jednání s Annou Š., pokud se týče s jejím manželem venku u auta. Pro tento údaj nebyl obžalovaný vůbec stíhán, jak vysvítá z obsahu písemné obžaloby, na niž se veřejný žalobce odvolal v konečném návrhu při hlavním přelíčení, aniž ji rozšířil na tento údaj. Výrokem soudu byla tedy překročena obžaloba. Důsledkem toho byl rozsudek v této části zrušen jako zmatečný, aniž bylo třeba se obíratí ostatními výtkami zmateční stížnosti, pokud se vztahují na uvedenou část rozsudku, a obžalovaný byl podle § 259, čís. 1 tr. ř. zproštěn obžaloby vznesené na něho pro zločin podle §§ 197, 199, písm. a) tr. z.

Důsledkem toho byl zrušen rozsudek i ve výroku o trestu a obžalovanému byl vyměřen trest znova podle § 202 tr. z.

Čís. 6580.

Zmateční stížnost byla opověděna včas, opověděl-li ji obžalovaný v poslední den třídenní opovědní lhůty do soudního protokolu u soudu svého bydliště a odeslal-li ji tento soud téhož dne nalézacímu soudu (jemuž došla až den na to).

Osmidenní lhůta ku provedení zmateční stížnosti tu počala běžeti od posledního dne opovědní lhůty, nikoli teprve ode dne, kdy opověď došla nalézacímu soudu.

(Rozh. ze dne 6. prosince 1940, Zm II 277/40.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost a nepřihlédl k odvolání obžalovaných A. a B. do rozsudku krajského

soudu, jimž byly stěžovatelky uznány vinnými, a to A-ová zločinem krádeže podle §§ 8, 171, 174 II, písm. a) tr. z. přestupkem podle § 312 tr. z., a B-ová zločinem krádeže podle §§ 8, 171, 174 II, písm. a), 176 II, písm. a) tr. z., zločinem veřejného násilí podle § 81 tr. z. a přestupkem podle § 312 tr. z.

D ů v o d y:

Opisy rozsudku, vynesného v nepřítomnosti obžalovaných, které neměly obhájce, byly jim podle §§ 269 a 427 tr. ř. doručeny dne 19. července 1940 spolu s usnesením o nepřiznání podmíněného odkladu výkonu trestu. Obě obžalované ohlásily dne 22. července 1940, tudíž posledního dne lhůty k opovědi zmateční stížnosti (§ 284, odst. 1 tr. ř.), do společného protokolu u okresního soudu místa svého bydliště ve V. zmateční stížnost a odvolání a žádaly za zřízení zástupce chudých k jejich provedení. Okresní soud zaslal zmíněný protokol ještě téhož dne nalézacímu soudu, jemuž došel dne 23. července 1940. Nalézací soud dal doručiti opis rozsudku a usnesení zástupci chudých, jež zřídil, a ten, dostav rozsudek a usnesení dne 24. července 1940, provedl jen zmateční stížnost obou obžalovaných podáním, které osobně předložil nalézacímu soudu dne 31. července 1940.

Za tohoto stavu věci byla sice zmateční stížnost obou obžalovaných opověděna do tří dnů po jejich uvědomění o rozsudku (§ 269 tr. ř.), a tedy včas (§ 284, odst. 1, věta druhá tr. ř.), třeba opověď došla nalézacímu soudu až následujícího dne po uplynutí řečené třídenní lhůty. Provedení jejich zmateční stížnosti zástupcem chudých (§ 41, odst. 3 tr. ř.) je však opožděné, protože zákonná a tedy neprodlužitelná osmidená lhůta k provedení zmateční stížnosti (§ 285 tr. ř.) počala běžeti dnem 23. července 1940 a končila tudíž dne 30. července 1940. Na tom nic nemění skutečnost, že byl obžalovaným na jejich žádost zřízen nalézacím soudem zástupce chudých k provedení včas opověděných opravných prostředků proti rozsudku (§ 41, odst. 3 tr. ř.) a že mu byl doručen opis rozsudku až dne 24. července 1940, neboť řečenou osmidená lhůtu třeba počítati v tomto případě od posledního dne třídenní opovědní lhůty a nelze ji počítati teprv ode dne, kdy byl ustanovenému obhájci doručen rozsudek, ani ode dne, kdy opověď zmateční stížnosti do soudního protokolu došla po uplynutí třídenní lhůty nalézacímu soudu.

Poněvadž obě obžalované opověděly zmateční stížnost, aniž uvedly důvody zmatečnosti, a k vývodům, uvedeným v opožděném provedení zmateční stížnosti zástupcem chudých nelze přihlídnouti, byla včas opověděná, avšak opožděně provedená zmateční stížnost zamítnuta podle § 4, čís. 1, § 1, čís. 2 zákona čís. 3/1878 ř. z. již v sedění neveřejném.

K ohlášenému, avšak neprovednému odvolání nebylo přihlídnuto (§ 294, odst. 2 tr. ř.).

Čís. 6581.

Křivé obvinění z úmyslného neodevzdání lovecké pušky (§ 2 nařízení říšského protektora v Čechách a na Moravě o držení zbraní z 1. srpna 1939, Věstn. R. Prot. str. 62) je obviněním ze zločinu ve smyslu § 209 tr. zák.

Nejde tu o lehčí případ ve smyslu § 7, písm. a), druhá věta uvedené nařízení.

(Rozh. ze dne 23. prosince 1940, Zm I 493/40.)

Dne 11. července 1940 udala obžalovaná na četnické stanici v H. na svoji domácí Marii P., která jí dala výpověď z bytu, že skrývá v komoře loveckou pušku, kterou měla dávno odevzdati. Toto její obvinění se ukázalo úplně nepravdivým a obžalovaná věděla o jeho nepravdivosti. Nalézací soud uznal obžalovanou vinnou zločinem křivého obvinění podle § 209 tr. zák.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalované do tohoto rozsudku nalézacího soudu.

Z d ů v o d ů:

Obžalovaná namítá s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř., že nalézací soud neprávem shledal, že obžalovaná udala (obvinila) Marii P. ze zločinu. Přestoupení nařízení říšského protektora v Čechách a na Moravě není prý zločinem, ježto o tom není v celém nařízení ani slova a nelze prý proto tvrditi, že obžalovaná udala Marii P. ze zločinu, protože u ní nemusilo jíti o úmyslné neodevzdání zbraně, nýbrž na příklad o neodevzdání z nedbalosti, jež je trestné eventuálně jen pokutou.

Zmateční stížnosti nelze přisvědčiti. Podle zjištění rozsudku, z něhož nutno vycházeti při doličování hmotněprávní námitky a při posuzování její opodstatněnosti (§ 288, odst. 2, čís. 3 tr. ř.), udala obžalovaná na četnické stanici v H. Marii P., že u sebe přechovává loveckou pušku, kterou měla již dříve odevzdati. Tím tvrdila o Marii P., že nedbajíc nařízení o odevzdání zbraní vědomě drží střelnou zbraň a že tedy úmyslně nevyhověla povinnosti uložené držiteli zbraně ustanovením § 2 nařízení říšského protektora v Čechách a na Moravě ze dne 1. srpna 1939 (uveřejněného dne 2. srpna 1939 ve Věstn. R. Prot. str. 62). Úmyslné nevyhovění této povinnosti se tresce podle § 7, písm. a) zmíněného nařízení káznici až do pěti let. V lehčích případech může býti uznáno na vězení. Úmyslné neodevzdání lovecké pušky, tedy střelné zbraně způsobilé k usmrcení člověka, pokud se týče k přivedení těžkého poškození těla, nelze zajisté považovati za »lehký případ« porušení § 2 uvedeného nařízení. Podle § 1, odst. 1 německého trestního zákona ze dne 15. května 1871 je čin trestný káznici zločinem. Právem proto nalézací soud vyslovil, že obžalovaná udala (obvinila) Marii P. ze zločinu. Podřadění skutku obžalované skutkové podstatě podle § 209 tr. z. odpovídá proto zákonu.

Dodatek.

Rozhodnutí nejvyššího soudu jako kárného soudu odvolacího v kárných věcech soudců, advokátů a notářů.

Čís. 397 dis.

Kárný přečin porušení povinností povolání a zlehčení cti a vážnosti stavu spáchaný tím, že kandidát advokacie, neinformovav dříve zevrubně svého zaměstnavatele, vyslovil proti jinému advokátovi v trestním oznámení podezření ze zločinu, pro něž neměl zjištěného podkladu, a že je opakoval a rozšířil ve své svědecké výpovědi v trestním řízení, které tím vyvolal.

Nezáleží na tom, že jednal na výslovný příkaz strany.

(Rozh. ze dne 30. dubna 1940, Ds I 8/39.)

Kárná rada advokátní komory uznala obviněného kandidáta advokacie vinným kárným přečinem porušení povinností povolání a zlehčení cti a vážnosti stavu, jehož se dopustil tím, že trestním oznámením spoučivajícím na nesprávném a neověřeném podkladě vyvolal proti advokátovi trestní řízení pro závažný trestný čin, že v tomto trestním řízení vyslovil proti advokátovi podezření, pro které neměl zjištěný podklad a že mylnou informací přiměl svého zaměstnavatele advokáta k podpisu a podání tohoto oznámení.

Nejvyšší soud jako kárný soud odvolací v kárných věcech advokátů a kandidátů advokacie zamítl odvolání obviněného z tohoto nálezu kárné rady advokátní komory.

Důvody:

Jak zřejmo z trestního oznámení ve spisech trestního soudu, je udání na advokáta Dr. P. budováno hlavně na tvrzených rozporech mezi svědeckými údaji tohoto advokáta a údaji žalobní odpovědi ve sporné věci, kterou Dr. P. podal za ing. H.

Než tvrzených rozporů není, což obviněnému jako zkušenému právníku nemohlo při náležité pozornosti ujíti. V žalobní odpovědi se uvádí, že ing. H. dal stroj L. & M. London na zkoušku jednomu zákazníkovi; Dr. P. vysvětlil jako svědek, že to byla firma N. Pokud jde o stroj Windsbrant, je tu i tam uvedeno, že firma S. dala stroj k dispozici; tam je to řečeno výslovně, tu slovy »u fy S. původně nebyl převzat pro nějaké závady«.

Nad to, jak vyplývá z protokolu, nevypovídal Dr. P. jako svědek o tom, co ví z vlastního názoru, nýbrž o tom, co mu sdělil ing. H. a co zvěděl ze spisů (z korespondence).

Učinil-li obviněný přes to na Dr. P. trestní oznámení výslovně pro trestné činy podle §§ 5, 197, 183 tr. zák. a pro § 199, písm. a) tr. zák., ve kterém uvádí svůj konkrétními okolnostmi v oznámení neodůvodněný úsudek, že prý »vzniká důvodné podezření, že p. Dr. P. svým jednáním napomáhal H-ovi k tomu, aby byl R. Istivým a nepravdivým předstíráním a zamlčováním některých okolností uveden v omyl a tím utrpěl škodu na svém majetku a aby si tak H. zjednal tímto obmyslným jednáním protiprávní výhody a zisk«, a že »vzniká podezření pokud jde o Dr. P. z trestného činu označeného v § 199, písm. a) tr. z.«, nepochybila kárná rada, když uznala, že se obviněný tím, že učinil na kolegu advokáta trestní oznámení, provinil proti povinnostem svého povolání a zlehčil i čest a vážnost stavu.

Potvrdil-li pak obviněný v trestním řízení jako svědek obsah onoho trestního oznámení, při čemž vybočil z mezí svědeckého výsledku nejen úsudkem nahoře uvedeným, ale i tím, že pronesl o Dr. P. další konkrétními skutečnostmi neopodstatněný úsudek, že měl R. býti předstíráním falešných skutečností uveden v omyl a že »vzniká důvodné podezření, že p. Dr. P. o úmyslech H-ových věděl«, uznala kárná rada právem, že obviněný v trestním oznámení vyslovil proti advokátovi podezření, pro něž neměl zjištěného podkladu.

Že je nerozhodné, že obviněný učinil trestní oznámení na výslovný příkaz klientův, dovodila kárná rada správně.

Pokud jde o další formu viny obviněného, má i tu kárná rada pravdu, že bylo povinností obviněného jako koncipienta, aby v tak závažné věci, jako je trestní oznámení proti advokátu ze zločinu, zevrubně informoval svého zaměstnavatele o podstatě věci, aby mohl přezkoumat, zda je trestní oznámení opodstatněno či nikoliv. Neučinil-li tak a strpěl-li, aby Dr. B. — spoléhaje na koncipienta — oznámení podepsal, provinil se kárně, třebaže nevykonával na svého zaměstnavatele vliv, aby tak učinil.

Čís. 398 dis.

Je porušením povinností povolání a zlehčením cti a vážnosti stavu, podá-li advokát do pravoplatného rozsudku o výpovědi z bytu odvolání proto, aby oddálil exekuční vyklizení.

(Rozh. ze dne 30. dubna 1940, Ds I 20/39.)

Marie P., kterou obviněný zastupoval, podala na obviněného u výboru advokátní komory oznámení, v němž si stěžovala, že jí v několika právních věcech zastupoval k její škodě. Mimo jiné uvedla, že jí obviněný způsobil velkou škodu tím, že podal pozdě námitky proti soudní výpovědi, kterou proti ní podala Aranka R.

Kárná rada advokátní komory neshledala v žádném směru příčiny ke kárnému řízení proti obviněnému.

Pokud jde o pozdě podané námitky proti výpovědi, uvedla v důvodech:

»Obviněný poukázal ve svém vyjádření o stížnosti Marie P. na to, že k němu stěžovatelka přišla, když již nabylo právní moci soudní rozhodnutí, jímž byla uznána za účinnou výpověď daná stěžovatelce a že na stěžovatelčinu žádost podal odvolání, jen aby stěžovatelka získala čas, takže ji svým jednáním nemohl poškodit.

Ze spisů okresního soudu v N. bylo zjištěno, že Aranka R., soukromnice v N., dala stěžovatelce soudní výpověď, stěžovatelka že podala námitky bez právního zástupce a námitky ty že byly v přítomnosti stěžovatelky zamítnuty rozsudkem, ze dne 20. května 1938. Obviněný podal do tohoto rozsudku v právním zastoupení stěžovatelky odvolání teprve dne 30. května 1938. To však bylo odmítnuto pro opožděnost.

Z toho vyplývá, že stížnost Marie P., že jí obviněný řádně nezastupoval a že se dopustil kárného deliktu, není v právu.

Stěžovatelka zmocnila obviněného k podání odvolání, když již byl rozsudek v právní moci, nehledíc k tomu, že odvolání nemohlo mít úspěch vzhledem ke zjištěnému skutkovému stavu.

Nejvyšší soud jako kárný soud odvolací v kárných věcech advokátů a kandidátů advokacie vyhověl částečně stížnosti Marie P. z uvedeného nálezu kárné rady advokátní komory a změnil tento nálezný potud, že vyslovil, že je důvod ke kárnému stíhání obviněného advokáta pro přečin porušení povinnosti povolání, po případě i zlehčení cti a vážnosti stavu, jehož se dopustil tím, že v právní věci Aranky R. proti Marii P., č. j. C IX 605/36 okresního soudu v N., podal do pravoplatného rozsudku o výpovědi odvolání proto, aby oddálil exekuci vyklizení žalované strany.

Jinak stížnosti nevyhověl.

D ů v o d y:

V uvedené právní věci bylo rozsudkem okresního soudu v N. ze dne 20. května 1936, č. j. C IX 605/36 uznáno právem, že se výpověď žalující strany uznává za účinnou a že je žalovaná strana povinna ihned vyklidit a žalující straně odevzdati jeden pokoj v bytě žalující strany.

Tento rozsudek byl vyneseno v přítomnosti obou stran, takže osmidenácti lhůta k podání odvolání končila dne 28. května 1936.

Podáním ze dne 29. května 1936, daným na poštu téhož dne, tedy opožděně, provedl obviněný jménem žalované strany odvolání do tohoto

rozsudku, podle vlastního vyjádření z 28. května 1938 na výslovnou žádost žalované proto, aby pro ni získal lhůtu k vyklizení, tedy aby mařil uvedený exekuční výkon.

Tím porušil povinnosti povolání, a dostalo-li se ono závadné jednání k vědomosti osobám, které nejsou příslušníky advokátského stavu, zlehčil i čest a vážnost stavu.

Nezáleží na tom, že tak učinil na základě příkazu klientky, neboť advokát nesmí krýt ani podporovat klientovo závadné jednání.

Bylo proto v tomto směru stížnosti vyhověno a uznáno jak uvedeno ve výroku.

Čís. 399 dis.

Advokát nesmí využití známé mu nesprávnosti protokolu o ústním jednání k dosažení něčeho, nač nemá nárok podle pravého průběhu protokolované procesní události.

Neomlouvá ho, že jednal podle klientova přání.

(Rozh. ze dne 30. dubna 1940, Ds II 17/39.)

Obviněný zastupoval žalobkyni R. ve sporu, který vedla proti žalovanému O. u pracovního soudu v N. V této věci se konalo u soudu ústní jednání dne 25. února 1937, při němž byla žaloba usnesením odmítnuta pro věcnou nepříslušnost soudu a žalobkyně byla uznána povinnou zaplatiti žalovanému útraty sporu. V protokole o tomto ústním jednání bylo teprve po protokolaci, že soud prohlásil zmíněné usnesení, uvedeno, že zástupce žalovaného Dr. P. předkládá seznam útrat, zástupce žalobkyně že seznam nepředložil. Podle dodatku k tomuto protokolu (bez data) byl protokol o ústním jednání opraven tak, že byla protokole o seznamech útrat vsunuta před prohlášení usnesení o námitce věcné nepříslušnosti.

Obviněný podal na Dr. P., zástupce žalovaného, disciplinární oznámení, že u onoho ústního jednání nedovolil, aby obviněný předložil seznam útrat dodatečně po jeho doplnění, že naléhal na soud, aby bylo protokolováno, že obviněný nepředložil seznam útrat, maje sám náhodou seznam útrat připraven a moha ho proto hned předložiti.

Proti usnesení, jímž byla pro věcnou nepříslušnost odmítnuta žaloba jeho klientky R. a jímž byla jeho klientka odsouzena zaplatiti žalovanému útraty sporu, podal obviněný rekurs, v němž napadl výrok o útratách s odůvodněním, že žalovaný (jeho zástupce Dr. P.) předložil seznam útrat až po prohlášení usnesení, tedy pozdě, a že proto neměly býti žalovanému vůbec přisouzeny útraty, ač toto tvrzení odporovalo skutečnému stavu i obsahu protokolu o ústním jednání.

Kárná rada uznala obviněného pro tento čin vinným kárným přečinem zlehčení cti a vážnosti stavu.

Nejvyšší soud jako soud odvolací v kárných věcech advokátů a kandidátů advokacie nevyhověl odvolání, které do nálezu kárné rady podal obviněný.

D ů v o d y:

Advokátní řád ukládá sice advokátům v § 9 povinnost, aby práva svých stran hájili proti každému pilně, věrně a svědomitě, a přiznávají jim proto právo přednésti bez okolků vše, co pokládají za vhodné k zastoupení svých stran, pokud to neodporuje jejich plnomocenství, svědomí a zákonům. Toto právo má však meze vzhledem k osobní cti odpůrce i jeho advokáta, vůči němuž má advokát stavovskou povinnost vystupovati způsobem jeho cti se nedotýkajícím. Tyto meze obviněný nezachoval, když svými vývody ve stížnosti do usnesení pracovního soudu v N. ze dne 25. února 1937 vybočil z mezí uložených právnímu zástupci pro účinné hájení zájmů strany, nešetrným způsobem zlehčil jeho práci a tím se dotkl i jeho cti, čímž porušil povinnost uloženou mu § 10, odst. 2 adv. ř., chovati se vždy tak, aby neutrpěla čest a vážnost advokátního stavu.

I když protokol o ústním jednání činí podle § 215, odst. 1 c. ř. s. plný důkaz o průběhu a obsahu jednání, neměl obviněný, který byl se žalobkyní jako její právní zástupce přítomen ústnímu jednání dne 25. února 1937 před pracovním soudem v N. a jenž udává sám ve svém vyjádření, že mu šlo hlavně o to, aby mohl založiti svůj seznam útrat, vyjádření nesprávného znění protokolu o tomto jednání, o kteréžto nesprávné protokolaci musil podle stavu věci dobře věděti, k dosažení toho, na co neměl nárok, a zlehčiti tak čest kolegy advokáta. Bylo na obviněném, aby se postaral o to, aby jednací protokol odpovídal pravému stavu věci. Pro posouzení této kárné věci je proto naprosto nerozhodné, kdy se stala řádná oprava jednacího protokolu ze dne 25. února 1937 a byl-li o ní obviněný vyrozuměn.

Příkaz klientky obviněného, aby její právní zástupce uplatnil ve stížnosti, že advokát Dr. P. založil opožděně seznam útrat, nemůže obviněného omluviti s hlediska kárného, neboť ani klientovo přání nesmělo obviněného podle stále judikatury nejvyššího soudu jako kárného soudu odvolacího přiměti k tomu, aby jednal způsobem pro advokáta kárně závadným. Při tom je nerozhodné, jaké právní stanovisko zaujala v této příčině kárná rada v kárné věci proti Dr. P., advokátu v N.

Za tohoto stavu věci nebylo třeba prováděti důkaz svědky o tom, že měl obviněný od své klientky výslovný příkaz uplatniti vytýkanou námitku, když by jejich výsledkem nemohl vzhledem k tomu, co uvedeno, nic změnit na správném posouzení věci.

Pro posouzení odvolatelovy kárné viny je nerozhodné, že snad jednal v dobré víře. Že si obviněný při náležitě pozornosti a bedlivosti musil býti vědom toho, že svým jednáním zlehčuje čest a vážnost advokátního stavu, je na bílé dni, při čemž je bez významu, zda tento účinek zamýšlel či nic.

Námitka, že si odvolatel nebyl vědom závadnosti svého jednání, když se přece sám obrátil na kárnou radu se svou stížností na advokáta Dr. P., jet bez významu, protože subjektivní nepoznání kárné trestnosti skutkové podstaty o sobě neomlouvá právě tak, jako neomlouvá nezna-
lost trestního zákona v trestním řízení (srov. rozh. č. 110 Sb. n. s. dis.).

Čís. 400 dis.

Příčí se povinnosti advokátního povolání a zlehčuje čest a vážnost stavu, zadržuje-li advokát úmyslně a neoprávněně peníze, které mu strana svěřila k určitému účelu a o jejichž vrácení ho pak žádala a upomínala, a oddaluje-li úmyslně vědomě klamnými zprávami vyúčtování a vydání peněz, které pro stranu přijal.

(Rozh. ze dne 7. května 1940, Ds I 29/39).

Nejvyšší soud jako kárný soud odvolací v kárných věcech advokátů a kandidátů advokacie zamítl odvolání obviněného advokáta z nálezu kárné rady advokátní komory, pokud jim byl obviněný uznán vinným kárným přečinem porušení povinností povolání a zlehčení cti a vážnosti stavu a potrestán za to podle § 12, písm. c) kár. stat. zastavením výkonu advokacie na dobu tří měsíců.

D ů v o d y:

Odvoláním zůstávají nenapadena zjištění kárného nálezu, že Marie P. složila do rukou obviněného částku 30.000 K na trhovou cenu za nemoovitosti, o jejichž koupi od Bohumila O. se zajímala, že s koupě sešlo, že jí obviněný nevrátil peníze přes její vyzvání, že jí vydal pouze směnku na 30.000 K a že peníze byly P-ové vyplaceny matkou obviněného prostřednictvím peněžního ústavu, když hrozila podáním trestního oznámení.

Popíraje další zjištění kárného nálezu, že totiž stěžovatel nebyl s to vrátiti své klientce peníze, uplatňuje odvolatel:

že se P-ová rozhodla ke koupi pozemku ze soucitu ke svým známým manželům N., aby zachránila spory vedené proti nim Bohumilem O., zastoupeným advokátem Dr. K., na dodržení tržních smluv,

že si počínala nerozhodně, až konečně odvolala příkaz ke koupi, když už bylo vše dohodnuto, takže s koupě sešlo její vinou,

že odvolatel naléhal na P-ovou, aby dodržela sjednanou smlouvu, že očekával, že přece bude koupě uskutečněna, a jen z tohoto důvodu nevyplatil ihned peníze, nýbrž dal P-ové s jejím souhlasem směnku jako záruku do doby, než se konečně rozhodne,

že sice výplata peněz byla zařízena odvolatelovou matkou na hrozbu trestním oznámením, avšak peníze byly vyplaceny z účtu, který má ob-

viněný společně s matkou u Okresní hospodářské záložny v S., na němž jsou ukládány výtěžky jejich společného statku a na který dal obviněný také peníze přijaté od P-ové.

O těchto okolnostech, uplatněných obviněným teprve v odvolání, je nabízen souhrnně důkaz výše uvedenými spornými spisy, svědectvím Dr. K., matky obviněného, opětným výsledkem Marie P. a dotazem u Okresní hospodářské záložny v S.

Kárný soud odvolací neshledává potřebu doplnit řízení provedením těchto důkazů.

Je zcela nerozhodno, jaké byly stav a vyhlídky řečených sporných věcí, jaké pohnutky vedly P-ovou ke složení peněz u obviněného a zda snad koupě nebyla uskutečněna proto, že P-ová odvolala příkaz, či z jiných důvodů. Tyto okolnosti nemohou změnit nic na posouzení odvolatele viny.

Tvrzení odvolání, že obviněný nevydal peníze ihned proto, že očekával, že přece bude koupě provedena a peněz použito k tomuto účelu, a že tato jeho naděje byla důvodem, proč nevrátil peníze, je plně vyvráceno výsledky kárného řízení v první stolici, kterých se dovolává kárný nález. Plyne z přísežné výpovědi svědkyně P-ové, že žádala obviněného, když sešlo s koupě, vícekrát, aby jí vrátil peníze, že se obviněný vymlouval, že je má v P., žádal opětně o poshovění a že jí na její upomínky dal směnku, kterou však mu vrátila. Odvolatel sice činí námitky proti spolehlivosti výpovědi této svědkyně zvláště s poukazem na záznam dožádaného soudu, podle něhož »výslech svědkyně byl proveden tak, jak to odpovídalo inteligenci nebo snad duševnímu stavu svědkyně«. Než nehledíc k tomu, že není blíže uveden a objasněn důvod této poznámky, neopírá se kárná rada jen o tuto výpověď, nýbrž též o svědectví Františka K. Výpovědi tohoto svědka se odvolání dotýká jen potud, že namítá, že prý svědek neví nic z vlastní zkušenosti. Tu však přehlíží, že svědek uvedl jako vlastní postřeh, že byl sám asi třikrát u obviněného, že obviněný doznal, že použil peněz přijatých od P-ové k jinému účelu, že se omlouval, sliboval zaplacení, avšak nedostál slibu. Svědek vypověděl dále rovněž z vlastní zkušenosti, že se matka obviněného zaručila za zaplacení peněz, že dala příkaz Okresní hospodářské záložně v S. k jejich výplatě za současného zatížení své nemovitostí hypotekou.

Z výpovědi tohoto svědka o sobě a zvláště ve spojení se svědectvím P-ové jde bezpečně na jevo, že obviněný nevrátil své klientce peníze svěřené mu jen k určitému účelu přes to, že byl k tomu vyzván a opětně upomínán a že výplata byla provedena třetí osobou po pohrůžce trestním oznámením. Byl-li obviněný takto důrazně žádán o vrácení svěřených peněz klientkou, jejíž příkaz a vůle byly pro něho jediné směrodatnými a nikoliv snad jeho vlastní záměr, je zřejmo, že neměl důvod k předpokladu, že se P-ová přece rozhodne ke koupi pozemku, a tedy ani důvod ani právo k zadržování peněz své klientky. Za tohoto stavu věci dospěla kárná rada, opírajíc se o další skutečnosti potvrzené svěd-

kem K., právem k přesvědčení, že obviněný nebyl ani s to vrátiti klientce peníze, poněvadž je neměl, a že tedy použil peněz složených u něho jen k určitému účelu bez svolení oprávněné osoby k účelu jinému, jak to také obviněný výslovně doznal vůči svědku K., a že vydáním směnky sledoval účel protáhnutí vrácení peněz. Ze souhrnu těchto výsledků kárného řízení v první stolici, o jejichž správnosti nemá kárný soud odvolací důvodu pochybovatí a jimiž je výslovně popřeno opačné tvrzení odvolání, plyne dostatečně, že odvolatel použil, byť i snad přechodně, svěřených peněz způsobem neshodujícím se s příkazem klientky a tedy mu nedovoleným, aniž měl v této době po ruce stejnorodou a rovnocennou náhradu, takže je nasnadě, že si tímto nakládáním s klientčinými penězi způsobil nebezpečí trestního stíhání.

I kdyby ostatně mohlo býti připuštěno, že se výplata peněz stala z vlastních prostředků obviněného — jenž v odvolání sice tvrdí, že peníze byly P-ové vráceny z účtu u jmenovaného peněžního ústavu, avšak doznává sám, že účet ten měl společný s matkou — ba dokonce i, že obviněný měl možnost vyplatiti vždy peníze, o které jde, bylo by nutno spatřovati v tom, že nevydal peníze, ač byl o jejich vrácení žádán a upomínán, úmyslně a neoprávněně zadržování svěřených peněz, které je samo už v rozporu s povinnostmi advokátního povolání a jímž obviněný vzhledem k okolnostem souzeného případu porušil čest a vážnost stavu.

Poněvadž je věc dostatečně objasněna provedenými důkazy, ježto je dále nerozhodno, zda měl obviněný účet u řečené záložny, a odvolatele by podle toho, co uvedeno, nemohlo zbaviti kárné odpovědnosti ani zjištění, že byly peníze vráceny P-ové z uvedeného účtu, nebylo třeba prováděti důkaz vyžádaním zprávy od Okresní hospodářské záložny v S. a výsledkem matky obviněného.

Odvolatel vytýká také nesprávné právní posouzení. Netvrdí však sám, že zjištěný děj nezakládá kárnou skutkovou podstatu uvedenou v nálezu a že tedy kárná rada mylně použila zákona na zjištěný skutek, nýbrž uplatňuje svoji beztrestnost na podkladě skutečností a důkazů, které byly uvedeny nahoře a z nichž dovozuje, že uskutečnění koupě pozemků nezáleželo na jeho vůli, že peníze byly vráceny z jeho majetku, že měl možnost je kdykoliv vydati a neučinil tak jen z důvodu nahoře uvedeného. Tyto skutečnosti, pokud se týče závěry z nich odvolatelem činěné, jsou, jak plyne z hořejších vývodů, zčásti nerozhodné, zčásti jsou jen bezdůvodným popíráním opačných plně odůvodněných zjištění a skutkových závěrů kárného nálezu, jimiž nejsou s to otřásti nově navržené důkazy. Neobstojí proto ani tato výtka.

Čís. 401 dis.

Kárná rada je vázána odsuzujícím rozsudkem trestního soudu, pokud jím bylo vysloveno, že se odsouzený dopustil určitého trestného činu. Tato vázanost trvá, dokud je tu onen rozsudek, jehož věcnou správnost nemůže kárná rada přezkoumávati rozbořem průvodní látky.

Advokát se i ve vlastní věci musí vystříhati jednání, jimž by mohly býti dotčeny právo nebo čest jiného.

(Rozh. ze dne 7. května 1940, Ds I 34/39.)

Kárná rada uznala obviněného vinným kárným přečinem zlehčení cti a vážnosti stavu, jehož se dopustil tím, že v přípravném spise, podaném ve vlastním sporu o rozvod manželství, uvedl o třetí osobě skutečnosti, které jí mohly vydati v opovržení nebo snížení v obecném mínění, čímž si přivodil trestní odsouzení pro přestupek podle zákona o ochraně cti.

Nejvyšší soud jako kárný soud odvolací v kárných věcech advokátů a kandidátů advokacie nevyhověl odvolání obviněného advokáta z tohoto nálezu kárné rady.

D ů v o d y:

Kárná rada advokátní komory je vázána odsuzujícím rozsudkem trestního soudu, pokud je v něm vysloveno, že se odsouzený dopustil určitého trestného činu, což v sobě zahrnuje jednak zjištění skutku, jednak jeho právní kvalifikaci s hlediska hmotného práva trestního. Tato vázanost trvá tak dlouho, pokud je tu onen rozsudek; závaznosti může rozsudek zbaviti jen trestní soud obnovou řízení, nikoliv kárná rada přezkoumáním jeho věcné správnosti samovolným rozbořem průvodní látky (rozh. čís. 119 Sb. n. s. dis.).

Proto kárná rada právem zamítla návrh obviněného, směřující k přezkoumání věcné správnosti odsuzujícího rozsudku okresního soudu trestního v P. ze dne 11. června 1937, aby byl slyšen Dr. V. o tom, že on je autorem přípravného spisu a že mu obviněný poskytl jen informaci a že Dr. V. diktoval přípravný spis nebo dal jej na čisto opsati v kanceláři obviněného, která nedopatřením opatřila spis nálepkou obviněného; je též nerozhodný účel zažalovaného výroku a že obviněný nabídl snad uražené zadostiučinění, na které nepřistoupila.

Právní posouzení případu kárnou radou shledává kárný soud odvolací správným. I když šlo o uplatňování věci ve vlastním rozvodovém sporu obviněného, nebyl obviněný oprávněn použití v přípravném spisu o třetí osobě výroků, opodstatňujících skutkovou podstatu přestupku pomluvy podle § 2 zákona o ochraně cti, jak byly zjištěny v napadeném nálezu. Nutno přisvědčiti názoru kárné rady, že se tím obviněný provinil proti cti a vážnosti stavu, neboť advokát je povinen i ve vlastní věci vystříhati se jednání, jimž by byly dotčeny právo nebo čest třetí osoby.

Námítka odvolání, že se soukromý život advokátů vymyká jurisdikci jeho stavovské korporace, a jeho poukaz na judikaturu v případě neplacení vlastních dluhů advokáta, nejsou v souzené věci případné.

Nejde tu o případ soukromého života obviněného, nýbrž o jeho útok na čest třetí osoby; a že i neplacení dluhů advokátem může po případě

ohroziti vážnost stavu, bylo vysloveno a odůvodněno v rozh. č. 114 Sb. n. s. dis.

Bylo proto odvolání obviněného co do viny zamítnuto jako bezdůvodné.

Čís. 402 dis.

Kárný soud smí prejudiciálně řešiti všechny skutkové i právní otázky, závažné pro rozhodnutí kárného případu, nestanoví-li zákon jinak.

Sekretář vrchního soudu je pomocným soudcem ve smyslu §§ 1 a 3 zákona o soudní organizaci čís. 217/1896 ř. z.

Služební přečin podle § 2 zák. čís. 46/1868 ř. z., odpíral-li sekretář vrchního soudu, pověřený vedením oddělení právní pomoci u krajského soudu, vykonávati určité služební úkony, spadající do oboru soudce k dožadání činného nebo soudce vyšetřujícího.

Soudcovský úředník není oprávněn odepřiti poslušnost formálně oprávněnému příkazu, i když jej nepokládá za věcně správný a oprávněný.

Obviněného neomlouvá, že nerozpoznal kárnou závadnost svého jednání.

Po stránce subjektivní stačí ke skutkové podstatě kárného přečinu i nedbalost, a to i nedbalost nevědomá.

(Rozh. ze dne 17. května 1940, Ds II 1/40.)

Vrchní soud jako kárný soud pro soudcovské úředníky uznal obviněného sekretáře vrchního soudu vinným služebním přečinem podle § 2 zákona ze dne 21. května 1868, č. 46 ř. z. a §§ 46, 47 cis. pat. ze dne 3. května 1853, čís. 81 ř. z., jehož se mimo jiné dopustil tím, že byv přidělen výnosem presidia vrchního soudu ke krajskému soudu a pověřen tam jako pomocný soudce vedením oddělení právní pomoci, důsledně odpíral vykonávati určité soudcovské úkony, na př. uvalování vazeb, propouštění z vazby na slib, ustanovování znaleckých poplatků a jiné, a že tak zavinil, že na př. v trestní věci proti Cyrilu M. Tk XIII 1244/39, a proti Matěji V., Tk VI 1938/39, byla obviněným zbytečně prodloužena vazba o jeden den.

Nejvyšší soud jako soud odvolací v kárných věcech soudcovských zamítl odvolání obviněného z tohoto nálezu vrchního soudu.

D ů v o d y:

Obviněný, který doznal, že důsledně odpíral vykonávati určité služební úkony (propustiti obviněného z vazby, prohlásiti obviněnému usnesení o uvalení zatímní vazby zajišťovací, pokud se týče usnesení o zavedení přípravného vyšetřování a uvalení vazby, upravit znalecké

poplatky), setrvává v odvolání na své obhajobě, že je jako sekretář vrchního soudu správním úředníkem a že se proto nepokládal za soudce a v důsledku toho za oprávněna prováděti uvedené úkony. Napadá výtkou nesprávného právního posouzení věci výrok kárného soudu, že je obviněný pomocným soudcem, a upírá kárnému soudu právo rozhodovati o sporné prý otázce, zda je sekretář vrchního soudu úředníkem správním či pomocným soudcem.

Posléze uvedená námitka je lichá, neboť kárný soud smí, řeše konkrétní kárný případ, zaujmouti stanovisko ke všem otázkám rázu skutkového i právního, k nimž dal kárný případ podnět a jež jsou závažně pro rozhodnutí kárného případu, pokud není výslovným předpisem zákona stanoveno jinak. Namítal-li obviněný ve své obhajobě, že je jako sekretář vrchního soudu správním úředníkem a že proto — nejsa soudcem — právem odpíral vykonávati nahoře uvedené soudcovské úkony, musil se kárný soud, ježto není zákonného ustanovení, které řešení této otázky odnímá kárnému soudu a vyhrazuje jí výlučnému rozhodování jiného úřadu, vypořádati s touto závažnou námitkou obhajoby obviněného prejudiciálním řešením této právní otázky.

Námítky, jimiž odvolání napadá názor kárného soudu, že je obviněný jako sekretář vrchního soudu pomocným soudcem ve smyslu § 1 zákona o soudní organizaci čís. 217/1896 ř. z. a že proto úkony nahoře uvedené, jež obviněný odpíral vykonávati, spadaly do oboru jeho úřední působnosti jako soudce vedoucího oddělení právní pomoci, pokud se týče jako vyšetřujícího soudce, neobstojí, neboť názor kárného soudu odpovídá zákonu a je tudíž správný.

Zákonem o organizaci sborových soudů druhé a první stolice (nejvyšší rozhodnutí ze dne 14. září 1852, vyhlášené dne 19. ledna 1853, čís. 10 ř. z.) bylo stanoveno (§ 1), že vrchní (zemské) soudy budou obsazeny:

1. presidentem, 2. vicepresidentem podle potřeby, 3. potřebným počtem vrchních radů a 4. radních tajemníků a adjunktů tajemníků (Ratssekretář, Sekretäradjunkt), kteří se zaměstnávají sepisováním protokolů o seděních, jakož i sepisováním poradních usnesení.

Podle § 41 zákona o soudní organizaci čís. 217/1896 ř. z., dosud platného, je každý vrchní (zemský) soud obsazen presidentem, vicepresidentem, jakož i potřebným počtem radů vrchního (zemského) soudu a soudcovských pomocných úředníků.

Kdo je soudcovským pomocným úředníkem, je stanoveno v § 3 zákona o soudní organizaci. Jsou to — podle titulů zavedených v době vydání zákona —: radní sekretáři a soudní adjunkti, pokud jim nebylo uděleno právo hlasovati nebo pokud nebyli ustanoveni samosoudci, a dále auskultanti a soudcové jmenovaní určitým počtem pro celý obvod vrchního (zemského) soudu.

Titul radní sekretář byl později změněn (viz výnos ministerstva spravedlnosti ze dne 5. května 1897, čís. 14 Věstníku min. sprav.) na titul soudní tajemník (Gerichtssekretär) a nařízením ministerstva spra-

vedlnosti ze dne 17. prosince 1908, čís. 17 Věstníku min. sprav. na titul okresní soudce (Bezirksrichter). Podle posléze uvedeného nařízení byl titul soudní adjunkt nahrazen titulem soudce (Richter).

Platovým zákonem čís. 103/1926 Sb., a to § 40, odst. 7, jenž je zařazen v druhé části, díl I., mezi ustanovení týkající se výhradně soudců, bylo vedoucím pomocným silám ustanoveným u sborových soudů druhé stolice přiznáno funkční služné VII. stupnice (2.400 K).

Zákonem ze dne 9. listopadu 1928, čís. 201 Sb. bylo pak stanoveno (§ 9, odst. 2), že vedoucím pomocným silám ustanoveným u sborových soudů druhé stolice na služebních místech systemisovaných v VII. stupnici funkčního služného přísluší úřední titul »sekretář vrchního soudu«.

Změnami v titulech soudcovských úředníků ustanovených ve smyslu § 41 zákona o soudní organizaci k výpomocné službě u vrchního soudu nezměnilo se nic na jejich služebním postavení a na obsahu jejich práv a povinností jako soudcovských pomocných úředníků ve smyslu § 3 zákona o soudní organizaci.

Podle druhého odstavce tohoto paragrafu mohou býti pomocným soudcovským úředníkům svěřeny všechny práce sporného nebo nesporného řízení, jakož i trestního řízení, které neobsahují soudcovského rozhodování. Práce vyšetřujícího soudce, soudce z příkazu nebo k dožádání činného nesmějí však býti svěřovány auskultantům.

Je-li — jak doveděno — obviněný soudcovským pomocným úředníkem, byl oprávněn, pokud se týče povinen vykonávati všechny práce právě vypočtené.

Propustiti obviněného z vazby po zastavení trestního řízení, pokud se týče na slib podle § 191 tr. ř., prohlásiti usnesení o uvalení prozatímní vazby zajišťovací, prohlásiti usnesení o zavedení přípravného vyšetřování a uvaliti vyšetřovací vazbu spadá do kompetence soudce k dožádání činného, pokud se týče soudce vyšetřujícího, jímž byl obviněný, stejně tak i úprava znaleckých poplatků (o těchto viz sdělení ministerstva spravedlnosti uveřejněné ve Věstníku min. sprav. roč. 1922, str. 187).

Názoru obviněného, že je sekretář vrchního soudu správním úředníkem, nenasvědčuje žádné ustanovení zákona. Obviněný nemohl býti na omylu ve výkladu nahoře uvedených zákonných ustanovení, aspoň ne po té, když bylo jeho přeložení od vrchního soudu ke krajskému soudu, k němuž byl president vrchního soudu, pokud se týče jeho zástupce oprávněn již podle § 48 zákona čís. 46/1868 ř. z., schváleno ministerstvem spravedlnosti, z kteréhož schválení si obviněný musil, pokud se týče měl vzíti poučení, že opatření presidia vrchního soudu odpovídá zákonu.

Kárný senát shledal jádro kárného zavinění obviněného správně v tom, že úmyslně neuposlechl a nerespektoval příkazů svých přímých představených a nadřízených úřadů a v tom, že v tomto bezdůvodném odpírání výkonu určitých služebních úkonů setrval i přes daný mu výslovný příkaz k jejich výkonu. Že by presidium krajského soudu trest-

ního, pokud se týče, úřadující správce tohoto soudu soudní rada Dr. P., neměli právo disponovati se soudcovskými úředníky přidělenými k tomuto soudu, obviněný v odvolání netvrdí a vzhledem k nařízení ministra spravedlnosti ze dne 17. května 1905, čís. 10 Věstníku min. spr. ani tvrditi nemůže. Bylo proto na obviněném, když byl pověřen vedením oddělení pro právní pomoc, aby tohoto příkazu bezpodmínečně a bezvýhradně uposlechl a vykonával všechny služební úkony, spadající do tohoto soudního oddělení, zejména i uvalování vazby a propouštění z vazby na slib. Obviněnému nepříslušelo odmítati výkon těchto služebních úkonů a tím poslušnost nadřízenému předsidiu a správci soudu z důvodu, že nepokládal příkaz daný mu k vedení oddělení, za věcně správný a oprávněný. Obviněný měl své stanovisko, správně své pochybnosti, přednésti a zastávati, ovšem způsobem nezávadným; formálně oprávněného příkazu měl však bezpodmínečně a bezvýhradně uposlechnouti. To plyne již z ustanovení § 47 soud. instr., podle něhož náleží k úředním povinnostem soudcovského úředníka (odvolání nenapadá výrok kárného nálezu, že pro obviněného platí předpisy §§ 46 a 47 soud. instr.), aby s pílí, horlivostí a nezištností obstarával věci příkázané mu nejen zákonem, ale též příkazy jeho představených. Ani toto, ani žádné jiné zákonné ustanovení neopravňovalo obviněného, aby činil splnění příkazu daného mu nadřízeným předsidem závislým na tom, uzná-li sám příkaz za věcně správný. Nerozpoznání kárné závadnosti nemůže pak obviněného zbaviti viny stejně jako pachatele trestného činu nemůže podle §§ 3, 233 tr. z. zbaviti viny nerozpoznání trestnosti jejich skutku.

Po stránce subjektivní stačí podle ustálené judikatury nejvyššího soudu v řízení kárném nedbalost, a to i nevědomá (rozh. čís. 211, 281 Sb. n. s. dis.). Není třeba zlého úmyslu, který odvolání na straně obviněného vylučuje. Při uvažování věci s tohoto hlediska, jež je směrodatné i při porušení úředních povinností podle § 47 soud. instr., nemůže býti o subjektivní vině obviněného nejmenší pochybnosti, zvláště když tu šlo o jednání vědomé a úmyslné a když obviněný po víceletém působení u vrchního soudu nemohl nevěděti a neuvědomiti si, že je povinen vyhověti služebnímu příkazu udělenému mu nadřízeným předsidem. I kdyby si to byl obviněný neuvědomil, bylo by to pouze důsledkem toho, že o důsledcích svého jednání s hlediska kárného neuvážoval s pečlivostí, již bylo třeba a jež byla možná.

Vzhledem k tomu, že bylo jádro kárného zavinění obviněného shledáno v tom, že neuposlechl daného mu příkazu vésti všestranně oddělení právní pomoci, je bez významu, že obviněný dával nahoře zmíněné služební úkony, které měl podle § 47 soud. instr. vykonávati sám, a to pilně a horlivě, a jichž vyřízení měl podle § 46 soud. instr. co možná urychlit, provésti jiným soudcům, a to ještě tak, že prostě odevzdal spis kanceláři, aby sama opatřila provedení uvalení vazby nebo propouštění z vazby jiným soudcem, aniž sám zařídil nebo alespoň vyčkal, že se tak skutečně stalo, čímž došlo k závadám zjištěným v kárném

nálezu. Svým počínáním před kanceláří dával kromě toho obviněný v úřadě špatný příklad, snižoval příkaz nadřízených úřadů a správce soudu a poskytoval příklad neukázněnosti v úřadě (§ 46 soud. instr.).

Čís. 403 dis.

Porušení všeobecné povinnosti, uvedené v § 10, odst. 2 adv. ř., zakládá jen tehdy kárný přečin porušení povinností povolání, byla-li jim porušena i určitá povinnost advokáta v užším smyslu.

Tomu je tak, použil-li kandidát advokacie při své činnosti prostředků nemorálních a zákonem zakázaných.

(Rozh. ze dne 21. června 1940, Ds I 22/39.)

Kárná rada advokátní komory uznala obviněného advokáta vinným kárným přečinem zlehčení cti a vážnosti stavu, jehož se dopustil tím, že přijal jako advokátní koncipient zastoupení v záležitosti týkající se obstarání veřejných dodávek a že si při tom vyžádal peněžní částku s odůvodněním, že jí hodlá použiti ke krytí provise.

Nejvyšší soud jako soud odvolací v kárných věcech advokátů a kandidátů advokacie vyhověl odvolání zástupce komory z tohoto nálezu kárné rady advokátní komory, změnil napadený kárný nález ve výroku o právní kvalifikaci činu právě uvedeného a kvalifikoval čin ten kromě za přečin zlehčení cti a vážnosti stavu i za přečin porušení povinností povolání.

Důsledkem toho zrušil napadený nález i ve výroku o kárném trestu a vyměřil obviněnému znovu trest.

Důvody:

Zástupce komory napadl kárný nález ve výroku o vině a je nutno přisvědčiti jeho námitce, že čin nahoře uvedený měl býti kárně kvalifikován nejen za zlehčení cti a vážnosti stavu, nýbrž i za porušení povinností povolání.

Aby kárné jednání bylo ve smyslu §§ 2 a 39, odst. 2 kár. stat. kvalifikováno za přečin zlehčení cti a vážnosti stavu i za přečin porušení povinností povolání, je nutno, aby jim byly porušeny nejen všeobecné povinnosti advokáta, pokud se týče kandidáta advokacie, uvedené v § 10, odst. 2 adv. ř. (aby poctivostí a čestností ve svém jednání zachovával čest a vážnost stavu), nýbrž aby jim byly porušeny i určité povinnosti advokáta v užším slova smyslu (rozh. č. 96, 359 Sb. n. s. dis.). Že byly v souzeném případě zjištěným jednáním obviněného porušeny právě z uvedených povinností dovodil kárný nález správně a jeho výrok není v této části napaden. Že obviněný porušil tímto jednáním ony určité povinnosti advokáta v užším smyslu, je zřejmé z ustanovení § 9, odst. 1 adv. ř. Podle něho je advokát oprávně-

něn použití k hájení zájmu své strany všech prostředků, pokud je uzná za příhodné, ale ovšem jen pokud se prostředky ty nepříčí plné moci, svědomí a zákonu. Jak zjistil napadený nález, vyžádal si obviněný jako advokátní koncipient od zastupované strany, totiž inž. V. K., částku 12.000 K za tím účelem, aby jí použil jako úplaty k dosažení zadání státních dodávek straně, při čemž mělo být k těmto cíli použito i politického vlivu. Také oně částky skutečně k tomu účelu použil. Užity prostředek byl nepochybně nemorální a zakázaný zákonem. K tomuto zjištění dospěl sice i sám napadený nález, nevyvodil však z něho správný právní závěr, že totiž obviněný použitím tohoto prostředku porušil též svou zvláštní povinnost neúčtovat při své činnosti jako kandidát advokacie prostředků přířících se morálce a zákonům. Této povinnosti nezbavilo obviněného ani vědomí strany o kvalitě prostředku, jehož mělo být použito, nebo dokonce její žádost zaň. Jeho použití mělo být odmítnuto.

Je proto důvodné odvolání zástupce komory z výroku o právní kvalifikaci onoho kárného činu. Bylo mu proto vyhověno, napadený nález byl v tomto výroku změněn a bylo vysloveno, že se onen čin kvalifikuje i za přečin porušení povinností povolání.

Důsledkem toho byl zrušen kárný nález i ve výroku o kárném trestu a obviněnému byl vyměřen trest znova.

Čís. 404 dis.

Opatření podle § 17 kárného statutu pro advokáty a kandidáty advokacie (zastavení výkonu advokacie) nemusí být omezeno na dobu trestního řízení, které k němu dalo podnět, nýbrž může být vysloveno bez časového omezení a trvat i za kárného řízení, zahájeného na základě pravoplatného odsuzujícího rozsudku.

Lze je však vydati jen za trestního řízení, nikoli za kárného řízení, zahájeného po jeho skončení.

(Rozh. ze dne 29. října 1940, Ds II 6/40.)

Obviněný byl rozsudkem krajského soudu v U. ze dne 24. června 1939 zn. sp. Tk VII 1083/37 uznán vinným zločinem podvodu ucházením se o křivé svědectví podle §§ 197, 199, písm. a) tr. zák. a vznesl proti tomuto rozsudku zmáteční stížnost. Kárná rada advokátní komory vydala na to dne 2. září 1939 usnesení, jímž vyslovila, že se obviněnému zastavuje výkon advokacie až do skončení trestního řízení. Stížnost obviněného do tohoto usnesení byla zamítnuta nálezem nejvyššího soudu jako kárného soudu odvolacího ze dne 2. prosince 1939, č. j. Ds II 39/39*). Když pak byla rozhodnutím nejvyššího soudu ze dne 19. března 1940, č. j. Zm II 266/39**) zamítnuta uvedená zmáteční stížnost

*) viz rozh. čís. 391 Sb. n. s. dis.

**) viz rozh. čís. 6476 Sb. n. s.

obviněného, vyslovila kárná rada advokátní komory na podkladě pravoplatného odsuzujícího rozsudku usnesením ze dne 26. června 1940, že je důvod ke kárnému stíhání obviněného advokáta pro kárný přečin zlehčení cti a vážnosti stavu a porušení povinností povolání, že se ruší prozatímní opatření opatrnosti vyslovené podle § 17 kár. stat. usnesením ze dne 2. září 1939 a že se zamítá návrh zástupce komory, aby bylo vydáno nové opatření opatrnosti podle § 17 kár. stat.

Zástupce komory podal do tohoto usnesení, pokud jím byl zamítnut jeho zmíněný návrh, stížnost, kterou nejvyšší soud jako kárný soud odvolací v kárných věcech advokátů a kandidátů advokacie zamítl z těchto

d ů v o d ů:

Zásadně nemusí arciť být fakultativní zastavení výkonu advokacie podle § 17 kárného statutu omezeno na dobu trestního řízení a je přípustné, aby zastavení výkonu advokacie, vyslovené všeobecně bez časového omezení, trvalo i po dobu kárného řízení zavedeného na podkladě pravoplatného odsuzujícího rozsudku, poněvadž odsuzující výrok je závažnější než pouhé podezření z trestného činu; v případě osvobození obžalovaného anebo zastavení trestního řízení musí pak dojít ke zrušení opatření opatrnosti podle § 17 kárného statutu (srv. Lohsing: »Österreichisches Anwaltsrecht«, str. 378). Leč v souzeném případě bylo zastavení výkonu advokacie obviněného, učiněné usnesením kárné rady ze dne 2. září 1939, omezeno výslovně až do skončení trestního řízení, vedeného proti němu pod zn. sp. Tk X 1083/37 krajského soudu v U. Proti tomuto výroku kárné rady si nestěžoval ani zástupce komory, ani vrchní státní zástupce, nýbrž toliko obviněný; jeho stížnost byla nálezem nejvyššího soudu jako kárného soudu odvolacího ze dne 2. prosince 1939, č. j. Ds II 39/39-8 zamítnuta. Důsledkem toho, když skončilo zmíněné trestní řízení pravoplatným rozsudkem nejvyššího soudu jako soudu zrušovacím ze dne 19. března 1940, č. j. Zm II 266/39-12, jímž byla zamítnuta zmáteční stížnost obviněného do rozsudku krajského soudu v U. ze dne 24. června 1939, č. j. Tk VII 1083/37-79, pokud jím byl jmenovaný advokát uznán vinným zločinem podvodu ucházením se o křivé svědectví podle §§ 197, 199, písm. a) tr. z., musilo být zrušeno prozatímní opatření kárné rady ze dne 2. září 1939, poněvadž uplynula doba, na kterou bylo vysloveno.

Proti tomuto zrušení nenamítá nic zástupce komory, nýbrž se domáhá, aby bylo vydáno nové opatření opatrnosti a uplatňuje, že je důvod ke kárnému stíhání obviněného pro trestný čin, pro který byl pravoplatně odsouzen. Návrh zástupce komory zamítl kárná rada s odůvodněním, že pro vydání navrženého opatření není z á k o n n ě h o podkladu. Zástupce komory napadá toto usnesení, pokládaje je za mylné, ježto je odsuzující rozsudek nejvyššího soudu, který slouží za podklad kárného řízení, závažnějším důvodem k vyslovení tohoto opatření, než pouhé podezření z trestného činu a předcházející vyšetřování.

Tuto otázku není třeba řešiti a obíratí se dalšími vývody stížnosti, poněvadž podle § 17 kárného statutu se lze o opatření opatrnosti usnísti toliko během trestního řízení a nikoliv během kárného řízení, které je nyní v běhu a během něhož se zmíněné opatření navrhuje.

Nemohlo proto býti stížnosti vyhověno.

Čís. 405 dis.

Nesrovnává se se ctí a vážností stavu, obviňuje-li kandidát advokacie někoho nerozvázně a bezdůvodně z trestného činu.

Kárný přečin zlehčení cti a vážnosti stavu nepředpokládá, že jednání obviněného vzbudilo u osob, které nejsou příslušníky advokátního stavu, pohoršení.

(Rozh. ze dne 17. prosince 1940, Ds I 19/40.)

Obviněný advokát byl rozsudkem okresního soudu v N. ze dne 21. prosince 1938 uznán vinným přestupkem pomluvy podle § 2 zák. č. 108/1933 Sb., jehož se dopustil tím, že dne 5. března 1938 uvedl o soukromém žalobci P. a R. před třetími osobami, že byli na krádeži obilí a že při tom R. držel P-ovi koně a že dne 21. prosince 1938 uvedl před třetí osobou o P-ovi, že měl tolik drzosti, že jej, obviněného, ještě žaloval.

Odkazovacím usnesením kárné rady advokátní komory bylo vysloveno, že je příčina ke kárnému řízení proti obviněnému, ježto je tu podezření, že se kárně provinil tím, že použil jako advokát (kandidát advokacie) nezaručených zpráv, pokud se týče pomluv k přímému obvinění třetích osob z krádeže.

Kárná rada advokátní komory zprostila obviněného tohoto kárného přečinu, poněvadž během průvodního řízení nevyšlo na jevo nic, co by nasvědčovalo tomu, že by jednání obviněného vzbudilo pohoršení v očích osob stojících mimo advokátní stav.

Nejvyšší soud jako soud odvolací v kárných věcech advokátů a kandidátů advokacie vyhověl odvolání zástupce advokátní komory z tohoto nálezu kárné rady advokátní komory a změnil napadený kárný nález tak, že uznal obviněného vinným kárným přečinem zlehčení cti a vážnosti stavu, jehož se dopustil tím, že jako kandidát advokacie použil nezaručených zpráv k přímému obvinění třetích osob z krádeže.

Důvody:

Nedotčena zůstávají skutková zjištění kárného nálezu, učiněná na základě trestních spisů okresního soudu v N. v trestní věci proti obviněnému pro přestupky pomluvy, a zejména na základě rozsudku ze dne 21. prosince 1939. Podle nich se obviněný dopustil přestupku pomluvy podle § 2 zák. č. 108/1933 Sb. a byl za tento přestupek odsouzen

k peněžitému trestu 300 K, v případě nedobytnosti do vězení na dva dny, při čemž mu byl povolen podmíněný odklad výkonu trestu na jeden rok.

Odvolání zástupce komory napadá výrok kárné rady, že není v tomto jednání obviněného skutková podstata kárného přečinu, ježto během průvodního řízení nevyšlo najevo nic, co by nasvědčovalo tomu, že by jednání obviněného vzbudilo pohoršení v očích osob stojících mimo advokátní stav, a domáhá se výroku, že se obviněný jednáním zjištěným v nálezu kárně provinil.

Tomuto odvolání zástupce komory nelze upřít oprávnění.

Každý advokát a kandidát advokacie je podle § 10, odst. 2 adv. ř. povinen zachovávatí bezelstností a poctivostí ve svém chování čest a vážnost stavu. Jednou ze zásad sem spadajících je, že nesmí nikoho urážeti, nesmí nikomu nadávat, ani s ním zle nakládati, nesmí tudíž ani nikoho bezdůvodně a nerozvázně obviňovati z trestného činu.

Takové jednání příslušníka advokátního stavu se přiči povinnosti uložené mu v § 10, odst. 2 adv. ř. a tvoří skutkovou podstatu kárného přečinu zlehčení cti a vážnosti stavu.

Okolnost, uvedená v kárném nálezu, že nevyšlo najevo nic, co by nasvědčovalo tomu, že jednání obviněného vzbudilo pohoršení v očích osob stojících mimo advokátní stav, nejen není zákonným předpokladem kárného přečinu, nýbrž ani nemá opory ve zjištěných kárných nálezu.

Advokát je povinen vyvarovati se každého jednání, které zákon kvalifikuje jako trestný útok na čest, a dopustil-li se takového útoku, jak je zjištěno pravoplatným rozsudkem trestního soudu, pak je splněna i další podmínka skutkové podstaty kárného přečinu, totiž že se jednání obviněného dostalo k vědomostem osob jiných, stojících mimo okruh příslušníků advokátního stavu. Tím mohla býti zlehčena čest a vážnost advokátního stavu a pochybila tedy kárná rada, neshledavši v činu obviněného skutkovou podstatu kárného přečinu.

Bylo proto odvolání vyhověno a uznáno, jak je uvedeno ve výroku.

Čís. 406 dis.

Je porušením povinností povolání a zlehčením cti a vážnosti stavu, uzavře-li a provádí-li advokát společenskou smlouvu s advokátem, vymazaným z listiny advokátů, ač může při náležitě pozornosti seznati, že není důvěryhodnou osobou, pokračuje-li s ním ve smlouvě i po zamítnutí jeho žádosti o zápis do listiny advokátů a umožní-li mu nedostatečným dozorem závadnou činnost.

Je nerozhodné, že mu smlouvou uložil povinnost chovati se čestně a podle předpisů advokátního řádu a že chtěl jemu a jeho rodině umožniti existenci.

(Rozh. ze dne 17. prosince 1940, Ds I 24/40.)

Kárná rada advokátní komory uznala obviněného advokáta vinným kárným přečinem porušení povinností povolání a poškození cti a vážnosti stavu, jehož se dopustil tím,

1. že v úmyslu získati si klientelu uzavřel společenskou smlouvu o provozu své kanceláře s osobou, která byla vymazána z listiny advokátů, že přihlásiv tuto osobu k zápisu do listiny kandidátů advokacie, ve smlouvě s ní pokračoval a poměr ten nezrušil, ani když jí byla zamítnuta žádost o zápis a trpěl, aby tato nespolehlivá osoba byla činná v jeho kanceláři až do poloviny roku 1936,

2. že nedostatečným dozorem nad touto osobou, o níž mu musilo býti známo, že je trestně stíhána a že je v tísnivých finančních poměrech; umožnil, aby tato osoba intervenovala u soudu a vydávala se za advokáta, aby na své jméno vybírala větší částky pro klienta obviněného a je neodvedla a aby si vymíňovala provisi z obchodu zprostředkovaného v kanceláři obviněného.

Nejvyšší soud jako soud odvolací v kárných věcech advokátů a kandidátů advokacie zamítl odvolání obviněného advokáta z tohoto nálezu kárné rady.

Důvody:

Výrok uvedený pod bodem 1. kárného nálezu napadá odvolatel výtkou neúplnosti řízení záležející prý především v tom, že kárná rada neprovedla důkaz výsledkem Dr. O. a Dr. P., že mu Dr. O. doporučil Dr. R. jako pilného, pracovitého a spolehlivého kolegu. Tím prý odvolatel zneemožnila dokázati okolnost rozhodnou podle jeho názoru pro jeho přesvědčení, že uzavření společenské smlouvy s Dr. R. bylo s hlediska stavovského dovoleno, jelikož Dr. R. měl jinak kvalifikaci předepsanou pro samostatný výkon advokacie a byl podle § 3, odst. 3 zákona ze dne 31. ledna 1922, č. 40 Sb. oprávněn žádati za opětný zápis do listiny advokátů, z níž byl vymazán podle usnesení výboru advokátní komory ze dne 13. června 1929 jen proto, že jeho oprávnění vykonávaní advokacii zaniklo zahájením vyrovnacího řízení (§ 3, odst. 1, písm. i) zákona č. 40/1922 Sb.), které bylo zatím prohlášeno za skončené.

Odvolání nelze přisvědčiti. Při rozhodování obviněného, zda smí s Dr. R. bez porušení povinností povolání a zlehčení cti a vážnosti stavu uzavřít společenskou smlouvu, nebylo rozhodné, jak se Dr. R. osvědčil jako koncipient Dr. O., tedy v postavení nesamostatném a závislém po dobu pouhých desíti měsíců (od 29. března 1934 do 31. ledna 1935), nýbrž rozhodná byla v první řadě povaha a osobnost Dr. R., jak se projevila celkovým jeho dosavadním životem veřejnosti známým. Pro poznání Dr. R. v tomto směru byla, pokud se týče měla býti obviněnému vodítkem skutečnost, že roku 1929 bylo o jmění Dr. R., tehdy advokáta v N., zavedeno trestní řízení, že důsledkem toho zaniklo právo Dr. R. vykonávaní advokacii a že v době, kdy obviněný s Dr. R. ujednal společenský poměr, byl Dr. R. vymazán z listiny advokátů. Obviněný do-

znal, že mu tyto skutečnosti byly známy. K obhajobě obviněného, že nabytí uvážením příčin vyrovnacího řízení, jak mu je Dr. R. vylíčil, přesvědčení, že k hospodářskému úpadku Dr. R. došlo nikoli jeho vinou, nýbrž okolnostmi jím nezaviněnými, nepřihlížela kárná rada právem, když obviněný ani nenaznačil, že mu Dr. R. nějak dokázal pravdivost svého líčení. Obviněný měl trvati na tom, aby Dr. R. svoje tvrzení doložil a umožnil obviněnému přezkoumati pravdivost údajů aspoň nahlédnutím do vyrovnacích spisů. Z vyrovnacích spisů by byl obviněný musil dojíti ke stejnému závěru, k jakému došla — zamítajíc žádost Dr. R. za zápis do listiny advokátů — advokátní komora v T. v usnesení ze dne 20. září 1930, potvrzeném rozhodnutím nejvyššího soudu ze dne 16. ledna 1931, jakož i advokátní komora v P. v usnesení ze dne 9. prosince 1933, že se Dr. R. stal svým jednáním vedoucím k vyrovnacímu řízení o jeho jmění nehodným důvěry, že tedy nemá vlastnost, bez níž nikdo nemůže vykonávaní advokacii (§ 2 zákona č. 40/1922 Sb.). Již skutečnost, že Dr. R. nebyl roku 1935 zapsán v listině advokátů, ač podle § 3, odst. 3 zákona č. 40/1922 Sb. mohl, když bylo vyrovnací řízení prohlášeno za skončené, žádati za opětný zápis, měla býti obviněnému podnětem k podezření, že se Dr. R. nedostává nahoře uvedené podmínky požadované zákonem k dosažení oprávnění výkonu advokacie.

Obviněný se ovšem hájil před kárnou radou a setrvává při obhajobě té i v odvolání, že byla společenská smlouva s Dr. R. ujednána pod podmínkou — patrně odkládací —, že Dr. R. bude výborem advokátní komory v P. zapsán do listiny advokátů nebo aspoň do seznamu kandidátů advokacie a že mu bude vydána substituční legitimace, a vytýká neúplnost řízení proto, že kárná rada neprovedla o této obhajobě důkaz svědky. Výtka neobstojí. Uvedenou obhajobu obviněného odmítla kárná rada plným právem jako nehodnověrnou již na základě informace ze dne 8. listopadu 1935, kterou obviněný podle svého doznání obsaženého ve vyjádření ze dne 28. dubna 1936 sám nadiktoval, zjistivši z jejího zcela jasného a jednoznačného obsahu, že obviněný a Dr. R. prováděli společenskou smlouvu o výkonu advokacie pod jménem obviněného již před 8. listopadem 1935, nečekajíce vůbec na vyřízení žádosti obviněného o zápis Dr. R. do seznamu kandidátů advokacie. O zápis do listiny advokátů se Dr. R. roku 1935 ani nepokusil. Obviněný přiznal ve svém vyjádření ze dne 28. dubna 1936, že po podání žádosti za zápis Dr. R. do seznamu kandidátů advokacie intervenoval u advokátní komory a zvěděl při té příležitosti, že jsou proti osobě Dr. R. jisté námitky. Přiznal také, že poznal desolátní majetkové poměry Dr. R. a že se na něho množily exekuce. Při vylíčení případu inkasa peněz pro Růženu L. uvedl obviněný okolnosti, z nichž jako osoba práva znalá nemohl míti pochybnosti, že se Dr. R. dopustil jednání zakládajícího skutkovou podstatu zločinu podvodu. Též tyto okolnosti stavěly Dr. R. do nepřiznivého světla a měly býti obviněnému vodítkem, zda smí setrvávaní ve společenském poměru s osobou, která zřejmě neměla vlastností předepsané zákonem pro výkon advokacie.

Že byl Dr. R. činným v kanceláři obviněného i po tom, kdy bylo obviněnému doručeno usnesení vrchního soudu v P., jímž byla zamítnuta jeho žádost o zápis Dr. R. do seznamu kandidátů advokacie, obviněný výslovně doznal ve svém vyjádření ze dne 28. dubna 1936. Trpěl-li obviněný Dr. R., jak se hájí, ve své kanceláři proto, aby umožnil jemu a jeho nevinné rodině existenci, je tato pohnutka bez významu pro posouzení, zda se obviněný tímto jednáním kárně provinil.

Okolnost, že obviněný při jednání o společenské smlouvě a i později, zejména při ujednání ze dne 8. listopadu 1935 kladl důraz na to, že je Dr. R. povinen chovati se čestně a podle předpisů advokátního řádu a vyhýbat se všemu, co by jemu nebo kanceláři obviněného bylo k necti a úhoně, vysvítala již z písemné informace, která byla přečtena při ústním jednání před kárnou radou. Nebylo proto třeba prováděti o této okolnosti důkaz svědky. Pro posouzení věci je však i tato okolnost nerozhodná. Neboť obviněný tím, že Dr. R. uložil, aby se ve svém jednání řídil předpisy platnými pro příslušníky advokátského stavu, ani neodčinil nedostatky osobnosti Dr. R., pro něž s ním nesměl uzavřítí společenskou smlouvu a pokračovati v ní, ani nenahradil osobní dozor, který byl povinen vykonávati nad Dr. R. jako nad osobou zaměstnanou v kanceláři, za niž byl odpověden.

Pokud jde o výrok pod bodem 2. kárného nálezu, vytýká i tu odvolání neúplnost řízení, že kárná rada neprovedla důkaz svědky o tom, že obžalovaný na svou kancelář, zejména ve věcech peněžních, pilně dohlížel, že Dr. R. zakazoval inkasování peněz, že ho neposílal k intervencím u soudů a že se Dr. R. při soudních intervencích, o něž šlo, nevydával za advokáta. Proti předpokladu kárného nálezu, že obviněný věděl, že je Dr. R. trestně stíhán, namítá obviněný, že se o této okolnosti dověděl teprve v říjnu 1935.

Ani v těchto směrech nelze přiznati odvolání důvodnost. I když nelze míti za vyvrácenou obhajobu obviněného, že se dověděl o trestním stíhání Dr. R. teprve v říjnu 1935 — patrně z obsahu usnesení advokátní komory, jímž byla zamítnuta žádost o zápis Dr. R. do seznamu kandidátů advokacie —, musil si obviněný již při uzavírání společenské smlouvy uvědomiti, že mu bude vykonávati nad Dr. R. dozor obzvláště ostrážitě již z okolnosti, že šlo o osobu, o jejímž jmění bylo provedeno vyrovnací řízení a o níz obviněný věděl, že žije ve velmi špatných finančních poměrech. Provedením zmíněných důkazů, vedených pouze o okolnostech povšechného rázu nemohly býti vyvráceny konkrétní skutečnosti vyšlé najevo při projednávání věci před kárnou radou, z nichž jasně vysvítalo, že obviněný hned od počátku zaměstnání Dr. R. v jeho kanceláři nebral povinnost dozoru opravdově a vážně. Obviněný dovolil Růženu L., kterou mu Dr. R. přivedl v okruh klientek v polovici května 1935, tedy brzy po svém vstupu do kanceláře obviněného, aby vylučovala obviněného z přímého, osobního jednání pod záminkou, že si přeje projednati věc pouze s Dr. R. a nejsa následkem toho o její věci řádně informován, umožnil Dr. R., že bez

vědomí obviněného vyinkasoval pro Růženu L. přes 20.000 K na základě padělané plné moci, zhotovené, jak obviněný doznal, úřednicí N., která dokonce, ač se tak v kanceláři obviněného nikdy nedělo, chodila osobně peníze inkasovati, aniž o tom obviněný věděl. Tato okolnost svědčí o tom, že obviněný řádně nedohlížel ani na kancelářský personál. Plyne to však i z další okolnosti, kterou obviněný přiznal a dokonce v domnění, že je v jeho prospěch, chtěl dokázati svědkem B., že totiž při rocích ve sporech zn. sp. C VIII 165, 166, 167/1936 okresního soudu v N. měl podle dispozice obviněného intervenovati sollicitátor B. a že tento, jsa prý jinak zaměstnán, poslal k nim Dr. R., ač to bylo v době, kdy žádost za zápis Dr. R. do seznamu kandidátů advokacie byla pravoplatně zamítnuta.

Čís. 407 dis.

Obviněný advokát není sice povinen zjednávatí svým vyjádřením v kárném řízení materiál ke svému usvědčení, dopouští se však kárného přečinu zlehčení cti a vážnosti stavu, snižuje-li takovým svým vyjádřením, tvrdě v něm vědomě nepravdu, bez potřeby a účelu kolegu advokáta.

(Rozh. ze dne 17. prosince 1940, Ds I 26/40.)

Obviněný zastupoval Annu P. ve sporu o rozvod, který vedla se svým manželem Františkem P., zastoupeným Dr. O. Dr. O. podal později na obviněného u kárné rady advokátní komory stížnost, v níž uvedl, že s ním obviněný v uvedeném sporu při posledním roku před vynešením rozsudku ujednal za souhlasu Anny P., že společně s ním podepíše žádost za rozluku manželství, že však potom podpis odmítl.

Obviněný, byv vyzván, aby se o této stížnosti vyjádřil, uvedl ve svém vyjádření, že při posledním roku nebylo vůbec mluveno o rozluce manželství, že se nezavázal podepsati žádost o rozluku a že je tvrzení Dr. O. opovážlivou nepravdou. Dr. O. žaloval proto obviněného pro urážku na cti.

Kárná rada zjistivši, že se v rozvodovém sporu manželů P-ových jednalo při ústním jednání před uzavřením smíru o provedení rozluky, uznala obviněného vinným kárným přečinem zlehčení cti a vážnosti stavu, jehož se dopustil tím, že, jednav s odpůrcem o provedení rozluky při smírném ukončení sporu o rozvod, bezdůvodně popřel toto ujednání a označil tvrzení odpůrce advokáta, uplatňujícího existenci ujednání, za opovážlivou nepravdu, čímž zavdal podnět k trestnímu řízení proti sobě.

Nejvyšší soud jako soud odvolací v kárných věcech advokátů a kandidátů advokacie zamítl odvolání obviněného z tohoto nálezu kárné rady.

D ů v o d y:

Obviněný namítá v odvolání:

1. že ve svém vyjádření zaslaném kárné radě advokátní komory nepopřel jednání o provedení rozlučky manželství Františka a Anny P-ových,

2. že i kdyby byl takové jednání popřel, učinil tak v přesvědčení, že o rozlučku manželství nebylo jednáno, pokud se týče, že se na takové jednání nepamatoval, a

3. že podle analogie trestního řádu, podle něhož je obviněný oprávněn popřít čin za vinu mu kladený, byl oprávněn popřít jednání o rozlučku manželství.

Odvolání není opodstatněno. Obviněný uvedl ve svém vyjádření, že o rozluce manželství vůbec mluveno nebylo. Výkladem tohoto vyjádření dospěla kárná rada právem k závěru, že obviněný popřel jednání o rozlučku manželství, neboť tvrdil-li, že se o rozluce manželství vůbec nemluvilo, tvrdil tím spíše, že o ní nebylo jednáno.

Výrokem, že obviněný popřel jednání o rozlučku manželství bez důvodně, vyjádřila kárná rada své přesvědčení, že tak obviněný učinil proti své dobré víře. Toto přesvědčení kárné rady je plně opodstatněno zjištěním učiněným na základě prohlášení soudního rady Dr. N., že bylo před uzavřením smíru ve sporu o rozvod manželství manželů P-ových jednáno o rozluce a že i v tom směru bylo dosaženo dohody. Pamatoval-li si soudce projedávající spor o rozvod manželství, že o rozluce manželství jednáno bylo a že strany dokonce byly dohodnuty, že provedou rozlučku, jest zřejmou výmluvou tvrzení odvolání, že se obviněný, jenž byl právním zmocněncem jedné ze stran, která dohodu uzavřela, nepamatoval, že o rozluce bylo jednáno. Obsah korespondence vyměněné mezi obviněným a Dr. O. před podáním návrhu Františka P. o rozlučku manželství ani nevyvrací zjištění kárné rady, že o rozlučku manželství jednáno bylo, ani nepodporuje obhajobu obviněného, uplatněnou teprve v odvolání, že se na jednání o rozlučku nepamatoval.

Přisvědčiti nelze ani odvolatelově námitce, že byl jako obviněný oprávněn popřít ve svém vyjádření o obvinění, které proti němu vznesl Dr. O., že bylo jednáno o rozlučku manželství. Obviněný v řízení kárném, stejně jako obviněný v řízení trestním, není sice povinen vlastním zodpovídáním zjednávat materiál k svému usvědčení; má se však zodpovídati podle pravdy. Obává-li se, že by si udáním pravdy uškodil, smí odepřít odpověď (vyjádření) (§§ 199, odst. 1, 203, 245, odst. 2 tr. ř., §§ 41, odst. 2 a 59 kárného statutu). Nesrovnává se však s bezelstností, přímostí a čestností (§ 10, odst. 2 adv. ř.), uchýlí-li se advokát ve vyjádření o obvinění z kárného jednání učiněném advokátem k vytáčkám tak, že vědomě tvrdí okolnosti nepravdivé, vrháje tak zároveň na udavatele — advokáta — podezření, že ve svém udání tvrdil nepravdu. Nepochybila proto kárná rada, když v jednání obviněného

shledala skutkovou podstatu kárného přečinu zlehčení cti a vážnosti stavu.

Obírajíc se výrokem napadeného nálezu, že se obviněný dopustil kárného přečinu zlehčení cti a vážnosti stavu i tím, že označil tvrzení odpůrce advokáta, uplatňujícího existenci ujednání o rozluce manželství, za opovážlivou nepravdu, namítá odvolání, že nezjistila-li kárná rada, že se obviněný zavázal, že podepíše žádost za rozlučku manželství, je mimo pochybnost, že tvrzení Dr. O. o ujednání takového závazku bylo nepravdivé, a označil-li je obviněný za opovážlivou nepravdu, že šlo jen o přípustnou a kárně nezávadnou kritiku. Ani v tomto směru nelze s odvoláním souhlasiti. Kárná rada nezjistila, že tvrzení Dr. O. bylo nepravdivé, nýbrž vzhledem k vyjádření soudního rady Dr. N., že se strany dohodly, že bude provedena rozlučka manželství a dále vzhledem k svědectví manželů P-ových, z nichž František P. udal, že bylo ujednáno, že Anna P. podepíše žádost o rozlučku manželství, kdežto Anna P. udala, že něco takového ujednáno nebylo, došla k závěru, že obsah jednání o rozluce manželství mohl býti stranami a jejich právními zmocněnci vykládán různě. Vyjádření obviněného, že je tvrzení Dr. O. o existenci dohody o provedení rozlučky opovážlivou nepravdou, nesloužilo nijak k osvětlení věci a nebylo s hlediska obhajoby obviněného ani potřebné ani účelné. Bylo však snižováním odpůrce advokáta, neboť jím na něho bylo vrháno obvinění, že na odvolatele učinil vědomě nepravdivé udání, vymyšlené, ba zlomyslné. Snižování kolegy advokáta je podle stálé judikatury nejvyššího soudu kárným přečinem zlehčení cti a vážnosti stavu (srovn. rozh. čís. 70, 78, 106, Sb. n. s. dis.).

Bylo proto odvolání obviněného z výroku o vině zamítnuto jako neodůvodněné.

Čís. 408 dis.

Vymáhaje nárok své strany může advokát druhé straně pohroziti žalobou.

Je však kárným přečinem, připojí-li i pohružku, která vybočuje z normálního potřebného způsobu vymáhání nároku.

Neomlouvá ho, že jednal na příkaz své strany.

(Rozh. ze dne 17. prosince 1940, Ds I 27/40.)

Obviněný advokát zaslal v zastoupení své strany, firmy N., Vojtěchu P. dopis ze dne 22. května 1939, v němž P-a upozornil na nedovolené jednání jeho společnosti R., která mimo jiné přemlouvala dělnice firmy N., aby nastoupily práci u Vojtěcha P., žádal o vysvětlení a zjednání nápravy a uvedl, že by byl jinak nucen podat podle daného mu příkazu žalobu, »při čemž by se jeho strana musila zejména zajímat o způsob vzniku firmy Vojtěcha P.«

Kárná rada advokátní komory uznala obviněného advokáta vinným kárným přečinem porušení povinnosti povolání a zlehčení cti a vážnosti stavu, jehož se dopustil tím, že se v dopise zaslaném odpůrci snažil nepřipustně a nepřiměřeně vymoci požadavky své zmocnitelky.

Nejvyšší soud jako soud odvolací v kárných věcech advokátů a kandidátů advokacie zamítl odvolání obviněného advokáta z tohoto nálezu kárné rady.

D ů v o d y:

Odvolání obviněného nelze přiznati důvodnost. Nehledíc k tomu, že uvádí nesprávně znění poslední věty v druhém odstavci dopisu ze dne 22. května 1939 zaslaného obviněným Vojtěchu P. »nebude-li toto vysvětlení dáno, podám žalobu, ve které se moje mandantka bude zajímati též o způsob vzniku fy Vaší«, když uvedené místo dopisu zní »Byl bych nucen dle příkazu mně uděleného podati žalobu, při čemž by se moje mandantka zejména musila zajímati o způsob vzniku Vaší firmy«, přehlíží odvolání, že byl obviněný napadeným nálezem uznán vinným proto, že užil této pohrůžky, uplatňuje okolnost, jež nebyla v souvislosti s požadavkem jeho mandantky. Je sice správné tvrzení odvolání, že pohrůžka žalobou sama o sobě není ještě kárně závadná; leč kárná rada neshledala vinu obviněného v tom, že hrozil žalobou, nýbrž zmíněnou pohrůžkou, která přesahuje normální potřebnou cestu k zjednání nápravy, pokud se týče k uplatnění nároku. Podle výjádření obviněného samého šlo tu o uplatnění, že Vojtěch P. kryl podnik, který vznikl obehitím platných předpisů. Obviněný byl sice oprávněn, měl-li k tomu dostatečný podklad, oznámiti závadu příslušnému úřadu, leč obviněný se tak nezachoval, nýbrž použil slov těch k tomu, aby nepřipustným způsobem vynutil na Vojtěchu P., aby vyhověl jeho žádosti ve zmíněném dopise.

Příkaz klienta obviněného, aby zmíněnou okolnost uvedl v dopise zaslaném Vojtěchu P., nemůže obviněného omluviti s hlediska kárného, neboť ani klientovo přání nesmělo ho podle stálé judikatury nejvyššího soudu jako kárného soudu odvolacího přiměti k tomu, aby jednal způsobem pro advokáta kárně závadným. Proto není opodstatněna ani výtku kusosti řízení, kterou vidí odvolání v tom, že nebyl připuštěn důkaz výslechem Jindřicha N. o tom, že dal obviněnému k dopisu ze dne 22. května 1939 ve znění výše uvedeném informaci a příkaz.

Právem proto posoudila kárná rada skutek obviněného, vybočující z mezí oprávnění advokáta podle § 9 adv. řádu, za přečin porušení povinnosti povolání a poněvadž jednání to nezůstalo utajeno jen mezi příslušníky advokátního stavu, shledala v jednání tom správně i kárný přečin zlehčení cti a vážnosti stavu.

Čís. 409 dis.

Provozování advokacie ve smyslu § 13, písm. b) kár. stat. je i advokátní činnost v ojedinělém případě.

Nezáleží na tom, že účinnost úkonu, provedeného v době suspense, nastala až po jejím uplynutí.

Je též nerozhodné, že advokát jednal z úsluhy ke klientovi. Obviněného neomlouvá, že svůj čin nepokládal za kárně trestný.

(Rozh. ze dne 20. prosince 1940, Ds I 16/40.)

Obviněnému advokátu byl nálezem kárné rady advokátní komory ze dne 11. října 1933, pokud se týče rozhodnutím nejvyššího soudu ze dne 16. října 1934 zastaven podle § 12, písm. c) kár. stat. výkon advokacie na dobu jednoho měsíce (od 14. listopadu 1934 do 13. prosince 1934). Dne 5. prosince 1934 přijal obviněný Karla P., jednal s ním o prodeji pozemků Štěpána S. exekuční dražbou, přijal od Karla P. zálohu 150 K a příkaz, aby pro pohledávku Josefa R. vedl exekuci nucenou dražbou dalších pozemků Štěpána S. Dne 12. prosince 1934 napsal obviněný advokátovi Dr. N. dopis, v němž mu sdělil, že by ve věci Josefa R. proti Štěpánu S. mohl zrušiti exekuci jen, »kdyby bylo uhrazeno v mé kanceláři pro pana Josefa R. aspoň 3.500 K«.

Na základě tohoto skutkového stavu byl obviněný kárnou radou advokátní komory uznán vinným kárným přečinem podle § 13, písm. b) kár. stat., jehož se dopustil tím, že v době suspense vykonával advokacii.

Nejvyšší soud jako kárný soud odvolací v kárných věcech advokátů a kandidátů advokacie nevyhověl odvolání obviněného advokáta do tohoto nálezu kárné rady advokátní komory.

D ů v o d y:

Odvolání obviněného vytýká napadenému kárnému nálezu věcnou nesprávnost spočívající na nesprávném právním posouzení věci. Snaží se dovoditi, že přijetí příkazu k pokračování v exekuci a přijetí zálohy 150 K od Karla P. nebylo advokátským úkonem, nýbrž pouhou úsluhou vůči substitutovi a klientovi a že napsání a odeslání dopisu ze dne 12. prosince 1934 Dr. N., které se stalo ve skutečnosti až dne 13. prosince 1934, nespadá do doby suspense, protože dopis došel adresátovi až dne 14. prosince 1934 a nemůže sám o sobě jako ojedinělý advokátský úkon tvořiti výkon advokacie ve smyslu § 13, písm. b) kár. stat., který předpokládá souvisle postupující řadu advokátských úkonů.

Těmto vývodům nelze přisvědčiti. Právní názor odvolání, že pojmu provozování advokacie ve smyslu § 13, písm. b) kár. stat. odpovídá pouze trvalé (opětovné) provozování advokacie, je mylný. Advokát, jemuž byl výkon advokacie zastaven na určitou dobu kárným nálezem, je povinen zdržeti se v této době veškeré advokátní činnosti. Poněvadž § 13, písm. b) kár. stat. nečiní podle svého znění a svého smyslu rozdílu mezi trvalým (souvislým) provozováním advokacie a jejím provo-

zováním v ojedinělých případech, je provozováním advokacie ve smyslu tohoto zákonného ustanovení rozuměti i advokátní činnost v případě ojedinělého (rozh. čís. 339 Sb. n. s. dis.). Takovými ojedinělými případy advokátní činnosti obviněného byly i případy zjištěné kárným nálezem, které obviněný prováděl ve své advokátní kanceláři, a to jako advokát.

V případě Karla P., který se na něho obrátil jako na advokáta, nešlo — jak odvolání uvádí — o pouhé vyslechnutí jeho žádosti o pokračování v exekuci, nýbrž — jak kárný nálezn zjišťuje — o konferenci, tedy o poskytnutí právní rady a přijetí příkazu k podniknutí dalších exekučních kroků ve smyslu poskytnutého právního poučení. Poněvadž § 13, písm. b) kár. stat. nedovoluje výjimek a obcházení, nemůže obviněného omluviti tvrzený motiv porušení zákona (rozh. čís. 348 Sb. n. s. dis.), který by ostatně znamenal úplné obcházení uloženého trestu zastavení výkonu advokacie. Že je i pouhé udělení rady úkonem právního zastoupení a tudíž úkonem advokátním, vyslovil kárný soud odvolací již ve svém rozhodnutí čís. 147 Sb. n. s. dis.

Rovněž dopis ze dne 12. prosince 1934, v němž obviněný jako advokát a právní zástupce Josefa R. sděluje advokátu Dr. N. jako zástupci druhé strany podmínky, za kterých by byl ochoten zrušiti exekuci, je nepochybně úkonem provozování advokacie (srovn. rozh. čís. 339 Sb. n. s. dis.). Při tom je rozhodné, že byl dopis koncipován a odevzdán kanceláři obviněného a touto opsán a vypraven ještě v době suspense obviněného, která trvala do dne 13. prosince 1935 včetně a kterou nutno bezpodmínečně dodržeti. § 13, písm. b) kár. statutu neobsahuje totiž výjimek, zejména ne v tom směru, že by advokát mohl v době suspense prováděti alespoň takové advokátní úkony, jichž účinnost nastane teprve po uplynutí suspense (na př. sepisovati a vypraviti dopisy nebo podání, která dojdou adresátu nebo soudu až po uplynutí suspense) nebo která jsou přípravou advokátní činnosti po uplynutí suspense (konference se stranou za účelem přípravy k roku a pod.). Je proto nerozhodné, že snad dopis ze dne 12. prosince 1934 došel adresátovi až dne 14. prosince 1934. Omyl v tomto směru nemůže obviněného omluviti, stejně jako pachatele trestného činu podle §§ 3, 233 tr. zák. neomlouvá, že nerozpoznal trestnost svého činu (rozh. č. 222 Sb. n. s. dis.). Po stránce subjektivní stačí pak ke kárnému provinění nebalost i nevědomá.

Seznamy vypracoval
Dr. LUMÍR LELEK,
soudní rada
přidělený sekretariátu nejvyššího soudu.

Věcný seznam abecední.

- Aberratio ictus** u přestupku podle § 411 tr. zák.: nezasáhl-li kámen osobu A., po níž jím pachatel hodil v úmyslu, vyžadovaném předpisem § 411 tr. z., nýbrž osobu B., kterou nechtěl zasáhnouti, jde o souběh přestupku podle §§ 8, 411 tr. zák. na osobě A. s přestupkem podle § 431 tr. zák. na osobě B. čís. 6477.
- Adhesní řízení:** soukromým účastníkem ve smyslu § 47 tr. ř. je ten, komu z veřejnožalobního trestného činu vznikla hmotná škoda a jenž se připojil k trestnímu řízení, aby v něm uplatnil svůj nárok na její náhradu; nestačí pouhý ideální zájem na potrestání pachatele čís. 6528.
- pro připuštění za soukromého účastníka stačí i tvrzení, že vznikla z trestného činu škoda, musí tu však býti určitá rozumná souvislost mezi tvrzeným nárokem a trestným činem i pachatelem čís. 6528.
- soukromému účastníku přísluší právo působiti k usvědčení pachatele (právo podpůrné obžaloby podle § 48 tr. ř.) jen za tím účelem, aby byl zjištěn podklad pro uplatňování jeho soukromoprávních nároků čís. 6528.
- Advokát:** není oprávněn použiti k započtení na svoji palmární pohledávku peněz, které mu strana svěřila k určitému účelu pro třetí osobu čís. 6577.
- učiní-li tak, jedná protiprávně a dopouští se zpronevěry bez ohledu na to, zda má proti straně palmární pohledávku a v jaké výši čís. 6577.
- **(kárná rozhodnutí):** kárný přečin porušení povinnosti povolání a zlehčení cti a vážnosti stavu spáchaný tím, že kandidát advokacie, neinformovav dříve zevrubně svého zaměstnavatele, vyslovil proti jinému advokátovi v trestním oznámení podezření ze zločinu, pro něž neměl zjištěného podkladu, a že je opakoval a rozšířil ve své svědecké výpovědi v trestním řízení, které tím vyvolal; nezáleží na tom, že jednal na výslovný příkaz strany čís. 397 dis.
- je porušením povinnosti povolání a zlehčením cti a vážnosti stavu, podá-li advokát do pravoplatného rozsudku o výpovědi z bytu odvolání proto, aby oddálil exekuční vyklizení čís. 398 dis.
- advokát nesmí využití známé mu nesprávnosti protokolu o ústním jednání k dosažení něčeho, nač nemá nároku podle pravého průběhu protokolované procesní události; neomlouvá ho, že jednal podle klientova přání čís. 399 dis.
- příčí se povinnosti advokátního povolání a zlehčuje čest a vážnost stavu, zadržuje-li advokát úmyslně a neoprávněně peníze, které mu strana svěřila k určitému účelu a o jejichž vrácení ho pak žádala a upomínala, a oddaluje-li úmyslně vědomě klamnými zprávami vyúčtování a vydání peněz, které pro stranu přijal čís. 400 dis.
- kárná rada je vázána odsuzujícím rozsudkem trestního soudu, pokud jim bylo vysloveno, že se odsouzený dopustil určitého trestného činu; tato vázanost trvá, dokud je tu onen rozsudek, jehož věcnou správnost nemůže kárná rada přezkoumávati rozbořením průvodní látky čís. 401 dis.
- advokát se i ve vlastní věci musí vstrháti jednání, jimž by mohly býti dotčeny právo nebo čest jiného čís. 401 dis.
- porušení všeobecné povinnosti, uvedené v § 10, odst. 2 adv. ř., zakládá jen tehdy kárný přečin porušení povinnosti povolání, byla-li jím porušena i určitá povinnost advokáta v užším smyslu čís. 403 dis.

- — tomu je tak, použil-li kandidát advokacie při své činnosti prostředků nemorálních a zákonem zakázaných č. 403 dis.
- — nesrovnává se se ctí a vážností stavu, obviňuje-li kandidát advokacie někoho nerozvázně a bezdůvodně z trestného činu č. 405 dis.
- — kárný přečin zlehčení ctí a vážnosti stavu nepředpokládá, že jednání obviněného vzbudilo u osob, které nejsou příslušníky advokátního stavu, pohoršení č. 405 dis.
- — je porušením povinnosti povolání a zlehčením ctí a vážnosti stavu, uzavře-li a provádí-li advokát společenskou smlouvu s advokátem, vymazaným z listiny advokátů, ač může při náležité pozornosti seznati, že není důvěryhodnou osobou, pokračuje-li s ním ve smlouvě i po zamítnutí jeho žádosti o zápis do listiny advokátů a umožní-li mu nedostatečným dozorem závadnou činnost č. 406 dis.
- — je nerozhodné, že mu smlouvou uložil povinnost chovati se čestně a podle předpisů advokátního řádu a že chtěl jemu a jeho rodině umožniti existenci č. 406 dis.
- — obviněný advokát není sice povinen zjednávatí svým vyjádřením v kárném řízení materiál ke svému usvědčení, dopouští se však kárného přečinu zlehčení ctí a vážnosti stavu, snižuje-li takovým svým vyjádřením, tvrdě v něm vědomě nepravdu, bez potřeby a účelu kolegu advokáta č. 407 dis.
- — vymáhaje nárok své strany může advokát druhé straně pohroziti žalobou č. 408 dis.
- — je však kárným přečinem, připojí-li i vyhrážku, která vybočuje z normálního potřebného způsobu vymáhání nároku; neomlouvá ho, že jednal na příkaz své strany č. 408 dis.
- — provozováním advokacie ve smyslu § 13, písm. b) kár. stat. je i advokátní činnost v ojedinelém případě č. 409 dis.
- — nezáleží na tom, že účinnost úkonu, provedeného v době suspense, nastala až po jejím uplynutí; je též nerozhodné, že advokát jednal z úsluhy ke klientovi č. 409 dis.
- — obviněného neomlouvá, že svůj čin nepokládal za kárně trestný č. 409 dis.
- — viz též řízení kárné ve věcech advokátů.

Amnestie: z dne 7. října 1938: je zmatkem podle § 281, č. 9, písm. b) tr. ř., byl-li obžalovaný po jejím vydání odsouzen pro čin před tím spáchaný, na který zákon nestanoví delší trest na svobodě než trest jednoho měsíce č. 6432.

- při zkoumání ofázky, jde-li o první trest ve smyslu čl. II, není obžalovanému na překážku jeho dřívější podmíněné odsouzení č. 6478.

Animus iniuriandi: ke skutkové podstatě pomluvy podle § 2 zákona č. 108/1933 Sb. (o ochraně ctí) se nevyžaduje ani pachatelovo vědomí o nepravdivosti tvrzené skutečnosti, ani úmysl ublížiti někomu na ctí, nýbrž stačí vědomí, že je projev způsobil ohroziti něčí čest č. 6548.

Automobil: reakčním okamžikem je doba potřebná k uvážení a provedení okamžitého zákroku, jehož vyžaduje objevivší se překážka jízdy č. 6461.

- je-li přehlednost jízdní dráhy snížena, byť i v nevelké celkem míře, vozidlem částečně do ní zasahujícím, je řidič automobilu povinen zmírniti jinak přípustnou nejvyšší rychlost jízdy tak, aby mohl po případě včas zastaviti č. 6461.

- může a musí počítati s obecně známým zjevem, že chodci přecházejí silnici za vozidly, stojícími na ní nebo na jejím okraji č. 6461.
- skutkovou podstatu podle § 335 tr. zák. naplňuje i nedbalé jednání nebo opominutí, kterým se zvlášť jiným vyvolané nebezpečí pro život, zdraví nebo tělesnou bezpečnost lidí č. 6461.

- řidič motorového vozidla může a má počítati s tím, že se chodec, překročivši již při přecházení silnice jeho jízdní dráhu a dosáhnuvši druhé polovice vozovky, lekne jeho výstražného znamení a vstoupí mu zpět do jízdní dráhy a musí podle toho upravití rychlost své jízdy č. 6500.
- nejvyšší přípustná rychlost jízdy, uvedená v § 106, odst. 1. vládního nařízení č. 203/1935 Sb., nesmí býti překročena, byť byly podmínky jízdy sebe příznivější č. 6506.
- jízda vyšší rychlostí je již sama o sobě jednáním, způsobilým přivoditi nebo zvětšiti nebezpečí pro právní statky, uvedené v § 335 tr. zák. č. 6506.
- okolnost, že je na některém místě vyhrazen pro chodce přechod přes ulici, neopravňuje řidiče motorového vozidla, aby dbal bezpečnosti osob jen na takovém místě a na jiných místech nedbal překážek, které se vyskytnou v jízdní dráze č. 6515.
- řidič motorového vozidla nesmí vždy a za všech okolností předpokládati, že se jiný účastník dopravy zachová podle předpisu č. 6529.
- porušuje-li chodec předpis § 37 vl. nař. č. 242/1939 Sb. tím, že jde stále středem silnice, nedbaje jeho výstražného znamení, musí řidič automobilu zmírniti rychlost tak, aby mohl ihned zastaviti, kdyby chodec, o němž se nepřesvědčil, že ví, že za ním jede, učinil ve zmatku, způsobeném náhlým přiblížením auta, neuvážený pohyb do jeho jízdní dráhy č. 6529.
- může-li řidič automobilu seznati, že dojde na výši motocyklisty, kterého chce předejeti, v místech, kde ze státní silnice, po níž oba jedou, odbočuje po levé straně okresní silnice, musí svou rychlost zmírniti tak, aby mohl bezpečně zastaviti nebo se vyhnouti, kdyby motocyklista odbočil na okresní silnici, leda by si předem zjednal úplnou jistotu, že motocyklista pojedje rovně dále č. 6551.
- nestačí, že dal motocyklistovi včas výstražné znamení a ten že se po něm zachoval nečinně č. 6551.
- nezáleží na tom, že tu nebylo okolností, uvedených v § 106, odst. 4, případ prvý vl. nař. č. 203/1935 Sb., neboť zvláště vyhlášené bezpečnostní předpisy nejsou jediným zdrojem předvídatelnosti nebezpečí č. 6551.
- řidič motorového vozidla je povinen voliti za tmy na kluzké silnici rychlost dovolující mu zastaviti na vzdálenost, na níž má přehled po jízdní dráze č. 6569.
- musí počítati i s tím, že se v jeho jízdní dráze může vyskytnouti i neosvětlená překážka, zejména i chodec č. 6569.

Autorské právo viz právo původské.

Berní vykonavatel: ke služebnímu výkonu berního vykonavatele ve smyslu § 81 tr. zák. náleží nejen akt zabavovací, ale i odnesení zabavených peněz z bytu povinného a jejich odevzdání příslušnému úřadu č. 6539.

- nesejde na tom, že se berní vykonavatel před zahájením exekučního výkonu neprokázal osobní průkazkou a písemným exekučním rozkazem a že neměl stejnojmenný nebo odznak, věděl-li pachatel jinak, že jde o úřední osobu a o její služební výkon č. 6539.

Betrestnost (§ 2, písm. a), c) tr. zák.): předpoklady, za nichž je porotní soudní sbor povinen dáti porotcům dodatkovou otázku na stav vylučující trestnost podle § 2, písm. a) tr. z. a na stav pomatení smyslu podle § 2, písm. c) tr. z. č. 6431.

- otázku, zda byl obhajobou obžalovaného tvrzen takový stav, nelze řešiti podle ojedinelých vět nebo slov obžalovaného, nýbrž podle jeho celkové vnitřně souvislé obhajoby č. 6431.
- rozčilení nebo dispoice obžalovaného k němu pro dědičné zatížení není ještě stavem podle § 2, písm. c) tr. z. č. 6431.
- úplnou opilostí [§ 2, písm. c) tr. z.] je stav, provázený ztrátou vědomí o činu nebo takovým jeho zkalením, že pachatel vůbec nepostřehne

- huje okolnosti, za nichž jedná, nebo je nepostřehuje úplně a správně, a že nemá správných představ o tom, k jakému výsledku směřuje jeho čin č. 6433.
- — zlý úmysl podle § 1 tr. zák. předpokládá, že tu není skutečnost, vylučujících jednak pachatelovu schopnost poznati bezprávnost zamýšleného skutku, jednak jeho svobodu vůle č. 6471.
- — žádná z těchto dvou složek pachatelova duševního života nesmí být porušena, aby mu bylo lze přičítati čin k vině č. 6471.
- — opilost vylučuje zlý úmysl [§ 2, písm. c) tr. z.], nebyl-li pro ni pachatel s to poznati protiprávnost činu, k němuž byl nutkán požitím lihovin, nebo řídití svou vůli a určovati své jednání podle správného rozpoznání č. 6471.
- — [§ 2, písm. e) tr. zák.]: k subjektivní skutkové podstatě zločinu křivého obvinění podle § 209 tr. z. stačí pachatelovo vědomí o objektivní nepravdivosti udání; nezáleží na tom, že pachatel z neznalosti trestního zákona nevěděl, že skutek, křivě jím tvrzený, je zločinem č. 6427.
- — falšování (a použití) prošlé pohraniční propustky (změna jejího konečného data), jímž si chtěl pachatel umožniti přechod hranic, je zločinem podle § 199, písm. d) tr. z., i když by byl pachatel jinak bez překážek dosáhl jejího prodloužení příslušným úřadem; pachatele neomlouvá, že si nebyl vědom trestnosti svého jednání č. 6441.
- — aberratio ictus u přestupku podle § 411 tr. zák.; nezasáhl-li kámen osobu A., po níž jím pachatel hodil v úmyslu, vyžadovaném předpisem § 411 tr. z., nýbrž osobu B., kterou nechtěl zasáhnouti, jde o souběh přestupku podle §§ 8, 411 tr. zák. na osobě A. s přestupkem podle § 431 tr. zák. na osobě B. č. 6477.
- — okolnost, že má pachatel podvodu za obelstěným pohledávku nebo že je o tom mylně přesvědčen, může vyloučiti jeho poškozovací úmysl č. 6497.
- — krádeží ve smyslu § 463 tr. zák. je jen krádež věci patřících členům rodiny, nikoli i krádež věci cizích, jsoucích v držbě nebo v uschování členů rodiny; manžel odcizivší cizí věci z držení své manželky, s níž žije ve společné domácnosti, je vinen obecnou krádeží, i když se mylně domníval, že jsou manželčiným vlastnictvím č. 6572.
- — [§ 2, písm. g) tr. zák.]: pachatel, který vykročil z mezi nutné obrany, je beztrestný, pokud se týče propadá trestu podle § 335 tr. z. jen, učinil-li tak z poděšení, ze strachu nebo z leknutí; jiné pohnutí vykročení z mezi nutné obrany (na př. soucit, rozčilení) nemohou vyloučiti odsouzení pro úmyslný trestný čin (vraždu) č. 6431.
- — křivá výpověď, kterou v trestním řízení vydá pachatel (účastník trestného činu, slyšený jako svědek, netvoří jen tehdy skutkovou podstatu zločinu křivého svědectví podle § 199, písm. a) tr. zák., chce-li se jí vyhnouti doznání k trestnému činu, o němž je právě vyslyšán jako o předmětu tohoto trestního řízení (a o němž měl tedy být podle skutečného stavu věci slyšen jen jako obviněný), nikoli však i tehdy, taji-li jí jiný, v tomto řízení nevyšetřovaný trestný čin; pokud může být jeho křivá svědecká výpověď v posléz uvedeném případě beztrestnou pro neodolatelné donucení č. 6472.
- — nouze ve smyslu § 2, písm. g) tr. z. se nemůže dovolávati pachatel, který se trestným činem snažil jen vyhnouti povinností, které mu ukládá právní řád č. 6474.
- — (§ 187-tr. zák.): svolení pachatele zpronevěry, aby na jeho nemovitosti byla vtělena kauce, není účinnou lítostí ve smyslu §§ 187, 188 tr. z. č. 6446.
- — pouhá nabídka náhrady škody není ještě účinnou lítostí ve smyslu § 187 tr. z. č. 6452.

- — ježto zločin ucházení se o křivé svědectví nepatří k trestným činům, jichž trestnost může být zrušena pozdější účinnou lítostí, nelze již spáchané ucházení se o křivé svědectví sprovoditi se světa a nemá na dokonání tohoto zločinu vlivu ani okolnost, že snad pachatel později svoji výzvu odvolal č. 6476.
- — zpronevěra přestává být trestnou pro účinnou lítost podle § 187 tr. zák. jen, když pachatel nahradil celou škodu vzniklou jeho činem č. 6498.
- — nahradí-li pachatel škodu jen u některých z více zpronevěr, které spáchal, nastane beztrestnost zpronevěr, u nichž nahradil škodu, jen tehdy, je-li možno považovati jednotlivé jeho zpronevěry za samostatné, věcně se sbíhající trestné činy, nikoli však i tehdy, jsou-li jen pokračováním téhož pachatelova jednotného zločinného rozhodnutí č. 6498.
- — (§ 6 zákona o ochraně cti): k důkazu omluvitelného omylu je třeba, aby byly zjištěny okolnosti, z nichž by každý člověk průměrných vlastností čerpal při normální bedlivosti přesvědčení o pravdivosti uvedených nebo sdělených skutečnostech; je tu tedy použití objektivního měřítka; nestačí pouhý poukaz na to, co se povídalo ve městě č. 6442.
- — je-li žalován odpovědný redaktor pro zanedbání povinné péče, nelze otázku omluvitelného omylu posuzovati podle subjektivního stanoviska pisatele článku, nýbrž podle stanoviska objektivního; stačí důkaz okolností, z nichž by mohl každý člověk průměrných vlastností při normální bedlivosti usouditi, že jsou tvrzené okolnosti pravdivé č. 6466.
- — ani pravdivé zprávy o veřejném soudním jednání nepoživají immunity č. 6469.
- — (různé): i jinak oprávněné omezování osobní svobody je trestné podle § 93 tr. zák., překročil-li pachatel vědomě hranice nezbytně nutné ke zločincovu zadržení č. 6495.
- — právo obviněného neudati soudu pravdu, nelze rozšiřovati na jeho křivou výpověď, již má být jiný usvědčen, třeba se jí chtěl obviněný zbavit viny v trestním řízení proti němu vedeném č. 6503.
- — straně v civilním sporu nepřisluší právo tvrditi smyšlené proti svému přesvědčení, že svědek (znalec) vypověděl vědomě nepravdu č. 6565.
- — **Braní darů ve věcech úředních (§ 104 tr. zák.):** dozorce vězňů je povinen zabrániti vstupu nepovolaných osob do místností věznic a styku vězňů s nimi; tato jeho všeobecná úřední povinnost se vztahuje i na vězně, které ve věznicích, svěřené jeho dohledu, umístily německé úřady, i když nad nimi v určitých denních hodinách vykonává dozor orgán ustanovený těmito úřady č. 6558.
- — s hlediska skutkové podstaty podle § 104 tr. zák. je nerozhodné, je-li dar nebo prospěch nepatrný, čili nic č. 6558.
- — **Branná moc německá:** trestný čin pachatele, který není německým státním příslušníkem, náleží k příslušnosti soudu branné moci, byl-li namířen proti německé branné moci, jejím příslušníkem nebo jejímu doprovodu (krádež spáchaná na příslušníku branné moci) č. 6540.
- — je-li trestný čin osoby, která není německým státním příslušníkem, namířen proti německé branné moci, jejím příslušníkem nebo jejímu doprovodu, náleží k příslušnosti soudů branné moci č. 6566.
- — patří sem nejenom trestné činy, spáchané úmyslně, ale i trestné činy z nedbalosti, pokud jen objektivně směřují proti německé branné moci, jejím příslušníkem nebo jejímu doprovodu č. 6566.
- — **Cena věci:** u krádeže musí být i cena věci, rozhodná pro kvalifikaci činu, pojata do pachatelova zlého úmyslu; stačí tu však dolus eventualis č. 6464.
- — **Cizinci:** Předpisy §§ 25 a 323 tr. zák. byly zrušeny § 14 nařízení o zacházení s cizinci ze dne 5. září 1939, říšský zák. I. str. 1667, s platností od 6. září 1939 č. 6521.

- je zmatkem podle § 281, č. 11 tr. ř., byl-li obžalovaný po dni 5. září 1939 uznán vinným přestupkem podle § 323 tr. zák. a byl-li vysloven trest vypovězení z území Protektorátu Čechy a Morava čís. 6521.
- soudy Protektorátu Čechy a Morava rozhodují o zahlazení odsouzení, zapísaných v trestních rejstřících, vedených u protektorátních státních zastupitelstev (kromě případů, vyhrazených německému soudnictví v Protektorátu Čechy a Morava) bez ohledu na to, zda je odsouzený (navrhovatel) zdejší či cizí příslušník a zda byl odsouzen zde či v cizině čís. 6532.

Delegace: zaujatost soudu není důvodem k delegaci jiného soudu; může být jen důvodem pro zamítání soudních osob podle §§ 72 a násl. tr. ř. čís. 6568.

Delikty verbální: k subjektivní skutkové podstatě zločinu nebezpečného vyhrožování podle § 99 tr. zák., která vyžaduje pachatelův úmysl, uvést ohroženého vyhrůžkou ve strach a nepokoj, je třeba, aby si pachatel představitel tento cíl svého jednání, aby jej chtěl a aby představa tohoto cíle byla motivem jeho jednání čís. 6575.

— — — při verbálních deliktech, při nichž může uvážení a provedení činu spadat v jeden okamžik; nutno při zkoumání subjektivní stránky činu přihlížeti k okolnostem projevu, zejména pokud měly vliv na pachatelovu vjemovou a úsudkovou schopnost čís. 6575.

Disciplinární řízení viz řízení kárné.

Dodatková otázka viz otázky porotcům.

Dokonání činu: tvoří-li jednotlivé akty trestné činnosti obžalovaného, namířené proti témuž právnímu statku a porušující též trestní zákon, místně i časově jediný celek, nemůže lhůta k podání soukromé obžaloby počítati dříve, než byla tato jednotná trestná činnost dovršena čís. 6504.

— — — jde-li však o řadu samostatných činů, porušujících po určitou dobu též právní statek a též trestní zákon, vzniká žalobní právo u každého z nich zvláště čís. 6504.

- — — spoluvina pomocí při trestném činu podle § 5 tr. zák. je možná jen do okamžiku jeho dokonání čís. 6513.
- — — pomoc poskytnutá po této době je úcastenstvím ve smyslu § 5 tr. z., dohodl-li se o ní pomocník před tím s pachatelem čís. 6513.
- — — jinak je trestná jen v mezích § 6 tr. zák. čís. 6513.
- — — krádež je dokonána již odnětím věci; není třeba, aby zloděj uvedl již věc do bezpečí čís. 6513.

Dolus eventualis viz úmysl.

Donucení neodolatelné: křivá výpověď, kterou v trestním řízení vydá pachatel (úcastník) trestného činu, slyšený jako svědek, netvoří jen tehdy skutkovou podstatu zločinu křivého svědectví podle § 199, písm. a) tr. zák., chce-li se jí vyhnouti doznání k trestnému činu, o němž je právě vylýšán jako o předmětu tohoto trestního řízení (a o němž měl tedy býti podle skutečného stavu věci slyšen jen jako obviněný), nikoli však i tehdy, taji-li jí jiný, v tomto řízení nevyšetřovaný trestný čin čís. 6472.

— — — pokud může býti jeho křivá svědecká výpověď v posléz uvedeném případě beztrestnou pro neodolatelné donucení čís. 6472.

— — — nouze ve smyslu § 2, písm. g) tr. z. se nemůže dovolávat pachatel, který se trestným činem snažil jen vyhnouti povinností, které mu ukládá právní řád čís. 6474.

Donucovací pracovní: spáchal-li obžalovaný krádeže, o nichž má býti rozhodnuto, částečně před dřívějším odsouzením pro krádež, částečně po něm, a nelze-li na tyto dvě skupiny krádeží podle zásad vyslovených v rozh. čís. 6003, 6146 Sb. n. s. užití ustanovení § 265 tr. ř., je soud oprávněn přihlídnouti k uvedenému dřívějšmu trestu při úvahách o kvalifikaci podle § 176, II, písm. a) tr. zák. a o přípustnosti zadržení obžalovaného v donucovací pracovní čís. 6541.

Doplnění trestu viz trest.

Doznání obviněného: i pouhé doznání obviněného může býti pramenem skutkové zjišťovací činnosti nalézacího soudu čís. 6444.

Držba zbraně nedovolená: přestupku podle § 32 zbrojního patentu se dopouští, kdo má zbraň nebo munici, nemaje k tomu dovolení; dovolení je třeba jen k držení zbraně a munice zapověděné, to jest předmětů uvedených v § 2 téhož patentu; nedovolenou je ve smyslu § 32 zbrojního patentu držba zbraní, i přiči-li se všeobecnému dočasně vyslovenému zákazu míti zbraň čís. 6439.

- křivé obvinění z úmyslného neodevzdání lovecké pušky (§ 2 nařízení říšského protektora o držení zbraní z 1. srpna 1939, Věstn. R. Prot. str. 62) je obviněním ze zločinu ve smyslu § 209 tr. zák. čís. 6581.
- nejde tu o lehčí případ ve smyslu § 7, písm. a), druhá věta uvedeného nařízení čís. 6581.

Dřívější trest (§ 265 tr. ř.): ustanovení § 265 tr. ř. se vztahuje i na případy, v nichž podle zákona není možné jednotné trestní řízení o všech trestných činech obžalovaného, ježto náležejí částečně k příslušnosti autonomních soudů Protektorátu Čechy a Morava, částečně k příslušnosti říšskoněmeckých soudů čís. 6524.

- nutno tedy podle § 265 tr. ř. přihlídnouti k trestu, uloženému za sbíhající se trestný čin dřívějším rozsudkem soudu, příslušného podle obecného říšského práva čís. 6524.

Důchodková kontrola: úředník důchodkové kontroly nepotřebuje písemného povolení ku prohlídce provozovny a bytu majitele sodovkárny čís. 6496.

Důkaz: i pouhé doznání obviněného může býti pramenem skutkové zjišťovací činnosti nalézacího soudu čís. 6444.

- **(svědecký):** zmatečnost podle § 344, č. 4 tr. ř. tvoří jen přisežný výslech svědka, jehož slabomyslnost nebo zeslabená duševní činnost (§ 170, č. 5 tr. ř.) byla soudy již před tím, než ho vzal do přísahy, tak zjevná nebo návrhy a tvrzením stran napověděna nebo jinak výsledky řízení osvědčena, že mu dala podnět k úvahám a usnášení se o tom, má-li býti svědek vzat do přísahy či má-li býti slyšen nepřisežně; nestačí pouze zeslabená schopnost vnímatí nebo upamatovati se, musí jíti o značné zeslabení čís. 6435.

— **omluvitelného omylu** viz omyl omluvitelný.

— **(znalecký):** pozorování ve veřejném ústavě je zaříditi jen, nelze-li zkoumání duševního stavu obžalovaného provésti jinak čís. 6431.

— je věci znalců, aby posoudili, stačí-li časový a věcný rozsah jiného vyšetření pachatelova duševního stavu k tomu, aby mohli podati spolehlivý posudek, či je-li třeba ještě jiného pozorování nebo vyšetření, zejména ústavního čís. 6431.

— souhlasil-li obžalovaný s tím, aby byl u hlavního přelíčení čten zápis o výslechu znalců (spoluobžalovaných, svědků), slyšených v přípravném vyšetřování, může svůj souhlas odvolati jen, může-li býti výpověď těchto osob v podstatných bodech doplněna nebo vysvětlena, zejména co do nových okolností čís. 6431.

— trestní řád nepředpisuje, aby byl duševní stav obviněného zkoumán psychiatry; nařizuje jen (§ 134 tr. ř.), aby byl vyšetřen dvěma lékaři, nečině při tom rozdílu co do závažnosti obvinění nebo tíže trestu; ani okolnost, že jde o obvinění z hrdelního zločinu, nezavazuje soud, aby přibral znalce se zvláštními odbornými znalostmi ve smyslu druhého odstavce § 118 tr. ř. čís. 6449.

— jen znalcům náleží posouditi, je-li tu postačitelý podklad pro spolehlivý posudek nebo jde-li o nesnadný případ, vyžadující delšího pozorování a vyšetřování nebo přibrání psychiatrů čís. 6449.

- — ve zrušovacím řízení nelze odporovati věcné správnosti znaleckého posudku č. 6449.
- — otázka pachatelovy viny nespadá do rámce znaleckého posudku č. 6525.
- — otázka předvídatelnosti nebezpečí je otázkou právní, kterou řeší přísluší jen soudu a nikoliv znalci; nejde proto o zmatek neúplnosti (§ 281, č. 5 tr. ř.), nepřihlíží-li rozsudek ke znalcovu úsudku, že počínání motocyklistovo mělo za následek, že obžalovaný mohl předpokládati, že motocyklista bude pokračovati ve směru své jízdy č. 6551.

Duševní choroba: předpoklady, za nichž je porotní soudní sbor povinen dát porotcům dodatkovou otázku na stav vylučující trestnost podle § 2, písm. a) tr. z. a na stav pomatení smyslů podle § 2, písm. c) tr. z. č. 6431.

- otázku, zda byl obhajobou obžalovaného tvrzen takový stav, nelze řešiti podle ojedinělých vět nebo slov obžalovaného, nýbrž podle jeho celkové vnitřně souvislé obhajoby č. 6431.
- rozčlenění nebo dispozice obžalovaného k němu pro dědičné zatížení není ještě stavem podle § 2, písm. c) tr. z. č. 6431.
- trestní řád nepředepisuje, aby byl duševní stav obviněného zkoumán psychiatry; nařizuje jen (§ 134 tr. ř.), aby byl vyšetřen dvěma lékaři, nečině při tom rozdílu co do závažnosti obvinění nebo tíže trestu; ani okolnost, že jde o obvinění z hrdelního zločinu, nezavazuje soud, aby přibral znalce se zvláštními odbornými znalostmi ve smyslu druhého odstavce § 118 tr. ř. č. 6449.

Eventuální veřejná žaloba (§ 14, odst. 5 zák. o ochraně cti): zmocnění k eventuální veřejné žalobě podle § 14, odst. 5 zákona o ochraně cti, která byla podána ve lhůtě stanovené v § 17, odst. 2 téhož zákona, bylo vykázáno včas, stalo-li se tak ještě před jejím podáním, třeba až po podání obžalovacího spisu pro týž čin, avšak podle jiného zákona než zákona o ochraně cti, a třeba zatím uplynula dvouměsíční lhůta podle § 17, odst. 1 uvedeného zákona č. 6548.

Exekuce, její maření: předmětem přečinu nebo přestupku podle § 1 zákona č. 78/1883 ř. z. (o maření exekuce) mohou být jen věci, na něž mohou věřitelé podle zákona vésti exekuci, tedy nikoli věci, které v době exekuce nejsou exekutovým vlastnictvím, nebo které nepodléhají exekuci, nebo z ní byly vyloučeny č. 6440.

- posléz uvedené věci mohou však být předmětem přestupku podle § 3 téhož zákona, jakmile byly ve smyslu tohoto zákonného ustanovení zabaveny č. 6440.
- prostředkem maření exekuce jsou takové dlužnickovy činy, které záleží ve faktické nebo právní dispozici jeho majetkem, již se tento majetek — třeba jen zdánlivě — odnímá věřitelovu dosahu č. 6451.
- není takovou dispozicí a proto ani mařením exekuce podle § 1 zákona o maření exekuce, předstírá-li dlužník listivě soudnímu vykonavateli, že zaplatil vymáhanou pohledávku a zmaří-li tím provedení prodejového řízení č. 6451.
- jeho činnost však naplňuje skutkovou podstatu přestupku podvodu, i když nejednal v úmyslu způsobiti hmotnou škodu, chtěje pouze získati času č. 6451.
- právem ve smyslu § 197 tr. z. je i právo vymáhajícího věřitele na nerušený výkon exekuce a s ním se sbíhající právo státu na nerušený výkon správnosti č. 6451.

Falšování veřejné listiny viz padělání veřejné listiny.

Furtum usus: k rozlišení krádeže od furtum usus: je krádeží, opustí-li pachatel odňaté auto, když ho byl použil k jízdě, mimo dosah vlastnickovy disposiční moci, nestaraje se o jeho další osud a ponecháváje tak pouhé náhodě, zda se opět dostane do vlastnickovy držby č. 6462.

Hlavní otázka viz otázky porotcům.

- **přeličení:** obžalovanému, který byl na příkaz předsedy soudu odveden ze zasedací síně, zatím co byl v jeho nepřítomnosti vyslýchán spoluobžalovaný, musí být po jeho návratu, nejpозději však před ukončením průvodního řízení sděleno, co se dalo v jeho nepřítomnosti, zejména co vypověděl spoluobžalovaný; je zmatkem podle § 344, č. 4 tr. ř., nestalo-li se to č. 6458.
- — obsílku, v níž byla hodina hlavního přeličení omylem uvedena nesprávně, nelze považovati za obsílku k hlavnímu přeličení, vyhovující předpisu § 427, odst. 1 tr. ř. (§ 281, č. 3 tr. ř.) č. 6491.
- — navázal-li soud při dalším hlavním přeličení tam, kde skončil přeličení, odročené podle § 276 tr. ř., protože usoudil, že dojem z odročeného hlavního přeličení není v myslích soudců setřen, sluší obě hlavní přeličení považovati za souvislý celek č. 6520.
- — v takovém případě nemůže stěžovatel uplatniti vadné obsazení soudu při dalším roku, uvědomil-li si obsazení soudu již při roku odročeném č. 6520.

Individualisace trestného činu: k otázce individualisace činu v hlavní otázce ve smyslu § 318 tr. ř.; pokud jde o nároky na náhradu, je jejím účelem zjištění jakosti poruchy práva, která podmiňuje nárok na odškodnění č. 6454.

- **ve výroku rozsudku:** k náležité individualisaci trestného činu, spáchaného obsahem tiskopisu, ve výroku rozsudku stačí, je-li uveden tiskopis, v němž byl uveřejněn závadný článek, jeho datum a číslo, nadpis závadného článku a trestný čin, který jím byl spáchan; zjištění obsahu článku náleží do rozsudkových důvodů č. 6430.

Kárné právo: zlé nakládání s osobami podléhajícími pachatelovu kárnému právu lze podraditi předpisům §§ 413 až 421 tr. zák. jen, odpovídá-li svou povahou pouze přestupku podle § 411 tr. zák., nikoli i tehda, bylo-li jím způsobeno těžké poškození na těle č. 6517.

Kárné řízení viz řízení kárné.

Kontrolní otázka viz otázky porotcům.

Kontumační rozsudek (§ 427, odst. 1 tr. ř.): obsílku, v níž byla hodina hlavního přeličení omylem uvedena nesprávně, nelze považovati za obsílku k hlavnímu přeličení, vyhovující předpisu § 427, odst. 1 tr. ř. (§ 281, č. 3 tr. ř.) č. 6491.

Koupě podezřelých věcí (§ 477 tr. z.): nestačí pouhá nejistota původu koupených věcí, nýbrž musí být zjištěna taková nejistota, že lze mítí důvodně za to, že byly odcizeny, při čemž nelze »odcizení« ztotožňovati s pojmem odcizení podle § 171 tr. z. č. 6426.

- — zjisti-li se poctivý a bezvadný původ věcí, nelze jejich kupce trestati podle § 477 tr. z., i když byly podle zevních okolností podezřelé č. 6426.

Krádež: článek VI. B, č. 18 uvozovacího zákona k trestnímu řádu, ustanovující, že jsou ku projednávání obžalob pro zločin krádeže příslušné porotní soudy, má-li se podle § 179 tr. z. uložit trest žaláře mezi pěti a deseti lety, byl zrušen článkem IV. yládního nařízení z 9. listopadu 1939, č. 306 Sb. č. 6437.

- — počínaje dnem 1. ledna 1940 jsou k rozhodování o zločinu krádeže kvalifikovaném podle § 179 tr. z. příslušné krajské soudy jako soudy nálezné č. 6437.
- — k rozlišení krádeže od furtum usus: je krádeží, opustí-li pachatel odňaté auto, když ho byl použil k jízdě, mimo dosah vlastnickovy dispoziční moci, nestaraje se o jeho další osud a ponecháváje tak pouhé náhodu, zda se opět dostane do vlastnickovy držby č. 6462.
- — u krádeže musí být i cena věci, rozhodná pro kvalifikaci činu, pojata do pachatelova zlého úmyslu; stačí tu však dolus eventualis č. 6464.
- — má-li pachatel provést co do věci, která mu byla odevzdána, pouze smluvní úkon, není mu věc svěřena ve smyslu § 183 tr. zák. č. 6473.
- — zaměstnanec zasilatelství, jemuž byl zákazníkem odevzdán kufr k celnímu odbavení a zaslání do ciziny, se dopustí krádeže, nikoli zpronevěry, přivlastní-li si cizí valuty, které jsou v něm tajně ukryty č. 6473.
- — s hlediska skutkové podstaty krádeže stačí, že věc byla cizí, není třeba, aby byl zjištěn její pravý majitel č. 6473.
- — krádež je dokonána již odnětím věci; není třeba, aby zloděj uvedl již věc do bezpečí č. 6513.
- — k pojmu »bez přivolení« ve smyslu § 171 tr. zák. č. 6557.
- — (§ 174 I, písm. a) tr. zák.): zbrani ve smyslu § 174 I, písm. a tr. zák. je i nenabitá pistole, měl-li pachatel u sebe náboje, jimiž ji mohl nabít č. 6564.
- — (§ 174 I, písm. b) tr. zák.): zločin podle § 174 I, písm. b) tr. zák. je trestný podle § 179 tr. zák. č. 6484.
- — použil-li pachatel krádeže násilí, aby unikl svým pronásledovatelům a zároveň aby se zachoval v držení odcizených věcí, nejde o souběh ustanovení § 174, I, písm. b) tr. zák. s ustanovením § 98 tr. z., nýbrž lze jeho čin podřadit pouze speciálnějšímu ustanovení § 174 I, písm. b) tr. zák. č. 6564.
- — pojmem »při krádeži« v § 174 I, písm. b) tr. zák. rozumí zákon dobu, dokud nebyla odcizená věc dopravena do bezpečí č. 6564.
- — (§ 174 I, písm. c) tr. zák.): k pojmu obecné nesnáze ve smyslu § 174 I, písm. c) tr. z. č. 6447.
- — krádež, k níž pachatel dala příležitost jen okolnost, že odcizená věc stála bez dohledu v polích, a nikoliv přechodná nepřítomnost vojska, bezpečnostních orgánů a vrchnosti v kraji, nelze kvalifikovati podle § 174 I, písm. c tr. z. č. 6447.
- — (§ 176 I tr. zák.): k pojmu krádeže ze zvyku ve smyslu § 176 I tr. zák., příznačnou je pro ni patrná náchylnost ke krádeži, již pachatel podléhá při každé příležitosti; této náchylnosti nasvědčuje nejen opět bezúspěšné potrestání pachatele pro krádeže, nýbrž i páchaní krádeží v krátkých časových úsecích č. 6543.
- — pokud může naléhavá nouze vyloučiti závěr, že se pachatel dopouští krádeží ze zvyku č. 6543.
- — k pojmu krádeže ze zvyku ve smyslu § 176 I tr. zák. č. 6564.
- — (§ 176 II, písm. a) tr. zák.): spáchal-li obžalovaný krádeže, o nichž má být rozhodnuto, částečně před dřívějším odsouzením pro krádež, částečně po něm, a nelze-li na tyto dvě skupiny krádeží podle zásad vyloučených v rozh. č. 6003, 6146 Sb. n. s. užiti ustanovení § 265 tr. ř., je soud oprávněn přihlédnouti k uvedenému dřívějšmu trestu při úvahách o kvalifikaci podle § 176 II, písm. a) tr. zák. a o přípustnosti zadržení obžalovaného v donucovací pracovně č. 6541.
- — (§ 176 II, písm. b) tr. zák.): ustanovení § 176 II, písm. b) tr. zák. předpokládá, že byla krádež spáchána za služebního poměru č. 6505.

- — nelze mu proto podřaditi krádež, spáchanou služebnou osobou na službodárci po skončení služebního poměru č. 6505.
- — (§ 176 II, písm. c tr. zák.): ustanovení § 176 II, písm. c) tr. zák. podléhá i krádež, kterou spáchal živnostenský volentér na svém mistrovi č. 6509.
- — (§§ 189, 463 tr. zák.): krádeží ve smyslu § 463 tr. zák. je jen krádež věcí patřících členům rodiny, nikoli i krádež věcí cizích, jsoucích v držbě nebo v uschování členů rodiny č. 6572.
- — manžel odcizivší cizí věci z držení své manželky, s níž žije ve společné domácnosti, je vinen obecnou krádeží, i když se mylně domníval, že jsou manželčím vlastnictvím č. 6572.
- — hlavy rodiny: byla-li krádež ve smyslu §§ 189, 463 tr. zák. spáchána hlavou rodiny, je přestupkem proti veřejné mravopřestupnosti podle § 525 tr. zák., i když by jinak byla zločinem č. 6572.
- — v rodině: krádeží ve smyslu § 463 tr. zák. je jen krádež věcí, patřících členům rodiny, nikoli i krádež věcí cizích, jsoucích v držbě nebo v uschování členů rodiny č. 6572.
- — manžel odcizivší cizí věci z držení své manželky, s níž žije ve společné domácnosti, je vinen obecnou krádeží, i když se mylně domníval, že jsou manželčím vlastnictvím č. 6572.

Křida viz úpadek z nedbalosti.

- — **Křivé obvinění (§ 209 tr. zák.):** k subjektivní skutkové podstatě zločinu křivého obvinění podle § 209 tr. z. stačí pachatelovo vědomí o objektivní nepravdivosti udání; nezáleží na tom, že pachatel z neznalosti trestního zákona nevěděl, že skutek, křivě jím tvrzený, je zločinem č. 6427.
- — zločin křivého obvinění podle § 209 tr. z. lze spáchatí buď udáním pro vymyšlený zločin u vrchnosti, nebo obviněním z něho takovým způsobem, že by to mohlo dáti vrchnosti podnět k vyšetřování nebo aspoň k pátrání proti obviněnému č. 6453.
- — po subjektivní stránce se vyžaduje v prvném případě toliko vědomí o nepravdivosti skutkových tvrzení udání, v druhém případě kromě toho i vědomí, že obvinění může dáti vrchnosti příčinu k vyšetřování nebo pátrání proti obviněnému č. 6453.
- — skutková podstata zločinu křivého obvinění podle § 209 tr. zák. nevyžaduje, aby pachatel jednal v úmyslu obvinění napadeného ze zločinu a docílití toho, aby proti němu bylo zahájeno trestní řízení č. 6493.
- — udáním pro zločin ve smyslu § 209 tr. zák. jest udání pro čin, který zákonodárce označuje za zločin, bez ohledu na to, ve kterém zákoně to činí a jde-li o zločin trestný soudy civilními nebo vojenskými; nezáleží též na výši trestu, kterým je čin ohrožen č. 6527.
- — rozhodčí soud nemocenské pojišťovny je vrchností ve smyslu § 209 tr. zák. č. 6565.
- — zločin křivého obvinění podle § 209 tr. zák. nevyžaduje po stránce subjektivní úmysl přivoditi obviněnému trestní stíhání nebo dotknouti se jeho cti č. 6565.
- — straně v civilním sporu nepřisluší právo tvrditi smyšleně proti svému přesvědčení, že svědek (znalec) vypověděl vědomě nepravdu č. 6565.
- — křivé obvinění z úmyslného neodevzdání lovecké pušky (§ 2 nařízení říšského protektora o držení zbraní z 1. srpna 1939, Věst. R. Prot. str. 62) jest obviněním ze zločinu ve smyslu § 209 tr. zák. č. 6581.
- — nejde tu o lehčí případ ve smyslu § 7, písm. a), druhá věta uvedeného nařízení č. 6581.

Křivé svědectví viz svědectví křivé.

Lehké ublížení na těle viz uškození na těle úmyslné, lehké.

Lhůta zákonná: zákonné lhůty stanovené v § 285, odst. 1 a v § 294, odst. 2 tr. ř. jsou neprodlužitelné; na tom nemění nic ani okolnost, že bylo jejich zmeškání zaviněno tím, že byl k žádosti obžalovaného doručen opis rozsudku ustanovenému obhájci chudých teprve v poslední den těchto lhůt č. 6450.

— — žádal-li obžalovaný, aby mu byl zřízen zástupce chudých ku provedení ohlášených opravných prostředků a tomu aby byl doručen opis rozsudku, počíná běh lhůty ku provedení opravných prostředků (§ 285, odst. 1, § 294, odst. 2 tr. ř.) od doručení opisu rozsudku zřízenému zástupci chudých č. 6518.

— — tato lhůta se ani neprodlužuje ani nepočíná znovu, zbaví-li soud zřízeného zástupce chudých jeho povinnosti a zřídí-li obžalovanému jiného zástupce, jemuž doručí opis rozsudku č. 6518.

— — zmateční stížnost byla opověděna včas, opověděl-li ji obžalovaný v poslední den třidenní opovědní lhůty do soudního protokolu u soudu svého bydliště a odeslal-li ji tento soud téhož dne nalézacímu soudu (jemuž došla až den na to) č. 6580.

— — osmidenní lhůta ku provedení zmateční stížnosti tu počala běžeti od posledního dne opovědní lhůty, nikoli teprve ode dne, kdy opověď došla nalézacímu soudu č. 6580.

— **k podání soukromé obžaloby:** tvoří-li jednotlivé akty trestné činnosti obžalovaného, namířené proti téměř právnímu statku a porušující týž trestní zákon, místně i časově jediný celek, nemůže lhůta k podání soukromé obžaloby počítí dříve, než byla tato jednotná trestná činnost dovršena č. 6504.

— — jde-li však o řadu samostatných činů, porušujících po určitou dobu týž právní statek a týž trestní zákon, vzniká žalobní právo u každého z nich zvláště č. 6504.

— — lhůtu, stanovenou v § 34, odst. 2 zák. č. 111/1927 Sb. (proti nekalé soutěži), nutno v posléz uvedeném případě počítati od doby, kdy se oprávněný dověděl o jednotlivých porušeních chráněného statku nebo o porušeních, spáchaných v jednotlivých časových úsecích č. 6504.

— — pokračuje-li tu pachatel ve své činnosti i po podání stíhacího návrhu, může pro ni býti odsouzen jen, byl-li včas podán nový stíhací návrh č. 6504.

— — bylo-li trestným činem ublíženo fyzické osobě, je jen ona sama oprávněna k soukromé obžalobě ve smyslu § 34, odst. 2 zák. č. 111/1927 Sb.; u právnické osoby je za oprávněného pokládati orgán, povolany po zákonu k jejímu zastupování (u akciové společnosti představenstvo, nikoli však prokuristu) č. 6504.

— — má-li oprávněný orgán více členů, počíná lhůta k podání žádosti za stíhání dnem, kdy se prvý z nich dověděl o trestném činu a o pachatelově osobě č. 6504.

Lichva (cis. nař. čis. 275/1914 ř. z.): náležitosti skutkové podstaty přečinu lichvy podle § 4, č. 1 cis. nař. č. 275/1914 ř. z. po stránce objektivní a subjektivní č. 6486.

— — k pojmu »lehkomyslnost« a »nezkušenost« ve smyslu tohoto zákonného ustanovení č. 6486.

— — není třeba — ale také nestačí —, aby byl čin spáchan při provozování živnosti nebo aby byl opakován, stačí, že je z něho patrný pachatelův úmysl zjednatí si častějším opakováním zdroj příjmů, aby mohl z lichvy žiti zcela nebo částečně č. 6486.

Listina veřejná, její padělání viz padělání veřejné listiny.

Litost účinná (§§ 187, 188 tr. zák.): pachatelovo svolení, aby na jeho nemovitosti byla vtělena kauce, není účinnou litostí ve smyslu §§ 187, 188 tr. z. č. 6446.

— — pouhá nabídka náhrady škody není ještě účinnou litostí ve smyslu § 187 tr. zák. č. 6452.

— — ježto zločin ucházení se o křivé svědectví nepatří k trestným činům, jichž trestnost může býti zrušena pozdější účinnou litostí, nelze již spáchané ucházení se o křivé svědectví sprovoditi se světa a nemá na dokonání tohoto zločinu vlivu ani okolnost, že snad pachatel později svoji výzvu odvolal č. 6476.

— — zpronevěra přestává býti trestnou pro účinnou litost podle § 187 tr. zák. jen, když pachatel nahradil celou škodu vzniklou jeho činem č. 6498.

— — nahradí-li pachatel škodu jen u některých z více zpronevěr, které spáchal, nastane beztrestnost zpronevěr, u nichž nahradil škodu, jen tehdy, je-li možno považovati jednotlivé jeho zpronevěry za samostatné, věcně se sbíhající trestné činy, nikoli však i tehdy, jsou-li jen pokračováním téhož pachatelova jednotlivého zločinného rozhodnutí č. 6498.

— — u podvodu je vyloučena beztrestnost pro účinnou litost č. 6498.

Loupež: k pojmu »trapný stav« ve smyslu § 195 tr. z. č. 6456.

— k jeho naplnění není třeba vyššího stupně tělesné útrapy a trýzně č. 6456.

Majetek cizí, jeho zlomyslné poškození: pachatel jedná ve zlém úmyslu, předpokládaném ustanovením § 468 tr. z., je-li si vědom, že protiprávně poškozuje cizí majetek; pohnutka a účel činu jsou nerozhodné č. 6462.

Manželka obžalovaného, její právo vznést zmateční stížnost (§ 282 tr. ř.): prohlásil-li obžalovaný, že nastupuje trest, a ohlásil-li zároveň zmateční stížnost, nelze v tom, že nastoupil trest, spatřovati vzdání se zmateční stížnosti č. 6428.

— manželka nemůže podati zmateční stížnost proti manželově vůli č. 6428.

— z toho, že obžalovaný nastoupil trest, nelze ještě souditi, že zmateční stížnost, podaná jeho manželkou, byla podána proti jeho vůli č. 6428.

— neopověděla-li manželka obžalovaného zmateční stížnost ve lhůtě, ustanovené v § 284 tr. ř., nemůže vykonati své právo vznést zmateční stížnost ve prospěch obžalovaného (§ 282 tr. ř.) tím, že provede zmateční stížnost jako dodatek k opovědi, učiněné včas obžalovaným samým č. 6428.

Maření exekuce (zákon ze dne 25. května 1883, čis. 78 ř. z.): předmětem přečinu nebo přestupku podle § 1 zákona č. 78/1883 ř. z. (o maření exekuce) mohou býti jen věci, na něž mohou věřitelé podle zákona vésti exekuci, tedy nikoli věci, které v době exekuce nejsou exekutovým vlastnictvím, nebo které nepodléhají exekuci, nebo z ní byly vyloučeny č. 6440.

— — posléz uvedené věci mohou však býti předmětem přestupku podle § 3 téhož zákona, jakmile byly ve smyslu tohoto zákonného ustanovení zabaveny č. 6440.

— — prostředkem maření exekuce jsou takové dlužnickovy činy, které záleží ve faktické nebo právní dispozici jeho majetkem, již se tento majetek — třeba jen zdánlivě — odnímá věřitelovu dosahu č. 6451.

— — není takovou disposicí a proto ani mařením exekuce podle § 1 zákona o maření exekuce, předstírá-li dlužník listivě soudnímu vykonavateli, že zaplatil vymáhanou pohledávku a zmařil-li tím provedení prodejevého řízení č. 6451.

— — jeho činnost však naplňuje skutkovou podstatu přestupku podvodu, i když nejednal v úmyslu způsobiti hmotnou škodu, chtěje pouze získati času č. 6451.

— — právem ve smyslu § 197 tr. z. jest i právo vymáhajícího věřitele na nerušený výkon exekuce a s ním se sbíhající právo státu na nerušený výkon spravedlnosti č. 6451.

Matka obžalovaného, její právo vznést zmateční stížnost (§ 282 tr. ř.): pro otázku, je-li matka obžalovaného oprávněna vznést zmateční stížnost proti jeho vůli, je rozhodný věk obžalovaného v době, kdy ji vznesla, nikoli v době, kdy obžalovaný spáchal trestný čin nebo kdy proti němu bylo zahájeno trestní řízení č. 6509.

- — byl-li obžalovaný v této době zletilý, nebyla jeho matka oprávněna vznésti zmateční stížnost proti jeho vůli ani tenkrát, byla-li prodloužena poručenská (otcovská) moc nad obžalovaným čís. 6509.
- — z okolnosti, že se obžalovaný po vynesení rozsudku vzdal opravných prostředků, nelze ještě usuzovati, že se tím mlčky vyslovil proti právu osob, uvedených v § 282 tr. ř. vznésti zmateční stížnost na jeho prospěch čís. 6509.
- Mezníky (§ 199, písm. e) tr. zák.):** k pojmu »mezníků« ve smyslu § 199, písm. e) tr. zák. čís. 6563.
- je nerozhodné, zda byly zakresleny do měřičského operátu nebo do mapy pozemkové knihy čís. 6563.
- patří sem jen mezníky vyznačující hranice vlastnictví k pozemkům ve smyslu §§ 844 a násl. obč. zák., nikoli mezníky určené jen k vyznačení prostoru pro výkon služebnosti jízdy na pozemku čís. 6563.
- Místo spáchaného činu (§ 51, odst. 1 tr. ř.):** místem spáchaného činu ve smyslu § 51, odst. 1 tr. ř. je místo, kde byla podniknuta činnost, dovršující pojem trestného činu; u podvodu je jím místo, kde nastalo uvedení v omyl čís. 6457.
- Mladiství provinilci viz provinilci mladiství.**
- Mravopověstnost, její urážka viz urážka mravopověstnosti.**
- Munice, její nedovolená držba viz držba zbraně nedovolená.**
- Nadržování zločincům:** zločin nadržování podle první věty § 214 tr. zák. lze spáchat, i když již vrchnost zná pachatele zločinu a když se již pachatel přiznal a byl již usvědčen čís. 6488.
- — pohnutka činu je nerozhodná čís. 6488.
- — pachateli nepřísluší posuzovati, jsou-li okolnosti, které tají, důležité a proč čís. 6488.
- — otázka, za jakým účelem pachatel jednal, jest otázkou skutkovou čís. 6488.
- — po stránce subjektivní stačí ke skutkové podstatě zločinu podle první věty § 214 tr. zák., že obžalovaný, zamlčev skutečnosti, jež mohly vésti k objevení pachatele zločinu, a popřev proti pravdě na dotaz vrchnosti, že něco ví o zločinu a že zná jeho pachatele, podporoval osobu, o níž věděl, že po ní vrchnost pátrá jako po pachateli zločinu čís. 6488.
- — přechovávání podle třetí věty § 214 tr. z. předpokládá po stránce objektivní, že pachatel poskytuje tajný úkryt zločinci již trestanému, z něhož se může, jsa chráněn před stíháním, chystati k novým trestným činům, a po stránce subjektivní, že pachatel zná přechovávaného jako zločince již dříve trestaného a že vědomě podporuje jeho budoucí trestnou činnost čís. 6467.
- Náhrada škody:** škoda jest objektivní podmínkou vyšší trestnosti podle § 94 tr. zák.; její rozsah je nerozhodný; náhrada škody nebrání použití vyšší sazby podle § 94 tr. zák. čís. 6490.
- — zpronevěra přestává býti trestnou pro účinnou lítost podle § 187 tr. zák. jen, když pachatel nahradil celou škodu vzniklou jeho činem; nahradil-li pachatel škodu jen u některých z více zpronevěr, které spáchal, nastane beztrestnost zpronevěr, u nichž nahradil škodu, jen tehdy, je-li možno považovati jednotlivé jeho zpronevěry za samostatné, věcně se sbíhající trestné činy, nikoli však i tehdy, jsou-li jen pokračováním téhož pachatelova jednotného zločinného rozhodnutí čís. 6498.
- — viz též lítost účinná.
- — **za vyšetřovací vazbu:** byl-li zatčený zproštěn obžaloby, rozhoduje o jeho nároku na náhradu škody za vyšetřovací vazbu soud, který vydal osvobozující rozsudek čís. 6547.

- — pro vznik nároku zatčeného na náhradu škody za vyšetřovací vazbu stačí, že byl zproštěn obžaloby z trestného činu, pro který byl vzat do vazby; nevádí, že zůstal odsouzen pro sbíhající se trestný čin, pro který do vazby vzat nebyl čís. 6547.
- Nákup podezřelého zboží (§ 477 tr. zák.):** nestačí pouhá nejistota původu koupených věcí, nýbrž musí být zjištěna taková nejistota, že lze mítí důvodně za to, že byly odcizeny, při čemž nelze »odcizení« ztotožňovati s pojmem odcizení podle § 171 tr. zák. čís. 6426.
- — zjistí-li se bezvadný původ věci, nelze jejich kupce trestati podle § 477 tr. zák., i když byly podle zevních okolností podezřelé čís. 6426.
- Nároky soukromoprávní:** soukromým účastníkem ve smyslu § 47 tr. ř. je ten, komu z veřejnožalobního trestného činu vznikla hmotná škoda a jenž se připojil k trestnímu řízení, aby v něm uplatnil svůj nárok na její náhradu čís. 6528.
- — nestačí pouhý ideální zájem na potrestání pachatele čís. 6528.
- — pro připuštění za soukromého účastníka stačí i tvrzení, že vznikla z trestného činu škoda, musí tu však býti určitá rozumná souvislost mezi tvrzeným nárokem a trestným činem i pachatelem čís. 6528.
- — soukromému účastníku přísluší právo písobiti k usvědčení pachatele (právo podpůrné obžaloby podle § 48 tr. ř.) jen za tím účelem, aby byl zjištěn podklad pro uplatňování jeho soukromoprávních nároků čís. 6528.
- Násilí nepřímé viz násilí veřejné podle § 81 tr. zák.**
- **psychické:** násilím na osobě ve smyslu § 83 tr. zák. rozumí zákon i násilí psychické, zejména i nebezpečné vyhrůžky čís. 6536.
- **veřejné (§ 81 tr. zák.):** násilí nemusí být bezprostřední, stačí, že je třeba jen nepřímě namířeno proti vrchnostenské osobě čís. 6424.
- — je takovým nepřímým násilím, vytrhl-li pachatel četníkovi z rukou osobu, kterou četník uchopil, aby ji předvedl a zjistil čís. 6424.
- — vrchnostenským rozkazem ve smyslu § 81 tr. zák. je každý rozkaz vydaný vrchností k tomu oprávněnou čís. 6496.
- — je-li úkon vrchnostenské osoby formálně oprávněn, nesmí se mu osoba, jím dotčena, zprotiviti, i když má za to, že je věcně neoprávněný, nezákonný nebo bezprávný čís. 6496.
- — nezáleží na tom, zda úřední úkon čelí proti pachateli či proti jiné osobě čís. 6496.
- — úředník důchodkové kontroly nepotřebuje písemného povolení ku prohlídce provozovny a bytu majitele sodovkárny čís. 6496.
- — k dokonání zločinu podle § 81 tr. zák. se nevyžaduje, aby byl služební úkon skutečně zmařen nebo ztížen čís. 6496.
- — ke služebnímu výkonu berního vykonavatele náleží nejen akt zabavovací, ale i odnesení zabavených peněz z bytu povinného a jejich odevzdání příslušnému úřadu čís. 6539.
- — nesejde na tom, že se berní vykonavatel před zahájením exekučního výkonu neprokázal osobní průkazkou a písemným exekučním rozkazem a že neměl stejnokroj nebo odznak, věděl-li pachatel jinak, že jde o úřední osobu a o její služební výkon čís. 6539.
- — **(§ 83 tr. zák.):** násilím na osobě ve smyslu § 83 tr. zák. rozumí zákon i násilí psychické, zejména i nebezpečné vyhrůžky čís. 6536.
- — vyhrožoval-li pachatel zločinu podle § 83 tr. zák., vniknův do přibýtku, domácí osobě zabitím, je tato jeho činnost plně zhodnocena podřaděním jeho činu předpisu § 83 tr. zák. a nelze ji podřaditi ještě i ustanovení § 99 tr. zák. čís. 6536.

- — — (§ 93 tr. zák.): nezáleží na tom, jak dlouho věznění trvalo, jen když nebylo zcela pomíjející č. 6438.
- — — s hlediska skutkové podstaty podle první věty § 93 tr. z. je nerozhodné, že pachatel hned poslal pro policii č. 6438.
- — — překážení v užívání svobody, které nezáleží ve věznění, naplňuje pojem omezování osobní svobody ve smyslu § 93 tr. z. jen, blíží-li se kvalitativně věznění č. 6455.
- — — pouhé znemožňování pohybu, jež bylo snadno přemoženo, není omezováním osobní svobody ve smyslu § 93 tr. z. č. 6455.
- — — omezování osobní svobody ve smyslu § 93 tr. zák. se musí kvalitativně blížit věznění č. 6490.
- — — není však třeba, aby trvalo určitou dobu; kratší trvání může být vyváženo intenzitou násilí č. 6490.
- — — nevyžaduje se, aby byly užívání svobody kladeny překážky nepřemožitelné nebo takové, že by byl nemožný jakýkoliv odpor napadeného č. 6490.
- — — pohnutka činu nerozhoduje č. 6490.
- — — k dokonání činu není třeba úplného odnětí svobody č. 6490.
- — — k pojmu spolupachatelství u tohoto trestného činu č. 6490.
- — — škoda je objektivní podmínkou vyšší trestnosti podle § 94 tr. zák.; její rozsah je nerozhodný; náhrada škody nebrání použití vyšší sazby podle § 94 tr. zák. č. 6490.
- — — i jinak oprávněné omezování osobní svobody je trestné podle § 93 tr. zák., překročil-li pachatel vědomě hranice nezbytně nutné ke zločincovu zadržení č. 6495.
- — — byl-li napadený při omezování osobní svobody lehce zraněn, je čin trestný podle druhé věty § 94 tr. zák.; poranění tu nelze podřadit i skutkové podstatě přestupku podle § 411 tr. zák. č. 6495.
- — — (§ 98 tr. zák.): vyhrůžka újmou na cti a majetku (skandalisováním advokáta, působícího na malém městě) a na tělesné bezpečnosti není zákonem dovoleným prostředkem k vymáhání soukromoprávního nároku (výživného na nemanželské dítě) č. 6502.
- — — zakládá proto, jsou-li splněny náležitosti § 98, písm. b) tr. zák., skutkovou podstatu zločinu vydírání, i když je jinak vymáhán nárok po právu č. 6502.
- — — s hlediska skutkové podstaty podle § 98, písm. b) tr. zák. je nerozhodné, zda trestní oznámení, jímž pachatel hrozil, chtěje na ohroženém vynutit majetkový prospěch, bylo objektivně nebo subjektivně pravdivé, čili nic č. 6538.
- — — ke vzájemnému poměru skutkových podstat podle §§ 1, 2 zákona č. 309/1921 Sb. (proti útisku) a podle § 98 tr. zák. č. 6553.
- — — uvedená zákonná ustanovení sledují též účel; liší se jen co do jakosti a síly použitých prostředků, u pohrůžky zejména co do tíže a citelnosti zla, jímž bylo hroženo č. 6553.
- — — neshledal-li soud v jednání obžalovaného skutkovou podstatu zločinu podle § 99 tr. zák., ježto obžalovaný nejednal v úmyslu uvést ohroženého ve strach a nepokoj, nýbrž v úmyslu vynutit na něm plnění, je jeho povinností zkoumatí skutek obžalovaného nejprve s hlediska skutkové podstaty zločinu podle § 98, písm. b) tr. zák., a jen kdyby nebyla splněna, s hlediska mírnějších ustanovení §§ 1, 2 zákona č. 309/1921 Sb. č. 6553.
- — — každému je volno zadržeti osobu, o níž má důvodné podezření nebo aspoň se důvodně domnívá je mít, že je zločincem nebo člověkem škodlivým nebo nebezpečným č. 6562.

- — — dopouští se proto útisku, kdo věda o důvodném podezření brání prostředky uvedenými v § 1 zákona proti útisku předvedení nebo zjištění podezřelého č. 6562.
- — — použil-li pachatel krádeže násilí, aby unikl svým pronásledovatelům a zároveň aby se zachoval v držení odcizených věcí, nejde o souběh ustanovení § 174 I, písm. b) tr. zák. s ustanovením § 98 tr. z., nýbrž lze jeho čin podřadit pouze speciálnějšímu ustanovení § 174 I, písm. b) tr. zák. č. 6564.
- — — (§ 99 tr. zák.): hrozí-li pachatel zločinu podle § 99 tr. z. vraždou a zrádám, je trest vyměřit podle druhé sazby § 100 tr. z.; není třeba, aby pachatel zamýšlel skutečně přivodit zlo, jímž hrozil č. 6450.
- — — ke skutkové podstatě zločinu nebezpečného vyhrožování podle § 99 tr. zák. je po stránce subjektivní třeba, aby pachatel jednal v úmyslu, uvést obžalovaného ve strach a nepokoj, tedy ve vyšší stupeň tísňového pocitu z nastávajícího zvláště vážného zla č. 6512.
- — — vyhrožoval-li pachatel zločinu podle § 83 tr. zák., vniknúc do příbytku, domácí osobě zabitím, je tato jeho činnost plně zhodnocena podřazením jeho činu předpisu § 83 tr. zák. a nelze ji podřadit ještě i ustanovení § 99 tr. zák. č. 6536.
- — — neshledal-li soud v jednání obžalovaného skutkovou podstatu zločinu podle § 99 tr. zák., ježto obžalovaný nejednal v úmyslu uvést ohroženého ve strach a nepokoj, nýbrž v úmyslu vynutit na něm plnění, je jeho povinností zkoumatí skutek obžalovaného nejprve s hlediska skutkové podstaty zločinu podle § 98, písm. b) tr. zák., a jen kdyby nebyla splněna, s hlediska mírnějších ustanovení §§ 1, 2 zákona č. 309/1921 Sb. č. 6553.
- — — není překročením obžaloby, byl-li obžalovaný k obžalobě pro zločin veřejného násilí podle § 99 tr. zák. uznán vinným přestupkem opilství podle § 523 tr. zák. č. 6559.
- — — ke skutkové podstatě přestupku podle § 523 tr. zák. stačí, vykazuje-li čin, spáchaný v nahodilém opilství, na venek veškeré znaky určitého zločinu; není třeba, aby měl i subjektivní znaky skutkové podstaty onoho zločinu č. 6559.
- — — těžšími zlymi skutky jsou v § 523 tr. zák. míněny skutky, přesahující značně míru, obvyklou při vybočeních z opilství; čin, naplňující objektivní skutkovou podstatu zločinu podle § 99 tr. zák., trestného podle první sazby § 100 tr. zák., není takovým skutkem č. 6559.
- — — k subjektivní skutkové podstatě zločinu nebezpečného vyhrožování podle § 99 tr. zák., která vyžaduje pachatelův úmysl, uvést ohroženého vyhrůžkou ve strach a nepokoj, je třeba, aby si pachatel představil tento cíl svého jednání, aby jej chtěl a aby představa tohoto cíle byla motivem jeho jednání č. 6575.
- — — při verbálních deliktech, při nichž může uvážení a provedení činu spadati v jeden okamžik, nutno při zkoumání subjektivní stránky činu přihlížeti k okolnostem projevu, zejména pokud měly vliv na pachatelovu vjemovou a úsudkovou schopnost č. 6575.

Násilné smilstvo viz smilstvo násilné.

— **vztažení ruky** viz násilí veřejné podle § 81 tr. zák.

Násilný vpád do cizího movitého statku viz násilí veřejné podle § 83 tr. zák.

Nastrojení trestného činu (§ 5 tr. zák.): souhlas s pachatelovým činem nestačí k nastrojení ve smyslu § 5 tr. zák., není-li zjištěno, že jím bylo v pachateli vzbuzeno rozhodnutí spáchatí čin; lze v něm však po případě spatřovati pomáhání (psychické) ve smyslu téhož zákonného ustanovení č. 6557.

Návrat vypovězence (§ 323 tr. zák.): předpisy §§ 25 a 323 tr. zák. byly zrušeny § 14 nařízení o zacházení s cizinci ze dne 5. září 1939, Říšský zák. I str. 1667, s platností od 6. září 1939 čís. 6521.

— je zmatkem podle § 281, č. 11 tr. ř., byl-li obžalovaný po dni 5. září 1939 uznán vinným přestupkem podle § 323 tr. zák. a byl-li vysloven trest vypovězení z území Protektorátu Čechy a Morava čís. 6521.

Návrh průvodní: průvodní návrh vyhovuje předpisu § 222 tr. ř. jen tehdy, označuje-li skutečnosti a body, o nichž má být proveden navrhovaný důkaz čís. 6429.

— při zkoumání otázky, vyhovuje-li průvodní návrh tomuto požadavku, nelze lpěti na znění návrhu, může-li být jeho smysl nepochybně poznán z okolností, za nichž se stal čís. 6429.

Návrh stíhací viz soutěž nekalá.

Nebezpečné vyhrožování viz násilí veřejné podle § 99 tr. zák.

Nedbalost (ve smyslu §§ 335, 337 tr. zák.) viz uškození na těle z nedbalosti.

— ve smyslu zákona o obchodě s potravinami viz obchod s potravinami.

Nedokonané svádění viz svádění nedokonané.

Nekalá soutěž viz soutěž nekalá.

Německá branná moc viz příslušnost německých soudů.

Německé soudnictví viz příslušnost německých soudů.

Německé soudy, jejich příslušnost viz příslušnost německých soudů.

Neodolatelné donucení viz donucení neodolatelné.

Neosvětlený povoz viz povoz neosvětlený.

Nepatrný prospěch viz úplatkářství.

Nesnáz obecná (§ 174 I, písm. c) tr. zák.): k pojmu obecné nesnáze ve smyslu § 174 I, písm. c) tr. zák. čís. 6447.

— krádež, k níž pachatel dala příležitost jen okolnost, že odcizená věc stála bez dohledu v polích, a nikoliv přechodná nepřítomnost vojska, bezpečnostních orgánů a vrchnosti v kraji, nelze kvalifikovati podle § 174 I, písm. c) tr. zák. čís. 6447.

Nouze (§ 2, písm. g) tr. zák.): křivá výpověď, kterou v trestním řízení vydá pachatel (účastník) trestného činu, slyšený jako svědek, netvoří jen tehdy skutkovou podstatu zločinu křivého svědectví podle § 199, písm. a) tr. zák., chce-li se jí vyhnouti doznání k trestnému činu, o němž je právě vyslýchán jako o předmětu tohoto trestního řízení (a o němž měl tedy být podle skutečného stavu věci slyšen jen jako obviněný), nikoli však i tehdy, tají-li jí jiný, v tomto řízení nevyšetřovaný trestný čin čís. 6472.

— pokud může být jeho křivá výpověď v posléz uvedeném případě beztrestnou pro neodolatelné donucení čís. 6472.

— nouze ve smyslu § 2, písm. g) tr. zák. se nemůže dovolávat pachatel, který se trestným činem snažil jen vyhnouti povinností, které mu ukládá právní řád čís. 6474.

Nutná obrana (§ 2, písm. g) tr. zák.): pachatel, který vykročil z mezí nutné obrany, je beztrestný, pokud se týče propadání trestu podle § 335 tr. zák. jen, učinil-li tak z poděšení, ze strachu nebo z leknutí; jiné pohnutí vykročení z mezí nutné obrany (na př. soucit, rozčilení) nemohou vyloučiti odsouzení pro úmyslný trestný čin (vraždu) čís. 6431.

Obecná nesnáz (§ 174 I, písm. c) tr. zák.) viz nesnáz obecná.

Obslání k hlavnímu přeličení: obslání, v níž byla hodina hlavního přeličení omylem uvedena nesprávně, nelze považovati za obslání k hlavnímu přeličení, vyhovující předpisu § 427, odst. 1 tr. ř. (§ 281, čís. 3 tr. ř.) čís. 6491.

Obhájce: svědecký výslech obhájcův o tom, co mu jako obhájci svěčil obviněný, není zmatečný čís. 6502.

— v trestním řízení o zločinech, přikázaných čl. I vlad. nař. č. 306/1939 Sb. k příslušnosti krajských soudů i v těch případech, kdy na ně zákon stanoví trest delší než pět let, nutno vůbec použití předpisů o řízení před krajskými soudy, i v otázce zřízení obhájce obžalovanému a v otázce opravných prostředků čís. 6530.

Obhajoba obviněného: právo obviněného neudati soudu pravdu, nelze rozšiřovati na jeho křivou výpověď, již má být jiný usvědčen, třeba se jí chtěl obviněný zbaviti viny v trestním řízení proti němu vedeném čís. 6503.

Obchod s potravinami (zákon ze dne 16. ledna 1896, čís. 89 ř. zák. z r. 1897): prodávací potravin je zákonem uložena provininnost opatřiti si jistotu o jejich neporušenosti; neučiní-li tak, dopustí se nedbalosti ve smyslu § 14, č. 2 zák. č. 89/1897 ř. z. (o potravinách) čís. 6519.

— — uznáv obžalovaného vinným přestupkem podle § 14, č. 2 uved. zákona, může soudce voliti mezi dvěma tresty, uvedenými v § 14 téhož zákona čís. 6519.

— — předpis druhé věty § 134 tr. zák. o příčinném vztahu vyslovuje zásadu platnou pro celou oblast trestního práva, tedy i pro zákon o obchodě s potravinami čís. 6525.

— — k subjektivní skutkové podstatě přestupku podle § 14 zákona o obchodě s potravinami stačí nedbalost nevědomá čís. 6525.

— — k § 18, čís. 2 zákona o potravinách: pojmu »do obchodu dává« vyhovuje každá lidská činnost, která, byť i bezúplatně, zprostředkuje přechod potravin s jedné osoby na druhou čís. 6425.

— — spoluvinníka nutno posuzovati jako přímého pachatele čís. 6425.

Objektivní podmínka vyšší trestnosti: škoda je objektivní podmínkou vyšší trestnosti podle § 94 tr. zák.; její rozsah je nerozhodný; náhrada škody nebrání použití vyšší sazby podle § 94 tr. zák. čís. 6490.

Obrana nutná viz nutná obrana.

Obsazení soudu: sborové soudy prvé stolice se od 1. ledna 1940 usnášejí ve sborech tří soudců, i když veřejný žalobce před tímto dnem navrhl, aby věc rozsoudil samosoudce, a i když již samosoudce před tím ve věci jednal čís. 6503.

— — soud nebyl náležitě obsazen, projednával-li věc proti předpisu čl. IV, bod 2 vl. nař. č. 306/1939 Sb. místo senátu samosoudce čís. 6520.

— — tuto skutečnost lze s úspěchem vytýkati jako zmatek podle § 281, č. 1 tr. ř. jen, uplatnil-li ji stěžovatel včas, to jest ihned, jakmile si uvědomil obsazení soudu samosoudcem; netřeba, aby si též uvědomil, že se takové obsazení soudu přiči zákonu čís. 6520.

— — navázal-li soud při dalším hlavním přeličení tam, kde skončil přeličení, odročené podle § 276 tr. ř., protože usoudil, že dojem z odročeného hlavního přeličení není v myslích soudců setřen, sluší obě hlavní přeličení považovati za souvislý celek čís. 6520.

— — v takovém případě nemůže stěžovatel uplatniti vadné obsazení soudu při dalším roku, uvědomil-li si obsazení soudu již při roku odročeném čís. 6520.

Obvinění křivé viz křivé obvinění.

Obžaloba, její překročení viz překročení obžaloby.

- **podpurná (§ 48 tr. ř.):** soukromému účastníku přísluší právo působiti k usvědčení pachatele (právo podpurné obžaloby podle § 48 tr. ř.) jen za tím účelem, aby byl zjištěn podklad pro uplatňování jeho soukromoprávních nároků č. 6528.
- **její právní názor viz otázky porotcům.**
- **soukromá:** tvoří-li jednotlivé akty trestné činnosti obžalovaného, namířené proti témuž právnímu statku a porušující též trestní zákon, místně i časově jediný celek, nemůže lhůta k podání soukromé obžaloby počítí dříve, než byla tato jednotná trestná činnost dovršena č. 6504.
- — jde-li však o řadu samostatných činů, porušujících po určitou dobu též právní statek a též trestní zákon, vzniká žalobní právo u každého z nich zvláště č. 6504.
- — lhůtu stanovenou § 34, odst. 2 zák. č. 111/1927 Sb. (proti nekalé soutěži) nutno v posléz uvedeném případě počítati od doby, kdy se oprávněný dověděl o jednotlivých porušeních chráněného statku nebo o porušeních, spáchaných v jednotlivých časových úsecích č. 6504.
- — pokračuje-li tu pachatel ve své činnosti i po podání stíhacího návrhu, může pro ni být odsouzen jen, byl-li včas podán nový stíhací návrh č. 6504.

Odčinění odsouzení (zákon ze dne 21. března 1918, č. 108 Sb.): zákonem o zahlazení odsouzení ze dne 14. června 1928, č. 111 Sb., zůstal zachován nárok na zahlazení odsouzení, kterého již někdo nabyl před jeho účinností podle dosavadního zákona č. 6522.

- — podle zákona č. 108/1918 ř. zák. (o odčinění odsouzení) lze zahladiti i více odsouzení, lze-li je rozdělití ve skupiny, mezi nimiž uplynula lhůta zákonem stanovená č. 6522.
- Odklad trestu podmíněný (zákon ze dne 17. října 1919, č. 562 Sb.):** bylo-li při ukládání trestu na svobodě přihlédnuto podle § 265 tr. ř. k trestu na svobodě, uloženému obžalovanému dřívějším pravoplatným rozsudkem, rozhoduje při zkoumání otázky, zda trest obžalovanému uložený přesahuje dobu jednoho roku (§ 1, odst. 1 zákona o podmíněném odsouzení č. 562/1919 Sb.), úhrn obou těchto trestů na svobodě č. 6487.
- — okolnost, že byla do trestu započtena vyšetřovací vazba, nemá při tom vlivu č. 6487.
 - — předchozí podmíněné odsouzení pro přestupek spáchaný z pohnutky nízké a nečestné nevylučuje podmíněný odklad pozdějšího trestu, uplynula-li ode dne, kdy bylo vysloveno, že se podmíněně odsouzený osvědčil, do dne spáchaní nového trestného činu, o jehož odklad jde, doba pěti let č. 6561.
 - — právní účinek podle § 1, odst. 2 zák. č. 562/1919 Sb. (o podmíněném odsouzení) nastává osvědčením se odsouzeného, nikoliv teprve výrokem soudu o tom č. 6561.
 - — jakmile tento právní účinek nastal, nelze již naříditi výkon trestu z důvodu uvedeného v § 6, č. 1 téhož zákona č. 6561.
 - — lhůta určená § 2, odst. 2 zák. č. 562/1919 Sb. (o podmíněném odsouzení) nepočíná ode dne spáchaní dřívějšího trestného činu nebo vynesení rozsudku o něm, nýbrž ode dne, kdy byl vykonán nebo promínut dřívější trest nebo kdy bylo vysloveno, že se podmíněně odsouzený osvědčil č. 6570.
 - — byl-li mladistvému obviněnému povolen podmíněný odklad výkonu trestu, aniž byla zároveň nařízena ochranná výchova, musí býti dán pod ochranný dozor; od tohoto opatření lze upustiti jen, jde-li o čin nepatrného významu a je-li zároveň o náležitý dozor jinak postaráno č. 6444.

- — při zkoumání otázky, jde-li o první trest ve smyslu čl. II amnestie ze dne 7. října 1938, není obžalovanému na překážku jeho dřívější podmíněné odsouzení č. 6478.

Odstranění mezníků viz mezníky.

Odvolání: trest, vyměřený podle § 1 zákona č. 91/1934 Sb., nelze dále snížit podle § 338 tr. ř. č. 6460.

- odvolání z výroku o tomto trestu je bezdůvodné, byl-li vyměřen v nejkrajším trvání, jaké připouští § 1 zákona č. 91/1934 Sb. (patnáct let) č. 6460.
- výtkou, že soud uložil obžalovanému trest nejvyšší přípustnou měrou, ač použil ustanovení § 55 tr. zák., není uplatňován zmatek podle § 281, č. 11 tr. ř., nýbrž odvolání č. 6464.
- **výzvy ke krivému svědectví viz beztrestnost.**
- — viz též svědectví krivé.

Ochrana cti (zákon ze dne 28. června 1933, č. 108 Sb.): i opakování urážky nebo pomluvy je trestné č. 6442.

- — předpis § 2 zákona o ochraně cti stihá nejen původce pomluvy, nýbrž i toho, kdo dále sdělí skutečnost, dotýkající se cti č. 6469.
- — ke skutkové podstatě pomluvy podle § 2 zákona č. 108/1933 Sb. (o ochraně cti) se nevyžaduje ani pachatelovo vědomí o nepravdivosti tvrzené skutečnosti, ani úmysl ublížiti někomu na cti, nýbrž stačí vědomí, že je projev způsobitý ohroziti něčí čest č. 6548.
- — ani pravdivé zprávy o veřejném soudním jednání nepoživají imunity č. 6469.
- — k důkazu omluvitelného omylu je třeba, aby byly zjištěny okolnosti, z nichž by každý člověk průměrných vlastností čerpal při normální bedlivosti přesvědčení o pravdivosti uvedených nebo sdělených skutečností; je tu tedy použití objektivního měřítka; nestačí pouhý poukaz na to, co se povídalo ve městě č. 6442.
- — je-li chování rázu soukromého ve vztahu k oprávněným zájmům veřejným, přestává býti věcí života ryze soukromého č. 6442.
- — veřejnost má zájem na tom, aby byla klasifikace na veřejných školách prováděna podle skutečných vědomostí žáků bez jakýchkoli vlivů, pramenících ze soukromých vztahů učitelů č. 6442.
- — otázku veřejného zájmu nelze řešiti podle toho, které ze skutečností, obsažených ve zprávě, byly dokázány, nýbrž bez ohledu na pravdivost či nepravdivost zprávy jen podle toho, je-li v zájmu veřejnosti, aby znala zprávu, kdyby byla pravdivá č. 6442.
- — k otázce veřejného zájmu ve smyslu § 6, odst. 3 a 4 zákona o ochraně cti č. 6466.
- — je ve veřejném zájmu, aby bylo při ustanovování veřejných zaměstnanců postupováno podle platných předpisů a aby byly odstraněny protekční vlivy č. 6466.
- — je-li žalován odpovědný redaktor pro zanedbání povinné péče, nelze otázku omluvitelného omylu posuzovati podle subjektivního stanoviska pisatele článku, nýbrž podle stanoviska objektivního; stačí důkaz okolností, z nichž by mohl každý člověk průměrných vlastností při normální bedlivosti usouditi, že jsou tvrzené okolnosti pravdivé č. 6466.
- — uveřejnění rozsudku podle § 7 zákona č. 124/1924 Sb. je obligatorní, navrhne-li je žalobce; není tu třeba — na rozdíl od uveřejnění rozsudku podle § 12 zákona č. 108/1933 Sb. — aby bylo v zájmu veřejném nebo v odůvodněném zájmu žalobce č. 6430.
- — zmocnění k eventuální veřejné žalobě podle § 14, odst. 5 zákona o ochraně cti, která byla podána ve lhůtě stanovené v § 17, odst. 2 téhož zákona, bylo vykázáno včas, stalo-li se tak ještě před jejím podáním, třebaž až po podání obžalovacího spisu pro též čin, avšak podle jiného zákona než zákona o ochraně cti, a třebaž zatím uplynula dvouměsíční lhůta podle § 17, odst. 1 uvedeného zákona č. 6548.

- — protektorátní soudy nejsou příslušné prováděti řízení a rozhodovati o soukromožalobných trestných činech osoby, která není německým státním příslušníkem, vznesl-li pro ně soukromou žalobu německý státní příslušník; k tomu jsou výlučně příslušné německé soudy čís. 6567.

Ochranná výchova viz provinilci mladiství.

Ochranný dozor viz provinilci mladiství.

Omezování osobní svobody (§ 93 tr. zák.): nezáleží na tom, jak dlouho věznění trvalo, jen když nebylo zcela pomíjející čís. 6438.

- — s hlediska skutkové podstaty podle prvé věty § 93 tr. z. je nerozhodné, že pachatel hned poslal pro policii čís. 6438.
- — překážení v užívání svobody, které nezáleží ve věznění, naplňuje pojem omezování osobní svobody ve smyslu § 93 tr. z. jen, blížili-li se kvalitativně věznění čís. 6455.
- — pouhé znemožňování pohybu, jež bylo snadno přemoženo, není omezováním osobní svobody ve smyslu § 93 tr. z. čís. 6455.
- — omezování osobní svobody ve smyslu § 93 tr. zák. se musí kvalitativně blížiti věznění čís. 6490.
- — není však třeba, aby trvalo určitou dobu; kratší trvání může býti vyváženo intenzitou násilí čís. 6490.
- — nevyžaduje se, aby byly užívání svobody kladeny překážky nepřemohitelné nebo takové, že by byl nemožný jakýkoliv odpor napadeného; pohnutka činu nerozhoduje čís. 6490.
- — k dokonání činu není třeba úplného odnětí svobody čís. 6490.
- — k pojmu spolupachatelství u tohoto trestného činu čís. 6490.
- — škoda je objektivní podmínkou vyšší trestnosti podle § 94 tr. zák.; její rozsah je nerozhodný; náhrada škody nebrání použití vyšší sazby podle § 94 tr. zák. čís. 6490.
- — I jinak oprávněné omezování osobní svobody je trestné podle § 93 tr. zák., překročil-li pachatel vědomě hranice nezbytně nutné ke zločincovu zadržení čís. 6495.
- — byl-li napadený při omezování osobní svobody lehce zraněn, je čin trestný podle druhé věty § 94 tr. zák.; poranění tu nelze podřaditi i skutkové podstatě přestupku podle § 411 tr. zák. čís. 6495.

Omyl: aberratio ictus u přestupku podle § 411 tr. zák.; nezasáhl-li kámen osobu A., po níž jím pachatel hodil v úmyslu, vyžadovaném předpisem § 411 tr. zák., nýbrž osobu B., kterou nechtěl zasáhnouti, jde o souběh přestupku podle §§ 8, 411 tr. zák. na osobě A. s přestupkem podle § 431 tr. zák. na osobě B. čís. 6477.

- — okolnost, že má pachatel podvodu za obelstveným pohledávkou nebo že je o tom mylně přesvědčen, může vyloučiti jeho poškozovací úmysl čís. 6497.
- — **omluvitelný:** k důkazu omluvitelného omylu je třeba, aby byly zjištěny skutečnosti, z nichž by každý člověk průměrných vlastností čerpal při normální bedlivosti přesvědčení o pravdivosti uvedených nebo sdělených skutečností; je tedy použití měřítka objektivního; nestačí pouhý poukaz na to, co se povídalo ve městě čís. 6442.
- — je-li žalován odpovědný redaktor, nelze otázku omluvitelného omylu posuzovati podle subjektivního stanoviska pisatele článku, nýbrž podle stanoviska objektivního; stačí důkaz okolnosti, z nichž by mohl každý člověk průměrných vlastností při normální bedlivosti usouditi, že jsou tvrzené okolnosti pravdivé čís. 6456.
- — **právní:** k subjektivní skutkové podstatě zločinu křivého obvinění podle § 209 tr. zák. stačí pachatelovo vědomí o objektivní nepravdivosti udání; nezáleží na tom, že pachatel z neznalosti trestního zákona nevěděl, že skutek, křivě jím tvrzený, je zločinem čís. 6427.

- — falšování (a použití) prošlé pohraniční propustky (změna jejího konečného data), jimž si chtěl pachatel umožniti přechod hranic, je zločinem podle § 199, písm. d) tr. z., i když by byl pachatel jinak bez překážek dosáhl jejího prodloužení příslušným úřadem; pachatele neomlouvá, že si nebyl vědom trestnosti svého jednání čís. 6441.

- — krádeži ve smyslu § 463 tr. zák. je jen krádež věcí patřících členům rodiny, nikoli i krádež věcí cizích, jsoucích v držbě nebo v uschování členů rodiny; manžel odcizivší cizí věci z držení své manželky, s níž žije ve společné domácnosti, je vinen obecnou krádeží, i když se mylně domníval, že jsou manželčím vlastnictvím čís. 6572.

Opilstost úplná (§ 2, písm. c) tr. zák.): úplnou opilstostí (§ 2, písm. c) tr. z. je stav, provázený ztrátou vědomí o činu nebo takovým jeho zkalením, že pachatel vůbec nepostřehuje okolnosti, za nichž jedná, nebo je nepostřehuje úplně a správně, a že nemá správných představ o tom, k jakému výsledku směřuje jeho čin čís. 6433.

- — zlý úmysl podle § 1 tr. zák. předpokládá, že tu není skutečností, vylučujících jednak pachatelovu schopnost poznati bezprávnost zamýšleného skutku, jednak jeho svobodu vůle čís. 6471.
- — žádná z těchto dvou složek pachatelova duševního života nesmí býti porušena, aby mu bylo lze přičítati čin k vině čís. 6471.
- — opilstost vylučuje zlý úmysl (§ 2, písm. c) tr. z.), nebyl-li pro ni pachatel s to poznati protiprávnost činu, k němuž byl nutkán požitím lihovin, nebo řídití svou vůli a určovati své jednání podle správného rozpoznání čís. 6471.

Opilství (§ 523 tr. zák.): ke skutkové podstatě přestupku podle § 523 tr. zák. stačí, vykazuje-li čin, spáchaný v nahodilém opilství, na venek veškeré znaky určitého zločinu; není třeba, aby měl i subjektivní znaky skutkové podstaty onoho zločinu čís. 6559.

- — těžšími zlými skutky jsou v § 523 tr. zák. míněny skutky, přesahující značně míru; obvyklou při vybočeních z opilství; čin, naplňující objektivní skutkovou podstatu zločinu podle § 99 tr. zák., trestného podle prvé sazby § 100 tr. zák., není takovým skutkem čís. 6559.

Opominutí nedbalé viz uškození na těle z nedbalosti.

Opravné prostředky: v trestním řízení o zločinech, přikázaných čl. I vlád. nař. č. 306/1939 Sb. k příslušnosti krajských soudů i v těch případech, kdy na ně zákon stanoví trest delší než pět let, nutno vůbec použití předpisů o řízení před krajskými soudy, i v otázce zřízení obhájce obžalovanému a v otázce opravných prostředků čís. 6530.

- — nezáleží na pojmenování, nýbrž na obsahu podání strany čís. 6568.
- — použije-li však strana vědomě nesprávného prostředku a domáhá-li se toho, aby byl vyřízen podle označení, nutno se řídití tímto označením čís. 6568.
- — obžalovaný nemůže vznésti zmateční stížnost na svoji újmu čís. 6484.
- — prohlásil-li obžalovaný, že nastupuje trest, a ohlásil-li zároveň zmateční stížnost, nelze v tom, že nastoupil trest, spatřovati vzdání se zmateční stížnosti čís. 6428.
- — manželka nemůže podati zmateční stížnost proti manželově vůli čís. 6428.
- — z toho, že obžalovaný nastoupil trest, nelze ještě souditi, že zmateční stížnost podaná jeho manželkou, byla podána proti jeho vůli čís. 6428.
- — neopověděla-li manželka obžalovaného zmateční stížnost ve lhůtě, ustanovené v § 284 tr. ř., nemůže vykonati své právo vznésti zmateční stížnost ve prospěch obžalovaného (§ 282 tr. ř.) tím, že provede zmateční stížnost jako dodatek k opovědi, učiněné včas obžalovaným samým čís. 6428.

- — pro otázku, je-li matka obžalovaného oprávněna vznést zmateční stížnost proti jeho vůli, je rozhodný věk obžalovaného v době, kdy ji vznesla, nikoli v době, kdy obžalovaný spáchal trestný čin nebo kdy proti němu bylo zahájeno trestní řízení č. 6509.
 - — byl-li obžalovaný v této době zletilý, nebyla jeho matka oprávněna vznést zmateční stížnost proti jeho vůli ani tenkrát, byla-li prodloužena poručenská (otcovská) moc nad obžalovaným č. 6509.
 - — z okolnosti, že se obžalovaný po vnesení rozsudku vzdal opravných prostředků, nelze ještě usuzovat, že se tím mlčky vyslovil proti právu osob, uvedených v § 282 tr. ř. vznést zmateční stížnost na jeho prospěch č. 6509.
 - — zákonné lhůty stanovené v § 285, odst. 1 a v § 294, odst. 2 tr. ř. jsou neprodlužitelné; na tom nemění nic ani okolnost, že bylo jejich zmeškání zaviněno tím, že byl k žádosti obžalovaného doručen opis rozsudku ustanovenému obhájci chudých teprve v poslední den těchto lhůt č. 6450.
 - — žádal-li obžalovaný, aby mu byl zřízen zástupce chudých ku provedení ohlášených opravných prostředků a tomu aby byl doručen opis rozsudku, počíná běh lhůty ku provedení opravných prostředků (§ 285, odst. 1, § 294, odst. 2 tr. ř.) od doručení opisu rozsudku zřízenému zástupci chudých č. 6518.
 - — tato lhůta se ani neprodlužuje ani nepočíná znovu, zbaví-li soud zřízeného zástupce chudých jeho povinnosti a zřídí-li obžalovanému jiného zástupce, jemuž doručí opis rozsudku č. 6518.
 - — zmateční stížnost byla opověděna včas, opověděl-li ji obžalovaný v poslední den třídenní opovědní lhůty do soudního protokolu u soudu svého bydliště a odeslal-li ji tento soud téhož dne nalézacímu soudu (jemuž došla až den na to) č. 6580.
 - — osmidenní lhůta ku provedení zmateční stížnosti tu počala běžeti od osmého dne opovědní lhůty, nikoli teprve ode dne, kdy opověď došla nalézacímu soudu č. 6580.
 - — obžalovanému nepřísluší stížnost do usnesení, jímž byla podle § 1, č. 1 zák. č. 3/1878 ř. z. zamítnuta zmateční stížnost, kterou v jeho prospěch ohlásil jeho zákonní zástupci č. 6475.
- Oprávnění k soukromé žalobě:** bylo-li trestným činem ublíženo fyzické osobě, je jen ona sama oprávněným ve smyslu § 34, odst. 2 zák. č. 111/1927 Sb. č. 6504.
- — u právnické osoby je za oprávněného pokládati orgán, povoláný po zákonu k jejímu zastupování (u akciové společnosti představenstvo, nikoli však prokuristu) č. 6504.
 - — má-li oprávněný orgán více členů, počíná lhůta k podání žádosti za stíhání dnem, kdy se první z nich dověděl o trestném činu a o pachatelově osobě č. 6504.
- Oprávněný ve smyslu § 34 zákona o nekalé soutěži viz předešlé heslo a heslo soutěž nekalá.**
- Osoba vrchnostenská viz násilí veřejné podle § 81 tr. zák.**
- Osobní svoboda viz omezování osobní svobody.**
- Otázka právní:** otázka předvidatelnosti nebezpečí je otázkou právní, kterou řešiti přísluší jen soudu a nikoli znalci; nejde proto o zmatek neúplnosti (§ 281, č. 5 tr. ř.), nepřihlížel-li rozsudek ke znalcovu úsudku, že počínání motocyklistovo mělo za následek, že obžalovaný mohl předpokládati, že motocyklista bude pokračovati ve směru své jízdy č. 6551.
- **skutková:** otázka, za jakým účelem pachatel jednal, je otázkou skutkovou č. 6488.
- Otázky porotcům:** porotní soud jest povinen — s výjimkou případů uvedených v § 317 tr. ř. — dáti porotcům na skutek, který je předmětem žaloby, hlavní otázky, kryjící se s obžalobou jak co do skutkové podstaty, tak

- i co do zákonných známek trestného činu, zejména i co do všech jeho kvalifikací, uplatňovaných v žalobě, i když snad tyto kvalifikace vedle sebe neobstojí pro nemožnost ideálního souběhu mezi nimi č. 6535.
- — při právním hodnocení výroku porotců není však již vázán právním názorem obžaloby a má obžalovaného uznati vinným pouze tím trestným činem, který plně vyčerpává zjištěné jednání obžalovaného, vyloučiv ideální souběh dalších trestných činů č. 6535.
- — k otázce individualisace činu v hlavní otázce ve smyslu § 318 tr. ř. č. 6454.
- — pokud jde o nároky na náhradu, je jejím účelem zjistiti jakost poruchy práva, která podmiňuje nárok na odškodnění č. 6454.
- — předpoklady, za nichž je porotní soudní sbor povinen dáti porotcům dodatkovou otázku na stav vylučující trestnost podle § 2, písm. a) tr. zák. a na stav pomatení smyslů podle § 2, písm. c) tr. zák. č. 6431.
- — otázku, zda byl obhajobou obžalovaného tvrzen takový stav, nelze řešiti podle ojedinělých vět nebo slov obžalovaného, nýbrž podle jeho celkové vnitřní souvislé obhajoby č. 6431.
- — skutečnost, která by, kdyby byla pravdivá, vylučovala skutkovou podstatu trestného činu, není předmětem dodatkové otázky podle § 319 tr. ř., nýbrž otázky kontrolní podle § 323, odst. 3 tr. ř., kterou není porotní soud povinen dáti bez návrhu obhajoby č. 6535.
- — okolnost, že byl v přípravném vyšetřování zkoumán duševní stav obžalovaného, neukládá sama o sobě porotnímu soudnímu sboru povinnost, aby dal porotcům dodatkovou otázku podle § 319 tr. ř. č. 6454.
- — porotní soudní sbor smí vyměřiti trest podle § 146 tr. zák. jen, bylo-li otcovství obžalovaného zjištěno výrokem porotců č. 6545.
- — je zmatkem podle § 344, č. 12 tr. ř., vyměřil-li trest podle tohoto ustanovení, zjistiv si onu okolnost sám č. 6545.

- Padělání veřejné listiny (§ 199, písm. d) tr. zák.):** falšování (a použití) prošle pohraniční propustky (změna jejího konečného data), jímž si chtěl pachatel umožniti přechod hranic, je zločinem podle § 199, písm. d) tr. zák., i když by byl pachatel jinak bez překážek dosáhl jejího prodloužení příslušným úřadem; pachatele neomlouvá; že si nebyl vědom trestnosti svého jednání č. 6441.
- — popřel-li obžalovaný nejen úmysl poškozovací, nýbrž i úmysl oklamati a vědomí, že šlo o veřejnou listinu, neporušil porotní soudní sbor předpis § 320 tr. ř.; nedal-li porotcům vedle hlavní otázky na zločin podvodu podle §§ 197, 199, písm. d) tr. z. eventuelní otázku na přestupek podle § 320, písm. f) tr. z. č. 6454.
 - — ke skutkové podstatě zločinu podvodu podle §§ 197, 199, písm. d) tr. zák. č. 6454.
 - — předpoklady, za nichž se dopusti zločinu podle § 199, písm. d) tr. zák. [podle §§ 8, 199, písm. d) tr. zák.], pokud se týče obecného podvodu, ten, kdo použije k oklamání zfalšované veřejné listiny, kterou sám nezfalšoval č. 6552.
 - — ten, kdo padělal veřejnou listinu, aby ji použil v podvodném úmyslu k oklamání, je vinen dokonáným zločinem podle §§ 197, 199, písm. d) tr. zák., třebaž ji nepředložil k úspěšnému oklamání sám, nýbrž to učinil jiný (bezelstný) na jeho příkaz č. 6555.
 - — (§ 320, písm. f) tr. zák.): popřel-li obžalovaný nejen úmysl poškozovací, nýbrž i úmysl oklamati a vědomí, že šlo o veřejnou listinu, neporušil porotní soudní sbor předpis § 320 tr. ř., nedal-li porotcům vedle hlavní otázky na zločin podvodu podle §§ 197, 199, písm. d) tr. zák. eventuelní otázku na přestupek podle § 320, písm. f) tr. zák. č. 6454.
 - — **poštovních známek viz právo původské.**

Pachatelství přímé: zločinem ve smyslu ustanovení § 9 tr. zák. je netoliko jednání přímého pachatele, nýbrž i jednání spoluvinníka a účastníka (nedokonané svádění ke spolupvině nebo k účastenství na zločinu) č. 6523.
 — — — ten, kdo padělal veřejnou listinu, aby jí použil v podvodném úmyslu k oklamání, je vinen dokonáním zločinem podle § 199, písm. d) tr. zák., třebaž ji nepředložil k úspěšnému oklamání sám, nýbrž to učinil jiný (bezelstný) na jeho příkaz č. 6555.

Péče povinná, její zanedbání viz tisk.

Pískoviště: vlastník pískoviště, přikázavši dělníkovi práci u stěny, o níž věděl, že hrozí sesutím, by se mohl zbavit odpovědnosti ve smyslu § 335 tr. zák. jen, kdyby mu zakázal další práci a postaral se o to, aby zákaz uposlechl č. 6482.

— — — dobývání písku v pískovišti, provozovaném v malém rozsahu (jedním dělníkem), se neděje za okolností zvláště nebezpečných ve smyslu § 337 tr. zák. č. 6482.

Podání strany: nezáleží na pojmenování, nýbrž na obsahu podání strany č. 6568.
 — — — použije-li však strana vědomě nesprávného prostředku a domáhá-li se toho, aby byl vyřízen podle označení, nutno se řídit tímto označením č. 6568.

Podezřelé věci, jejich koupě viz koupě podezřelých věcí.

Podílnictví: ke skutkové podstatě zločinu podle § 185 tr. zák. se po stránce subjektivní vyžaduje, aby pachatel určitě věděl, že věc, kterou na sebe převádí, je ukradena nebo zpronevěřena č. 6445.

— — — spolupřine pomocí při trestném činu podle § 5 tr. zák. je možná jen do okamžiku jeho dokonání č. 6513.

— — — pomoc poskytnutá po této době jest účastenstvím ve smyslu § 5 tr. zák., dohodl-li se o ní pomocník před tím s pachatelem č. 6513.
 — — — jinak je trestná jen v mezích § 6 tr. zák. č. 6513.

Podmíněné odsouzení viz odklad trestu podmíněný.

Podplácení: ke skutkové podstatě přečinu podplácení podle § 30 zák. č. 111/1927 Sb. (proti nekalé soutěži); pokud ji naplňuje získání zaměstnance podniku nabídkou lepších pracovních podmínek č. 6571.

Podpurná obžaloba viz obžaloba podpurná.

Podvod: podvodný prodej losů na splátky; je nerozhodné, zda byl zákazník s to zaplatiti celou kupní cenu č. 6443.

— — — učinil-li zákazník v mylném předpokladu, vyvolaném v něm pachatelem, náklad, který by jinak nebyl učinil, je poškozen na svém majetku, ježto se onen předpoklad nesplnil č. 6443.

— — — prostředkem maření exekuce jsou takové dlužnickovy činy, které záleží ve faktické nebo právní dispozici jeho majetkem, již se tento majetek — třeba jen zdanlivě — odnímá věřitelovu dosahu č. 6451.

— — — není takovou disposicí a proto ani mařením exekuce podle § 1 zákona o maření exekuce, předstírá-li dlužník listivě soudnímu vykonavateli, že zaplatil vymáhanou pohledávku, chtěje pouze získati času č. 6451.

— — — jeho činnost však naplňuje skutkovou podstatu přestupku podvodu, i když nejednal v úmyslu, způsobiti hmotnou škodu, chtěje pouze získati času č. 6451.

— — — právem ve smyslu § 197 tr. zák. je i právo vymáhajícího věřitele na nerušený výkon exekuce a s ním se sbíhající právo státu na nerušený výkon spravedlnosti č. 6451.

— — — místem spáchaného činu ve smyslu § 51, odst. 1 tr. ř. je místo, kde byla podniknuta činnost, dovršující pojem trestného činu; u podvodu je jím místo, kde nastalo uvedení v omyl č. 6457.

— — — okolnost, že má pachatel podvodu za obelstveným pohledávkou nebo že je o tom mylně přesvědčen, může vyloučiti jeho poškozovací úmysl č. 6497.

— — — předpoklady, za nichž se obchodní zástupce, ponechavši si peníze, které vybral u zákazníků své firmy, a zboží, které mu zákazníci pro firmu vrátili, dopustí zpronevěry, pokud se týče podvodu č. 6498.

— — — u podvodu je vyloučena beztretnost pro účinnou lítost č. 6498.

— — — objednatel, který si ponechá a nezaplatí zboží, které objednal na výběr v úmyslu, že je podrží a nezaplatí, je vinen podvodem č. 6499.

— — — při podvodu, spáchaném vylákáním zboží, je škodou prodejní, nikoli výrobní cena zboží č. 6499.

— — — předpoklady, za nichž se dopustí zločinu podle § 199, písm. d) tr. zák. (podle §§ 8, 199, písm. d) tr. zák.), pokud se týče obecného podvodu, ten, kdo použije k oklamání zfalšované veřejné listiny, kterou sám nezfalšoval č. 6552.

— — — získal-li pachatel držbu věci, kterou prodal a jejíž trhovou cenu si ponechal, nikoliv tím, že mu jí svěčil vlastník nebo třetí pro vlastníka, nýbrž tím, že ji na třetím podvodně vylákal, nelze o jeho činnosti uvažovati s hlediska skutkové podstaty zpronevěry, nýbrž s hlediska podvodu, který byl spáchan již vylákáním věci a jehož pouhým důsledkem byla další pachatelova dispoice s ní č. 6533.

— — — nelze mluvíti o škodě ve smyslu § 197 tr. zák., bylo-li činem porušeno pouze právo ohledu, jehož účelem jest ochrana státního majetku, nikoli tento majetek sám č. 6557.

— — — poškozený, jemuž nahradila škodu pojišťovna, která za ni neručila, jest vinen podvodem, dosáhl-li toho listivým předstíráním nebo jednáním; nedopouští se však podvodu i tím, že se pak domáhá náhrady oné škody i na pojišťovně, která za ni ručí č. 6574.

— — — pouhé účtování škody v přemrštěné výši není ještě listivým jednáním ve smyslu § 197 tr. zák., není-li účtovaná částka osvědčována důkazními prostředky, schopnými uvésti pojišťovnu v omyl o výši škody č. 6574.

— — — (§ 199, písm. a) tr. zák.): krivého svědectví ve smyslu § 199, písm. a) tr. zák. se dopouští i svědek, který úmyslně zamlčí skutečnosti jemu známé č. 6468.

— — — zlý úmysl tu záleží již ve svědkově vědomí, že vypovídá jako svědek a že nevypovídá pravdu č. 6468.

— — — nezáleží na tom, zda šlo o okolnosti rozhodné či nerozhodné a mohlo-li svědectví míti vliv na rozhodnutí soudu č. 6468.

— — — krivá výpověď, kterou v trestním řízení vydá pachatel (účastník) trestného činu, slyšený jako svědek, netvoří jen tehdy skutkovou podstatu zločinu krivého svědectví podle § 199, písm. a) tr. zák., chce-li se jí vyhnouti doznání k trestnému činu, o němž je právě vyslýchán jako o předmětu tohoto trestního řízení (a v němž měl tedy býti podle skutečného stavu věci slyšen jen jako obviněný), nikoli však i tehdy, tají-li jí jiný, v tomto řízení nevyšetřovaný trestný čin č. 6472.

— — — pokud může býti jeho krivá svědecká výpověď v posléz uvedeném případě beztretnou pro neodolatelné donucení č. 6472.

— — — ke skutkové podstatě zločinu podle § 199, písm. a) tr. zák., spáchaného ucházením se o krivé svědectví; nezáleží tu na způsobu a intenzitě působení na svědkovu vůli č. 6476.

— — — čin je dokonán již působením na svědku, i když zůstalo bezvýsledným; použije-li pachatel dopisu, je čin dokonán, jakmile dopis dojde svědčeného č. 6476.

— — — pozdější odvolání výzvy ke krivému svědectví nečiní pachatele beztretným č. 6476.

— — — je nerozhodné, že se sváděný může vzdáti svědectví podle § 339 c. ř. s. č. 6476.

- — právo obviněného neudati soudu pravdu, nelze rozšiřovati na jeho křivou výpověď, již má být jiný usvědčen, třeba se jí chtěl obviněný zbaviti viny v trestním řízení proti němu vedeném čís. 6503.
 - — křivá výpověď, vydaná svědkem před soudem v řízení pro pokoutnictví podle min. nař. č. 114/1857 ř. z., je svědectvím, složeným před soudem a podléhá sankci § 199, písm. a) tr. zák. čís. 6554.
 - — nezáleží na tom, že bylo řízení prováděno soudem místně nepřislušným čís. 6554.
 - — je překročením obžaloby, byl-li obžalovaný uznán vinným zločinem podle § 199, písm. a) tr. zák. pro jinou část své svědecké výpovědi, než pro kterou byl obžalován čís. 6579.
 - — (§ 199, písm. d) tr. zák.): falšování (a použití) prošlé pohraniční propustky (změna jejího konečného data), jímž si chtěl pachatel umožnit přechod hranic, je zločinem podle § 199, písm. d) tr. zák., i když by byl pachatel jinak bez překážek dosáhl jejího prodloužení příslušným úřadem čís. 6441.
 - — pachatele neomlouvá, že si nebyl vědom trestnosti svého jednání čís. 6441.
 - — popřel-li obžalovaný nejen úmysl poškozovací, nýbrž i úmysl oklamati a vědomí, že šlo o veřejnou listinu, neporušil porotní soudní sbor předpis § 320 tr. ř., nedal-li porotcům vedle hlavní otázky na zločin podvodu podle §§ 197, 199, písm. d) tr. zák. eventuální otázku na přestupek podle § 320, písm. f) tr. zák. čís. 6454.
 - — ke skutkové podstatě zločinu podvodu podle §§ 197, 199, písm. d) tr. zák. čís. 6454.
 - — předpoklady, za nichž se dopustí zločinu podle § 199, písm. d) tr. zák. (podle §§ 8, 199, písm. d) tr. zák.), pokud se týče obecného podvodu, ten, kdo použije k oklamání zfalšované veřejné listiny, kterou sám nezfalšoval čís. 6552.
 - — ten, kdo padělal veřejnou listinu, aby jí použil v podvodném úmyslu k oklamání, je vinen dokonáním zločinem podle §§ 197, 199, písm. d) tr. zák., třeba si nepředložil k úspěšnému oklamání sám, nýbrž to učinil jiný (bezelstný) na jeho příkaz čís. 6555.
 - — (§ 199, písm. e) tr. zák.): k pojmu »mezníků« ve smyslu § 199, písm. e) tr. zák. čís. 6563.
 - — je nerozhodné, zda byly zakresleny do měřičského operátu nebo do mapy pozemkové knihy čís. 6563.
 - — patří sem jen mezníky vyznačující hranice vlastnictví k pozemkům ve smyslu § 844 a násl. obč. z., nikoli mezníky určené jen k vyznačení prostoru pro výkon služebnosti jízdy na pozemku čís. 6563.
- Podvodný úpadek (§ 205 a) tr. zák.):** není odstraněním ve smyslu tohoto ustanovení, spotřebuje-li dlužník peníze získané prodejem svých věcí (pozemků) na nutnou výživu pro sebe a pro svou rodinu a na lékaře a léky, k jichž úhradě je povinen podle § 91 obč. zák. čís. 6470.
- — k pojmu »odstranění« ve smyslu tohoto ustanovení čís. 6534.
 - — okolnost, že dlužník dal své auto v zápisech správního úřadu (policejního ředitelství) přepsati na jinou osobu, nenaplnuje ještě tento pojem čís. 6534.
 - — skutková podstata dokonání zločinu podle § 205 a) tr. zák. vyžaduje, aby zmenšení dlužníkovy jmění bylo v příčinné souvislosti se zmařením nebo ztencením uspokojení jeho věřitelů čís. 6534.
 - — spoluvina na tomto zločinu čís. 6534.

Pokračování v trestné činnosti: nahradil-li pachatel škodu jen u některých z více zpronevř, které spáchal, nastane beztrestnost zpronevř, u nichž nahradil škodu, jen tehdy, je-li možno považovati jednotlivé jeho zpro-

nevěry za samostatné, věcně se sbíhající trestné činy, nikoli však i tehdy, jsou-li jen pokračováními téhož pachatelova jednotného zločinného rozhodnutí čís. 6498.

- — tvoří-li jednotlivé akty trestné činnosti obžalovaného, namířené proti témuž právnímu statku a porušující též trestní zákon, místně i časově jediný celek, nemůže lhůta k podání soukromé obžaloby počítí dříve, než byla tato jednotná trestná činnost dovršena čís. 6504.
- — jde-li však o řadu samostatných činů, porušujících po určitou dobu též právní statek a též trestní zákon, vzniká žalobní právo u každého z nich zvláště čís. 6504.
- — lhůta stanovenou § 34, odst. 2 zák. čís. 111/1927 Sb. (proti nekalé soutěži) nutno v posléz uvedeném případě počítati od doby, kdy se oprávněný dověděl o jednotlivých porušeních chráněného statku nebo o porušeních, spáchaných v jednotlivých časových úsecích čís. 6504.
- — pokračuje-li tu pachatel ve své činnosti i po podání stíhacího návrhu, může pro ni být odsouzen jen, byl-li včas podán nový stíhací návrh čís. 6504.

Pokus (§ 8 tr. zák.): aberratio ictus u přestupku podle § 411 tr. zák. čís. 6477.

- — nezasáhl-li kámen osobu A., po níž jím pachatel hodil v úmyslu, vyžadovaném předpisem § 411 tr. z., nýbrž osobu B., kterou nechtěl zasáhnouti, jde o souběh přestupku podle §§ 8, 411 tr. zák. na osobě A. s přestupkem podle § 431 tr. zák. na osobě B. čís. 6477.
- — k pokusu násilného smilstva podle § 8, 125 tr. z. stačí za ostatních jeho předpokladů každé jednání, vedoucí ke skutečnému provedení mimomanželské soulože čís. 6480.
- — předpoklady, za nichž se ten, kdo použije k oklamání zfalšované veřejné listiny, kterou sám nezfalšoval, dopustí zločinu podle § 199, písm. d) tr. zák. (podle §§ 3, 199, písm. d) tr. z.), pokud se týče obecného podvodu čís. 6552.
- — (§ 9 tr. zák.): nedokonané svádění podle § 9 tr. zák. předpokládá jen, že se pachatel bezvýsledně pokusil přiměti určitou osobu, aby spáchala určitý trestný čin; nezáleží na tom, proč jeho působení zůstalo bez výsledku čís. 6474.
- — skutková podstata podle § 9 tr. zák. by byla vyloučena jen, kdyby činnost, k níž pachatel sváděl, byla naprosto nezpůsobilá k dosažení zamýšleného výsledku čís. 6474.
- — k pojmu nedokonání svádění podle § 9 tr. zák.: patří sem i případ, v němž se sváděný pokusil absolutně nezpůsobilým prostředkem nebo na absolutně nezpůsobilém předmětu o čin, k němuž ho pachatel svadil čís. 6523.
- — zločinem ve smyslu tohoto ustanovení je netoliko jednání přímého pachatele, nýbrž i jednání spoluvinníka a účastníka (nedokonané svádění ke spoluvinně nebo k účastenství na zločinu) čís. 6523.

Pomáhání (§ 5 tr. zák.): spoluvina pomoci při trestném činu podle § 5 tr. zák. je možná jen do okamžiku jeho dokonání čís. 6513.

- — pomoc poskytnutá po této době je účastenstvím ve smyslu § 5 tr. z., dohodl-li se o ní pomocník před tím s pachatelem čís. 6513.
- — jinak je trestná jen v mezích § 6 tr. zák. čís. 6513.
- — souhlas s pachatelovým činem nestačí k nastrojení ve smyslu § 5 tr. zák., není-li zjištěno, že jím bylo v pachateli vzbuzeno rozhodnutí spáchat čín; lze v něm však po případě spatřovati pomáhání (psychické) ve smyslu téhož zákonného ustanovení čís. 6557.

Pomatení smyslů viz beztrestnost (§ 2, písm. c) tr. zák.).

Pomluva (§ 2 zákona o ochraně cti): i opakování urážky nebo pomluvy je trestné čís. 6442.

- — předpis § 2 zákona o ochraně cti stíhá nejen původce pomluvy, nýbrž i toho, kdo dále sdělil skutečnost, dotýkající se cti čís. 6469.

- ke skutkové podstatě pomluvy podle § 2 zákona čis. 108/1933 Sb. (o ochraně cti) se nevyžaduje ani pachatelovo vědomí o nepravdivosti tvrzené skutečnosti, ani úmysl ublížit někomu na cti, nýbrž stačí vědomí, že je projev způsobily ohrozit něčí čest čis. 6548.

Pomoc viz pomáhaní.

- **po činu viz pomáhaní.**

Porotci, jejich poučení: okolnost, že si porotci nevyžádali poučení ve smyslu § 327, odst. 2 tr. ř. písemnou žádostí vrchního porotce, nýbrž tak, že jeden z nich přivolal předsedu porotního soudu, není zmatkem podle § 344, č. 4 tr. ř.; neplatností je ohroženo jen nešetření ustanovení posledního odstavce § 327 tr. ř. čis. 6449.

Porotní soudy: článek VI. B, č. 18 uvozovacího zákona k trestnímu řádu, ustanovující, že jsou ku projednávání obžalob pro zločin krádeže příslušné porotní soudy, má-li se podle § 179 tr. z. uložit trest žaláře mezi pěti a deseti lety, byl zrušen článkem IV. vládního nařízení z 9. listopadu 1939, čis. 306 Sb. čis. 6437.

- počínaje dnem 1. ledna 1940 jsou k rozhodování o zločinu krádeže kvalifikovanému podle § 179 tr. zák. příslušné krajské soudy jako soudy nalézací čis. 6437.
- rozhodne-li se porotní soud (§ 338 tr. ř.) zmírnit trest doživotního žaláře v trest dočasněho žaláře, nesmí překročit nejvyšší hranici dočasněho žaláře, stanovenou předpisem § 17 tr. z. (dvacetilet) čis. 6456.
- porotní soud jest povinen — s výjimkou případů uvedených v § 317 tr. ř. — dát porotcům na skutek, který je předmětem obžaloby, hlavní otázku, kryjící se s obžalobou jak co do skutkové podstaty, tak i co do zákonných známek trestného činu, zejména i co do všech jeho kvalifikací, uplatňovaných v žalobě, i když snad tyto kvalifikace vedle sebe neobstojí pro nemožnost ideálního souběhu mezi nimi čis. 6535.
- při právním hodnocení výroku porotců není však již vázán právním názorem obžaloby a má obžalovaného uznati vinným pouze tím trestným činem, který plně vyčerpává zjištěné jednání obžalovaného, vyloučiv ideální souběh dalších trestných činů čis. 6535.
- porotní soudní sbor smí vyměřiti trest podle § 146 tr. zák. jen, bylo-li otčovství obžalovaného zjištěno výrokiem porotců čis. 6545.
- je zmatkem podle § 344, č. 12 tr. ř., vyměřil-li trest podle tohoto ustanovení, zjistiv si onu okolnost sám čis. 6545.
- článek I, odst. 1 vládní nař. čis. 306/1939 Sb. upravuje pouze formální otázku příslušnosti krajského soudu místo soudu porotního čis. 6564.

Porušení povinnosti povolání viz advokát (kárná rozhodnutí).

- **předpisů zvláště vyhlášených viz uškození na těle z nedbalosti.**

Posudek znalecký viz důkaz znalecký.

Poškození na těle z nedbalosti viz uškození na těle z nedbalosti.

- **zlomyslné cizího majetku viz majetek cizí.**

Potraviný viz obchod s potravinami.

Poučení porotců viz porotci.

Povoz neosvětlený: zavíněný vozky, který, jedá po veřejné silnici v noci a v době nařízeného zatemnění, neopatřil svůj vůz světlem (§ 6 vyhlášky zemského presidenta v Praze ze dne 18. ledna 1934, č. 9 zem. věst.) ani zadním červeným světlem (§ 18, odst. 2 nař. říšského protektora ze dne 25. srpna 1939, Věst. R. Prot. str. 71) čis. 6507.

- jest nerozhodné, že snad trestný výsledek nastal i pro nepřiměřenou jízdu řidiče motocyklu, který mohl, kdyby byl jel opatrně, včas zahlednouti povoz a zabrániti nárazu naň čis. 6507.
- označení bočních obrysů vozidla ve smyslu § 24, odst. 1 vládní nař. čis. 242/1939 Sb. (dopravní řád silniční) se musí státi aspoň dvěma svítilnami, které nesmějí býti umístěny pod vozidlem čis. 6562.

- — zavíněni povozníka (§ 431 tr. zák.), opatřil-li svůj povoz pouze jednou svítilnou visící asi 15 cm od země čis. 6562.

— **jeho ponechání na ulici přes noc:** ustanovení § 422 tr. zák. bylo zrušeno vládním nařízením čis. 242/1939 Sb. s účinností od 1. ledna 1940; ponechání (nezapřaženého) povozu na silnici za noci trestají nyní úřady uvedené v § 47, odst. 3 uvedeného vládního nařízení podle jeho § 32, odst. 2 čis. 6546.

Pracovna donucovací viz donucovací pracovna.

Právo dohledu viz podvod.

- **kárné, jeho výkon viz zlé nakládání při výkonu kárného práva.**
- **obhajoby obviněného:** právo obviněného neudati soudu pravdu, neže rozšiřovati na jeho krivou výpověď, již má býti jiný usvědčen, třebas se jí chtěl obviněný zbaviti viny v trestním řízení proti němu vedeném čis. 6503.
- **podpurné obžaloby viz obžaloba podpurná.**
- **původské (zákon ze dne 24. listopadu 1926, čis. 218 Sb.):** ke skutkové podstatě přečinu podle § 46, odst. 1, č. 3 zákona č. 218/1926 Sb. (o právu původském) a k jejímu rozlišení od skutkové podstaty podle § 45 téhož zákona čis. 6479.
- trestná činnost podle § 46, odst. 1, č. 3 uvedeného zákona záleží v klamavém označení díla čis. 6479.
- jde o zásah do původského práva ve smyslu § 45 zmíněného zákona, padělá-li pachatel poštovní známky vzaté z oběhu, aby je prodával filatelistům čis. 6479.
- v tom, že na nich padělá značku znalce známek, nelze spatřovati klamavé označení díla ve smyslu § 46, odst. 1, č. 3 zákona o právu původském čis. 6479.
- **shromažďovací (zákon ze dne 15. listopadu 1867, čis. 135 ř. z.):** přestupky podle zákona ze dne 15. listopadu 1867, čis. 135 ř. z. (o právu shromažďovacím) trestají od 1. března 1939 správní úřady, nikoli soudy čis. 6578.
- je zmatkem podle § 281, čis. 9; písm. a) tr. ř., odsoudil-li soud pro takový přestupek po 28. února 1939 čis. 6578.
- **volební (zákon ze dne 31. ledna 1919, čis. 75 Sb.):** porušení zákona v ustanovení § 11, odst. 1 zákona ze dne 21. března 1929, č. 31 Sb., byla-li v trestním příkazu vyslovena ztráta práva volebního čis. 6549.

— **zaměňovací viz trest.**

— **žalobní:** bylo-li trestným činem ublíženo fyzické osobě, je jen ona sama oprávněna k soukromé obžalobě ve smyslu § 34, odst. 2 zák. č. 111/1927 Sb.; u právnické osoby je za oprávněného pokládati orgán, povoláný po zákonu k jejímu zastupování (u akciové společnosti představenstvo, nikoli však prokurista) čis. 6504.

- má-li oprávněný orgán více členů, počíná lhůta k podání žádosti za stíhání dnem, kdy se prvý z nich dověděl o trestném činu a o pachatelově osobě čis. 6504.

- — viz též soutěž nekalá.

Promlčení práva k soukromé obžalobě viz obžaloba soukromá.

Propadnutí daru podle § 9 zákona čis. 178/1924 Sb.: předpis § 9 zákona o úplatkářství (zák. č. 178/1924 Sb.) je povahy kogentní čis. 6485.

- — poskytnutý dar nutno prohlásiti za propadlý, i když jím pachatel již disponoval (prodal jej a stržené peníze spotřeboval) čis. 6485.

Prospěch nepatrný ve smyslu zákona o úplatkářství viz úplatkářství.

Protiprávnost přivlastnění (zadržení) viz zpronevěra.

Provinilci mladiství (zákon ze dne 11. března 1931, čís. 48 Sb.): byl-li mladistvému obviněnému povolen podmíněný odklad výkonu trestu, aniž byla zároveň nařízena ochranná výchova, musí býti dán pod ochranný dozor; od tohoto opatření lze upustiti jen, jde-li o čin nepatrného významu a je-li zároveň o náležitý dozor jinak postaráno čís. 6444.

Provedení zmateční stížnosti viz zmateční stížnost.

Průvodní návrh viz návrh průvodní.

Předstížení (§ 51 tr. ř.): přerušení trestního řízení podle § 452, č. 2 tr. ř. není samo o sobě vyšetřovacím úkonem ve smyslu § 51, odst. 3 tr. ř., zakládajícím předstížení čís. 6436.

Přechovávání zločinců viz nadržování zločincům.

- **radiotelefonního zařízení:** obchodní zmocněnec, kterého obchodník oprávněný k prodeji radiotelefonních zařízení (§ 16 zák. čís. 9/1924 Sb.) pověřil prodejem radiových přístrojů, nedopouští se přečinu (zločinu) podle § 24 zákona čís. 9/1924 Sb. tím, že, nemaje sám povolení, drží radiový přístroj určený k předvádění a uskládá je radiové přístroje, byl i byly určeny jen k opravě čís. 6483.
- — k pověření stačí i neformální úmluva mezi oprávněným obchodníkem a pověřeným čís. 6483.
- — pachatel, který přechovával radiotelefonní zařízení od nezjištěné doby do 30. září 1939, přechovával je též za války, i když tak činil v Protektorátě a je protektorátním příslušníkem čís. 6556.
- — osoba, již byla udělena prozatímní (časově omezená) koncese, nedopouští se přečinu podle § 24 zák. čís. 9/1924 Sb. tím, že po uplynutí doby kryté prozatímní koncesí dále přechovává radiový přístroj ve lhůtě stanovené v § 23 uvedeného zákona čís. 6560.

Překročení obžaloby: zmatek podle § 281, č. 9 písm. c) tr. ř. předpokládá, že je — pro materiálně nesprávné posouzení trestného činu — nesprávný výrok rozsudku o tom, vyžaduje-li řízení veřejné či soukromé obžaloby, nebo je-li osoba, vystupující jako žalobce, k tomu oprávněna čís. 6476.

- — není tímto zmatkem, ani zmatkem podle § 281, č. 8 tr. ř., podřadil-li rozsudek zažalovaný skutek obžalovaného jinému zákonnému ustanovení než obžaloba čís. 6476.
- — není překročením obžaloby, byl-li obžalovaný k obžalobě pro zločin veřejného násilí podle § 99 tr. zák. uznán vinným přestupkem opilství podle § 523 tr. zák. čís. 6559.
- — je překročením obžaloby, byl-li obžalovaný uznán vinným zločinem podle § 199, písm. a) tr. zák. pro jinou část své svědecké výpovědi, než pro kterou byl obžalován čís. 6579.

Přerušení trestního řízení: podle § 452, č. 2 tr. ř. není samo o sobě vyšetřovacím úkonem ve smyslu § 51, odst. 3 tr. ř., zakládajícím předstížení čís. 6436.

Přestupek opilství (§ 523 tr. zák.) viz opilství.

Příčinná souvislost: k přičitatelnosti výsledku stačí, že nastal i jen pro nahodilé okolnosti, za nichž pachatel jednal (opominul jednati) čís. 6448.

- — pachatel odpovídá za vše, co je s jeho jednáním (opominutím) spojeno příčinně tak, že by to bez něho nebylo nastalo, i když konkrétní následek ohrožení nastal také proto, že se k příčině, vyvolané pachatelem, přidružily ještě jiné příčiny, spočívající v dalších okolnostech, pachatelem třeba nepředvídaných a nechtěných čís. 6448.
- — spoluzavinění poškozeného ho nezabavuje viny čís. 6448.
- — zavinění vozky, který, jedá po veřejné silnici v noci a v době nařízeného zatemnění, neopatřil svůj vůz světlem (§ 6 vyhlášky zemského

presidenta v Praze ze dne 18. ledna 1934, č. 9 zem. věst.) ani zadním červeným světlem (§ 18, odst. 2 nař. říšského protektora ze dne 25. srpna 1939, Věst. R. Prot., str. 71) čís. 6507.

- — je nerozhodné, že snad trestný výsledek nastal i pro nepřiměřenou jízdu řidiče motocyklu, který mohl, kdyby byl jel opatrně, včas zahlédnouti povoz a zabrániti nárazu naň čís. 6507.
- — předpis druhé věty § 134 tr. zák. o příčinném vztahu vyslovuje zásadu platnou pro celou oblast trestního práva, tedy i pro zákon o obchodě s potravinami (zák. č. 89/1897 ř. z.) čís. 6525.

Příkaz trestní viz trestní příkaz.

Přímý pachatel viz pachatelství přímé.

Příslušnost německých soudů: spáchala-li osoba, podléhající jinak pravomocí soudů Protektorátu Čechy a Morava, trestný čin v budově, prostoru nebo zařízení, které slouží k účelům, uvedeným v § 17, odst. 1 nařízení o výkonu trestního soudnictví v Protektorátu Čechy a Morava ze dne 14. dubna 1939, Říšský zák. I, str. 754, jsou k jeho vyšetření a rozhodnutí příslušné německé trestní stíhací úřady čís. 6531.

- — — tak je tomu u trestných činů, spáchaných v budovách, prostorech a zařízeních, užívaných německými justičními úřady v Protektorátu ke služebním účelům čís. 6531.
- — — protektorátní soudy nejsou příslušné prováděti řízení a rozhodovati o soukromožalobních trestných činech osoby, která není německým státním příslušníkem, vznesl-li pro ně soukromou žalobu německý státní příslušník; k tomu jsou výlučně příslušné německé soudy čís. 6567.
- — — trestný čin pachatele, který není německým státním příslušníkem, náleží k příslušnosti soudu branné moci, byl-li namířen proti německé branné moci, jejím příslušníkům nebo jejímu doprovodu (krádež spáchaná na příslušníku branné moci) čís. 6540.
- — — je-li trestný čin osoby, která není německým státním příslušníkem, namířen proti německé branné moci, jejím příslušníkům nebo jejímu doprovodu, náleží k příslušnosti soudů branné moci čís. 6566.
- — — patří sem nejenom trestné činy spáchané úmyslně, ale i trestné činy z nedbalosti, pokud jen objektivně směřují proti německé branné moci, jejím příslušníkům nebo jejímu doprovodu čís. 6566.
- — — váleční zajatci podléhají co do všech trestných činů spáchaných v době zajetí výlučně válečnému soudnictví; soudnictví Protektorátu je nad nimi vyloučeno čís. 6544
- **soudní:** článek I, odst. 1 vládn. nař. čís. 306/1939 Sb. upravuje pouze formální otázku příslušnosti krajského soudu místo soudu porotního čís. 6564.
- — článek VI. B, čís. 18 uvozovacího zákona k trestnímu řádu, ustanovující, že jsou ku projednávání obžalob pro zločin krádeže příslušné porotní soudy, má-li se podle § 179 tr. z. uložiti trest žaláře mezi pěti a deseti lety, byl zrušen článkem IV. vládního nařízení z 9. listopadu 1939, čís. 306 Sb. čís. 6437.
- — počínaje dnem 1. ledna 1940 jsou k rozhodování o zločinu krádeže kvalifikovaném podle § 179 tr. z. příslušné krajské soudy jako soudy nalézací čís. 6437.
- — soudy Protektorátu Čechy a Morava rozhodují o zahlazení odsouzení, zapsaných v trestních rejstřících, vedených u protektorátních státních zastupitelstev (kromě případů, vyhrazených německému soudnictví v Protektorátu Čechy a Morava) bez ohledu na to, zda je odsouzený (navrhovatel) zdejší či cizí příslušník a zda byl odsouzen zde či v cizině čís. 6532.

- — ustanovení § 422 tr. zák. bylo zrušeno vládním nařízením čís. 242/1939 Sb. s účinností od 1. ledna 1940; ponechání (nezapřaženého) povozu na silnici za noci trestají nyní úřady uvedené v § 47, odst. 3 uvedeného vládního nařízení podle jeho § 32, odst. 2 čís. 6546.
 - — přestupky podle zákona ze dne 15. listopadu 1867, čís. 135 ř. z. (o právu shromažďovacím) trestají od 1. března 1939 správní úřady, nikoli soudy čís. 6578.
 - — je zmatkem podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř., odsoudil-li soud pro takový přestupek po 28. únoru 1939 čís. 6578.
 - — přerušeni trestního řízení podle § 452, čís. 2 tr. ř. není samo o sobě vyšetřovacím úkonem ve smyslu § 51, odst. 3 tr. ř., zakládajícím předstížení čís. 6436.
 - — místem spáchaného činu ve smyslu § 51, odst. 1 tr. ř. je místo, kde byla předsevzata činnost, dovršující pojem trestného činu; u podvodu je jím místo, kde nastalo uvedení v omyl čís. 6457.
 - — viz též příslušnost německých soudů.
- Původské právo (zákon ze dne 24. listopadu 1926, čís. 218 Sb.) viz právo původské.**

Radiotelefonní zařízení, jeho přechovávání viz přechovávání radiotelefonního zařízení.

Reakční okamžik viz automobil.

Reformatio in peius viz zákaz reformace in peius.

Rozhodčí soud nemocenské pojišťovny: je vrchností ve smyslu § 209 tr. zák. čís. 6565.

Rozsudek: k náležitě individualisaci trestného činu, spáchaného obsahem tiskopisu, ve výroku rozsudku stačí, je-li uveden tiskopis, v němž byl uveřejněn závadný článek, jeho datum a číslo, nadpis závadného článku a trestný čin, který jím byl spáchán; zjištění obsahu článku náleží do rozsudkových důvodů čís. 6430.

- uložil-li soud obžalovanému povinnost uveřejnit rozsudkový výrok širšího rozsahu (obsahující i znění závadného článku), uložil mu tím i uveřejnění části důvodů čís. 6430.

Rušení míru domovního (§ 83 tr. zák.): násilím na osobě ve smyslu § 83 tr. zák. rozumí zákon i násilí psychické, zejména i nebezpečné vyhrůžky čís. 6536.

- — vyhrožoval-li pachatel zločinu podle § 83 tr. zák., vniknův do přibýtku, domácí osobě zabitím, je tato jeho činnost plně zhodnocena podřaděním jeho činu předpisu § 83 tr. zák. a nelze ji podřadit ještě i ustanovení § 99 tr. zák. čís. 6536.

Rychlost jízdy: nejvyšší přípustná rychlost jízdy, uvedená v § 106, odst. 1 vládního nařízení čís. 203/1935 Sb., nesmí být překročena, byť byly podmínky jízdy sebe příznivější čís. 6506.

- — jízda vyšší rychlostí je již sama o sobě jednáním, způsobilým přivoditi nebo zvětšiti nebezpečí pro právní statky, uvedené v § 335 tr. zák. čís. 6506.
- — viz též automobil.
- — viz též uškození na těle z nedbalosti.

Rízení adhesní viz adhesní řízení.

- disciplinární viz řízení kárné.

- kárné ve věcech advokátů: kárná rada je vázána odsuzujícím rozsudkem trestního soudu, pokud jím bylo vysloveno, že se odsouzený do-

pustil určitého trestného činu; tato vázanost trvá, dokud je tu onen rozsudek, jehož věcnou správnost nemůže kárná rada přezkoumávatí rozborem průvodní látky čís. 401 dis.

- — — opatření podle § 17 kárného statutu pro advokáty a kandidáty advokacie (zastavení výkonu advokacie) nemusí býti omezeno na dobu trestního řízení, které k němu dalo podnět, nýbrž může býti vysloveno bez časového omezení a trvati i za kárného řízení, zahájeného na základě pravoplatného odsuzujícího rozsudku čís. 404 dis.
- — — lze je však vydati jen za trestního řízení, nikoli za kárného řízení, zahájeného po jeho skončení čís. 404 dis.
- — — obviněný advokát není sice povinen zjednávatí svým vyjádřením v kárném řízení materiál ke svému usvědčení, dopouští se však kárného přečinu zlehčení cti a vážnosti stavu, snižuje-li takovým svým vyjádřením, tvrdě v něm vědomě nepravdu, bez potřeby a účelu kolegu advokáta čís. 407 dis.
- — — provozováním advokacie ve smyslu § 13, písm. b) kár. stat. jest i advokátní činnost v ojedinelém případě čís. 409 dis.
- — — nezáleží na tom, že účinnost úkonu, provedeného v době suspense, nastala až po jejím uplynutí čís. 409 dis.
- — — je též nerozhodné, že advokát jednal z úsluhy ke klientovi čís. 409 dis.
- — — obviněného neomlouvá, že svůj čin nepokládal za kárně trestný čís. 409 dis.
- — — ve věcech soudců: kárný soud smí prejudiciálně řešiti všechny skutkové i právní otázky, závažné pro rozhodnutí kárného případu, nestanoví-li zákon jinak čís. 402 dis.
- — — porotní: okolnost, že si porotci nevyžádali poučení ve smyslu § 327, odst. 2 tr. ř. písemnou žádostí vrchního porotce, nýbrž tak, že jeden z nich přivolal předsedu porotního soudu, není zmatkem podle § 344, čís. 4 tr. ř.; neplatností je ohroženo jen nešetření ustanovení posledního odstavce § 327 tr. ř. čís. 6449.
- — — před krajskými soudy: sborové soudy prvé stolice se od 1. ledna 1940 usnášejí ve sborech tří soudců, i když veřejný žalobce před tímto dnem navrhl, aby věc rozsoudil samosoudce, a i když již samosoudce před tím ve věci jednal čís. 6503.
- — — soud nebyl náležitě obsazen, projednával-li věc proti předpisu čl. IV, bod 2 vládní nař. čís. 306/1939 Sb. místo senátu samosoudce čís. 6520.
- — — tuto skutečnost lze s úspěchem vytýkati jako zmatek podle § 281, čís. 1 tr. ř. jen, uplatnil-li ji stěžovatel včas, to jest ihned, jakmile si uvědomil obsazení soudu samosoudcem; netřeba, aby si též uvědomil, že se takové obsazení soudu přiči zákonu čís. 6520.
- — — navázal-li soud při dalším hlavním přelíčení tam, kde skončil přelíčení odročené podle § 276 tr. ř., protože usoudil, že dojem z odročeného hlavního přelíčení není v myslích soudců setřen, sluší obě hlavní přelíčení považovati za souvislý celek čís. 6520.
- — — v takovém případě nemůže stěžovatel uplatniti vadné obsazení soudu při dalším roku, uvědomil-li si obsazení soudu již při roku odročeném čís. 6520.
- — — v trestním řízení o zločinech, přikázaných čl. I vládní nař. čís. 306/1939 Sb. k příslušnosti krajských soudů i v těch případech, kdy na ně zákon stanoví trest delší než pět let, nutno vůbec použití předpisů o řízení před krajskými soudy, i v otázce zřízení obhájce obžalovanému a v otázce opravných prostředků čís. 6530.

Shromažďovací právo viz právo shromažďovací.

Služební výkon ve smyslu § 81 tr. zák.: ke služebnímu výkonu berního vykonavatele náleží nejen akt zabavovací, ale i odnesení zabavených peněz z bytu povinného a jejich odevzdání příslušnému úřadu čis. 6539.

Smilstvo násilné: skutková podstata zločinu násilného smilstva podle § 127 tr. zák. nevyžaduje, aby došlo k řádné souloži; není k ní ani třeba, aby pachatelův pohlavní úd vnikl do ženina pohlavního ústrojí čis. 6480.

— k pokusu násilného smilstva podle §§ 8, 125 tr. zák. stačí za ostatních jeho předpokladů každé jednání, vedoucí ke skutečnému provedení mimomanželské souložce čis. 6480.

— ideální souběh mezi zločinem podle § 127 tr. zák. a zločiny podle §§ 131, 132, III tr. zák. je možný čis. 6535.

— svedení k němu viz svedení ke smilstvu.

— **proti přirozenosti:** zločinu podle § 129 I, písm. b) tr. zák. se dopouští jako spolupachatel i ten, kdo osobě téhož pohlaví propůjčí své tělo ke smilstvu buď tak, že na vlastním těle trpí její smilné činy, nebo že je sám páše na jejím těle čis. 6444.

Souběh: nezasáhl-li kámen osobu A., po níž jí pachatel hodil v úmyslu, vyžadovaném předpisem § 411 tr. zák., nýbrž osobu B., kterou nechtěl zasáhnouti, jde o souběh přestupku podle §§ 8, 411 tr. zák. na osobě A. s přestupkem podle § 431 tr. zák. na osobě B. čis. 6477.

— byl-li napaden při omezování osobní svobody lehce zraněn, je čin trestný podle druhé věty § 94 tr. zák.; poňanění tu nelze podřadit i skutkové podstatě přestupku podle § 411 tr. zák. čis. 6495.

— tvoří-li jednotlivé akty trestné činnosti obžalovaného, namířené proti těmž právnímu statku a porušující též trestní zákon, místně i časově jediný celek, nemůže lhůta k podání soukromé obžaloby počítati dříve, než byla tato jednotná trestná činnost dovršena; jde-li však o řadu samostatných činů, porušujících po určitou dobu též právní statek a též trestní zákon, vzniká žalobní právo u každého z nich zvláště čis. 6504.

— ustanovení § 265 tr. ř. se vztahuje i na případy, v nichž podle zákona není možné jednotné trestní řízení o všech trestných činech obžalovaného, ježto náleží částečně k příslušnosti autonomních soudů Protektorátu Čechy a Morava, částečně k příslušnosti říšskoněmeckých soudů čis. 6524.

— nutno tedy podle § 265 tr. ř. přihlídnouti k trestu, uloženému za sbíhající se trestný čin dřívějším rozsudkem soudu, příslušného podle obecného říšského práva čis. 6524.

— ideální souběh mezi zločinem podle § 127 tr. zák. a zločiny podle §§ 131, 132, III tr. zák. je možný čis. 6535.

— vyhrožoval-li pachatel zločinu podle § 83 tr. zák., vniknuv do přibytku, domácí osobě zabitím, je jeho činnost plně zhodnocena podřazením jeho činu předpisu § 83 tr. zák. a nelze ji podřadit ještě i ustanovení § 99 tr. zák. čis. 6536.

— použil-li pachatel krádeže násilí, aby unikl svým pronásledovatelům a zároveň aby se zachoval v držení odcizených věcí, nejde o souběh ustanovení § 174 I, písm. b) tr. zák. s ustanovením § 98 tr. zák., nýbrž lze jeho čin podřadit pouze speciálnějším ustanovení § 174 I, písm. b) tr. zák. čis. 6564.

Soudce: kárná rozhodnutí: kárný soud smí prejudiciálně řešiti všechny skutkové i právní otázky, závažné pro rozhodnutí kárného případu, nestanoví-li zákon jinak čis. 402 dis.

— sekretář vrchního soudu je pomocným soudcem ve smyslu §§ 1 a 3 zák. o soudní organizaci čis. 217/1896 ř. z. čis. 402 dis.

— služební přecím podle § 2 zák. čis. 46/1868 ř. z., odíral-li sekretář vrchního soudu, pověřený vedením oddělení právní pomoci, vykonávati určité služební úkony, spadající do oboru soudce k dožádání činného nebo soudce vyšetřujícího čis. 402 dis.

— soudcovský úředník není oprávněn odepřiti poslušnost formálně oprávněnému příkazu, i když jej nepokládá za věcně správný a oprávněný čis. 402 dis.

— obviněného neomlouvá, že nerozpoznal kárnou závadnost svého jednání čis. 402 dis.

— po stránce subjektivní stačí ke skutkové podstatě kárného přečinu i neobalost, a to i nedbalost nevědomá čis. 402 dis.

Soudy branné moci: trestný čin pachatele, který není německým státním příslušníkem, náleží k příslušnosti soudů branné moci, byl-li namířen proti německé branné moci, jejím příslušníkům nebo jejímu doprovodu (krádež spáchaná na příslušníku branné moci) čis. 6540.

— je-li trestný čin osoby, která není německým státním příslušníkem, namířen proti německé branné moci, jejím příslušníkům nebo jejímu doprovodu, náleží k příslušnosti soudů branné moci; patří sem nejenom trestné činy spáchané úmyslně, ale i trestné činy z nedbalosti, pokud jen objektivně směřují proti německé branné moci, jejím příslušníkům nebo jejímu doprovodu čis. 6566.

— sborové, jejich obsazení viz řízení před krajskými soudy.

— **porotní viz porotní soudy.**

— **válečné:** váleční zajatci podléhají co do všech trestných činů spáchaných v době zajetí výlučně válečnému soudnictví; soudnictví Protektorátu je nad nimi vyloučeno čis. 6544.

Souhlas obviněného se čtením protokolu: souhlasil-li obžalovaný s tím, aby byl u hlavního přelíčení čten zápis o výslechu znalců (spolubobalovaných, svědků), slyšených v přípravném vyšetřování, může svůj souhlas odvolati jen, může-li býti výpověď těchto osob v podstatných bodech doplněna nebo vysvětlena, zejména co do nových okolností čis. 6431.

Soukromá obžaloba viz obžaloba soukromá.

Soukromoprávní nároky viz nároky soukromoprávní.

Soukromý účastník viz účastník soukromý.

Soutěž nekalá (zákon ze dne 15. července 1927, čis. 111 Sb.): tvoří-li jednotlivé akty trestné činnosti obžalovaného, namířené proti těmž právnímu statku a porušující též trestní zákon, místně i časově jediný celek, nemůže lhůta k podání soukromé obžaloby počítati dříve, než byla dovršena tato jednotná trestná činnost čis. 6504.

— jde-li však o řadu samostatných činů, porušujících po určitou dobu též právní statek a též trestní zákon, vzniká žalobní právo u každého z nich zvláště čis. 6504.

— lhůtu, stanovenou § 34, odst. 2 zák. čis. 111/1927 Sb. (proti nekalé soutěži), nutno v posléz uvedeném případě počítati od doby; kdy se oprávněný dověděl o jednotlivých porušeních chráněného statku nebo o porušeních, spáchaných v jednotlivých časových úsecích čis. 6504.

— pokračuje-li tu pachatel ve své činnosti i po podání stíhacího návrhu, může pro ni býti odsouzen jen, byl-li včas podán nový stíhací návrh čis. 6504.

— bylo-li trestným činem ublíženo fyzické osobě, je jen ona sama oprávněna k soukromé obžalobě ve smyslu § 34, odst. 2 zák. čis. 111/1927 Sb.; u právnické osoby je za oprávněného pokládati orgán, povoláný po zákonu k jejímu zastupování (u akciové společnosti představenstvo, nikoli však prokuristu) čis. 6504.

— má-li oprávněný orgán více členů, počíná lhůta k podání žádosti za stíhání dnem, kdy se prvý z nich dověděl o trestném činu a o pachatelské osobě čis. 6504.

— ke skutkové podstatě přečinu podplácení podle § 30 zák. č. 111/1927 Sb. (proti nekalé soutěži); pokud ji naplňuje získání zaměstnance podnikem nabídkou lepších pracovních podmínek čis. 6571.

— k pojmu »výdělečné činnosti« ve smyslu § 32 téhož zákona čis. 6571.

- jest li činnost zaměstnance podniku, který uzavírá obchody pro jiného soutěžitele v předpokladu, že mu provise z nich bude připsána k dobru až u něho nastoupí místo č. 6571.

Souvislost příčinná viz příčinná souvislost.

Spolupachatelství: zločinu podle § 129 I, písm. b) tr. zák. se dopouští jako spolupachatel i ten, kdo osobě téhož pohlaví propůjčí své tělo ke smilstvu buď tak, že na vlastním těle trpí její smilné činy, nebo že je sám páše na jejím těle č. 6444.

- k jeho pojmu u zločinu podle § 93 tr. zák. č. 6490.

Spoluvina (§ 5 tr. zák.): spoluvinníka nutno s hlediska trestního zákona posuzovat jako přímého pachatele č. 6425.

- spoluvina pomocí při trestném činu podle § 5 zák. je možná jen do okamžiku jeho dokonání č. 6513.
- pomoc poskytnutá po této době je účastenstvím ve smyslu § 5 tr. zák., dohodl-li se o ní pomocník před tím s pachatelem č. 6513.
- jinak je trestná jen v mezích § 6 zák. č. 6513.
- k pojmu nedokonaného svádění podle § 9 tr. zák.; patří sem i případ, v němž se sváděný pokusil absolutně nezpůsobilým prostředkem nebo na absolutně nezpůsobilém předmětu o čin, k němuž ho pachatel svedl; zločinem ve smyslu tohoto ustanovení je netoliko jednání přímého pachatele, nýbrž i jednání spoluvinníka a účastníka (nedokonané svádění ke spoluvině nebo k účastenství na zločinu) č. 6523.
- souhlas s pachatelovým činem nestačí k nastrojení ve smyslu § 5 tr. zák., není-li zjištěno, že jím bylo v pachateli vzbuzeno rozhodnutí spáchatí činu; lze v něm však po případě spatřovati pomáhání (psychické) ve smyslu téhož zákonného ustanovení č. 6557.
- vydá-li sváděný u soudu křivé svědectví, jest uchazečova činnost spoluvinou na jeho zločinu křivého svědectví podle §§ 5, 197, 199, písm. a) tr. zák. č. 6476.
- spoluvina na přečinu podle § 9, odst. 3 zák. č. 124/1924 Sb. je možná č. 6514.
- ke spoluvině na zločinu podle § 205 a) tr. zák. se vyžaduje, aby spoluvinník, věda o pachatelově nepříznivé finanční situaci a znaje jeho dluhy, podporoval jeho činnost ve společném zlém úmyslu poškodit věřitele č. 6534.

Spoluzavinění poškozeného: nezbavuje viny pachatele, který se sám provinil nebdalostí ve smyslu § 335 tr. zák. č. 6448, 6507.

Správce vnucený viz úředník veřejný.

Stavitel: předpisuje-li zákonodárce více současných opatření na ochranu zdraví a života, dopustí se ten, jemuž je zákon ukládá, jednání nebo opominutí podle § 335 tr. z., zanedbá-li i jen jedno z nich a vzejde-li z toho poškození statků, chráněných § 335 tr. z. č. 6481.

- zavínění stavitele, nařídil-li proti předpisu vlád. nař. č. 53/1931 Sb., aby bylo pro výtah materiálu použito vadného neupotřebitelného lana, a nepřesvědčil-li se, že bylo provedeno nařízené jím zajištění výtahu, ač musil vědět, že jeho stavbyvedoucí nestačí na řádné provádění dohledu nad větším počtem staveb č. 6481.

Stíhací návrh viz soutěž nekalá.

Stížnost podle § 2 zák. č. 3/1878 ř. z.: obžalovanému nepřislouží stížnost do usnesení, jímž byla podle § 1, č. 1 zák. č. 3/1878 ř. z. zamítnuta zmáteční stížnost, kterou v jeho prospěch ohlásili jeho zákonní zástupci č. 6475.

Svádění ke zneužití moci úřední (§ 105 tr. zák.): k pojmu »porušení úřední povinnosti« ve smyslu § 105 tr. zák.: je sváděním státního zástupce k jejímu porušení, snaží-li se ho pachatel ve věci jemu k vyřízení svěřené pohnouti k intervenci u vyšetřujícího soudce za tím účelem, aby nebyl vyšetřovaneč vydán po skončení trestního řízení policií, jak ona o to žádala č. 6537.

- — taková intervence by porušovala úřední povinnost státního zástupce, která mu velí dbáti toho, aby nebyl nijak rušen řádný chod úředních úkonů vyšetřujícího soudce č. 6537.

— nesejde na tom, že takové upozornění není jeho přímou úřední povinností č. 6537.

- s hlediska skutkové podstaty zločinu podle § 105 tr. zák. je nerozhodné, zda byl dar poskytnut přímo nebo nepřímo (členy úřednickovy rodiny) č. 6537.

— **nedokonané (§ 9 tr. zák.):** nedokonané svádění podle § 9 tr. zák. předpokládá jen, že se pachatel bezvýsledně pokusil přiměti určitou osobu, aby spáchala určitý trestný čin; nezáleží na tom proč jeho působení zůstalo bez výsledku; skutková podstata podle § 9 tr. zák. by byla vyloučena jen, kdyby činnost, k níž pachatel sváděl, byla naprosto nezpůsobilá k dosažení zamýšleného výsledku č. 6474.

- patří sem i případ, v němž se sváděný pokusil absolutně nezpůsobilým prostředkem nebo na absolutně nezpůsobilém předmětu o čin, k němuž ho pachatel svedl č. 6523.

— zločinem ve smyslu tohoto ustanovení je netoliko jednání přímého pachatele, nýbrž i jednání spoluvinníka a účastníka (nedokonané svádění ke spoluvině nebo k účastenství na zločinu) č. 6523.

Svedení ke smilstvu (§ 132 III tr. zák.): svěření k vyučování odpovídá i takový poměr mezi svůdcem a vyučovanou osobou, u něhož je buď normou stanovena nebo obecně předpokládána svůdcova povinnost bdíti nad mravním chováním a neporušeností vyučované osoby č. 6489.

- je nerozhodné, zda se svěřená osoba dala svěsti vlivem svůdcovy autority nebo jiným jeho působením na její vůli č. 6489.

— vyučováním ve smyslu ustanovení § 132 III. tr. zák. je i vyučování soukromé a nesejde na tom, že je vyjednala sama svedená osoba č. 6489.

- pokud má soud, neshledav v pachatelově činu skutkovou podstatu zločinu svedení ke smilstvu podle § 132 III. tr. zák., zkoumati, nenaplnuje-li jeho jednání skutkovou podstatu útisku č. 6489.

— ideální souběh mezi zločinem podle § 127 tr. zák. a zločiny podle §§ 131, 132 III. tr. zák. je možný č. 6535.

Svědecká výpověď křivá viz svědectví křivé.

Svědectví křivé (§ 199, písm. a) tr. zák.): křivého svědectví ve smyslu § 199, písm. a) tr. z. se dopouští i svědek, který úmyslně zamlčí skutečnosti jemu známé č. 6468.

- zlý úmysl tu záleží již ve svědkově vědomí, že vypovídá jako svědek a že nevypovídá pravdu č. 6468.

— nezáleží na tom, zda šlo o okolnosti rozhodné či nerozhodné a mohli-li svědectví mít vliv na rozhodnutí soudu č. 6468.

- skutková podstata zločinu křivého svědectví podle § 199, písm. a) tr. zák. nevyžaduje, aby pachatel chtěl nebo mohl svou křivou výpovědí někomu způsobit škodu č. 6576.

— po stránce subjektivní stačí, že pachatel ví, že vypovídá jako svědek nepravdu č. 6576.

- ke skutkové podstatě zločinu podle § 199, písm. a) tr. z., spáchaného ucházením se o křivé svědectví č. 6476.

— nezáleží tu na způsobu a intenzitě působení na svědkovu vůli č. 6476.

- čin je dokonán již působením na svědka, i když zůstalo bezvýsledným č. 6476.

— použije-li pachatel dopisu, je čin dokonán, jakmile dopis dojde sváděného č. 6476.

- pozdější odvolání výzvy ke křivému svědectví nečiní pachatele beztrestným č. 6476.

— je nerozhodné, že se sváděný může vzdáti svědectví podle § 339 c. ř. s. č. 6476.

- křivá výpověď, kterou v trestním řízení vydá pachatel (účastník) trestného činu, slyšený jako svědek, netvoří jen tehdy skutkovou podstatu zločinu křivého svědectví podle § 199, písm. a) tr. zák., chce-li se jí vyhnouti doznání k trestnému činu, o němž je právě vyslýchán jako o předmětu tohoto trestního řízení (a o němž měl tedy být podle skutečného stavu věci slyšen jen jako obviněný), nikoli však i tehdy, tají-li jí jiný, v tomto řízení nevyšetřovaný trestný čin č. 6472.
- pokud může být jeho křivá svědecká výpověď v posléz uvedeném případě beztrestnou pro neodolatelné donucení č. 6472.
- právo obviněného neudati soudu pravdu, nelze rozšiřovati na jeho křivou výpověď, již má být jiný usvědčen, třeba se jí chtěl obviněný zbaviti viny v trestním řízení proti němu vedeném č. 6503.
- křivá výpověď, vydaná svědkem před soudem v řízení pro pokoutnictví podle min. nař. č. 114/1857 ř. z., je svědectvím, složeným před soudem a podléhá sankci § 199, písm. a) tr. zák. č. 6554.
- nezáleží na tom, že bylo řízení prováděno soudem místně nepřislušným č. 6554.
- je překročením obžaloby, byl-li obžalovaný uznán vinným zločinem podle § 199, písm. a) tr. zák. pro jinou část své svědecké výpovědi, než pro kterou byl obžalován č. 6579.

Svědék: svědecký výslech obhájcův o tom, co mu jako obhájci svěřil obviněný, není zmatečný č. 6502.

- zmatečnost podle § 344, č. 4 tr. ř. tvoří jen přísahný výslech svědka, jehož slabomyslnost nebo zeslabená duševní činnost (§ 175, č. 5 tr. ř.) byla soudem již před tím, než ho vzal do přísahy, tak zjevná nebo návrhy a tvrzením stran napověděna nebo jinak výsledky řízení osvědčena, že mu dala podnět k úvahám a usnášení se o tom, má-li být svědek vzat do přísahy či má-li být slyšen nepřísahně; nestačí pouze zeslabená schopnost vnímat nebo upamatovati se, musí jíti o značné zeslabení č. 6435.

Svěření k vyučování ve smyslu § 132 III. tr. zák. viz svědění ke smilstvu.

- ve smyslu § 183 tr. zák. viz zpronevěra.

Svoboda osobní viz omezování osobní svobody.

Škoda: soukromým účastníkem ve smyslu § 47 tr. ř. je ten, komu z veřejno-žalobního trestného činu vznikla hmotná škoda a jenž se připojil k trestnímu řízení, aby v něm uplatnil svůj nárok na její náhradu č. 6528.

- nestačí pouhý ideální zájem na potrestání pachatele č. 6528.
- pro přípustění za soukromého účastníka stačí i tvrzení, že vznikla z trestného činu škoda, musí tu však být určitá rozumná souvislost mezi tvrzeným nárokem a trestným činem i pachatelem č. 6528.
- soukromému účastníku přísluší právo působiti k usvědčení pachatele (právo podpírné obžaloby podle § 48 tr. ř.) jen za tím účelem, aby byl zjištěn podklad pro uplatňování jeho soukromoprávních nároků č. 6528.
- škoda je objektivní podmínkou vyšší trestnosti podle § 94 tr. zák.; její rozsah je nerozhodný; náhrada škody nebrání použití vyšší sazby podle § 94 tr. zák. č. 6490.
- byl-li napadený při omezování osobní svobody lehce zraněn, je čin trestný podle druhé věty § 94 tr. zák.; poranění tu nelze podřaditi i skutkové podstatě přestupku podle § 411 tr. zák. č. 6495.
- učinil-li zákazník v mylném předpokladu, vyvolaném v něm pachatelem, náklad, který by jinak nebyl učinil, je poškozen na svém majetku (§ 197 tr. zák.), ježto se onen předpoklad nesplnil č. 6443.
- při podvodu, spáchaném vylákáním zboží, je škodou prodejní, nikoli výrobní cena zboží č. 6499.
- nelze mluvit o škodě ve smyslu § 197 tr. zák., bylo-li činem porušeno pouze právo dohledu, jehož účelem jest ochrana státního majetku, nikoli tento majetek sám č. 6557.

Těžké ublížení na těle viz uškození na těle úmyslné.

Tisk (zákon ze dne 30. května 1924, č. 124 Sb. ve znění vyhlášky č. 145/1933 Sb.): ke skutkové podstatě přestupku podle § 4 zákona č. 124/1924 Sb.

- stačí po stránce objektivní, že stíhaný článek tvoří skutkovou podstatu některého z trestných činů, uvedených v § 1 téhož zákona, a po stránce subjektivní, že si odpovědný redaktor při náležitě pozornosti a opatrnosti mohl a měl uvědomiti obsah článku, že to však z nedbalosti opominul č. 6469.
 - nezáleží na subjektivním zavinění původce článku, ani na tom, zda si odpovědný redaktor uvědomil urážlivou povahu článku č. 6469.
 - předpis § 2 zákona o ochraně cti stíhá nejen původce pomluvy, nýbrž i toho, kdo dále sdělil skutečnost, dotýkající se cti č. 6469.
 - ani pravdivé zprávy o veřejném soudním jednání nepoživají imunity č. 6469.
 - uveřejnění rozsudku podle § 7 zákona č. 124/1924 Sb. je obligatorní, navrhne-li je žalobce č. 6430.
 - není tu třeba — na rozdíl od uveřejnění rozsudku podle § 12 zákona č. 108/1933 Sb. —, aby bylo v zájmu veřejném nebo v odůvodněném zájmu žalobce č. 6430.
 - k náležité individualisaci trestného činu, spáchaného obsahem tiskopisu, ve výroku rozsudku stačí, je-li uveden tiskopis, v němž byl uveřejněn závadný článek, jeho datum a číslo, nadpis závadného článku a trestný čin, který jím byl spáchán; zjištění obsahu článku náleží do rozsudkových důvodů č. 6430.
 - uložil-li soud obžalovanému povinnost uveřejniti rozsudkový výrok širšího rozsahu (obsahující i znění závadného článku), uložil mu tím i uveřejnění části důvodů č. 6430.
 - ke skutkové podstatě přečinu podle § 9, odst. 3 zák. č. 124/1924 Sb.: při posouzení otázky, je-li nově vydávaný časopis pokračováním zastaveného časopisu, nezáleží na tom, že se změnilo osoby, zúčastněné na vydávání č. 6514.
 - je nerozhodné, že byl nový časopis úředně povolen č. 6514.
 - spoluvina na tomto přečinu ve smyslu § 5 tr. zák. je možná č. 6514.
 - po stránce subjektivní je třeba, aby spoluvinník věděl o tom, že bylo vydávání časopisu zastaveno a že časopis, na jehož vydávání se vztahuje jeho činnost, je totožný se zastaveným časopisem č. 6514.
- Trapný stav:** k pojmu »trapný stav« ve smyslu § 195 tr. zák.; k jeho naplnění není třeba vyššího stupně tělesné útrapy a trýzně č. 6456.
- Trest:** podle § 55 tr. zák. lze trest doplniti některými ze ztřeštění podle § 19 tr. zák. jen, byl-li skutečně zmírněn č. 6464.
- je zmatkem podle § 281, č. 11 tr. ř., byl-li takto doplněn trest-vyměřený v nejvyšší hranici použité trestní sazby č. 6464.
 - rozhodne-li se poroční soud (§ 338 tr. ř.) zmírniti trest doživotního žaláře v trest dočasnýho žaláře, nesmí překročiti nejvyšší hranici dočasnýho žaláře, stanovenou předpisem § 17 tr. zák. (dvacet let) č. 6456.
 - hrozil-li pachatel zločinu podle § 99 tr. zák. vraždou a zhárstvím, je trest vyměřiti podle druhé sazby § 100 tr. zák.; není třeba, aby pachatel zamýšlel skutečně přivoditi zlo, jimž hrozil č. 6450.
 - uznav obžalovaného vinným přestupkem podle § 14, č. 2 zákona o obchodu s potravinami, může soudce voliti mezi dvěma tresty, uvedenými v § 14 téhož zákona č. 6519.
 - článku II. vládního nařízení č. 306/1939 Sb. lze použiti jen, je-li sazba vyšší pěti roků odůvodněna hodnotou odcizených věcí č. 6564.
 - byl-li proti trestnímu příkazu (§ 10 zák. č. 31/1929 Sb.) podán odpor, nesmí ani nalézací ani odvolací soud uložiti přísnější trest na svobodě nebo na penězích, než jaký byl uložen trestním příkazem, leč by se skutkový podklad rozhodnutí podstatně změnil; přísnějším trestem jest i změna podmíněného trestu v nepodmíněný č. 6494.

- je zmatkem podle § 281, čís. 11 tr. ř. (vykročením z moci trestní), ustanovil-li soud zkušební dobu čtyřletou, ač uložil trest na svobodě do šesti měsíců čís. 6444.
- podle § 1 zák. čís. 91/1934 Sb.: trest, vyměřený podle § 1 zákona č. 91/1934 Sb., nelze dále snížit podle § 338 tr. ř. čís. 6460.
- podle § 265 tr. ř.: spáchal-li obžalovaný krádeže, o nichž má být rozhodnuto, částečně před dřívějším odsouzením pro krádež, částečně po něm, a nelze-li na tyto dvě skupiny krádeží podle zásad vyslovených v rozh. čís. 6003, 6146 Sb. n. s. užít ustanovení § 265 tr. ř., je soud oprávněn přihlídnouti k uvedenému dřívějšmu trestu při úvahách o kvalifikaci podle § 176 II, písm. a) tr. zák. a o přípustnosti zadržení obžalovaného v donucovací pracovně čís. 6541.
- — ustanovení § 265 tr. ř. se vztahuje i na případy, v nichž podle zákona není možné jednotné trestní řízení o všech trestných činech obžalovaného, ježto náleží částečně k příslušnosti autonomních soudů Protektorátu Čechy a Morava, částečně k příslušnosti říšskoněmeckých soudů čís. 6524.
- — nutno tedy podle § 265 tr. ř. přihlídnouti k trestu, uloženému za sbíhající se trestný čin dřívějším rozsudkem soudu, příslušného podle obecného říšského práva čís. 6524.

Trestní příkaz: byl-li proti trestnímu příkazu (§ 10 zák. č. 31/1929 Sb.) podán odpor, nesmí ani nalézací ani odvolací soud uložit přísnější trest na svobodě nebo na penězích, než jaký byl uložen trestním příkazem, leč by se skutkový podklad rozhodnutí podstatně změnil; přísnějším trestem je i změna podmíněného trestu v nepodmíněný čís. 6494.

- — je porušením předpisu § 10, odst. 1 zákona ze dne 21. března 1929, č. 31 Sb., vydal-li okresní soud trestní příkaz pro čin, k němuž se obviněný podle trestního oznámení (učiněného nikoli na podkladě vlastního služebního postřehu četnictva) výslovně nedoznal čís. 6550.
- — porušení zákona v ustanovení § 11, odst. 1 zákona ze dne 21. března 1929, čís. 31 Sb., byla-li v trestním příkazu vyslovena ztráta práva volebního čís. 6549.
- **soudnictví nad mládeží** viz provinilci mladiství.

Účastenství viz spoluvina.

Účastník soukromý: soukromým účastníkem ve smyslu § 47 tr. ř. je ten, komu z veřejnozabobního trestného činu vznikla škoda a jenž se připojil k trestnímu řízení, aby v něm uplatnil svůj nárok na její náhradu čís. 6528.

- — nestačí pouhý ideální zájem na potrestání pachatele čís. 6528.
- — pro připuštění za soukromého účastníka stačí i tvrzení, že vznikla z trestného činu škoda, musí tu však být určitá rozumná souvislost mezi tvrzeným nárokem a trestným činem i pachatelem čís. 6528.
- — soukromému účastníku přísluší právo působiti k usvědčení pachatele (právo podpůrné obžaloby podle § 48 tr. ř.) jen za tím účelem, aby byl zjištěn podklad pro uplatňování jeho soukromoprávních nároků čís. 6528.

Účinná lítost viz lítost účinná.

Ucházení se o křivé svědectví viz svědectví křivé.

Ukládání trestu viz trest.

Ukrývání zločinců viz nadržování zločincům.

Úmysl: u krádeže musí být i cena věci, rozhodná pro kvalifikaci činu, pojata do pachatelova zlého úmyslu; stačí tu však dolus eventualis čís. 6464.

- ke zlému úmyslu je podle § 1 tr. z. třeba, aby pachatel zlo spojené se zločinem uvážil a pro ně se rozhodl; zlý úmysl tudíž předpokládá jednak činnost myšlenkovou, jednak činnost vůle; obě tyto složky zlého úmyslu musejí být dány a zjištěny čís. 6465.
- skutková podstata zločinu těžkého poškození na těle podle § 155, písm. a) tr. z. vyžaduje, aby pachatel způsobil poranění, byť i jen lehké, v obmyslu způsobiti některý z těžkých následků, uvedených v § 152 tr. z.; bylo-li poranění přivoděno takovým nástrojem a takovým způsobem, s nímž bývá obyčejně spojeno nebezpečí života (prvá věta § 155, písm. a) tr. z.), netřeba uvedený úmysl zvláště dokazovati; stačí tu, že si byl pachatel vědom životu nebezpečné povahy nástroje a způsobu jeho použití; jinak (druhá věta § 155, písm. a) tr. z.) je třeba zjišiti, že pachatel před činem nebo při něm přímo uvážil (představil si a poznal) zlo uvedené v § 152 tr. zák. (činnost myšlenková) a že se pro ně rozhodl (činnost vůle) čís. 6465.
- zlý úmysl ve smyslu § 199, písm. a) tr. zák. záleží již ve svědkově vědomí, že vypovídá jako svědek a že nevypovídá pravdu čís. 6468.
- zlý úmysl podle § 1 tr. zák. předpokládá, že tu není skutečností, vylučujících jednak pachatelovu schopnost poznati bezprávnost zamýšleného skutku, jednak jeho svobodu vůle čís. 6471.
- žádná z těchto dvou složek pachatelova duševního života nesmí být porušena, aby mu bylo lze přičítati čin k vině čís. 6471.
- opilost vylučuje zlý úmysl (§ 2, písm. c) tr. z.), nebyl-li pro ni pachatel s to poznati protiprávnost činu, k němuž byl nutkán pozitivním lihovin, nebo řídití svou vůli a určovati své jednání podle správného rozpoznání čís. 6471.
- okolnost, že má pachatel podvodu za obelstveným pohledávkou nebo že je o tom mylně přesvědčen, může vyloučiti jeho poškozovací úmysl čís. 6497.

Úpadek podvodný viz podvodný úpadek.

- z **nedbalosti:** ke skutkové podstatě přečinu podle § 486, č. 2 tr. zák.: poškození věřitelů tu nastává tím, že dlužník neschopný platiti činí nové dluhy a dluhy platí na jejich úkor; dělání nových dluhů poškozuje jednak staré věřitele, jestliže se přistoupením nových věřitelů zmenší kvota jejich uspokojení, jednak nové věřitele, nabudou-li jako vzájemnou hodnotu pochybnou, často i značně nižší pohledávku čís. 6542.
- — s hlediska této skutkové podstaty je nerozhodné, proč se stal dlužník neschopným platiti čís. 6542.
- — není třeba, aby bylo zahájeno vyrovnací nebo konkursní řízení čís. 6542.

Úplatkářství (zákon ze dne 3. července 1924, čís. 178 Sb.): dá-li si veřejný činitel poskytovat prospěch na základě dohody, uzavřené výslovně nebo mlčky mezi ním a poskytovateli, nutno otázku, jde-li o nepatrný prospěch ve smyslu § 2, odst. 2 a § 3, odst. 2 zákona č. 178/1924 Sb. (o úplatkářství), posouditi podle součtu poskytnutých úplatků čís. 6508.

- pojem nepatrného prospěchu čís. 6508.
- u přečinu podle § 2, odst. 1 a § 3, odst. 1 zákona o úplatkářství není třeba, aby byl pachatelovým jednáním dotčen důležitý veřejný zájem čís. 6508.
- předpis § 9 zákona o úplatkářství (zák. č. 178/1924 Sb.) je povahy kogentní čís. 6485.
- poskytnutý dar nutno prohlásiti za propadlý, i když jím pachatel již disponoval (prodal jej a stržené peníze spotřeboval) čís. 6485.

Urážka viz ochrana cti.

— **tiskem** viz tisk.

— **mravopočestnosti (§ 516 tr. zák.):** necudný čin spáchaný na veřejném místě (sílnici) je způsobilý vzbuditi veřejné pohoršení jen, mohl-li být podle okolnosti, za nichž se stal, snadno pozorován třetí osobou; je třeba způsobilosti konkrétního rázu, nestačí pouze pomyslná (abstraktní) možnost příchodu třetí osoby čís. 6455.

Úředník veřejný: nucený správce je veřejným úředníkem ve smyslu § 101, odst. 2 tr. zák. čís. 6501.

Uškození na těle úmyslné těžké: ublížení, které je s hlediska lékařského samo o sobě těžké, je těžkým ublížením ve smyslu § 152 tr. z., i když z něho nevzešlo přerušeni zdraví nebo nezpůsobilost k povolání, trvající nejméně dvacet dní č.ís. 6459.

— — — ke skutkové podstatě zločinu těžkého ublížení na těle podle § 152 tr. zák.; není třeba, aby měl pachatelův čin v zápětí jak porušení zdraví, tak i nezpůsobilost k povolání trvající aspoň dvacet dní; stačí, že nastal ten či onen z těchto následků č.ís. 6463.

— — — skutková podstata zločinu těžkého poškození na těle podle § 155, písm. a) tr. z. vyžaduje, aby pachatel způsobil poranění, byť i jen lehké, v obmyslu způsobiti některý z těžkých následků, uvedených v § 152 tr. z. č.ís. 6465.

— — — bylo-li poranění přivoděno takovým nástrojem a takovým způsobem, s nímž bývá obyčejně spojeno nebezpečí života (prvá věta § 155, písm. a) tr. z.), netřeba uvedený úmysl zvláště dokazovati; stačí tu, že si byl pachatel vědom životu nebezpečné povahy nástroje a způsobu jeho použití č.ís. 6465.

— — — jinak (druhá věta § 155, písm. a) tr. z.) je třeba zjistiti, že pachatel před činem nebo při něm přímo uvážil (představil si a poznal) zlo uvedené v § 152 tr. zák. (činnost myšlenková) a že se pro ně rozhodl (činnost vůle) č.ís. 6465.

— — — zlé nakládání s osobami podléhajícími pachatelovu kárnému právu lze podřaditi předpisům §§ 413 až 421 tr. zák. jen, odpovídá-li svou povahou pouze přestupku podle § 411 tr. zák., nikoli i tehda, bylo-li jim způsobeno těžké poškození na těle č.ís. 6517.

— — — **lehké:** aberratio ictus u přestupku podle § 411 tr. zák.; nezasáhl-li kámen osobu A., po níž jim pachatel hodil v úmyslu, vyžadovaném předpisem § 411 tr. zák., nýbrž osobu B., kterou nechtěl zasáhnouti, jde o souběh přestupku podle § 8, 411 tr. zák. na osobě A. s přestupkem podle § 431 tr. zák. na osobě B. č.ís. 6477.

— — — byl-li napadený při omezování osobní svobody lehce zraňen, je čin trestný podle druhé věty § 94 tr. zák.; poranění tu nelze podřaditi i skutkové podstatě podle § 411 tr. zák. č.ís. 6495.

— — — zlé nakládání s osobami podléhajícími pachatelovu kárnému právu lze podřaditi předpisům §§ 413 až 421 tr. zák. jen, odpovídá-li svou povahou pouze přestupku podle § 411 tr. zák., nikoli i tehda, bylo-li jim způsobeno těžké poškození na těle č.ís. 6517.

— — — **nedbalostí:** k přičitatelnosti výsledku stačí, že nastal i jen pro náhodité okolnosti, za nichž pachatel jednal (opominul jednati) č.ís. 6448.

— — — pachatel odpovídá za vše, co je s jeho jednáním (opominutím) spojeno příčinně tak, že by to bez něho nebylo nastalo, i když konkrétní následek nastal také proto, že se k příčině, vyvolané pachatelem, přidružily ještě jiné příčiny, spočívající v dalších okolnostech, pachatelem třeba nepředvídaných a nechtěných č.ís. 6448.

— — — spoluzavinění poškozeného jej nezbujuje viny č.ís. 6448.

— — — zásady § 335 tr. zák. platí nejen pro toho, kdo je podle svého povolání, úřadu a pod. povinen prováděti určité úkony, nýbrž zcela všeobecně pro každého, kdo třebas i bezplatně z pouhé ochoty převzal práci, při jejímž provádění nutno zachovati opatrnost, jakou předpokládá § 335 tr. zák. č.ís. 6526.

— — — reakčním okamžikem je doba potřebná k uvážení a provedení okamžitého zákroku, jehož vyžaduje objevivší se překážka jízdy č.ís. 6461.

— — — je-li přehlednost jízdní dráhy snížena, byť i v nevelké celkem míře, vozidlem částečně do ní zasahujícím, je řidič automobilu povinen zmírniti jinak přípustnou nejvyšší rychlost jízdy tak, aby mohl po případě včas zastaviti č.ís. 6461.

— — — může a musí počítati s obecně známým zjevem, že chodci přecházejí silnici za vozidly, stojícími na ní nebo na jejím okraji č.ís. 6461.

— — — skutkovou podstatu podle § 335 tr. z. naplňuje i nedbalé jednání nebo opominutí, kterým se zvýší jiným vyvolané nebezpečí pro život, zdraví nebo tělesnou bezpečnost lidí č.ís. 6461.

— — — řidič automobilu může a má počítati s tím, že se chodec, překročivší již při přecházení silnice jeho jízdní dráhu a dosáhnuvší druhé polovice vozovky, lekne jeho výstražného znamení a vstoupí mu zpět do jízdní dráhy, a musí podle toho upravit rychlost své jízdy č.ís. 6500.

— — — nejvyšší přípustná rychlost jízdy, uvedená v § 106, odst. 1 vládního nařízení č.ís. 203/1935 Sb., nesmí býti překročena, byť byly podmínky jízdy sebe příznivější č.ís. 6506.

— — — jízda vyšší rychlostí je již sama o sobě jednáním způsobilým přivoditi nebo zvětšiti nebezpečí pro právní statky uvedené v § 335 tr. zák. č.ís. 6506.

— — — okolnost, že je na některém místě vyhrazen pro chodce přechod přes ulici, neopravňuje řidiče motorového vozidla, aby dbal bezpečnosti osob jen na takovém místě a na jiných místech nedbal překážek, které se vyskytnou v jízdní dráze č.ís. 6515.

— — — řidič motorového vozidla nesmí vždy a za všech okolností předpokládati, že se jiný účastník dopravy zachová podle předpisů č.ís. 6529.

— — — porušuje-li chodec předpis § 37 vl. nař. č. 242/1939 Sb. tím, že jde stále středem silnice, nedbaje jeho výstražného znamení, musí řidič automobilu zmírniti rychlost tak, aby mohl ihned zastaviti, kdyby chodec, o němž se nepřesvědčil, že ví, že za ním jede, učinil ve zmatku, způsobeném náhlým přiblížením auta, neuvážený pohyb do jeho jízdní dráhy č.ís. 6529.

— — — může-li řidič automobilu seznati, že dojede na výši motocyklisty, kterého chce předejeti, v místech, kde ze státní silnice, po níž oba jedou, odbočuje po levé straně okresní silnice, musí svou rychlost zmírniti tak, aby mohl bezpečně zastaviti nebo se vyhnouti, kdyby motocyklista odbočil na okresní silnici, leda by si předem zjednal úplnou jistotu, že motocyklista pojedje rovně dále č.ís. 6551.

— — — nestačí, že dal motocyklistovi včas výstražné znamení a ten že se po něm zachoval nečinně č.ís. 6551.

— — — nezáleží též na tom, že tu nebylo okolností, uvedených v § 106, odst. 4, případ prvý vlád. nař. č. 203/1935 Sb., neboť zvláště vyhlášené bezpečnostní předpisy nejsou jediným zdrojem předvídatelnosti nebezpečí č.ís. 6551.

— — — řidič motorového vozidla je povinen voliti za tmy na kluzké silnici rychlost dovolující mu zastaviti na vzdálenost, na níž má přehled po jízdní dráze č.ís. 6569.

— — — musí počítati i s tím, že se v jeho jízdní dráze může vyskytnouti i neosvětlená překážka, zejména i chodec č.ís. 6569.

— — — zavinění vozky, který, jeda po veřejné silnici v noci a v době nařízení zatemnění, neopatřil svůj vůz světlem (§ 6 vyhlášky zemského presidenta v Praze ze dne 18 ledna 1934, č.ís. 9 zem. věst.) ani zadním červeným světlem (§ 18, odst. 2 nař. říš. prot. ze dne 25. srpna 1939, Věst. R. Prot. str. 71) č.ís. 6507.

— — — je nerozhodné, že snad trestný výsledek nastal i pro nepřiměřenou jízdu řidiče motocyklu, který mohl, kdyby byl jel opatrně, včas zahlédnouti povoz a zabrániti nárazu naň č.ís. 6507.

— — — označení bočních obrysů vozidla ve smyslu § 24, odst. 1 vládní nař. č.ís. 242/1939 Sb. (dopravní řád silniční) se musí státi aspoň dvěma svítilkami, které nesmějí býti umístěny pod vozidlem č.ís. 6562.

- — — zavinění povozníka (§ 431 tr. zák.), opatří-li svůj povoz pouze jednou svítilnou visící asi 15 cm od země č. 6562.
 - — — pachatel, který vykročil z mezí nutné obrany, je beztrestný, pokud se týče propadá trestu podle § 335 tr. zák. jen učinil-li tak z poděšení, ze strachu nebo z leknutí; jiné pohnutky vykročení z mezí nutné obrany (na př. soucit, rozčílení) nemohou vyloučiti odsouzení pro úmyslný trestný čin (vraždou) č. 6431.
 - — — nezachování předpisů zvláště vyhlášených není ještě trestným podle trestního zákona, bylo-li v konkrétním případě postaráno o bezpečnost lidí způsobem postačujícím za normálních okolností (na př. postupuje-li neoprávněná osoba při provádění práce, vyhrazené takovým předpisem jen určitým odborníkům, tak, jak by si počínal oprávněný odborník) č. 6434.
 - — — zavinění majitele studně, světil-li její opravu (proti předpisu § 8 vládn. nař. č. 53/1931 Sb.) neodborníkovi, který si při ní nepočínal tak, jak by to činil oprávněný odborník, a nezabránil-li s náležitou autoritou a rozhodností jeho další práci, ač si musil, pokud se týče měl uvědomiti, že její pokračování může ohroziti bezpečnost pracujících č. 6434.
 - — — předpisuje-li zákonodárce více současných opatření na ochranu zdraví a života, dopustí se ten, jemuž je zákon ukládá, jednání nebo opominutí podle § 335 tr. zák., zanedbá-li i jen jedno z nich a vzejde-li z toho poškození statků, chráněných § 335 tr. zák. č. 6481.
 - — — zavinění stavitele, nařídil-li proti předpisu vládn. nař. č. 53/1931 Sb., aby bylo pro výtah materiálu použito vadného neupotřebitelného lana, a nepřesvědčil-li se, že bylo provedeno nařízené jím zajištění výtahu, ač musil věděti, že jeho stavbyvedoucí nestačí na řádné provádění dohledu nad větším počtem staveb č. 6481.
 - — — vlastník pískoviště, příkazavší dělníkovi práci u stěny, o níž věděl, že hrozí sesutím, by se mohl zbaviti odpovědnosti ve smyslu § 335 tr. zák. jen, kdyby mu zakázal další práci a postaral se o to, aby zákazu uposlechl č. 6482.
 - — — dobývání písku v pískovišti, provozovaném v malém rozsahu (jedním dělníkem), se neděje za okolností zvláště nebezpečných ve smyslu § 337 tr. zák. č. 6482.
 - — — aberatio ictus při přestupku podle § 411 tr. zák.: nezasáhl-li kámen osobu A., po níž jím pachatel hodil v úmyslu, vyžadovaném předpisem § 411 tr. zák., nýbrž osobu B., kterou nechtěl zasáhnouti, jde o souběh přestupku podle §§ 8, 411 tr. zák. na osobě A. s přestupkem podle § 431 tr. zák. na osobě B. č. 6477.
- Útisk (zákon ze dne 12. srpna 1921, č. 309 Sb.):** zlým nakládáním ve smyslu § 1 zákona č. 309/1921 Sb. je každé protiprávné, okolnostmi neospravedlněné působení na tělo napadeného, má-li v zápětí třeba jen přechodnou nevolnost a je-li způsobil vykonati nátlak na vůli napadeného; není třeba, aby bylo spojeno s porušením tělesného zdraví nebo aby dosáhlo určité intenzity č. 6455.
- pokud má soud, neshledav v pachatelově činu skutkovou podstatu zločinu svedení ke smilstvu podle § 132 III tr. zák., zkoumatí, nenaplnuje-li jeho jednání skutkovou podstatu útisku č. 6489.
 - ke vzájemnému poměru skutkových podstat podle §§ 1, 2 zákona č. 309/1921 Sb. (proti útisku) a podle § 98 tr. zák. č. 6553.
 - uvedená zákonná ustanovení sledují týž účel; liší se jen co do jakosti a síly použitých prostředků, u pohrůžky zejména co do tíže a citelnosti zla, jímž bylo hroženo č. 6553.
 - neshledal-li soud v jednání obžalovaného skutkovou podstatu zločinu podle § 99 tr. zák., ježto obžalovaný nejednal v úmyslu uvésti ohroženého ve

strach a nepokoj, nýbrž v úmyslu vynutiti na něm plnění, je jeho povinností zkoumatí skutek obžalovaného nejprve s hlediska skutkové podstaty zločinu podle § 98, písm. b) tr. zák., a jen kdyby nebyla splněna, s hlediska mírnějších ustanovení §§ 1, 2 zákona č. 309/1921 Sb. č. 6553.

- každému je volno zadržeti osobu, o níž má důvodné podezření nebo aspoň se důvodně domnívá je mítí, že je zločincem nebo člověkem škodlivým nebo nebezpečným č. 6562.
 - dopouští se proto útisku, kdo věda o důvodném podezření brání prostředky uvedenými v § 1 zákona proti útisku předvedení nebo zjištění podezřelého č. 6562.
 - bič je zbrání ve smyslu § 2, odst. 2 zákona proti útisku č. 6562.
- Uveřejnění rozsudku:** uveřejnění rozsudku podle § 7 zákona č. 124/1924 Sb. je obligatorní, navrhne-li je žalobce; není tu třeba — na rozdíl od uveřejnění rozsudku podle § 12 zákona č. 108/1933 Sb. — aby bylo v zájmu veřejném nebo v odůvodněném zájmu žalobce č. 6430.
- k náležité individualisaci trestného činu, spáchaného obsahem tiskopisu, ve výroku rozsudku stačí, je-li uveden tiskopis, v němž byl uveřejněn závadný článek, jeho datum a číslo, nadpis závadného článku a trestný čin, který jím byl spáchán; zjištění obsahu článku náleží do rozsudkových důvodů č. 6430.
 - uložil-li soud obžalovanému povinnost uveřejniti rozsudkový výrok širšího rozsahu (obsahující i znění závadného článku), uložil mu tím i uveřejnění části důvodů č. 6430.

Válečné soudnictví: váleční zajatci podléhají co do všech trestných činů spáchaných v době zajetí výlučně válečnému soudnictví; soudnictví Protektorátu je nad nimi vyloučeno č. 6544.

Váleční zajatci viz válečné soudnictví.

Vazba vyšetřovací, náhrada za ni: byl-li zatčený zproštěn obžaloby, rozhoduje o jeho nároku na náhradu škody za vyšetřovací vazbu soud, který vydal osvobozující rozsudek č. 6547.

- pro vznik nároku zatčeného na náhradu škody za vyšetřovací vazbu stačí, že byl zproštěn obžaloby z trestného činu, pro který byl vzat do vazby; nevádí, že zůstal odsouzen pro sbíhající se trestný čin, pro který do vazby vzat nebyl č. 6547.

Verbální delikty viz delikty verbální.

Veřejná listina viz padělání veřejné listiny.

- **mravopověstnost, přestupek proti ní (§ 525 tr. zák.):** byla-li krádež ve smyslu §§ 189, 463 tr. zák. spáchána hlavou rodiny, je přestupkem proti veřejné mravopověstnosti podle § 525 tr. zák., i když by jinak byla zločinem č. 6572.
- **žaloba eventuální viz ochrana cti.**

Veřejné násilí viz násilí veřejné.

- **pohoršení (§ 516 tr. zák.):** necudný čin spáchaný na veřejném místě (silnici) je způsobil vzbuditi veřejné pohoršení jen, mohl-li býti podle okolností, za nichž se stal, snadno pozorován třetí osobou; je třeba způsobivosti konkrétního rázu, nestačí pouze pomyslná (abstraktní) možnost příchodu třetí osoby č. 6455.

Veřejný zájem: je-li chování jázu soukromého ve vztahu k oprávněným zájmům veřejným, přetává býti věcí života ryze soukromého č. 6442.

- veřejnost má zájem na tom, aby byla klasifikace na veřejných školách prováděna podle skutečných vědomostí žáků bez jakýchkoli vlivů, pramenících ze soukromých vztahů učitelů č. 6442.
- otázku veřejného zájmu nelze řešiti podle toho, které ze skutečností, obsažených ve zprávě, byly dokázány, nýbrž bez ohledu na pravdivost

či nepravdivost zprávy jen podle toho, je-li v zájmu veřejnosti, aby znala zprávu, kdyby byla pravdivá č. 6442.

- — je ve veřejném zájmu, aby bylo při ustanovování veřejných zaměstnanců postupováno podle platných předpisů a aby byly odstraněny protekční vlivy č. 6466.
- — u přečinu podle § 2, odst. 1 a § 3, odst. 1 zákona o úplatkářství není třeba, aby byl pachatelovým jednáním dotčen důležitý veřejný zájem č. 6508.
- — úředník: vnucený správce je veřejným úředníkem ve smyslu § 101, odst. 2 tr. zák. č. 6501.

Vnucený správce je veřejným úředníkem ve smyslu § 101, odst. 2 tr. zák. č. 6501.

Volební právo viz právo volební.

Vozka viz uškození na těle z nedbalosti.

Vrchnost viz násilí veřejné podle § 81 tr. zák.

- viz též křivé obvinění.

Vrchnostenský rozkaz viz násilí veřejné podle § 81 tr. zák.

Vydávání zastaveného periodického tiskopisu (§ 9, odst. 3 zák. č. 124/1924 Sb.):

- — při posouzení otázky, je-li nově vydávaný časopis pokračováním zastaveného časopisu, nezáleží na tom, že se změnilo osoby, zúčastněné na vydávání č. 6514.
- — je nerozhodné, že byl nový časopis úředně povolen č. 6514.
- — spoluvina na tomto přečinu ve smyslu § 5 tr. zák. je možná č. 6514.
- — po stránce subjektivní je třeba, aby spoluvinník věděl o tom, že bylo vydávání časopisu zastaveno a že časopis, na jehož vydávání se vztahuje jeho činnost, je totožný se zastaveným časopisem č. 6514.

Vydirání (§ 98 tr. zák.): vyhrůžka újmou na cti a majetku (skandalisováním advokáta, působícího na malém městě) a na tělesné bezpečnosti není zákonem dovoleným prostředkem k vymáhání soukromoprávního nároku (výživného na nemanželské dítě) č. 6502.

- — zakládá proto, jsou-li splněny náležitosti § 98, písm. b) tr. zák., skutkovou podstatu zločinu vydirání, i když je jinak vymáháný nárok po právu č. 6502.
- — s hlediska skutkové podstaty podle § 98, písm. b) tr. zák. je nerozhodné, zda trestní oznámení, jímž pachatel hrozil, chtěje na ohroženém vynutití majetkový prospěch, bylo objektivně nebo subjektivně pravdivé, čili nic č. 6538.
- — ke vzájemnému poměru skutkových podstat podle §§ 1, 2 zákona č. 309/1921 Sb. (proti útisku) a podle § 98 tr. zák. č. 6553.
- — uvedená zákonná ustanovení sledují též účel; liší se jen co do jakosti a síly použitých prostředků, u pohrůžky zejména co do tíže a citelnosti zla, jímž bylo hroženo č. 6553.
- — neshledal-li soud v jednání obžalovaného skutkovou podstatu zločinu podle § 99 tr. zák., ježto obžalovaný nejednal v úmyslu uvésti ohroženého ve strach a nepokoj, nýbrž v úmyslu vynutití na něm plnění, je jeho povinností zkoumati skutek obžalovaného nejprve s hlediska skutkové podstaty zločinu podle § 98, písm. b) tr. zák., a jen kdyby nebyla splněna, s hlediska mírnějších ustanovení §§ 1, 2 zákona č. 309/1921 Sb. č. 6553.
- — použil-li pachatel krádeže násilí, aby unikl svým pronásledovatelům a zároveň aby se zachoval v držení odcizených věcí, nejde o souběh ustanovení § 174 I, písm. b) tr. zák. s ustanovením § 98 tr. zák., nýbrž lze jeho čin podřadit pouze speciálnějšímu ustanovení § 174 I, písm. b) tr. zák. č. 6564.

Vyhánění plodu: porotní soudní sbor smí vyměřiti trest podle § 146 tr. zák. jen, bylo-li otcovství obžalovaného zjištěno výrokem porotců; je zmatkem podle § 344, č. 12 tr. ř., vyměřil-li trest podle tohoto ustanovení, zjistiv si onu okolnost sám č. 6545.

Výhrada vlastnictví viz zpronevěra.

Vyhrožování nebezpečné (§ 99 tr. zák.): hrozí-li pachatel zločinu podle § 99 tr. zák. vraždou a zhařstvím, je trest vyměřiti podle druhé sazby § 100 tr. zák.; není třeba, aby pachatel zamýšlel skutečně přivoditi zlo, jímž hrozil č. 6450.

- — ke skutkové podstatě zločinu nebezpečného vyhrožování podle § 99 tr. zák. je po stránce subjektivní třeba, aby pachatel jednal v úmyslu, uvésti obžalovaného ve strach a nepokoj, tedy ve vyšší stupeň tísnivého pocitu z nastávajícího zvláště vážného zla č. 6512.
- — vyhrožoval-li pachatel zločinu podle § 83 tr. zák., vniknouv do příbytku, domácí osobě zabitím, je tato jeho činnost plně zhodnocena podřaděním jeho činu předpisu § 83 tr. zák. a nelze ji podřaditi ještě i ustanovení § 99 tr. zák. č. 6536.
- — neshledal-li soud v jednání obžalovaného skutkovou podstatu zločinu podle § 99 tr. zák., ježto obžalovaný nejednal v úmyslu uvésti ohroženého ve strach a nepokoj, nýbrž v úmyslu vynutití na něm plnění, je jeho povinností zkoumati skutek obžalovaného nejprve s hlediska skutkové podstaty zločinu podle § 98, písm. b) tr. zák., a jen kdyby nebyla splněna, s hlediska mírnějších ustanovení §§ 1, 2 zákona č. 309/1921 Sb. č. 6553.
- — není překročením obžaloby, byl-li obžalovaný k obžalobě pro zločin veřejného násilí podle § 99 tr. zák. uznán vinným přestupkem opilství podle § 523 tr. zák. č. 6559.
- — k subjektivní skutkové podstatě zločinu nebezpečného vyhrožování podle § 99 tr. zák., která vyžaduje pachatelův úmysl, uvésti ohroženého vyhrůzkou ve strach a nepokoj, je třeba, aby si pachatel představil tento cíl svého jednání, aby jej chtěl a aby představa tohoto cíle byla motivem jeho jednání č. 6575.
- — při verbálních deliktech, při nichž může uvážení a provedení činu spadati v jeden okamžik, nunto při zkoumání subjektivní stránky činu přihlížeti k okolnostem projevu, zejména pokud měly vliv na pachatelovu vjemovou a úsudkovou schopnost č. 6575.

Vyhrůžky nebezpečné viz násilí psychické.

Vykročení z mezí nutné obrany viz nutná obrana.

- z moci trestní viz zmatek podle § 281, č. 11 tr. ř.

Vypovězení ze země: předpisy § 25 a § 323 tr. zák. byly zrušeny § 14 nařízením o zacházení s cizinci ze dne 5. září 1939, Říšský zák. I, str. 1667 s platností od 6. září 1939 č. 6521.

- — je zmatkem podle § 281, č. 11 tr. ř., byl-li obžalovaný po dni 5. září 1939 uznán vinným přestupkem podle § 323 tr. zák. a byl-li vysloven trest vypovězení z území Protektorátu Čechy a Morava č. 6521.

Výrok porotců: k vadě jeho nejasnosti a neúplnosti podle § 344, č. 9 tr. ř. č. 6454.

- rozsudkový viz rozsudek.

Vyšetřovací úkon: přerušení trestního řízení podle § 452, č. 2 tr. ř. není samo o sobě vyšetřovacím úkonem ve smyslu § 51, odst. 3 tr. ř., zakládajícím předstížení č. 6436.

- vazba viz vazba vyšetřovací.

Vzájemná pohledávka viz zpronevěra.

- — viz též podvod.

Vzdání se zmateční stížnosti viz zmateční stížnost.

Vztah příčinný viz příčinná souvislost.

Vztažení ruky násilné viz násilí veřejné podle § 81 tr. zák.

Zadržení v donucovací pracovně viz donucovací pracovna.

Zahlazení odsouzení (zákon ze dne 14. června 1928, čís. 111 Sb.): zákonem o zahlazení odsouzení ze dne 14. června 1928, čís. 111 Sb., zůstal zachován nárok na zahlazení odsouzení, kterého již někdo nabyl před jeho účinností podle dosavadního zákona čís. 6522.

— — podle zákona č. 108/1918 ř. zák. (o odčinění odsouzení) lze zahladit i více odsouzení, lze-li je rozdělit ve skupiny, mezi nimiž uplynula lhůta zákonem stanovená čís. 6522.

— — soudy Protektorátu Čechy a Morava rozhodují o zahlazení odsouzení, zapsaných v trestních rejstřících, vedených u protektorátních státních zastupitelstev (kromě případů, vyhrazených německému soudnictví v Protektorátu Čechy a Morava) bez ohledu na to, zda je odsouzený (navrhovatel) zdejší či cizí příslušník a zda byl odsouzen zde či v cizině čís. 6532.

Zajatci váleční viz válečné soudnictví.

Zájem veřejný viz ochrana cti a úplatkářství.

Zákaz reformace in peius: byl-li proti trestnímu příkazu (§ 10 zák. čís. 31/1929 Sb.) podán odpor, nesmí ani nalézací ani odvolací soud uložit přísnější trest na svobodě nebo na penězích, než jaký byl uložen trestním příkazem, leč by se skutkový podklad rozhodnutí podstatně změnil; přísnějším trestem jest i změna podmíněného trestu v nepodmíněný čís. 6494.

Zákonná lhůta viz lhůta zákonná.

Záměna trestu viz trest.

Zamítání soudních osob: zaujatost soudu není důvodem k delegaci jiného soudu; může být jen důvodem pro zamítání soudních osob podle §§ 72 a násl. tr. ř. čís. 6568.

Zanedbání povinné péče viz tisk.

Zásah do původského práva: jde o zásah do původského práva ve smyslu § 45 zákona o právu původském, padělá-li pachatel poštovní známky vzaté z oběhu, aby je prodával filatelistům čís. 6479.

Zastavení ulice povozem v noci: ustanovení § 422 tr. zák. bylo zrušeno vládním nařízením čís. 242/1939 Sb. s účinností od 1. ledna 1940; ponechání (nezapřaženého) povozu na silnici za noci trestají nyní úřady uvedené v § 47, odst. 3 uvedeného vládního nařízení podle jeho § 32, odst. 2 čís. 6546.

— výkon advokacie: opatření podle § 17 kárného statutu pro advokáty a kandidáty advokacie (zastavení výkonu advokacie) nemusí být omezeno na dobu trestního řízení, které k němu dalo podnět, nýbrž může být vysloveno bez časového omezení a trvat i za kárného řízení, zahájeného na základě pravoplatného odsuzujícího rozsudku; lze je však vydati jen za trestního řízení, nikoli za kárného řízení, zahájeného po jeho skončení čís. 404 dis.

Zastavený periodický tiskopis, jeho vydávání viz vydávání zastaveného periodického tiskopisu.

Zavinění podle §§ 335, 337 tr. zák. viz uškození na těle z nedbalosti.

— podle § 431 tr. zák. viz uškození na těle z nedbalosti.

Zbraň: zbraní ve smyslu § 174 I, písm. a) tr. zák. je i nenabitá pistole, měl-li pachatel u sebe náboje, jimiž ji mohl nabít čís. 6564.

— bič je zbraní ve smyslu § 2, odst. 2 zákona proti útisku čís. 6562.

— použitím zbraně míní zákon v § 2, odst. 2 zák. č. 309/1921 Sb. jen takové její použití, které zvyšuje účinnost vyhrůžky a zdůrazňuje ji čís. 6553.

— její nedovolené držení: přestupku podle § 32 zbrojního patentu se dopouští, kdo má zbraň nebo munici, nemá k tomu dovození; dovození je třeba jen k držení zbraně a munice zapověděné, to jest předmětů uvedených

v § 2 téhož patentu; nedovolenou je ve smyslu § 32 zbrojního patentu držba zbraní, i přiči-li se všeobecnému dočasně vyslovenému zákazu mítí zbraně čís. 6439.

— — křivé obvinění z úmyslného neodevzdání lovecké pušky (§ 2 nařízení říšského protektora o držení zbraní z 1. srpna 1939, Věstn. R. Prot. str. 62) je obviněním ze zločinu ve smyslu § 209 tr. zák.; nejde tu o lehčí případ ve smyslu § 7, písm. a), druhá věta uvedeného nařízení čís. 6581.

Zkoumání duševního stavu: pozorování ve veřejném ústavě je zaříditi jen, nelze-li zkoumání duševního stavu obžalovaného provést jinak; je věci znalců, aby posoudili, stačí-li časový a věcný rozsah jiného vyšetření pachatelova duševního stavu k tomu, aby mohli podati spolehlivý posudek, či je-li třeba ještě jiného pozorování nebo vyšetření, zejména ústavního čís. 6431.

— — trestní řád nepředepisuje, aby byl duševní stav obviněného zkoumán psychiatry; nařizuje jen (§ 134 tr. ř.), aby byl vyšetřen dvěma lékaři, nečině při tom rozdílu co do závažnosti obvinění nebo tíže trestu; ani okolnost, že jde o obvinění z hrdelního zločinu nezavazuje soud, aby přibral znalce se zvláštními odbornými znalostmi ve smyslu druhého odstavce § 118 tr. ř.; jen znalcům náleží posouditi, je-li tu postačitelny podklad pro spolehlivý posudek nebo jde-li o nesnadný případ, vyžadující delšího pozorování a vyšetřování nebo přibrání psychiatrů čís. 6449.

Zlehčení cti a vážnosti stavu advokátského viz advokát (kárná rozhodnutí).

Zlé nakládání při výkonu kárného práva: zlé nakládání s osobami podléhajícími pachatelovu kárnému právu lze podřaditi předpisům §§ 413 až 421 tr. zák. jen, odpovídá-li svou povahou pouze přestupku podle § 411 tr. zák., nikoli i tehda, bylo-li jim způsobeno těžké poškození na těle čís. 6517.

Zlomyslné poškození cizího majetku: pachatel jedná ve zlém úmyslu, předpokládán ustanovením § 468 tr. zák., je-li si vědom, že protiprávně poškozuje cizí majetek; pohnutka a účel činu jsou nerozhodné čís. 6462.

Zlý úmysl viz úmysl.

Zmateční stížnost: zákonné lhůty stanovené v § 285, odst. 1 a v § 294, odst. 2 tr. ř. jsou neprodlužitelné; na tom nemění nic ani okolnost, že bylo jejich zmeškání zaviněno tím, že byl k žádosti obžalovaného doručen opis rozsudku ustanovenému obhájci chudých teprve v poslední den těchto lhůt čís. 6450.

— — obžalovaný nemůže vznést zmateční stížnost na svoji újmu čís. 6484.

— — obžalovaný se nemůže ve zmateční stížnosti domáhati změny výroku o trestu ve svůj neprospěch čís. 6503.

— — žádal-li obžalovaný, aby mu byl zřízen zástupce chudých ku provedení ohlášených opravných prostředků a jemu aby byl doručen opis rozsudku, počíná běh lhůty ku provedení opravných prostředků (§ 285, odst. 1, § 294, odst. 2 tr. ř.) od doručení opisu rozsudku zřízenému zástupci chudých čís. 6518.

— — tato lhůta se ani neprodlužuje ani nepočíná znovu, zbaví-li soud zřízeného zástupce chudých jeho povinnosti a zřídí-li obžalovanému jiného zástupce, jemuž doručí opis rozsudku čís. 6518.

— — prohlásil-li obžalovaný, že nastupuje trest, a ohlásil-li zároveň zmateční stížnost, nelze v tom, že nastoupil trest, spatřovati vzdání se zmateční stížnosti čís. 6428.

— — z toho, že obžalovaný nastoupil trest, nelze ještě souditi, že zmateční stížnost podaná jeho manželkou, byla podána proti jeho vůli čís. 6428.

— — manželka nemůže podati zmateční stížnost proti manželově vůli čís. 6428.

- — neopověděla-li manželka obžalovaného zmateční stížnost ve lhůtě, ustanovené v § 284 tr. ř., nemůže vykonati své právo vznésti zmateční stížnost ve prospěch obžalovaného (§ 282 tr. ř.) tím, že provede zmateční stížnost jako dodatek k opovědi, učiněné včas obžalovaným samým čís. 6428.
- — pro otázku, je-li matka obžalovaného oprávněna vznésti zmateční stížnost proti jeho vůli, je rozhodný věk obžalovaného v době, kdy ji vznesla, nikoli v době, kdy obžalovaný spáchal trestný čin nebo kdy proti němu bylo zahájeno trestní řízení; byl-li obžalovaný v této době zletilý, nebyla jeho matka oprávněna vznésti zmateční stížnost proti jeho vůli ani tenkrát, byla-li prodloužena poručenská (otcovská) moc nad obžalovaným čís. 6509.
- — z okolnosti, že se obžalovaný po vynesení rozsudku vzdal opravných prostředků, nelze ještě usuzovati, že se tím mlčky vyslovil proti právu osob uvedených v § 282 tr. ř. vznésti zmateční stížnost na jeho prospěch čís. 6509.
- — obžalovanému nepřisluší stížnost do usnesení, jímž byla podle § 1, čís. 1 zák. čís. 3/1878 ř. z. zamítnuta zmateční stížnost, kterou v jeho prospěch ohlásili jeho zákonní zástupci čís. 6475.
- — zmateční stížnost byla opověděna včas, opověděl-li ji obžalovaný v poslední den třídenní opovědní lhůty do soudního protokolu u soudu svého bydliště a odeslal-li ji tento soud téhož dne nalézacímu soudu (jemuž došla až den na to) čís. 6580.
- — osmidenní lhůta ku provedení zmateční stížnosti tu počala běžeti od posledního dne opovědní lhůty, nikoli teprve ode dne, kdy opověď došla nalézacímu soudu čís. 6580.
- — k zachování zákona: čís. 6478, 6494, 6521, 6522, 6531, 6532, 6540, 6544, 6546, 6547, 6549, 6550, 6561, 6566, 6567, 6578.

Zmatek podle § 281, čís. 1 tr. ř.: sborové soudy prvé stolice se od 1. ledna 1940 usnášejí ve sborech tří soudců, i když veřejný žalobce před tímto dnem navrhl, aby věc rozsoudil samosoudce, a i když již samosoudce před tím ve věci jednal čís. 6503.

- — soud nebyl náležitě obsazen, projednával-li věc proti předpisu čl. IV, bod 2 vl. nař. čís. 306/1939 Sb. místo senátu samosoudce; tuto skutečnost lze s úspěchem vytýkati jako zmatek podle § 281, čís. 1 tr. ř. jen, uplatnil-li ji stěžovatel včas, to jest ihned, jakmile si uvědomil, že se takové obsazení soudu přiči zákonu čís. 6520.
- — navázal-li soud při dalším hlavním přelíčení tam, kde skončil přelíčení odročené podle § 276 tr. ř., protože usoudil, že dojem z odročeného hlavního přelíčení není v myslích soudců setřen, sluší obě hlavní přelíčení považovati za souvislý celek; v takovém případě nemůže stěžovatel uplatniti vadné obsazení soudu při dalším roku, uvědomil-li si obsazení soudu již při roku odročeném čís. 6520.
- — **podle § 281, čís. 3 tr. ř.:** obsílku, v níž byla hodina hlavního přelíčení omylem uvedena nesprávně, nelze považovati za obsílku k hlavnímu přelíčení, vyhovující předpisu § 427, odst. 1 tr. ř. (§ 281, čís. 3 tr. ř.) čís. 6491.
- — svědecký výslech obhájcův o tom, co mu jako obhájci svěřil obviněný, není zmatečný čís. 6502.
- — obžalovanému, který byl na příkaz předsedy soudu odveden ze zasedací síně, zatím co byl v jeho nepřítomnosti vyslýchán spoluobžalovaný, musí býti po jeho návratu, nejpozději však před ukončením průvodního řízení sděleno, co se dalo v jeho nepřítomnosti, zejména co vypověděl spoluobžalovaný; je zmatkem podle § 344, č. 4 tr. ř., nestalo-li se to čís. 6458.

- — **podle § 281, čís. 5 tr. ř.:** důvodem zmatečnosti podle § 281, čís. 5 tr. ř. lze napadati jen výrok o skutečnostech, nikoli i právní závěry, utvořené z těchto skutečností čís. 6433.
- — **podle § 281, čís. 8 tr. ř.:** zmatek podle § 281, čís. 9, písm. c) tr. ř. předpokládá, že je — pro materiálně nesprávné posouzení trestného činu — nesprávný výrok rozsudku o tom, vyžaduje-li řízení veřejné či soukromé obžaloby, nebo je-li osoba, vystupující jako žalobce, k tomu oprávněna; není tímto zmatkem ani zmatkem podle § 281, čís. 8 tr. ř., podřadil-li rozsudek zažalovaný skutek obžalovaného jinému zákonnému ustanovení než obžaloba čís. 6476.
- — není překročením obžaloby, byl-li obžalovaný k obžalobě pro zločin veřejného násilí podle § 99 tr. zák. uznán vinným přestupkem opilství podle § 523 tr. zák. čís. 6559.
- — je překročením obžaloby, byl-li obžalovaný uznán vinným zločinem podle § 199, písm. a) tr. zák. pro jinou část své svědecké výpovědi, než pro kterou byl obžalován čís. 6579.
- — **podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř.:** přestupky podle zákona ze dne 15. listopadu 1867, čís. 135 ř. z. (o právu shromažďovacím) trestají od 1. března 1939 správní úřady, nikoli soudy; je zmatkem podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř., odsoudil-li soud pro takový přestupek po 28. únoru 1939 čís. 6578.
- — **podle § 281, čís. 9, písm. b) tr. ř.:** je zmatkem podle § 281, čís. 9, písm. b) tr. ř., byl-li obžalovaný po vydání amnestie ze dne 7. října 1938 (čl. III) odsouzen pro čin před tím spáchaný, na který zákon nestanoví delší trest na svobodě než trest jednoho měsíce čís. 6432.
- — **podle § 281, čís. 9, písm. c) tr. ř.:** zmatek podle § 281, čís. 9, písm. c) tr. ř. předpokládá, že je — pro materiálně nesprávné posouzení trestného činu — nesprávný výrok rozsudku o tom, vyžaduje-li řízení veřejné nebo soukromé obžaloby, nebo je-li osoba, vystupující jako žalobce, k tomu oprávněna; není tímto zmatkem, ani zmatkem podle § 281, čís. 8 tr. ř., podřadil-li rozsudek zažalovaný skutek obžalovaného jinému zákonnému ustanovení než obžaloba čís. 6476.
- — **podle § 281, čís. 10 tr. ř.:** tvrzením, že je zjištěn čin stíhatelný jen důchodkovými úřady, není doličován zmatek podle § 281, čís. 10 tr. ř., který lze uplatňovati jen dokazováním, že zjištěn čin tvoří jinou mírněji trestnou skutkovou podstatu podle trestního zákona, než jakou v něm shledal nalézací soud čís. 6473.
- — **podle § 281, čís. 11 tr. ř.:** je zmatkem podle § 281, čís. 11 tr. ř. (vykročením z moci trestní), ustanovil-li soud zkušební dobu čtyřletou, ač uložil trest na svobodě do šesti měsíců čís. 6444.
- — **podle § 55 tr. z. lze trest doplniti některými ze zostření podle § 19 tr. z. jen, byl-li skutečně zmírněn; je zmatkem podle § 281, č. 11 tr. ř., byl-li takto doplněn trest vyměřený v nejvyšší hranici použité trestní sazby čís. 6464.**
- — bylo-li při ukládání trestu na svobodě přihlédnuto podle § 265 tr. ř. k trestu na svobodě, uloženému obžalovanému dřívějším pravoplatným rozsudkem, rozhoduje při zkoumání otázky, zda trest obžalovanému uložený přesahuje dobu jednoho roku (§ 1, odst. 1 zákona o podmíněném odsouzení č. 562/1919 Sb.), úhrn obou těchto trestů na svobodě; okolnost, že byla do trestu započtena vyšetřovací vazba, nemá při tom vlivu; je zmatkem podle § 281, č. 11 tr. ř. (vykročení z trestní moci), povolil-li soud obžalovanému podmíněný odklad výkonu trestu, ač zmíněný úhrn obou trestů na svobodě přesahoval dobu jednoho roku čís. 6487.
- — předpisy § 25 a § 323 tr. zák. byly zrušeny § 14 nařízení o zacházení s cizinci ze dne 5. září 1939, Říšský zák. I, str. 1667 s platností od 6. září 1939; je zmatkem podle § 281, čís. 11 tr. ř., byl-li obžalovaný

po dni 5. září 1939 uznán vinným přestupkem podle § 323 tr. zák., a byl-li vysloven trest vypovězení z území Protektorátu Čechy a Morava č. 6521.

- podle § 344, č. 4 tr. ř.: zmatečnost podle § 344, č. 4 tr. ř. tvoří jen přisečný výslech svědka, jehož slabomyslnost nebo zeslabená duševní činnost (§ 175, č. 5 tr. ř.) byla soudu již před tím, než ho vzal do přísahy, tak zjevná nebo návrhy a tvrzení stran napověděna nebo jinak výsledky řízení osvědčena, že mu dala podnět k úvahám a usnášení se o tom, má-li být svědek vzat do přísahy či má-li být slyšen nepřisečně; nestačí pouze zeslabená schopnost vnímat nebo upamatovat se, musí jít o značné zeslabení č. 6435.
- — okolnost, že si porotci nevyžádali poučení ve smyslu § 327, odst. 2 tr. ř. písemnou žádostí vrchního porotce, nýbrž tak, že jeden z nich přivolal předsedu porotního soudu, není zmatkem podle § 344, č. 4 tr. ř.; neplatností jest ohroženo jen nešetření ustanovení posledního odstavce § 327 tr. ř. č. 6449.
- — obžalovanému, který byl na příkaz předsedy soudu odveden ze zasedací síně, zatím co byl v jeho nepřítomnosti vyslýchán spoluobžalovaný, musí být po jeho návratu, nejspíše však před ukončením průvodního řízení sděleno, co se dalo v jeho nepřítomnosti, zejména co vypověděl spoluobžalovaný; je zmatkem podle § 344, č. 4 tr. ř., nestalo-li se to č. 6458.
- podle § 344, č. 9 tr. ř.: k vadě nejasnosti a neúplnosti výroku porotců podle § 344, č. 9 tr. ř. č. 6454.
- podle § 344, č. 10 tr. ř.: porušení nebo nesprávné použití zákona porotním soudem (§ 344, č. 10 tr. ř.) musí být dovozováno ze skutkového stavu, zjištěného výrokiem porotců č. 6454.
- podle § 344, č. 12 tr. ř.: porotní soudní sbor smí vyměřit trest podle § 146 tr. zák., jen bylo-li otcovství obžalovaného zjištěno výrokiem porotců; je zmatkem podle § 344, č. 12 tr. ř., vyměřil-li trest podle tohoto ustanovení, zjistiv si onu okolnost sám č. 6545.

Zmírnění trestu viz trest.

Zmocnění k eventuální veřejné žalobě viz ochrana cti.

Znalecký důkaz viz důkaz znalecký.

— **posudek** viz důkaz znalecký.

Zneužití úřední moci viz brání darů ve věcech úředních.

— — viz též svádění ke zneužití moci úřední.

Zostření trestu viz trest.

Zprávy o veřejném soudním jednání viz tisk.

Zpronevěra: ke skutkové podstatě zpronevěry spáchané přivlastněním si svěřené věci stačí pachatelovo vědomí, že dispozicí se svěřenou věcí porušuje svěřitelovu důvěru č. 6446.

- okolnost, že má pachatel dostatečný nemovitý majetek, nestačí k tomu, aby vyloučila jeho vědomí o protiprávnosti přivlastnění, nýbrž je třeba, aby pachatel měl již v době svémocné dispozice po ruce stejnorodou a rovnocennou náhradu, tak, že je kdykoli s to splnit svěřitelův příkaz č. 6446.
- pachatelovo svolení, aby na jeho nemovitosti byla vtělena kauce, není účinnou litostí ve smyslu §§ 187, 188 tr. zák. č. 6446.
- k subjektivní skutkové podstatě zločinu zpronevěry podle § 183 tr. zák. není třeba zistěného nebo poškozovacího úmyslu, nýbrž stačí pachatelovo vědomí o hmotné protiprávnosti jeho jednání č. 6452.
- u pachatele, který prodal svěřenou mu vzorkovou kolekci, by toto vědomí bylo vyloučeno jen, kdyby byl přesvědčen, že svěřitel nebude proti prodeji nic namítat a že bude souhlasit s úhradou ceny kolekce z pachatelovy provise č. 6452.

- má-li pachatel provést co do věci, která mu byla odevzdána, pouze smluvní úkon, není mu věc svěřena ve smyslu § 183 tr. zák. č. 6473.
- zaměstnanec zaslátelství, jemuž byl zákazníkem odevzdán kufr k celnímu odbavení a zaslání do ciziny, se dopustí krádeže, nikoli zpronevěry, přivlastnil-li si cizí valuty, které jsou v něm tajně ukryty č. 6473.
- správce peněz, určených pro »Vánoční včelku«, jemuž je dovoleno poskytovat z nich zápůjčky do určité výše a tak, aby byly do vánoc vráceny, dopustí se zpronevěry (přivlastnění) svěřených mu peněz, vypůjčil-li si z nich částku přesahující dovolenou míru, aniž má možnost ji vrátit do vánoc a aniž si je předem jist, že ji do té doby vrátí č. 6492.
- předpoklady, za nichž se obchodní zástupce, ponechavši si peníze, které vybral u zákazníků své firmy, a zboží, které mu zákazníci pro firmu vrátili, dopustí zpronevěry, pokud se týče podvodu č. 6498.
- vyhradil-li si prodávatel vlastnické právo ke zboží, které prodal k dalšímu zcizení nebo ke zpracování a zcizení ve zpracovaném stavu, je toto zboží kupci svěřeno ve smyslu § 183 tr. zák. č. 6510.
- při tom je nerozhodné, zda jde o věci spotřebitelné či nikoli č. 6510.
- prodá-li kupec toto zboží dále (ať v původním nebo ve zpracovaném stavu), vstupuje místo něho v poměr svěřeni stržený peněz, pokud nepřevyšuje nákupní cenu zboží č. 6510.
- pouhá existence provisi pohledávky nevylučuje objektivní skutkovou podstatu zpronevěry svěřené vzorkové kolekce, neboť je tu vyloučeno vzájemné započtení nároku na vrácení kolekce s provisi pohledávkou (§ 1440 obč. zák.) č. 6511.
- má-li být vyloučeno pachatelovo vědomí o hmotné protiprávnosti přivlastnění inkasovaných peněz z důvodu vzájemné pohledávky, je třeba, aby tu tato vzájemná pohledávka byla již v době přivlastnění č. 6516.
- pachatele nezbavuje viny, použil-li vybraných peněz k započtení na budoucí vzájemnou pohledávku č. 6516.
- získal-li pachatel držbu věci, kterou prodal a jejíž tržovou cenu si ponechal, nikoliv tím, že mu ji svěřil vlastník nebo třetí pro vlastníka, nýbrž tím, že ji na třetím podvodně vylákal, nelze o jeho činnosti uvažovat s hlediska skutkové podstaty zpronevěry, nýbrž s hlediska podvodu, který byl spáchán již vylákáním věci a jehož pouhým důsledkem byla další pachatelova dispozice s ní č. 6533.
- ke zpronevěře přivlastněním není třeba úmyslu učiniti trvalým stav, přivlastněný přivlastněním č. 6573.
- stačí, že pachatel naložil s věcí proti vlastníkově vůli způsobem, příslušejícím toliko vlastníkovu, jsa si vědom bezprávnosti svého jednání č. 6573.
- advokát není oprávněn použiti k započtení na svoji palmární pohledávku peněz, které mu strana svěřila k určitému účelu pro třetí osobu; učiní-li tak, jedná protiprávně bez ohledu na to, zda má proti straně palmární pohledávku a v jaké výši č. 6577.

Zprnění krve: ideální souběh mezi zločinem podle § 127 tr. zák. a zločiny podle §§ 131, 132, III. tr. zák. je možný č. 6535.

Ztráta práva volebního viz též trestní příkaz.

Žaloba soukromá viz ochrana cti.

Žalobní právo viz právo žalobní.

Žhářství: ke skutkové podstatě zločinu žhářství podle § 166 tr. z. č. 6454.

Seznam ustanovení zákonných, jež byla v tomto svazku vyložena.

I. Trestní zákon.

	Čís.		Čís.
§ 1	6464, 6465, 6471	§ 132 III	6489, 6535
2, písm. a)	6431, 6449	134	6448, 6481, 6507, 6525
— písm. b)	6449	145	6545
— písm. c)	6431, 6433, 6449, 6471	146	6545
— písm. e)	6427, 6441	§ 152	6459, 6463, 6465
— písm. g)	6431, 6472, 6474, 6562	153	6501
§ 3	6427, 6558, 6562	155, písm. a)	6465
5	6425, 6476, 6513,	166	6454
	6514, 6523, 6534, 6557	171	6426, 6462, 6473, 6557, 6572
6	6513	173	6508, 6572
8	6477, 6480, 6552	§ 174 I, písm. a)	6564
9	6474, 6476, 6523	— I, písm. b)	6484, 6536, 6564
17	6456	§ 174 I, písm. c)	6447
19	6464	§ 176 I	6543, 6564
25	6521	— II, písm. a)	6541
34	6487	— II, písm. b)	6505
35	6487	— II, písm. c)	6509
46, písm. a)	6449	§ 178	6484
54	6487	§ 179	6437, 6484
55	6464	§ 183	6446, 6452, 6473,
68	6496		6492, 6498, 6510, 6511,
81	6424, 6496, 6536, 6539		6516, 6533, 6573, 6577
82	6562	§ 185	6445, 6513
83	6536	§ 186	6513
93	6438, 6455, 6490, 6495, 6562	§ 187	6446, 6452, 6498
94	6490, 6495	§ 188	6446
98	6536, 6538, 6553, 6564	— písm. b)	6452
— písm. b)	6502, 6538, 6553	§ 189	6572
99	6450, 6512, 6536, 6553	§ 190	6536
100	6450	§ 195	6456
101	6558	§ 197	6443, 6451, 6457, 6497,
— odst. 2	6501		6499, 6533, 6557, 6574
104	6537, 6558	§ 199, písm. a)	6468, 6472, 6476,
105	6537		6503, 6554, 6576, 6579
125	6480, 6536	— písm. d)	6441, 6454,
127	6480, 6535		6552, 6555
128	6480, 6535	— písm. e)	6563
129 I, písm. b)	6444	§ 205, písm. a)	6470, 6534
131	6535		

	Čís.		Čís.
§ 209	6427, 6453, 6493,	§ 411	6477, 6495, 6517
	6527, 6565, 6581	§§ 413—421	6517
§ 214	6467, 6488, 6513	§ 422	6546
§ 233	6507, 6562	§ 431	6449, 6477, 6562
§ 239	6514	§ 461	6451
§ 263, písm. a)	6504	§ 463	6572
— písm. b)	6504	§ 464	6513
§ 267	6487	§ 468	6454, 6462
§ 320, písm. f)	6454	§ 477	6426
§ 323	6521	§ 486, čís. 1	6542
§ 335	6431, 6434, 6448,	— čís. 2	6542
	6461, 6481, 6482, 6500,	§ 516	6455
	6506, 6515, 6517, 6526,	§ 523	6433, 6559
	6529, 6551, 6569	§ 525	6572
§ 337	6448, 6481, 6482	§ 530	6504

II. Trestní řád.

	Čís.		Čís.
čl. VI. B, č. 18 uv. zák.	6437	§ 260, čís. 1	6430
§ 1	6544, 6566, 6567	§ 261	6437
§ 2	6472	§ 262	6552, 6559, 6571
§ 3	6429	§ 263	6559, 6579
§ 4	6528	§ 265	6487, 6524, 6541
§ 6, odst. 1	6518	§ 267	6535, 6559, 6579
§ 13	6503	§ 270, čís. 4	6430
§ 41, odst. 2	6530	— odst. 2, čís. 5	6426, 6430
— odst. 3	6518, 6530	§ 276	6520
§ 47	6528	§ 281, odst. 1	6503
§ 48	6528	— čís. 1	6503, 6520
§ 51	6436	— čís. 3	6435, 6502
— odst. 1	6457	— čís. 4	6520
§ 56	6524	— čís. 5	6433
— odst. 1	6457	— čís. 8	6476, 6523, 6559, 6579
§ 60	6544, 6566, 6567	— čís. 9, písm. a)	6578
§ 62	6568	— čís. 9, písm. b)	6432
§ 72	6569	— čís. 9, písm. c)	6476
§ 79, odst. 2	6518	— čís. 10	6473
§ 118	6449	— čís. 11	6444, 6464,
§ 125	6431		6485, 6487, 6521
§ 126	6431	§ 282	6428, 6484, 6509
§ 134	6431, 6449	§ 284	6428, 6580
§ 152, čís. 2	6502	§ 285, odst. 1	6450, 6518
§ 170, čís. 5	6435	— odst. 2	6580
§ 199, odst. 2	6472	§ 289	6458
§ 202	6472	§ 294, odst. 2	6450, 6518
§ 222	6429, 6537	§ 296	6487
§ 250	6458	§ 317	6535
§ 252	6431	§ 318	6454, 6535
§ 258, odst. 1	6429, 6520	§ 319	6431, 6454, 6535
— odst. 2	6444	§ 320	6449, 6454
		§ 322, odst. 1	6545

	Čís.		Čís.
§ 323, odst. 3	6535	§ 346	6458
§ 327	6449	§ 365	6528
§ 338	6456, 6460	§ 367	6528
§ 344	6530	§ 371	6528
— čis. 2	6530	§ 373	6528
— čis. 4	6535, 6449	§ 389, odst. 1	6451
— čis. 6	6449	— odst. 2	6479
— čis. 9	6454	§ 397	6428
— čis. 10	6454	§ 400	6428
— čis. 12	6545	§ 416	6436
— předposl. odst.	6454	§ 427, odst. 1	6491
— posl. odst.	6431	§ 452, čis. 5	6436

III. Ostatní zákony a nařízení.

	Čís.		Čís.
1811 červen 1., čis. 946 Sb. z. s. (obecný zákoník občanský)		399 dis., 400 dis., 401 dis., 403 dis., 405 dis., 406 dis., 407 dis.	
§ 426	6536		
§ 427	6534		
§ 844 sl.	6563		
1852 říjen 24., čis. 223 ř. zák. (zbrojní patent)			
§ 2	6439		
§ 32	6439		
1854 červen 16., čis. 201 ř. zák. (instrukce pro trest. soudy)			
§ 45	6558		
§ 46	402 dis.		
§ 47	402 dis.		
§ 126	6479		
§ 127	6479		
1857 červen 8., čis. 114 ř. zák. (pokoutníci)			
§ 3	6554		
1862 prosinec 17., čis. 1 ř. zák. z roku 1863 (obchodní zá- koník)			
čl. 42	6504		
čl. 227	6504		
1867 listopad 15., čis. 135 ř. zák. (o právu shromažďovacím)			
§ 2	6578		
§ 19	6578		
1868 květen 21., čis. 46 ř. zák. (kárný zákon pro soudce)			
§ 2	402 dis.		
§ 48	402 dis.		
— červenec 6., čis. 96 ř. zák. (advokátní řád)			
§ 9, odst. 1	398 dis., 399 dis., 403 dis., 408 dis.		
§ 10, odst. 2	397 dis., 398 dis.,		
1871 květen 15., Říšský zák. str. 127 (něm. tr. zák.)			
§ 1	6581		
§ 134 a)	6527		
1872 duben 1., čis. 40 ř. zák. (kárný statut advok.)			
§ 2	405 dis.		
§ 3	403 dis.		
§ 13, písm. b)	409 dis.		
§ 17	404 dis.		
§ 31	407 dis.		
§ 37	407 dis.		
§ 38	401 dis.		
§ 39, odst. 2	403 dis.		
§ 41, odst. 2	407 dis.		
1877 prosinec 31., čis. 3 ř. zák. z r. 1878 (novela k trest- nímu řádu)			
§ 1, čis. 1	6475, 6509		
1883 květen 25., čis. 78 ř. zák. (maření exekuce)			
§ 1	6440, 6451		
§ 3	6440		
1885 květen 24., čis. 89 ř. zák. (o toulání a žebrotě)			
§ 7	6541		
1895 srpen 1., čis. 112 ř. zák. (uvozovací zákon k civilní- mu řádu soudnímu)			
čl. IV.	6554		
1896 leden 16., čis. 89 ř. zák. z r. 1897 (o obchodě s po- travinami)			
§ 14	6525		

	Čís.		Čís.
— čis. 2	6519		
§ 18, čis. 2	6425		
— květen 27., čis. 79 ř. zák. (exekuční řád)			
§ 37	6534		
§ 106	6501		
— listopad 27., čis. 217 ř. zák. (zákon o soud. organisaci)			
§ 1	402 dis.		
§ 3	402 dis.		
§ 41	402 dis.		
1897 květen 5., čis. 112 ř. zák. (jednací řád)			
§ 24, čis. 13	6554		
1914 říjen 12., čis. 275 ř. zák. (o lichvě)			
§ 4, čis. 1	6486		
1918 březen 21., čis. 108 ř. zák. (odčinění odsouzení)			
§ 1	6522		
§ 2	6522		
§ 3	6522		
— srpen 18., čis. 318 ř. zák. (náhrada za vyšetřovací vazbu)			
§ 1, odst. 1	6547		
§ 3, odst. 1	6547		
1919 říjen 17., čis. 562 Sb. (pod- míněné odsouzení)			
§ 1	6487		
— odst. 2	6561		
§ 2	6561, 6570		
§ 6, čis. 1	6561		
1920 duben 9., čis. 293 Sb. (o- chrana osobní svobody)			
§ 8	6496		
§ 9	6496		
1921 srpen 12., čis. 309 Sb. (tisk)			
§ 1	6438, 6455, 6489, 6536, 6553, 6562		
§ 2	6536		
— odst. 2	6553, 6562		
— prosinec 22., čis. 471 Sb. (trestní novela)			
§ 1	6437, 6541, 6564		
§ 4	6437		
§ 6	6503		
1922 červenec 14., čis. 198 Sb. (evidence soudních provi- nilců)			
§ 1	6532		
1923 březen 19., čis. 50 Sb. (ochrana republiky)			
§ 12	6488		

	Čís.		Čís.
— prosinec 20., čis. 9 Sb. z r. 1924 (radiotelefony)			
§ 16	6483		
§ 22	6560		
§ 23	6560		
§ 24	6483, 6560		
— odst. 2	6556		
1924 květen 30., čis. 124 Sb. (urážka tiskem)			
§ 1, odst. 2	6514		
§ 4	6469		
§ 7	6430		
§ 9	6514		
§ 11	6514		
— červenec 3., čis. 178 Sb. (o úplatkářství)			
§ 2	6508, 6537		
§ 3	6508		
§ 9	6485		
1926 listopad 24., čis. 218 Sb. (původské právo)			
§ 31	6479		
§ 44	6479		
§ 45	6479		
§ 46	6479		
§ 50	6479		
1927 červenec 15., čis. 111 Sb. (nekalá soutěž)			
§ 30	6571		
§ 32	6571		
§ 34	6504		
— prosinec 16., čis. 177 Sb. (katastrální zákon)			
§ 6	6563		
1928 červenec 14., čis. 111 Sb. (shlazení odsouzení)			
§ 1	6532		
§ 3	6532		
§ 4	6532		
§ 8	6532		
§ 11	6532		
1929 březen 21., čis. 31 Sb. (va- lorisační novela)			
§ 10	6494, 6550		
§ 11, odst. 1	6549		
§ 14, odst. 4	6494		
— červen 25., čis. 102 Sb. (nu- cené pracovní kolonie)			
čl. II, odst. 2, písm. a)	6541		
1931 březen 11., čis. 48 Sb. (trest. soudnictví nad mlá- deží)			
§ 7, čis. 4	6444		
§ 28, odst. 3	6509		
— březen 26., čis. 53 Sb. (ochrana zdraví a života dělníků při stavbách)			

	Čís.		Čís.
§ 5	6434	§ 17	6531
§ 8	6434	§ 21	6540, 6566
§ 45	6481	— květen 8., Říšský zák. I,	
§ 46	6481	str. 903 (nařízení o výkonu	
§ 48	6481	vojen. soudnictví v Protek-	
§ 96	6434	torátu Čechy a Morava)	
1933 červen 28., čís. 108 Sb.		§ 1, čís. 6, písm. a) 6540,	6566
(ochrana cti)		§ 3	6540
§ 2	6442, 6469, 6548	— srpen 1., Věst. R. Prot. str.	
§ 4	6504	62 (o držení zbraní)	
§ 6	6442, 6466	§ 2	6581
§ 12	6420	§ 7	6581
§ 14, odst. 5	6548	— srpen 17., Říšský zák. I, str.	
§ 17	6548	1457 ve znění nař. ze dne	
§ 22	6548	1. listopadu 1939 Říšský	
1934 květen 3., čís. 91 Sb. (trest		zák. I, str. 2132 (válečný	
smrti)		trestní řád)	
§ 1	6460	§ 2, čís. 3	6545
1935 březen 26., čís. 81 Sb. (jíz-		— srpen 25., Věstn. R. Prot.	
da motorovými vozidly)		str. 71 (o zatemnění)	
§ 38, odst. 2	6500	§ 18, odst. 2	6507
— říjen 19., čís. 203 Sb. (vlád.		— září 5., Říšský zák. I, str.	
nařízení o provedení záko-		1667 (o zacházení s cizinci)	
na o jízdě motor. vozidly)		§ 14	6521
§ 106, odst. 1	6506	— září 27., čís. 242 Sb. (do-	
— odst. 4	6500, 6551	pravní řád silniční)	
§ 107, odst. 3	6551	§ 1	6529, 6546
1937 prosinec 21. čís. 248 Sb.		§ 9	6515, 6529, 6569
(daň z limonád, minerálních		§ 24	6562
a sodových vod)		§ 32	6546
§ 10	6496	§ 37	6529
1939 duben 14., Říšský zák. I,		§ 47	6546
str. 752 (nařízení o výkonu		§ 49	6546
němec. soudnictví v Protek-		§ 50	6562
torátu Čechy a Morava)		§ 60	6546
§ 6, odst. 2	6567	— listopad 9., čís. 306 Sb.	
§ 7	6531	(novela k trestnímu zákonu	
— duben 14., Říšský zák. I,		a řádu)	
str. 754 (nařízení o výkonu		čl. I	6530, 6564
trestního soudnictví v Pro-		čl. II	6530, 6564
tektorátu Čechy a Morava)		— odst. 2	6487
§ 14	6531	čl. IV	6437, 6503, 6520

IV. Jiné předpisy.

	Čís.		Čís.
Vyhláška zemského presidenta		§ 6	6507
v Praze ze dne 18. ledna		§ 8	6507
1934 č. 9 zem. věstn. (o		Amnestie ze dne 7. října 1938	
jízdě na státních, zemských		čl. II	6478
a okresních silnicích)		čl. III	6432
		čl. V	6478

Oprava důležitějších tiskových chyb.

Str. 24., ř. 13. zdola správně	»Počínaje«	místo	»Pačínaje«.
» 40., ř. 17. shora správně	»ochranný«	místo	»ochránný«.
» 74., ř. 8. zdola správně	»Zm II 66/40«	místo	»Zm I 66/40«.
» 98., ř. 16. shora správně	»přezírá«	místo	»přizírá«.
» 99., ř. 24. shora správně	»méně«	místo	»měně«.
» 100., ř. 10. zdola správně	»dřívější«	místo	»dřívejší«.
» 119., ř. 20. shora správně	»Nalézací«	místo	»Nelézací«.
» 129., ř. 9. zdola správně	»výrocích«	místo	»vyrocích«.
» 130., ř. 19. shora správně	»nepochybil«	místo	»nepochybyl«.
» 142., ř. 19. zdola správně	»stížnosti«	místo	»stiznosti«.
» 143., ř. 10. shora správně	»pohiédávka«	místo	»pohiédávka«.
» 143., ř. 20. shora správně	»nalézacímu«	místo	»nalézacímu«.
» 145., ř. 7. zdola správně	»nalézací«	místo	»nelézací«.
» 146., ř. 8. zdola správně	»jízdní«	místo	»jídni«.
» 147., ř. 15. shora správně	»pravé«	místo	»právé«.
» 152., ř. 9. shora správně	»nalézací«	místo	»nalzečí«.
» 183., ř. 8. zdola správně	»subjektivní«	místo	»jubektivní«.
» 188., ř. 3. zdola správně	»byly«	místo	»byl«.
» 192., ř. 18. zdola správně	»absolutně«	místo	»absalutně«.
» 236., ř. 6. shora správně	»trestný«	místo	»strestný«.
» 247., ř. 7. shora správně	»zmatečnosti«	místo	»zmatečností«.
» 258., ř. 21. shora správně	»Nalézací«	místo	»Nelézací«.
» 270., ř. 8. zdola správně	»Nalézací«	místo	»Nelézací«.
» 275., ř. 17. zdola správně	»na niž«	místo	»na níž«.
» 278., ř. 1. shora správně	»pětiletá«	místo	»péiletá«.
» 282., ř. 21. shora správně	»Zrušovací«	místo	»Zručovací«.
» 292., ř. 2. shora za zkratku tr. z. třeba	dátí	čárku.	
» 300., ř. 22. shora správně	»upomínky«	místo	»upomniky«.